

KUR'AN

prijevod (značenja)
na bosanski jezik

BOSNIAN

KUR'AN

prijevod značenja na bosanski jezik

Preveo: Muhamed Mehanović

Goodword Books

**ПУБЛИКАЦИИ НА ДИРЕКЦИЯ ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА ТУРЦИЯ /
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI : 1394
ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ / KAYNAK ESERLER : 169**

**ГЛАВЕН КООРДИНАТОР / GENEL KOORDİNATÖR
ПРОФ. Д-р. ХУРИЙЕ МАРТЬ / Prof. dr. Huriye MARTI**

**Редакционен директор / YAYIN YÖNETMENİ
Д-р Юкесал САЛМАН / DR. YÜKSEL SALMAN**

**координация / KooRDİNASYON
Йылдаръай КАПЛАН / YILDIRAY KAPLAN**

**ПОДГОТВИЛИ ПРЕВОДА / MEALİ HAZIRLAYANLAR
ПРОФ. Д-Р. ЦВЕТАН ТЕОФАНОВ / PROF. DR. TSVETAN TEOFANOV**

**ОКОНЧАТЕЛНА ПРОВЕРКА / SON KONTROL
АЙДЪН ЙОЗДЖАН / AYDIN ÖZCAN**

ISBN 978-975-19-6814-2

2017-34-Y-0003-1394

СЕРТИФИКАТ № / SERTİFİKA NO: 12931

**РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ПРЕГЛЕД НА КНИГАТА /
ESER İNCELEME KOMİSYON KARARI: 10.04.2017 / 30**

**ПЪРВО ИЗДАНИЕ / 1.BASKI
ИСТАНБУЛ 2017 / İSTANBUL 2017**

дизайн / TASARIM

Угур Алтунтоп / uğur altuntop

ИЗДАНИЕ / BASKI

ACAR BASIM VE CİLT SAN. VE TİC. A.Ş.
+90 212 422 18 34

© ДИРЕКЦИЯ ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА ТУРЦИЯ / DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

ВРЪЗКИ / İLETİŞİM

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ "РЕЛИГИОННИ ПУБЛИКАЦИИ" ОТДЕЛ "ПЕЧАТНИ ИЗДАНИЯ" /
DİNİ YAYINLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BASILI YAYINLAR DAİRE BAŞKANLIĞI
ТЕЛЕФОН: +90 (312) 295 72 93 • ФАКС: +90 (312) 284 72 88
ЕЛЕКТРОННА ПОЩА: DINIYAYINLAR@DIYANET.GOV.TR

KUR'AN-I KERİM BULGARCA MEÂLİ

ПУБЛИКУВАНО С РАЗРЕШЕНИЕТО НА ПРЕЗИДЕНТСТВОТО ПО РЕЛИГИОЗНИТЕ
ВЪПРОСИ НА РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ. ВСИЧКИ ПРАВА ПРИНАДЛЕЖАТ НА
ПРЕЗИДЕНТСТВОТО ПО РЕЛИГИОЗНИТЕ ВЪПРОСИ. НЕРАЗРЕШЕНОТО
ОТПЕЧАТАВАНЕ И КОПИРАНЕ Е ЗАБРАНЕНО.

Sadržaj

Sažetak Poruke Kur'ana	7
1. El-Fatiha - Uvodnica	17
2. El-Bekare - Krava	17
3. Ali-‘Imran - Imranova porodica	49
4. En-Nisa’ - Žene	67
5. El-Maide - Trpeza	87
6. El-En‘am - Stoka	102
7. El-A‘raf - Vrhovi zida	119
8. El-Enfal - Ratni plijen	138
9. Et-Tevbe - Pokajanje	145
10. Junus - Junus	158
11. Hud - Hud	169
12. Jusuf - Jusuf	179
13. Er-Ra’d - Grmljavina	189
14. Ibrahim - Ibrahim	194
15. El-Hidžr - Hidžr	199
16. En-Nahl - Pčele	203
17. El-Isra’ - Noćno putovanje	213
18. El-Kehf - Pećina	222
19. Merjem - Merjema	232
20. Ta-ha - Taha	237
21. El-Enbija’ - Vjerovjesnici	245
22. El-Hadždž - Hadždž	252
23. El-Mu’mun - Vjernici	259
24. En-Nur - Svjetlost	266
25. El-Furkan - Furkan	273
26. Eš-Šu‘ara’ - Pjesnici	278
27. En-Neml - Pauk	286

28. El-Kasas - Kazivanja	292
29. El-‘Ankebut - Pauk	300
30. Er-Rum - Bizantinci	306
31. Lukman - Lukman	310
32. Es-Sedžde - Sedžda	313
33. El-Ahzab - Saveznici	315
34. Sebe' - Saba	323
35. Fatir - Onaj Koji stvara bez prethodnog primjera	328
36. Ja-sin - Jasin	332
37. Es-Saffat - Poredani u redove	336
38. Sad - Sad	341
39. Ez-Zumer - Skupine	346
40. El-Mu'min - Vjernik	353
41. Fussilet - Detaljno objašnjenje	360
42. Eš-Šura - Dogovaranje	364
43. Ez-Zuhraf - Ukras	369
44. Ed-Duhan - Dim	374
45. El-Džasije - Oni koji kleče	376
46. El-Ahkaf - Ahkaf	379
47. Muhammed - Muhammed	382
48. El-Feth - Pobjeda	386
49. El-Hudžurat - Sobe	389
50. Kaf - Kaf	391
51. Ez-Zarijat - Oni koji uzdižu prašinu	393
52. Et-Tur - Gora	395
53. En-Nedžm - Zvijezda	397
54. El-Kamer - Mjesec	399
55. Er-Rahman - Svemilosni	402
56. El-Vaki'a - Neizbjježni događaj	404
57. El-Hadid - Gvožđe	407

58. El-Mudžadele - Rasprava	410
59. El-Hašr - Progonstvo	413
60. El-Mumtehine - Provjerena	415
61. Es-Saff - Bojni red	417
62. El-Džumu'a - Petak	419
63. El-Munafikun - Licemjeri	420
64. Et-Tegabun - Međusobna obmana	421
65. Et-Talak - Razvod braka	422
66. Et-Tahrim - Zabrana	424
67. El-Mulk - Vlast	426
68. El-Kalem - Pero	428
69. El-Hakka - Čas obistinjenja	430
70. El-Me'aridž - Usponišta i deredže	431
71. Nuh - Nuh	433
72. El-Džinn - Džini	434
73. El-Muzzemmil - Umotani	436
74. El-Muddessir - Pokriveni	437
75. El-Kijame - Kijametski dan	438
76. El-Insan - Čovjek	439
77. El-Murselat - Oni koji se jedan za drugim šalju	441
78. En-Nebe' - Vijest	442
79. En-Nazi'at - Oni koji čupaju grubo	443
80. 'Abese - Namršto se	445
81. Et-Tekvir - Skupljanje krajeva	446
82. El-Infitar - Rascjepljenje	446
83. El-Mutaffifin - Oni koji pri mjerenu zakidaju	447
84. El-Inšíkak - Cijepanje	448
85. El-Burudž - Velike zvijezde	449
86. Et-Tarik - Noćni posjetilac	449
87. El-A'la - Svevišnji	450

88. El-Gašije - Opća nevolja	450
89. El-Fedžr - Zora	451
90. El-Beled - Grad	452
91. Eš-Šems - Sunce	453
92. El-Lejl - Noć	453
93. Ed-Duha - Jutro	454
94. El-Inširah - Širokogrudnost	454
95. Et-Tin - Smokva	454
96. El-‘Alek - Zakvačak	455
97. El-Kadr - Odredba	455
98. El-Bejjine - Dokaz jasni	456
99. Ez-Zelzele - Zemljotres	456
100. El-‘Adijat - Oni koji dahćući jure	457
101. El-Kari‘a - Udar zastrašujući	457
102. Et-Tekasur - Zgrtanje imovine	457
103. El-‘Asr - Vrijeme	458
104. El-Humeze - Klevetnik	458
105. El-Fil - Slon	458
106. Kurejš - Kurejšije	458
107. El-Ma‘un - Potrepštine koje se daju na posudbu	459
108. El-Kevser - Kevser	459
109. El-Kafirun - Nevjernici	459
110. En-Nasr - Pomoć	459
111. El-Leheb - Plamen	460
112. El-Ihlas - Čisto vjerovanje	460
113. El-Felek - Svitanje	460
114. En-Nas - Ljudi	460

Sažetak Poruke Kur'ana

Kur'an, knjiga koja čovječanstvu donosi radosne vijesti, ali i Božije upozorenje, naglašava važnost čovjekovog otkrića istine kako na duhovnom tako i na intelektualnom planu.

Svaka knjiga ima svoj cilj, a cilj Kur'ana je da učini čovjeka svjesnim Allahove nakane stvaranja. To podrazumijeva da se objasni čovjeku zašto je Allah, dž.š., stvorio ovaj svijet; koja je svrha nastanjivanja čovjeka na Zemlji; šta se to traži od čovjeka u njegovom životnom vijeku prije smrti i sa čime će se suočiti poslije smrti. Svrha Kur'ana je da osvijesti čovjeka o ovoj činjenici, te tako on služi kao vodilja čovjeku kroz njegovo cjelokupno putovanje na ovom svijetu, pa sve do zagrobnog života.

Glavne tematike Kur'ana su prosvjetljenje, blizina Bogu, mir i duhovnost. Kur'an koristi razne termine, tawassum, tadabbur i tafakkur, koji ukazuju na učenje lekcija kroz refleksiju, razmišljanje i kontemplaciju Allahovih znakova koji su prošireni po Zemlji. Aktuelni prijevodi Kur'ana i njegova tumačenja su nastali imajući na umu upravo ove spomenute teme.

Kur'an je Božija (Allahova) knjiga. Sačuvan je u svojoj cijelosti za sva vremena. Iako je on izvorno na Arapskom jeziku, zahvaljujući prevodima postao je dostupan onima koji ne znaju arapski. Iako nisu zamjena za original, prevodi imaju jednu svrhu, a to je širenje Allahove riječi na prostorima koji su mnogo dalje od naroda koji govore arapskim jezikom, šireći tako svoj spektar na cijelo čovječanstvo.

Kur'an je po svojoj formi na arapskom jeziku, ali je on u suštini na iskonskom (prirodnom) jeziku, odnosno na jeziku na kojem se Allah, dž.š., direktno obraćao svim ljudskim bićima u vrijeme Stvaranja.

Ova božanska invokacija čovječanstva je uvijek prisutna u svijesti svih ljudskih bića, zato je Kur'an univerzalno razumljiv – nekima na nivou svijesti, a drugima na nivou podsvijesti. Ovo je opisano u Kur'anu: 'Kur'an je sačinjen od ajeta jasnih; u grudimma su onih Kojima je znanje dato, a Naše ajete samo zulumčari negiraju.'(29:49)

To znači da Božanska stvarnost, objašnjena Kur'anom na nivou svijesti, već postoji u čovjeku na nivou podsvijesti. Dakle, poruka Kur'anu nije nešto što je strano čovjeku. To je zapravo verbalni izraz te iste Božanske stvarnosti koja je u skladu s čovjekovom vlastitom prirodom, a s kojom je on već upoznat. Kur'an to objašnjava govoreći da oni rođeni u kasnijim vremenima su svi „prvobitno rođeni“ u vrijeme stvaranja Adema, a.s., i da se u to vrijeme, Allah, dž.š., direktno obratio svim ljudskim dušama.

Na ovaj događaj se aludira u Kur'anu:

'I kad je Gospodar tvoj od Ademovih sinova, iz njihovih kičmi, izveo potomstvo njihovo i zatražio od njih da posvjedoče protiv sebe: "Zar Ja nisam Gospodar vaš?", oni su odgovarali: "Jesi, mi svjedočimo ", i zato da na Kijametskom danu ne reknete: "Mi o ovome nismo ništa znali." (7:172)

U narednom ajetu se dalje spominje dijalog između Allaha, dž.š., i čovjeka:

'Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobjojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek - a on je prema sebi baš zulum učinio i neznalica je bio,' (33:72)

Kur'an je za čovjeka u suštini već poznat, a ne upotpunosti nepoznat entitet. U stvarnosti, Kur'an doprinosi razvoju ljudskog uma. Kada onaj čija je iskonska priroda vitalna i ispravna – nakon što se spasio od kasnijeg uvjetovanja – pročita Kur'an, tada se aktiviraju one njegove moždane ćelije u kojima je sačuvano prvo

Božije obraćanje. Ako ovo imamo na umu, neće biti teško shvatiti da je prijevod Kur'ana valjano sredstvo za njegovo razumijevanje.

Ako je prvo Božije obraćanje bio „Prvi ugovor“, onda je Kur'an „Drugi ugovor“ i svaki od njih svjedoči o istinitosti onog drugog. Ako neko slabo, ili čak nimalo razumije arapski jezik, i može čitati samo prijevod Kur'ana, to ne znači da će biti frustriran u svom razumijevanju Kur'ana, jer kur'anski koncept čovjeka kao prirodnog primaoca Božije riječi je sasvim vidljiva realnost u savremenom dobu. Nauka o genetskom kodu i saznanja antropologije u potpunosti podržavaju ovo gledište.

Božija nakana stvaranja

Svaka knjiga ima svoj cilj, a cilj Kur'ana je da učini čovjeka svjesnim Allahove nakane stvaranja. To jeste, da objasni čovjeku zašto je Allah, dž.š., stvorio ovaj svijet; koja je svrha nastanjivanja čovjeka na Zemlji; šta se to traži od čovjeka u njegovom životnom vijeku prije smrti i sa čime će se suočiti poslije smrti. Čovjek je stvoren kao biće za vječnost. Kada je Gospodar stvorio čovjeka kao takvog, On je podijelio njegov život na dva dijela; period prije smrti, koji predstavlja period iskušenja, i period poslije smrti, koji predstavlja period u kojem će čovjek shodno svojim djelima u toku života biti nagrađen ili kažnjen. Taj period je prikazan u obliku vječnog Dženneta ili vječnog Džehennema, a svrha Kur'ana je da učini čovjeka svjesnim toga. Upravo je ovo jedna od osnovnih tematika Kur'ana i služi kao uputa čovjeku u njegovom putovanju kroz život ka ahiretu.

Ispravno jeda se kaže da je čovjek tragalac po rođenju. Pitanja kao što su: ‘Ko sam ja?’, ‘Šta je svrha života?’, ‘Koja je stvarnost života i smrti?’, ‘Koja je tajna čovjekovog uspjeha ili poraza?’ itd., skrivena su u svačijem umu. Prema Kur'antu, odgovor na ova pitanja je taj da je ovaj svijet samo iskušenje, te šta god je čovjeku dato u

periodu prije smrti, to je dio testa ili iskušenja. Ahiret je mjesto gdje Uzvišeni uzima u obzir rezultate iskušenja, i šta god da čovjek dobije na ahiretu, bit će shodno njegovim djelima na ovom svijetu. Tajna uspjeha čovjeka na ovom svijetu je razumijevanje Allahove nakane stvaranja i u skladu s tim planiranje svog života.

Knjiga božijeg upozorenja

Kur'an je knjiga Božijeg upozorenja. Kombinacija lekcija i opomena, a još prikladnije bi bilo da se zove "Knjiga mudrosti". Kur'an ne prati tradicionalne obrasce didaktičke knjige. U stvari kada obična osoba uzme Kur'an, čini joj se kao da je to skup parcijalnih izjava. Taj osjećaj nije nestvaran ili nemoguć.

Ali, ovakvo uređenje Kur'ana nije zbog nekog nedostatka, već je u skladu s kur'anskim nakanom zadržavanja svog izvornog, oblika kako bi ispunio svrhu prenošenja poruke istine onom čitaocu koji može pročitati samo jednu stranicu, jedan ajet ili jedan red.

Jedan vitalni aspekt Kur'ana je da on podsjeća čovjeka na blagodati koje je dao Uzvišeni Gospodar. Najvažnije od njih su izuzetne osobine kojima je Bog obdario čovjeka kada ga je stvorio. Još jedna velika blagodat je što ga je nastanio na Zemlji, planeti na kojoj su postojale sve vrste sistema podrške za njegovu dobrobit. Svrha Kur'ana je osigurati da, dok uživa u ovim blagodatima prirode, čovjek ima na umu svog Gospodara: on mora priznati Njegovu dobrotu. Čineći to, čovjek će dobiti ulazak u vječni Džennet, a ignoriranje svog Gospodara, s druge strane, odvest će čovjeka pravo u Džehennem. Kur'an je, zaista, podsjetnik na ovu neizbjježnu stvarnost.

Unutrašnji duh i spoznaja Boga

Jedna važna kvaliteta Kur'ana je da nam daje samo osnovne, ali suštinske principe, često pribjegavajući ponavljanju, kako bi

bili naglašeni. Nasuprot tome, neosnovane stvari ili pitanja koja se odnose samo na formu, čine jedan mali dio Kur'ana. Ovo je u skladu sa kur'anskom shemom, pri čemu je važnost forme sasvim sekundarna. Za Kur'an su važni oni propisi koji predstavljaju osnovne (fundamentalne) smjernice. Ovaj aspekt Kur'ana je toliko jasan da je nemoguće da ga čitalac ne cijeniti.

Istina je da je unutrašnji duh (nefs) od najveće važnosti u izgradnji islamske ličnosti. Kada se unutrašnji duh razvije, ispravna forma će prirodno nastupiti. Ali, forma sama po sebi nikada ne može proizvesti unutrašnji duh. Zato je cilj Kur'ana da pokrene i ostvari intelektualnu revoluciju u čovjeku. Izraz koji Kur'an koristi za ovu intelektualnu revoluciju je ma'rifah (spoznaja istine) (5:83).

Kur'an naglašava važnost čovjekovog otkrivanja istine na nivou spoznaje. Prava vjera u Boga je ono što se postiže na takvom nivou. Gdje nema spoznaje, nema ni vjere.

Božiji govor

Kada čitamo Kur'an, više puta se navodi da je to Božiji govor. Ovo je čista činjenica. Ali, kada posmatrano u kontekstu, to je izvanredna izjava. Postoje mnogobrojne knjige u svijetu koje se smatraju svetim, ali osim Kur'ana, ne pronalazimo ni jednu koju drugu vjersku knjigu koja sebe predstavlja kao Božiji govor. Ovakva izjava, koja se pojavljuje samo u Kur'antu, čitaocu daje polaznu tačku. Čitalac onda izučava Kur'an kao izvanrednu knjigu, a ne kao običnu knjigu koju je napisao čovjek. U Kur'antu pronalazimo izraze poput ovih: "O čovječe, tvoj Gospodar ti se obraća. Slušajte Njegove riječi i slijedite Ga!" Štaviče, ovaj stil izražavanja je izvanredan. Ova vrsta direktnog božanskog dozivanja nije prisutna ni u jednoj drugoj knjizi, što ostavlja trajan utisak na čovjeka. On osjeća kao da se njegov Gospodar obraća njemu direktno. Ovaj osjećaj nagoni čovjeka da kur'anske tvrdnje shvati ozbiljno, a ne

da ih tretira kao svakidašnje navode obične knjige. Stil kompilacije Kur'ana je također unikatan. Knjige koje su ljudi napisali, većinom svoj sadržaj poredaju po abecednom redu, shodno sa tematikom. No, Kur'an ne prati ovakav model, tako da običnom čovjeku izgleda kao da on nema svoj redoslijed. U stvarnosti, ako pogledamo Kur'an, možemo zaključiti da je Kur'an koherentan i doslijedan te da ima veličanstven stil pisanja.

Dok čitamo Kur'an, osjećamo da je njegov autor na veoma visokom pijedestalu odakle se On obraća cijelom čovječanstvu, što je Njegova posebna briga. Ovo obraćanje se fokusira na različite grupe ljudskih bića, istovremeno obuhvatajući sve njih.

Jedan poseban aspekt Kur'ana je da se u svakom trenutku njegov čitalac može „konsultovati“ njegovog Autora, postaviti svoja pitanja i dobiti odgovore, jer je autor Kur'ana sam Bog. Kao čovjekov Stvoritelj, On direktno čuje i odgovara na čovjekov poziv.

Mirna ideoološka borba

Oni koji se susreću sa Kur'anom samo kroz medije, uglavnom imaju utisak da je Kur'an knjiga džihada, a džihad za njih predstavlja pokušaj ostvarivanja cilja kroz nasilje. Ali, ova ideja je zasnovana na nesporazumu. Ko god pročita Kur'an može lahko zaključiti da njegova poruka zapravo nema nikakvu poveznicu sa nasiljem. Kur'an je, od početka do kraja, knjiga koja promovira mir i na bilo koji način ne dopušta nasilje. Istina je da je džihad jedno od učenja Kur'ana, ali džihad u svom pravom značenju, predstavlja borbu kroz koju vjernik prolazi, a ne neki nasilni čin. Kur'anski koncept džihada je izražen u sljedećem ajetu: „Zato ne budi poslušan nevjernicima i njime - Kur'anom se protiv njih uveliko bori.“ Kur'an, naravno, nije oružje, nego knjiga koja nam zapravo daje uvid u ideologiju mirne borbe. Jedna od metoda te mirne borbe koja je spomenuta u Kur'antu je “i reci im ono što će ih dirnuti.” (4:63)

Dakle, željeni pristup koji je spomenut u Kur'anu je onaj koji pokreće čovjekovo srce i um. Odnosno, obraćajući se umovima ljudi, on ih zadovoljava, uvjerava ih u istinitost Kur'ana i, ukratko, dovodi do intelektualne revolucije u njima. Ovo je misija Kur'ana, a ova misija se može izvršiti samo uz pomoć racionalnih argumenata. Ovaj cilj se nikada ne može postići nasiljem ili oružanom akcijom.

Istina je da postoje određeni ajeti u Kur'anu, koji prenose naredbe slične sljedećoj: 'I ubijajte ih gdje god da ih stignete' (2:191). Pozivajući se na takve ajete, postoje neki koji pokušavaju stvoriti utisak da je islam religija rata i nasilja. Ovo je potpuno netačno. Takvi se ajeti odnose, u ograničenom smislu, na one koji su jednostrano napali muslimane. Ajet spomenut iznad ne prenosi opću zapovijed islama.

Kur'an nije objavljen odjednom u potpunom obliku u kojem danas postoji. Objavljivano je s vremena na vrijeme, shodno okolnostima, u vremenskom rasponu od dvadeset tri godine. Ako se ovo podijeli na godine rata i mira, period mira iznosi dvadeset godina, a period ratnog stanja samo tri godine. Objave tokom ovih dvadeset mirnih godina bile su miroljubivo učenje islama, koje se prenosi u ajetima u vezi sa spoznajom Boga, ibadetom, moralom, pravdom itd.

Ova podjela naredbi u različite kategorije je prirodna i nalazi se u svim vjerskim knjigama. Na primjer, Gita, sveta knjiga Hindusa, odnosi se na mudrost i moralne vrijednosti, ali u njoj istovremeno nalazimo da Krišna opominje Ardžuna i podstiče ga da se borи (Bhagavad Gita, 3:30). To ne znači da oni koji vjeruju u Gitu trebaju da stalno vode ratove. Mahatma Gandhi je, na kraju krajeva, svoju filozofiju nenasilja izveo iz iste Gite. Poticanje na rat u Giti odnosi se samo na izuzetne slučajeve kada okolnosti ne ostavljaju izbora. Ali, za opću svakodnevnu egzistenciju, Gita daje iste miroljubive naredbe koje je iz nje izveo Mahatma Gandhi.

Slično tome, Isus Krist je rekao: "Ne mislite da sam došao mir donijeti na zemlju. Ne, nisam došao donijeti mir, nego mač." (Matej, 10:34).

Ne bi bilo ispravno zaključiti da je religija koju je propovijedao Krist bila religija rata i nasilja, jer se takve izjave odnose isključivo na određene prilike. Što se tiče općeg života, Krist je naučavao miroljubive vrijednosti, kao što su izgradnja dobrog karaktera, ljubav jednih prema drugima, pomoć siromašnima i potrebnima itd.

Isto vrijedi i za Kur'an. Kada je Poslanik Muhamed, s.a.v.s., emigrirao iz Mekke u Medinu, idolopoklonička plemena su bila agresivna prema njemu. Ali, Poslanik je uvijek odvraćao njihove napade strpljenjem i strategijom izbjegavanja. Međutim, u određenim prilikama nije postojala druga opcija, osim odbrane. Stoga je u određenim prilikama morao da se bori. Upravo su te okolnosti bile povod objavljivanja ajeta koji se odnose na rat. Ove naredbe, s obzirom na određene okolnosti, nisu imale opću primjenu. One nisu važeće za sva vremena koja dolaze. Zato, trajni status Poslanika, s.a.v.s., je milost za cijelo čovječanstvo: "A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali." (21:107)

Islam je religija mira u punom smislu te riječi. Kur'an svoj put naziva "putevima spasa" (5:16). On opisuje pomirenje (nagodbu) kao najbolju politiku: "A nagodba (o primirju) je bolja" (4:128) i navodi da Allah, dž.š., prezire svako narušavanja mira: "A Allah ne voli nered" (2:205). Samim time nije pretjerano da se kaže da su islam i nasilje kontradiktorni.

Objavljena knjiga

Kur'an je knjiga koja je objavljena Božijem Poslaniku Muhammedu, s.a.v.s. Nije mu objavljena u odjednom vidu cjelovite knjige, već u dijelovima u rasponu od dvadeset tri godine. Period objave je počeo 610. godine po Hidžri, kada je Poslanik Muhammed,

s.a.v.s., bio u Mekki. Nakon toga, ostali dijelovi objave su bili otkrivani Poslaniku, s.a.v.s., kontinuirano, a zadnji dio objave on je dobio 632. godine po Hidžri, kada je bio u Medini.

Kur'an ukupno ima stotinu četrnaest sura (koje su različite po dužini), s ukupno oko šest hiljada i šest stotina ajeta. Da bi se zadovoljile potrebe učenja Kur'ana, on je podijeljen na trideset dijelova. Ovi dijelovi su poredani po redoslijedu, posredstvom meleka Džibrila, preko kojeg je Uzvišeni Allah objavio Kur'an.

Kada je Kur'an bio objavljen u prvoj četvrtini sedmog stoljeća, papir je već bio izumljen. Ovaj papir, poznat kao papyrus, se pravio ručno od određenih vlakana sa određene vrste drveća. I kad god bi Poslaniku, s.a.v.s., došla nova objava, bila bi zapisivana na papirusu koji se na arapskom zove 'qirtas'. (6:7)

Tokom ovog procesa, ljudi su istovremeno i pamtili ajete, a Kur'an je jedina vrsta islamske literature koja se uči u namazu, kao što se i koristi u svrhu pozivanja u islam (da'we). Na ovaj način, u isto vrijeme se Kur'an pamtio, a i zapisivao. Ovaj način očuvanja Kur'ana se odvijao za života Allahovog Poslanika, te je tako i ostao očuvan i dan danas. Treći halifa, Osman ibn Affan, je imao nekoliko primjeraka Kur'ana, koje je poslao u razne gradove gdje su se čuvali u velikim džamijama. Ljudi ne samo da su učili iz ovih primjeraka, već su na osnovu njih i pripremali nove primjerke.

Pisanje Kur'ana se nastavilo sve dok nije izumljena štamparska mašina, a papir se počeo proizvoditi u većem obimu, zahvaljujući industrijskoj revoluciji. Tada je počelo printanje Kur'ana. Načini printanja su se poboljšali pa se tako i printanje Kur'ana poboljšalo. Sada su primjerici Kur'ana postali toliko rašireni da ih je moguće naći u svakom domu, džamiji, biblioteci ili knjižari. Danas svako može naći primjerak Kur'ana gdje god da se nalazi, u bilo kojem dijelu svijeta.

Kako čitati kur'an?

U Kur'anu se kaže: "I uči Kur'an polagahno." (73:4) Ovo znači, čitajte Kur'an po sporim ritmički odmijerenim tonovima, a to znači obratiti pažnju na sadržaj. Kada se ovako čita Kur'an, između Kur'ana i njegovog čitaoca se stvara dvosmjerni proces. Za čitaoca, Kur'an je obraćanje ili govor Allaha, i njegovo srce odgovara na ovo obraćanje kroz svaki ajet.

Gdje god se u Kur'anu spominje Božije veličanstvo, cijelo biće čitaoca prilikom čitanja tih dijelova biva snažno pogodjeno spoznajom Njegove veličine. Kada se Božije blagodati nabrajaju u Kur'anu, srce čitaoca bude preplavljenog zahvalnošću; kada se Božija kazna opisuje u Kur'anu, čitalac drhti čitajući; kada se izdaju naredbe u Kur'anu, kod čitaoca se pojačava osjećaj da treba biti pokorni podanik svog Gospodara izvršavajući te naredbe.

Wahiduddin Khan
www.mwkhan.com

1. El-Fatiha - Uvodnica

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Svaka hvala neka je Allahu, Gospodaru svjetova,
² Svetilosnom, Milostivom, ³ Vladaru Dana sudnjeg. ⁴ Samo
Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo. ⁵ Uputi nas
na Pravi put, ⁶ na put onih kojima si blagodati podario, ⁷ a ne na
put onih na koje se srdžba izlila, niti na put onih koji su zalutali!

2. El-Bekare - Krava

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Ova Knjiga, u koju nema sumnje, uputa je bogobojaznima;
³ onima koji u ono što je čulima nedokučivo vjeruju i koji namaz
obavljaju i dijele od onoga čime smo ih Mi opskrbili, ⁴ i onima
koji vjeruju u ono što je objavljeno tebi i što je objavljeno prije
tebe, i koji u ahiret čvrsto vjeruju. ⁵ To su oni koji su na Uputi
Gospodara svoga i to su oni koji su uspjeli.

⁶ Onima koji ne vjeruju doista je svejedno upozoravao ti njih
ili ne upozoravao, oni opet ne vjeruju. ⁷ Zapečatio je Allah srca
njihova i uši njihove, a na njihovim očima je koprena; njima
pripada patnja golema.

⁸ Ima ljudi koji govore: "Vjerujemo u Allaha i Posljednji
dan", a oni nisu vjernici! ⁹ Oni misle da varaju Allaha i one
koji vjeruju, a nikog osim sebe oni ne varaju, ali ne osjećaju.
¹⁰ U srcima njihovim je bolest i Allah im bolest povećava.
Njih čeka patnja bolna zbog toga što su lagali. ¹¹ Kada im se
kaže: "Ne pravite nered na Zemlji!", odgovaraju: "Mi samo red
uspostavljamo!" ¹² Naprotiv! Oni su, uistinu, pravi smutljivci,

ali to ne opažaju.¹³ Kada im se kaže: "Vjerujte kao što ovi ljudi vjeruju!", oni odgovaraju: "Zar da vjerujemo kao što maloumnici vjeruju?" A doista su oni maloumnici, ali to ne znaju!¹⁴ Kada susretnu one koji vjeruju, oni govore: "Vjerujemo!", a čim se osame sa šejtanima svojim govore: "Mi smo s vama. Mi se samo izrugujemo."¹⁵ Allah se njima izruguje i povećava im njihovu osionost tako što ih pušta da u njoj smeteni tumaraju.¹⁶ To su oni koji su zabludu uzeli umjesto Upute, ali im njihova trgovina neće donijeti dobiti, jer oni Uputu nisu slijedili.

¹⁷ Oni su slični onome koji potpali vatru, a kada ona osvijetli ono što oko njega je, Allah im oduzme svjetlo i ostavi ih u tminama, pa ništa ne vide.¹⁸ Gluhi, nijemi i slijepi su oni, pa ne mogu da se povrate!¹⁹ Ili su oni slični onima koji za vrijeme silnog pljuska s neba, uz tmine, grmljavinu i munje, zbog gromova stavljaju prste u uši bojeći se smrti. A Allah obuhvata nevjernike.²⁰ Munja samo što ih ne zaslijepi: kad god im osvijetli – oni krenu, a čim ih tami prepusti – zastanu! A da Allah hoće, On bi im oduzeo i sluh i vid. Allah, uistinu, sve može.

²¹ O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste se uščuvали.²² Koji vam je Zemlju posteljom, a nebo zdanjem učinio; Koji s neba spušta vodu i s njom izvodi plodove, opskrbu vašu. Zato ne pripisujte Allahu ortake, a vi znate.²³ A ako sumnjate u ono što smo Mi objavili robu Svome, sačinite vi jednu suru sličnu tome i pozovite i svjedočke vaše, mimo Allaha, ako istinu govorite.²⁴ Pa ako to ne učinite, a sigurno nećete, onda se čuvajte vatre čije će gorivo biti ljudi i kamenje; pripremljena je ona za nevjernike.²⁵ A obraduj one koji vjeruju i dobra djela čine da njima pripadaju džennetske bašće kroz koje rijeke teku! Kad god budu opskrbljeni kakvim

plodom, reći će: "Ovim smo i prije bili opskrbljeni!" Ali, bit će im davani samo tome slični plodovi. U njima će oni supruge očišćene imati i oni će u njima vječno boraviti.

²⁶ Doista se Allah ne ustručava za primjer navesti komarca ili nešto iznad njega; oni koji vjeruju – pa oni znaju da je to Istina od Gospodara njihova; a oni koji ne vjeruju govore: "Šta to Allah hoće ovim primjerom?" Time On da da mnogi u zabludu skrenu, a mnoge na Pravi put upućuje, a time na stranputicu skreće samo buntovnike; ²⁷ one koji krše obavezu prema Allahu nakon što je prihvaćena i prekidaju ono što je Allah naredio da se održava i nered na Zemlji prave; to su pravi gubitnici. ²⁸ Kako ne vjerujete u Allaha, vi koji ste bili mrtvi pa vas je On oživio, zatim će vas usmrtiti, zatim ponovo oživiti, potom ćete Njemu biti vraćeni? ²⁹ On je za vas sve na Zemlji stvorio, zatim se na nebo usmjerio i kao sedam nebesa ga uredio; On sve dobro zna.

³⁰ A kada Gospodar tvoj reče melecima: "Ja ću na Zemlji nasljednika – halifu postaviti!", oni upitaše: "Zar ćeš na Zemlji postaviti onoga koji će na njoj nered širiti i krv prolijevati?! A mi Tebe veličamo hvalom i kako Tebi dolikuje štujemo." On reče: "Ja, doista, znam ono što vi ne znate."

³¹ I pouči On Adema svim imenima, a onda ih predoči melecima i reče: "Kažite Mi imena njihova ako istinu govorite!" ³² "Uzvišen si!", rekoše oni, "mi znamo samo ono čemu si nas Ti poučio! Zasigurno si Ti Sveznajući i Mudri." ³³ "O Ademe", reče On, "saopći im njihova imena!" I kada im on saopći imena njihova, Allah reče: "Zar vam nisam rekao da samo Ja znam tajne nebesa i Zemlje i da samo Ja znam ono što pokazujete i što krijete?"

³⁴ A kad rekosmo melecima: "Sedždu učinite Ademu!", oni sedždu učiniše svi izuzev Iblīsa. On ne htjede i uzoholi se, a

nevjernik bio je.³⁵ I Mi rekosmo: "O Ademe, nastanite se ti i supruga tvoja u Džennetu i jedite u njemu gdje god želite, ali se ovome drvetu ne približujte da ne budete među zulumćarima!"

³⁶ Ali, šejtan ih navede na grijeh zbog tog drveta i izvede ih iz onoga u čemu su bili. "Sidite!", rekosmo Mi. "Jedni drugima bit ćete neprijatelji. Do određenog vremena na Zemlji je vaše boravište i neko vrijeme uživanje."³⁷ I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprosti; On je, doista, stalni Primatelj pokajanja, Milostivi.³⁸ Mi rekosmo: "Silazite iz njega svi! Od Mene će vam Uputa dolaziti, a oni koji Uputu Moju budu slijedili, ničega se neće bojati, niti će za bilo čim tugovati."³⁹ A oni koji ne budu vjerovali i dokaze i ajete Naše budu poricali, bit će stanovnici Vatre; u njoj će vječno ostati.

⁴⁰ O sinovi Israfilovi, sjetite se blagodati Mojih koje sam vam podario i ispunite zavjet koji ste Mi dali, pa ču i Ja ispuniti zavjet koji sam vam dao! I samo od Mene strahujte!⁴¹ Vjerujte u ono što sam objavio potvrđujući da je istinito ono što vi imate i ne budite prvi koji u to ne vjeruju! Ne prodajite riječi Moje za bagatelnu cijenu i samo se Mene bojte!"⁴² I ne mijesajte Istинu s neistinom, a i ne tajite Istинu, a vi je znate!⁴³ Namaz obavljajte, zekat dajite i idite na ruku' zajedno s onima koji na ruku' idu!

⁴⁴ Zar od drugih tražite da dobročinstvo čine dok pri tome sebe zaboravljate, a vi Knjigu čitate? Zar se opametiti nećete?!

⁴⁵ Tražite sebi pomoć u strpljenju i namazu. To je, doista, teško, osim poniznima,⁴⁶ onima koji su uvjereni da će se sresti sa Gospodarom svojim i da će se Njemu vratiti.

⁴⁷ O sinovi Israfilovi! Sjetite se blagodati Mojih koje sam vam podario i što sam vas nad drugim svjetovima bio odlikovao.⁴⁸ I bojte se Dana kada niko ni za koga ništa neće moći učiniti, kada se ničiji zagовор neće prihvati, kada se ni od koga otkup neće

primati i kada nikome niko neće u pomoć priteći.⁴⁹ I kada smo vas izbavili od faraonovih ljudi koji su vas najgorim mukama mučili: mušku vam djecu klali, a žensku u životu ostavljali – to vam je bilo veliko iskušenje od Gospodara vašeg.⁵⁰ I kada smo vam more rastavili i vas izbavili, a faraonove ljudi – vi ste to gledali – potopili.⁵¹ I kada s Musaom, četrdeset noći, susret odredismo, vi ste, nakon što on ode, zulum čineći, tele za obožavanje prihvatali.⁵² Potom smo vam, i poslije toga, oprostili da biste zahvalni bili.⁵³ I kada smo dali Musau Knjigu i ono što razdvaja Istину od neistине da biste se pravim putem uputili.⁵⁴ I kada je Musa rekao narodu svome: "Narode moj, vi ste, doista, sebi zulum učinili prihvativši tele; zato se Stvoritelju svome pokajte i poubijajte se! To vam je kod vašeg Stvoritelja bolje, pa će vam pokajanje prihvatiti. Zaista je On stalni Primateљ pokajanja, Milostivi."⁵⁵ I kada ste vi rekli: "Musa, mi ti nećemo vjerovati dok Allaha jasno ne vidimo!", pa vas je strašna kazna obuzela, a vi ste gledali.⁵⁶ Zatim smo vas poslije smrti vaše oživili da biste zahvalni bili.⁵⁷ I od oblaka smo vam hladovinu načinili i mānu i prepelice vam slali. "Jedite lijepa jela kojima vas opskrblijujemo!" Oni Nama nisu zulum nanijeli, nego su sami sebi zulum nanosili.

⁵⁸ I kada smo rekli: "Uđite u ovaj grad i jedite što god hoćete! Na kapiju uđite klanjajući se i kažite: 'Oprost!', pa ćemo vam oprostiti grijeha vaše, a onima koji čine dobra djela dat ćemo i više."⁵⁹ Onda su oni koji su zulum učinili zamijenili riječi drugim, koje im nisu rečene, pa smo Mi na one koji su zulum učinili s neba kaznu spustili zato što su buntovni bili.⁶⁰ I kada je Musa za narod svoj vodu molio, Mi smo rekli: "Udari štapom svojim po kamenu!" Iz njega je dvanaest vrela provrelo i svi

ljudi su znali iz kojeg će vrela piti. "Jedite i pijte Allahovu opskrbu i ne činite zlo po Zemlji nered praveći."

⁶¹ I kada ste rekli: "Musa, mi ne možemo više jednu te istu hranu jesti. Zato, moli za nas Gospodara svoga da nam podari od onoga što zemlja rađa: povrća i krastavaca, pšenice, leće i luka crvenog!" On je rekao: "Zar da ono što je bolje zamijenite onim što je lošije?! Idite u bilo koji grad, imat ćete ono što tražite!" I poniženje i bijeda na njih padoše, i Allahovu srdžbu oni na sebe navukoše zato što u Allahove dokaze vjerovali nisu i što su vjerovjesnike bespravno ubijali, zato što su neposlušni bili i sve granice zla prelazili.

⁶² One koji vjeruju te one koji su bili židovi, kršćani i sabijci, a koji su vjerovali u Allaha i Posljednji dan i dobra djela činili – doista čeka nagrada od Gospodara njihova; za njih nema straha i oni neće tugovati.

⁶³ I kada smo od vas zavjet uzeli i brdo Tur iznad vas podigli: "Snažno prihvatilete ono što smo vam dali i neka vam je na umu ono što je u Knjizi da biste se uščuvali." ⁶⁴ Zatim ste odustali, i da nije bilo Allahove darežljivosti prema vama i milosti Njegove, vi biste, uistinu, među gubitnicima bili. ⁶⁵ Vama je poznato šta se dogodilo onima od vas koji su subotu oskrnavili, pa smo im Mi rekli: "Budite majmuni prezreni!" ⁶⁶ To naselje učinili smo opomenom obližnjim naseljima, a poukom za bogobojaźne.

⁶⁷ I kada Musa reče narodu svome: "Allah vam, doista, naređuje da kravu zakoljete.", oni upitaše: "Zbijas li to ti s nama šalu?", a on reče: "Allahu se utječem od toga da neznanica budem!" ⁶⁸ Oni rekoše: "Moli za nas Gospodara svoga da nam objasni koje dobi ona treba biti!" "On kaže", odgovori, "da krava ne smije biti ni stara, ni mlada, nego između toga, srednje dobi, pa učinite to što se od vas traži!" ⁶⁹ "Zamoli za nas Gospodara

svoga”, rekoše oni, “da nam objasni kakve boje treba biti!” “On kaže”, reče, “da treba biti svijetložute boje, da se svidi onima koji je vide.”⁷⁰ “Moli za nas Gospodara svoga”, rekoše oni, “da nam objasni kakva još treba biti, jer nama krave izgledaju slične, a mi ćemo nju, ako Allah htjedne, sigurno, pronaći.”⁷¹ “On kaže”, reče, “da krava ne smije biti iscrpljena oranjem zemlje i natapanjem usjeva; treba biti bez ikakve mahane i biljega.” “E, sad si kazao istinu!”, rekoše oni, pa je zaklaše, i jedva to učiniše.⁷² I kada ste jednog čovjeka ubili, pa se o njemu prepirati počeli, Allah je dao da izide na vidjelo ono što ste bili sakrili.⁷³ Pa smo Mi rekli: “Udarite ga jednim njezinim dijelom!” I, eto, tako Allah mrtve vraća u život i pruža vam dokaze Svoje da biste shvatili.

⁷⁴ Ali su srca vaša, poslije toga, postala tvrda kao kamen ili još tvrđa. A ima kamenja iz kojega rijeke izbijaju; ima ga koje puca i iz kojeg izlazi voda; a ima, doista, i onoga koje se iz straha od Allaha ruši. A Allah ne zanemaruje ono što vi radite.

⁷⁵ Zar vi žudite da vam oni vjeruju, a neki od njih su Allahov govor slušali, a zatim bi ga, nakon što su ga shvatili, svjesno iskrivljavalji?⁷⁶ Kada sretnu one koji vjeruju, oni govore: “Mi vjerujemo!”, a čim se osame jedni s drugima, kažu: “Zar da im pričate o onome što je Allah vama obznanio, pa da s time kao dokazom protiv vas pred Gospodara vašeg izađu? Zar ne razumijete?!”⁷⁷ A zar oni ne znaju da Allah zna i ono što kriju i ono što pokazuju?

⁷⁸ Neki od njih su nepismeni i ne poznaju Knjigu, nego samo gatke. Oni samo izmišljaju.⁷⁹ A teško onima koji svojim rukama pišu knjigu, a zatim govore: “Ovo je od Allaha.”, da bi to za malu vrijednost prodali. I teško njima zbog onoga što ruke njihove pišu, i teško njima što na taj način zarađuju!⁸⁰ Oni

govore: "Vatra nas neće doticati više od nekoliko dana." Reci: "Da li ste za to od Allaha dobili obećanje, jer Allah neće prekršiti Svoje obećanje, ili na Allaha iznosite ono što ne znate?!"⁸¹ A nije tako! Jer oni koji budu zlo činili i grijesi ih njihovi budu sa svih strana skolili, stanovnici Vatre oni bit će i u njoj će vječno ostati.⁸² A oni koji budu vjerovali i dobra djela činili, oni će stanovnici Dženneta biti; u njemu će vječno boraviti.

⁸³ I kada smo od sinova Israilovih zavjet uzeli da ćete jedino Allahu u ibadetu biti, i roditeljima, i bližnjima, i siročadi, i siromasima dobročinstvo činiti, a ljudima lijepo riječi govoriti; i namaz obavljati i zekat davati, vi ste se poslije, izuzev nekolicine, okrećući se od toga udaljili.

⁸⁴ I kada smo od vas zavjet uzeli da krv jedni drugima nećete prolijevati i da jedni druge iz domova vaših nećete izgoniti, vi ste to, onda, prihvatali i tome svjedoci bili.⁸⁵ Nakon toga vi, ipak, jedni druge ubijate, a pojedine od vas i iz zavičaja njihovog istjerujete, pomažući se protiv njih, uz grijeh i nasilje, pa ako vam kao sužnji dodu, vi ih otkupljujete. A zabranjeno vam je da ih izgonite! Zar vi u jedan dio Knjige vjerujete, a drugi negirate?! Nikakve kazne za one od vas koji tako čine, sem poniženja na ovome svijetu, neće biti, a na Kijametskom danu bit će stavljeni na muke najteže! Allah, doista, nije nemaran prema onome što vi radite.⁸⁶ To su oni koji su život na ovome svijetu uzeli u zamjenu za ahiret; zato im patnja olakšana neće biti, niti će im se u pomoć priteći.

⁸⁷ I Mi smo Musau Knjigu dali i, poslije njega, jednog za drugim, poslanike smo slali. I Isau, sinu Merjeminom, jasne smo dokaze dali i Duhom Blagoslovljenim ga pomogli. I kad god vam je koji poslanik donio ono što nije godilo dušama vašim, vi ste se uzoholili, pa ste neke u laž ugonili, a neke ubijali.

⁸⁸ Oni govore: "Naša srca su u omotu; puna su!" A nije tako, nego je Allah njih prokleo zbog nevjerovanja njihova, a malo je njih koji vjeruju.

⁸⁹ A kada im od Allaha dođe Knjiga koja potvrđuje istinitost onoga što oni imaju – a još otprije su pomoć protiv nevjernika molili – kada im dođe ono što im je poznato, oni to negiraše. Pa neka Allahovo prokletstvo stigne nevjernike! ⁹⁰ Jadno je to za što su se prodali: da negiraju ono što Allah objavljuje zbog zlobe što Allah spušta Svoju darežljivost kome On hoće od Svojih robova; pa su na sebe gnjev za gnjevom navlačili! A nevjernicima pripada patnja ponižavajuća!

⁹¹ A kada im se kaže: "Vjerujte u ono što Allah objavljuje!", oni odgovaraju: "Mi vjerujemo samo u ono što je nama objavljeno", i neće da vjeruju u ono što se objavljuje poslije, a to je Istina, koja potvrđuje da je istinito i ono što oni imaju. Reci: "Pa zašto ste još ranije Allahove vjerovjesnike ubijali ako ste vjernici bili?!" ⁹² I Musa vam je jasne dokaze bio donio, pa ste, ipak, nakon što on ode, zulum čineći, tele za obožavanje prihvatali. ⁹³ I kada smo od vas vaš zavjet primili i brdo Tur iznad vas podigli: "Čvrsto prihvativate ono što vam dajemo i slušajte!", oni su odgovorili: "Čujemo, ali poslušati nećemo!", jer srca su njihova, zbog nevjerovanja, nadojena teletom bila. Reci: "Ružno je to na što vas vaše vjerovanje navodi, ako ste vi uopće vjernici." ⁹⁴ Reci: "Ako je kod Allaha Džennet osiguran samo za vas, mimo ostalog svijeta, onda vi smrt poželite ako istinu govorite?!" ⁹⁵ A oni je neće nikada poželjeti zbog onoga što čine, a Allah dobro zna zulumčare. ⁹⁶ I vidjet ćeš sigurno da više žude za životom od drugih ljudi, pa čak i od onih koji Allahu druge u božanstvenosti pridružuju; svaki od njih volio bi

poživjeti hiljadu godina, mada ga to, i kada bi toliko dugo živio, ne bi od kazne udaljilo. A Allah dobro vidi ono što oni rade.

⁹⁷ Reci: "Ko je neprijatelj Džibrilu, neka zna da on Allahovom dozvolom tebi na srce stavlja Kur'an potvrđujući istinitost onoga otprije, kao putokaz i radosnu vijest vjernicima." ⁹⁸ Ko je neprijatelj Allahu, melecima Njegovim i poslanicima Njegovim i Džibrilu i Mikalu – pa, Allah je, doista, neprijatelj onima koji ne vjeruju! ⁹⁹ I Mi tebi ajete – jasne dokaze objavljujemo, a u njih samo buntovni ne vjeruju. ¹⁰⁰ Zar svaki put, kada neku obavezu preuzmu, neka njihova skupina je odbaci?! Štaviše, većina ih ne vjeruje. ¹⁰¹ A kada im je od Allaha Poslanik došao, potvrđujući da je istinito ono što već imaju, dio onih kojima je Knjiga data za leđa svoja Allahovu Knjigu su odbacili, kao da oni ne znaju.

¹⁰² I povedoše se za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini lažno kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, nego šejtani, Harut i Marut, nisu vjerovali, podučavajući vradžbini ljudi u Babilonu. A to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: "Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!" I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu mogli nikome bez Allahove dozvole nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi u zamjenu za vjerovanje kupi, na ahiretu nikakvog udjela neće imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali! ¹⁰³ A da su oni vjerovali i čuvali se, pa, sigurno, nagrada od Allaha bolja je – samo da su to oni znali!

¹⁰⁴ O vi koji vjerujete, ne govorite: "Čuvaj nas!", nego recite: "Pazi nas!" i slušajte. A nevjernicima bolna patnja pripada. ¹⁰⁵ Oni kojima je data Knjiga koji ne vjeruju, a ni oni koji Allahu druge u obožavanju pridružuju, ne vole da se vama od Gospodara

vašeg bilo kakvo dobro objavi. Allah Svojom milošću odlikuje koga hoće, i Allah je posjednik obilja velikog.¹⁰⁶ Koji god ajet promijenimo ili ga zaboravu prepustimo, Mi bolji od njega ili sličan njemu donešemo. Zar ti ne znaš da Allah nad svime ima moć?!¹⁰⁷ Zar ti ne znaš da Allahu pripada vlast i na nebesima i na Zemlji i da, osim Allaha, ni zaštitnika ni pomagača nemate?!¹⁰⁸ Zar da tražite od svog poslanika kao što su prije od Mūsāa tražili?! A ko vjerovanje zamijeni nevjerovanjem, taj je s Pravog puta zalutao.

¹⁰⁹ Mnogi sljedbenici Knjige voljeli bi, iz lične zlobe svoje, da vas, nakon vašeg vjerovanja, vrate u nevjernike, nakon što im je Istina jasnom postala. Ali, vi oprostite i preko toga predite, dok Allah Svoju odluku ne doneše. Allah, doista, nad svime ima moć.¹¹⁰ I namaz obavljajte i zekat dajite, a dobro koje za sebe date, naći ćete kod Allaha. Allah, doista, dobro vidi šta vi radite.¹¹¹ Oni govore: "U Džennet neće ući niko osim onoga ko bude židov ili kršćanin!" To su puste želje njihove. Reci: "Dajte svoj dokaz ako istinu govorite!"¹¹² A nije tako! Onome ko se bude Allahu predao i usto dobra djela činio pripada nagrada kod Gospodara njegova; takvi se neće ničega bojati, niti će za bilo čim tugovati.

¹¹³ Židovi govore: "Kršćani nisu ni na čemu!", a kršćani kažu: "Židovi nisu ni na čemu!", a oni Knjigu čitaju. Tako gotovo istim riječima govore oni koji ne znaju. Allah će im na Kijametskom danu presuditi u onome o čemu su se razilazili.¹¹⁴ Ima li većeg zulumčara od onoga koji brani da se u Allahovim mesdžidima ime Njegovo spominje i koji radi na tome da se oni opustoše?! Takvi bi trebalo da u njih samo sa strahom ulaze. Oni će na ovome svijetu poniženje doživjeti, a na drugom ih čeka kazna velika.¹¹⁵ Allahu pripadaju i istok i zapad; kuda god se

okrenete, tamo je Allahovo Lice. Allah je, doista, neizmjerno darežljiv i Sveznajući.¹¹⁶ Nevjernici govore: "Allah je sebi dijete uzeo." Uzvišen neka je On! Naprotiv, Njemu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji i Njemu se sve pokorava.¹¹⁷ On je Stvoritelj nebesa i Zemlje, a kada nešto odredi, On samo kaže: "Budi!" – i to biva.

¹¹⁸ A oni koji ne znaju govore: "Trebalo bi da Allah s nama razgovara ili da nam kakav dokaz dođe!" Tako su gotovo istim riječima govorili i oni prije njih; srca su im slična! A Mi dokaze objašnjavamo ljudima koji čvrsto vjeruju.¹¹⁹ Mi smo te, zaista, poslali s Istinom, kao obveselitelja i upozoritelja, a ti nećeš biti pitan za one koji će u Džehennemu biti.¹²⁰ Ni židovi, ni kršćani neće biti tobom zadovoljni sve dok ne budeš slijedio vjeru njihovu. Reci: "Allahova uputa jeste Prava uputa!" A ako bi se ti poveo za željama njihovim, nakon znanja koje si dobio, od Allaha te niko ne bi mogao zaštititi, niti pomoći ti.¹²¹ Oni kojima smo objavili Knjigu, pa je čitaju onako kako treba, to su oni koji u nju vjeruju. A oni koji u nju ne budu vjerovali, to su sigurni gubitnici.

¹²² O sinovi Israfilovi, sjetite se blagodati Mojih koje sam vam darovao i da sam vas nad drugim svjetovima bio odlikovao.¹²³ I bojte se Dana kada niko ni za koga neće moći ništa učiniti, kada se ni od koga otkup neće primiti, kada nikome zagovor neće koristiti i kada im niko neće pomoći.¹²⁴ I kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko riječi na iskušenje stavio, pa ih je on potpuno izvršio, Allah je rekao: "Učinit ću da ti budeš ljudima voda." On je upitao: "A i neki iz mog potomstva?" Odgovorio mu je: "Obećanje Moje ne obuhvata zulumćare!"

¹²⁵ I kada Mi Kabu učinismo utočištem i sigurnim mjestom za ljude: "Neka vam mjesto na kojem je Ibrahim stajao bude prostor

gdje ćete namaz obavljati!” I Ibrahimu i Ismailu stavili smo u obavezu: “Kabu Moju vas dvojica očistite za one koji je budu obilazili, za one koji u njoj budu boravili i za one koji ruku¹²⁵ i sedždu budu činili.”¹²⁶ A kada je Ibrahim zamolio: “Gospodaru moj, učini ovo mjesto sigurnim boravištem i snadbij plodovima stanovnike njegove, one između njih koji budu u Allaha i Posljednji dan vjerovali!”, On je rekao: “Onome koji ne bude vjerovao dat će da neko vrijeme uživa, a onda će ga prisiliti da u patnju vatrenu uđe. A užasno je to konačno odredište!”

¹²⁷ I dok su Ibrahim i Ismail temelje Kabe podizali, molili su: “Gospodaru naš, primi to od nas, Ti si, uistinu, Svečujući i Sveznajući.¹²⁸ Gospodaru naš, učini nas dvojicu muslimanima – Tebi predanim, a i u potomstvu našem neka bude zajednica Tebi predana, pokaži nam obrede naše i oprosti nam! Ti si, doista, stalni Primatelj pokajanja, Milostivi!¹²⁹ Gospodaru naš, pošalji među njih poslanika, jednoga od njih, koji će im ajete Tvoje kazivati, Knjizi i mudrosti ih poučiti i očistiti ih! Ti si, doista, Silni i Mudri!”

¹³⁰ Ko drugi vjeru Ibrahimovu izbjegava do onaj koji ne drži do sebe!? Mi smo njega na ovome svijetu odabrali, pa će on i na drugom svijetu biti među dobrima.¹³¹ Kada je njemu Gospodar njegov rekao: “Predan budi!”, on je odgovorio: “Ja sam predan Gospodaru svjetova.”¹³² I Ibrahim je, kao i Jakub, to zapovjedio sinovima svojim: “Sinovi moji, Allah je vama vjeru odabrao i nipošto nemojte umrijeti drukčije nego kao muslimani.”¹³³ Da niste možda prisutni bili kada je Jakubu smrtni čas došao?! Kad je on sinove svoje upitao: “Kome ćete poslije mene ibadet činiti?” Odgovorili su: “Ibadet ćemo činiti Bogu tvome, Bogu tvojih predaka Ibrahima, Ismaila i Ishaka, Bogu Jedinome! I mi se samo Njemu predajemo!”¹³⁴ Taj narod je bio i nestao; njemu

pripada ono što je zaslužio, a vama što ste zaslužili, i vi nećete biti pitani za ono što su oni radili.

¹³⁵ Oni govore: "Budite židovi, odnosno kršćani, bit će te na Pravom putu!" Ti reci: "Ne, mi smo sljedbenici Ibrahima pravovjernika. On nije u višebošće spadao." ¹³⁶ Recite: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama, i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i potomcima, i u ono što je dato Musau i Isau, i u ono što je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova; mi ne pravimo nikakve razlike među njima i mi smo Njemu predani." ¹³⁷ Pa, ako oni budu vjerovali u ono u što vi vjerujete, na Pravom su putu; a ako se okrenu, oni su onda raskol počinili. Allah će te sigurno od njih zaštитiti. On je Svečujući i Sveznajući. ¹³⁸ "Allahovom vjerom se prožmite! A ko od Allaha može bolje vjerom prožeti?! Mi samo Njemu ibadet činimo." ¹³⁹ Reci: "Zar s nama o Allahu raspravljate, a On je i naš i vaš Gospodar! Nama pripadaju naša djela, a vama vaša djela! A mi smo prema Njemu iskreni." ¹⁴⁰ Kako možete govoriti da su Ibrahim, Ismail, Ishak, Jakub i potomci bili židovi ili kršćani?! Reci: "Znate li bolje vi ili Allah?!" Zar je iko veći zuluméar od onoga koji skriva svjedočanstvo Istine dobivene od Allaha! A Allah nije nemaran prema onome što vi radite. ¹⁴¹ Taj je narod bio i nestao; njemu pripada ono što je zaslužio, a vama pripada ono što ste zaslužili; vi nećete biti pitani za ono što su oni radili.

¹⁴² Reći će neki ljudi kratke pameti: "Šta ih je odvratilo od kible njihove prema kojoj su se okretali?" Reci: "Allahu pripadaju i istok i zapad; On upućuje na Pravi put onoga koga On hoće." ¹⁴³ Tako smo vas učinili najboljom – zajednicom sredine, kako biste svjedočili o drugim ljudima i kako bi Poslanik o vama svjedočio. I Mi smo promijenili kiblu prema kojoj si se

okretao samo da bismo znali one koji slijede Poslanika naspram onih koji ne vjeruju, jer to je, doista, teško bilo svima, izuzev onima koje je Allah uputio na Pravi put. Allah neće dozvoliti da propadne vjerovanje vaše – a doista je Allah prema ljudima milosrdan i milostiv.

¹⁴⁴ Mi vidimo kako okrećeš lice svoje prema nebu i Mi ćemo te sigurno okrenuti prema kibli koju ti želiš; pa, okreni lice svoje prema Časnoj džamiji! I gdje god bili, lice svoje okrenite prema njoj. Doista, oni kojima je data Knjiga znaju da je to istina od Gospodara njihova. A Allah nije nemaran prema onome šta oni rade. ¹⁴⁵ I kada bi ti onima kojima je data Knjiga sve dokaze donio, oni opet neće prihvati tvoju kiblu, kao što ni ti nećeš prihvati njihovu kiblu, niti će iko od njih prihvati kiblu drugoga. A ako bi se ti za njihovim željama poveo nakon što ti je došlo znanje, tada bi, sigurno, među zulumčarima bio. ¹⁴⁶ Oni kojima smo dali Knjigu poznaju njega – Poslanika kao što sinove svoje znaju, ali neki od njih, doista, svjesno istinu prikrivaju. ¹⁴⁷ Istina je od Gospodara tvoga, pa zato nikako ne budi od onih koji sumnjaju.

¹⁴⁸ Svako ima svoj pravac prema kojem se okreće, pa se natječite u dobru! Ma gdje bili, Allah će vas sve sabrati. Allah, doista, nad svime ima moć! ¹⁴⁹ I iz svakoga mjesta u koje dođeš, ti lice svoje u pravcu Časne džamije okreni; to je, doista, Istina od Gospodara tvoga; Allah nije nemaran prema onome što vi radite. ¹⁵⁰ I iz svakog mjesta u koje dođeš, ti lice svoje prema Časnoj džamiji okreći!; i gdje god se nalazili, vi lica svoja prema njoj okrećite, da vam ljudi ne bi imali šta prigovoriti, izuzev onih između njih koji zulum čine. Njih se ne bojte, nego se Mene bojte, da bih blagodat Svoju prema vama upotpunio i da biste na Pravom putu bili. ¹⁵¹ Kao što vam Mi jednoga od vas

kao poslanika poslasmo da vam ajete Naše kazuje, da vas očisti, da vas Knjizi i mudrosti pouči, i da vas ono što niste znali nauči –¹⁵² pa, sjećajte se i spominjite Me, i Ja ću vas spominjati! I zahvalujte Mi, a nemojte Mi nezahvalni biti!

¹⁵³ O vi koji vjerujete, tražite sebi pomoći u strpljenju i namazu! Allah je, doista, sa strpljivima.¹⁵⁴ I ne kažite za one koji su na Allahovom putu poginuli: "Mrtvi su!" Ne, oni su živi, ali vi to ne opažate.¹⁵⁵ Mi ćemo vas u iskušenje dovoditi, malo strahom i gladovanjem te gubljenjem imetka, života i ljetine. A ti obraduj strpljive,¹⁵⁶ one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: "Mi smo, doista, Allahovi i Njemu ćemo se, sigurno, vratiti."¹⁵⁷ To su oni kojima pripadaju blagoslovi od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravom putu.

¹⁵⁸ Safa i Merva su, doista, Allahova obredna mjesta. Zato onaj ko Kabu hodočasti ili umru obavi, ne čini nikakav prestup da se kreće između njih. A onaj koji drage volje učini kakvo dobro djelo, pa Allah je, doista, zahvalan i sve zna.¹⁵⁹ One koji budu tajili jasne dokaze koje smo Mi objavili, i Pravi put nakon što smo ga u Knjizi ljudima označili, Allah će prokleti, a proklet će ih i oni koji proklinju.¹⁶⁰ Izuzeti će biti samo oni koji se pokaju i poprave, i to javno ispolje; takvima ću Ja oprostiti, a Ja sam stalni Primatelj pokajanja, Milostivi.¹⁶¹ Doista, onima koji ne vjeruju i koji kao nevjernici umru, slijedi prokletstvo Allahovo, prokletstvo meleka i svih ljudi.¹⁶² U njemu će vječno ostati, a patnja njihova neće se smanjivati, niti će im se šta odlagati.

¹⁶³ A vaš Bog – jedan je Bog; nema boga osim Njega, Svemilosnog, Milostivog.¹⁶⁴ U stvaranju nebesa i Zemlje, u smjeni noći i dana, u lađi koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude i u vodi koju Allah spušta s neba, pa tako u život vraća

zemlju nakon njenog mrtvila, po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, u usmjeravanju vjetrova i oblacima koji između neba i Zemlje lebde – ima, doista, znakova za one koji razumiju.

¹⁶⁵ Ima ljudi koji pored Allaha druge, kao takmace Njemu, prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli! Ali, oni koji vjeruju još više Allaha vole! A da znaju oni koji su zulum činili – kada kaznu dožive, da će vidjeti da moć sva Allahu pripada i da Allah strahovito kažnjava. ¹⁶⁶ Kada se oni za kojim su se drugi povodili odreknu onih koji su ih slijedili i kaznu budu iskusili, i kada im se svi putevi spasa pokidaju, ¹⁶⁷ tada će sljedbenici njihovi reći: “Da nam je samo da se za trenutak vratimo, pa da se i mi njih odreknemo kao što su se oni nas odrekli!” Eto, tako će Allah njima pokazati pogubnim djela njihova i oni iz Vatre neće izlaziti.

¹⁶⁸ O ljudi, jedite od onoga što ima na Zemlji, što je dozvoljeno i lijepo, i ne slijedite šejskove stope! On vam je, zaista, neprijatelj očeviđni. ¹⁶⁹ On vas navraća na grijeh i razvrat, i da o Allahu govorite ono što ne znate. ¹⁷⁰ A kada im se kaže: “Slijedite ono što je Allah objavio!” – oni odgovaraju: “Ne, nego ćemo slijediti ono na čemu smo naše pretke zatekli.” Zar i onda kada im preci nisu ništa shvatali, niti su na Pravom putu bili?! ¹⁷¹ Oni koji ne vjeruju slični su onome koji viče, ali sam ne čuje ništa osim zov i zapomaganje; oni su gluhi, nijemi i slijepi i oni ništa ne shvataju.

¹⁷² O vi koji vjerujete, jedite dobra kojim smo vas opskrbili i Allahu zahvaljujte ako, doista, samo Njemu ibadet činite.

¹⁷³ On vam, doista, zabranjuje: strv, krv, svinjsko meso i ono što je prineseno kao žrtva u nečije drugo ime, a ne u Allahovo. A onome koji bude primoran, ne svojom voljom i ne pretjerujući, nije mu grijeh. Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijehu i

milostiv je.¹⁷⁴ Doista, oni koji taje ono što je Allah u Knjizi objavio i to prodaju za bagatelnu cijenu – oni u trbuhe svoje samo vatu trpaju; na Kijametskom danu Allah ih neće ni osloviti, niti ih očistiti; njima pripada patnja bolna.¹⁷⁵ To su oni koji umjesto Upute uzimaju zabludu, a umjesto oprosta patnju; kako li samo oni mogu da trpe Vatru?!¹⁷⁶ To je tako, jer Allah je objavio Knjigu s Istinom, a oni koji se o Knjizi razilaze doista su u raskolu velikom.

¹⁷⁷ Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego je pravo dobročinstvo dobročinstvo onih koji vjeruju u Allaha, u ahiret, i u meleke, i u Knjige, i u vjerovjesnike, te onih koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima i siročadi, siromasima i putnicima namjernicima, prosjacima, i za otkup iz ropstva, i onih koji namaz obavljuju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, te onih koji su strpljivi u neimaštini i u bolesti, i za vrijeme borbe. To su oni koji su iskreni i to su oni koji su baš bogobojažni.

¹⁷⁸ O vi koji vjerujete! Propisuje vam se odmazda za ubijene: slobodan za slobodnog, rob za roba i žensko za žensko. A prema onome kome od njegovog brata bude nešto oprošteno, neka onaj ko prihvati otkup postupi pravedno, a i on neka njemu isplati lijepo i po propisu. To je olakšanje od Gospodara vašeg i milost. A ko nasilje i poslije toga izvrši, njemu slijedi bolna patnja.¹⁷⁹ U odmazdi vam je život, o razumom obdareni, da biste se uščuvали.

¹⁸⁰ Kada neko od vas na samrti bude, pa ostavlja kakvo dobro, propisano vam je da, na lijep i pravedan način, roditeljima i bližnjima oporuku učinite, što je obaveza bogobojažnih.

¹⁸¹ Ko god to zamijeni nakon što je čuo kako glasi, grijeh za to pada na one koji to mijenjaju. A Allah je, doista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.¹⁸² Pa ko se boji pogreške ili grijesnog

postupka oporučioца, па то valjano izmeđу onih kojih se oporuka tiče popravi, nije zgriješio. Allah je, doista, Onaj Koji opraća grijeha i milostiv je.

¹⁸³ O vi koji vjerujete! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se uščuvali,¹⁸⁴ određen broj dana; a onome od vas koji je bolestan ili na putu bude, toliko drugih dana. Onima koji ga teško podnose, otkup je da siromaha nahrane. A ko drage volje da više, za njega je bolje. A bolje vam je da postite, da znate.¹⁸⁵ U ramazanu je počelo objavlјivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima, jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka posti, a ko bolestan bude ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti. Allah hoće da vam olakša, a ne da teškoće imate, da određeni broj dana ispunite i da Allaha veličate jer vas je uputio te da zahvalni budete.

¹⁸⁶ A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kada Me zamoli. Zato, neka se i oni Meni odazovu i neka vjeruju u Mene kako bi ispravnim putem krenuli.¹⁸⁷ Dozvoljava vam se da u noćima posta imate intimni odnos sa ženama svojim; one su odjeća vaša, a vi ste odjeća njihova; Allah zna da ste sami sebe varali, pa je prihvatio pokajanje vaše i oprostio vam; zato se sada sastajte s njima i žudite za onim što vam je Allah odredio; jedite i pijte sve dok budete mogli razlikovati bijelu nit od crne niti zore, a potom upotpunite post, do noći; sa ženama ne općite dok ste u itikafu u džamijama; to su Allahove granice i ne približujte im se; tako Allah u ajetima Svojim obznanjuje propise ljudima kako bi se uščuvali.¹⁸⁸ Ne jedite imovinu međusobno na nepošten način i ne sporite se zbog nje pred sudijama kako biste s grijehom, i znajući to, dio imovine drugih ljudi pojeli.

¹⁸⁹ Pitaju te o mlađacima. Reci: "Oni su ljudima oznake za vrijeme i hadž." I nije dobročinstvo u tome da sa stražnje strane u kuće ulazite, nego je pravo dobročinstvo ono što čini onaj koji se zabranjenog čuva. U kuće ulazite na vrata njihova i Allaha se bojte da biste uspjeli. ¹⁹⁰ I borite se na Allahovu putu protiv onih koji se bore protiv vas, ali ne prelazite granice. Zaista Allah ne voli one koji prekoračuju granice. ¹⁹¹ I ubijajte ih gdje god ih stignete, i progonite ih odakle su oni vas prognali! A smutnja je teža od ubijanja! I ne borite se protiv njih kod Časne džamije dok vas oni tu ne napadnu. Ako vas tu napadnu, onda ih ubijajte! Takva je kazna za nevjernike. ¹⁹² Ako se prođu, pa Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je. ¹⁹³ I borite se protiv njih dok smutnje ne nestane i dok vjera ne bude samo Allahu iskazivana. Pa, ako se okane, onda neprijateljstvo prestaje, a jedino protiv zulumćara ostaje.

¹⁹⁴ Sveti mjesec je za sveti mjesec, a i u svetinjama vrijedi odmazda: onima koji vas napadnu uzvratite istom mjerom i Allaha se bojte; znajte da je Allah s bogobojsznima. ¹⁹⁵ I trošite imetak na Allahovom putu, i svojim rukama se u propast ne bacajte i dobro činite; Allah, doista, voli dobročinitelje.

¹⁹⁶ Hadž i umru radi Allaha upotpunite! A ako budete sprječeni, onda kurbane što vam se nađu pri ruci zakoljite, a glave svoje, dok kurbani ne stignu do mjesta svoga, ne brijte! A onaj od vas koji se razboli ili ima nešto na glavi što ga muči, neka se postom ili sadakom ili kurbanom iskupi! Kada budete sigurni, ko bude obavljaо umru s hadžom, kurban do kojeg može doći neka zakolje! A onaj ko ga ne nađe, neka tri dana posti u danima hadža i sedam dana po povratku, to je punih deset dana. To je za onoga čija porodica ne živi u granicama Časne džamije. Bojte se Allaha i znajte da On žestoko kažnjava! ¹⁹⁷ Hadž je u

poznatim mjesecima, pa onaj ko se obaveže u toku njih obaviti hadž ne može imati intimni odnos, nikakve grijeha činiti, niti se prepirati u toku hadža. A za dobro koje učinite Allah zna. Za put se opskrbite, a najbolja je opskrba bogobojaznost! I Mene se bojte – vi, razumom obdareni!

¹⁹⁸ Nije vam grijeh da od Gospodara svoga tražite neko dobro. A kada s Arefata pohrlite, Allaha spominjite kod Meš‘ari-harama; spominjite Ga budući da vas je On uputio, a zaista ste prije toga u zabludi bili. ¹⁹⁹ Zatim pohrlite odakle hrle ostali ljudi i od Allaha oprost molite. Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ²⁰⁰ A kada završite obrede svoje, Allaha spominjite kao što spominjete pretke svoje, pa i više od toga! Ima ljudi koji govore: “Gospodaru naš, daj Ti nama na dunjaluku!”, a na ahiretu neće imati nikavog udjela! ²⁰¹ A ima i onih koji govore: “Gospodaru naš, daj nam dobro i na dunjaluku i na ahiretu, i sačuvaj nas patnje paklene!” ²⁰² Njima pripada udio koji su zaslужili! Allah, doista, brzo sviđa račune. ²⁰³ I Allaha spominjite u danima određenim! A onome ko požuri, pa to učini u dva dana, nije grijeh, kao što nije grijeh ni onome koji još ostane; tako je to u slučaju onoga ko se zabranjenog čuva. Bojte se Allaha i znajte da ćete svi pred Njim biti sakupljeni.

²⁰⁴ Ima ljudi poput onog čije te riječi o životu na dunjaluku oduševljavaju i koji se poziva na Allaha kao svjedoka za ono što je u srcu njegovom, a takav je najiskvareniji osporavatelj. ²⁰⁵ Čim se neki od njih okrene od tebe, krene nered po Zemlji praviti, ništiti usjeve i stoku. A Allah ne voli nered! ²⁰⁶ A kada mu se kaže: “Allaha se boj!”, on se onda ponosi grijesima. Pa dosta mu je Džehennem, a to je, doista, grozno boravište! ²⁰⁷ Ima ljudi koji se žrtvuju u težnji za zadovoljstvom Allahovim. A Allah je milosrdan prema robovima Svojim.

²⁰⁸ O vi koji vjerujete, udite u islam potpuno i ne idite stopama šeđtanovim; on vam je, doista, neprijatelj otvoreni! ²⁰⁹ A ako posrnete, nakon što su vam došli jasni dokazi, onda znajte da je Allah, zaista, silan i mudar. ²¹⁰ Čekaju li oni da im Allah dođe u tminama oblaka, i meleci, i da bude svemu kraj?! A Allahu se sve vraća! ²¹¹ Upitaj sinove Israilove koliko smo im jasnih dokaza dali! A oni koji zamjenjuju blagodat Allahovu koja im je došla, pa Allah, doista, strahovito kažnjava! ²¹² Uljepšan je, onima koji ne vjeruju, život na ovome svijetu i oni se rugaju onima koji vjeruju. A oni koji su se zabranjenog čuvali, na Kijametskom danu bit će iznad njih! A Allah opskrbljuje bez računa onoga koga hoće.

²¹³ Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, pa je Allah slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti i opomenu, i po njima je slao Knjigu sa Istinom da po njoj sudi ljudima u onome u čemu se oni razilaziše. A o njoj su se, iz međusobne zavisti, razišli samo oni kojima je ona data, i to nakon što su im došli jasni dokazi. Zatim je Allah, Svojom dozvolom, uputio ka Istini, o kojoj su se oni razišli, one koji vjeruju. A Allah upućuje na Pravi put onoga koga On hoće. ²¹⁴ Zar mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji prije vas minuše?! Njih je pogaćala neimaština i bolest, i toliko su bivali potresani da bi i poslanik i oni koji su s njim vjerovali govorili: "Kada će doći Allahova pomoć!?" Eto, Allahova pomoć je, doista, blizu!

²¹⁵ Pitaju te šta će dijeliti? Reci: "Imetak koji ćete udjeljivati neka pripadne roditeljima i rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima namjernicima; a za dobro koje činite Allah, sigurno, dobro zna." ²¹⁶ Propisana vam je borba, a to vam je mrsko! Možda nešto ne volite, a to je dobro po vas; možda nešto volite, a to je zlo po vas! Allah zna, a vi ne znate.

²¹⁷ Pitaju te o svetom mjesecu, o ratovanju u njemu! Reci: "Ratovanje u njemu veliki je grijeh; ali, odvraćanje od Allahova puta i nevjerovanje u Njega te odvraćanje od Časne džamije i izgonjenje stanovnika njenih još je veći grijeh kod Allaha. A smutnja je gora od ubijanja! Oni će se neprestano boriti protiv vas dok vas ne odvrate od vjere vaše, ako budu mogli! A oni među vama koji od vjere svoje otpadnu i kao nevjernici umru – njihova djela bit će poništena na dunjaluku, a i na ahiretu. Oni će stanovnici Vatre biti i tamo će vječno ostati." ²¹⁸ Zaista, oni koji vjeruju, i koji se isele i na Allahovom putu bore, oni žele milost Allahovu. A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

²¹⁹ Pitaju te o opojnim pićima i kocki! Reci: "U njima je veliki grijeh, a ima i nekih koristi ljudima; samo je grijeh od njih veći od koristi njihove!" Pitaju te šta da udjeluju! Reci: "Višak!" Eto, tako vama Allah ajete i propise objašnjava da biste razmislili ²²⁰ i o dunjaluku i o ahiretu. I pitaju te o siročadi! Reci: "Unaprijediti njihova imanja je bolje!" A ako budete s njima zajedno živjeli, pa to su braća vaša! Allah zna razliku između pokvarenjaka i dobročinitelja! Da je Allah htio, mogao je propisati ono što vam je teško! On je, doista, silan i mudar.

²²¹ Ne ženite se višeboškinjama dok vjernice ne postanu; uistinu je robinja vjernica bolja od višeboškinje, makar vam se ona i sviđala! Ne udajite vjernice za višebošce dok ne postanu vjernici; jer uistinu je rob vjernik bolji od višebošca, makar vam se i dopadao. Oni zovu u Vatru, a Allah poziva Džennetu i oprostu, dozvolom Svojom, te objašnjava ljudima ajete i dokaze Svoje da bi se prisjećali i pouku primili! ²²² I pitaju te o mjesecnom pranju! Reci: "To je neprijatnost!" Zato, ne općite sa ženama za vrijeme mjesecnog pranja i ne prilazite im dok se ne očiste! A kada se očiste, onda im prilazite onako kako vam je

Allah naredio! Allah, doista, voli one koji se kaju i voli one koji se čiste.²²³ Žene vaše su njive vaše, i vi njivama svojim prilazite kako hoćete! A pripremite nešto i za duše svoje! I bojte se Allaha i znajte da ćete se s Njim susresti! A ti obraduj vjernike!

²²⁴ I neka vam zakletva Allahom ne bude prepreka da dobro činite, da se zabranjenog čuvate i ljude mirite. A Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna!²²⁵ Allah vas neće kazniti ako se neoprezno zakunete, ali će vas kazniti za ono što s predumišljajem srca vaših uradite. Allah je Onaj Koji oprاشta grijeha i Onaj Koji ne žuri s kaznom.²²⁶ Oni koji se zakunu da se neće približavati ženama svojim, sačekat će četiri mjeseca! Pa ako im se vrate, Allah je, doista, Onaj Koji oprашta grijeha i milostiv je.²²⁷ A ako odluče da se rastave, pa Allah je, doista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna!²²⁸ Puštene žene neka čekaju tri mjesecna pranja; i nije im dopušteno da kriju ono što je Allah stvorio u matericama njihovim ako u Allaha i u ahiret vjeruju! Muževi njihovi su preči da ih vrate dok su u tome ako žele pomirenje. One imaju onoliko prava koliko i obaveza; treba da ih izvrše lijepo i po propisu. A muškarci su nad njima za jedan stepen! Allah je, doista, silan i mudar.

²²⁹ Puštanje supruge može biti dva puta, nakon čega se ona ili na lijep i uobičajen način zadržava ili joj se uz dobročinstvo razvod daje! A vama nije dopušteno uzimati bilo šta od onoga što ste im darovali, osim ako se njih dvoje plaše da Allahove propise neće izvršavati. A ako se bojite da njih dvoje Allahove propise neće izvršavati, onda im nije grijeh da se ona otkupi. To su Allahove granice, pa ih ne prekoračujte! A oni koji Allahove granice prekoračuju, to su pravi zulumčari!²³⁰ A ako je opet pusti, ona mu nije nakon toga dopuštena sve dok se ne uda za drugog muža. Pa ako je i on pusti, onda njima dvoma

nije grijeh da se jedno drugom vrate ako misle da će Allahove propise izvršavati. To su Allahove granice koje On objašnjava ljudima koji znaju.²³¹ Kada pustite supruge, pa one ispune svoj razvodni rok, tada ih ili na lijep i uobičajen način zadržite ili uz dobročinstvo otpremite! I ne zadržavajte ih nanoseći im štetu, a onaj ko tako postupi, učinio je sebi zulum! Ne poigravajte se Allahovim propisima i sjetite se blagodati Allahove prema vama i što vam je objavio Knjigu i mudrost kojom vas savjetuje! Allaha se bojte i znajte da Allah sve zna!

²³² A kada pustite supruge, pa ispune svoj razvodni rok, ne ometajte ih da se udaju za muževe svoje, kada se slože da lijepo žive! Ovim se savjetuju oni među vama koji vjeruju u Allaha i Posljednji dan. Tako vam je čednije i čestitije. A Allah zna, a vi ne znate.²³³ Majke neka doje djecu svoju pune dvije godine ako žele da dojenje bude potpuno! Očevi su dužni hraniti ih i odijevati na lijep i uobičajen način. Niko se ne zadužuje iznad mogućnosti svojih: majka ne smije naštetiti oču djeteta zbog djeteta svoga, a ni otac majci djeteta zbog svoga djeteta! Nasljednik ima iste obaveze. Zato, ako njih dvoje na lijep način i po dogовору odluče dijete odbiti, nisu griešni! A ako zaželite svojoj djeci dojilje naći, nije vam grijeh ako im, kako je uobičajeno, date ono što hoćete dati. Bojte se Allaha i znajte da Allah dobro vidi šta vi radite!

²³⁴ Oni od vas koji umru ostavljajući supruge svoje, njihove supruge dužne su čekati četiri mjeseca i deset dana. I kada one ispune propisani rok, vi ne snosite grijeh za ono što one na lijep i uobičajen način urade. A Allah u potpunosti zna ono što vi radite.²³⁵ I nije vam grijeh ako tim ženama na znanje date da čete ih vi zaprositi ili ako to u dušama svojim krijete. Allah zna da čete o njima misliti, ali im potajno ništa ne obećavajte, nego

im samo što je dozvoljeno govorite. I ne odlučujte se na brak prije nego što propisano vrijeme za čekanje ne istekne; i imajte na umu da Allah zna šta je u dušama vašim, pa Ga se pričuvajte, i znajte da je Allah, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i Onaj Koji ne žuri s kaznom.²³⁶ Nije vam grijeh ako žene pustite prije nego u intimni odnos s njima stupite ili prije nego što im vjenčani dar odredite. I na lijep i uobičajen način ih darujte, imućan prema svom stanju, a siromah prema svom; to je dužnost onima koji žele dobro činiti.²³⁷ A ako ih pustite prije nego što ste u intimni odnos s njima stupili, a već ste im vjenčani dar odredili, one će zadržati polovinu onoga što ste odredili, osim ako se odreknu ili se odrekne onaj koji odlučuje o sklapanju braka; a ako se vi odreknete – to je bliže bogobojaznosti! I ne zaboravite da jedni prema drugima dobri budete! Allah, doista, dobro vidi šta vi radite.

²³⁸ Čuvajte namaz, naročito srednji namaz, i pred Allahom ponizno stojte!²³⁹ Ako se budete bojali, onda klanjajte hodeći ili jašući! A kada budete sigurni, spominjite Allaha onako kako vas je On naučio onome šta niste znali.²⁴⁰ Oni među vama kojima se primiče smrt, a koji iza sebe ostavljaju supruge, treba da im oporukom, unaprijed za godinu dana, odrede izdržavanje i da se one ne udaljuju iz kuće. A ako je same napuste, vi ne snosite grijeh za ono što one lijepo i po propisu sa sobom učine. A Allah je silan i mudar!²⁴¹ Puštenim ženama pripada otpremnina u skladu s propisom, i to je obaveza bogobojaznih.²⁴² Allah vam tako objašnjava propise Svoje da biste razmislili!

²⁴³ Zar ne znaš za one koji su iz straha od smrti iz zemlje svoje pobegli, a bijaše ih na hiljade, pa im je Allah rekao: "Pomrite!", a poslije ih je oživio. Allah je, doista, darežljiv prema ljudima, ali većina ljudi ne zahvaljuje.²⁴⁴ I borite se na Allahovu putu

i znajte da je Allah Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.²⁴⁵ Ko je taj koji će Allahu lijep zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati? Allah uskraćuje i obilno daje, i Njemu ćete se vratiti.

²⁴⁶ Zar ne znaš kada su prvaci sinova Israilovih poslije Musaa svome vjerovjesniku rekli: "Pošalji nam kralja da se na Allahovom putu borimo!" "Možda se vi nećete boriti ako vam borba bude propisana?", reče on. "Zašto da se ne borimo na Allahovom putu?", rekoše. "A mi smo iz zemlje naše prognani i od sinova naših odvojeni!" A kada im borba bi propisana, oni, osim nekolicine, okrenuše se. A Allah dobro zna zulumčare. ²⁴⁷ "Allah vam je Taluta za vladara poslao", reče im vjerovjesnik njihov. "Odakle da nam on bude vladar kada smo mi priličniji od njega da vladamo? Njemu ni veliko bogatstvo nije dato!", rekoše oni. "Doista je Allah njega da nad vama vlada izabrao", reče on, "i velikim znanjem i snagom tjelesnom ga obdario. Allah daje vlast kome On hoće, Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna!" ²⁴⁸ "Zaista, znak njegove vlasti", reče im vjerovjesnik njihov, "bit će kovčeg koji će vam stići. U njemu će biti smirenje za vas od Gospodara i ostatak onoga što su Musa i Harun ostavili, nosit će ga meleci! U tome je, doista, znak za vas ako ste vjernici!"

²⁴⁹ I kad Talut izađe s vojskom, reče: "Allah će vas, sigurno, staviti na kušnju jednom rijekom, pa ko se napije iz nje, nije moj, a ko se ne napije, on je moj, izuzev ako šakom zahvati gutljaj!" I oni se, osim nekolicine, napiše, a kad je on i oni koji su s njim vjerovali prijeđoše, neki rekoše: "Mi danas ne možemo izaći nakraj s Džalutom i vojskom njegovom." Ali, oni koji su čvrsto vjerovali da će susresti Allaha, rekoše: "Koliko su puta malobrojne grupe savladale grupe mnogobrojne Allahovom

dozvolom.” A Allah je sa strpljivima.²⁵⁰ I kada iziđoše pred Džaluta i vojsku njegovu, oni rekoše: “Gospodaru naš, nadahni nas izdržljivošću, i učvrsti noge naše i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje!”²⁵¹ I oni ih, Allahovom dozvolom, poraziše i Davud ubi Džaluta, i Allah mu dade vlast i mudrost, i nauči ga onome čemu je On htio. A da Allah ljude ne suzbija jedne drugima, na Zemlji bi doista nered nastao! Ali, Allah je darežljiv svim svjetovima.

²⁵² To su Allahovi ajeti, koje Mi tebi istinito kazujemo. A ti si, doista, jedan od poslanika.²⁵³ Te poslanike Mi smo odlikovali jedne nad drugima. S nekima od njih je i Allah govorio, a neke je za više stepeni uzdigao. A Isau, sinu Merjeminu, jasne smo dokaze dali i Duhom Blagoslovljenim ga podržali. Da je Allah htio, oni se ne bi međusobno poslije njih ubijali, kada su im jasni dokazi već došli, ali oni su se razišli: neki su od njih vjerovali, a neki su poricali. A da je Allah htio, oni se ne bi međusobno ubijali! Ali, Allah radi ono što On hoće.

²⁵⁴ O vi koji vjerujete, podijelite dio onoga čime vas Mi opskrbljujemo prije nego što dođe Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva! A nevjernici su pravi zulumčari!²⁵⁵ Allah je, nema boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni vrijeme ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko je taj ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih, i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi. Njegova Kursija obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni!²⁵⁶ Nema prisile u vjeru, Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u tagute, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. A Allah

je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.²⁵⁷ Allah je zaštitnik onih koji vjeruju, izvodi ih iz tmina na svjetlo, a onima koji ne vjeruju zaštitnici su taguti, odvode ih sa svjetla u tmine! To su stanovnici Vatre i u njoj će vječno ostati.

²⁵⁸ Zar ne znaš za onoga koji se s Ibrahimom o Gospodaru njegovu prepirao, kada mu je Allah vlast dao?! Kad Ibrahim reče: "Gospodar moj je Onaj Koji život i smrt daje!", on odgovori: "Ja život i smrt dajem!" Ibrahim reče: "Allah čini da Sunce izlazi s istoka, pa učini ti da izade sa zapada!" I nevjernik se zbuni. Allah, doista, zulumćare ne upućuje na Pravi put.

²⁵⁹ Ili za onoga koji je, prolazeći pored jednoga naselja koje je bilo do temelja porušeno i pusto, povikao: "Kako će Allah oživiti ove što su pomrli?!" I Allah ga mrtvim učini stotinu godina, a zatim ga oživi i upita: "Koliko si ostao?" On reče: "Ostao sam dan ili dio dana!" Tada mu reče: "Ne, ostao si stotinu godina! Pogledaj jelo svoje i piće svoje, nije se pokvarilo! A pogledaj i magarca svoga, to smo uradili da te učinimo znakom za ljude, a pogledaj i kosti, kako ih sastavljamo, a onda mesom oblažemo!" I kada njemu bi jasno, povika: "Ja znam da Allah, doista, nad svime ima moć!"²⁶⁰ A kada Ibrahim reče: "Gospodaru moj, pokaži mi kako oživljuješ umrle?", On reče: "Zar ne vjeruješ?!" "Dakako, vjerujem", odgovori on, "ali da mi se srce smiri!" Zatim mu reče: "Pa, onda, uzmi četiri ptice, isijeci ih, pa po jedan dio njihov stavi na svaki brežuljak. Zatim ih pozovi, doći će ti žureći! Znaj da je Allah, zaista, silan i mudar."

²⁶¹ Primjer onih koji imovinu svoju troše na Allahovom putu sličan je zrnu iz kojega nikne sedam klasova, a u svakom klasu po stotinu zrna. A Allah povećava kome On hoće. Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna.²⁶² Onima koji troše imetke svoje na Allahovom putu, a onda ono što potroše

ne poprati prigovorima i uvredama, pripada nagrada Gospodara njihova. Njima nema straha niti će oni tugovati.²⁶³ Lijepa riječ i oprost vredniji su od sadake popraćene vrijeđanjem. A Allah je neovisan i Onaj Koji ne žuri s kaznom.²⁶⁴ O vi koji vjerujete, ne kvarite sadake svoje prigovorima i uvredama, kao što to čini onaj koji imetak svoj troši da bi se ljudima pokazao, a ne vjeruje u Allaha i ahiret. Primjer njegov je kao primjer glatke stijene – na kojoj ima zemlje, pa je pogodi veliki pljusak i ogoli je. Oni nemaju nikakve koristi od onoga što su stjecali. A Allah ne upućuje na Pravi put ljudi koji ne vjeruju.

²⁶⁵ Oni koji troše svoj imetak u želji za zadovoljstvom Allahovim i sigurni su u nagradu za to, slični su bašći na uzvišici na koju se izlila obilna kiša pa daje dvostruki urod! A ako se na nju ne izlije obilna kiša, opet bude rose! Allah dobro vidi šta vi radite!²⁶⁶ Da li bi iko od vas volio da posjeduje bašču punu palmi i grožđa kroz koju rijeke teku i u kojoj ima svakojakih plodova, a da je ostario i da ima nejaku djecu, pa da je onda vatrema oluja zadesi i ona izgori?! Tako vam Allah objašnjava ajete i znakove Svoje da biste razmislili.

²⁶⁷ O vi koji vjerujete, dijelite od lijepih imetaka koje ste stekli i od onoga što smo vam Mi iz Zemlje izveli! Ne izdvajajte ono što ne vrijedi da biste to udijelili, kada ni sami to ne biste primili, osim zatvorenih očiju! I znajte da je Allah, zaista, neovisan i hvaljen.²⁶⁸ Šejtan vas plaši siromaštvom i navodi vas na zlo, a Allah vam obećava oprost i dobro. Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna.²⁶⁹ On daje mudrost kome hoće, a onome kome je mudrost data, dato je veliko dobro! A samo razumom obdareni prisjećaju se i pouku prihvataju.

²⁷⁰ Za sve što potrošite ili se zavjetujete Allah, sigurno, zna! A zulumčarima nema pomagača!²⁷¹ Ako javno dajete sadake, to

je lijepo, ali je za vas bolje ako to prikrijete i date siromasima, i On će pokriti neka vaša loša djela. A Allah dobro zna ono što vi radite.²⁷² Što se upute njihove tiče, ne ovisi to o tebi, jer Allah izvodi na Pravi put koga On hoće. Dobro koje podijelite vaše je, a ono što dijelite, dijelite samo u želji za Licem Allahovim. A ono što od dobala udijelite, to će vam biti nadoknađeno i neće vam zulum biti učinjen.²⁷³ To pripada siromasima koji su iznurenici na Allahovom putu, pa ne mogu hoditi po zemlji; onaj ko ne zna misli da su imućni, zbog sustezljivosti njihove. Poznat će ih po izgledu njihovu, jer oni ne dodijavaju ljudima proseći. A za sve što od dobala podijelite, Allah, doista, dobro zna.²⁷⁴ Onima koji dijeli imovinu svoju noću i danju, tajno i javno, pripada nagrada kod Gospodara njihova. I za njih nema straha, niti će se oni žalostiti.

²⁷⁵ Oni koji se kamatom hrane dići će se iz grobova svojih baš kao oni koje je šejtan dodirom izbezumio. To je zato što su govorili: "Trgovina je, doista, isto što i kamata!" A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onome do koga dopre pouka Gospodara njegova, pa se toga okani, pripada ono što je prije stekao, a njegov je slučaj Allahu prepušten. Oni, pak, koji opet to učine, bit će stanovnici Vatre u kojoj će vječno ostati.

²⁷⁶ Allah uništava kamatu, a umnožava sadake. Allah ne voli nijednog nevjernika, grijesnika.²⁷⁷ Doista će oni koji vjeruju, i dobra djela čine, i namaz obavljaju, i zekat daju imati nagradu u Gospodara svoga. Za njih nema straha i oni ne treba da se žaloste!

²⁷⁸ Ovi koji vjerujete, bojte se Allaha i ostavite što je preostalo od kamate ako ste vjernici!²⁷⁹ Ako to ne učinite, navješćuje vam se rat od Allaha i Poslanika Njegova! A ako se pokajete, pripadaju vam glavnice imetaka vaših; nećete nepravdu učiniti,

niti će vama zulum biti učinjen.²⁸⁰ A ako je dužnik u nevolji, onda pričekajte dok mu bude lakše; a da to date kao sadaku bolje vam je, ako znate.²⁸¹ I bojte se Dana u kome ćete Allahu vraćeni biti, zatim će svakome što je zaslužio isplaćeno biti. I nikome zulum neće biti učinjen.

²⁸² O vi koji vjerujete, kada jedan od drugoga pozajmljujete do određenoga roka, zapišite to. Neka jedan pisar između vas to pravedno napiše i neka se pisar ne susteže napisati onako kako ga je Allah poučio. Neka on piše, a neka mu kazuje dužnik! Neka se boji Allaha, Gospodara svoga, i ništa od toga neka ne izostavi. A ako je dužnik umno ograničen ili slab, ili ako nije u stanju kazivati, onda neka kazuje njegov staratelj, i to pravedno. I uzmite dva svjedoka između vas, pa ako ne nađete dva muškarca, onda jednog muškarca i dvije žene sa kojima ste kao svjedocima zadovoljni. Ako jedna od njih dvije pogrešno šta kaže, neka je druga podsjeti. I neka se svjedoci ne ustežu, ako budu pozvani, da dođu. Neka vam ne bude mrsko da to zapišete s rokom vraćanja, bio dug mali ili veliki! To vam je kod Allaha ispravnije i za svjedočenje jače, i da ne sumnjate bolje, izuzev ako je riječ o svakodnevnoj trgovini koju obavljate među sobom, jer onda vam nije grijeh da to ne zapišete. Uzmite svjedoke i kada kupoprodaju zaključujete, i neka ne bude oštećen ni pisar ni svjedok. A ako to učinite – oštetite ih, onda je to vaš grijeh. Bojte se Allaha i Allah će vas poučiti! Allah sve dobro zna.²⁸³ Ako ste na putu i ne nađete pisara, onda neka se uzme zalog. A ako jedan drugome nešto povjerite, neka onaj kome je povjerenou, to povjerenje ispunii i neka se boji Allaha, Gospodara svoga! I ne skrivajte svjedočenje, jer ko ga uskrati, srce njegovo je, doista, griješno. A Allah dobro zna ono što vi radite.

²⁸⁴ Allahu pripada sve što je na nebesima i što je na Zemlji.

Pokazivali vi šta je u dušama vašim ili skrivali, Allah će vas za to pitati, pa će oprostiti kome hoće, a kazniti koga hoće. A Allah nad svime ima moć.²⁸⁵ Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, a i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove i poslanike Njegove: "Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo razliku!" I govore: "Čujemo i pokoravamo se! Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, a kod Tebe je konačno odredište!"²⁸⁶ Allah svaku osobu obavezuje samo onoliko kolike su mogućnosti njene; njoj u korist je ono dobro koje zaradi, a na njenu štetu je ono zlo koje sebi privrijedi. Gospodaru naš, nemoj nas kazniti ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Oprosti nam, rijehe nam pokrij i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa nas pomozi protiv naroda koji ne vjeruje!

3. Ali-‘Imran - Imranova porodica

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Allah, osim Koga drugog boga nema, Živi je i Samoopstojeći Održavatelj. ³ On tebi objavljuje Knjigu s Istinom, koja potvrđuje prethodne, a i Tevrat i Indžil je objavio ⁴ još prije kao putokaz ljudima, a spustio je i Furkan – ono što rastavlja istinu od zablude. Onima koji u Allahove ajete i znakove ne vjeruju, pripada teška patnja, a Allah je silan i žestoko kažnjava.

⁵ Allahu, doista, ništa nije skriveno, ni na Zemlji, ni na nebu.

⁶ On je Onaj Koji vas oblikuje u matericama kako On hoće; nema drugog boga osim Njega, Silnog i Mudrog.

⁷ On je Onaj Koji ti objavljuje Knjigu u kojoj su ajeti jasni; oni su matica Knjige; drugi nisu sasvim jasni. Oni u čijim je srcima zastranjenost slijede one što nisu sasvim jasni u težnji za smutnjom i svojevoljnim tumačenjem. A tumačenje njihovo zna samo Allah. Oni, pak, koji su u znanje duboko pronikli kažu: "Mi u to vjerujemo; sve je to od našega Gospodara." A prisjećaju se samo oni koji razum imaju. ⁸ "Gospodaru naš, nemoj skrenuti srca naša nakon što si nas uputio i daruj nam Svoju milost! Ti si, doista, Onaj Koji obilno daruje!" ⁹ Gospodaru naš, Ti ćeš, doista, sakupiti ljudе na Dan u koji nema sumnje! Allah, doista, ne krši obećanje Svoje!"

¹⁰ Onima koji ne vjeruju kod Allaha, sigurno, neće ništa koristiti imeci njihovi, ni djeca njihova, i oni su gorivo za Vatru. ¹¹ Kao što su to i faraonovi ljudi te oni prije njih koji su znakove naše lažnim smatrali, pa ih je Allah zbog grijeha njihovih kaznio. A Allah žestoko kažnjava. ¹² Reci onima koji ne vjeruju: "Bit ćete pobijđeni i u Džehennemu okupljeni, a užasno je to boravište!" ¹³ Vi ste imali znak u dvjema grupama koje su se sukobile: jednoj koja se borila na Allahovom putu i drugoj, nevjerničkoj. Oni su ih vidjeli dvostruko brojnijim od sebe. A Allah Svojom pomoći podržava koga On hoće! To je, doista, pouka za one koji su razboriti.

¹⁴ Ljudima je uljepšana ljubav prema strastima; ženama, sinovima, gomilama zlata i srebra, rasnim konjima, stoci i zemlji za obrađivanje. To su užici osovjetskoga života, a najljepše je mjesto povratka kod Allaha. ¹⁵ Reci: "Hoćete li da vas obavijestim šta je bolje od toga?" Oni koji se budu zabranjenog ušćuvali, kod Gospodara svoga imat će džennetske bašće kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno boraviti, i supruge očišćene i zadovoljstvo Allahovo. Allah dobro vidi robeve Svoje. ¹⁶ To

su oni koji govore: "Gospodaru naš, mi, doista, vjerujemo, pa oprosti nam grijeha naše i sačuvaj nas od patnje u Vatri!"¹⁷ Strpljivi, i iskreni, i Allahu poslušni, i koji od imetka dijele i koji u osvit zore za oprost mole.

¹⁸ Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učeni, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog.¹⁹ Vjera je kod Allaha, doista, islam! A oni kojima je data Knjiga podvojili su se baš onda kada im je došlo znanje, i to iz međusobne zlobe. A onaj ko ne vjeruje u ajete i znakove Allahove – pa, Allah, zaista, brzo sviđa račune.²⁰ Ako se oni budu prepirali s tobom, reci: "Ja se samo Allahu predajem, kao i oni koji me slijede!" I reci onima kojima je data Knjiga i nepismenima: "Da li ste islam primili?" Pa ako prime islam, onda su oni na Pravom putu, a ako odbiju, tvoje je jedino da obznaniš. A Allah dobro vidi robe Svoje.²¹ Onima koji ne vjeruju u znakove Allahove, i koji vjerovjesnike ubijaju neopravданo i ubijaju one koji traže da se po pravdi postupa prema ljudima, navijesti bolnu patnju.²² To su oni čija djela su bezvrijedna i na dunjaluku i na ahiretu, i kojima niko neće u pomoć priteći.

²³ Zar ne vidiš one kojima je dat udio u Knjizi: Pozivaju se Allahovoj knjizi da im se po njoj sudi, a zatim se neki od njih, okrećući se od toga, udaljavaju?!²⁴ To je zato što oni govore: "Vatra nas neće ni dodirnuti više od nekoliko dana!", i u njihovoj vjeri ih zavarava to što su izmišljali.²⁵ A šta će biti kada ih sakupimo onoga Dana u koji nema sumnje i kada svako dobije ono što je zaslužio? A njima zulum neće biti učinjen.²⁶ Reci: "Allahu moj! Koji svu vlast imaš! Ti vlast daješ kome hoćeš, a oduzimaš od koga Ti hoćeš! Ti uzvisuješ koga hoćeš, a unizuješ koga hoćeš! U Tvojoj ruci je dobro! Ti, doista, nad svime imaš moć."²⁷ Ti uvodiš noć u dan i uvodiš dan u noć! Živo izvodiš

iz mrtvog i mrtvo izvodiš iz živog! Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez ikakva računa!

²⁸ Neka vjernici za prisne prijatelje i zaštitnike ne uzimaju nevjernike mimo vjernika, a ko to čini, s Allahom nema ništa! Učinite to samo ako se time od njih štitite! Allah vas na Sebe upozorava, a kod Allaha je konačno odredište. ²⁹ Reci: "Skrivali vi ono što je u prsima vašim ili pokazivali, Allah to zna. On zna sve što je na nebesima i što je na Zemlji. Allah nad svime ima moć!" ³⁰ Onaj dan kada svako ugleda pred sobom dobro koje je uradio, a i zlo isto tako, poželjet će da je između njih i njega udaljenost velika. A Allah vas na Sebe upozorava i Allah je milosrdan prema robovima Svojim. ³¹ Reci: "Ako vi Allaha volite, onda mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijeha vam oprostiti! A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je." ³² Reci: "Pokoravajte se Allahu i Poslaniku!" A ako se oni okrenu, Allah, doista, ne voli nevjernike.

³³ Doista je Allah odabrao Adema, i Nuha, i porodicu Ibrahimovu, i porodicu Imranovu nad drugim svjetovima, ³⁴ kao potomstvo, jedne od drugih. Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna. ³⁵ Kada Imranova žena reče: "Gospodaru moj, ovo što je u trbuhi mome ja, zaista, zavjetujem Tebi na službu, pa primi to od mene, zbilja si Ti Svečujući i Sveznajući." ³⁶ A nakon što je rodila, ona reče: "Gospodaru moj, rodila sam žensko!" – a Allah najbolje zna šta je ona rodila, "a muško nije kao žensko. Dala sam joj ime Merjema. Ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoju zaštitu od prokletog šejtana." ³⁷ Pa je Gospodar njezin lijepo primi, i učini da lijepo izraste i da se o njoj Zekerija brine. Kad god bi joj Zekerijja u mihrab ušao, kod nje bi hrane našao. "Odakle ti ovo, Merjema?", pitao bi on, a ona bi odgovorila: "To je od Allaha!" Allah, doista, opskrbljuje

koga hoće, bez ikakva računa.³⁸ Tu Zekerijja zamoli Gospodara svoga: "Gospodaru moj, podari mi od Sebe čestita potomka, Ti, doista, molbu čuješ!"³⁹ I dok se on, stojeći u odaji, molio, meleci ga pozvaše i rekoše: "Allah te raduje Jahjaom, koji će vjerovati u onog koji je Riječ Allahova, prvakom, čednim čovjekom i vjerovjesnikom, potomkom čestitih!"⁴⁰ "Gospodaru moj", reče on, "odakle će ja imati sina kada me starost ophrvala, a i žena mi je nerotkinja?" "Eto, tako", reče On, "Allah čini što On hoće."⁴¹ "Gospodaru moj", zamoli Zekerijjā, "daj mi neki znak!" "Znak će biti", reče on, "što tri dana s ljudima nećeš govoriti, osim išarem! I mnogo spominji Gospodara svoga i hvali Ga krajem dana i rano ujutro."⁴² I kada meleci kazaše: "Merjema, tebe je, doista, Allah odabrao i čistom učinio! On te je nad ženama svih svjetova odabrao!"⁴³ "Merjema, budi skrušena i pokorna Gospodaru svome, i sedždu čini, a i na rukū' idi zajedno s onima koji na rukū' idu!"⁴⁴ To su neke od vijesti o onome što čulima nije dokučivo, a koje ti objavljujemo. Ti nisi bio među njima kada su pera svoja pobacali da bi vidjeli koji će se o Merjemi brinuti, a nisi bio među njima ni kada su se prepirali.

⁴⁵ I kada meleci rekoše: "Merjema, Allah te obveseljava onim koji je Riječ Njegova, čije je ime Mesih, Isa, sin Merjemin, ugledan i na dunjaluku i na ahiretu i jedan od Allahu bliskih!⁴⁶ On će govoriti ljudima i u kolijevci i kao odrastao, i jedan od čestitih on će biti!"⁴⁷ Ona reče: "Gospodaru moj, kako će ja imati dijete kada me muškarac nije dodirnuo?!" "Eto, tako", reče, "Allah stvara šta On hoće. Kada nešto odredi, On samo kaže: 'Budi!' i to biva."⁴⁸ On će ga poučiti Knjizi i mudrosti, i Tevratu i Indžilu.⁴⁹ I poslat će ga kao poslanika sinovima Israilovim: "Donio sam vam znak od Gospodara vašega: oblikovat će vam od ilovače nešto poput ptice i u nju puhnuti, pa će, Allahovom

dozvolom, ptica biti; iscijelit će slijepa od rođenja i gubava, i oživljavat će mrtve dozvolom Allahovom; i kazivat će vam šta jedete i šta u domovima svojim pohranjujete. U svemu tome ima dokaza za vas ako vjernici budete.⁵⁰ Potvrđujući tako istinitost Tevrata, objavljenog prije mene, i dopuštajući nešto što vam je bilo zabranjeno, ja vam donosim dokaz od Gospodara vašega. Pa Allaha se bojte, a meni pokorni budite!⁵¹ Allah je, doista, i moj i vaš Gospodar i Njemu ibadet činite. To je Pravi put!

⁵² I kada je Isa osjetio da oni ne vjeruju, rekao je: "Ko su pomagači moji na putu prema Allahu?" "Mi smo pomagači Allahovi", rekoše učenici, "mi u Allaha vjerujemo, a ti budi svjedok da smo mi muslimani – predani."⁵³ Gospodaru naš, mi vjerujemo u ono što si Ti objavio, mi Poslanika slijedimo, pa upiši nas među svjedoke!⁵⁴ A oni su lukavstvo smišljali, pa je i Allah njima lukavstvo priredio. A Allah najbolje lukavstvo priređuje.⁵⁵ I kada Allah reče: "Isa, Ja će ti dušu u snu uzeti i k Sebi te uzdignuti! Očistiti te od nevjernika i učiniti će da oni koji te slijede budu iznad onih koji ne vjeruju do Kijametskog dana. Zatim ćete se Meni vratiti, pa će Ja presuditi o onome u čemu ste se razilazili."⁵⁶ Što se tiče onih koji ne vjeruju, njih će na strašne muke staviti na dunjaluku i na ahiretu, i oni neće imati pomagača.⁵⁷ A onima koji budu vjerovali i dobra djela činili On će punu nagradu dati. A Allah ne voli zulumčare.⁵⁸ Ovo što ti kazujemo jesu ajeti i Opomena usavršena.

⁵⁹ Primjer Isaov doista je kod Allaha isti kao i primjer Ademov: od prašine ga je stvorio, a zatim mu rekao: "Budi!" i on bi!⁶⁰ Istina je od Gospodara tvoga i ne budi od onih koji sumnjaju.⁶¹ A onima koji s tobom o Njemu budu raspravljalii, nakon što ti je došlo znanje, reci: "Dodite, pozvat ćemo sinove naše i sinove vaše, i žene naše i žene vaše, a doći ćemo i mi i vi,

pa čemo se proklinjati i Allahovo prokletstvo na one koji lažu prizvati!”⁶² Ovo je, doista, istinito kazivanje, i nema boga osim Allaha! A Allah je, doista, Silni i Mudri!⁶³ A ako se oni okrenu, pa Allah, doista, dobro zna smutljivce.

⁶⁴ Reci: “O vi kojima je Knjiga data, dodite da se okupimo uz riječi koje mi i vi podjednako dijelimo: da nikoga osim Allaha ne obožavamo, da Mu ništa ne pridružujemo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne smatramo!” Pa, ako se oni okrenu, vi recite: “Budite svjedoci da smo mi muslimani!”⁶⁵ O vi kojima je Knjiga data, zašto se o Ibrahimu prepirete kada su Tevrat i Indžil poslije njega objavljeni!? Zar vi ne razumijete?!⁶⁶ Eto, vi raspravljate o onome o čemu imate neko znanje, ali zašto raspravljate o onome o čemu nemate nikakvoga znanja? A Allah zna, a vi ne znate.⁶⁷ Ibrahim nije bio ni židov ni kršćanin, već pravi vjernik, musliman. On višebožac nije bio!⁶⁸ Doista su najbliži ljudi Ibrahimu oni koji su ga slijedili, i ovaj Vjerovjesnik i oni koji vjeruju. A Allah je zaštitnik vjernika.⁶⁹ Neki kojima je Knjiga data voljeli bi da vas na stranputicu odvedu. Ali oni ne odvode u zabludu nikoga drugoga do sebe, a da to i ne osjećaju.⁷⁰ O vi kojima je Knjiga data, zašto u Allahove ajete ne vjerujete, a svjedoci ste da su Istina!?⁷¹ O vi kojima je Knjiga data, zašto Istину neistinom zaogrćete, i krijete Istинu, a vi je znate!?

⁷² Neki kojima je Knjiga data govore: “Vjerujte u ono što je objavljeno onima koji vjeruju u početku dana, a porecite to na kraju dana, ne bi li i oni svoju vjeru napustili!?”⁷³ I vjerujte i povjeravajte se samo onome ko slijedi vašu vjeru!” Ti reci: “Doista je prava uputa Allahova uputa!” I govore: “Ne vjerujte i ne povjeravajte se nikome, pa da nekome bude dato kao što je dato vama ili da ima dokaz pred Gospodarom vašim!” Reci: “Zaista je sve dobro u ruci Allahovoj i On ga daje kome On

hoće!” A Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna.

⁷⁴ On Svoju milost daje kome hoće. Allah je posjednik velikog dobra. ⁷⁵ Ima onih kojima je Knjiga data koji će ti vratiti ako im povjeriš tovar blaga, a ima ih koji ti neće vratiti ako im povjeriš i samo jedan dinar, osim ako ga od njih ne budeš stalno potraživao. To je zato jer oni govore: “Nama nije grijeh što učinimo nepismenima”, i o Allahu govore laži, a znaju istinu.

⁷⁶ Međutim, ko obavezu svoju ispunjava i zabranjenog se ušćuva, pa Allah, doista, voli bogobojažne.

⁷⁷ Doista, oni koji za obavezu svoju prema Allahu i zakletve svoje kupuju nešto što malo vrijedi, na ahiretu nikakva udjela neće imati. Allah s njima neće govoriti, niti će na njih pogledati na Kijametskom danu, niti će ih očistiti. Njima pripada patnja bolna. ⁷⁸ Jedna skupina njihova uvija jezike svoje Knjigu čitajući da biste vi pomislili da je to iz Knjige, a to nije iz Knjige. I govore: “To je od Allaha!”, a to nije od Allah-a. I govore na Allah-a laži, a to znaju. ⁷⁹ Nije primjereno čovjeku da mu Allah da Knjigu, i mudrost i vjerovjesništvo, a zatim da govorí ljudima: “Budite robovi moji, a ne Allahovi!”, nego: “Budite učeni i pobožni, time što Knjizi poučavate i što je i sami proučavate!” ⁸⁰ On vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike gospodarima smatratre. Zar da vam naređuje nevjerovanje nakon što ste postali muslimani?!

⁸¹ I kada je Allah od vjerovjesnika čvrsto obećanje uzeo: “Kad god da vam podarim Knjigu i mudrost, zatim vam dođe poslanik koji potvrđuje da je istina ono što vi imate, da li biste sigurno u njega vjerovali i njega pomogli?! Da li potvrđujete i prihváćate obavezu prema Meni?”, reče. “Potvrđujemo!”, odgovoriše. “Budite onda svjedoci!”, reče On, “a i Ja s vama svjedočim.” ⁸² A oni koji se i poslije toga okrenu, doista su to buntovnici. ⁸³ Zar pored Allahove vjere žele neku drugu, kada se

Njemu predaju, milom ili silom, i oni na nebesima i na Zemlji, i Njemu će vraćeni biti?!⁸⁴ Reci: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što je objavljeno nama, i što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu i potomcima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima od Gospodara njihovoga; mi nikakvu razliku između njih ne pravimo i mi smo Njemu predani."⁸⁵ A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena i on će na ahiretu biti među gubitnicima.⁸⁶ Kako Allah da uputi na Pravi put narod koji ne vjeruje nakon što je vjerovao i svjedočio da je Poslanik istina, i jasni dokazi su mu došli!? Allah neće uputiti na Pravi put narod koji zulum čini.⁸⁷ A to su oni čija je kazna prokletstvo od Allaha i meleka i svih ljudi!⁸⁸ U njemu će vječno ostati i patnja im olakšana biti neće, niti će im se vremena dati.⁸⁹ Izuzetak su oni koji se pokaju poslije toga i poprave, a Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je.⁹⁰ Doista, onima koji postanu nevjernici, nakon što su vjerovali, zatim postanu još veći nevjernici, pokajanje neće biti primljeno i oni su, sigurno, zalutali.⁹¹ Zaista, nijednom od onih koji nisu vjerovali, a koji i umru kao nevjernici, neće biti prihvaćeno da se otkupe, pa makar to bilo sve blago na Zemlji. Njima pripada patnja bolna i oni neće imati nikakvog pomagača.

⁹² Nećete postići dobro sve dok ne budete dijelili od onoga što vam je drago. A šta god da dijelite, Allah to dobro zna.

⁹³ Svaka hrana bila je dozvoljena sinovima Israilovim, osim one koju je Israil sam sebi zabranio prije nego je Tevrat objavljen bio. Reci: "Donesite Tevrat i čitajte ga ako istinu govorite!"

⁹⁴ A oni koji o Allahu iznose laži i poslije toga, oni su, doista, zulumčari.⁹⁵ Reci: "Allah istinu govori!" – da slijedite vjeru Ibrahimovu, koji je pravi vjernik bio. On u višebošce nije spadao!⁹⁶ Prva bogomolja podignuta za ljude jeste ona u Bekki,

blagoslovljena i putokaz svjetovima.⁹⁷ U njoj su znamenja očevidna, mjesto na kojem je stajao Ibrahim. I onaj ko u nju uđe, bit će siguran. Hodočastiti Kabu, radi Allaha, dužan je svako ko bude u mogućnosti do nje doći. A ko ne vjeruje – pa, Allah je, doista, neovisan o svjetovima.⁹⁸ Reci: “O vi kojima je Knjiga data, zašto u Allahove ajete i znakove ne vjerujete, a Allah je svjedok svega što radite!?”⁹⁹ Reci: “O vi kojima je Knjiga data, zašto onoga koji vjeruje od Allahove vjere odvraćate želeći da je iskrivite, a svjedoci ste da je istina!? A Allah ne zanemaruje ono što vi radite.”

¹⁰⁰ O vi koji vjerujete, ako se budete pokoravali jednoj skupini onih kojima je data Knjiga, oni će vas, nakon što ste prihvatali pravu vjeru, ponovo vratiti u nevjernike!¹⁰¹ A kako da ne vjerujete kada vam se kazuju Allahovi ajeti i kad je među vama Poslanik Njegov?! A ko se čvrsto drži Allaha, on je na Pravi put upućen.¹⁰² O vi koji vjerujete, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i nipošto ne umirite osim kao muslimani!¹⁰³ Svi se čvrsto držite za Allahovo uže i ne razjedinjujte se! I sjetite se blagodati Allahove prema vama, kada ste jedni drugima bili neprijatelji, pa je On sjedinio srca vaša i postali ste, Njegovom milošću, braća! I bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On od nje spasio. Tako vam Allah objašnjava ajete i znakove Svoje da biste se ispravnim putem uputili.

¹⁰⁴ I neka među vama bude grupa ljudi koja na dobro poziva i naređuje dobro i odvraća od zla. To su oni koji su uspjeli.¹⁰⁵ I ne budite kao oni koji su se razjedinili i razišli, nakon što su im jasni dokazi već došli! Njima pripada patnja velika,¹⁰⁶ na Dan kada će neka lica pobijeljeti, a neka pocrnjeti. Onima čija lica budu pocrnjela bit će rečeno: “Zar ste postali nevjernici nakon vašeg vjerovanja?! Pa iskusite patnju zato što niste vjerovali!”

¹⁰⁷ A oni čija lica pobijele, pa u milosti Allahovoj su, oni će u njoj vječno ostati. ¹⁰⁸ To su Allahovi ajeti koje tebi istinito kazujemo. A Allah ne želi da bilo kome zulum učini. ¹⁰⁹ Allahu pripada sve što je na nebesima i što je na Zemlji, i Allahu se sve vraća.

¹¹⁰ Vi ste najbolji narod koji se ikada pojavio: tražite da se čini dobro, a odvraćate od zla, i vjerujete u Allaha! A kada bi oni kojima je Knjiga data vjerovali, bilo bi bolje za njih; među njima ima vjernika, ali – većina njih su buntovnici. ¹¹¹ Oni vam ne mogu nauditi, nego vas mogu samo uznemiriti. Ako vas napadnu, dat će se u bijeg i poslije im pomoći biti neće. ¹¹² Ma gdje se našli, oni su poniženi, osim ako su pod zaštitom Allahovom i zaštitom drugih ljudi. Oni su zasluzili srdžbu Allahovu i bijeda je pala na njih zato što u ajete i dokaze Allahove nisu vjerovali i što su vjerovjesnike bespravno ubijali, zato što su Allahu bili nepokorni i što su prešli svaku granicu u grijesnju.

¹¹³ Nisu svi oni isti! Među onim kojima je Knjiga data ima ispravnih, koji po cijelu noć ajete Allahove uče i sedždu Mu čine.

¹¹⁴ Oni u Allaha i ahiret vjeruju, naređuju da se čine dobra djela, a odvraćaju od zlih, i žure činiti dobro. Oni su među dobrima.

¹¹⁵ Kakvo god dobro da urade, neće im biti negirano, a Allah dobro zna one koji se Njega boje. ¹¹⁶ Doista, one koji ne vjeruju od Allaha neće odbraniti imeci njihovi, niti djeca njihova; oni će stanovnici Vatre biti, u kojoj će vječno ostati. ¹¹⁷ Primjer onoga što oni u osovjetском životu udijele sličan je ledenom vjetru koji pogodi usjeve ljudi koji su sami sebi zulum učinili, pa ih uništi. Njima Allah nije zulum učinio, nego ga oni sami sebi čine.

¹¹⁸ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za bliske prijatelje i zaštitnike druge do one između vas, jer drugi vam propast žele,

jedva čekaju da muka dopadnete! Mržnja izbjiga iz usta njihovih, dok je ono što kriju grudi njihove još gore. Mi vam dokaze iznosimo ako razumijete.¹¹⁹ Eto, vi njih volite, a oni vas ne vole, a vi vjerujete u sve Knjige. Kada vas sretnu, oni govore: "Vjerujemo!", a čim se nasamo nađu, od zlobe prema vama vrhove prstiju grizu. Reci: "Umrite od muke!" Allah, doista, dobro zna šta je u grudima.¹²⁰ Ako vas zadesi kakvo dobro, to ih ozlojedi; a zadesi li vas kakva nevolja, obraduju joj se. Ako se budete strpjeli i zabranjenog se čuvali i Mene bojali, njihovo lukavstvo vam nimalo neće nauditi. A Allah, doista, sve što oni rade obuhvata.

¹²¹ I sjeti se kada si poranio, porodicu svoju ostavio, da vjernicima odrediš mjesta za borbu. A Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.¹²² Kada dvije skupine vaše gotovo ne uzmakoše, a Allah je njihov zaštitnik. I samo na Allaha neka se vjernici oslove!¹²³ Allah vas je i na Bedru pomogao kada ste bili malobrojni! Zato se Allaha bojte da biste bili zahvalni.¹²⁴ Kada ti reče vjernicima: "Zar vam nije dovoljno da vas Gospodar vaš pomogne sa tri hiljade poslanih meleka?"¹²⁵ Dakako! Ako se strpite i zabranjenog se uščuvate i Mene bojite; i ako vas oni napadnu naglo, Gospodar vaš će vam poslati pomoć od pet hiljada meleka obilježenih.¹²⁶ To je Allah učinio samo da vas obraduje i da se time srca vaša smire. A pomoći nema osim od Allaha, Silnog i Mudrog.¹²⁷ I da jedan dio nevjernika uništi ili da ih osramoti te da se vrate razočarani.¹²⁸ Ništa ne zavisi od tebe: bilo da im On pokajanje primi, ili da ih kazni, jer oni su, doista, zulumčari.¹²⁹ Allahu pripada sve što je na nebesima i što je na Zemlji! On prašta kome On hoće, a na muke stavlja koga On hoće. Jer, Allah je Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je.

¹³⁰ O vi koji vjerujete, ne jedite kamatu nagomilavanu i

Allaha se bojte da biste spašeni bili! ¹³¹ I čuvajte se Vatre koja je za nevjernike pripremljena. ¹³² I pokoravajte se Allahu i Poslaniku kako bi vam milost ukazana bila. ¹³³ I požurite oprostu Gospodara svoga i Džennetu, širokom kao nebesa i Zemљa – pripremljenom za bogobojazne – ¹³⁴ za one koji udjeluju i kada su u obilju i kada su u oskudici, koji srdžbu savlađuju i ljudima opaštaju. A Allah voli dobročinitelje. ¹³⁵ I za one koji, kada učine nešto loše, ili sebi zulum učine, Allaha se sjete i oprost za grijeho svoje mole. A ko opašta grijeho, ako ne Allah?! I za one koji u grijehu svjesno ne ustraju. ¹³⁶ To su oni čija je nagrada oprost Gospodara njihova i bašče kroz koje rijeke teku, gdje će vječno ostati. Divne li nagrade za one koji tako postupaju! ¹³⁷ Prije vas su mnogi narodi bili i nestali. Zato, putujte po Zemlji i gledajte kako su završili oni koji su istinu poricali. ¹³⁸ To je objašnjenje ljudima, i uputa i pouka za one koji se Allaha boje.

¹³⁹ Ne klonite duhom i ne žalostite se! Vi ćete pobijediti ako vjernici budete. ¹⁴⁰ Ako vas rane spopadnu – pa sigurno su takve rane i druge spopale – i te dane pobjede Mi naizmjene dajemo ljudima, da bi Allah znao one koji vjeruju i odabrao neke od vas za šehide. A Allah ne voli zulumčare. ¹⁴¹ I da bi vjernike očistio, a nevjernike uništio. ¹⁴² Zar mislite da ćete ući u Džennet, a da Allah ne zna one od vas koji se bore i da ne zna one koji su strpljivi?! ¹⁴³ Vi ste priželjkivali smrt prije nego što ste se s njom suočili, pa ste je, eto, vidjeli i u nju ste gledali.

¹⁴⁴ Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se vi nazad vratili?! Onaj ko se nazad vrati, Allahu neće ništa naudititi, a Allah će zahvalne nagraditi. ¹⁴⁵ Nijedna osoba neće umrijeti bez određenja Allahovog, časa suđenog. Ko želi nagradu na ovome svijetu, dat ćemo mu dio nagrade koji zaslužuje, a ko

želi nagradu na ahiretu, dat ćemo mu dio nagrade koji zasluzuće. I zahvalne ćemo nagraditi! ¹⁴⁶ A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se brojni pobožni ljudi borili, pa nisu klonuli zbog onoga što bi ih zadesilo na putu Allahovom, niti su posustajali, niti se predavali?! A Allah voli strpljive. ¹⁴⁷ Oni nisu govorili ništa drugo nego: “Gospodaru naš, oprosti nam grijeha naše i pretjerivanje u postupcima našim, učvrsti korake naše i pomozi nam protiv naroda nevjerničkog.” ¹⁴⁸ Pa im je Allah dao nagradu na dunjaluku i ljepotu nagrade na ahiretu, a Allah voli dobročinitelje.

¹⁴⁹ O vi koji vjerujete, ako se budete pokoravali onima koji ne vjeruju, vratit će vas unazad pa ćete postati gubitnici! ¹⁵⁰ Međutim, samo je Allah zaštitnik vaš i On je najbolji pomagač. ¹⁵¹ Mi ćemo uliti strah u srca onih koji ne vjeruju zato što Allahu pridružuju ono o čemu Allah nije spustio nikakav dokaz; Vatra je njihovo boravište, a grozno je stjecište zulumčara. ¹⁵² Allah je već potvrdio obećanje Svoje kada ste ih vi uništavali, dozvolom Njegovom, dok niste neuspjeh doživjeli i o naredbi se razišli i nepokorni bili, nakon što vam je pokazao šta volite: neki od vas želete dunjaluk, a drugi ahiret! Onda vas je On odvojio od njih, kako bi vas iskušao! I oprostio vam je; Allah je prema vjernicima neizmjerno dobar. ¹⁵³ Kada ste uzmicali penjući se i ne obazirući se ni na koga, dok vas je Poslanik zvao iza leđa vaših, Allah vas je kaznio nedaćom na nedaću kako ne biste tugovali za onim što vam je izmaklo niti zbog onoga što vas je zadesilo. A Allah u potpunosti zna ono što radite.

¹⁵⁴ Zatim vam je, poslije nevolje, spokojstvo spustio, san koji je neke od vas obuzeo, dok su se drugi brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, mislima paganskim. Govorili su: “Imamo li mi išta u svemu ovom?” Reci: “Odredba

u cijelosti pripada samo Allahu!” Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. I govorili su: “Da smo išta u svemu ovome imali, ne bismo ovdje izginuli!” Reci: “I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je propisano da poginu izišli na mjesto pogibije svoje, da Allah iskuša šta je u grudima vašim i da ispita šta je u srcima vašim! A Allah dobro zna šta je u grudima.¹⁵⁵ One od vas koji su uzmakli na dan kada su se dvije skupine sukobile, doista je šejtan naveo da posrnu zbog nečeg od onoga što su prije zaradili. A Allah im je već oprostio, Allah je, zaista, Onaj Koji opraća grijehu i Onaj Koji ne žuri s kaznom.

¹⁵⁶ O vi koji vjerujete, ne budite kao oni koji ne vjeruju i koji govore za braću svoju kada se na put po svijetu otisnu ili se budu borili: “Da su bili s nama, ne bi umrli, niti bi poginuli!” Jer, Allah time čini tugu u srcima njihovim, a Allah daje i život i smrt. On dobro vidi ono što vi radite.¹⁵⁷ A ako vi na Allahovom putu poginete ili umrete, pa Allahov oprost i milost bolji su od onoga što oni gomilaju.¹⁵⁸ I bilo da umrete ili da ubijeni budete, vi ćete pred Allahom, sigurno, sakupljeni biti.¹⁵⁹ S Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si grub i tvrda srca bio, sigurno bi pobegli na sve strane od tebe. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno, i dogovaraj se s njima. A kada se odlučiš, na Allaha se osloni; Allah, doista, voli one koji se na Njega oslanjaju.¹⁶⁰ Ako vas Allah pomogne, niko vas pobijediti neće; a ako vas napusti, pa ko je taj koji vam, osim Njega, može pomoći?! Pa, na Allaha neka se zato oslanjaju vjernici!

¹⁶¹ Nije moguće da Vjerovjesnik što utaji! A onaj ko što utaji, doći će na Kijametski dan s tim što je utajio. Zatim će svakome u potpunosti biti dato ono što je zaslužio i nikome neće zulum biti učinjen.¹⁶² Zar je onaj koji je Allahovo zadovoljstvo slijedio isti kao onaj koji je Allahovu srdžbu navukao i čije prebivalište

je Džehennem?! Užasno je to konačno odredište! ¹⁶³ Oni su kod Allaha na različitim stepenima i Allah dobro vidi šta oni rade!

¹⁶⁴ Allah je vjernike milošću Svojom darovao kada im je poslanika između njih poslao da im ajete Njegove kazuje, da ih očisti, i da ih Knjizi i mudrosti pouči, iako su prije u očitoj zabludi bili.

¹⁶⁵ Zar niste rekli, kada vas je snašla nevolja koju ste vi njima dvostruko nanijeli: "Odakle sada ovo?" Reci: "To je od vas samih!" Allah, doista, nad svime ima moć. ¹⁶⁶ Ono što vas je zadesilo kada su se dvije skupine sukobile, bilo je Allahovom dozvolom, i da bi znao ko su vjernici. ¹⁶⁷ I da bi znao ko su licemjeri. Njima je rečeno: "Dodite, borite se na Allahovom putu ili se branite!", a oni su kazali: "Da znamo da će biti borbe, mi bismo vas slijedili." Taj dan oni su bili bliži nevjerojanju nego vjerojanju. Svojim su ustima govorili ono što nije bilo u srcima njihovim! A Allah najbolje zna šta oni kriju. ¹⁶⁸ Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj su govorili: "Da su nas poslušali, ne bi izginuli!", reci: "Od sebe smrt odagnajte ako istinu govorite!"

¹⁶⁹ Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Allahovom putu poginuli. Ne, oni su živi i opskrbljeni su kod Gospodara svoga.

¹⁷⁰ Radosni su zbog onoga što im je Allah iz obilja Svoga dao i veseli zbog onih koji im se još nisu pridružili, za koje nikakva straha neće biti i koji ni za čim tugovati neće. ¹⁷¹ Oni se raduju Allahovoj blagodati i dobroti te tome što Allah neće dopustiti da propadne nagrada koja pripada vjernicima, ¹⁷² onima koji su se Allahu i Poslaniku odazvali i nakon zadobijenih rana. Onima između njih koji su dobro činili i zabranjenog se čuvali pripada nagrada velika, ¹⁷³ onima kojima se – kada su im ljudi rekli: "Neprijatelji se okupljaju zbog vas, pa pazite ih se!" – vjerojanje povećalo, pa su kazali: "Nama je Allah dovoljan, a divan je On

Zaštitnik.”¹⁷⁴ Pa su se vratili s Allahovim blagodatima i obiljem; nikakvo ih zlo nije zadesilo. Slijedili su zadovoljstvo Allahovo, a Allah je posjednik velikog dobra.¹⁷⁵ To vas samo šejtan plaši pristalicama svojim, pa ih se ne bojte, nego se Mene bojte ako ste vjernici!

¹⁷⁶ Neka te ne žaloste oni koji srljaju u nevjerovanje. Oni nimalo neće Allahu nauditi. Allah neće da im učini bilo kakvo dobro na ahiretu i njima pripada patnja velika.¹⁷⁷ Oni koji su vjerovanje za nevjerovanje prodali, Allahu neće ništa nauditi. Njima pripada patnja bolna.¹⁷⁸ Neka nevjernici nikako ne misle da je dobro za njih to što im dajemo dug život. Mi im dug život dajemo samo zbog toga kako bi ogrezli u grijehu i njima pripada patnja ponižavajuća.¹⁷⁹ I ne može biti da Allah vjernike ostavi u stanju u kojem ste vi dok loše od dobrih ne odvoji. I ne može biti da vam Allah otkrije ono što je čulima nedokučivo, nego On odabire koga hoće od poslanika Svojih. Zato, vjerujte u Allaha i poslanike Njegove, a ako budete vjerovali i zabranjenog se čuvali, vama pripada velika nagrada.

¹⁸⁰ Neka oni koji škrtare u onome što im Allah iz obilja Svoga daje nikako ne misle da je to dobro za njih. Naprotiv, to je zlo za njih. Na Kijametskom danu bit će im oko vrata omotano ono čime su škrtarili. A Allahu pripada nasljedstvo nebesa i Zemlje i Allah dobro zna ono što vi radite.¹⁸¹ Allah je čuo riječi onih koji su govorili: “Allah je siromašan, a mi smo bogati!” Mi ćemo zabilježiti ono što su oni govorili kao i to što su bez opravdanja vjerovjesnike ubijali. I reći ćemo: “Iskusite kaznu u Ognju!”¹⁸² To je zbog djela vaših ruku, a Allah, zaista, ne čini zulum robovima Svojim.¹⁸³ Onima koji govore: “Allah je od nas obavezu uzeo da ne vjerujemo nijednom poslaniku dok ne prinese žrtvu koju će vatra progutati!”, reci: “I prije mene

su vam poslanici s jasnim dokazima dolazili, a i s tim o čemu govorite. Pa zašto ste ih, onda, ubijali – ako istinu govorite?”¹⁸⁴

¹⁸⁴ A ako te budu lašcem smatrali, pa i prije tebe su lašcima smatrani poslanici koji su jasne dokaze i spise i Knjigu svjetilju donosili. ¹⁸⁵ Svaka osoba smrt će okusiti, a samo ćete na Kijametskom danu u potpunosti dobiti plaće vaše. Pa ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden, uspio je. A život na dunjaluku samo je varljivo naslađivanje.

¹⁸⁶ Vi ćete sigurno biti iskušavani u imecima vašim i životima vašim, a slušat ćete od onih kojima je prije vas data Knjiga i od višebožaca mnoge neugodnosti. Ako budete strpljivi i Allaha se bojali, to, doista, u hvale vrijedne i postupke odlučnosti spada.

¹⁸⁷ A kada Allah uze obavezu od onih kojima je data Knjiga da će to, sigurno, ljudima objašnjavati i ništa iz nje neće kriti, oni su je za leđa svoja bacili prodajući je za bagatelu cijenu. A ružno li je ono što za to kupuju! ¹⁸⁸ Nikako ne misli za one koje raduje to što su uradili i koji vole biti pohvaljeni i za ono što nisu učinili – nikako ne misli da će se patnje sačuvati. Njima pripada patnja bolna. ¹⁸⁹ Allahu pripada vlast na nebesima i na Zemlji i Allah nad svime ima moć.

¹⁹⁰ U stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana, doista su znakovi za razumom obdarene, ¹⁹¹ koji Allaha spominju stojeći, sjedeći i ležeći na svojim bokovima, i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. “Gospodaru naš, Ti ovo nisi uzalud stvorio! Uzvišen si Ti i sačuvaj nas od patnje u Vatri!

¹⁹² Gospodaru naš, onoga koga Ti budeš u Vatru bacio, već si ga ponizio, a zulumćarima neće biti pomagača! ¹⁹³ Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva vjeri: ‘da vjerujete u Gospodara vašega!’, pa smo povjerovali! Gospodaru naš, oprosti nam grijeha, i pokrij loše postupke naše i usmrti nas s čestitima!

¹⁹⁴ Gospodaru naš, daj nam ono što si nam obećao preko Svojih poslanika i ne ponizi nas na Kijametskom danu! Ti, doista, ne kršiš obećanje Svoje!"

¹⁹⁵ I Gospodar im se njihov odazva: "Nijednom između vas koji dobro čini, bio muškarac ili žena, djela neću poništiti; vi ste jedni od drugih. Onima koji se iselete i koji budu iz domova svojih prognani, i koji budu na putu Mome mučeni, i koji se budu borili i poginuli, sigurno će loša djela pokriti i sigurno će ih u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, uvesti. Nagrada je to Allahova, a u Allaha nagrada je najljepša. ¹⁹⁶ Neka te nikako ne obmanjuje to što oni koji ne vjeruju svuda po svijetu obijesno bogatstvom raspolažu. ¹⁹⁷ Kratko uživanje, a potom – Džehennem boravište je njihovo; a užasno je to prebivalište! ¹⁹⁸ Ali, onima koji se Gospodara svoga boje pripadaju džennetske bašće, kroz koje rijeke teku; u njima će vječno ostati, Allah će ih ugostiti. A ono što je u Allaha, bolje je za čestite. ¹⁹⁹ Ima i onih kojima je data Knjiga koji vjeruju u Allaha i u ono što je objavljeno vama, i u ono što je objavljeno njima, koji su ponizni Allahu i ne prodaju ajete Allahove za bagatelnu cijenu. Njima pripada nagrada Gospodara njihova, a Allah će, doista, brzo svidjeti račun. ²⁰⁰ O vi koji vjerujete, budite strpljivi i izdržljivi, postojano bdijte i Allaha se bojte da biste uspjeli!

4. En-Nisa' - Žene

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. Bojte se Allaha, čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze. Allah vas, doista,

nadzire.² I siročadima imetke njihove dajte, ono što je loše i zabranjeno ne mijenjajte za ono što je lijepo i dopušteno, i imetke njihove s imecima vašim ne trošite! To je, doista, prestup veliki.³ Ako se bojite da prema sirotama nećete biti pravedni, onda se ženite onim ženama koje su vam drage i dopuštene, pa bile one dvije, tri ili četiri. A ako strahujete da nećete pravedni biti, onda samo jednom, ili onim koje posjedujete. Tako ćete se najlakše nepravde sačuvati.⁴ I draga srca ženama darove njihove dajte; pa ako vam one draga srca štогод od toga poklone, to s prijatnošću i ugodnošću trošite.

⁵ I maloumnicima ne dajite imetke koje vam je Allah za izdržavanje učinio, nego ih njima opskrbite i obucite. I lijepe riječi im govorite.⁶ I iskušavajte siročad dok ne stasaju za brak, pa ako se uvjerite da su zreli, uručite im imetke njihove. I ne trošite ih rasipnički i u žurbi, prije nego odrastu. Ko je imućan neka se suzdrži, a ko je siromašan, neka troši onoliko koliko je neophodno. A kada im imetke uručujete, to učinite u prisustvu svjedoka; a dovoljno je to što Allah sve obračunava.⁷ Muškarcima pripada dio onoga što ostave roditelji i rodbina, a i ženama pripada dio od onoga što ostave roditelji i rodbina. Bilo toga malo ili mnogo, dio je obavezan.⁸ A kada diobi prisustvuju rođaci, siročad i siromasi, opskrbite ih dijelom toga, i lijepe riječi im recite.⁹ I neka se plaše oni, koji bi strahovali za svoju nejaku djecu ako ih ostave iza sebe..., neka se Allaha boje i neka govore samo pravo.¹⁰ Doista, oni koji nepravedno troše imetke siročadi, u svoje stomake stavljaju vatru i oni će u Ognju gorjeti.

¹¹ Allah vam nalaže, u vezi s djecom vašom, da muškom pripadne koliko dvoma ženske djece zajedno. A ako bude više od dvoje ženske djece, njima pripadaju dvije trećine onoga što je ostavio, a ako je samo jedna, pripada joj polovina. A roditeljima,

svakome posebno, pripada šestina od onoga što je umrli ostavio, ako ima djece. A ako ne bude imao djece, i naslijede ga roditelji, onda njegovoj majci pripada trećina. A ako ima braće, onda njegovoj majci pripada šestina pošto se izvrši oporuka koju je ostavio, ili podmiri dug. Vi ne znate ko vam je bliži po koristi, roditelji vaši ili sinovi vaši. To je Allahova zapovijed, a Allah je, doista, Onaj Koji sve zna i mudar je.¹² Vama pripada polovina onoga što ostave supruge vaše ako ne budu imale djece; a ako budu imale djece, vama pripada četvrtina onoga što one ostave, pošto se izvrši oporuka koju ostave ili podmiri dug; njima pripada četvrtina onoga što vi ostavite ukoliko ne budete imali djece, a ako budete imali djece, njima pripada osmina onoga što vi ostavite nakon što se izvrši oporuka koju ostavite ili podmiri dug. A ako se muškarac ili žena, koji nemaju ni djece ni roditelja, budu nasljeđivali i budu imali brata ili sestrnu, onda će svako od njih dvoje dobiti šestinu; ako ih bude više, oni onda zajednički učestvuju u trećini pošto se izvrši oporuka koja je ostavljena ili podmiri dug, ne oštećujući time bilo koga. To je zapovijed Allahova, a Allah je Onaj Koji sve zna i Onaj Koji ne žuri s kaznom.¹³ To su Allahovi propisi, a onoga ko se pokorava Allahu i Poslaniku Njegovu On će uvesti u džennetske bašće kroz koje teku rijeke i u kojima će vječno ostati. To je uspjeh veliki.¹⁴ A onoga ko bude nepokoran Allahu i Poslaniku Njegovom te preko granica Njegovih bude prelazio, On će uvesti u Vatru u kojoj će vječno ostati; njemu pripada patnja ponižavajuća.

¹⁵ Za one supruge vaše koje preljubu počine tražite da posvjedoče četverica između vas, pa ako posvjedoče protiv njih, držite ih u kućama sve dok ih smrt ne umori ili dok im Allah neki put ne nađe.¹⁶ A ono dvoje koji to učine, izgrdite, pa ako se pokaju i poprave, onda ih na miru ostavite. Allah je, doista, Onaj

Koji stalno prima pokajanja i milostiv je.¹⁷ Allah prima samo pokajanje onih koji učine kakvo loše djelo iz neznanja, a potom se ubrzo pokaju. Njima će Allah oprostiti, a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.¹⁸ Nema pokajanja onima koji čine loša djela sve dok im se ne približi smrt, pa onda govore: "Sad se, doista, kajem!", niti za one koji umru kao nevjernici. Njima smo bolnu patnju pripremili.

¹⁹ O vi koji vjerujete, ne dozvoljava vam se da žene preko volje njihove u naslijede uzimate i da im poteškoće pričinjavate s namjerom da nešto od onoga što ste im dali prisvojite, osim ako budu učinile očiti razvrat. Prema njima se lijepo ophodite. A ako prema njima ne osjetite želju, pa moguće je da ne volite nešto u čemu je Allah veliko dobro dao.²⁰ Ako hoćete jednu suprugu zamijeniti drugom, i jednoj od njih dali ste blaga, ne uzimajte od toga ništa. Zar da to uzimate čineći potvoru i grijeh očiti?!²¹ Kako biste mogli to i uzeti kada ste jedno s drugim intimni bili i kad su one od vas čvrstu obavezu uzele!?²² I ne ženite se onima koje su oženili očevi vaši nakon onoga što je bilo – to su bili razvrat, mržnja i ružan put.

²³ Zabranjuju vam se majke vaše, i kćeri vaše, i sestre vaše, i sestre očeva vaših, i sestre majki vaših, i bratične vaše i sestrične vaše, i pomajke vaše, koje su vas dojile, i sestre vaše po mlijeku, i majke supruga vaših, i pastorke vaše koje se nalaze pod vašim skrbništvom od supruga vaših s kojim ste imali intimne odnose; ako s njima niste imali intimne odnose, onda vam nije grijeh; i supruge vaših rođenih sinova, i da dvije sestre sastavite, osim što je ranije bilo! Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je.²⁴ I zabranjuju vam se udate žene, osim onih koje su u vlasništvu vašem. To vam je propis Allahov! A ostalo vam je dozvoljeno da želite, svojom imovinom da se njima oženite,

a ne da blud činite! A suprugama vašim, za ono uživanje koje imate u njima, dajte vjenčane darove kao što je propisano. I nije vam grijeh ako se, poslije određenog vjenčanog dara, s njima nagodite. Allah je, doista, Onaj Koji sve zna i mudar je.²⁵ A onaj među vama koji nije dovoljno imućan da se oženi slobodnom vjernicom – eto mu one vjernice koje su u vašem vlasništvu – a Allah najbolje zna vjerovanje vaše – jedni ste od drugih. I ženite se njima uz odobrenje vlasnika njihovih i dajte im vjenčane darove kako je uobičajeno i lijepo, ako su čedne, a nisu preljubnice, niti tajne ljubavnice. A ako one budu udate, pa počine razvrat, neka budu kažnjene polovinom kazne propisane za slobodne žene. To je za onoga od vas koji se boji razvrata, a bolje vam je da se uzdržite, a Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

²⁶ Allah hoće da vam objasni i da vas uputi putevima kojima su išli oni prije vas i da se pokajete, pa da vam oprosti. Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.²⁷ Allah hoće da se pokajete, pa da vam oprosti, a oni koji se za strastima svojim povode žele da daleko skrenete.²⁸ Allah hoće i da vam olakša, a čovjek je stvoren slab.

²⁹ O vi koji vjerujete, jedni od drugih na nedozvoljen način imanja ne prisvajajte, osim trgovinom uz obostrani pristanak, i sami sebe ne ubijajte. Allah je, doista, prema vama milostiv.³⁰ Onoga koji to nepravično i nasilno učini, Mi ćemo u Vatri pržiti, a to je Allahu lahko.³¹ Ako se budete klonili velikih grijeha koji su vam zabranjeni, Mi ćemo pokriti vaša loša djela i u divno mjesto vas uvesti.³² I ne poželite ono čime je Allah neke od vas odlikovao nad drugima: muškarcima pripada udio za ono što zarade, a ženama udio za ono što one zarade. I molite Allaha za obilje Njegovo. Allah, doista, sve dobro zna.³³ Za sve

smo odredili nasljednike u onome što ostave roditelji i rođaci, a onima s kojima ste vezani ugovorom dajte njihov dio! Allah je, doista, svemu svjedok.

³⁴ Muškarci su predvodnici čenama i povjerenici za brigu o njima zato što je Allah odlikovao jedne nad drugima i zato što oni troše imetke svoje. Zbog toga su čestite žene poslušne i za vrijeme muževljeva odsustva čuvaju ono što je Allah odredio da se čuva. One čije obijesti se pribojavate vi posavjetujte, a onda napustite postelje njihove, pa ih i udarite! Ako vam postanu poslušne, protiv njih ništa ne činite. Allah je, doista, uzvišen i velik. ³⁵ A ako se bojite razdora između njih dvoje, onda pošaljite jednog suca iz njegove, a jednog iz njene porodice. Ako oni žele izmirenje, Allah će ih pomiriti; Allah je, zaista, sveznajući i Onaj Koji sve, i u potpunosti, zna.

³⁶ I Allahu ibadet činite i ništa Mu ne pridružujte, a roditeljima činite dobro, i rođacima, i siročadima, i siromasima, i komšiji bližnjem, i komšiji dalnjem, i drugu pored sebe, i putniku i onome koji je u vašem posjedu. Allah, doista, ne voli one koji se ohole i hvališu. ³⁷ To su oni koji škrtare i zapovijedaju drugima da budu škrty, i koji kriju ono što im je Allah iz obilja Svoga darovao, a Mi smo nevjernicima pripremili patnju ponižavajuću.

³⁸ I oni koji troše imetke svoje pretvarajući se pred ljudima, a u Allaha i ahiret ne vjeruju. A kome je šeitan drug, to mu je zao drug. ³⁹ A šta bi im bilo da u Allaha i Posljednji dan vjeruju i da od onoga što im je Allah dao udjeluju?! A Allah o njima sve zna.

⁴⁰ Zaista Allah ni trunku nepravde ne čini, pa ako to bude dobro djelo, On će ga umnogostručiti i od Sebe nagradu veliku dati.

⁴¹ A šta će tek biti kada iz svakoga naroda dovedemo svjedoka, a tebe dovedemo da o ovima svjedočiš?! ⁴² Taj dan će poželjeti oni koji nisu vjerovali i koji su se protiv Poslanika dizali da

zemlja nad njima bude poravnana, a od Allaha nijednu riječ neće moći sakriti.⁴³ O vi koji vjerujete, ne pristupajte namazu pijani, dok ne budete znali šta govorite, niti kada ste džunupi, osim kao prolaznici, sve dok se ne okupate. A ako ste bolesni, ili na putu, ili ako je neko od vas došao iz nužnika ili ako ste imali odnos sa suprugama, a ne nađete vode, onda dlanovima čistu zemlju dotaknite i lica svoja i ruke svoje potarite. Allah je, doista, Onaj Koji stalno grijeha poništava i opraća.

⁴⁴ Zar ne vidiš kako oni kojima je dat udio u Knjizi kupuju zabludu i žele da vi s Pravog puta skrenete?!⁴⁵ Allah najbolje poznaje neprijatelje vaše; Allah je dovoljan zaštitnik i Allah je dovoljan pomagač.⁴⁶ Onima koji su judejstvo prihvatali, koji izvrću smisao riječi govoreći: "Čujemo, ali se ne pokoravamo!" i "Slušaj, dabogda ne čuo!" i "Čuvaj nas!", prevrćući jezicima svojim i huleći vjeru, bolje bi bilo i ispravnije da kažu: "Slušamo i pokoravamo se!" i "Slušaj!" i "Pogledaj na nas!" Ali, Allah je njih zbog nevjerovanja njihova prokleo i malo ko od njih vjeruje.

⁴⁷ O vi kojima je Knjiga data, povjerujte u ovo što objavljujemo, potvrđujući ono što već imate, prije nego što crte lica izbrišemo i vratimo ih nazad ili ih prokunemo kao što smo prokleni one koji nisu subotu poštivali, a zapovijest Allahova biva izvršena.⁴⁸ Allah, doista, ne prašta da se Njemu išta u obožavanju pridružuje, a sve mimo toga On prašta, kome hoće! A onaj ko drugog Allahu u obožavanju pridružuje, taj čini potvoru i grijeh veliki.⁴⁹ Zar ne vidiš one koji sebe smatraju od grijeha čistim? Međutim, Allah čisti od grijeha koga hoće i nikome se neće, ni koliko nit na hurminoj košpici, zulum učiniti.⁵⁰ Pogledaj kako izmišljaju laž o Allahu! To je Allahu dovoljno kao jasan grijeh.

⁵¹ Zar ne vidiš one kojima je dat udio u Knjizi kako u magiju

i taguta – šejtana vjeruju, a onima koji ne vjeruju govore: "Ovi su na ispravnijem putu od onih koji vjeruju." ⁵² To su oni koje je Allah prokleo, a ti nećeš naći da će pomagača imati onaj koga je Allah prokleo. ⁵³ Da možda oni nemaju kakav udio u vlasti?! A da imaju, oni ljudima ništa – ni koliko udubljenje na hurminoj košpici – ne bi dali. ⁵⁴ I zar ljudima zavide na onome što im je Allah dao iz obilja Svoga?! A Mi smo potomcima Ibrahimovim Knjigu i mudrost dali, i dali smo im veliku vlast. ⁵⁵ Pa, bilo ih je koji su vjerovali, a bilo je i onih koji su od toga odvraćali. A Džehennem je dovoljan kao oganj užareni. ⁵⁶ Doista, one koji ne vjeruju u ajete i znakove Naše Mi ćemo u Vatru baciti, pa kada god im se kože ispeku, zamijenit ćemo ih drugim kožama kako bi patnju osjetili. Allah je, doista, silan i mudar. ⁵⁷ A one koji vjeruju i dobra djela čine Mi ćemo uvesti u džennetske bašče, kroz koje rijeke teku. Tamo će zauvijek ostati i supruge očišćene u njima imati; i u debelu hladovinu ćemo ih uvesti.

⁵⁸ Allah vam, doista, naređuje da emanete date onima kojima pripadaju, a kada ljudima sudite – da pravedno sudite. Savjet Allahov je, uistinu, divan i Allah je, doista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi. ⁵⁹ O vi koji vjerujete, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku ako vjerujete u Allaha i Posljednji dan. To je bolje i posljedice su ljestve. ⁶⁰ Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe kako žele da im se pred tagutom – lažnim sudijom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan samo želi da ih u veliku zabludu navede. ⁶¹ I kada im se kaže: "Pristupite ovome što je Allah objavio i pristupite Poslaniku!", vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću. ⁶² A šta će tek biti kada ih pogodi nevolja zbog djela

ruku njihovih, pa ti dođu zaklinjući se Allahom: "Mi smo samo htjeli da dobro i pravo učinimo." ⁶³ To su oni za koje Allah zna šta je u srcima njihovim, pa okreni se od njih i savjetuj ih, i reci im ono što će ih dirnuti.

⁶⁴ A mi nismo nijednog poslanika poslali, osim da bi mu se pokoravalo uz Allahovo odobrenje. A da ti oni dođu kada sami sebi zulum učine i zamole Allaha da im oprosti, pa da i Poslanik zamoli da im se oprosti, oni bi vidjeli da Allah, doista, prima pokajanje i da je milostiv. ⁶⁵ I, tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju! ⁶⁶ I da smo Mi njima propisali "da sami sebe poubijate!" ili "da se iselite iz svoga zavičaja!", malo ko od njih bi to učinio! A kada bi onako kako im se savjetuje postupili, bilo bi im bolje i u vjeri čvršće. ⁶⁷ I tada bismo im Mi, od Nas, veliku nagradu dali. ⁶⁸ I na Pravi put bismo ih uputili. ⁶⁹ Oni koji su pokorni Allahu i Poslaniku bit će u društvu onih koje je Allah blagodario: vjerovjesnika, onih koji srcem iskreno i u potpunosti vjeruju, šehida i čestitih ljudi, a divno li je to društvo! ⁷⁰ To obilje je od Allaha i dovoljno je da Allah sve to dobro zna.

⁷¹ O vi koji vjerujete, budite oprezni i idite u borbu u grupama ili odjednom svi. ⁷² Među vama ima, doista, onih koji će oklijevati, pa će, ako vas pogodi nevolja, takav reći: "Sam Allah me blagodario što s njima nisam bio." ⁷³ A ako vas od Allaha dobro zadesi, on će, kao da između vas i njega nije bilo prijateljstva, sigurno, reći: "Kamo sreće da sam s njima bio, veliki plijenbih dobio!?" ⁷⁴ I neka se zato na Allahovu putu vjernici bore protiv onih koji život na dunjaluku kupuju za ahiret, a onoga ko se na Allahovu putu boriti, pa pogine ili pobijedi, Mi ćemo, sigurno, velikom nagradom nagraditi. ⁷⁵ Šta je s vama

pa se ne borite na Allahovom putu za nemoćne; za muškarce, žene i djecu koji govore: "Gospodaru naš, izbavi nas iz ovoga grada čiji su stanovnici nasilnici, odredi nam zaštitnika i daj nam pomagača!"⁷⁶ Oni koji vjeruju bore se na Allahovom putu, a oni koji ne vjeruju bore se na putu taguta – šejtana. Zato se borite protiv štićenika šeđtanovih, a šeđtanovo lukavstvo doista je slabo.

⁷⁷ Zar nisi video one kojima je rečeno: "K sebi ruke svoje, već namaz obavlajte i zekat dajite." A kada im bi propisana borba, odjednom se grupa njih poboja ljudi kao što se Allaha boji, ili još više, i rekoše: "Gospodaru naš, zašto si nam borbu propisao? Da si nam to do određenog vremena odgodio!?" Reci: "Uživanje na dunjaluku je kratko, a ahiret je bolji za one koji se zabranjenog čuvaju." A vama, ni koliko nit na hurminoj košpici, zulum neće biti učinjen.⁷⁸ Gdje god bili, stići će vas smrt, pa makar bili i u kulama visokim! Ako ih zadesi kakvo dobro, oni kažu: "To je od Allaha!", a ako ih zadesi kakvo zlo, oni govore: "To je od tebe!" Reci: "Sve je od Allaha!" Pa šta je s ovim ljudima?! Oni kao da ne razumiju šta im se govori.⁷⁹ Dobro koje te zadesi, to je od Allaha, a zlo koje te zadesi, to je od tebe. Mi smo te kao poslanika ljudima poslali, a Allah je dovoljan svjedok.

⁸⁰ Ko se pokori Poslaniku, pokorio se i Allahu, a ko se okrene, pa Mi te nismo poslali da im čuvar budeš.⁸¹ Oni govore: "Pokoravamo se!", a kada od tebe odu, neki od njih noću smišljaju drugačije nego što ti govoriš. Allah zapisuje ono što oni noću smišljaju. Zato se okreni od njih i u Allaha se pouzdaj, a dovoljan je zaštitnik Allah!⁸² A zašto oni ne promišljaju o Kur'anu? Jer, da je on od nekoga drugog, a ne od Allaha, oni bi u njemu našli mnoge protivrječnosti.⁸³ A kada im dođe nešto što se odnosi na sigurnost ili strah, oni to razglase. A da to prepustete Poslaniku ili prepostavljenim svojima, to bi, sigurno,

od njih saznali oni koji to ispituju. A da nije dobrote Allahove prema vama i milosti Njegove, vi biste, osim nekolicine, šejtana slijedili.

⁸⁴ Zato se bori na Allahovom putu ne obavezujući osim sebe, a vjernike podstiči. Allah će zaustaviti silu onih koji ne vjeruju, a Allah je od njih silniji i kazne Njegove su strožije. ⁸⁵ Ko se bude za dobro zlagao, i on će imati udio u tome, a ko se bude za zlo zlagao, i on će imati udio u tome. A Allah nad svim bdije.

⁸⁶ Kada pozdravljeni budete, na ljepši način uzvratite, ili isto otpozdravite, a Allah, doista, sve obračunava. ⁸⁷ Allah, osim Koga drugoga boga nema, sigurno će vas sakupiti na Sudnjem danu, u što nema nimalo sumnje, a čiji je govor istinitiji od Allahovog?!

⁸⁸ Zašto se podvajate kada su u pitanju licemjeri koje je Allah vratio u nevjerstvo zbog onoga što su sami zasluzili? Zar želite na Pravi put uputiti one kojima je Allah dao da su u zabludi?! A kome Allah da da je u zabludi, ti mu nećeš Put naći! ⁸⁹ Oni bi voljeli da i vi ne vjerujete kao što oni ne vjeruju, pa da budete jednaki. Zato, između njih ne uzimajte prijatelje dok se na Allahovom putu ne isele. A ako se okrenu, onda ih hvatajte i ubijajte gdje god ih nađete i između njih prijatelje niti pomagače ne uzimajte, ⁹⁰ osim onih koji se sklone kod naroda s kojim vi imate ugovor ili dođu kod vas, jer im je teško boriti se protiv vas ili svoga roda. A da Allah hoće, on bi ih okrenuo protiv vas, pa bi se oni borili protiv vas! Ako vas oni ostave na miru i ne bore se protiv vas, nego vam ponude mir, onda vam Allah ne daje pravo da ih napadate. ⁹¹ Vi ćete nalaziti druge koji žele biti sigurni od vas i naroda svog, pa kada god budu vraćeni na smutnju – širk, oni mu se još više predaju. Ako se oni ne okane vas, i ne ponude vam mir, i ako vas se ne klone, onda ih hvatajte i ubijajte gdje

god stignete, a Mi smo vam za borbu protiv njih jasan dokaz dali.

⁹² Vjernik ne može ubiti vjernika osim greškom, a ko ubije vjernika greškom, on mora oslobođiti roba vjernika i predati krvarinu porodici njegovoj, izuzev ako oni to oproste. Ako on pripada narodu koji vam je neprijatelj, a vjernik je, on mora oslobođiti jednog roba vjernika! Ako, pak, pripada narodu s kojim imate sporazum, tada mora dati krvarinu porodici njegovoj i oslobođiti roba vjernika! Ko to ne nađe, obavezan je postiti dva mjeseca uzastopno, kajući se Allahu. A Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je. ⁹³ A ko s predumišljajem ubije vjernika, kazna mu je Džehennem u kojem će vječno ostati. Na njega se Allah rasrdi i proklete ga, a još mu je i patnju veliku pripremio.

⁹⁴ O vi koji vjerujete, kada u boj na Allahovom putu krenete, sve dobro provjerite i onome ko vam nazove selam nemojte reći: "Ti nisi vjernik!", u želji za prolaznim dobrima dunjalučkog života, jer kod Allaha su mnoga dobra. Takvi ste ranije i vi bili, pa vam je Allah darovao milost Svoju. Zato, sve dobro provjerite, a Allah, doista, dobro zna ono što vi radite. ⁹⁵ Vjernici koji se ne bore, osim onih koji su nesposobni, ne mogu se izjednačiti s onima koji se na Allahovu putu bore imecima svojim i životima svojim. One koji se bore imecima svojim i životima svojim Allah je odlikovao za stepen nad onima koji se ne bore, i svima Allah obećava lijepu nagradu. A Allah je borce, u odnosu na one koji se ne bore, odlikovao velikom nagradom; ⁹⁶ položajima kod Njega, oprostom i milošću, a Allah je Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je.

⁹⁷ Doista će meleci, kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi zulum učinili, pitati: "Šta je bilo s vama?", a oni će odgovoriti: "Bili smo nemoćni na Zemlji." "Zar Allahova

Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?", reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to konačno odredište! ⁹⁸ Izuzetak su nemoćni muškarci, i žene, i djeca, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta – ⁹⁹ Allah će njima oprostiti; Allah je Onaj Koji stalno poništava grijehu i oprašta. ¹⁰⁰ Ko se iseli na putu Allahovom, na Zemlji će naći mnogo mjesta za utočište, ali i obilja! A onaj ko napusti svoj dom, iseljavajući se radi Allaha i Njegovoga Poslanika, pa ga stigne smrt, njemu Allah nagradu garantira. Allah je Onaj Koji oprašta grijehu i milostiv je.

¹⁰¹ Kada idete po Zemlji, nije vam grijeh namaz skratiti ako se bojite da će vam smutnju nevjernici učiniti, jer nevjernici su vam, doista, otvoreni neprijatelji. ¹⁰² Kada ti budeš među njima i budeš ih u namazu predvodio, neka jedna grupa s tobom klanja i neka svoje oružje uzmu; i dok budu na sedždi, neka drugi budu iza vas, a onda neka dođe druga grupa koja nije klanjala i neka s tobom klanjaju, ali neka drže oružje svoje i oprezni budu. Nevjernici jedva čekaju da vi zanemarite oružje svoje i opremu svoju, pa da na vas svi odjednom navale. A ako vam bude smetala kiša ili budete bolesni, nije vam grijeh oružje svoje odložiti, ali, oprezni budite. Allah je, doista, nevjernicima ponižavajuću patnju pripremio. ¹⁰³ A kada namaz završite, Allaha spominjite, i stojeći, i sjedeći i ležeći na bokovima. A kada budete sigurni, namaz obavljajte u potpunosti; namaz je, uistinu, propisan vjernicima u određenim vremenskim razmacima. ¹⁰⁴ I nemojte malaksati tragajući za neprijateljem; ako vi trpite bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju. Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

¹⁰⁵ Mi tebi objavljujemo Knjigu s Istinom da ljudima sudiš onako kako ti Allah pokazuje i ne budi branilac izdajicama.

¹⁰⁶ I Allaha moli za oprost; Allah je, uistinu, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ¹⁰⁷ I ne zauzimaj se za one koji sami sebe iznevjeravaju, Allah, doista, ne voli onoga koji je pronevjeritelj i grijesnik. ¹⁰⁸ Oni se kriju od ljudi, a ne kriju se od Allaha, a On je s njima i kada noću smisljavaju riječi kojima On nije zadovoljan. A Allah sve što oni rade obuhvata.

¹⁰⁹ Eto, vi se zauzimate za njih u životu na dunjaluku, a ko će se pred Allahom za njih zauzimati na Kijametskom danu, ili ko će im zastupnik biti?! ¹¹⁰ Ko učini kakvo zlo ili prema sebi zulum učini, a zatim Allaha moli da mu oprosti, naći će da je Allah Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ¹¹¹ Ko grijeh uradi, na svoju štetu ga je uradio, a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je. ¹¹² Ko počini prestup ili grijeh, a potom za to optuži nedužna čovjeka, natovario je na sebe i kletvu i grijeh očiti. ¹¹³ Da nije Allahove dobrote i milosti Njegove prema tebi, jedna skupina njih bi nastojala da te zavede, ali oni samo sebe zavode, a tebi ne mogu ništa nauditi. Allah tebi objavljuje Knjigu i mudrost i poučava te onome što nisi znao, a Allahovo dobro prema tebi je veliko.

¹¹⁴ Nema dobra u mnogim njihovim potajnim govorima, osim u govoru onog ko traži da se sadaka udjeljuje, ili dobro čini ili uspostavlja mir među ljudima. Onome ko to čini iz želje za Allahovim zadovoljstvom, Mi ćemo veliku nagradu dati. ¹¹⁵ A onoga ko se suprotstavi Poslaniku, nakon što mu jasno bude pokazan Pravi put, i slijedi put koji nije put vjernika, pustit ćemo da čini što je naumio i bacit ćemo ga u Džehennem, a loše je to konačno odredište.

¹¹⁶ Allah, doista, ne prašta da se Njemu išta u obožavanju pridružuje, a sve mimo toga On prašta, kome hoće; onaj ko Allahu išta u obožavanju pridružuje – doista je daleko zalutao.

¹¹⁷ Oni mimo Allaha samo ženske kumire prizivaju i ne prizivaju drugog do šejtana prkosnika. ¹¹⁸ Allah ga je prokleo, a on je rekao:

“Ja ēu, sigurno, preuzeti za sebe određeni dio Tvojih robova!

¹¹⁹ I sigurno ēu ih navoditi u zabludu, i sigurno ih lažnim nadama mamiti, i zapovjedit ēu im, sigurno, da uši stoci režu i sigurno ēu im naređiti da Allahovo stvaranje preinačavaju!” A ko šejtana, umjesto Allaha, za zaštitnika prihvati, on je na gubitku očitom.

¹²⁰ On im obećanja daje i lažnim nadama ih mami. A ono što im šejtan obećava samo je obmana. ¹²¹ To su oni čije je prebivalište Džehennem, i oni iz njega neće spasa naći. ¹²² A one koji vjeruju i dobra djela čine Mi ćemo uvesti u bašće džennetske, kroz koje rijeke teku i u kojima će vječno ostati. Obećanje Allahovo je istinito, a čije su riječi od Allahovih istinitije?!

¹²³ To neće biti ni po vašim željama, ni po željama sljedbenika Knjige; onaj koji radi zlo, bit će kažnjen za to i neće naći, mimo Allaha, ni zaštitnika ni pomagača, ¹²⁴ a onaj koji čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, ući će u Džennet i nikome, ni koliko udubljenje na hurminoj košpici, zulum neće biti nanesen.

¹²⁵ Ko je bolje vjere od onoga ko je predao svoje lice Allahu, a dobročinitelj je i slijedi vjeru Ibrahimovu, koji je bio vjere čiste?! A Allah je uzeo Ibrahima za prijatelja. ¹²⁶ Allahovo je sve što je na nebesima i što je na Zemlji. Allah sve obuhvata.

¹²⁷ Oni traže od tebe propise o ženama. Reci: “Allah će vam objasniti propise o njima i o onome što vam se čita u Knjizi o ženama – siroticama, kojima ne dajete ono što im je propisano, a ne želite da se njima oženite, i o nejakoj djeci i o tome da prema siročadi pravedno postupate. A Allah, sigurno, zna za dobro koje učinite.” ¹²⁸ Ako se neka žena plaši muževe mržnje ili izbjegavanja, onda se oni neće ogriješiti ako se međusobno nagode, a nagodba je bolja. Ljudske duše sklone su pohlepi.

I ako vi budete lijepo postupali i Allaha se bojali – pa Allah u potpunosti zna ono što radite.¹²⁹ Vi nećete moći potpuno jednakost postupati prema suprugama svojim ma koliko to željeli. I nemojte prema nekoj sasvim naginjati pa da neku učinite kao da je bez muža, a nerazvedena. A ako se popravite i Allaha bojite, pa Allah je, uistinu, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.¹³⁰ A ako se njih dvoje, ipak, rastave, Allah će ih, iz obilja Svoga, neovisnim učiniti. Allah je neizmjerno darežljiv i mudar.

¹³¹ Allahovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji. Mi smo onima kojima je data Knjiga prije vas, a i vama, već zapovjedili da se bojite Allaha. A ako ne budete vjerovali, pa, uistinu, Allahovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, Allah je neovisan i hvaljen.¹³² Allahovo je ono što je na nebesima i što je na Zemlji, i Allah je kao zaštitnik dovoljan.¹³³ Ako On hoće, vas će ukloniti, o ljudi, a druge će dovesti! On je kadar to učiniti.¹³⁴ Onaj koji želi nagradu na dunjaluku, pa u Allaha je nagrada i ovoga i onoga svijeta; Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi.

¹³⁵ O vi koji vjerujete, budite uvijek pravedni, svjedočite radi Allaha, pa makar to bilo protiv vas samih, ili roditelja i rodbine. Bude li onaj o kome svjedočite bogat ili siromah, pa Allah je preči njima! I ne slijedite strasti kako ne biste bili nepravedni. A ako budete krivo svjedočili ili svjedočenje izbjegavali, pa Allah, zaista, u potpunosti zna ono što radite.

¹³⁶ O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u Knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove i u Posljednji dan – daleko je zalutao.¹³⁷ Onima koji su bili vjernici, a zatim postali nevjernici, pa opet postali vjernici, i

ponovo postali nevjernici i pojačali nevjerovanje, Allah, doista, neće oprostiti i neće ih na Pravi put izvesti.¹³⁸ Bolnu patnju navijesti licemjerima,¹³⁹ koji prisno prijateljuju s nevjernicima, mimo vjernika! Zar od njih traže moć, a sva moć pripada samo Allahu??!

¹⁴⁰ On vam je već u Knjizi objavio: "Kada čujete da su Allahove riječi predmet poricanja i izrugivanja, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćeće kao oni." Allah će, sigurno, sastaviti u Džehennemu sve licemjere i nevjernike,¹⁴¹ one koji iščekuju šta će biti s vama. Pa ako vam Allah daruje pobjedu, oni reknu: "Zar nismo bili uz vas?!", a ako sreća posluži nevjernike, onda govore njima: "Zar vas nismo mogli pobijediti i zar vas nismo odbranili od vjernika?!" Na Kijametskom danu Allah će vam svima presuditi! A Allah neće dati priliku nevjernicima da unište vjernike.

¹⁴² Licemjeri, zaista, nastoje prevariti Allaha, ali On će njih u tome nadmudriti. Kada ustaju da namaz obavljaju, lijeno se dižu i prikazuju se svijetu, a Allaha samo malo spominju.

¹⁴³ Kolebaju se između ovoga i toga – vjerovanja i nevjerovanja, niti su sa ovima niti sa onima. A onome kome Allah da da je u zabludi nećeš naći puta ka Uputi.¹⁴⁴ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za zaštitnike i prijatelje nevjernike umjesto vjernika! Zar hoćete da pružite Allahu očigledan dokaz protiv sebe?!

¹⁴⁵ Licemjeri će, doista, na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš pomagača naći.¹⁴⁶ Osim onih koji se pokaju i poprave i koji čvrsto Allaha prihvate i vjeru svoju u Allaha iskreno ispolje, oni će biti s vjernicima, a Allah će, sigurno, vjernicima veliku nagradu dati.¹⁴⁷ Zašto bi vas Allah kažnjavao ako budete zahvaljivali i vjerovali?! Allah je zahvalan i Onaj Koji sve zna.

¹⁴⁸ Allah ne voli da se o zlu glasno govorи, to može samo

onaj kome je zulum učinjen. A Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.¹⁴⁹ Bilo da vi dobro djelo javno učinite, ili ga sakrijete ili nepravdu oprostite – pa Allah je Onaj Koji stalno poništava grijeha i svemoćan je.¹⁵⁰ Oni koji u Allaha i poslanike Njegove ne vjeruju i žele između Allaha i poslanika Njegovih u vjerovanju napraviti razliku, te govore: “U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo”, i žele između to dvoje iznaci put neki,¹⁵¹ oni su zbilja pravi nevjernici, a Mi smo nevjernicima pripremili ponižavajuću patnju.¹⁵² A one koji u Allaha i poslanike Njegove vjeruju i nijednoga od njih ne izdvajaju – On će, sigurno, nagraditi. A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

¹⁵³ Oni kojima je data Knjiga traže od tebe da im s neba spustiš Knjigu. Pa od Musaa su tražili i više od toga, kad su rekli: “Pokaži nam Allaha!” Pa ih je, zbog zuluma njihova, munja ošinula. Poslije su, kada su im očigledni dokazi pokazani, tele za božanstvo prihvatali, ali smo i to oprostili, a Musau smo protiv njih očiti dokaz dali.¹⁵⁴ I iznad njih smo brdo digli, zbog zavjeta koji su dali, i rekli smo im: “Na kapiju pognutih glava uđite!” I još smo rekli: “Subotu ne oskrnavite!” I od njih smo čvrsto obećanje uzeli.

¹⁵⁵ Zato što su zavjet prekršili i što u Allahove ajete i znakove nisu povjerovali, što su bez razloga vjerovjesnike ubijali i što su govorili: “Naša srca su u omotu.”, Allah je, zbog nevjerovanja, njihova srca zapečatio, pa ih samo malo vjeruje.¹⁵⁶ I zbog nevjerovanja njihovoga i zbog iznošenja teške klevete protiv Merjeme.¹⁵⁷ I zbog riječi njihovih: “Mi smo ubili Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika.” A nisu ga ubili, ni raspeli, već im se pričinilo. Oni koji su se o njemu u mišljenju razišli, zaista su u sumnji u pogledu njega; o tome ništa pouzdano ne

znaju, samo se za nagađanjem povode; a sigurno je da ga nisu ubili,¹⁵⁸ već ga je Allah uzdigao Sebi. A Allah je silan i mudar.

¹⁵⁹ I nema nijednog od onih kojima je data Knjiga koji, prije njegove smrti, neće u njega kako treba povjerovati, a na Kijametskom danu on će protiv njih svjedočiti.¹⁶⁰ I zbog zuluma jevreja Mi smo im neka lijepa jela zabranili, koja su im bila dozvoljena, i zbog toga što su mnoge od Allahova puta odvraćali.¹⁶¹ I zato što su kamatu uzimali, a bilo im je zabranjeno, i zato što su tuđe imetke na nedozvoljen način jeli. A za nevjernike među njima Mi smo patnju bolnu pripremili.¹⁶² Ali oni među njima koji su u znanje duboko pronikli i vjernici koji vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, naročito oni koji namaz obavljaju i oni koji zekat daju i u Allaha i Posljednji dan vjeruju – njima ćemo, sigurno, veliku nagradu dati.

¹⁶³ Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljavali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega, objavljavali smo Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i potomcima, i Isau, i Ejjubu, i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu, a Davudu smo dali Zebur,¹⁶⁴ i poslali smo poslanike o kojima smo ti prije kazivali i poslanike o kojima ti nismo kazivali. A Allah je, sigurno, s Musaom razgovarao.¹⁶⁵ Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali. A Allah je silan i mudar.

¹⁶⁶ Allah svjedoči da je istina ono što ti objavljuje, objavljuje ga Svojim znanjem, a i meleci svjedoče. A dovoljan je Allah kao svjedok.¹⁶⁷ Doista, oni koji ne vjeruju i koji druge od Allahova puta odvraćaju, daleko su zalutali.¹⁶⁸ Onima koji ne vjeruju i koji zulum čine, Allah, doista, neće oprostiti i neće ih na put uputiti,¹⁶⁹ osim puta u Džehennem, u kojem će vječno i

zauvijek ostati; to je Allahu lahko.¹⁷⁰ O ljudi, Poslanik vam je već donio Istinu od Gospodara vašeg; zato, vjerujte – bolje vam je! A ako ne budete vjerovali – pa zaista je Allahovo sve što je na nebesima i na Zemlji. Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

¹⁷¹ O vi kojima je data Knjiga, ne zastranjujte u svom vjerovanju i o Allahu govorite samo istinu! Mesih, Isa, sin Merjemin, samo je Allahov poslanik, i Njegova Riječ, koju je Merjemi dostavio, i duh Njegov; zato vjerujte u Allaha i Njegove poslanike i ne govorite: "Trojica su!" Prestanite, bolje vam je! Allah je samo jedan Bog, Uzvišen neka je On, zar da ima dijete?! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, i Allah je dovoljan kao zaštitnik.¹⁷² Mesih se neće ustezati da bude Allahov rob, pa ni meleci, Njemu bliski. A one koji se budu ustezali da Njemu ibadet čine i one koji se budu oholili, Allah će pred Sobom sakupiti.¹⁷³ Vjernike koji su dobra djela činili On će prema zasluzi nagraditi i još će im, iz obilja Svoga, više dati; a one koji su zazorni bili i oholili se – na bolne će muke staviti i oni neće naći sebi, mimo Allaha, ni zaštitnika ni pomagača.¹⁷⁴ O ljudi, Dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi smo vam objavili Jasno Svjetlo.

¹⁷⁵ One koji budu u Allaha vjerovali i čvrsto Ga se držali On će, sigurno, u milost Svoju i blagodat uvesti i Pravim putem Sebi uputiti.¹⁷⁶ Oni traže od tebe tumačenje. Reci: "Allah će vam kazati propis o onome ko nema ni roditelja ni djece: ako neko umre i ne bude imao djece, a ima sestru, njoj – polovina njegove ostavštine pripada, a on će naslijediti nju ako ona ne bude imala djece; a ako su nasljednice dvije sestre ili više njih, njima pripadaju dvije trećine njegove ostavštine. A ako su nasljednici braća i sestre, muškarci i žene, onda muškarcu

pripada dio jednak dijelu dvoje ženske djece zajedno. To vam Allah objašnjava da ne zalutate. A Allah sve dobro zna.”

5. El-Maide - Trpeza

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O vi koji vjerujete, ispunjavajte preuzete obaveze! Dozvoljava vam se stoka, ali ne ona koja će vam biti spomenuta; dok obrede hadža obavljate, nije vam dozvoljeno da lovite. Uistinu, Allah propisuje što On hoće. ² O vi koji vjerujete, ne skrnavite Allahove obrede hadža, ni sveti mjesec, ni kurbane, naročito one ogrlicama obilježene, ni one ljudi koji su krenuli ka časnoj Kabi žečeći od Gospodara svoga obilje i zadovoljstvo. A kada obrede hadža obavite, onda loviti možete. I neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite, zato što su vam spriječili pristup Časnoj džamiji, nikako ne navede da pravdu skrnavite! Potpomažite se u dobročinstvu i bogobojaznosti, a ne potpomažite se u grijehu i skrnavljenju pravde; i bojte se Allaha; Allah, doista, žestoko kažnjava.

³ Zabranjena vam je strv, i krv, i svinjsko meso, i ona životinja koja je zaklana u nečije drugo a ne u Allahovo ime, i koja je udavljena i ubijena; i koja je strmoglavljenata, i rogom ubodena, ili od zvijeri načeta – osim ako ste je preklali – i koja je na žrvenicima žrtvovana i zabranjuje vam se gatanje strelicama. To je neposluh! Danas su nevjernici izgubili svaku nadu da ćete vi otpasti od svoje vjere, zato se ne bojte njih, već se bojte Mene. Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera. A ko god bude primoran, kada hara glad, bez namjere da učini grijeha, pa Allah je, zaista, Oprostitelj grijeha, Milostivi.

⁴ Pitaju te šta im je dozvoljeno. Reci: "Dozvoljena su vam lijepa jela i ono što ulove životinje koje ste lovnu podučili, od onoga čime je Allah vas naučio. Jedite ono što vam one uhvate i spomenite Allahovo ime pri tome, i bojte se Allaha; Allah, zaista, brzo sviđa račune." ⁵ Danas vam se dozvoljavaju sva lijepa jela; i jela onih kojima je data Knjiga dozvoljena su vam, i vaša su jela njima dozvoljena, i čestite žene vjernice, i čestite kćeri onih kojima je data Knjiga prije vas, kada im vjenčane darove njihove dadnete s namjerom da se njima oženite, a ne da s njima blud činite i da ih za prilježnice uzimate. A onaj ko niječe propise vjere – uzalud će mu biti djela njegova i on će, na ahiretu, među gubitnicima biti."

⁶ O vi koji vjerujete, kada hoćete namaz obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza laktova operite – a glave svoje potarite – i noge svoje do iza članaka operite. Ako ste džunipi, onda se očistite; a ako ste bolesni, ili na putu, ili ako ste izvršili prirodnu potrebu ili ako ste imali odnos sa suprugama, a ne nađete vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih predite. Allah neće da vam poteškoću učini, već hoće da vas očisti i blagodat Svoju da vam upotpuni da biste bili zahvalni.

⁷ I sjetite se Allahove blagodati kojom vas je obasuo i zavjeta kojim vas je obavezao kad ste rekli: "Slušamo i pokoravamo se!" I bojte se Allaha! Zaista, Allah dobro zna sve što je u grudima. ⁸ O vi koji vjerujete, dužnosti prema Allahu izvršavajte i pravedno svjedočite. Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže bogobojaznosti, i bojte se Allaha. Allah, doista, u potpunosti zna ono što činite. ⁹ Allah je onima koji vjeruju i dobra djela čine obećao oprost i nagradu veliku; ¹⁰ a

oni koji ne budu vjerovali i ajete i znakove Naše budu poricali – bit će stanovnici Džehennema.¹¹ O vi koji vjerujete, sjetite se Allahove blagodati prema vama kada su vas se neki ljudi htjeli dočepati, a On je zadržao ruke njihove. I bojte se Allaha, i neka se vjernici samo na Allaha oslone!

¹² Allah je prihvatio zavjet sinova Israилovih – a između njih bili smo postavili dvanaest starješina – i Allah je rekao: “Ja sam, doista, s vama! Ako budete namaz obavljni i zekat davalni, i ako budete u poslanike Moje vjerovali, pomagali im i drage volje zajam Allahu davalni, sigurno će prekriti vaša loša djela i uvest će vas u džennetske bašče kroz koje rijeke teku. A onaj među vama koji ni poslije toga ne bude vjerovao – s Puta pravoga je skrenuo.”¹³ Ali, zato što su zavjet svoj prekršili, Mi smo ih prokleti i srca njihova okrutnim učinili. Oni su riječi s mjesta na kojima su bile uklanjali, a dobar dio onoga čime su bili opominjani izostavili. I ti ćeš, osim u slučaju malo njih, neprestano njihovo vjerolomstvo otkrivati, ali ti predi preko toga i oprosti im! Allah, uistinu, voli one koji čine dobro.

¹⁴ Od onih koji govore: “Mi smo kršćani.”, Mi smo zavjet prihvatali, ali su i oni dio onoga čime su bili opominjani izostavili, zato smo među njih neprijateljstvo i mržnju do Kijametskog dana ubacili; a Allah će ih, sigurno, obavijestiti o onome što su radili.

¹⁵ O vi kojima je data Knjiga, došao vam je Poslanik Naš da vam obznaní mnogo šta što vi iz Knjige krijete, a preko mnoga čega će i preći. A od Allaha vam dolazi Svjetlost i Knjiga jasna.

¹⁶ Njome Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje steći zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih, dozvolom Svojom, iz tmina na svjetlo i na Pravi put ih upućuje.¹⁷ Nevjernici su oni koji govore: “Doista je Bog Mesih, sin Merjemin!” Reci: “Ko može

spriječiti Allaha da, ako hoće, uništi Mesiha, sina Merjemina, i majku njegovu i sve one koji su na Zemlji?” Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji i na onome što je između njih; On stvara šta hoće, i Allah nad svime ima moć.

¹⁸ Jevreji i kršćani kažu: “Mi smo djeca Božija i miljenici Njegovi.” Reci: “Pa zašto vas On kažnjava zbog grijeha vaših?” A nije tako! Vi ste kao i ostali ljudi koje On stvara: kome hoće On će oprostiti, a koga hoće On će patnji podvrgnuti. Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji i na onome što je između njih, i kod Njega je konačno odredište. ¹⁹ O vi kojima je data Knjiga, došao vam je Poslanik Naš – nakon što je neko vrijeme prekinuto slanje poslanika – da vam obznani, da ne biste rekli: “Nije nam dolazio ni onaj koji donosi radosne vijesti ni onaj koji upozorava!” Pa, došao vam je, eto, onaj koji donosi radosne vijesti i koji upozorava. A Allah nad svime ima moć.

²⁰ A kad Musa reče narodu svome: “O narode moj, sjetite se Allahove blagodati prema vama kada je neke od vas vjerovjesnicima učinio, i kada vas je vladarima učinio i dao vam ono što nijednom narodu nije dao. ²¹ O narode moj, uđite u Blagoslovljenu zemlju, koju vam je Allah dodijelio, i ne uzmičite nazad pa da se vratite kao gubitnici”, ²² oni rekoše: “O Musa! U njoj je nemilosrdan narod i mi u nju nećemo ući dok god oni iz nje ne iziđu; pa, ako oni iz nje iziđu, mi ćemo onda, sigurno, ući.” ²³ Dva čovjeka koja su se Allaha bojala i kojima je On darovao blagodat Svoju – rekoše: “Navalite na njihovu kapiju, pa kad kroz nju prođete, bit ćete, sigurno, pobjednici; a na Allaha se oslonite ako ste vjernici.” ²⁴ “O Musa”, rekoše oni, “dok god su oni u njoj, mi nećemo u nju ulaziti! Idite ti i Gospodar tvoj pa se borite, a mi se odavde nećemo micati!”

²⁵ “Gospodaru moj”, reče Musa, “ja osim sebe imam moć

samo nad bratom svojim; zato razluči između nas i buntovnih ljudi!”²⁶ “Četrdeset godina oni će Zemljom lutati”, reče On, “jer će im Sveta zemlja zabranjena biti, a ti ne tuguj za narodom buntovnim.”

²⁷ I ispričaj im vijest o dvojici Ademovih sinova, onako kako je bilo, kad su njih dvojica kurban žrtvovali, pa je od jednog bio primljen, a od drugog nije, pa je on rekao: “Sigurno će te ubiti!” A prvi reče: “Allah prima samo od onih koji su bogobojazni.

²⁸ I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni da me ubiješ, ja ne bih pružio svoju prema tebi da te ubijem. Zaista se ja bojim Allaha, Gospodara svjetova. ²⁹ Ja želim da ti poneseš i moj i svoj grijeh i da budeš stanovnik u Vatri. A ona je kazna za sve zulumćare.”

³⁰ I duša ga navede da ubije brata svoga, pa ga on ubi i jedan od gubitnika postade. ³¹ Allah onda posla jednog gavrana da kopa po zemlji da bi mu pokazao kako da zakopa mrtvo tijelo brata svoga. “Teško meni”, povika on, “zar i ja ne mogu, kao ovaj gavran, zakopati mrtvo tijelo brata svoga!” I tako jedan od pokajnika postade.

³² Zbog toga smo Mi propisali sinovima Israilovim: ako neko ubije nekoga, a taj nije ubio nikoga, niti je na Zemlji nered činio – kao da je sve ljude poubijao; a ako neko bude uzrok da se nečiji život sačuva – kao da je svim ljudima život sačuvao. Naši su im poslanici jasne dokaze donosili, ali su mnogi od njih, i poslije toga, zaista, na Zemlji sve granice zla prelazili. ³³ Kazna za one koji protiv Allaha i Poslanika Njegova vojuju i koji nered na Zemlji čine jeste: da budu ubijeni, ili razapeti, ili da im se unakrst ruke i noge odsijeku ili da iz zemlje budu prognani. To im je poniženje na dunjaluku, a na ahiretu čeka ih patnja velika,

³⁴ ali ne i za one koji se pokaju prije nego što ih se domognete. I znajte da je Allah Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

³⁵ O vi koji vjerujete, Allaha se bojte i tražite ono što će vas Njemu približiti, i na putu Njegovu se borite da biste uspjeli.

³⁶ Zaista, kad bi sve ono što je na Zemlji bilo u posjedu nevjernika, i još toliko, i kad bi htjeli time da se otkupe od patnje na Kijametskom danu, ne bi im primljeno bilo. Njih čeka patnja bolna. ³⁷ Zaželjet će oni da iz Vatre iziđu, ali im iz nje izlaska neće biti, za njih će biti patnja neprestana. ³⁸ Kradljivcu i kradljivici odsijecite ruke, neka im to bude kazna za ono što su učinili i opomena od Allaha! Allah je silan i mudar. ³⁹ A onome ko se poslije zuluma svoga pokaje i popravi se – Allah će, sigurno, oprostiti. Allah je, doista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ⁴⁰ Ti, sigurno, znaš da samo Allah ima vlast na nebesima i na Zemlji. On patnji podvrgava onoga koga hoće, a prašta onome kome hoće. Allah nad svime ima moć.

⁴¹ O Poslaniče, neka te ne zabrinjavaju oni što brzo nevjerovanje ispoljavaju, oni koji ustima svojim govore: "Vjerujemo!", a srcem ne vjeruju, i jevreji, koji izmišljotine mnogo slušaju i koji tuđe riječi rado prihvataju, a tebi ne dolaze; koji smisao riječima izvréu i govore: "Ako vam se ovako presudi, onda pristanite na to, a ako vam se ne presudi, onda nemojte pristati!" A onome kome Allah hoće da zaluta, ti mu, u odnosu na Allaha, ništa pomoći ne možeš. To su oni čija srca Allah neće da očisti; njih na dunjaluku čeka poniženje, a na ahiretu patnja golema.

⁴² Oni mnogo laži slušaju i mnogo ono što je zabranjeno jedu; pa ako ti dođu, ti im ili presudi ili se okreni od njih; ako se okreneš od njih, oni ti ne mogu nimalo nauditi. A ako im budeš sudio, sudi im pravo. Doista, Allah voli pravedne. ⁴³ A otkud da oni

traže od tebe da im sudiš kad imaju Tevrat, u kome su Allahovi propisi? Oni ni poslije presude tvoje ne bi bili zadovoljni, i oni vjernici nisu.

⁴⁴ Mi smo objavili Tevrat, u kome je uputa i svjetlo. Po njemu su jevrejima sudili vjerovjesnici koji su bili Allahu poslušni, i pobožni ljudi i učeni, od kojih je traženo da čuvaju Allahovu knjigu, i oni su nad njom bdjeli. Zato se, kad budete sudili, ne bojte ljudi, već se bojte Mene, i ne zamjenjujte riječi Moje za nešto što malo vrijedi! A oni koji ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su baš nevjernici. ⁴⁵ Mi smo im u njemu propisali: glava za glavu, i oko za oko, i nos za nos, i uho za uho, i Zub za Zub, da za rane treba uzvratiti te da onome ko od odmazde odustane, bit će mu to od grijeha iskupljenje. Oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio baš su zulumčari.

⁴⁶ Poslije njih smo Isa, sina Merjemina, poslali, koji je priznavao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Indžil, u kome je bila uputa i svjetlo, i da potvrди Tevrat, prije njega objavljen, u kome je, također, bila uputa i pouka bogobojaznima, ⁴⁷ i sljedbenicima Indžila smo bili naredili da sude prema onome što je Allah objavio u njemu. Oni koji nisu sudili prema onome što je Allah objavio – baš su prema Allahu buntovni.

⁴⁸ A tebi objavljujemo Knjigu s Istinom da potvrdi Knjige prije objavljenе i da nad njima bdije. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje, i ne povodi se za prohtjevima njihovim i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali, On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti.

⁴⁹ I sudi im prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se

za prohtjevima njihovim, i čuvaj ih se da te ne odvrate od nečega što ti Allah objavljuje. A ako se okrenu, ti onda znaj da ih Allah želi zbog nekih grijeha njihovih kazniti. A mnogi ljudi su, zaista, buntovnici.⁵⁰ Zar oni da traže da im se kao u pagansko doba sudi!? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?!

⁵¹ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za zaštitnike i prijatelje jevreje i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici i prijatelji! A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike i prijatelje prihvati; Allah, uistinu, neće uputiti na Pravi put ljude zulumčare.

⁵² Zato ti vidiš one čija su srca bolesna kako se žure da s njima prijateljstvo sklope govoreći: "Bojimo se da nas kakva nevolja ne zadesi." A Allah će, sigurno, pobjedu ili nešto drugo od Sebe dati, pa će se oni, zbog onoga što su u dušama svojim krili, kajati,⁵³ a oni koji vjeruju reći će: "Jesu li to oni koji su se zaklinjali Allahom, svojom najjačom zakletvom, da su, zaista, s vama?" Djela njihova bit će poništena i oni će gubitnici biti.

⁵⁴ O vi koji vjerujete, ako neko od vas od svoje vjere otpadne – pa, Allah će, sigurno, umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole, prema vjernicima ponizne, a prema nevjernicima ponosite; oni će se na Allahovu putu boriti i neće se ničijeg prijekora bojati. To je Allahov dar koji On daje kome hoće – a Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna.

⁵⁵ Vaši su zaštitnici samo Allah i Poslanik Njegov i vjernici koji ponizno namaz obavljaju i zekat daju.⁵⁶ Onaj ko za zaštitnika uzme Allaha i Poslanika Njegova i vjernike – pa, Allahova strana će, svakako, pobijediti.

⁵⁷ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za zaštitnike i prijatelje one koji vašu vjeru za podsmijeh i zabavu uzimaju, bili to oni kojima je data Knjiga prije vas ili bili nevjernici – i Allaha se bojte ako ste vjernici.⁵⁸ I kad pozivate na namaz, i to za podsmijeh

i zabavu uzimaju, zato što su oni ljudi koji ne razumiju.

⁵⁹ Reci: "O vi kojima je data Knjiga, zar da nas osuđujete zato što vjerujemo u Allaha i u ono što nam se objavljuje, i u ono što je objavljeno prije – a većina vas ste prema Allahu buntovni!?"

⁶⁰ Reci: "Hoćete li da vam kažem koji su gori od njih i koje će Allah još teže kazniti? Oni koje je Allah prokleo i na koje se rasrdio, i učinio od njih majmune i svinje, i one koji su tagutu – šejtanu robovali – njih čeka najgore mjesto i oni su najdalje s Pravog puta odlutali."

⁶¹ A kada vam dolaze, oni govore: "Vjerujemo!", ali oni dolaze kao nevjernici, a takvi i odlaze, a Allah dobro zna ono što oni kriju. ⁶² Vidiš mnoge od njih kako u grijehe i nasilje srljaju i kako ono što je zabranjeno jedu; ružno li je to kako postupaju. ⁶³ Trebalо bi da ih čestiti i učeni ljudi od lažna govora i zabranjena jela odvraćaju; ružno li je to kako postupaju.

⁶⁴ Jevreji govore: "Allahova ruka je stisnuta!" Stisnute bile ruke njihove i prokleti bili zbog toga što govore! Naprotiv, obje ruke Njegove su pružene, On udjeljuje koliko hoće. A to što ti objavljuje Gospodar tvoj pojačat će kod mnogih od njih osionost i nevjerovanje. Mi smo ubacili među njih neprijateljstvo i mržnju sve do Kijametskog dana. Kad god pokušaju potpaliti ratnu vatru, Allah je ugasi. Oni nastoje na Zemlji smutnju praviti, a Allah ne voli smutljivce.

⁶⁵ A da oni kojima je data Knjiga vjeruju i čuvaju se zabranjenog, Mi bismo loša djela njihova prekrili i sigurno bismo ih uveli u džennetske bašće uživanja. ⁶⁶ Da se oni pridržavaju Tevrata i Indžila i onoga što im objavljuje Gospodar njihov, imali bi šta jesti, i od onoga što je iznad njih i od onoga što je ispod nogu njihovih. Ima među njima i umjerenih, ali ružno je ono što radi većina njih.

⁶⁷ O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga – ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah će te od ljudi štititi. Allah, zaista, neće uputiti na Pravi put narod koji ne vjeruje.

⁶⁸ Reci: “O vi kojima je data Knjiga, vi niste ni na čemu ako se ne budete pridržavali Tevrata i Indžila i onoga što vam objavljuje Gospodar vaš. A to što ti objavljuje Gospodar tvoj pojačat će, uistinu, kod mnogih od njih osionost i nevjerovanje, ali ti ne očajavaj zbog naroda koji ne vjeruje.” ⁶⁹ Oni koji su vjerovali, i oni koji su bili jevreji, te sabijci, i kršćani – oni koji su u Allaha i u ahiret vjerovali i dobra djela činili – ničega se oni, uistinu, neće bojati i ni za čim oni neće tugovati.

⁷⁰ Mi smo od sinova Israилovih zavjet uzeli i poslanike im slali. Kad god bi im koji poslanik donio ono što nije godilo dušama njihovim, jedne su u laž utjerivali, a druge ubijali. ⁷¹ Mislili su da neće na muke biti stavljeni, pa su bili i slijepi i gluhi, i onda kad je Allah primio pokajanje njihovo, mnogi od njih su opet bili i slijepi i gluhi; a Allah dobro vidi ono što oni rade.

⁷² Nevjernici su oni koji govore: “Bog je, doista, Mesih, sin Merjemin!” A Mesih je govorio: “O sinovi Israилovi, ibadet činite Allahu, i mome i vašem Gospodaru!” Ko drugog Allahu u obožavanju pridružuje, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a zulumćarima neće niko moći pomoći. ⁷³ Nevjernici su oni koji govore: “Allah je, zaista, jedan od trojice!” A samo je jedan Bog! I ako se ne okane onoga što govore, nesnosna patnja će, zaista, stići svakog od njih koji nevjernik ostane. ⁷⁴ Zašto se oni ne pokaju Allahu i ne zamole Ga za oprost, a Allah je Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je. ⁷⁵ Mesih, sin Merjemin, samo je poslanik – i prije njega su dolazili i odlazili poslanici – a majka njegova je iskreno srcem

vjerovala; i oboje su hranu jeli. Pogledaj kako im Mi iznosimo jasne dokaze i pogledaj, zatim, njih kako se odmeću! ⁷⁶ Reci: "Zar pored Allaha obožavate nešto što vam ne može nanijeti nikakvu štetu, niti vam korist neku pribaviti? A Allah je baš Svečujući i Sveznajući."

⁷⁷ Reci: "O vi kojima je data Knjiga, ne zastranjujte u vjerovanju svome, suprotno istini, i ne povodite se za prohtjevima ljudi koji su još davno zalutali, i mnoge u zabludu odveli, i sami s Pravoga puta skrenuli."

⁷⁸ Jezikom Davuda i Isaa, sina Merjemina, prokleti su oni sinovi Israилovi koji nisu vjerovali – zato što su neposlušni bili i uvijek granice prelazili; ⁷⁹ jedni druge od zla što činiše odvraćali nisu. Ružno li je, zaista, to kako su postupali! ⁸⁰ Ti vidiš mnoge od njih kako s višeboćima prijateljuju. Ružno je, zaista, ono što sami sebi pripremaju: da se Allah na njih rasrdi i da u patnji vječno ostanu. ⁸¹ A da vjeruju u Allaha i Vjerovjesnika i u ono što se njemu objavljuje, oni s njima ne bi prijateljevali, ali mnogi su od njih prema Allahu buntovni.

⁸² Ti ćeš, sigurno, naći da su onima koji vjeruju najluči neprijatelji jevreji i višeboći; i svakako ćeš naći da su vjernicima najbliži prijatelji oni koji govore: "Mi smo kršćani.", zato što među njima ima svećenika i monaha i što se oni ne ohole.

⁸³ Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je to Istina, pa govore: "Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa stoga upiši i nas među posvjedočitelje.

⁸⁴ Zašto da ne vjerujemo u Allaha i u Istinu koja nam dolazi, kada žudimo da i nas Gospodar naš uvede u Džennet s ljudima čestitim." ⁸⁵ I Allah će im, zbog onoga što govore, kao nagradu džennetske bašće dati, kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno boraviti; a to će biti nagrada za sve one koji dobra djela čine.

⁸⁶ A oni koji ne budu vjerovali i ajete i znakove Naše budu poricali, bit će stanovnici Džehennema.

⁸⁷ O vi koji vjerujete, ne zabranjujte sebi ono što je lijepo, što je Allah dozvolio, samo ne prelazite granicu! Zaista, Allah ne voli one koji granicu prelaze. ⁸⁸ I jedite ono što vam Allah daje, što je dozvoljeno i lijepo; i bojte se Allaha, u Kojeg vjerujete.

⁸⁹ Allah vas neće kazniti ako se zakunete nemamjerno, ali će vas kazniti ako se zakunete namjerno. Otkup za prekršenu zakletvu je: da deset siromaha običnom hranom kojom hranite čeljad svoju nahranite, ili da ih odjenete ili da roba ropstva oslobojidite. A onaj ko ne bude mogao – neka tri dana posti. Tako se za zakletve svoje otkupljujte kada se zakunete; a o zakletvama svojim brinite se! Eto, tako vam Allah objašnjava propise Svoje da biste bili zahvalni.

⁹⁰ O vi koji vjerujete, opojna pića i kocka i kumiri i strelice za gatanje odvratno su, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste uspjeli. ⁹¹ Šejtan želi pomoći opojnih pića i kocke unijeti među vas neprijateljstvo i mržnju i od sjećanja na Allaha i obavljanja namaza odvratiti vas. Pa, hoćete li se okaniti? ⁹² I budite poslušni Allahu i budite poslušni Poslaniku i oprezni budite! A ako se okrenete, onda znajte da je Poslanik Naš dužan samo da jasno obznanji. ⁹³ Onima koji vjeruju i dobra djela čine nema nikakva grijeha u onome što su pojeli i popili prije zabrane, ako se čuvaju zabranjenog i ako vjeruju i dobra djela čine, zatim se i dalje čuvaju zabranjenog i vjeruju, pa se opet čuvaju zabranjenog i dobro čine. A Allah voli one koji drugima dobro čine.

⁹⁴ O vi koji vjerujete, Allah će vas dovoditi u iskušenje sa divljači koja će biti nadohvat ruku vaših i kopalja vaših – da bi Allah znao onoga koji Ga se boji kad ga niko ne vidi. A onoga ko i poslije toga nasilje učini, bolna patnja čeka. ⁹⁵ O vi koji

vjerujete, ne ubijajte divljač dok ste u ihramima! Onome od vas ko to hotimično učini kazna je da jednu domaću životinju, čiju će vrijednost procijeniti dvojica vaših pravednih ljudi, kao kurban zakolje kod Kabe, ili da se iskupi time što će, ravno tome, nahraniti siromahe ili postiti, da bi osjetio pogubnost postupka svoga. A Allah je već oprostio ono što je bilo. Onoga ko to opet uradi – Allah će kazniti. Allah je silan i strog.

⁹⁶ Vama se dopušta da u moru lovite i ulov jedete, da se njime vi i putnici koristite, a zabranjuje vam se da na kopnu lovite dok obrede hadža obavljate. I bojte se Allaha, pred Kojim ćete biti sabrani. ⁹⁷ Allah je učinio da Kaba, Sveta kuća, bude ljudima temelj sigurnosti i unapređenja života, a tako i sveti mjeseci i kurbani, naročito oni ogrlicama označeni. To je zato da znate da Allah zna ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, i da Allah sve dobro zna. ⁹⁸ Znajte da Allah strogog kažnjava, ali i da je Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je. ⁹⁹ Poslaniku je samo dužnost da obznani, a Allah zna i ono što javno činite i ono što sakrijete. ¹⁰⁰ Reci: “Nije isto ono što je loše i ono što je dobro”, makar te i zadivilo mnoštvo lošega. Zato se Allaha bojte, o vi koji razum imate, da biste uspjeli.

¹⁰¹ O vi koji vjerujete, ne zapitkujte o onome što će vam pričiniti neprijatnosti ako vam bude objašnjeno; a ako budete pitali za to dok Kur'an bude objavlјivan, bit će vam objašnjeno; ono ranije Allah vam je već oprostio. A Allah je Onaj Koji opršta grijehu i Onaj Koji ne žuri s kaznom. ¹⁰² Neki su ljudi prije vas pitali za to, pa su poslije zbog toga postali nevjernici. ¹⁰³ Allah nije propisao ni behiru, ni sâibu, ni vâsilu, a ni hâma; to oni koji ne vjeruju govore o Allahu laži, i većina njih ne razumiju. ¹⁰⁴ A kada im se kaže: “Pristupite onome što Allah objavljuje i Poslaniku!”, oni odgovaraju: “Dovoljno nam je ono što smo od

predaka naših zapamtili.” Zar i ako preci njihovi nisu ništa znali i ako nisu na Pravom putu bili?!¹⁰⁵ O vi koji vjerujete, brinite se o sebi; ako ste na Pravom putu, neće vam nauditi onaj koji je zalistao! Allahu će se svi vratiti i On će vas obavijestiti o onome što ste radili.

¹⁰⁶ O vi koji vjerujete, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke neka vam posvjedoče dvojica pravednih od vas, ili neka druga dvojica, koji nisu vaši – ako ste na putu, a pojave se znaci smrti. A ako posumnjate, zadržite ih poslije obavljenog namaza i neka se Allahom zakunu: “Mi zakletvu ni za kakvu cijenu nećemo prodati, makar se radilo i o kakvu rođaku, i svjedočenje koje je Allah propisao nećemo uskratiti, jer bismo se tada, doista, među grešnike svrstali.”¹⁰⁷ A ako se dozna da su njih dvojica zgrijesila, onda će njih zamijeniti druga dvojica od onih kojima je šteta nanesena, i neka se Allahom zakunu: “Naše zakletve su, sigurno, vjerodostojnije od zakletvi njihovih, mi se nismo krivo zakleli, jer bismo tada, zaista, u redovima zulumčara bili.”¹⁰⁸ Time će biti najbliže ispravnom svjedočenju, i da se ne plaše da će njihove zakletve drugim zakletvama biti pobijene. I bojte se Allaha i slušajte! A Allah neće uputiti na Pravi put ljude buntovnike.

¹⁰⁹ Na dan kada Allah sakupi poslanike i upita: “Kako su vam se odazivali?”, oni će reći: “Mi znanja nemamo; zaista, Ti dobro znaš sve što je čulima nedokučivo.”¹¹⁰ Kad Allah rekne: “O Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci twojoj kada sam te Duhom Blagoslovljenim pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo čovjek, razgovarao; i kada sam te pismu i mudrosti, i Tevratu i Indžilu podučio; i kada si, dozvolom Mojom, od blata nešto poput ptice oblikovao i u to puhnuo, i kada je to, dozvolom Mojom, postala ptica; i kada si, dozvolom

Mojom, od rođenja slijepa i gubava iscijelio; i kada si, dozvolom Mojom, mrtve dizao; i kada sam od tebe sinove Isrāīlove odbio, kad si im ti jasne dokaze donio, pa su oni među njima koji nisu vjerovali – povikali: “Ovo nije ništa drugo do jasna vradžbina!”,

¹¹¹ i kada sam učenike nadahnuo: “Vjerujte u Mene i poslanika Moga”, oni su odgovorili: “Vjerujemo, a Ti budi svjedok da smo muslimani.” ¹¹² A kada učenici rekoše: “O Isa, sine Merjemin, može li nam Gospodar tvoj trpezu s neba spustiti?”, on reče: “Bojte se Allaha, ako ste vjernici.” ¹¹³ “Mi želimo”, rekoše oni, “s nje jesti, i da srca naša budu smirena, i uvjeriti se da si nam istinu govorio i da budemo oni koji će o njoj svjedočiti.” ¹¹⁴ Isa, sin Merjemin, reče: “O Allahu, Gospodaru naš, spusti nam s neba trpezu da nam bude praznik, i prvima od nas i onima kasnijim, i znak Tvoj, i opskrbi nas, a Ti si Opskrbitelj najbolji!” ¹¹⁵ Allah reče: “Ja ču vam je, zaista, spustiti, ali ču one među vama koji i poslije budu poricali podvrgnuti patnji kakvom nikoga među svjetovima neću mučiti.”

¹¹⁶ A kada Allah rekne: “O Isa, sine Merjemin, jesи li ti govorio ljudima: ‘Prihvatile mene i majku moju kao dva boga uz Allaha!?’”, on će reći: “Uzvišen si Ti od toga! Meni nije prilično da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta je u meni, a ja ne znam šta je u Tebi; baš Ti, zaista, dobro znaš ono što je čulima nedokučivo.” ¹¹⁷ Ja sam im samo govorio ono što si im Ti naredio: ‘Ibadet činite Allahu, i mome i vašem Gospodaru!’ I ja sam njima svjedok bio dok sam među njima bio, a kad si me Ti k Sebi uzeo, Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svime bdiješ.” ¹¹⁸ Ako ih patnji podvrgneš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, pa, uistinu si Ti Silni i Mudri.”

¹¹⁹ Allah će reći: “Ovo je Dan u kome će iskrenima od koristi iskrenost njihova biti; njima će džennetske bašće, kroz koje teku

rijeke, pripasti; vječno i dovijeka u njima će ostati. Allah će zadovoljan njima biti, a i oni Njime. To će veliki uspjeh biti.”

¹²⁰ Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji i nad onim što je na njima; On nad svime ima moć.

6. El-En‘am - Stoka

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Sva hvala neka je Allahu, Koji je nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao, ali i pored toga oni koji ne vjeruju – druge sa Gospodarom svojim izjednačuju. ² On vas je od zemlje stvorio i rok odredio, a u Njega je i rok utvrđeni, a vi i pored toga sumnjate.

³ On je Allah na nebesima i na Zemlji, On zna i što krijete i što pokazujete, i On zna ono što radite. ⁴ A njima – nevjernicima ne dode nijedan dokaz od Gospodara njihova, a da se od njega ne okrenu. ⁵ Oni su zanijekali Istinu kada im je došla, ali njima će, sigurno, stići vijesti o onome čemu su se rugali. ⁶ Zar oni ne znaju koliko smo Mi naraštaja prije njih uništili, kojima smo na Zemlji mogućnosti davali kakve vama nismo dali i kojima smo kišu obilatu slali i učinili da rijeke pored njih teku, pa smo ih, zbog grijeha njihovih, uništavali, i druge naraštaje, poslije njih, stvarali?!

⁷ A i da ti Knjigu na papiru spustimo i da je oni rukama svojim opipaju, opet bi oni koji ne vjeruju rekli: “Ovo, zaista, nije ništa drugo do jasna vradžbina.” ⁸ I još govore: “Zašto mu ne bude poslan melek?!” A da meleke pošaljemo, slučaj bi određen bio i više se na njih ne bi čekalo. ⁹ A da ga melekom učinimo, opet bismo ga kao čovjeka stvorili i opet bismo im učinili nejasnim ono što im jasno nije. ¹⁰ Poslanicima su se i prije tebe rugali, pa je one koji su im se rugali stiglo baš ono čemu su se rugali.

¹¹ Reci: "Putujte po Zemlji, zatim pogledajte kako su završili oni koji su poslanike lažnim smatrali!"

¹² Upitaj: "Čije je sve ono što je na nebesima i na Zemlji?", i odgovori: "Allahovo!" On je sebi propisao da bude milostiv. On će vas na Kijametskom danu sakupiti, u to nema nikakve sumnje; oni koji su sebe upropastili, pa – oni ne vjeruju. ¹³ Njemu pripada sve što postoji u noći i danu; On je Svečujući i Sveznajući.

¹⁴ Reci: "Zar da za zaštitnika uzmem nekog drugog osim Allaha, Koji je nebesa i Zemlju, bez prethodnog primjera?! On hrani, a hranjen ne biva!" Reci: "Meni je naređeno da budem prvi ko se pokorava", i nikako ne budi jedan od višebožaca. ¹⁵ Reci: "Ako budem neposlušan svome Gospodaru, ja se plašim patnje na Velikom danu." ¹⁶ A onaj ko toga dana bude pošteđen, On mu se smilovao, i to je očiti uspjeh.

¹⁷ Ako te Allah nekom nevoljom pogodi – pa, niko je osim Njega ne može otkloniti; a ako ti kakvo dobro podari – pa, On nad svime ima moć. ¹⁸ A On je iznad robova Svojih Svepotčinitelj, i On je Mudri, Onaj Koji sve u potpunosti zna. ¹⁹ Reci: "Šta je po svjedočenju najveće?", i odgovori: "Allah, On će između mene i vas svjedok biti. A meni se ovaj Kur'an objavljuje da njime vas i one do kojih on dopre upozoravam. Zar vi, zaista, tvrdite da pored Allaha ima i drugih bogova?" Reci: "Ja ne tvrdim." Reci: "On je Bog Jedini i ja nemam ništa s time što vi Njemu pridružujete."

²⁰ Oni kojima smo Knjigu dali poznaju Poslanika kao što poznaju sinove svoje; oni koji su sebe upropastili, pa – oni ne vjeruju. ²¹ Ima li većeg zulumčara od onoga koji o Allahu govori laži ili ne priznaje ajete i znakove Njegove?! Zulumčari, zaista, neće uspjeti. ²² A na Dan kada ih sve sakupimo, pa upitamo one koji su druge Njemu u obožavanju pridruživali: "Gdje su vam

božanstva vaša koja ste za bogove smatrali?”,²³ neće im nikakvo opravdanje preostati nego da reknu: “Allaha nam, Gospodara našeg, mi nismo višebošci bili.”²⁴ Gledaj kako će oni sami sebi lagati, a zagubit će im se oni koje su bili izmislili.

²⁵ Ima onih koji dolaze da te slušaju, ali Mi smo na srca njihova zastore stavili, da Kur'an ne bi razumjeli, i gluhim ih učinili, pa i ako bi sve dokaze vidjeli, opet u njih ne bi povjerovali. A kada ti dolaze da s tobom raspravljaju, govore oni koji ne vjeruju: “To su samo izmišljotine naroda drevnih.”²⁶ Oni zabranjuju da se u Kur'an vjeruje, i sami se od njega udaljavaju i sami sebe upropoštavaju, a da i ne primjećuju.²⁷ A da ti je vidjeti kako će, kad pred Vatrom budu zadržani, reći: “Da nam je da vraćeni budemo, pa da ajete i znakove Gospodara našeg ne poričemo i da vjernici budemo.”²⁸ Ne, naprotiv! Njima će očevidno postati ono što su prije krili; a kada bi ponovo bili vraćeni, opet bi nastavili raditi ono što im je bilo zabranjeno, jer oni su, doista, lažljivci,

²⁹ i rekli bi: “Nema života osim na dunjaluku i mi oživljeni biti nećemo.”³⁰ A da ti je vidjeti kako će, kada pred Gospodarom svojim budu zaustavljeni i kad ih On upita: “Zar ovo nije istina?”, odgovoriti: “Jeste, tako nam Gospodara našeg!”, a i kako će On reći: “E, pa iskusite onda patnju zbog toga što niste vjerovali!”

³¹ Oni koji ne vjeruju da će pred Allaha stati nastradat će kad im iznenada Čas oživljjenja dođe, i reći će: “O žalosti naše, šta smo sve u vezi s time propustili!”, i grijeha će svoje na leđima nositi, a užasno je ono što će uprtiti.³² Život na dunjaluku samo je igra i zabava, a ahiret je, zaista, bolji za one koji se zabranjenog čuvaju. Zar ne razumijete?!

³³ Mi znamo da tebe zaista žalosti što oni govore. Oni, uistinu, ne smatraju da si lažac, nego zulumčari poriču Allahove

riječi.³⁴ A poslanici su prije tebe lažnim smatrani, pa su trpjeli što su ih u laž ugonili i mučili sve dok im ne bi došla pomoć Naša – a niko ne može Allahove riječi zamijeniti – i do tebe su doprle o poslanicima neke vijesti.³⁵ Ako je tebi teško to što se oni okreću, onda, ako možeš, potraži kakav otvor u Zemlji ili kakve ljestve za nebo, pa im donesi drugi znak?! Da Allah hoće, On bi ih sve na Pravom putu sakupio; zato se nikako ne svrstaj među one koji ne znaju.³⁶ Odazvat će se jedino oni koji slušaju. A Allah će umrle oživiti; zatim će se Njemu svi vratiti.

³⁷ Oni govore: "Zašto mu ne bude spušten od njegova Gospodara kakav znak?" Reci: "Allah je, zaista, kadar spustiti znak, ali većina njih ne zna."³⁸ Nema nijednog živog bića koje po zemlji hodi, niti ptice koja na krilima svojim leti, a da nisu zajednice poput vas. U Knjizi Mi ništa izostavili nismo – a, napoljetku, svi će pred Gospodarom svojim biti sakupljeni.³⁹ A oni koji ajete i znakove Naše poriču gluhi su i nijemi, u tminama su. Onoga koga hoće – Allah na stranputicu skrene, a onome kome hoće – da da na Pravom putu bude.

⁴⁰ Reci: "Kažite vi meni, ako istinu govorite, kad bi vam došla Allahova kazna ili vam dođe Čas sudnji, da li biste ikog drugog osim Allaha prizivali?"⁴¹ Naprotiv, Njega samo molite pa, ako hoće, otklonit će od vas ono za što ste Ga molili, a zaboravljate one koje ste Mu u obožavanju pridruživali.

⁴² A poslanike smo i narodima prije tebe slali i neimaštinom i bolešću ih kažnjavali ne bi li se ponizno molili.⁴³ Pa zašto se nisu ponizno molili kada bi im kazna Naša došla?! Ali, srca njihova ostajala su tvrda, a šejtan im je lijepim prikazao ono što su radili.⁴⁴ I kada bi zaboravili ono čime su opominjani, Mi bismo im kapije svega otvorili; a kada bi se onome što im je dato obradovali, iznenada bismo ih kaznili i oni bi, odjednom, svaku

nadu izgubili⁴⁵ i do zadnjeg bi bio iskorijenjen narod koji je zulum činio; pa neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova.

⁴⁶ Reci: "Kažite vi meni, ako bi vam Allah sluh vaš i vid vaš oduzeo i srca vaša zapečatio, koji bi vam bog, osim Allaha, to vratio?!" Pogledaj kako ajete i znakove izlažemo, a oni se opet okreću." ⁴⁷ Reci: "Kažite vi meni, ako bi vas Allahova kazna stigla iznenada ili očigledno, zar bi iko drugi osim ljudi zulumčara nastradao?!" ⁴⁸ A poslanike šaljemo samo kao donositelje radosnih vijesti i upozoritelje, pa ko god bude vjerovao i dobro činio, za takve straha neće biti, niti će oni tugovati. ⁴⁹ A one koji su ajete i znakove Naše poricali stići će kazna zato što su buntovni bili. ⁵⁰ Reci: "Ja vam ne kažem: 'U mene su Allahove riznice', niti: 'Ja ono što je čulima nedokučivo znam', niti vam kažem: 'Ja sam, uistinu, melek', ja slijedim samo ono što mi se objavljuje." Reci: "Zar su isto slijepac i onaj koji vidi?! Zašto ne razmislite?"

⁵¹ I upozori Kur'anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati – da bi se zabranjenog uščuvali. ⁵² I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole u želji za licem Njegovim; ti nećeš za njih odgovarati, a ni oni neće odgovarati za tebe, jer bi ti, ako bi ih otjerao, u zulumčare spadao. ⁵³ I tako Mi jedne drugima iskušavamo da bi nevjernici rekli: "Zar su to oni, među nama, kojima je Allah milost ukazao?!" A zar Allah najbolje ne poznaje zahvalne?!

⁵⁴ A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: "Selamun alejkum! Gospodar vaš je sam Sebi propisao da bude milostiv: Ako neko od vas kakvo ružno djelo iz lahkomslenosti učini, pa se poslije pokaje i popravi – pa, Allah je, doista, Onaj

Koji opršta grijeha i milostiv je.”⁵⁵ Tako Mi potanko izlažemo ajete i znakove da bi očevidan bio put kojim idu prestupnici.

⁵⁶ Reci: “Meni je zabranjeno obožavati one koje vi, pored Allaha, molite.” Reci: “Ja se ne povodim za željama vašim jer bih tada zалutao i ne bih među upućenima bio.”⁵⁷ Reci: “Ja sam, zaista, na jasnoj uputi moga Gospodara, a vi je poričete. Nije u mojoj vlasti ono što vi požurujete; pita se samo Allah, On sudi po pravdi i On je Sudija najbolji.”⁵⁸ Reci: “Da je u mojoj vlasti ono što požurujete, između mene i vas svršeno bi bilo, a Allah najbolje zna zulumćare.”⁵⁹ U Njega su ključevi onoga što je čulima nedokučivo, samo ih On zna, i On jedini zna šta je na kopnu i šta je u moru, i nijedan list ne opadne, a da On ne zna za njega; i nema zrna u tminama Zemlje, niti ičeg svježeg, niti ičeg suhog, a da nije u Jasnoj knjizi.

⁶⁰ On vas noću umrvljuje – a zna i šta ste preko dana uradili – zatim vas danju budi, kako bi rok koji je svakome određen prošao. Na kraju, Njemu ćete se vratiti i On će vas o onome što ste radili obavijestiti.⁶¹ On je iznad robova Svojih Svepotčinitelj i šalje vam čuvare; a kad nekom od vas smrt dođe, izaslanici Naši mu dušu uzmu; oni nikad propust ne prave.⁶² Oni će, poslije, Allahu biti vraćeni, svome istinskom Zaštitniku. Samo će se On pitati i On će najbrže obračun svidjeti.

⁶³ Reci: “Ko vas iz strahota na kopnu i na moru izbavlja kada mu se i javno i tajno ponizno molite: ‘Ako nas On iz ovoga izbavi, sigurno ćemo biti zahvalni!’”⁶⁴ Reci: “Allah vas iz tih i iz svake nevolje izbavlja, pa vi opet Njemu druge u obožavanju pridružujete.”⁶⁵ Reci: “On je kadar poslati protiv vas kaznu iznad vaših glava ili ispod vaših nogu, ili vas u stranke podijeliti i učiniti da silu jedni drugih iskusite. Pogledaj samo kako Mi potanko izlažemo ajete i znakove ne bi li ljudi shvatili.”⁶⁶ Tvoj

narod Kur'an poriče, a on je Istina. Reci: "Ja nisam zadužen da vam Uputu dam,⁶⁷ svaki nagovještaj ima svoje vrijeme, i vi ćete znati."

⁶⁸ Kada vidiš one koji lažima zadiru u Naše ajete i rugaju se, ti se od njih okreni sve dok drugu priču ne započnu. A ako te šejtan navede da zaboraviš, onda, nakon što se sjetiš, ne sjedi s ljudima zulumćarima. ⁶⁹ Oni koji se Allaha boje nemaju ništa s njihovim polaganjem računa, ali okrtanje od njih bila bi im opomena, ne bi li se i oni toga klonili i Allaha bojali. ⁷⁰ Ostavi one koji vjeru svoju kao igru i zabavu uzimaju, i koje je život na ovom svijetu obmanuo, a opominji Kur'anom da niko, zbog onoga što radi, ne bi stradao, jer osim Allaha – ni zaštitnika ni posrednika neće imati i od takvog se neće nikakva otkupnina primiti. Oni će, zbog onoga što su radili, biti u muci držani; njih čeka piće od ključale vode i patnja bolna zato što nisu vjerovali.

⁷¹ Reci: "Zar da, pored Allaha, molimo one koji nam ne mogu nikakvu korist pribaviti ni neku štetu otkloniti, pa da budemo vraćeni svojoj prošlosti – a Allah nas je već uputio – i da budemo kao onaj koga su na Zemlji šejtani zaveli pa zbumjeno tumara, a koga drugovi njegovi zovu na Pravi put: 'Hodi nama!'" Reci: "Zaista je Allahova uputa – istinska uputa, i nama je naređeno da se Gospodaru svjetova predamo,⁷² i da namaz obavljamo i da se Njega bojimo"; On je Taj pred Kojim ćete biti sakupljeni,⁷³ i On je Taj Koji je nebesa i Zemlju s Istinom stvorio. Čim On za nešto rekne: "Budi!" – ono biva; riječ Njegova je Istina; samo će On imati vlast na Dan kada se u rog puhne; On zna ono što je čulima nedokučivo i ono što je pojavnio; On je Mudri i Onaj Koji sve u potpunosti zna."⁷⁴ A kad Ibrahim reče ocu svome Azeru: "Zar kumire smatraš bogovima?! Uistinu, vidim da ste i ti i narod tvoj u očitoj zabludi."

⁷⁵ I Mi pokazasmo Ibrahimu carstvo nebesa i Zemlje da bi postao od onih koji čvrsto vjeruju. ⁷⁶ I kad nastupi noć, on ugleda zvijezdu i reče: "Ovo je Gospodar moj!" A pošto zađe, reče: "Ne volim one koji zalaze!" ⁷⁷ A kad ugleda Mjesec kako izlazi, reče: "Ovo je Gospodar moj!" A pošto zađe, on reče: "Ako me Gospodar moj ne uputi, bit će, sigurno, jedan od ljudi koji su zalutali." ⁷⁸ A kad ugleda Sunce kako se rađa, on uzviknu: "Ovo je Gospodar moj, ovo je veće!" A pošto zađe, on reče: "Narode moj, ja, zaista, nemam ništa s time što vi Njemu u obožavanju pridružujete!" ⁷⁹ Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome Koji je nebesa i Zemlju, bez prethodnog primjera, stvorio; ja u višebošće ne spadam!" ⁸⁰ I narod je njegov s njim raspravljaо. "Zar da sa mnom o Allahu raspravljate, a On je mene uputio?", reče on. "Ja se ne bojim onih koje vi Njemu pridružujete, osim što se bojim da moj Gospodar htjedne nešto. Gospodar moj znanjem Svojim obuhvata sve. Zašto ne promislite i pouku ne prihvativate?" ⁸¹ A kako bih se bojao onih koje Njemu pridružujete kada se vi ne bojite što Allahu u obožavanju pridružujete one za koje vam On nije nikakav dokaz spustio? Pa koji od dva tabora više sigurnost zasluzuјe ako vi znate? ⁸² Samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa zulmom ne mijesaju bit će, uistinu, sigurni: oni su upućeni." ⁸³ To je čvrst dokaz Naš koji dadosmo Ibrahimu protiv naroda njegova. Mi na više stepene uzdižemo one koje hoćemo. Gospodar tvoj je, uistinu, mudar i Onaj Koji sve zna. ⁸⁴ I Mi mu darovasmo Ishaka i Jakuba; i svakog uputismo – a Nuha smo još prije uputili – i od potomaka njegovih Davuda, i Sulejmana, i Ejjuba, i Jusufa, i Musaa, i Haruna – eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine;

⁸⁵ i Zekerijaa, i Jahjaa, i Isaa, i Il'jasa – svi su oni među

čestitima bili –⁸⁶ i Ismaila, i El-Jese'a i Junusa i Luta – i svima smo prednost nad svjetovima ostalim dali –⁸⁷ i neke pretke njihove i potomke njihove i braću njihovu – njih smo odabrali i na Pravi put ih uputili.⁸⁸ To je Allahova uputa kojom On upućuje one koje hoće od robova Svojih. A da su oni Allahu ikoga u obožavanju pridruživali, sigurno bi propalo ono što su radili.⁸⁹ To su oni kojima smo Mi Knjigu i mudrost i vjerovjesništvo dali. Pa ako oni u to ne vjeruju, Mi smo to povjerili ljudima koji to ne niječu.⁹⁰ Njih je Allah uputio i zato slijedi njihov put. Reci: "Ja od vas ne tražim nagradu za Kur'an, on je samo pouka svjetovima."⁹¹ Oni ne poznaju Allaha kako treba kad govore: "Nijednom čovjeku Allah nije ništa objavio!" Reci: "Ako je objavio Knjigu koju je donio Musa kao svjetlo i uputu ljudima, koju na listove stavlјate i pokazujete, a mnogo i krijete, i poučeni ste onome što ni vi ni preci vaši niste znali?" Reci: "Allah!" Zatim ih ostavi, neka se lažima svojim zabavljanju.

⁹² A ova Knjiga, koju objavljujemo, blagoslovljena je, ona potvrđuje one prije nje i da upozoriš Mekku – Majku naselja i sve oko nje. A oni koji u ahiret vjeruju – vjeruju i u nju i o namazima svojim brinu.⁹³ Ko je veći zulumčar od onoga koji laži o Allahu iznosi ili koji govori: "Objavljuje mi se.", a ništa mu se ne objavljuje, ili koji kaže: "I ja će reći isto onako kao što Allah objavljuje." A da ti je vidjeti zulumčare u smrtnim mukama, kada meleki budu ispružili ruke svoje prema njima: "Izvadite svoje duše! Od sada ćete neizdržljivom kaznom biti kažnjeni zato što ste na Allaha ono što nije istina iznosili i što ste se prema ajetima i znakovima Njegovim oholo ponašali."

⁹⁴ A doći ćete nam pojedinačno, onakvi kakve smo vas prvi put stvorili, napustivši dobra koja smo vam bili darovali. Mi ne vidimo s vama zagovarače vaše za koje ste smatrali da ih

Allahu treba u obožavanju pridružiti, pokidane su veze među vama i ostaviše vas oni za koje ste tako tvrdili.⁹⁵ Zaista je Allah Onaj Koji čini da se raspukne zrno i košpica. On izvodi živo iz mrtvoga i On je Taj Koji izvodi mrtvo iz živoga; to vam je, eto, Allah, pa kuda se onda odmećete!?

⁹⁶ On je Taj Koji čini da zora sviće, On je noć odredio za počinak, a Sunce i Mjesec za računanje vremena; to je odredba Silnoga i Sveznajućeg.⁹⁷ On vam je stvorio zvijezde da se po njima u mraku upravljate, na kopnu i moru. Mi smo obrazložili ajete i znakove ljudima koji znaju.⁹⁸ On vas je stvorio od jedne osobe, a zatim vam slijedi boravište i spremište. Mi smo obrazložili ajete i znakove ljudima koji razumiju.

⁹⁹ On vodu s neba spušta, pa Mi onda činimo da pomoću nje niču sve vrste bilja i da iz njega izrasta zelenilo, a iz njega klasje gusto, i iz palmi, iz zametka njihova, grozdovi koje je lahko ubrati, i vrtovi lozom zasađeni, i naročito masline i šipci – oboje, i slično i različito. Posmatrajte, zato, plodove njihove kad se tek pojave i kad zriju. U tome su, zaista, dokazi za ljude koji vjeruju.¹⁰⁰ I oni drže da su džini Allahu takmaci, a On je njih stvorio, i izmislili su, ne znajući šta govore, da On ima sinove i kćeri. Uzvišen je On i vrlo visoko iznad onoga kako Ga oni opisuju!

¹⁰¹ On je nebesa i Zemlje, bez prethodnog primjera, Stvoritelj. Otkud Njemu dijete kad nema žene?! On sve stvara i samo On sve zna.¹⁰² To vam je Allah, Gospodar vaš, nema drugog boga osim Njega, Stvoritelja svega; zato Njemu ibadet činite; On nad svime bdiće.¹⁰³ Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire; On je Dobrostiv i Onaj Koji sve u potpunosti zna.¹⁰⁴ Od Gospodara vašeg došli su vam jasni dokazi, pa onaj ko ih vidi – u svoju korist to čini, a onaj ko ostane na to slijep – na svoju je štetu slijep; a ja nisam taj koji vas nadzire.¹⁰⁵ I eto,

tako Mi izlažemo ajete da bi oni rekli: "Ti si to učio.", i da bismo to objasnili ljudima koji znaju.

¹⁰⁶ Ti slijedi ono što Gospodar tvoj objavljuje, drugoga boga osim Njega nema, i višebošće izbjegavaj. ¹⁰⁷ Da Allah hoće, oni ne bi širk činili, a Mi tebe nismo dali da ih nadzireš niti si ti za njih zadužen. ¹⁰⁸ Ne grdite one koje oni, pored Allaha, prizivaju, da ne bi i oni, nepravedno i ne misleći šta govore, Allaha grdili. Kao i njima, tako smo svakom narodu lijepim postupke njihove predstavljalji. Oni će se, na kraju, Gospodaru svome vratiti, pa će ih On o onom što su radili obavijestiti. ¹⁰⁹ Oni se zaklinju Allahom, najjačom zakletvom, da će, ako im dođe kakvo znamenje, sigurno, zbog njega vjernici postati. Reci: "Sva su znamenja samo u Allaha!" A šta vi znate, možda bi oni, kada bi im ona došla, vjernici postali?

¹¹⁰ A mi srca njihova i oči njihove okrećemo, pa neće vjerovati kao što nisu vjerovali ni prvi put, i ostavljamo ih da u osionosti svojoj tumaraju smetenii. ¹¹¹ Kad bismo im meleke poslali, i kad bi im mrtvi progovorili, i kad bismo pred njih sve dokaze sabrali – oni, opet, ne bi vjerovali, osim ako bi Allah htio, ali većina njih ne zna. ¹¹² Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje određivali, šejtane u vidu ljudi i džina, koji su jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih obmanuli; a da je Gospodar tvoj htio, oni to ne bi učinili; zato ti ostavi njih i ono što izmišljaju; ¹¹³ i da bi srca onih koji u ahiret ne vjeruju bila sklona tome i zadovoljna time te da bi počinili grijeha koje su počinili. ¹¹⁴ Zar da pored Allaha tražim drugog sudiju kad vam On objavljuje Knjigu potanko?! A oni kojima smo Mi dali Knjigu dobro znaju da Kur'an objavljuje Gospodar tvoj s Istinom, zato ti ne sumnjaj nikako!

¹¹⁵ Riječi Gospodara tvoga vrhunac su istine i pravde; Njegove

rijeći niko ne može promijeniti i On je Svečujući i Sveznajući.
¹¹⁶ Ako bi se ti pokoravao većini onih koji žive na Zemlji, oni bi te od Allahova puta odvratili; oni se samo za pretpostavkama povode i oni samo nagadajući lažu.
¹¹⁷ Zaista, Gospodar tvoj najbolje zna one koji su skrenuli s Njegova puta i On najbolje zna one koji su na Pravom putu.
¹¹⁸ Zato, jedite ono pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime ako u Njegove ajete i znakove vjerujete.

¹¹⁹ A zašto da ne jedete ono pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime kad vam je On objasnio šta vam je zabranio – osim kad ste prisiljeni; mnogi, prema prohtjevima svojim, nemajući za to nikakva dokaza, zavode druge u zabludu. Uistinu, Gospodar tvoj najbolje zna one koji granice prelaze.
¹²⁰ Okanite se i javnog i tajnog grijeha! Oni koji grijeha sigurno će biti kažnjeni za ono što su zgriješili.
¹²¹ Ne jedite ono pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo ime; to je, uistinu, neposluh! A šejtani, doista, navode štićenike svoje da se s vama raspravljaju, pa ako biste im se pokorili – i vi biste, sigurno, višebošci postali.
¹²² Zar je onaj koji je bio u zabludi, a koga smo Mi oživili i dali mu svjetlo pomoću kojeg se među ljudima kreće, kao onaj koji je u tminama iz kojih ne izlazi? A nevjernicima je uljepšano to što rade.

¹²³ Isto tako, Mi učinimo da u svakom naselju velikaši postanu prestupnici i da u njemu lukavstva smišljaju, ali oni samo protiv sebe lukavstva smišljaju, a da i ne primjećuju.
¹²⁴ A kada njima kakav znak dođe, oni govore: "Mi nećemo vjerovati sve dok se i nama ne da nešto slično onome što je Allahovim poslanicima dato." A Allah najbolje zna kome će povjeriti poslanstvo Svoje. Prestupnike će, sigurno, kod Allaha zadesiti poniženje i stići će ih patnja velika zato što su spletkarili.
¹²⁵ Onome koga Allah hoće

da uputi – On srce njegovo prema islamu raspoloži, a onome kome hoće dati da je u zabludi – On srce njegovo tjesnim i stegnutim učini kao kad čini napor da na nebo uzleti. Eto, tako Allah učini da gnušoba ovlada nad onima koji ne vjeruju.

¹²⁶ Ovo je pravi put Gospodara tvoga, a Mi smo obrazložili ajete i znakove ljudima koji promišljaju i pouku primaju. ¹²⁷ Njih čeka Kuća spasa u Gospodara njihova; On će biti zaštitnik njihov zbog onoga što su činili. ¹²⁸ A na Dan kada On sve sakupi: “O skupe šejtanski, vi ste mnoge ljude zaveli!” “Gospodaru naš”, reći će ljudi, štićenici njihovi, “mi smo jedni drugima bili od koristi i stigli smo do roka našeg koji si nam odredio Ti!” “Vatra će biti prebivalište vaše”, reći će On, “u njoj ćete vječno ostati, osim ako Allah drukčije ne odredi.” Gospodar tvoj je, zaista, mudar i Onaj Koji sve zna.

¹²⁹ Tako isto Mi prepuštamo vlast jednim zulumčarima nad drugima zbog onoga što su zaradili. ¹³⁰ O skupe džinski i ljudski, zar vam iz redova vaših nisu dolazili poslanici koji su vam ajete Moje kazivali i upozoravali vas da ćete ovaj vaš dan dočekati? Oni će reći: “Mi svjedočimo protiv sebe.” Njih je život na Zemlji bio obmanuo i oni će sami protiv sebe posvjedočiti da su bili nevjernici. ¹³¹ Tako je, jer Gospodar tvoj nije uništavao naselja zbog zuluma njihova – bez prethodne opomene njihovim stanovnicima. ¹³² Svima će pripasti nagrada ili kazna, već prema tome kako su postupali, a Gospodar tvoj nije nemaran prema onom šta su radili.

¹³³ Gospodar tvoj je neovisan i milostiv. Ako hoće, uklonit će vas, i poslije vas one koje On hoće dovesti, kao što je od potomstva drugih naroda vas stvorio. ¹³⁴ Ono što vam se prijeteći obećava doista će doći i vi nećete moći umaći. ¹³⁵ Reci: “O narode moj, čini sve što možeš, činiti će, uistinu, i ja; a vi ćete

već saznati koga čeka sretan kraj!” Zulumčari, sigurno, neće uspjeti.¹³⁶ Oni određuju za Allaha dio ljetine i dio stoke, koju je On stvorio, pa govore: “Ovo je za Allaha”, tvrde oni, “a ovo za božanstva naša!” Međutim, ono što je namijenjeno božanstvima njihovim ne stiže Allahu, dok ono što je određeno za Allaha stiže božanstvima njihovim!? Kako ružno oni sude!

¹³⁷ Mnogim su mušricima isto tako šejtani njihovi ubijanje vlastite djece lijepim prikazali da bi ih upropastili i da bi ih u vjeri njihovoј zbumili. A da je Allah htio, oni to ne bi činili. Zato, i njih i njihove izmišljotine ostavi! ¹³⁸ Oni govore: “Ova stoka i plodovi zabranjeni su, smiju ih jesti samo oni kojima mi dozvoljavamo”, tvrde oni, “a ovo je stoka čija su leđa zabranjena.” Ima stoke prilikom čijeg klanja ne spominju Allahovo ime, izmišljajući o Njemu laži. A On će ih zbog onoga što izmišljaju kazniti.

¹³⁹ Oni govore: “Ono što je u utrobama ove i ove stoke dozvoljeno je samo muškarcima našim, a zabranjeno našim ženama. A ako se plod izjalovi, onda su u tome sudionici.” Allah će ih za neistine koje pričaju kazniti, zaista je On Mudri i Sveznajući.¹⁴⁰ Gubitnici su oni koji iz lahkoumnosti i ne znajući šta rade djecu svoju ubijaju i koji ono čime ih je Allah opskrbio zabranjenim smatraju, izmišljajući o Allahu laži. Oni su zalutali i oni ne znaju šta rade.¹⁴¹ On je Taj Koji stvara vinograde, poduprte i nepoduprte, i palme i usjeve različita okusa, i masline i šipke – oboje, i slično i različito; jedite plodove njihove kad plod dadnu, i podajte na dan žetve i berbe ono na što drugi pravo imaju, i ne rasipajte, a On, zaista, ne voli rasipnike.

¹⁴² Stvara i stoku koja teret nosi i onu od koje je prostirka; jedite dio onoga čime vas Allah opskrbljuje, a ne slijedite šejtanove korake, zaista vam je on otvoreni neprijatelj,¹⁴³ i to osam životinja u paru: par ovaca i par koza. Reci: “Da li je On

zabranio mužjake ili ženke, ili ono što se nalazi u utrobama ženki? Obavijestite me pouzdano ako je istina to što govorite”,

¹⁴⁴ i par kamila i par goveda. Reci: “Da li je On zabranio mužjake i ženke i ono što se nalazi u utrobama ženki? Da li ste vi bili prisutni kad vam je Allah to propisao?” Ima li, onda, većeg zulumčara od onoga koji, ne znajući istinu, izmišlja laži o Allahu da bi ljude u zabludu doveo? Allah sigurno neće uputiti na Pravi put ljude koji su zulumčari. ¹⁴⁵ Reci: “Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja istječe, ili svinjskog mesa, to je, doista, pogano, ili što je kao vid neposluha zaklano u nečije drugo, a ne u Allahovo ime.” A bude li ko primoran, a ne želi to i ne pretjeruje u tome – pa Gospodar tvoj je, doista, Oprostitelj grijeha, Milostivi. ¹⁴⁶ Jevrejima smo sve životinje koje imaju kopita ili kandže zabranili, a od goveda i brava njihov loj, osim onog s leđa, ili s crijeva ili onog pomiješanog s kostima. Time smo ih zbog zuluma njihova kaznili; i Mi, zaista, govorimo istinu.

¹⁴⁷ A ako ti oni ne budu vjerovali, ti reci: “Gospodar vaš je posjednik milosti neizmjerne, ali kazne Njegove ne bivaju pošteđeni ljudi prestupnici.” ¹⁴⁸ Govorit će oni koji su Allahu druge u obožavanju pridruživali: “Da je Allah htio, mi ne bismo širk činili, a ni preci naši, niti bismo išta zabranjenim učinili.” Tako su i oni prije njih poricali sve dok Našu kaznu nisu iskusili. Reci: “Imate li vi kakav dokaz, da nam ga iznesete? Vi se samo za prepostavkama povodite i vi samo neistinu govorite.”

¹⁴⁹ Reci: “Allah ima potpun dokaz, i da On hoće, sve bi vas na Pravi put uputio!” ¹⁵⁰ Reci: “Dovedite svoje svjedočike koji će posvjedočiti da je Allah to zabranio!” Pa ako oni posvjedoče, ti im nemoj povjerovati i ne povodi se za strastima onih koji

Naše ajete i znakove smatraju lažnim i koji u ahiret ne vjeruju i koji druge Gospodaru svome ravnim smatraju.¹⁵¹ Reci: "Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu ništa u obožavanju ne pridružujete, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju zbog neimaštine ne ubijate, Mi i vas i njih hranimo, ne približujte se nevaljalštinama, bile javne ili tajne; ne ubijajte onog koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtjeva; to vam On zapovijeda da biste razumjeli."

¹⁵² I ne približavajte se imetku siročeta, osim na najljepši način, sve dok punoljetno ne postane, i mjeriku i vagu pravično napunite; Mi nikoga preko njegove mogućnosti ne zadužujemo; i kad govorite, po pravdi govorite, pa makar se ticalo i srodnika, i obaveze prema Allahu ispunjavajte, eto, to vam On zapovijeda da biste se prisjetili i pouku primili.

¹⁵³ I zato što je ovo pravi put Moj, njega se držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova; eto, to vam On naređuje da biste se zabranjenog ušćuvali.¹⁵⁴ Mi smo Mūsāū Knjigu dali da učinimo potpunom blagodat onome koji će prema njoj postupati i kao objašnjenje svemu i uputu i milost da bi oni povjerovali da će pred Gospodara svoga stati.

¹⁵⁵ A ova je Knjiga koju objavljujemo blagoslovljena, zato je slijedite i zabranjenog se čuvajte da bi vam milost ukazana bila.

¹⁵⁶ I zato da ne kažete: "Knjiga je objavljena dvjema zajednicama prije nas, ali mi je ne znamo čitati kao oni.",¹⁵⁷ i da ne kažete: "Da je Knjiga objavljena nama, bolje bismo se od njih držali Pravog puta." Pa objavljuje vam se, eto, od Gospodara vašeg jasan dokaz i uputa i milost; i ima li, onda, većeg zulumčara od onoga koji Allahove ajete ne priznaje i od njih odvraća?! A Mi ćemo teškom mukom kazniti one koji od ajeta Naših odvraćaju, zato što to stalno čine.¹⁵⁸ Zar oni čekaju da im meleci dođu,

ili da im Gospodar tvoj dođe ili neki predznaci od Gospodara tvoga?! Onoga dana kada neki predznaci od Gospodara tvoga dođu nijednom čovjeku neće koristiti to što će tada vjerovati ako prije nije vjerovao ili ako nije kao vjernik kakvo dobro uradio. Reci: "Samo vi čekajte, i mi ćemo, doista, čekati!"¹⁵⁹ Zaista, s onima koji su vjeru svoju razdijelili i u stranke se podijelili ti nemaš ništa! Njihov slučaj je Allahu predat. On će ih, potom, o onome što su radili obavijestiti.

¹⁶⁰ Ko god uradi dobro djelo, bit će deseterostruko nagrađen; a ko god uradi loše djelo, bit će samo prema zasluzi kažnjen, i neće im zulum biti učinjen. ¹⁶¹ Reci: "Mene je Gospodar moj na Pravi put, zaista, uputio, u pravu vjeru, vjeru Ibrahima pravovjernika, a on višebožac nije bio."

¹⁶² Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su zarad Allaha, Gospodara svjetova,"¹⁶³ Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman."

¹⁶⁴ Reci: "Zar da za Gospodara tražim nekog drugog osim Allaha kad je On Gospodar svega?!" Što god ko uradi, sebi uradi, i svaki griješnik samo će svoje breme nositi. Na kraju, Gospodaru svome ćete se vratiti i On će vas o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti. ¹⁶⁵ On čini da jedni druge na Zemlji smjenjujete i On vas po položajima jedne iznad drugih uzdiže da bi vas iskušao u onome što vam daje. Gospodar tvoj, zaista, brzo kažnjava, ali On je, uistinu, i Onaj Koji opršta grijehe i milostiv je.

7. El-A‘raf - Vrhovi zida

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim-sad.*

² Ovo je Knjiga koja ti se spušta – pa neka ti u grudima ne bude nikakve tegobe zbog nje – da njome upozoravaš i da vjernicima bude opomena. ³ Slijedite ono što vam se od Gospodara vašeg objavljuje i pored Njega ne slijedite druge kao zaštitnike! A kako se vi malo prisjećate i pouku primate?! ⁴ Koliko smo Mi samo naselja razorili; a kazna im je Naša dolazila noću ili danju kad bi prilegli? ⁵ A priznanje njihovo, kada bi im došla kazna Naša, bile su samo riječi: “Zuluméari smo, zaista, bili!” ⁶ I sigurno ćemo pitati one kojima smo poslanike slali, a pitat ćemo, doista, i poslanike, ⁷ pa ćemo im, sigurno, kazivati po znanju Našemu, sve što o njima znamo, a Mi nismo odsutni bili. ⁸ Vaganje toga dana bit će pravedno: oni čiji tas dobra bude teži, oni će uspjeti; ⁹ a oni čiji tas dobra bude lakši, oni će, zato što ajete i znakove Naše nisu priznavali, stradati.

¹⁰ Mi smo vas na Zemlji smjestili i na njoj vam sve što je potrebno za život dali. A kako vi malo zahvaljujete?! ¹¹ Mi smo vas stvorili i onda vam oblik dali, a poslije melecima rekli: “Sedždu Ademu učinite!” Pa svi sedždu učiniše, osim Iblisa, on nije bio među onim koji na sedždu padoše! ¹² “Šta te je navelo pa da sedždu ne učiniš kad sam ti naredio?”, upita On. “Ja sam bolji od njega; mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače.”, odgovori. ¹³ “E, onda silazi iz Dženneta”, reče On, “nije tvoje da se u njemu oholiš; silazi, ti si, zaista, među prezrenim!” ¹⁴ “Daj mi vremena do dana njihova oživljena!”, zamoli. ¹⁵ “Daje ti se vremena!”, reče On. ¹⁶ “E, kao što si me u zabludu zaveo”, reče,

“ tako će i ja ljudi na Tvom Pravom putu sigurno presretati,¹⁷ pa će im, doista, i sprijeda, i straga, i zdesna, i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!”¹⁸ “Izlazi iz njega, pokuden i ponižen!”, reče On. “Tobom i svima koji se za tobom budu povodili doista će u Džehennem napuniti!”

¹⁹ “A ti, o Ademe, i supruga tvoja u Džennetu stanujte i odakle god hoćete jedite, samo se ovom drvetu ne približujte pa da tako u redovima zulumčara budete!”²⁰ I šejtan ih poče navraćati da bi im otkrio stidna mjesta njihova, koja su im skrivena bila, i reče: “Gospodar vaš zabranjuje vam ovo drvo samo zato da ne biste meleci postali ili da ne biste u redovima besmrtnika bili.”,²¹ i zaklinjaše im se: “Ja sam vama dvoma, zaista, savjetnik iskreni!”

²² I na prevaru ih zavede. A kad oni ono drvo okusiše, stidna mjesta njihova ukazaše im se i oni po sebi džennetsko lišće stavljati počeše. “Zar vam to drvo nisam zabranio?”, zovnu ih Gospodar njihov, “i rekao vam: ‘šejtan vam je, zbilja, očiti neprijatelj.’”²³ “Gospodaru naš”, rekoše oni, “sami smo sebi zulum učinili, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo u redovima gubitnika biti.”²⁴ “Silazite”, reče On, “jedni drugima bit ćete neprijatelji! Na Zemlji ćete boraviti i do određenog vremena uživati.”²⁵ “Na njoj ćete živjeti, na njoj umirati i iz nje oživljeni biti”, reče On.

²⁶ O sinovi Ademovi, dali smo vam odjeću koja će pokrivati stidna mjesta vaša, a i raskošna odijela, ali, odjeća bogobojaznosti, to je ono najbolje. To su neki Allahovi znakovi da bi se oni prisjetili i pouku prihvatili.²⁷ O sinovi Ademovi, neka vas nikako ne zavede šejtan kao što je roditelje vaše iz Dženneta izveo, skinuvši s njih odjeću da bi im stidna mjesta njihova pokazao! On vas, doista, vidi, on i vojske njegove, odakle

vi njih ne vidite. Uistinu, Mi smo učinili šejtane zaštitnicima onih koji ne vjeruju.

²⁸ A kada urade neko gnusno djelo, govore: "Zatekli smo pretke naše da to rade, a i Allah nam je to zapovjedio." Reci: "Allah ne zapovijeda da se rade gnusna djela! Zašto o Allahu govorite ono što ne znate?" ²⁹ Reci: "Gospodar moj naređuje pravednost. I obraćajte se samo Njemu kad god obavljate namaz i molite se iskreno Mu ispovijedajući vjeru! Kao što vas je prvi put stvorio, tako će vas ponovo oživjeti." ³⁰ On jedne na Pravi put upućuje, a drugi, s pravom, zabludu zaslužuju, jer oni, umjesto Allaha, doista, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da su upućeni.

³¹ O sinovi Ademovi, kad god u mesdžid podđete odjeću pristojnu – ukras vaš – nosite! I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On, zaista, ne voli one koji pretjeruju. ³² Reci: "Ko je zabranio Allahove ukrase koje je On za robove Svoje stvorio i ukusna jela?" Reci: "To je za vjernike na dunjaluku, a i na ahiretu jesu samo za njih." Eto, tako Mi podrobno izlažemo ajete ljudima koji znaju. ³³ Reci: "Gospodar moj zabranjuje gnusna djela, i javna i tajna, i grijeha, i bespravnu upotrebu sile, i da Allahu u obožavanju pridružujete one za koje On nikakav dokaz objavio nije i da o Allahu govorite ono što ne znate."

³⁴ Svaki narod ima svoj rok, i kada dođe njihov rok, neće ga moći ni za tren jedan ni odložiti ni ubrzati. ³⁵ O sinovi Ademovi, kad vam između vas budu dolazili poslanici koji vam kazuju ajete Moje – onda za one koji se budu zabranjenog ušćuvали i svoja djela popravili nema straha niti će za bilo čim tugovati. ³⁶ Oni koji ajete i znakove Naše budu poricali i od njih se budu oholo okretali, bit će stanovnici Vatre; u njoj će vječno ostati. ³⁷ Ima li, onda, većeg zulumčara od onoga koji o Allahu govorí

laži ili poriče Njegove ajete i znakove?! Takvi će dobiti sve ono što im je zapisano. Ali, kada im izaslanici Naši dođu da im duše uzmu, upitat će: "A gdje su oni koje ste, umjesto Allaha, prizivali?" "Izgubili su nam se.", odgovorit će, i sami protiv sebe posvjedočiti da su nevjernici bili.

³⁸ Reći će On: "Ulezite u Vatru sa zajednicama džina i ljudi koje su prije vas bile i nestale!" I kad god neka zajednica uđe, proklinjat će onu sebi sličnu – za kojom se u nevjerovanju povela. A kad se svi u njemu iskupe, tada će oni iz druge reći za one iz prve: "Gospodaru naš, ovi su nas u zabludu odveli, zato im daj dvostruku patnju u Vatri!" "Za sve će biti dvostruka", reći će On, "ali vi ne znate." ³⁹ A oni iz prve reći će onima iz druge: "Vi nemate nikakve prednosti nad nama! Zato iskusite patnju za ono što ste radili."

⁴⁰ Doista, onima koji ajete i znakove Naše budu poricali i prema njima se budu oholo odnosili – kapije nebeske neće se otvoriti, niti će oni u Džennet ući sve dok se deva kroz iglene uši ne provuče!? Eto, tako ćemo Mi prestupnike kazniti. ⁴¹ Od džehennemske vatre će im ležaji, a i pokrivači, iznad njih biti. Eto, tako ćemo Mi zuluméare kazniti. ⁴² Oni koji budu vjerovali i dobra djela činili – a Mi nikog ne zadužujemo mimo njegovih mogućnosti – bit će stanovnici Dženneta, u njemu će vječno ostati. ⁴³ Iz njihovih ćemo grudi zlobu odstraniti; ispod njih će rijeke teći i oni će govoriti: "Sva hvala neka je Allahu, Koji nas je uputio na ono zbog čega smo ovdje; mi se ne bismo sami na to uputili da nas Allah nije uputio, poslanici Gospodara našeg Istinu su donosili.", i doviknut će im se: "Taj ste Džennet u nasljedstvo dobili za ono što ste činili!"

⁴⁴ I stanovnici Dženneta stanovnike Vatre dozivat će: "Mi nadosmo da je istinito ono što nam je Gospodar naš obećao, da li

ste i vi našli da je istinito ono što je vama Gospodar vaš prijeteći obećao?" "Jesmo!", odgovorit će. A onda će jedan glasnik među njima viknuti: "Neka Allahovo prokletstvo na zulumćarima ostane,⁴⁵ koji su od Allahova puta odvraćali i nastojali da ga iskrive, i koji u ahiret nisu vjerovali!"

⁴⁶ Između njih bit će zid, a na vrhovima ljudi koji će svakog po obilježju njegovom poznati. I oni će stanovnicima Dženneta, prije nego uđu u njega, viknuti: "Selamun alejkum!", a to će silno željeti.⁴⁷ Kada im pogledi skrenu prema stanovnicima Vatre, uzviknut će: "Gospodaru naš, ne daj nam da budemo s ljudima zulumćarima!"⁴⁸ Oni koji će po vrhovima bedema biti zovnut će ljude koje će po obilježju njihovom poznati i reći će: "Nije vam koristilo vaše mnoštvo i to što ste se oholo držali.⁴⁹ Zar ovo nisu oni za koje ste se zaklinjali da ih Allahova milost neće stići? Uđite u Džennet, nikakva straha za vas neće biti i ni za čim vi nećete tugovati!"

⁵⁰ I stanovnici Vatre dozivat će stanovnike Dženneta: "Prolijte na nas vode ili nešto od onoga čime vas je Allah obdario!", a oni će reći: "Allah je, doista, to dvoje nevjernicima zabranio.",⁵¹ onima koji su vjeru svoju za zabavu i igru držali i koje je život na Zemlji bio obmanuo. Zato ćemo danas Mi njih zaboraviti, kao što su zaboravljali da će na ovaj Dan pred Nama stajati i zato što su ajete i znakove Naše poricali.

⁵² A Mi smo im donijeli Knjigu, koju smo po znanju Našem objasnili, da bude uputa i milost ljudima koji vjeruju.⁵³ Čekaju li oni da se to obistini? Onoga dana kada se obistini reći će oni koji su je prije bili zaboravili: "Istinu su poslanici Gospodara našeg donosili! Da nam je zagovornik kakav, pa da se za nas zauzme, ili da nam je da budemo vraćeni, pa da postupamo

drukčije nego što smo prije postupali!” Ali, oni su sami sebe upropastili i zagubit će im se oni koje su izmišljali.

⁵⁴ Zaista je Gospodar vaš Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustoluži, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj naredbi. Samo On raspolaže stvaranjem i odlučivanjem! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!

⁵⁵ Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, On, doista, ne voli one koji granicu prelaze. ⁵⁶ I ne pravite nered na Zemlji, kada je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova, doista, blizu onih koji dobra djela čine.

⁵⁷ On je Taj Koji šalje vjetrove kao radosnu vijest milosti Svoje; a kad oni pokrenu teške oblake, Mi ih prema mrtvom predjelu potjeramo, pa na njeg kišu spustimo i učinimo da uz njenu pomoć rastu plodovi svakovrsni; tako ćemo i mrtve oživjeti da biste se prisjetili i pouku prihvatali! ⁵⁸ U plodnom predjelu raste bilje uz dopuštenje Gospodara njegova, a u neplodnom tek s mukom. Eto, tako Mi, na razne načine, izlažemo znakove ljudima koji zahvaljuju.

⁵⁹ Mi smo Nuha poslali narodu njegovu, pa im je on govorio: “O narode moj, Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Ja se, doista, bojam za vas patnje na Velikom danu!”

⁶⁰ A glavešine naroda njegova odgovarale su: “Mi smatramo da si ti, doista, u potpunoj zabludi.” ⁶¹ A on je govorio: “O narode moj, nisam ja ni u kakvoj zabludi, nego sam poslanik Gospodara svjetova; ⁶² dostavljam vam poslanice Gospodara svoga i savjetujem vas; ja od Allaha znam ono što ne zname vi.”

⁶³ Zar vam je čudno što vam pouka od Gospodara vašeg dolazi po čovjeku, jednom od vas, da vas upozorava, da biste se kazne

sačuvali i da biste milost zadobili?”⁶⁴ Ali, oni su ga lažnim smatrali, pa smo spasili njega i one koji su bili uz njega u lađi, a one koji u ajete i znakove Naše nisu vjerovali – potopili. Uistinu, oni su pravi slijepci bili.

⁶⁵ A Adu njihova brata Huda poslasmo. On je govorio: “O narode moj, Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate, zar Ga se ne bojite?!”⁶⁶ Glavešine naroda njegova, koje nisu vjerovale, odgovarale su: “Mi smatramo da si ti, doista, u ludilu i mi mislimo da si, zaista, lažac.”⁶⁷ A on je govorio: “O narode moj, nije pri meni nikakvo ludilo, nego sam Gospodara svjetova poslanik;⁶⁸ saopćavam vam poslanice Gospodara svoga, i ja sam vam iskreni savjetnik.”⁶⁹ Zar vam je čudno što vam pouka od Gospodara vašeg dolazi po čovjeku, jednom između vas, da vas opominje? Sjetite se da vas je On nasljednicima Nuhova naroda učinio i stvorio vas krupnog rasta. I neka su vam zato uvijek na umu Allahove blagodati da biste uspjeli.

⁷⁰ Oni su govorili: “Zar si nam došao zato da samo Allahu ibadet činimo, a da napustimo one koje su preci naši obožavali? Učini da nas snađe to što nam prijeteći obećavaš ako je istina to što govariš!”⁷¹ “Već vas je snašla kazna i gnjev Gospodara vašeg!”, govorio je on. “Zar sa mnom da se prepirete o imenima nekakvim kojima ste ih vi i preci vaši nazvali, a o kojima Allah nikakav dokaz nije objavio? Zato čekajte, i ja će s vama sigurno čekati!”⁷² I Mi smo iz milosti Naše njega i one koji su bili uz njega spasili, a do posljednjeg istrijebili one koji dokaze Naše nisu priznavali i koji nisu vjerovali.

⁷³ A Semudu smo njegova brata Saliha poslali. “O narode moj”, govorio je on, “Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Evo vam znaka Gospodara vašeg: ova Allahova

kamila za vas je znak. Pustite je neka pase po Allahovoj zemlji i ne zlostavljajte je da vas bolna kazna ne bi snašla!”⁷⁴ “I sjetite se da vas je On nasljednicima Ada učinio, i da vas je On na Zemlji nastanio: u ravnicama njezinim palače gradite, a u brdima kuće klešete. I neka su vam uvijek na umu Allahove blagodati, i ne činite zlo po Zemlji nered praveći!”⁷⁵ A glaveštine naroda njegova, oni koji su se oholili, upitaše potlačene, one među njima koji su vjerovali: “Vjerujete li vi da je Saliha poslao Gospodar njegov?” “Mi, uistinu, vjerujemo u sve ono što je po njemu poslano.”, odgovoriše oni.⁷⁶ “A mi, doista, ne vjerujemo u to u što vi vjerujete.”, rekoše oni koji su bili oholi.⁷⁷ I zaklaše oni kamilu, i zapovijed Gospodara svoga ne poslušaše i rekoše: “O Salih, učini da nas snađe to što prijeteći obećavaš ako si iz reda poslanih!?”⁷⁸ I zadesi ih strašan potres i oni u zemlji svojoj osvanuše mrtvi, nepomični.⁷⁹ A on ih napusti i reče: “O narode moj, prenio sam vam poslanicu Gospodara svoga i savjetovao sam vas, ali vi ne volite one koji savjetuju.”

⁸⁰ I sjeti se Luta – kad reče narodu svome: “Zašto činite razvrat koji niko među svim svjetovima prije vas nije činio?⁸¹ Vi, zaista, strasno prilazite muškarcima, umjesto ženama. Štaviše, vi ste narod koji sve granice prelazi!”⁸² A odgovor naroda njegova bio je samo to što su rekli: “Istjerajte ih iz naselja vašeg, oni su, zaista, ljudi koji se od toga ustežu!”⁸³ I Mi smo njega i porodicu njegovu spasili, osim žene njegove; ona je ostala sa onima koji su kaznu iskusili.⁸⁴ I na njih smo kišu grumenja spustili, pa pogledaj kako su prestupnici skončali.

⁸⁵ A i u Medjen – njihova brata Šuajba poslasmo. “O narode moj”, govorio je on, “Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Jasan dokaz od Gospodara vašeg došao vam je, zato punite mjeriku i vagu, i ljudi ni u čemu ne zakidajte, i red

na Zemlji ne remetite kad je već na njoj red uspostavljen. To je bolje za vas ako ste vjernici.⁸⁶ I ne postavljajte zasjede na putu prijeteći i od Allahova puta odvraćajući one koji u Njega vjeruju, želeći da on kriv bude. I sjetite se da vas je bilo malo i da vas je On umnožio, a pogledajte kako su skončali oni koji su nered pravili.⁸⁷ I ako jedni od vas vjeruju u ono što je po meni poslano, a drugi ne vjeruju, pa pričekajte dok nam Allah ne presudi, a On je najbolji Sudija!”

⁸⁸ Glavešine naroda njegova, oni koji su bili oholi, rekoše: “Ili ćemo mi, o Šuajbe, i tebe i one koji s tobom vjeruju iz naselja našeg istjerati ili ćete se vratiti u našu vjeru!” “Zar i protiv naše volje?”, reče on.⁸⁹ “Ako bismo se u vjeru vašu vratili nakon što nas je Allah iz nje izbavio, na Allaha bismo laž iznijeli. Mi ne treba da se u nju vraćamo, osim ako to htjedne Allah, Gospodar naš. Gospodar naš znanjem Svojim sve obuhvata; u Allaha se uzdamo! Gospodaru naš, Ti presudi nama i narodu našem, po pravdi, Ti si Presuditelj najbolji!”⁹⁰ A glavešine naroda njegova, oni koji nisu vjerovali, rekoše: “Ako podlete za Šuajbom, bit ćete, sigurno, izgubljeni.”⁹¹ I zadesi ih potom strašan potres i oni osvanuše u zemlji svojoj mrtvi, nepomični.⁹² Oni koji su smatrali Šuajba lašcem – kao da nikad nisu u njoj ni bili; oni koji su smatrali Šuajba lašcem, oni su baš gubitnici bili.⁹³ A on ih napusti i reče: “O narode moj, prenio sam vam poslanice Gospodara svoga i savjetovao vas, pa zašto da tugujem za narodom nevjerničkim?!”

⁹⁴ I Mi nijednog vjerovjesnika u neko naselje nismo poslali, a da stanovnike njegove bolešcu i neimaštinom nismo kaznili da bi se pokajnički molili.⁹⁵ Poslije bismo zlo zamijenili dobrim dok se ne bi umnožili i rekli: “Zadesili su i naše pretke i neimaština i blagostanje!”, i tada bismo ih iznenada kaznili, a

oni ni predosjetili ne bi.⁹⁶ A da su stanovnici naselja vjerovali i zabranjenog se čuvali, Mi bismo im blagoslove i s neba i iz zemlje slali, ali, oni su poricali, pa smo ih kažnjavali zbog onog što su činili.⁹⁷ A zar su stanovnici naselja sigurni da ih Naša kazna neće snaći noću dok budu spavalii?⁹⁸ Ili, zar su stanovnici naselja sigurni da ih Naša kazna neće snaći danju dok se budu zabavljalii?⁹⁹ Zar oni misle da su sigurni od Allahovog lukavstva? Da su sigurni od Allahovog lukavstva misli samo narod gubitnički.

¹⁰⁰ Zar nije jasno onima koji nasljeđuju Zemlju nakon prijašnjih stanovnika njegovih da ćemo i njih, ako budemo htjeli, zbog grijeha njihovih kazniti ili im srca zapečatiti, pa neće moći čuti?¹⁰¹ O tim naseljima Mi ti neke događaje kazujemo. Poslanici njihovi jasne su im dokaze donosili, ali oni nisu povjerovali zato što ni prije nisu vjerovali. Eto, tako Allah srca nevjernika zapečati.¹⁰² A Mi nismo ustanovili da se većina njih zavjeta drži, a ustanovili smo da su većina njih, doista, buntovnici.

¹⁰³ Zatim smo, poslije njih, poslali Musaa sa dokazima Našim faraonu i glavešinama njegovim, ali oni u njih nisu povjerovali, pa pogledaj kako su skončali oni koji su nered činili.¹⁰⁴ I Musa reče: "O faraone, ja sam, uistinu, poslanik Gospodara svjetova!"

¹⁰⁵ "Dužnost mi je da o Allahu samo istinu kažem. Donio sam vam jasan dokaz od Gospodara vašeg, zato pusti da idu sa mnom sinovi Israfilovi!"¹⁰⁶ "Ako si donio kakav dokaz", reče, "pokaži ga ako si od onih koji istinu govore."¹⁰⁷ I on baci svoj štap – kad on zmijurina očita;¹⁰⁸ i izvadi ruku svoju – ona za prisutne postade bijela.¹⁰⁹ Glaveštine naroda faraonova povikaše: "Ovaj je, doista, čarobnjak koji zna,"¹¹⁰ on hoće da vas izvede iz zemlje vaše, pa šta predlažete?"¹¹¹ "Zadrži njega i brata njegova",

rekoše, "a pošalji u gradove sakupljače,¹¹² preda te će sve vješte čarobnjake dovesti."

¹¹³ I faraonu čarobnjaci dođoše. "Da li ćemo, doista, nagradu dobiti ako budemo pobjednici?", upitaše.¹¹⁴ "Da", reče, "i bit ćete, zaista, među meni bliskima."¹¹⁵ "O Musa", rekoše onda, "hoćeš li ti ili ćemo mi baciti?"¹¹⁶ "Bacite vi.", reče on. I kad oni baciše, oči ljudima začaraše i jako ih prestrašiše, i vradžbinu veliku prirediše.¹¹⁷ I Mi naredisimo Musau: "Baci štap svoj!", i on, odjednom, proguta sve ono čime su oni obmanu bili izveli.¹¹⁸ I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni priredili,¹¹⁹ i tu oni bijahu pobijedeni i postadoše poniženi.¹²⁰ I čarobnjaci se licem na tlo baciše.¹²¹ "Mi vjerujemo u Gospodara svjetova", povikaše,¹²² "Gospodara Musova i Harunova!"

¹²³ "Zar da mu povjerujete prije nego što vam ja dozvolim!", viknu faraon. "Ovo je, uistinu, smicalica koju ste u gradu smislili da biste iz njega stanovnike njegove izveli. Znat ćete vi!"

¹²⁴ "Izodsijecat ću vam, sigurno, ruke vaše i noge vaše unakrst, a onda ću vas sve zbilja razapeti!"¹²⁵ A oni rekoše: "Mi ćemo se, doista, Gospodaru našem vratiti!"¹²⁶ "Ti nam zamjeraš samo to što smo u dokaze Gospodara našeg povjerovali kad su nam došli. Gospodaru naš, obaspi nas strpljivošću i učini da kao predani vjernici umremo!"

¹²⁷ A glaveštine naroda faraonovog rekoše: "Zar ćeš ostaviti Musaa i narod njegov da nerед по Земљи прavi и да теbe i božanstva tvoja napusti?" On reče: "Ubijat ćemo mušku djecu njihovu, a žensku ćemo im ostavljati u životu; mi, uistinu, vladamo nad njima."¹²⁸ Musa reče narodu svome: "Molite Allaha da vam pomogne i budite strpljivi, Zemlja je, doista, Allahova. On je daje u naslijede kome On hoće od robova

Svojih; a lijep ishod pripada bogobojaznima.”¹²⁹ “Zlostavljeni smo”, rekoše oni, “prije nego što si nam došao, a i nakon što si došao!” A Musa reče: “Možda će Gospodar vaš neprijatelja vašeg uništiti, a vas nasljednicima na Zemlji učiniti, da bi video kako ćete postupiti.”

¹³⁰ I Mi smo kaznili faraonov narod gladnim godinama i oskudicom u plodovima da bi se prisjetili i pouku uzeli.¹³¹ I kad bi im bilo dobro, oni bi govorili: “Ovo smo zaslužili.”, a kad bi ih snašla kakva nevolja, zloslutnju su nalazili u Musau i onima koji su s njim vjerovali. Ali ne! Njihova je zloslutnja od Allaha bila, samo što većina njih nije znala!¹³² I govorili su: “Kakav god da nam dokaz donešeš da nas njime opčaraš, mi ti nećemo vjerovati!”

¹³³ Pa Mi na njih poslasmo i poplavu, i skakavce, i krpelje, i žabe, i krv – sve jasne znakove, ali su se oni oholili, a bijahu narod prestupnički.¹³⁴ I kad bi ih zadesila patnja, govorili bi: “O Musa, moli se za nas Gospodaru svome – onako kako ti je On naredio. Ako nas oslobođiš patnje, mi ćemo, zaista, vjerovati i s tobom ćemo sinove Israilove, zbilja, poslati.”¹³⁵ I pošto bismo ih patnje oslobođili – do vremena do kog im je bilo određeno da je podnose – oni bi, odjednom, obećanje prekršili.

¹³⁶ I onda ih Mi kaznismo i u moru ih potopismo, jer su znakove Naše poricali i prema njima ravnodušni bili,¹³⁷ a potlačenom narodu dodadosmo u naslijede istočne i zapadne krajeve zemlje koju smo blagoslovili, i lijepe riječi Gospodara tvoga sinovima Israilovim bile su ispunjene – zato što su trpjeli, a sa zemljom sravnismo ono što su faraon i narod njegov bili sagradili i ono što su uvis podizali.

¹³⁸ I Mi sinove Israilove preko mora prevedosmo, pa oni naiđoše na narod koji je privržen obožavanju kumira svojih bio.

“O Musa”, rekoše, “napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!” “Vi ste, uistinu, narod koji ne zna!”, reče on.¹³⁹ Zaista će biti poništeno ono u šta su ogrezli bili i beskorisno će im biti ono što su radili.¹⁴⁰ On reče: “Zar da vam, pored Allaha, tražim drugog boga, a On vas je nad svim drugim svjetovima odlikovao?!”¹⁴¹ I pošto smo vas Mi izbavili od faraonovih ljudi, koji su vas najgorom mukom mučili: mušku su djecu vašu ubijali, a žensku vam u životu ostavljali – to je bilo teško iskušenje od Gospodara vašeg.

¹⁴² Mi odredismo da čas susreta s Musaom bude kad se napuni trideset noći, te ih dopunismo sa još deset, pa se vrijeme koje je odredio Gospodar njegov upotpuni na četrdeset noći. A Musa je bio rekao bratu svome Harunu: “Zamijeni me u narodu mome, i red pravi i ne slijedi puteve smutnjivaca!”¹⁴³ I kad Nam Musa dođe u određeno vrijeme, i kada mu Gospodar njegov progovori, on reče: “Gospodaru moj, ukaži mi se da Te vidim!” “Nećeš Me vidjeti”, reče, “ali pogledaj u ono brdo, pa ako ono ostane na svome mjestu, vidjet ćeš Me!” I kad se Gospodar njegov onom brdu otkri, On ga sa zemljom sravnvi, a Musa izgubi svijest i strovali se. Čim se osvijesti, reče: “Uzvišen si Ti! Kajem Ti se, ja sam vjernik prvi!”

¹⁴⁴ “O Musa”, reče On, “Ja sam tebe, doista, nad drugima, poslanicama Svojim i govorom Svojim, odabranim učinio. Ono što ti dajem uzmi i zahvalan budi!”¹⁴⁵ I Mi mu na pločama napisasmo pouku za sve i objašnjenje za svašta. Prihvati ih snažno, a narodu svom zapovjedi da se pridržava onoga što je u njima ljepše. A pokazat ću vam i stanište buntovnika.¹⁴⁶ Odvratit ću od znamenja Svojih one koji se, bez ikakva osnova, na Zemlji ohole. I kakav god dokaz oni vide, neće u njega vjerovati; ako vide Pravi put – neće ga kao put prihvati, a ako vide stranputicu

– kao put će je prihvatiti. To je zato što znakove Naše poriču i što su prema njima ravnodušni.¹⁴⁷ Djela će biti poništena onima koji poriču znakove Naše i susret na onom svijetu. Zar će biti drukčije kažnjeni nego kako su radili?

¹⁴⁸ I narod Musaov, poslije odlaska njegova, izradi od nakita svoga kip teleta koje je rikalo i koje za božanstvo prihvati. Zar nisu vidjeli da im ono ne govori i da ih putem pravim ne vodi? Oni ga prihvatiše i zulumćari postaše.¹⁴⁹ Pošto se poslije gorko pokajaše i uvidješe da su zalutali, oni rekoše: “Ako nam se Gospodar naš ne smiluje i ako nam ne oprosti, sigurno ćemo među gubitnicima biti.”¹⁵⁰ A kad se Musa, srdit i bijesan, narodu svome vrati, povika: “Kako ste tako ružno poslije odlaska moga postupili! Zar ste ubrzali naredbu Gospodara svoga?!”, i ploče baci, i brata svoga za kosu dohvati i poče ga vući sebi. “O sine majke moje”, reče Harun, “narod moj me je slabim smatrao i umalo me nije ubio; nemoj da mi se svete dušmani i ne ubrajaj mene u zulumćare.”¹⁵¹ “Gospodaru moj”, zamoli Musa, “oprosti meni i bratu mome i učini da budemo pod okriljem Tvoje milosti, Ti si među milostivima najmilostivijii!”

¹⁵² One koji su tele prihvatali stići će, doista, srdžba Gospodara njihova i poniženje još na ovom svijetu. Tako Mi kažnjavamo one koji kuju laži.¹⁵³ A oni koji hrđava djela rade, pa se poslije pokaju i vjernici postanu – pa, Gospodar tvoj je, poslije toga, sigurno, Onaj Koji opršta grijehe i milostiv je.

¹⁵⁴ I kada Musaova srdžba minu, on uze ploče na kojima je bila ispisana uputa i milost za one koji od Gospodara svoga strahuju.¹⁵⁵ I Musa odabra iz naroda svoga sedamdeset ljudi da u određeno vrijeme stanu pred Nas. A kad ih zadesi potres, on reče: “Gospodaru moj, da si htio, mogao si i njih i mene uništiti još prije. Zar da nas uništiš zbog onoga što su uradili bezumnici

naši? To je samo iskušenje Tvoje kojim Ti koga hoćeš na stranputicu skrećeš, a koga hoćeš na Pravi put upućuješ; Ti si Gospodar naš, pa nam oprosti i smiluj nam se! A Ti si Oprostitelj najbolji!”¹⁵⁶ “I dosudi nam dobro na dunjaluku i na ahiretu – mi se, uistinu, vraćamo Tebi!” “Kaznom Svojom Ja kažnjavam koga hoću”, reče On, “a milost Moja obuhvata sve; dat ću je onima koji se budu zabranjenog čuvali i zekat davali, i onima koji u ajete i dokaze Naše budu vjerovali”,¹⁵⁷ “onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvraćati, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna zabraniti, koji će ih tereta i teškoča koje su oni imali oslobođiti. A oni koji u njega budu vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili – oni će baš uspjeti.”

¹⁵⁸ Reci: “O ljudi, ja sam, zaista, svima vama Allahov poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna čitati i pisati, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite – da biste bili upućeni!”¹⁵⁹ U narodu Musaovu ima zajednica ljudi koji se napućuju Istinom i koji prema njoj pravedno sude.

¹⁶⁰ I Mi smo ih u dvanaest rodova podijelili, i Musau smo objavili, kad mu je narod njegov vode zatražio: “Udari štapom svojim po stijeni!”, i iz nje je dvanaest vrela provrelo, svaki rod je znao vrelo iz kog će piti. I Mi smo im od oblaka hlad pravili i mānu i prepelice im davali: “Jedite ono lijepo čime vas opskrbljujemo!” Oni nisu Nama, nego su sami sebi zulum učinili.”¹⁶¹ A kada im je bilo rečeno: “Nastanite se u ovom naselju i jedite odakle hoćete i recite: ‘Oprosti!’, a na kapiju

uđite glava pognutih”, oprostit ćemo vam grijeha vaše, a onima koji čine dobra djela dat ćemo i više.¹⁶² Onda su oni među njima što zulum učiniše zamijenili drugom riječi riječ koja im je bila kazana i Mi smo na njih s neba kaznu spustili zato što su zulum činili.

¹⁶³ I upitaj ih o naselju koje se nalazilo pored mora kad su propise o suboti kršili: kada su im ribe, na oči njihove, dolazile dok su subotu svetkovali, a kad nisu svetkovali one im nisu dolazile. Eto, tako smo ih u iskušenje dovodili zato što su buntovni bili.¹⁶⁴ A kad neki od njih rekoše: “Zašto opominjete narod koji će Allah uništiti ili ga teškim mukama namučiti?”, oni odgovoriše: “Da bismo se pred Gospodarom vašim opravdali i da bi se oni toga klonili.”

¹⁶⁵ I kada zaboraviše ono čime su bili upozoravani, Mi izbavismo one koji su od nevaljalih djela odvraćali, a zulumćare kaznismo teškom kaznom zato što su stalno buntovni bili.¹⁶⁶ I pošto su oni bahato odbili da se okane onoga što im je zabranjivano, Mi smo im rekli: “Postanite majmuni prezreni!”

¹⁶⁷ I Gospodar tvoj obznani da će prepuštati nad njima vlast do Kijametskog dana nekom ko će ih na najgori način tlačiti. Gospodar tvoj, uistinu, brzo kažnjava, a On je, doista, i Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.¹⁶⁸ I Mi smo ih po Zemlji kao narode raspodijelili: bilo je među njima dobrih, a i onih koji to nisu; iskušavali smo ih i u dobru i u zlu ne bi li se ispravnom putu vratili.

¹⁶⁹ I poslije njih ostala su pokoljenja koja su Knjigu naslijedila, i koja su uzimala prolazna dobra ovoga nižeg svijeta i govorila: “Bit će nam oprošteno!” A ako bi im opet dopalo šaka tako nešto, opet bi to prihvatali. Zar od njih nije uzet zavjet u Knjizi da će o Allahu samo istinu govoriti – a oni čitaju ono

što je u njoj. Ahiret je bolji za one koji se zabranjenog čuvaju; pa zar ne razumijete?!¹⁷⁰ A oni koji se čvrsto drže Knjige i koji obavljaju namaz – pa, Mi, doista, nećemo dopustiti da propadne nagrada onima koji čine dobra djela.¹⁷¹ A kada smo iznad njih brdo podigli – činilo se kao oblak – oni su bili uvjereni da će na njih pasti. Prihvate snažno ono što smo vam dali i neka vam je na umu ono što je u njemu – da biste bogobojazni bili i kazne se sačuvali!

¹⁷² I kad je Gospodar tvoj od Ademovih sinova, iz njihovih kičmi, izveo potomstvo njihovo i zatražio od njih da posvjedoče protiv sebe: "Zar Ja nisam Gospodar vaš?", oni su odgovarali: "Jesi, mi svjedočimo", i zato da na Kijametskom danu ne reknete: "Mi o ovome nismo ništa znali."¹⁷³ Ili da ne reknete: "Naši su preci prije nas druge Allahu ravnim smatrali, a mi smo pokoljenje poslijе njih. Zar ćeš nas kazniti za ono što su lažljivci činili?"¹⁷⁴ I tako, eto, Mi opširno iznosimo dokaze ne bi li se oni pravom putu vratili.

¹⁷⁵ I kaži im vijest o onome kome smo dokaze Naše dali, ali koji se od njih udaljio pa ga šejtan dostigao i on je zalutao.¹⁷⁶ A da smo htjeli, mogli smo ga time užvisiti, ali se on ovom svijetu priklonio i za svojom strašću krenuo. Njegov je slučaj kao slučaj psa: ako ga potjeraš, on isplažena jezika dahće, a ako ga se okaniš – on opet dahće. Takav primjer su ljudi koji su Naše dokaze smatrali lažnim; zato, kazuj događaje da bi oni razmislili.¹⁷⁷ Loš su primjer ljudi koji su Naše dokaze smatrali lažnim; oni su zulum sami sebi činili.¹⁷⁸ Koga Allah uputi na Pravi put – bit će na Pravom putu, a kome da da na stranputicu skrene – pa takvi su pravi gubitnici.

¹⁷⁹ Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju – a njima ne shvataju, oni oči imaju – a njima ne vide,

oni uši imaju – a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori – oni su baš nemarni.¹⁸⁰ Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite tim imenima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena; kako budu radili, onako će biti kažnjeni!¹⁸¹ A među onima koje stvaramo ima ljudi koji druge upućuju istini i koji prema njoj pravedno sude.¹⁸² A one koji Naše ajete i znakove poriču Mi ćemo malo-pomalo, a da oni ni znati neće, u propast voditi.¹⁸³ I davat ću im vremena; zamka je Moja, doista, čvrsta.

¹⁸⁴ Pa zašto oni ne razmisle da poslanik koji im je poslan nije lud; on je samo upozoritelj jasni.¹⁸⁵ I zašto oni ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio, i da im se, možda, kraj primakao? Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati?¹⁸⁶ Kome Allah da da na stranputicu skrene, niko ga ne može na Pravi put uputiti! On će ih ostaviti da u osionosti svojoj smeteni tumaraju.¹⁸⁷ Pitaju te o Smaku svijeta, kada će se zbiti. Reci: "To zna jedino Gospodar moj, On će ga u određeno vrijeme otkriti, a težak će biti nebesima i Zemljim, sasvim neočekivano će vam doći." Pitaju te kao da ti o njemu nešto znaš. Reci: "To samo Allah zna, ali većina ljudi ne zna."¹⁸⁸ Reci: "Ja ne mogu ni samom sebi neku korist pribaviti, ni od sebe kakvu štetu otkloniti; biva onako kako Allah hoće. A da znadoh ono što je čulima nedokučivo, stekao bih mnoga dobra, a zlo bi bilo daleko od mene; ja samo donosim opomene i radosne vijesti ljudima koji vjeruju."

¹⁸⁹ On je Taj Koji vas je od jednog čovjeka stvorio – a od njega je drugu njegovu stvorio da se on uz nju smiri. I kada je on nju obljubio, ona je zanijela lahko breme i nosila ga; a kad joj je ono otežalo, njih dvoje su zamolili Allaha, Gospodara svoga: "Ako nam daruješ zdrava potomka, bit ćemo, doista, u redovima zahvalnih!"¹⁹⁰ I kad im je On darovao zdrava potomka, njih

dvoje su izjednačili druge s Njim u onome što im On daje, a Allah je vrlo visoko iznad onih koje Njemu u obožavanju pridružuju! ¹⁹¹ Zar da Njemu ravnim smatraju one koji ne mogu ništa stvoriti, i sami su stvoreni, ¹⁹² i koji im ne mogu pomoći niti mogu sebi pomoći? ¹⁹³ A ako ih zamolite da vas na Pravi put upute, neće vam se odazvati; isto vam je pozivali ih ili šutjeli. ¹⁹⁴ Oni kojima se vi, pored Allaha, molite, zaista su robovi kao i vi. Pa, vi ih molite, i neka vam se odazovu ako istinu gorovite!

¹⁹⁵ Imaju li oni noge da na njima hodaju ili ruke da njima prihvataju, imaju li oči da njima gledaju ili uši da njima čuju?! Reci: "Zovite božanstva svoja, pa protiv mene kakvo hoćete lukavstvo smislite, i ne odugovlačite." ¹⁹⁶ Moj je, zaista, zaštitnik Allah, Koji Knjigu objavljuje i On se o dobrima brine. ¹⁹⁷ A oni kojima se vi, pored Njega, molite, ne mogu ni vama, a ni sebi pomoći. ¹⁹⁸ A kad ih zamolite da vas upute na pravi put, oni ne čuju; vidiš ih kao da te gledaju, ali oni ne vide.

¹⁹⁹ Ti ono lijepo što čine prihvati, i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni! ²⁰⁰ A ako te šejtan pokuša na zlo navesti, ti potraži utočište u Allaha, On je, uistinu, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna. ²⁰¹ Doista, oni koji se Allaha boje, čim ih dodirne sablazan šejtanska, sjete se i postanu razboriti, ²⁰² dok prijatelje šejtanove šejtani podržavaju u zabludi i nikako ne prestaju.

²⁰³ Kad im nikakav znak ne doneseš, oni govore: "Zašto ga sam ne izmisliš?!" Reci: "Ja slijedim samo ono što mi Gospodar moj objavljuje." Ovo su jasni dokazi od Gospodara vašeg i uputa i milost za ljude koji vjeruju. ²⁰⁴ A kad se uči Kur'an, vi ga slušajte i šutite – da bi vam milost ukazana bila. ²⁰⁵ I spominji Gospodara svoga u sebi, ponizno i sa strahopštovanjem i ne podižući jako glas – ujutro i navečer, i ne budi među nemarnima.

²⁰⁶ Oni koji su kod Gospodara tvoga, doista ne zaziru da Mu ibadet čine; samo Njega hvale i samo Njemu na sedždu padaju.

8. El-Enfal - Ratni plijen

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Pitaju te o ratnom plijenu. Reci: "Ratni plijen pripada Allahu i Poslaniku." Zato se bojte Allaha i izgladite međusobne razmirice, i pokoravajte se Allahu i Njegovu Poslaniku ako ste pravi vjernici. ² Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se ajeti Njegovi uče, vjerovanje im povećaju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju, ³ oni koji namaz obavljaju i dio od onoga što im Mi dajemo udjeljuju. ⁴ Oni su, zbilja, pravi vjernici – njih kod Gospodara njihova čekaju počasti, i oprost, i opskrba divna.

⁵ Tako je bilo i onda kada te je Gospodar tvoj s istinom o borbi iz doma tvoga izveo, a to jednoj grupi vjernika nije nikako po volji bilo. ⁶ Raspravlјali su se s tobom o toj istini, nakon što je ona očita bila, kao da se naočigled svoj u smrt gone. ⁷ I kad vam je Allah obećao da će vaša biti jedna od dvije skupine – a vi ste više voljeli da vam padne šaka ona koja nije bila naoružana – Allah je htio riječima Svojim Istinu utvrditi i nevjernike u korijenu istrijebiti, ⁸ da Istинu utvrđi i neistinu uništi, makar to prestupnicima ne bilo po volji.

⁹ I kada ste od Gospodara svoga spas zatražili, On vam se odazvao: "Poslat ću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugima dolaziti." ¹⁰ Allah je to učinio da bi vas obradovao i da bi se time srca vaša umirila; a pobjeda je samo od Allaha – Allah je zaista silan i mudar. ¹¹ Kad je On učinio da vas san, kao spokojsstvo od Njega, obuzme i s neba vam vodu spustio

da bi vas njome očistio, i da bi od vas šejtanovo uznemiravanje odstranio, i da bi srca vaša jakim učinio i da bi njome stopala učvrstio.¹² Kad je Gospodar tvoj nadahnuo meleke: "Ja sam s vama, pa učvrstite one koji vjeruju! U srca nevjernika Ja ču strah uliti, pa ih vi po šijama udarite, i udarite ih po svim udovima."¹³ To je zato što su se suprotstavlјali Allahu i Poslaniku Njegovu; a onoga ko se suprotstavlјa Allahu i Poslaniku Njegovu, Allah će, zaista, strašno kazniti.¹⁴ Kazna vam je to, pa je iskusite, a nevjernike čeka patnja u Vatri.

¹⁵ O vi koji vjerujete, kada se s nevjernicima sukobite, a njih nastupa mnogo, leđa im ne okrećite;¹⁶ onaj ko im tada leđa okrene – osim onog koji se povuče s namjerom da se ponovno bori ili drugoj četi pristupi – vratit će se natovaren Allahovom srdžbom; prebivalište njegovo bit će Džehennem, a užasno je to krajnje odredište.

¹⁷ Njih niste ubijali vi, nego Allah; i nisi ti bacio, kad si bacio, nego je Allah bacio, da bi vjernike lijepom kušnjom iskušao – Allah je, zaista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.

¹⁸ Tako je to bilo, a doista je Allah Onaj Koji oslabljuje spletke nevjernika.¹⁹ Ako ste se molili da pobijedite – pa došla vam je, eto, pobjeda! A da se okanite, bolje bi vam bilo! I ako se ponovo vratite, Mi ćemo se ponovo vratiti, i nimalo vam neće koristiti tabor vaš, ma koliko brojan bio, a Allah je, zaista, uz vjernike.

²⁰ O vi koji vjerujete, pokoravajte se Allahu i Njegovu Poslaniku, i ne okrećite se od njega, a čujete ga,²¹ i ne budite kao oni koji su rekli: "Čuli smo!" – a ne slušaju.²² Doista, najgora su bića kod Allaha oni koji su gluhi i nijemi, koji ne razumiju.²³ Da Allah zna da od njih može biti ikakva dobra, učinio bi da čuju, a da je učinio i da čuju, oni bi se, opet, okrećući se od toga udaljili.

²⁴ O vi koji vjerujete, odazovite se Allahu i Poslaniku kad

od vas zatraži da činite ono što vas oživljava; i neka znate da se Allah upliće između čovjeka i srca njegova, i da ćete svi pred Njim biti sakupljeni.²⁵ I čuvajte se iskušenja koja neće pogoditi samo one među vama koji su zulum činili, i znajte da Allah strašno kažnjava.

²⁶ I sjetite se kad vas je bilo malo, kad ste na zemlji bili potlačeni – bojali ste se da vas ljudi ne pohvataju, pa vam je On skloniše dao i Svojom pomoći vas ojačao i ljepotama vas opskrbio da biste bili zahvalni.²⁷ O vi koji vjerujete, ne iznevjeravajte Allaha i Poslanika i ne pronevjeravajte emanete svoje, a do to znate.²⁸ I neka znate da su vam imeci vaši i djeca vaša baš iskušenje, i da je samo u Allaha nagrada velika.

²⁹ O vi koji vjerujete, ako se budete Allaha bojali, On će vam ono što istinu od neistine razdvaja dati i preko ružnih postupaka vaših će preći i oprostiti vam. A Allahova je dobrota neizmjerna.³⁰ I kad su ti nevjernici zamke pleli da bi te u tamnicu bacili, ili da bi te ubili, ili da bi te prognali; oni su zamke pleli pa je i Allah njima zamke pleo, a Allah je najbolji od svih koji zamke pletu.

³¹ Kada im se ajeti Naši uče, govore: "Već smo čuli! Da hoćemo, i mi bismo tako nešto rekli; to su samo izmišljotine naroda drevnih."³² A kad su oni rekli: "Bože, ako je ovo, zbilja, istina Tvoja, Ti pusti na nas kamenje s neba kao kišu ili nam pošalji patnju bolnu!"³³ Allah ih i nije kaznio dok si ti među njima bio; i Allah ih neće kazniti sve dok oni za oprost mole.³⁴ A zaslužuju da ih Allah kazni kad brane drugima pristup Časnoj džamiji, a oni nisu njeni čuvari. Čuvari njeni treba da budu samo oni koji se Allaha boje, ali većina njih ne zna.³⁵ Molitva njihova pored Kabe svodi se samo na zviždanje i pljeskanje rukama; zato patnju iskusite jer ne vjerujete.

³⁶ Zaista, oni koji ne vjeruju troše imovinu svoju da bi od

Allahova puta odvraćali. Oni će je tako trošiti, zatim će zbog toga žaliti i na kraju će pobijeđeni biti. A oni koji ne budu vjerovali – u Džehennem će biti potjerani,³⁷ da bi Allah dobre od nevaljalih odvojio i da bi nevaljale jedne na druge naslagao, a onda ih sve u gomilu zbio i u Džehennem bacio. Oni su baš gubitnici.

³⁸ Reci onima koji ne vjeruju: ako se okane, bit će im oprošteno ono što je prije bilo; a ako se ne okane – pa zna se šta je s drevnim narodima bilo.³⁹ I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane. Ako se oni okane – pa, zaista, Allah dobro vidi šta oni rade.⁴⁰ A ako se okrenu, znajte da je Allah vaš zaštitnik, a divan je On Zaštitnik i divan Pomagač!

⁴¹ I znajte da od svega što u borbi zaplijenite jedna petina pripada Allahu i Poslaniku, i rodbini njegovoj, i siročadi, i siromasima, i putnicima – namjernicima, ako vjerujete u Allaha i u ono što smo objavili robu Našem na Dan razlučenja Istine od neistine, na dan kad su se sukobile dvije vojne skupine – a Allah nad svime ima moć –

⁴² kada ste vi bili u bližoj strani doline, oni u daljoj strani doline, a karavana niže vas. I da ste se dogovarali o vremenu borbe, ne biste se dogоворили, ali se ona dogodila da bi Allah dao da se ispuni ono što se moralo dogoditi, da nevjernik ostane nevjernik poslije očigledna dokaza i da vjernik ostane vjernik poslije očigledna dokaza – a Allah je, doista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.⁴³ Kad ti je Allah u snu pokazao da je njih malo; a da ti je pokazao da ih je mnogo, vi biste duhom klonuli i o boju se raspravlјали, ali je Allah spas ukazao. On, zaista, dobro zna šta svačije grudi kriju.⁴⁴ A kad ste se sukobili, u očima vašim On ih je prikazao u malom broju, a vas u očima njihovim,

također, u malom broju, da bi Allah dao da se ispunji ono što se moralo dogoditi – a Allahu se sve vraća.

⁴⁵ O vi koji vjerujete, kad se s kakvom vojnom skupinom sukobite, postojani budite i mnogo Allaha spominjite da biste uspjeli, ⁴⁶ i pokoravajte se Allahu i Poslaniku Njegovu, i ne prepirite se da ne biste klonuli i bez borbenog duha ostali; i budite strpljivi, a Allah je, zaista, sa strpljivima. ⁴⁷ I ne budite kao oni koji su, da se pokažu svijetu, nadmeno iz grada svoga izišli da bi od Allahova puta odvraćali, a Allah sve što rade obuhvata.

⁴⁸ Sjeti se kada im je šejtan lijepim njihove postupke predstavio i rekao: "Niko vas danas ne može pobijediti, i ja sam, uistinu, vaš zaštitnik!" – onda je on, kad su se dva protivnička tabora sukobila, natrag uzmaknuo i rekao: "Ja, doista, nemam ništa s vama, ja vidim ono što vi ne vidite, i ja se bojam Allaha, a Allah strašno kažnjava." ⁴⁹ I sjeti se kada su licemjeri i oni čija su srca bolesna govorili: "Ove je obmanula vjera njihova!" A onaj ko se u Allaha pouzda – pa Allah je, zaista, silan i mudar.

⁵⁰ A da si samo video kad su meleci nevjernicima duše uzimali i po licima ih njihovim i straga udarali: "Iskusite patnju u ognju!" ⁵¹ To je za ono što ste rukama svojim pripremili, a Allah, zaista, ne čini zulum robovima Svojim! ⁵² Tako je bilo i s faraonovim ljudima i onima prije njih – u Allahove dokaze nisu vjerovali, pa ih je Allah zbog grijeha njihovih kaznio. Allah je, uistinu, moćan i strašno kažnjava. ⁵³ To je zato što Allah neće lišiti blagostanja narod kome je blagostanje podario – sve dok se on sam ne promijeni – a Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna. ⁵⁴ Tako je bilo s faraonovim ljudima i onima prije njih: znakove Gospodara svoga nisu priznavali, pa smo ih Mi, zbog

grijeha njihovih, uništili, a faraonove smo ljudе potopili – svi su oni zulumčari bili.

⁵⁵ Najgora bićа kod Allaha zaista su oni koji poriču; oni ne vjeruju, ⁵⁶ oni s kojima ti ugovore sklapaš, pa oni svaki put, ne bojeći se Allaha, krše ugovor svoj. ⁵⁷ Ako se u borbi s njima sukobiš, tako ih kazni da se zbog njih razbježe oni koji su iza njih, ne bi li se prisjetili i pouku uzeli. ⁵⁸ Čim primijetiš vjerolomstvo nekog naroda, i ti njima ugovor otkaži – Allah, uistinu, ne voli vjerolomnike.

⁵⁹ I neka nikako ne misle oni koji ne vjeruju da će se spasiti; oni, doista, neće moći umaći. ⁶⁰ I protiv njih pripremite koliko god možete snage i konja za boj, da biste time zaplašili Allahove i vaše neprijatelje, i druge osim njih – vi ih ne poznajete, Allah ih zna. Sve što na Allahovu putu potrošite bit će vam nadoknađeno i neće vam biti učinjen zulum. ⁶¹ Ako oni budu skloni miru, budi i ti sklon i pouzdaj se u Allaha, a On je, uistinu, Svečujući i Sveznajući. ⁶² A ako te htjednu prevariti – pa tebi je, doista, dovoljan Allah; On te podržava Svojom pomoći i vjernicima, ⁶³ i On je sjedinio srca njihova. Da si ti potrošio sve ono što na Zemlji postoji, ti ne bi sjedinio srca njihova, ali ih je Allah sjedinio. On je, zaista, silan i mudar.

⁶⁴ O Vjerovjesniče, Allah je dovoljan tebi i vjernicima koji te slijede. ⁶⁵ O Vjerovjesniče, bodri vjernike na borbu! Ako vas bude dvadeset izdržljivih, pobijedit ćete dvije stotine; a ako vas bude stotina – pobijedit ćete hiljadu onih koji ne vjeruju, zato što su oni ljudi koji ne shvataju. ⁶⁶ Sada vam Allah daje olakšicu i zna da među vama slabosti ima. Ako vas bude stotinu izdržljivih – pobijedit ćete dvije stotine, a ako vas bude hiljadu – pobijedit ćete, Allahovom dozvolom, dvije hiljade. A Allah je uz strpljive.

⁶⁷ Nijednom vjerovjesniku nije bilo dopušteno držati sužnje

dok ne izvojuje pobjedu na zemlji; vi želite prolazna dobra ovoga svijeta, a Allah hoće ahiret. Doista je Allah silan i mudar.⁶⁸ Da nije ranije Allahove odredbe, snašla bi vas patnja velika zbog onoga što ste uzeli.⁶⁹ Sada jedite ono što ste zaplijenili kao dopušteno i lijepo i bojte se Allaha; Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁷⁰ O Vjerovjesniče, reci onima koji su kao zarobljenici pali u vaše ruke: "Ako Allah zna da u srcima vašim ima bilo šta dobro, dat će vam bolje od onoga što vam je uzeto i oprostit će vam, a Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je."⁷¹ A ako htjednu da te prevare, pa – oni su i prije Allaha nastojali varati i zato ti je On omogućio da ih pobijediš; a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

⁷² Zaista, oni koji vjeruju i iseljavaju se, i u borbi na Allahovu putu zalažu imetke svoje i živote svoje, i oni koji daju utočište i pomažu, oni su jedni drugima zaštitnici. A onima koji vjeruju, a koji se nisu iselili, vi ne možete, sve dok se ne iselete, zaštitnici biti. A ako vas zamole da im u vjeri pomognete, dužni ste im u pomoć priteći, osim protiv naroda s kojim o nenapadanju zaključen ugovor imate. A Allah dobro vidi ono što radite.
⁷³ Nevjernici su jedni drugima zaštitnici. Ne postupite li tako, nastat će smutnja na Zemlji i nered veliki.

⁷⁴ Oni koji vjeruju i iselete se, i bore se na Allahovu putu, i oni koji daju sklonište i pomažu – oni su, zbilja, pravi vjernici – njih čeka oprost i opskrba divna.⁷⁵ A oni koji kasnije vjernici postanu, pa se iselete i u borbi zajedno s vama učestvuju – oni su vaši. A rođaci su, prema Allahovojoj Knjizi, jedni drugima preči. Allah, zaista, sve dobro zna.

9. Et-Tevbe - Pokajanje

¹ Ovo je obznana o prestanku zaštite, od Allaha i Njegova Poslanika, onim višebošcima s kojima ste zaključili ugovore.

² Putujte po svijetu još četiri mjeseca, ali znajte da Allahu nećete umaći i da će Allah nevjernike osramotiti. ³ Ovo je i proglaš od Allaha i Njegova Poslanika ljudima na najveći dan hadža, da Allah i Njegov Poslanik nemaju ništa s višebošcima, pa ako se pokajete – to je za vas bolje, a ako se okrenete, znajte da Allahu nećete umaći. A nevjernicima navijesti patnju bolnu.

⁴ Izuzetak su višebošci s kojima imate zaključene ugovore koje oni nisu ni u čemu povrijedili, niti su ikoga protiv vas pomagali, ispoštujte ugovore s njima do dogovorenog roka; Allah, zaista, voli bogobojske.

⁵ Kada prođu sveti mjeseci, onda ubijajte višebošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljeni i zekat davalni, ostavite ih na miru, a Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je. ⁶ Ako te neki višebožac zamoli za zaštitu, ti ga zaštiti da bi saslušao Allahove riječi, a potom ga otpremi na mjesto sigurno za njega. To je zato što su oni narod koji ne zna.

⁷ Kako višebošci mogu imati ugovor s Allahom i Poslanikom Njegovim?! Mogu imati samo oni s kojima ste ugovor kod Časne džamije zaključili; sve dok se oni budu ugovora pridržavali, pridržavajte se i vi, a Allah, zaista, voli bogobojske. ⁸ Kako, kada oni, ako bi vas pobijedili, ne bi, kad ste vi u pitanju, ni srodstvo ni sporazum poštivali? Oni vam se govorom usta svojih umiljavaju, ali im se srca protive; većina njih su buntovnici.

⁹ Oni Allahove ajete za ono što malo vrijedi zamjenjuju, pa od puta Njegova odvraćaju, zaista je ružno kako postupaju. ¹⁰ Ni

srodstvo ni sporazum, kada je vjernik u pitanju, ne poštuju, i oni su baš prestupnici.¹¹ Ali ako se oni budu pokajali i namaz obavljali i zekat davali, braća su vam po vjeri – a Mi ajete i znakove objašnjavamo ljudima koji znaju.

¹² A ako prekrše zakletve nakon što s njima ugovore sklopite, i ako vjeru vašu budu vrijedali, onda se borite protiv kolovođa nevjerovanja – za njih, doista, ne postoje zakletve – ne bi li se okanili.¹³ Zar se nećete boriti protiv ljudi koji su zakletve svoje prekršili, Poslanika nastojali protjerati i prvi vas napali? Zar ih se bojite?! Preče je da se Allaha bojite ako ste vjernici.¹⁴ Borite se protiv njih, Allah će ih rukama vašim mučiti i poniziti, a vas će protiv njih pomoći i grudi vjernika zaliječiti,¹⁵ i iz srca njihovih srdžbu odstraniti. A Allah će onome kome On hoće pokajanje primiti; Allah je Onaj Koji sve čuje i mudar je.

¹⁶ Zar mislite da ćete biti ostavljeni, a da Allah ne zna one među vama koji se bore i koji umjesto Allaha i Poslanika Njegova i vjernika nisu uzeli nikoga za prisna prijatelja?! A Allah u potpunosti zna ono što radite.

¹⁷ Višebošci nisu dostojni Allahove džamije održavati, a sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova su poništena i u Vatri će vječno ostati.¹⁸ Allahove džamije održavaju oni koji u Allaha i u ahiret vjeruju i koji namaz obavljaju i zekat daju i koji se nikoga osim Allaha ne boje, oni su na Pravom putu.¹⁹ Zar smatrate da je napajanje hadžija vodom i održavanje Časne džamije poput vrijednosti svakog onog koji vjeruje u Allaha i u ahiret i koji se na Allahovu putu bori?! Nisu oni jednaki pred Allahom, a Allah neće uputiti ljude zulumčare.²⁰ Oni koji vjeruju, i koji se iseljavaju, i koji se na Allahovu putu bore, zalažući imetke svoje i živote svoje na većem su stepenu u Allaha; oni su baš uspjeli.²¹ Gospodar njihov im šalje radosni navještaj o milosti

Njegovoj i zadovoljstvu, i o džennetskim baščama u kojima će neprekidno uživati.²² Vječno će u njima boraviti. Uistinu, u Allaha je nagrada velika.

²³ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za prisne prijatelje ni očeve svoje ni braću svoju, ako više vole nevjerovanje od vjerovanja. A ko god od vas bude s njima prisno prijateljevao, pa takvi su pravi zulumčari.²⁴ Reci: "Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da neće prođe imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Poslanika, i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne doneše. A Allah neće uputiti ljude buntovnike."

²⁵ Allah vas je na mnogim bojištima pomagao, a i onoga dana na Hunejnu kad vas je mnoštvo vaše zanijelo, ali vam ono nije ni od kakve koristi bilo, nego vam je zemlja, koliko god da je bila prostrana, tjesna postala, pa ste se u bijeg dali.²⁶ Zatim je Allah na Poslanika Svoga i na vjernike smiraj Svoj spustio, i vojske koje vi niste vidjeli poslao, i one koji nisu vjerovali na muke stavio; to je bila kazna za nevjernike.²⁷ Allah će poslije toga onome kome hoće pokajanje primiti, a Allah je Onaj Koji opriča grijeha i milostiv je.²⁸ O vi koji vjerujete, višebošci su sama pogan i neka se, nakon ove godine, više ne približuju Časnoj džamiji. A ako se bojite oskudice, pa Allah će vas, ako hoće, iz obilja Svoga imućnim učiniti. Allah je, zaista, Onaj Koji sve zna i mudar je.

²⁹ Borite se protiv onih kojima je data Knjiga, a koji ne vjeruju ni u Allaha ni u ahiret, ne smatraju zabranjenim ono što Allah i Njegov Poslanik zabranjuju i ne isповijedaju istinsku vjeru – sve dok ne daju glavarinu poslušno i pri tom budu ponizni.
³⁰ Jevreji govore: "Uzejr je Allahov sin.", a kršćani kažu: "Mesih

je Allahov sin.” To su riječi njihove, iz usta njihovih, oponašaju riječi nevjernika prijašnjih – ubio ih Allah! Kuda se odmeću?

³¹ Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. Uzvišen je On naspram onih koje Njemu u obožavanju pridružuju.

³² Oni žele ustima svojim utrnuti Allahovo svjetlo, a Allah će, svakako, upotpuniti svjetlo Svoje, makar to mrzili nevjernici.

³³ On je poslao Poslanika Svoga s uputom i pravom vjerom da bi je uzdigao iznad svih vjera, makar to višebošci mrzili.

³⁴ O vi koji vjerujete, mnogi svećenici i monasi, doista, na nedozvoljen način tuđu imovinu jedu i od Allahova puta odvraćaju. Onima koji zlato i srebro gomilaju i ne troše ga na Allahovu putu – navijesti bolnu patnju. ³⁵ Na dan kad se ono u vatri džehennemskoj bude usijalo pa njime čela njihova i slabine njihove i leđa njihova budu žigosana: “Ovo je ono što ste za sebe zgrtali, iskusite zato kaznu za ono što ste gomilali.”

³⁶ Broj mjeseci u Allaha zaista je dvanaest, prema Allahovojoj Knjizi, od dana kada je nebesa i Zemlju stvorio, a četiri su sveta. To je prava vjera. U njima sebi zulum ne činite! A borite se svi protiv mušrika kao što se svi oni bore protiv vas, i znajte da je Allah s bogobojsznima. ³⁷ Premještanje svetih mjeseci samo je dodatno nevjerovanje, čime oni koji ne vjeruju bivaju u zabludu dovedeni; jedne godine ga proglašavaju običnim, a druge godine ga smatraju svetim, da bi ispunili broj mjeseci koje je Allah učinio svetim, pa drže običnim one koje je Allah učinio svetim, ružni postupci njihovi predstavljeni su im kao lijepi. A Allah neće uputiti ljude nevjernike.

³⁸ O vi koji vjerujete, zašto su neki od vas okljevali kad vam je bilo rečeno: “Krenite u borbu na Allahovu putu!”, kao da ste

za zemlju prikovani? Zar vam je draži život na dunjaluku od ahireta? A uživanje na dunjaluku prema ahiretu neznatno je.³⁹ Ako ne budete u boj išli, On će vas na nesnosne muke staviti i drugim će vas narodom zamijeniti, a vi Mu nećete nimalo nauditi. A Allah nad svime ima moć.⁴⁰ Ako ga vi ne pomognete, pa pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prisilili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kad su njih dvojica bili u pećini, i kad je on rekao drugu svome: "Ne brini, Allah je s nama!" Pa je Allah spustio smiraj Svoj na njega i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ – ona je gornja. Allah je silan i mudar.

⁴¹ Krećite u boj, lahki ili teški, i borite se na Allahovu putu zalažući imetke svoje i živote svoje! To vam je, da znate, bolje!

⁴² Da se radilo o plijenu nadohvat ruke i ne toliko dalekom pohodu, licemjeri bi te, sigurno, slijedili, ali im je put izgledao dalek. I oni će se zaklinjati Allahom: "Da smo mogli, doista bismo s vama pošli." Oni upropastavaju sami sebe, a Allah, zaista, zna da su oni lažljivci.

⁴³ Neka ti Allah oprosti što si dozvolio da izostanu! Inače bi ti se obznanili oni koji govore istinu, a znao bi i one koji lažu.

⁴⁴ Oni koji vjeruju u Allaha i u ahiret neće od tebe tražiti dozvolu da se ne bore zalažući imetke svoje i živote svoje – a Allah dobro zna bogobojazne.⁴⁵ Od tebe će tražiti dozvolu samo oni koji ne vjeruju u Allaha i ahiret, i čija se srca kolebaju, pa su u sumnji svojoj neodlučni.⁴⁶ Da su imali namjeru poći, sigurno bi za to pripremili ono što je potrebno, ali Allah nije volio da idu, pa ih je zadržao i bi im rečeno: "Sjedite sa onima koji sjede."

⁴⁷ Da su pošli s vama, samo bi među vama razdor povećali i brzo bi među vas smutnju ubacili, a među vama ima i onih koji ih rado slušaju. A Allah dobro zna zulumčare.⁴⁸ Oni su i prije

smutnju priželjkivali i smicalice ti smisljali sve dok nije Istina došla i Allahova vjera zavladala, a oni to voljeli nisu.

⁴⁹ Ima ih koji govore: "Dozvoli mi i ne dovedi me u iskušenje!" Eto, baš u iskušenje su pali! A Džehennem će, sigurno, nevjernike skoliti. ⁵⁰ Ako te zadesi dobro, to ih ojadi, a kad te pogodi nesreća – oni govore: "Mi smo i ranije bili oprezni.", i odlaze veseli. ⁵¹ Reci: "Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš, i neka se vjernici samo na Allaha osalone!" ⁵² Reci: "Očekujete li za nas šta drugo već jedno od dva dobra?" A mi očekujemo da vas Allah kaznom od Sebe pogodi ili da vas rukama našim kazni. Pa iščekujte! Mi ćemo, zaista, s vama čekati.

⁵³ Reci: "Trošili milom ili silom, od vas neće biti primljeno; vi ste, zaista, ljudi buntovnici." ⁵⁴ A priloge njihove spriječit će da budu primljeni samo to što u Allaha i Njegova Poslanika ne vjeruju, što lijeno namaz obavljaju i što samo preko volje udjeluju. ⁵⁵ Neka te ne oduševljavaju imeci njihovi, a ni djeca njihova! Allah hoće da ih zbog njih kazni na ovom svijetu i da im duše, dok su nevjernici, izidu. ⁵⁶ Oni se zaklinju Allahom da su, doista, vaši, a oni nisu vaši, nego su narod kukavički. ⁵⁷ Kad bi našli kakvo sklonište, ili kakve pećine, ili kakvu jamu, oni bi tamo trkom pohrlili.

⁵⁸ Ima ih koji ti prigovaraju zbog raspodjele zekata. Ako im se iz njega da, zadovolje se, a ako im se ne da, odjednom se razljute. ⁵⁹ A da se zadovolje onim što im daju Allah i Poslanik Njegov i da kažu: "Dovoljan nam je Allah, Allah će nam dati iz obilja Svoga, a i Poslanik Njegov, i mi, zaista, ka Allahu žudimo." ⁶⁰ Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga sakupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženima, i u svrhe na Allahovu putu, i

putniku namjerniku. Allah je odredio tako! A Allah je sveznajući i mudar je.

⁶¹ Ima ih koji uznemiravaju Vjerovjesnika i govore: "On je kao uho – vjeruje u sve što čuje!" Reci: "On je kao uho koje čuje ono što je dobro po vas, vjeruje u Allaha i vjeruje vjernicima, i milost je onima između vas koji vjeruju." A one koji Allahova Poslanika uznemiravaju čeka patnja bolna. ⁶² Zaklinju vam se Allahom da biste bili zadovoljni, a preče bi im bilo da Allah i Njegov Poslanik budu zadovoljni, ako su vjernici. ⁶³ Zar oni ne znaju da onoga koji se suprotstavlja Allahu i Poslaniku Njegovu čeka vatra džehennemska, u kojoj će vječno ostati? To je poniženje veliko.

⁶⁴ Licemjeri se plaše da se vjernicima ne objavi sura koja bi im otkrila ono što je u srcima njihovim. Reci: "Samo se vi rugajte." Allah će, doista, na vidjelo iznijeti ono čega se vi plašite. ⁶⁵ Ako ih zapitaš, oni će, sigurno, reći: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." Reci: "Zar se niste Allahu, ajetima i znakovima Njegovim, i Poslaniku Njegovom rugali?" ⁶⁶ Ne ispričavajte se! Jasno je da ste postali nevjernici nakon što ste vjerovali. Ako nekima od vas i oprostimo, druge ćemo kazniti zato što su prestupnici bili.

⁶⁷ Licemjeri i licemjerke slični su jedni drugima: traže da se čine nevaljala djela, a odvraćaju od dobrih, i ruke su im stisnute, zaboravljaju Allaha, pa je i On njih zaboravio. Zaista su licemjeri – baš oni – buntovnici. ⁶⁸ Licemjerima i licemjerkama i nevjernicima Allah je obećao džehennemsку vatrnu, vječno će u njoj boraviti, dosta će im ona biti! Allah ih je prokleo i njih čeka patnja stalna. ⁶⁹ Vi ste kao i oni prije vas. Oni su jači od vas bili i više su blaga i djece imali, i slatkim životom živjeli, a i vi slatkim životom živite, isto onako kao što su oni prije vas živjeli, i vi se

upuštate u nevaljalštine kao što su se i oni upuštali. To su oni čija će djela biti poništena i na ovom i na onom svijetu, i oni su baš gubitnici.⁷⁰ Zar do njih nije doprla vijest o onima prije njih: o narodu Nuhovu, i o Adu, i o Semudu, i o narodu Ibrahimovom, i o stanovnicima Medjena, i o onima čija su naselja prevrnuta? Poslanici su im njihovi jasne dokaze donosili i Allah im nije učinio nikakav zulum, nego su oni sami sebi zulum činili.

⁷¹ A vjernici i vjernice prijatelji i zaštitnici su jedni drugima: traže da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćaju, i namaz obavljaju i zekat daju, i Allahu i Poslaniku Njegovu se pokoravaju. To su oni kojima će se Allah, sigurno, smilovati. Allah je, doista, silan i mudar.⁷² Allah je obećao vjernicima i vjernicama džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno boraviti, i divna boravišta u džennetima Adna. A zadovoljstvo Allahovo veće je od svega toga: to će, doista, uspjeh veliki biti!

⁷³ O Vjerovjesniče, bori se protiv nevjernika i licemjera i budi prema njima strog! Prebivalište njihovo bit će Džehennem, a užasno je to krajnje odredište.⁷⁴ Licemjeri se zaklinju Allahom da nisu govorili, a sigurno su govorili nevjerničke riječi i pokazivali da su nevjernici, nakon što su javno islam bili primili, i htjeli su učiniti ono što nisu uspjeli. A prigovaraju samo zato što su ih Allah, iz obilja Svoga, i Poslanik Njegov, imućnim učinili. Pa ako se pokaju, bit će im dobro, a ako se okrenu, Allah će ih na ovom i na drugom svijetu na bolne muke staviti, a na Zemlji ni zaštitnika ni pomagača neće imati.

⁷⁵ Ima ih koji su se obavezali Allahu: "Ako nam iz obilja Svoga dadne, udjeljivat ćemo, zaista, zekat i sadaku i bit ćemo, doista, dobri."⁷⁶ A kad im je On dao iz obilja Svoga, oni su u tome postali škrti i okrećući se – od toga udaljili.⁷⁷ I nadovezao

im je On na to i licemjerstvo u srcima sve do dana kada će pred Njega stati, a to stoga što su iznevjerili ono što su Allahu obećali i zato što su stalno lagali.⁷⁸ Zar oni ne znaju da Allah zna ono što oni u sebi kriju, ono o čemu se sašaptavaju i da je Allah Znalac svega što je čulima nedokučivo.

⁷⁹ One koji ogovaraju vjernike, koji dobrovoljno zekat i sadaku daju, a rugaju se i onima koji ga s mukom daju – Allah će poruzi izvrgnuti, i njih čeka patnja bolna.⁸⁰ Molio ti za njih oprost ili ne molio, molio čak i sedamdeset puta, Allah im neće oprostiti – zato što u Allaha i Njegova Poslanika ne vjeruju. A Allah neće uputiti ljude buntovnike.

⁸¹ Oni koji su izostali iza Allahova Poslanika veselili su se kod kuća svojih – mrsko im je bilo da se bore na Allahovu putu zalažući imetke svoje i živote svoje, i jedni drugima su govorili: “Ne krećite u boj po vrućini.”, reci: “Džehennemska vatra još je vrelija!” Samo da su oni shvatili!? ⁸² Neka se oni malo smiju, a dugo će plakati, bit će to kazna za ono što su zaradili.⁸³ I ako te Allah ponovo vrati nekima od njih, pa te zamole da im dopustiš da pođu s tobom u boj, ti im reci: “Nikad sa mnom u boj nećete ići i nikada se sa mnom protiv neprijatelja nećete boriti! Bili ste zadovoljni što ste prvi put izostali, zato ostanite s onima koji ionako ne idu u boj.”⁸⁴ I nijednom od njih kad umre nemoj dženazu obaviti, i nemoj nad kaburom njegovim stajati. Oni u Allaha i Njegova Poslanika, zaista, nisu vjerovali i kao buntovnici oni umiru.

⁸⁵ Neka te ne ushićuju imeci njihovi i djeca njihova! Allah želi da ih njima na dunjaluku namuči i da im duše – dok su nevjernici – izidu.⁸⁶ A kada je objavljena sura da u Allaha vjerujete i da se zajedno s Poslanikom Njegovim borite, najimućniji od njih su zatražili odobrenje od tebe i rekli: “Ostavi nas da budemo s

onima koji ne idu u boj!”⁸⁷ Zadovoljavaju se da budu s onima koji ne idu u boj, srca njihova su zapečaćena, pa oni ne shvataju.

⁸⁸ Ali Poslanik i oni koji s njim vjeruju bore se zalažući imetke svoje i živote svoje. Njima će svako dobro pripasti i oni će uspjeti. ⁸⁹ Allah im je pripremio džennetske bašće kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno boraviti. To je veliki uspjeh.

⁹⁰ Dolazili su i neki beduini koji su se izvinjavali i tražili dopuštenje da ne idu, i tako su izostali oni koji su Allahu i Njegovu Poslaniku lagali, a teška patnja pogodit će one među njima koji nisu vjerovali. ⁹¹ Neće se ogriješiti nemoćni i bolesni, i oni koji ne mogu naći sredstva za borbu, samo ako su prema Allahu i Njegovu Poslaniku iskreni. Nema razloga da se išta prigovara onima koji čine dobra djela – a Allah je Onaj Koji opriča grijeha i milostiv je. ⁹² Ni onima kojima si rekao, kad su ti došli da im daš životinje za jahanje: “Ne mogu naći za vas životinje za jahanje.”, pa su se vratili suznih očiju, tužni što ne nalaze ništa što bi za borbu utrošili. ⁹³ A ima razloga da se prigovara onima koji od tebe traže dozvolu da izostanu, a imućni su. Zadovoljavaju se da ostanu sa onima koji ne idu u boj, a Allah je njihova srca zapečatio, pa oni ne znaju.

⁹⁴ Kad se među njih vratite, oni će vam se pravdati. Reci: “Ne pravdajte se, jer mi vama ne vjerujemo, zato što nas je Allah o vama obavijestio. Allah i Njegov Poslanik vidjet će kako ćete postupati, zatim ćete biti ponovo vraćeni Onome Kojem je poznato ono što je čulima nedokučivo i ono što je pojavno, pa će vas On o onome što ste radili obavijestiti.” ⁹⁵ Kad se među njih vratite, zaklinjat će vam se Allahom, samo da ih se okanite, pa okanite ih se. Oni su, zaista, pogan i prebivalište njihovo bit će Džehennem, kao kazna za ono što su radili. ⁹⁶ Oni vam se zaklinju zato da biste bili zadovoljni njima. Ako vi

budete zadovoljni njima, Allah, sigurno, nije zadovoljan ljudima buntovnicima.

⁹⁷ Beduini su u nevjerovanju i licemjerju žešći, i najpriličnije je da ne poznaju propise koje Allah Svome Poslaniku objavljuje. A Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je. ⁹⁸ Ima beduina koji ono što daju smatraju nametom i jedva čekaju da vas nesreće stignu – neka njih pogodi nesreća, a Allah je Onaj Koji sve čuje i sve zna.

⁹⁹ A ima beduina koji vjeruju u Allaha i u ahiret i koji smatraju da je ono što daju put da se Allahu približe i da Poslanikove dove zasluže. To im je, zaista, dobro djelo. Allah će ih milošću Svojom obasuti, Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

¹⁰⁰ Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama, i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći. A i oni su zadovoljni Njime. Za njih je On pripremio džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh. ¹⁰¹ Među beduinima oko vas ima licemjera, a ima ih i među stanovnicima Medine, koji su u licemjerstvu uporni – ti ih ne poznaješ, ali ih Mi poznajemo. Njih čemo na dvostrukе muke staviti, a zatim će biti u veliku patnju vraćeni.

¹⁰² A ima i drugih koji su grijeha svoje priznali, i koji su djela dobra s drugim koja su hrđava izmiješali; njima će Allah oprostiti – Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ¹⁰³ Uzmi iz imovine njihove zekat i sadaku, da ih time očistiš i blagoslovljenim ih učiniš, i pomoli se za njih, molitva tvoja će ih, zaista, smiriti – a Allah je Onaj Koji sve čuje i sve zna. ¹⁰⁴ Zar ne znaju oni da jedino Allah prima pokajanje od robova Svojih i da samo On prihvata zekat i sadaku, i da je samo Allah stalni Primatelj pokajanja, Milostivi? ¹⁰⁵ I reci: “Trudite se! Allah

će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna ono što je čulima nedokučivo i ono što je pojavno, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti.”¹⁰⁶ Ima i drugih koji su u neizvjesnosti da li će ih Allah kazniti ili će im oprostiti. A Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

¹⁰⁷ A oni koji su džamiju sagradili da bi štetu nanijeli, i nevjerovanje osnažili, i razdor među vjernike unijeli, pripremajući je za onoga koji se protiv Allaha i Njegova Poslanika još prije borio, sigurno će se zaklinjati: “Mi smo samo najbolje željeli, a Allah je svjedok da su oni, sigurno, lažljivci.”¹⁰⁸

Ti u njoj nemoj nikada na namaz stati! Džamija čiji su temelji, već od prvog dana, postavljeni u strahu od Allaha, zaista više zaslužuje da u njoj na namaz staješ. U njoj su ljudi koji se vole često prati, a Allah voli one koji se mnogo čiste.¹⁰⁹ Da li je bolji onaj koji je temelj građevine svoje postavio u strahu od Allaha i u Njegovom zadovoljstvu ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale koja se nagnula da se zajedno s njim u vatru džehennemsku sruši? A Allah neće uputiti na Pravi put zulumčare.¹¹⁰ Građevina koju su oni sagradili stalno će unositi nemir u srca njihova, sve dok im srca ne popucaju – a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

¹¹¹ Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati. Oni će se na Allahovu putu boriti, pa ubijati i ginuti. On je to, zbilja, obećao u Tevratu i Indžilu i Kur’anu. A ko od Allaha dosljednije ispunjava obećanje svoje? Zato se radujte pogodbi svojoj koju ste s Njim ugovorili, i to je, zasigurno, uspjeh veliki.¹¹² Oni se kaju, i Njemu ibadet čine, i Njega hvale, i poste, i ruku‘ i sedždu obavljaju, i traže da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćaju i Allahovih se propisa pridržavaju. A vjernike obraduj!

¹¹³ Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprost za višebošce, makar im bili i rod najbliži, kad im je jasno da će oni stanovnici u Džehennemu biti. ¹¹⁴ A što je Ibrahim tražio oprost za svoga oca, bilo je to samo zbog obećanja koje mu je dao. A čim mu je bilo jasno da je on Allahov neprijatelj, on ga se odrekao. Ibrahim je, doista, mnogo Allaha molio i obazriv bio.

¹¹⁵ Allah neće učiniti da zaluta narod koji je na Pravi put uputio prije nego što im objasni ono čega treba da se čuvaju; Allah, zaista, sve dobro zna. ¹¹⁶ Zaista je Allahova vlast na nebesima i na Zemlji, On život i smrt daje, i vi osim Allaha nemate ni zaštitnika ni pomagača.

¹¹⁷ Allah je oprostio Vjerovjesniku, i muhadžirima i ensarijama, koji su ga u teškom času slijedili, u vrijeme kada se srca nekih od njih zamalo nisu pokolebala: On je poslije i njima oprostio. On je prema njima, zaista, milosrdan i milostiv. ¹¹⁸ A i onoj trojici čiji je slučaj bio odgođen, tako da im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, i bilo im se stisnulo u dušama njihovim, i vidjeli su da nema utočišta od Allaha nego samo u Njega. On je poslije i njima oprostio da bi se i ubuduće kajali, a Allah je, uistinu, stalni Primatelj pokajanja, Milostivi.

¹¹⁹ O vi koji vjerujete, bojte se Allaha i budite s onima koji su iskreni! ¹²⁰ Nije trebalo da stanovnici Medine ni beduini u njegovoј blizini iza Allahova Poslanika izostanu i da svoj život njegovu životu prepostavje, jer njih neće zadesiti ni žeđ, ni umor, ni glad na Allahovu putu, niti će stupiti na neko mjesto koje će nevjernike naljutiti, niti će ikakvu dobit nad neprijateljem ostvariti, a da im to sve neće kao dobro djelo upisano biti; Allah, zaista, neće dopustiti da propadne nagrada onima koji čine dobro. ¹²¹ I neće dati nikakav prilog, ni mali ni veliki, niti će

ikakvu dolinu prevaliti, a da im to neće zapisano biti, da bi ih Allah nagradio za ono dobro što su radili.

¹²² Nije trebalo da svi vjernici odjednom idu u boj. Neka se po nekoliko njih iz svake zajednice potrudi da se upute u vjerske nauke i neka upozoravaju svoj narod kada im se vrate da bi na oprezu bili.

¹²³ O vi koji vjerujete, borite se protiv nevjernika koji su u blizini vašoj i neka oni osjete vašu strogost, i znajte da je Allah s bogobojaznima. ¹²⁴ A kad bude objavljena neka sura, ima ih koji govore: "Kome je od vas ova sura povećala vjerovanje?" Što se tiče vjernika, njima je povećala vjerovanje i oni se raduju. ¹²⁵ A što se tiče onih čija su srca bolesna, ona im je sumnju na sumnju koju već imaju dodala i oni kao nevjernici umiru. ¹²⁶ Zar oni ne vide da svake godine jedanput ili dvaput u iskušenje padaju, pa opet oni se ne kaju, niti se prisjećaju i pouku ne uzimaju! ¹²⁷ A kad bude objavljena koja sura, samo se zagledaju: "Da li vas ko vidi?", i onda se udaljuju. Allah je srca njihova skrenuo zato što su oni ljudi koji ne shvataju.

¹²⁸ Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu pada to što na muke nailazite, do vas mu je veoma stalo, a prema vjernicima je on milosrdan i milostiv. ¹²⁹ A ako se oni okrenu, ti reci: "Meni je dovoljan Allah, nema Boga osim Njega; samo se na Njega oslanjam, On je Gospodar Arša veličanstvenoga!"

10. Junus - Junus

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-ra.*

Ovo su ajeti Knjige usavršene. ² Zašto je čudno ljudima što Mi objavljujemo jednom između njih: "Opominji ljudе! A one koji

vjeruju obraduj da ih iskrena djela koja su uradili kod Gospodara njihova čekaju.” Ali, nevjernici govore: “Ovaj je, zaista, očiti čarobnjak!”

³ Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju za šest Dana stvorio, a onda se nad Aršom uzvisio i Koji sve određuje. Niko se neće moći zauzimati ni za koga bez dopuštenja Njegova. Eto, to vam je Allah, Gospodar vaš, pa Njemu ibadet činite! Zašto se ne prisjetite i pouku ne uzmete? ⁴ Njemu ćete se svi vratiti – Allahovo je obećanje istinito; On, doista, započinje stvaranje – iz ničega stvara, On će poslije to ponoviti, da bi pravedno nagradio one koji budu vjerovali i dobra djela činili. A one koji ne budu vjerovali čeka piće od ključale vode i patnja bolna zato što su nevjernici bili.

⁵ On je Taj Koji je Sunce izvorom svjetlosti učinio, a Mjesec sjajnim, i položaje mu odredio da biste znali broj godina i računanje. Allah je to s Istinom stvorio. On potanko izlaže ajete i znakove ljudima koji znaju. ⁶ U smjeni noći i dana i u onom što je Allah na nebesima i na Zemlji stvorio, zaista, postoje znakovi za ljude koji se Allahove kazne čuvaju. ⁷ Zaista, onima koji ne očekuju da će pred Nas stati i koji su zadovoljni životom na ovom svijetu, koji su u njemu smireni, i onima koji su prema ajetima i znakovima našim ravnodušni, ⁸ njima prebivalište bit će Vatra, zbog onoga što su radili. ⁹ One koji vjeruju i čine dobra djela Gospodar njihov će, zaista, zbog njihovog vjerovanja uputiti. Rijeke će ispod njih u džennetima uživanja teći. ¹⁰ U njima će molbu svoju riječima: “Uzvišen neka si, Allahu!”, iskazivati, pozdrav će im selam biti, dok će na kraju dove govoriti: “Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.”

¹¹ Da Allah ljudima daje zlo onako brzo kao što im se odaziva kad traže dobro, oni bi, uistinu, stradali. A Mi, ipak, ostavljamo

da u osionosti svojoj smeteni tumaraju oni koji ne vjeruju da će pred Nas stati.¹² Kada čovjeka snađe nevolja, on Nam se moli ležeći, ili sjedeći, ili stojeći. A čim mu nevolju otklonimo, on nastavlja kao da Nam se nije ni obraćao molbom zbog nevolje koja ga je zadesila. Tako je onima koji pretjeruju uljepšano ono što radiše.

¹³ Mi smo narode prije vas uništavali pošto bi zulum činili i poslanici njihovi im jasne dokaze donosili. Ali, oni, ionako, ne bi vjerovali. Tako Mi kažnjavamo ljude prestupnike.¹⁴ Zatim smo vas, poslije njih, nasljednicima na Zemlji učinili da bismo vidjeli kako ćete postupati.

¹⁵ A kad im se uče ajeti Naši jasni, onda govore oni koji ne vjeruju da će pred Nas stati: "Donesi ti kakav drugi Kur'an, ili ga izmijeni!" Reci: "Nije moje da ga ja sâm od sebe mijenjam, ja slijedim samo ono što mi se objavljuje, ja se bojim, ako svome Gospodaru nepokoran budem, patnje na Velikom danu."¹⁶ Reci: "Da Allah nije htio, ja vam ga ne bih učio niti bi vas On njime podučio. Ja sam prije poslanstva dugo među vama boravio – zar ne razumijete?"¹⁷ Pa ima li onda većeg zulumčara od onoga koji o Allahu laži iznosi ili koji Njegove ajete i znakove smatra neistinitim?! Prestupnici, doista, neće uspjeti!

¹⁸ Oni, pored Allaha, obožavaju nešto što im ne može ni nauditi niti im može kakvu korist pribaviti, i govore: "Ovo su naši zagovornici kod Allaha." Reci: "Zar da Allaha obavještavate da na nebesima i na Zemlji postoji nešto što On ne zna da postoji?!" Uzvišen je On i vrlo visoko u odnosu na ono što Njemu u obožavanju pridružuju.¹⁹ Ljudi su bili samo jedna zajednica, a onda su se razdvojili. A da nije riječi ranije izrečene od Gospodara tvoga, ovima bi već bilo presuđeno o onome u čemu se razilaze.

²⁰ Oni govore: "Zašto mu Gospodar njegov ne pošalje kakav znak?" Ti reci: "Samo Allah zna ono što je čulima nedokučivo, pa pričekajte, i ja ću se, zaista, s vama u one koji čekaju svrstatu."

²¹ A kada Mi dopustimo da osjete milost poslije nevolje koja ih snađe, oni opet u vezi s ajetima i znakovima Našim lukavstvo smišljaju. Reci: "Allah je u lukavstvu najbrži; izaslanici Naši, ono što vi ispletkarite, doista zapisuju."

²² On je Taj Koji vam omogućava da kopnom i morem putujete, pa kad ste u lađama, i kad one uz blag povjetarac zaplove s putnicima, te se oni obraduju tome, nađe silan vjetar i valovi navale na njih sa svih strana i oni se uvjere da će nastradati, iskreno se mole Allahu: "Ako nas iz ovoga izbaviš, sigurno ćemo u zahvalne spadati." ²³ A kad ih On izbavi, odmah potpuno neosnovano na Zemlji nasilje čine. O ljudi, vaše nasilje koje činite radi užitka u životu dunjalučkom samo vama štetí; Nama ćete se poslije vratiti i Mi ćemo vas o onom što ste radili obavijestiti.

²⁴ Život na dunjaluku sličan je bilju zemaljskom na koje Mi spustimo s neba vodu s kojim se ona izmiješa, kojim se onda hrane ljudi i stoka. Pa kad se Zemlja ukrasi svojim ruhom i okiti, i kad stanovnici njezini pomisle da oni time raspolažu, dode odredba Naša, noću ili danju, i Mi to pokosimo kao da prije ničega nije ni bilo. Eto, tako Mi potanko izlažemo ajete i znakove ljudima koji razmišljaju.

²⁵ Allah poziva u Kuću spasa i upućuje na Pravi put onoga koga On hoće. ²⁶ Onima koji čine dobra djela pripada lijepa nagrada, a i više od toga Lica njihova neće tama i potištenost prekrivati, oni će stanovnici Dženneta biti, u njemu će vječno boraviti. ²⁷ A one koji počiniše loša djela čeka kazna srazmjerna onom što su počinili i njih će potištenost prekrivati. Nikoga neće

imati da ih od Allaha zaštititi, lica će im biti tamna kao da su prekrivena dijelovima mrkle noći, stanovnici Vatre će oni biti, i u njoj će vječno boraviti.

²⁸ A na Dan kad ih sve sakupimo, reći ćemo onima koji su Allahu druge u obožavanju pridruživali: "Na mjestu ostanite i vi i božanstva vaša!" Pa ćemo ih razdvojiti, a božanstva njihova će reći: "Niste vi nas obožavali." ²⁹ Allah je dovoljan svjedok i nama i vama, mi, doista, nismo znali da ste nas obožavali." ³⁰ Tu će svako znati ono što je prije uradio – bit će vraćeni Allahu, svom istinskom Gospodaru, a neće im biti onih koje su izmišljali.

³¹ Upitaj: "Ko vas opskrbljuje s neba i iz zemlje?", ili: "Ko vlada sluhom i vidom, ko izvodi živo iz neživog i iz živog neživo, i ko upravlja svim?" "Allah.", reći će oni. A ti reci: "Pa zar Ga se ne bojite?!" ³² To vam je Allah, Gospodar vaš istinski! Zar poslije Istine ima išta osim zablude?! Pa kuda se, onda, odmećete? ³³ Tako se obistinila riječ Gospodara tvoga nad onima koji su buntovni, da vjerovati neće.

³⁴ Reci: "Ima li među vašim božanstvima ijedno koje prvobitno stvara, a zatim to ponovo učini?" Reci: "Allah prvobitno stvara, a zatim to ponavlja! Pa kuda se, onda, odmećete?" ³⁵ Reci: "Može li ijedno vaše božanstvo uputiti ka Istini?" I odgovori: "Samo Allah upućuje ka Istini! Pa, da li je, onda, dostojniji slijedenja Onaj Koji ka Istini upućuje ili onaj koji ni sam nije na Pravom putu, osim ako on upućen bude. Šta vam je, kako rasuđujete?" ³⁶ Većina njih slijedi samo prepostavke, ali prepostavke nimalo nisu od koristi Istini. Allah, uistinu, dobro zna ono što oni rade.

³⁷ Ovaj Kur'an nije izmišljen, od Allaha je – on potvrđuje ono prije njega i objašnjava propise, u njega nema sumnje, od Gospodara svjetova je! ³⁸ I zar oni govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga

god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite.”³⁹ Štaviše, oni poriču prije nego temeljito saznaju šta ima u njemu, a još im nije došlo ni tumačenje njegovo. Tako su i oni prije njih poricali, pa pogledaj kako su zulumčari završili.

⁴⁰ Ima ih koji u njega vjeruju, a ima ih koji ne vjeruju u njega. A Gospodar tvoj najbolje poznaje smutljivce.⁴¹ I ako te oni budu u laž utjerivali, ti reci: “Meni moja, a vama vaša djela; vi nećete odgovarati za ono što ja radim, a ja neću odgovarati za ono što vi radite.”⁴² Ima među njima onih koji te slušaju. A možeš li ti učiniti da te gluhi čuju, ako još i ne razumiju?!⁴³ A ima među njima i onih koji te posmatraju, a možeš li ti uputiti na Pravi put slijewe, ako još i ne uviđaju?!⁴⁴ Allah, zaista, nikakav zulum ne čini ljudima, ljudi ga sami sebi čine.

⁴⁵ A na Dan kada ih On sakupi, učinit će im se da su boravili samo jedan kratki dio dana, i jedni druge će prepoznati. Izgubili su, zasigurno, oni koji su poricali da će pred Allaha stati i koji nisu Uputu slijedili!⁴⁶ Bilo da ti pokažemo dio onoga što im prijeteći obećavamo, bilo da te usmrtimo, Nama će se sve vratiti, a, povrh toga, Allah je svjedok onoga što oni rade.

⁴⁷ Svaki je narod imao poslanika, i kad poslanik njihov dođe među njih, njima će biti pravedno presuđeno, zulum im neće biti učinjen.

⁴⁸ Oni govore: “Kada će već jednom to prijeteće obećanje ako istinu govorite?”⁴⁹ Reci: “Sam od sebe ne mogu nikakvu štetu otkloniti, a ni neku korist sebi pribaviti; biva onako kako Allah hoće!” Svaki narod ima rok određeni, a kad rok njegov dođe, ni za tren ga neće moći ni odložiti ni ubrzati.⁵⁰ Reci: “Kažite vi meni: Ako će vas kazna Njegova noću ili danju zadesiti, zašto je onda požuruju prestupnici?”⁵¹ Zar ćete tek onda, kad se dogodi,

u nju povjerovati?! Zar tek tada, a ranije ste je požurivali?!⁵² Zatim će onima koji su zulum učinili rečeno biti: "Iskusite patnju vječnu; da li ste izloženi kazni osim prema onome što ste činili?!"

⁵³ Oni te zapitkuju: "Da li je istina da će to biti?" Reci: "Jeste, Gospodara mi moga, zaista je istina, i vi je nećete moći spriječiti." ⁵⁴ Kad bi onaj ko je zulum činio imao sve ono što na Zemlji postoji, sve bi on to dao samo da se iskupi. A kada oni dožive patnju, sakrit će tugu, i bit će im po pravdi presuđeno i neće im zulum učinjen biti. ⁵⁵ Zasigurno, Allahovo je sve što je na nebesima i na Zemlji! Zasigurno, Allahovo obećanje je istinito, ali većina njih ne zna. ⁵⁶ On život i smrt daje i Njemu ćete se vratiti.

⁵⁷ O ljudi, već vam je stigla Opomena od Gospodara vašega, i lijek za vaša srca, i uputa i milost vjernicima. ⁵⁸ Reci: "Zbog Allahove blagodarnosti i milosti – eto, zbog toga neka se raduju; to je bolje od onoga što gomilaju." ⁵⁹ Reci: "Kažite vi meni zašto neku hranu koju vam Allah daje smatraste zabranjenom, a drugu dopuštenom?" Reci: "Da li vam je to Allah dozvolio ili o Allahu laži iznosite?!" ⁶⁰ I, šta misle oni koji o Allahu iznose laži, šta će na Sudnjem danu biti? Allah je, zaista, blagodaran prema ljudima, ali većina njih ne zahvaljuje.

⁶¹ Što god ti činio, i što god iz Kur'ana učio i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate. Gospodaru tvome nije ništa skriveno ni na Zemlji ni na nebu, ni koliko trun jedan, i ne postoji ništa, ni manje ni veće od toga, što nije u Knjizi jasnoj. ⁶² Zaista, za Allahove štićenike nema straha i oni ni za čim ne treba da tuguju, ⁶³ oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali, ⁶⁴ za njih su dobre vijesti i na ovom i na drugom svijetu – Allahove riječi niko ne može izmijeniti –

to je, zaista, uspjeh veliki.⁶⁵ Neka te ne žaloste riječi njihove! Uistinu, sva moć pripada Allahu; On je Svečujući i Sveznajući.⁶⁶ Zaista, u Allahovoj je vlasti sve što je na nebesima i na Zemlji. A oni koji se, pored Allaha, božanstvima mole, povode se samo za pretpostavkama i samo laži izmišljaju.⁶⁷ On je Taj Koji vam je dao noć da u njoj počinak imate, a dan da vidite. U tome su, zaista, znakovi za ljude koji čuju.

⁶⁸ Neki govore: "Allah je Sebi uzeo dijete!" Uzvišen je On! On ni o kom ovisan nije! Sve što je na nebesima i na Zemlji Njegovo je! Vi za to nikakva dokaza nemate. Zašto o Allahu govorite ono što ne znate?⁶⁹ Reci: "Oni koji o Allahu laži iznose neće uspjeti."⁷⁰ Uživat će kratko na ovom svijetu, a zatim će se Nama vratiti i Mi ćemo dati da iskuse žestoku patnju zato što nisu vjerovali.

⁷¹ Kaži im priповijest o Nuhu! Kada on reče narodu svome: "O narode moj, ako vam je težak moj boravak među vama i moje podsjećanje na Allahova znamenja, pa ja se uzdam u Allaha, a vi se, zajedno sa božanstvima svojim, odlučite, i neka vam odluka vaša ne bude nejasna; zatim je nada mnom izvršite i ne odgađajte!"⁷² A ako se okrenete, pa ja od vas nikakvu nagradu ne tražim, mene će Allah nagraditi, meni je naređeno da budem među muslimanima – Njemu predanima."⁷³ Ali, nazvaše ga lašcem, pa Mi u lađi njega i one koji bijahu uz njega spasismo i nasljednicima ih učinismo, a one koji dokaze naše poricaše potopismo, pa pogledaj kakav je bio završetak onih koji su upozoravani!

⁷⁴ Zatim smo, poslije njega, poslanike narodima njihovim slali i oni su im jasne dokaze donosili, ali oni nisu htjeli vjerovati u ono što su prije poricali. Tako Mi pečatimo srca onih koji granice prelaze.

⁷⁵ Zatim smo, poslije njih, Musaa i Haruna poslali sa znacima Našim faraonu i glavešinama njegovim, ali su se oni uzoholili; bijahu ljudi prestupnici. ⁷⁶ A kada im je od Nas došla Istina, rekli su: "Ovo je, zaista, prava čarolija!" ⁷⁷ "Zar za Istinu koja vam je došla kažete da je čarolija?", reče Musa, "A čarobnjaci neće nikad uspjeti!" ⁷⁸ A oni rekoše: "Zar si došao da nas odvratiš od onoga na čemu smo zatekli pretke naše, da bi vas dvojica imali vlast na zemlji? E, nećemo mi vama dvojici vjerovati."

⁷⁹ I faraon reče: "Dovedite mi svakog čarobnjaka znana!" ⁸⁰ I kad čarobnjaci dodoše, Musa im reče: "Bacite što imate da bacite!" ⁸¹ I kad oni baciše, Musa uzviknu: "Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je, zaista, uništiti, Allah ne čini da djelo smutljivaca valjano bude." ⁸² Allah će Svojim riječima istinu utvrditi, makar što će to zločincima krivo biti!

⁸³ I ne povjerova Musau niko, osim мало njih iz naroda faraonova, iz straha da ih faraon i glavešine njegove ne počnu zlostavlјati – a faraon je, zaista, na zemlji silnik bio i zaista je u one što svaku mjeru prevršavaju spadao. ⁸⁴ I Musa reče: "O narode moj, ako u Allaha vjerujete, u Njega se pouzdajte, ako ste muslimani!" ⁸⁵ "Na Allaha se oslanjamо!", rekoše oni. "Gospodaru naš, ne učini nas iskušenjem za ljudе koji zulum čine." ⁸⁶ I spasi nas milošću Svojom od naroda koji ne vjeruje!"

⁸⁷ I mi objavismo Musau i bratu njegovu: "U Misru narodu svome kuće izgradite i bogomoljama ih učinite i u njima namaz klanjajte! A ti, obraduj vjernike!"

⁸⁸ I Musa reče: "Gospodaru naš! Ti si dao faraonu i glavešinama njegovim ukrase i imetke na ovom svijetu da oni, Gospodaru moj, zavode s puta Tvoga! Gospodaru naš, uništi imetke njihove i zapečati srca njihova, pa neka ne vjeruju dok ne dožive patnju bolnu!"

⁸⁹ "Uslišena je molba vaša", reče On, "a vas dvojica na Pravom putu ustrajte i nikako put neznalica ne slijedite!"

⁹⁰ I mi prevedosmo preko mora sinove Israilove, a za petama su im bili faraon i vojnici njegovi, progoneći ih iz zlobe i neprijateljstva. A on, kad se poče daviti, uzviknu: "Ja vjerujem da nema boga osim Onoga u Koga vjeruju sinovi Israilovi i ja u muslimane – pokorne spadam!" ⁹¹ "Zar sada, a prije si u neposluku bio i u one si što nered šire spadao?!" ⁹² "Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe, ali mnogi ljudi su prema Našim ajetima i znakovima ravnodušni."

⁹³ I Mi smo sinove Israilove u časni predjel naselili i lijepom hranom ih opskrbili, i tek kad im je došlo pravo znanje, oni su se u mišljenju razišli. A Gospodar tvoj će im, sigurno, na Kijametskom danu presuditi o onome u čemu su se razilazili.

⁹⁴ A ako sumnjaš u ono što ti objavljujemo, upitaj one koji čitaju Knjigu prije tebe objavljenu. Tebi Istina od Gospodara tvoga dolazi, i nikako ne budi od onih koji sumnjaju. ⁹⁵ I ne budi nikako od onih koji Allahove ajete i znakove poriču, pa da u gubitnike spadao ne bi.

⁹⁶ A oni za koje se ispunji Riječ Gospodara tvoga zaista neće vjerovati, ⁹⁷ makar im došli svi dokazi, sve dok ne dožive patnju bolnu. ⁹⁸ Zašto nije bilo nijednog naselja koje je povjerovalo i kome je vjerovanje njegovo koristilo, osim naroda Junusova – kada su povjerovali, od njih smo patnju poniženja u životu na ovom svijetu otklonili i dali da još neko vrijeme uživaju?

⁹⁹ Da Gospodar tvoj hoće, na Zemlji bi, baš svi, bili vjernici. Pa zašto onda ti da nagoniš ljude da budu vjernici? ¹⁰⁰ Nijedna osoba ne može vjerovati osim s Allahovom dozvolom; a On daje propast nad onima koji ne razumiju.

¹⁰¹ Reci: "Posmatrajte ono što je na nebesima i na Zemlji!", a ni od kakve koristi neće biti znakovi i upozorenja narodu koji ne vjeruje. ¹⁰² Zar oni čekaju da ih snađe nešto slično onome što je snašlo one koji su prije njih bili i nestali?! Reci: "Pa čekajte, i ja će s vama čekati!" ¹⁰³ Poslije smo spasavali poslanike Naše i one koji su vjerovali. Eto, tako je dužnost Naša da spasimo vjernike.

¹⁰⁴ Reci: "O ljudi, ako imate sumnje spram vjere moje – pa, ja neću obožavati one koje vi, mimo Allaha, obožavate, već će ibadet činiti Allahu, Koji će vam duše uzeti. Meni je naređeno da u vjernike spadam. ¹⁰⁵ I naređeno mi je: "Predaj se pravoj vjeri iskreno, i nikako ne budi iz reda onih koji Allahu u obožavanju druge pridružuju, ¹⁰⁶ i, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, uistinu bi u zulumćare spadao." ¹⁰⁷ Ako ti Allah da da kakvu nevolju osjetiš, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti htjedne dobro, pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On je Oprostitelj grijeha, Milostivi.

¹⁰⁸ Reci: "O ljudi, Istina vam je došla od Gospodara vašeg, i onaj ko se uputi Pravim putem – uputio se za svoje dobro, a onaj ko krene stranputicom, krenuo je na svoju štetu, a ja nisam zadužen da vam Uputu dam." ¹⁰⁹ Ti slijedi ono što ti se objavljuje i budi strpljiv dok Allah ne presudi, On je sudija najbolji!

11. Hud - Hud

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-ra.*

Ovo je Knjiga čiji su ajeti usavršeni a potom razjašnjeni, od mudrog i Onog Koji sve u potpunosti zna,² “da samo Allahu ibadet činite – ja sam vam, doista, od Njega upozoritelj i radosnih vijesti donositelj,³ da od Gospodara svoga oprosta tražite i da se pokajete, a On će vam dati da do roka koji je određen lijepo proživite i svakom darežljivom dat će iz Svoje darežljivosti. A ako se okrenete – pa, ja se, zaista, bojam za vas patnje na Velikom danu.”⁴ Allahu će se vratiti, a On Svojom moći sve nadilazi!

⁵ Eto, oni grudi svoje uvijaju da bi se od Njega sakrili. A i kad se u odjeću svoju zaogrču, On zna ono što skrivaju i ono što pokazuju – On, uistinu, zna šta se u grudima krije.⁶ Na Zemlji nema nijednog živog bića a da ga Allah ne hrani i da ne zna gdje koje skončava i gdje se sklanja. Sve to ima u jasnoj Knjizi.

⁷ On je Taj Koji je za šest Dana nebesa i Zemlju stvorio – a Njegov je Arš iznad vode bio – da bi vas iskušao koji će od vas bolje postupati. Ako ti rekneš: “Poslije smrti bit ćete, doista, oživljeni”, nevjernici će, sigurno, reći: “Ovo nije ništa drugo do očita čarolija!”⁸ Ako im Mi patnju do određenog roka odgodimo, oni će, sigurno, reći: “Šta je zadržava?” A onoga dana kad im dođe, neće biti od njih otklonjena i sa svih strana bit će okruženi onim čemu su se rugali.

⁹ Ako čovjeku damo da osjeti milost Našu, pa mu je poslije uskratimo, tada on, zaista, pravi očajnik i nezahvalnik postaje.
¹⁰ A ako mu damo da nakon nevolje koja ga je zadesila blagostanje

osjeti, on će, sigurno, reći: "Nevolje su me napustile!" On je, doista, odviše radostan i hvalisav.¹¹ Osim onih koji su se strpili i dobra djela činili – njima pripada oprost i nagrada velika.

¹² Nećeš, valjda, nešto od onoga što ti se objavljuje izostaviti, što tišti grudi tvoje, samo zato što oni govore: "Zašto mu nije poslano kakvo blago ili zašto s njim nije došao melek?" Ti si samo upozoritelj, a Allah je Zaštitnik svemu.¹³ Zar oni da govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sūra, i koga god hoćete, od onih u koje pored Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu gorovite!"¹⁴ A ako vam se ne odazovu, onda znajte da se on objavljuje samo s Allahovim znanjem i da nema boga osim Njega – pa jeste li muslimani?!

¹⁵ Onima koji streme životu na ovome svijetu i dunjalučkim ukrasima, Mi ćemo im to zbog njihovih djela – u potpunosti – i dati, i u tome zakinuti neće biti.¹⁶ To su oni koji će na ahiretu samo vatrui imati; tamo će propasti sve ono što su na Zemlji činili i bit će uzaludno sve što su radili.

¹⁷ Jesu li oni kao oni kojima je jasno ko je Gospodar njihov – kojima je došao Kur'an – svjedok Njegov, a još prije njega i Knjiga Mūsāova, putovoda i milost?! To su oni koji vjeruju u njega. A ko god ga negira, među raznim grupacijama, Vatra će mu mjesto gdje će skončati biti. Zato, ti nikako ne sumnjaj u njega, on je, zaista, istina od Gospodara tvoga, ali većina ljudi ne vjeruje.

¹⁸ A ima li većih zulumčara od onih koji o Allahu laž iznose?! Oni će pred Gospodara svoga biti dovedeni, a svjedoci će reći: "Ovi su izmišljali laži o Gospodaru svome!" I, Allahovo prokletstvo stiglo je zulumčare,¹⁹ koji od Allahova puta odvraćaju i željeli bi da je on krivudav, oni ni u ahiret ne vjeruju.

²⁰ Oni na Zemlji ne mogu Allahu umaći, niti, osim Allaha, drugog zaštitnika imaju. Njihova patnja bit će umnogostručena. Oni nisu mogli čuti i nisu vidjeli. ²¹ To su oni koji su sami sebe upropastili – a neće biti ni traga onog što su izmišljali. ²² Bez sumnje, oni će na ahiretu biti najveći gubitnici.

²³ Zaista, oni koji vjeruju i dobra djela čine i koji su Gospodaru svome ponizni – to su stanovnici Dženneta, u njemu će vječno boraviti. ²⁴ Te dvije vrste su kao slijep i gluh i kao onaj koji vidi i čuje. A jesu li ta dvojica jednaki?! Pa zašto se ne prisjetite i pouku ne uzmete?!

²⁵ I Nuha poslasmo narodu njegovu: “Ja sam vam, uistinu, jasni upozoritelj, ²⁶ da samo Allahu ibadet činite; ja se, zaista, plašim za vas patnje na danu bolnome.” ²⁷ Glaveštine naroda njegova, oni koji nisu vjerovali, rekoše: “Vidimo da si i ti čovjek kao i mi i da te, bez ikakva razmišljanja, slijede samo oni koji su naš najniži sloj; vidimo da vi nikakve prednosti nad nama nemate. Štaviše, mislimo da ste lažljivci.”

²⁸ “O narode moj”, reče on, “recite mi, ako mi je Gospodar moj jasan dokaz dao i ako mi je On od Sebe milost dao, a vi to ne vidite, da li vas možemo prisiliti na to kad vam to po volji nije?! ²⁹ O narode moj! Za ovo od vas imetak ne tražim; samo od Allaha ja nagradu želim. I ja neću otjerati one koji vjeruju, oni će sigurno svoga Gospodara sresti; ali, ja vidim da ste vi neuk narod. ³⁰ O narode moj! Ko bi me od Allaha odbranio kad bih ih otjerao?! Zašto se ne prisjetite?! ³¹ Ja vam ne kažem: ’U mene su Allahove riznice.’ – niti: ’Meni je poznato ono što je čulima nedokučivo.’ – niti kažem: ’Ja sam melek.’ – a ne govorim ni o onima koje vaše oči s prezironom gledaju: ’Allah im nikakvo dobro neće dati’, Allah najbolje zna šta je u dušama njihovim – a ja bih se tada, sigurno, među zulumćare svrstao.”

³² "O Nuh", rekoše oni, "ti si želio da se s nama raspravljaš i dugo si se raspravljaš. Daj, neka se ostvari ono što nam prijeteći obećavaš, ako si jedan od iskrenih!" ³³ "To će vam učiniti samo Allah, ako bude htio", reče on, "i vi nećete moći umaći." ³⁴ "Neće vam savjet moj koristiti, ma koliko ja želio da vas savjetujem, ako Allah bude htio da vas u zabludu okrene. On je Gospodar vaš i Njemu ćete se vratiti."

³⁵ Zar da govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Ako ga izmišljam, grijeh svoj ja ću nositi, a ja nemam ništa s vašim grijesima."

³⁶ I Nuhu bi objavljeno: "Iz naroda tvoga vjerovat će samo oni koji otprije vjeruju; zato se ne žalosti zbog onoga što oni stalno čine, ³⁷ i gradi lađu pred Našim očima, i po Našem uputstvu, i ne obraćaj Mi se više zbog onih koji su zulum činili – oni će, sigurno, biti potopljeni!" ³⁸ I on je gradio lađu. I kad god bi pored njega prolazile glavešine iz naroda njegova, rugali bi mu se. "Ako se vi rugate nama", govorio je on, "rugat ćemo se i mi vama, onako kako se vi rugate, ³⁹ i saznat ćete, zaista, kome će doći kazna koja će ga poniziti i koga će vječna patnja snaći."

⁴⁰ I kad je stigla odredba Naša i voda s površine zemlje pokuljala, Mi smo rekli: "Ukrcaj u lađu od svake životinjske vrste po jedan par, i porodicu svoju – osim onih o čijoj je kazni prethodila Riječ odredbe – i vjernike.", a malo je bilo onih koji su s njim vjerovali. ⁴¹ I on reče: "Ukrcajte se u nju, s imenom Allaha, neka plovi i neka pristane! Gospodar moj uistinu je Oprostitelj grijeha, Milostivi." ⁴² I ona ih je ponijela na valovima velikim kao brda; i Nuh zovnu sina svoga koji je bio izdvojen: "O sinko moj, ukrcaj se s nama, ne budi s nevjernicima!" ⁴³ A on reče: "Sklonit ću se na kakvo brdo koje će me od vode zaštiti." "Od Allahove odredbe danas nema spasa, osim onome kome se On smilovao!", reče Nuh, i val ih razdvoji, i on potopljen bi.

⁴⁴ I bi rečeno: "O Zemljo, gutaj vodu svoju, a ti, o nebo, prestani!" I voda se povuče i ispuni se odredba, a lađa pristade na planini El-Džudijj, i bi rečeno: "Daleko neka je narod koji zulum čini!"

⁴⁵ A Nuh se prije toga obrati Gospodaru svome i reče: "Gospodaru moj, sin moj je, uistinu, iz porodice moje, a obećanje Tvoje je, zaista, istinito i Ti si Sudija najpravedniji!" ⁴⁶ "O Nuh", odgovori mu, "on nije od onih iz porodice tvoje koje sam obećao spasiti; on, doista, radi ono što ne valja, zato Me ne moli za ono što ne znaš! Upozoravam te da ne budeš među neznašnicama."

⁴⁷ "Gospodaru moj", reče, "Tebi se ja utječem da Te više nikada ne zamolim za ono što ne znam! Ako mi ne oprostiš i ne smiluješ mi se, sigurno ćeš biti među gubitnicima."

⁴⁸ "O Nuh", bi rečeno "iskrcaj se sa selamom Našim i blagoslovima tebi i narodima koji će se izrodit od ovih koji su s tobom! Bit će naroda kojima ćemo davati da uživaju, a kojima ćemo Mi dati da osjete bolnu patnju!" ⁴⁹ Taj slučaj u vijesti iz onog što je čulima nedokučivo spada, koje ti Mi objavljujemo; ni ti ni narod tvoj niste prije ovoga o tome ništa znali. Zato budi strpljiv, ishod će, zaista, u korist bogobojaznih biti.

⁵⁰ I Adu – brata njihova Huda poslasmo. "O narode moj", govorio je on, "Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate, vi samo neistine iznosite. ⁵¹ O narode moj, ja ne tražim od vas nagradu za ovo; nagradu želim samo od Onoga Koji me je stvorio! Zar ne razumijete?! ⁵² O narode moj, molite Gospodara svoga da vam oprosti, i pokajte Mu se, a On će vam slati kišu obilnu i dat će vam još veću snagu, uz onu koju imate, i ne odlazite kao oni koji zlo čine!"

⁵³ "O Hud", govorili su oni, "nisi nam nikakav dokaz donio i mi na samu tvoju riječ nećemo napustiti božanstva svoja, mi tebi ne vjerujemo. ⁵⁴ Mi kažemo samo to da te je neko božanstvo

naše zlom pogodilo.” “Ja pozivam Allaha za svjedoka”, reče on, “a i vi posvjedočite da ja nemam ništa s tim što vi u obožavanju pridružujete – ⁵⁵ Njemu; i zato svi zajedno protiv mene lukavstvo smislite i nimalo mi vremena ne dajte, ⁵⁶ ja se oslanjam na Allaha, moga i vašeg Gospodara! Sve živo samo je Njemu potčinjeno; Gospodar moj je, zaista, na putu pravome.

⁵⁷ Pa ako se okrenete – a ja sam vam saopćio ono što vam je po meni poslano – Gospodar moj će umjesto vas drugi narod dati i vi Mu nećete ničim nauditi; Gospodar moj, zaista, bdije nad svim.” ⁵⁸ I kad je došla odredba Naša, Mi smo, milošću Našom, Huda i vjernike s njim spasili i patnje surove ih pošteldjeli. ⁵⁹ Eto, to je bio narod Ad, oni su dokaze Gospodara svoga poricali i bili neposlušni poslanicima svojim, i slijedili su zapovijed svakog silnika, inadžije. ⁶⁰ I prokletstvo je na ovom svijetu stalno bilo s njim, a bit će i na Sudnjem danu. Ad, doista, nije vjerovao u Gospodara svoga; daleko neka je Ad, narod Hudov!

⁶¹ I Semudu – brata njihova Saliha poslasmo. “O narode moj”, govorio je on, “ibadet samo Allahu činite, vi drugog boga osim Njega nemate! On vas je od zemlje stvorio i dao vam da živite na njoj! Zato Ga molite da vam oprosti i pokajte Mu se! Gospodar moj je, zaista, blizu i odaziva se.” ⁶² “O Salih”, govorili su oni, “ti si među nama prije ovoga cijenjen bio. Zašto braniš da obožavamo ono što su preci naši obožavali? Mi uveliko sumnjamo u ono čemu nas ti pozivaš.” ⁶³ “O narode moj”, govorio je on, “šta mislite: ako je meni jasno ko je Gospodar moj i ako mi je On sâm milost dao, pa ko će me od Allaha odbraniti ako Mu ne budem poslušan? Vi možete samo uvećati propast moju.

⁶⁴ O narode moj, evo, ova Allahova kамила je znak za vas, pa je pustite neka pase po Allahovoј zemlji i ne činite joj nikakvo

zlo da vas ne bi zadesila kazna bliska.”⁶⁵ Ali, oni je zaklaše, pa on reče: “Uživajte u zemlji svojoj još samo tri dana, to nije lažna prijetnja.”⁶⁶ I kad je došla odredba Naša, Mi smo, milošću Našom, Saliha i vjernike s njim spasili od sramote toga dana – Gospodar tvoj je, uistinu, Moćni i Silni,⁶⁷ a one koji su činili zulum pogodio je strašan glas i oni su u svojim domovima osvanuli mrtvi, nepomični,⁶⁸ kao da na njoj nikad nisu ni živjeli. Narod Semud, doista, u Gospodara svoga nije vjerovao; daleko neka je Semud!

⁶⁹ I Ibrahimu su izaslanici Naši došli da mu donesu radosnu vijest. “Selam!”, rekoše. “Selam!”, odgovori on, i ubrzo im donese pečeno tele.⁷⁰ A kad vidje da ga se ruke njihove ne dotiču, on shvati da su neobični i osjeti strah od njih. “Ne boj se!”, rekoše oni, mi smo i Lutovu narodu poslani.⁷¹ A žena njegova stajaše tu, nasmija se, i Mi je obradovasmo Ishakom, a poslije Ishaka Jakubom.⁷² “Jadna ja”, reče, “zar da rodim ovako stara, a i ovaj moj muž je star?! Ovo je, zaista, nešto neobično!”⁷³ “Zar se čudiš Allahovoj odredbi?”, rekoše oni, “Allahova milost i blagoslovi Njegovi neka su na vama, obitelji vjerovjesnička. Zaista je On hvaljen i slavljen!”

⁷⁴ I pošto Ibrahima minu strah i dođe mu radosna vijest, on poče raspravljati s Nama o narodu Lutovu;⁷⁵ Ibrahim je, zaista, obazriv bio, Allahu je mnogo dovu činio i Njemu se vraćao.⁷⁶ “O Ibrahime, prođi se toga, naređenje od Gospodara tvoga je stiglo; njih će stići patnja neizbjježna!”

⁷⁷ I kada izaslanici Naši dodoše Lutu, on se zbog njih nađe u neprilici i to mu teško pade, pa reče: “Ovo je mučan dan!”⁷⁸ I narod njegov pohrli njemu – a prije su nevaljalštine činili. “O narode moj”, reče on, “eto vam za brak mojih kćeri, one su vam čistije! Bojte se Allaha i pred gostima mojim ne sramotite

me! Zar među vama nema razumna čovjeka?”⁷⁹ “Tebi je svakako poznato da nam kćeri tvoje nisu potrebne”, rekoše oni, “ti, doista, znaš šta mi hoćemo.”

⁸⁰ “Kad bih samo imao kakvu moć nad vama”, reče on, “ili da mogu kod zaštitnika snažnog utočište naći!”⁸¹ Odgovoriše: “O Lut, mi smo izaslanici Gospodara tvoga, oni tebi ne mogu nauditi. Ti kreni sa porodicom svojom u gluho doba noći bez žene svoje, nju će zadesiti isto što i njih, i neka se niko od vas ne obazire! Rok im je praskozorje, a zar praskozorje nije blizu?”⁸² I kada dođe naredba Naša, učinismo da ono što je bilo gore – bi dolje, i na njih kišu grumenja od pečena blata spustismo, koje je neprekidno sipalo,⁸³ obilježeno od Gospodara tvoga, a ono od zulumćara nije daleko.

⁸⁴ I Medjenu – brata njihova Šuajba poslasmo. “O narode moj”, govorio je on, “Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate, i nemojte iz posude za mjerjenje i sa vage ništa umanjivati. Vidim da, zaista, u obilju živite i bojim se za vas kazne na Dan koji će sve skoliti.⁸⁵ O narode moj! Posudu za mjerjenje i vagu pravedno ispunite, i ne zakidajte ljude ni u čemu što je njihovo, i ne činite zlo po zemlji nered praveći.⁸⁶ Ono što vam pretekne, a što vam je Allah dozvolio, bolje vam je ako hoćete biti vjernici; a ja nisam vaš čuvar.”

⁸⁷ “O Šuajbe”, govorili su oni, “da li molitva tvoja traži od tebe da napustimo ono što su preci naši obožavali ili da ne postupamo sa imanjima našim onako kako nam je volja? E, baš si obazriv i razuman!”

⁸⁸ “O narode moj”, govorio je on, “šta mislite, ako sam pri jasnom dokazu od Gospodara mogu i On mi dao lijepu opskrbu?! Ja ne želim činiti ono što vama zabranjujem; jedino želim učiniti dobro koliko mogu, a uspjeh moj zavisi samo od

Allaha; u Njega se uzdam i Njemu se obraćam.⁸⁹ O narode moj! Neka vas neslaganje sa mnom nikako ne dovede do toga da vas zadesi ono što je zadesilo Nuhov narod, ili Hudov narod, ili Salihov narod. A i Lutov narod nije od vas daleko.⁹⁰ I tražite oprost od Gospodara svoga, i onda Mu se pokajte! Gospodar je moj, uistinu, milostiv i Onaj Koji voli.”

⁹¹ “O Šuajbe”, rekoše oni, “Mi ne shvatamo mnogo toga što ti govoriš, a vidimo da si ti među nama jadan; da nije rodbine tvoje, mi bismo te kamenovali, ti nad nama nemaš moć i ne uživaš nikakav ugled.”⁹² “O narode moj”, reče on, “zar rodbina moja kod vas ima veći ugled od Allaha, a Njega ste iza sebe odbacili?! Uistinu, Gospodar moj ono što radite znanjem obuhvata.”⁹³ O narode moj, činite sve što možete, a činit ću i ja. Vi ćete, sigurno, saznati koga će kazna stići koja će ga osramotiti i ko je lažac. Pa, čekajte, i ja ću s vama čekati!”

⁹⁴ I kada je nastupila naredba Naša, Mi smo, iz milosti Naše, Šuajba i one koji su uz njega vjerovali spasili, a one koji su zulum činili pogodio je užasan glas i oni su u zemlji svojoj mrtvi, nepomični osvanuli,⁹⁵ kao da na njoj nikad nisu ni postojali. Daleko bio Medjen, kao i Semud!

⁹⁶ I Musaa smo poslali sa znakovima Našim i dokazom jasnim ⁹⁷ faraonu i glavešinama njegovim, ali su oni slijedili faraonovu praksu, a faraonova praksa bila je zabluda.⁹⁸ Na Kijametskom danu on će svoj narod predvoditi i u Vatru ga uvesti, a užasno je mjesto u koje će doveden biti!⁹⁹ Na ovom svijetu ih je pratilo prokletstvo, a pratit će ih i na Kijametskom danu; strašan će biti dar kojim će darivani biti.

¹⁰⁰ To su neke vijesti koje ti o naseljima kazujemo; neka od njih još postoje, a neka su sa zemljom sravnjena.¹⁰¹ Mi im nismo zulum učinili. Oni su sami sebi zulum učinili. Ništa im

nisu pomogla božanstva njihova koja su mimo Allaha molili, kad bi naredba Gospodara tvoga nastupila, samo bi im propast njihovu povećala.

¹⁰² Eto, tako Gospodar tvoj kažnjava kad kažnjava naselja koja zulum čine. Njegova kazna zaista je bolna i žestoka. ¹⁰³ U tome je, zaista, pouka za one koji se plaše patnje na ahiretu; to je Dan kada će svi ljudi biti sabrani i to je Dan kad će svi biti prisutni, ¹⁰⁴ a Mi ga odgađamo samo za neko vrijeme. ¹⁰⁵ A onda kad dođe, bez dopuštenja Njegova niko ni riječ neće izustiti, a među njima bit će nesretnih i sretnih.

¹⁰⁶ I nesretni će u Vatru, u njoj će teško izdisati i udisati; ¹⁰⁷ u njoj će ostati dok je nebesa i Zemlje, osim ako drukčije Gospodar tvoj ne odredi. Gospodar tvoj, zaista, radi ono što želi. ¹⁰⁸ A sretni će u Džennet; u njemu će boraviti dok je nebesa i Zemlje, osim ako drukčije Gospodar tvoj ne odredi; bit će to dar koji će neprekidno trajati. ¹⁰⁹ Zato ne sumnjaj da je lažno ono što oni obožavaju; oni obožavaju upravo ono što su, još prije, obožavali preci njihovi. Mi ćemo im, doista, ono što su zaslužili – bez odbitka dati!

¹¹⁰ I Musau smo Knjigu dali, pa su se o njoj u mišljenju podvojili. I da nije riječi Gospodara tvoga ranije izrečene, bilo bi s njima svršeno, jer oni u nju sumnjaju mnogo. ¹¹¹ I svima njima će Gospodar tvoj prema djelima platiti, On u potpunosti zna ono što su radili.

¹¹² Budi ustrajan na Pravom putu, kao što ti je naređeno, i neka tako postupe i vjernici koji su uz tebe, i obijesni ne budite, On dobro vidi ono što radite. ¹¹³ I ne naginjite onima koji zulum čine, pa da vas Vatra prži, da nemate drugih zaštitnika osim Allaha, i da zatim nemate pomoći! ¹¹⁴ I obavljam namaz početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela

zaista poništavaju hrđava. To je opomena za one koji se opomene prisjećaju.¹¹⁵ I strpljiv budi! Allah, doista, neće uskratiti nagradu onima koji dobra djela čine.

¹¹⁶ A da je barem među narodima prije vas bilo čestitih koji su branili da se na Zemlji nered čini, osim malo njih koje smo Mi spasili! A oni koji su zulum činili odavali su se onome u čemu su uživali, a prestupnici su bili.¹¹⁷ Gospodar tvoj ne bi nikada uništavao naselja nepravedno – čineći im zulum, ako su stanovnici njihovi čestiti bili i stanje među sobom popravljali.

¹¹⁸ A da je Gospodar tvoj htio, sve bi ljude sljedbenicima jedne vjere učinio. Međutim, oni će se uvijek u vjerovanju razilaziti,¹¹⁹ osim onih kojima se Gospodar tvoj smiluje. A zato ih je i stvorio. I ispunit će se riječ Gospodara tvoga: “Napunit ću, zaista, Džehennem džinima i ljudima – zajedno!”

¹²⁰ A sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo. I u ovima došla ti je prava istina, i pouka, i vjernicima opomena.

¹²¹ I reci onima koji neće da vjeruju: “Radite što god možete, i mi ćemo raditi;¹²² i čekajte, i mi ćemo, sigurno, čekati!”

¹²³ Allah zna tajne nebesa i Zemlje i Njemu se sve vraća, zato samo Njemu ibadet čini i samo se u Njega uzdaj! A Gospodar tvoj nije nemaran spram onoga što radite.

12. Jusuf - Jusuf

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-ra.*

Ovo su ajeti Knjige jasne!² Objavljujemo je kao Kur'an na arapskom jeziku da biste razumjeli.³ Mi tebi o najljepšim

događajima kazujemo tako što ti ovaj Kur'an objavljujemo, iako si prije njega jedan od neukih bio.

⁴ Kad Jusuf reče svome ocu: "O oče moj, sanjao sam jedanaest zvijezda, i Sunce i Mjesec, i u snu sam ih vidio kako mi se pokloniše." ⁵ On reče: "O sinko moj, ne kazuj svoj san braći svojoj, da ti ne učine kakvu spletku; šeđtan je, doista, čovjeku neprijatelj otvoreni." ⁶ I, eto, tako, Gospodar tvoj će tebe odabratи, i tumačenju snova te naučiti i blagodat Svoju tebi i Jakubovoј porodici upotpunitи, kao što je prije upotpunio precima tvojim, Ibrahimu i Ishaku. Gospodar tvoj je, zaista, Onaj Koji sve zna i mudar je.

⁷ U Jusufu i braći njegovoј nalaze se pouke za sve koji se raspituju. ⁸ Kada oni rekoše: "Jusuf i brat njegov draži su našem ocu od nas, a mi smo grupa. Naš otac je, zaista, u zabludi očitoj.

⁹ Ubijte Jusufa ili ga u nekoj zabiti ostavite, otac vaš će se vama okrenuti, i poslije toga ćete добри ljudi biti." ¹⁰ Jedan od njih reče: "Ako baš hoćete nešto učiniti, onda Jusufa ne ubijte, već ga na dno nekog bunara bacite, uzet će ga neki putnici prolaznici."

¹¹ "O oče naš", rekoše oni, "zašto nam ne povjeriš Jusufa? Mi mu, zaista, želimo dobro. ¹² Pošalji ga sutra s nama da se zabavi i igra, a mi ćemo ga, sigurno, čuvati." ¹³ On odgovori: "Bit će mi, doista, žao ako ga odvedete, a plašim se da ga vuk ne pojede kad vi prema njemu nehajni budete." ¹⁴ "Ako bi ga vuk pojeo, a mi smo grupa", rekoše oni, "bili bismo, zaista, gubitnici."

¹⁵ I kada ga odvedoše i odlučiše da ga bace na dno bunara, Mi mu objavismo: "Ti ćeš ih o ovom njihovom postupku, sigurno, obavijestiti, a oni tebe neće ni prepoznati." ¹⁶ I uvečer dodoše svom ocu plačući. ¹⁷ "O oče naš", rekoše, "bili smo otišli da se nadmećemo, a Jusufa smo ostavili kod naših stvari, pa ga je vuk pojeo. A ti nam nećeš vjerovati iako istinu govorimo." ¹⁸ I

košulju njegovu lažnom krvlju okrvaviše. "U vašim dušama je ponikla zla misao", reče on, "a strpljivost je lijepa; od Allaha tražim pomoć u onome što vi govorite."

¹⁹ I dodoše neki putnici prolaznici, te poslaše vodonošu svoga i on spusti vedro svoje. "Gle, sreće", viknu on, "evo, jednog dječaka!" I oni su ga kao trgovacku robu sakrili, a Allah dobro zna šta su činili. ²⁰ I prodadoše ga za malu nadoknadu, za nekoliko srebrenjaka; u vezi s njim bili su ravnodušni.

²¹ I onda onaj iz Misra, koji ga je kupio, reče ženi svojoj: "Učini mu boravak prijatnim! Može nam koristan biti, a možemo ga i posiniti!" I, eto, tako Mi Jusufu dadosmo lijepo mjesto na Zemlji i naučismo ga tumačenju snova – a Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna. ²² I kad on stasa, Mi mu podarismo mudrost i znanje; tako Mi nagrađujemo dobročinitelje.

²³ I poče ga na grijeh navoditi ona u čijoj je kući bio, pa zaključa sva vrata i reče: "Hodi!" "Allahovu zaštitu tražim", uzviknu on, "gospodar me moj lijepo pazi; a zulumčari neće nikad uspjeti." ²⁴ I ona je bila poželjela njega, a i on bi nju bio poželio da od Gospodara svoga nije jasan znak ugledao – tako bi, da odvratimo od njega zlo i blud. Uistinu je on među Našim odabranim robovima.

²⁵ I njih dvoje prema vratima potrčaše – a ona razdera straga košulju njegovu – i muža njezina kraj vrata zatekoše. "Kakvu kaznu zaslužuje onaj koji je htio ženi tvojoj zlo učiniti", reče ona, "ako ne tamnicu ili kaznu bolnu?" ²⁶ "Ona je pokušala da me zavede.", reče Jusuf. I posvjedoči jedan svjedok iz porodice njene: "Ako je košulja njegova sprijeda razderana, onda ona istinu govori, a on je među lažljivcima, ²⁷ a ako je košulja njegova straga razderana, onda ona laže, a on govori istinu." ²⁸ I kad on vidje da je košulja njegova straga razderana, reče:

“To je jedno od vaših – ženskih lukavstava; vaša lukavstva su, zaista, velika! ²⁹ Ti, Jusufe, zaboravi i ne spominji ovo, a ti traži oproštenje za grijeh svoj; ti si, uistinu, jedna od griješnica bila!”

³⁰ I žene u gradu počeše govorkati: “Velikaševa žena zavodi mladića, slugu svoga, u njega se ludo zaljubila! Mi mislimo da je ona u zabludi očitoj.” ³¹ I kad ona ču za ogovaranja njihova, posla po njih, te im naslone pripremi, dade svakoj od njih po nož i reče: “Izadi pred njih!” A kad ga one ugledaše, njegova ljepota ih zanese i po rukama svojim se porezaše: “Sačuvaj, Allahu”, uskliknuše, “ovo nije čovjek, ovo je melek plemeniti!” ³² “E, to vam je onaj zbog koga ste me korile.”, reče ona. “Istina je da sam ga zavodila, ali se on uščuvao. Ako ne učini ono što od njega tražim, sigurno će u zatvoru završiti i među poniženim biti.” ³³ “Gospodaru moj”, rekao je on, “draža mi je tamnica od ovoga na što me one navraćaju! I ako Ti ne odvratiš od mene lukavstva njihova, ja mogu prema njima naklonost osjetiti i jedan od lahkomislenih postati.” ³⁴ I Gospodar mu njegov molbu usliša i spasi ga lukavstva njihova; On je, uistinu, Svečujući i Sveznajući.

³⁵ A potom im, kada su vidjeli dokaze da je nedužan, naumpade da ga za neko vrijeme smjeste u tamnicu. ³⁶ S njim su u tamnicu ušla još dva momka. “Ja sam sanjaо da cijedim vino.”, reče jedan od njih. “A ja, opet”, reče drugi, “kako na glavi nosim hljeb koji ptice kljuju. Protumači nam to, jer vidimo da si, zaista, jedan od dobročinitelja.”

³⁷ “Ništa od onoga što jedete neće vam doneseno biti, a da vam ja prije ne kažem što ćete dobiti.”, reče Jusuf. “To je samo dio onoga čemu me naučio Gospodar moj, ja se klonim vjere naroda koji u Allaha ne vjeruje i koji i ahiret negira,³⁸ i slijedim vjeru predaka svojih, Ibrahima i Ishaka i Jakuba; nama ne priliči

da ikoga Allahu u obožavanju pridružujemo. To je iz Allahove darežljivosti prema nama i ostalim ljudima, ali većina ljudi ne zahvaljuje.”³⁹ “O drugovi moji u tamnici, da li su raznorazna božanstva bolja ili Allah, Jedini i Potčinitelj svega? ⁴⁰ Oni koje, mimo Njega, obožavate – samo su imena koja ste im nadjenuli vi i preci vaši – Allah o njima nikakva dokaza nije objavio. Sud pripada jedino Allahu, a On je naredio da samo Njemu ibadet činite. To je jedino prava vjera, ali većina ljudi ne zna.

⁴¹ O drugovi moji u tamnici, jedan će od vas gospodara svoga vinom pojiti, a drugi će raspet biti, pa će mu ptice glavu kljuvati. Ono što ste pitali već je određeno!”⁴² A onome od njih dvojice za kojeg je znao da će spašen biti reče: “Spomeni me gospodaru svome!”, ali šeđtan učini te on zaboravi da ga spomene gospodaru svome i Jusuf ostade u tamnici nekoliko godina.

⁴³ I vladar reče: “Sanjao sam kako sedam mršavih krava pojede sedam debelih, i sanjao sam sedam klasova zelenih i sedam drugih, sasušenih. O velikaši, protumačite mi san moj ako snove znate tumačiti?”⁴⁴ “Zbrkanih li snova”, rekoše oni, “mi snove ne znamo tumačiti.”⁴⁵ I tada jedan od one dvojice koji se spasio, koji se poslije toliko vremena sjetio, reče: “Ja ћu vam protumačiti san, samo me pošaljite!”

⁴⁶ “Jusufe, o ti koji si uvijek iskren, protumači nam šta znači: sedam mršavih krava pojede sedam debelih; i sedam klasova zelenih i sedam drugih sasušenih – pa da se vratim ljudima, da bi oni saznali.”⁴⁷ “Sijat ћete sedam godina uzastopno”, reče, “pa ono što požanjete, u klasu ostavite, osim ono malo što ћete jesti.”⁴⁸ Zatim ћe poslije doći sedam teških, koje ћe pojesti ono što ste za njih pripremili, ostat ћe jedino ono malo što ћete za sjetuva sačuvati.⁴⁹ Zatim ћe, poslije toga, doći godina u kojoj ћe ljudima kiše u obilju biti i u kojoj ћe cijediti.”

⁵⁰ I vladar reče: "Dovedite mi ga!" I kad Jusufu izaslanik dođe, on reče: "Vrati se gospodaru svome i upitaj ga: 'Šta je s onim ženama koje su svoje ruke porezale? Gospodar moj dobro zna spletke njihove!'" ⁵¹ "Šta je s vama bilo kad ste Jusufa zavodile?", upita velikaš. "Sačuvaj, Allahu", rekoše one, "mi o njemu ništa ružno ne znamo!" "Sad će istina izaći na vidjelo", reče velikaševa žena, "ja sam njega zavodila, a on je, doista, jedan od iskrenih.

⁵² To je zato da on zna da ga ja nisam tajno iznevjerila i da Allah ne da da se ostvare spletke izdajnika. ⁵³ Ja ne pravdam sebe, duša je, zaista, sklona zlu, osim one kojoj se Gospodar moj smiluje. Gospodar moj je, zaista, Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je."

⁵⁴ I velikaš reče: "Dovedite mi ga, uzet ću ga u svoju svitu.", i pošto porazgovara s njim, reče mu: "Ti ćeš od danas kod nas utjecajan i od povjerenja biti." ⁵⁵ "Postavi me", reče, "da vodim brigu o zalihamu u zemlji, ja sam, zaista, čuvaran i znan." ⁵⁶ I tako Mi Jusufu dadosmo vlast u zemlji; boravio je ondje gdje je htio; milost svoju Mi dajemo onome kome hoćemo i ne uništavamo nagradu onima koji dobra djela čine. ⁵⁷ A nagrada na ahiretu bolja je za one koji su vjerovali i stalno se Allaha bojali.

⁵⁸ I dodoše braća Jusufova i uđoše k njemu, pa ih on poznaće, a oni njega ne poznadoše. ⁵⁹ I kad ih podmiri namirnicama i tovare im pripremi, reče: "Dovedite mi svoga brata po oču, zar ne vidite da punu mjeru dajem i da najbolje ugošćujem. ⁶⁰ Ako mi ga ne dovedete, nećete više od mene mjeru s namirnicama dobiti i blizu mi ne dolazite!" ⁶¹ "Pobrinut ćemo se da ga nekako od oca njegova izmamimo, zaista ćemo tako postupiti", rekoše oni.

⁶² A Jusuf reče momcima svojim: "Stavite njihove stvari za

koje su kupili namirnice u tovare njihove, oni će ih, kad se vrate svojima, prepoznati i opet će se vratiti.”⁶³ I pošto se vratiše ocu svome, rekoše: “O oče naš, uskraćeni ćemo za mjeru s namirnicama biti. Zato pošalji s nama brata našeg da bismo dobili mjeru s namirnicama, a mi ćemo ga, zaista, čuvati.”⁶⁴ “Zar da vam ga povjerim kao što sam prije povjerio brata njegova?”, reče on. “Ali, Allah je Čuvar najbolji i On je Najmilostiviji!”

⁶⁵ A kada otvoriše tovare svoje, nađoše da su im vraćene stvari njihove, i rekoše: “O oče naš, šta možemo više poželjeti? Evo, vraćene su nam stvari naše, i hranom ćemo porodicu našu namiriti, i brata našeg ćemo čuvati, a dobit ćemo i dodatni tovar koji kamila može ponijeti; to je za njega nezнатан iznos.”⁶⁶ “Ja ga s vama neću poslati”, reče, “dok se čvrsto Allahom ne zakunete da ćete mi ga, doista, vratiti, osim ako onemogućeni budete.” I pošto mu se oni zakleše, on reče: “Allah je za ono što govorimo jamac!”

⁶⁷ I reče: “O sinovi moji, ne ulazite na jednu kapiju, već na razne kapije, a ja vas ne mogu spasiti od onoga što vam Allah odredi; vlast pripada jedino Njemu, ja se na Njega oslanjam, i neka se samo na Njega oslanjaju oni koji se oslanjaju!”⁶⁸ I kad uđoše onako kako im je otac njihov naredio, to im nimalo nije pomoglo da budu poštědeni onoga što im je Allah bio odredio, jedino se ostvarila želja Jakubova, koju je izvršio, a on je, uistinu, znanje imao, zato što smo ga Mi naučili, ali većina ljudi ne zna.

⁶⁹ I kad dodoše kod Jusufa, on privi na grudi brata svoga i reče: “Ja sam, doista, brat tvoj i ne žalosti se zbog onog što su oni činili.”⁷⁰ I pošto ih namiri potrebnom hranom, stavi pehar u tovar brata svoga, a poslije jedan glasnik stade vikati: “O karavanu, vi ste, doista, kradljivci!”⁷¹ Oni im pristupiše i upitaše: “Šta ste to izgubili?”⁷² “Izgubili smo vladarevu posudu.”, odgovoriše.

“Ko je donese, dobit će tovar hrane koji kamila može ponijeti. Ja za to garantujem.”⁷³ “Allaha nam”, rekoše oni, “vi znate da mi nismo došli da činimo nered u zemlji, i mi nismo kradljivci.”⁷⁴ “A kakva je takvome kazna ako budete lagali?”, upitaše.⁷⁵ “Kazna je onome u čijem se tovaru nađe – sam on.”, odgovoriše. “Eto, tako mi kažnjavamo zulumčare.”⁷⁶ I on poče s vrećama njihovim, prije vreće brata svoga, a onda izvadi pehar iz vreće brata svoga. Tako smo, eto, u Jusufov u korist varku napravili. On, po vladarevu zakonu, nije mogao uzeti kao roba brata svoga, izuzev da to Allah hoće. Mi uzdižemo na veće položaje onoga koga hoćemo. Sve znaniji od znanijeg ima, a Sveznajući je iznad svakog.

⁷⁷ “Ako je on ukrao”, rekoše oni, “pa i prije je brat njegov krai!” I Jusuf to u sebi zataji i to im ne otkri. “Vi ste u gorem položaju”, pomisli u sebi, “Allah najbolje zna ono što vi spominjete.”⁷⁸ “O velikašu”, rekoše oni, “on ima vrlo stara oca, pa uzmi jednog od nas umjesto njega! Mi, uistinu, vidimo da si jedan od dobročinitelja.”⁷⁹ “Sačuvaj, Allahu”, reče, “da uzmemo nekog drugog do onoga u koga smo našli ono što je naše! Tada bismo zaista zulumčari bili!”

⁸⁰ I pošto u njemu izgubiše svaku nadu da će brata spasiti, odvojiše se ustranu da se posavjetuju. “Zar ne znate”, reče najstariji među njima, “da ste se svome ocu Allahom zakleli, a i da ste prije toga u vezi s Jusufom propust učinili?! Neću napustiti ovu zemlju dok mi to moj otac ne dozvoli ili dok Allah u mojoj korist ne presudi, a On je Sudija najbolji.”⁸¹ “Vratite se svom ocu pa recite: ’O oče naš, sin tvoj je ukrao; mi tvrdimo samo ono što smo vidjeli, a mi nismo mogli neviđeno znati.⁸² Pitaj naselje u kojem smo boravili i karavan s kojim smo došli. Mi, zaista, govorimo istinu!’”

⁸³ "Nije tako", reče Jakub, "u dušama vašim ponikla je zla misao, a lijepa je strpljivost. Nadam se da će mi ih Allah sve vratiti; uistinu je On Sveznajući i Mudri." ⁸⁴ I okrenu se od njih i reče: "O Jusufe, tugo moja!", i oči mu pobijelješe od jada, bio je vrlo potišten. ⁸⁵ "Allaha nam", rekoše oni, "ti toliko spominješ Jusufa da ćeš teško oboljeti ili umrijeti!" ⁸⁶ "Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a Allah mi je dao da znam ono što vi ne znate.", reče on. ⁸⁷ "O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u milost Allahovu; doista, nadu u Allahovu milost gube samo ljudi koji su nevjernici."

⁸⁸ I kad oni uđoše kod njega, rekoše: "O velikašu, i nas i porodicu našu pritisla je nevolja; donijeli smo malo vrijedne stvari, ali ti nam podaj punu mjeru i udijeli nam milostinju, jer Allah, doista, nagrađuje one koji milostinju udjeluju." ⁸⁹ "A znate li?", upita on, "Šta ste uradili s Jusufom i bratom njegovim kada ste lahkomisleni bili?" ⁹⁰ "A da ti nisi, uistinu, Jusuf?", povikaše oni. "Da, ja sam Jusuf, a ovo je brat moj, Allah nam je milost darovao; a ko god Ga se boji i strpi se – pa, Allah, uistinu, neće dopustiti da propadne nagrada onima koji dobra djela čine."

⁹¹ "Allaha nam", rekoše oni, "Allah ti je nad nama prednost dao, mi smo, zaista, griješili!" ⁹² "Danas vam neće biti ukora", reče, "Allah će vam oprostiti, On je najmilostiviji!" ⁹³ "Ponesite ovu košulju moju i bacite je na lice moga oca; on će progledati; i svu porodicu svoju mi dovedite!"

⁹⁴ I kad karavan napusti Misr, otac njihov reče: "Ja, zbilja, osjećam miris Jusufov, samo ne recite da sam omatuhi."

⁹⁵ "Allaha nam", rekoše oni, "doista si ti još uvijek u prijašnjoj zabludi." ⁹⁶ A kad glasonoša s radosnom vijesti dode, on stavi košulju na lice njegovo i on progleda. "Zar vam ne rekoh", reče,

“da ja znam od Allaha ono što vi ne znate.”⁹⁷ “O oče naš”, rekoše oni, “zamoli za oprost grijeha naših, mi smo, zaista, grijesili.”

⁹⁸ “Zamolit ću Gospodara svoga da vam oprosti”, odgovori on, “jer On je Oprostitelj grijeha, Milostivi.”

⁹⁹ I kad dodoše kod Jusufa, on privi roditelje svoje na grudi i reče: “Nastanite se u Misru, od svega, ako Allah da, sigurni!”

¹⁰⁰ I on roditelje svoje postavi na prijesto i svi mu se nakloniše, pa on reče: “O oče moj, ovo je ostvarenje moga sna nekadašnjeg. Gospodar moj ga je istinitim učinio. On je bio dobar prema meni kad me je iz tamnice izbavio i vas iz pustinje doveo, nakon što je šeđtan između mene i braće moje bio razdor posijao. Gospodar moj je, zaista, dobrostiv onome kome On hoće, i On je, zaista, Sveznajući i Mudri!

¹⁰¹ Gospodaru moj, Ti si mi dao dio vlasti i naučio me tumačenju snova! O Ti Koji si nebesa i Zemlju bez prethodnog primjera stvorio, Ti si Zaštitnik moj i na dunjaluku i na ahiretu; daj da umrem kao musliman i pridruži me čestitima!”

¹⁰² Eto, to su neke vijesti iz onoga što je čulima nedokučivo i koje tebi objavljujemo, a ti nisi bio s njima kada su se oni odlučili i kada su spletke smislili. ¹⁰³ A većina ljudi, ma koliko ti nastojao, nisu vjernici. ¹⁰⁴ Ti od njih ne tražiš nagradu za to, to je samo opomena svim svjetovima.

¹⁰⁵ A koliko ima znakova na nebesima i na Zemlji pored kojih prolaze i tom prilikom se od njih okreću! ¹⁰⁶ Većina njih ne vjeruje u Allaha, osim tako što Mu druge u obožavanju pridružuju. ¹⁰⁷ Zar mogu biti sigurni da ih nevolja, kao Allahova kazna, neće stići ili da ih čas suđeni neće iznenaditi, a da oni to neće ni primijetiti? ¹⁰⁸ Reci: “Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja i svaki onaj koji me slijedi,

i neka je Uzvišen Allah, ja nisam od onih koji Mu druge u obožavanju pridružuju.”

¹⁰⁹ A Mi smo i prije tebe samo muškarce slali, koji su iz naseljenih mjesto bili i kojima smo objave dostavljali. Zašto ovi ne putuju po svijetu, pa da vide kako su skončali oni prije njih – a ahiret je, zaista, bolji za one koji se Allaha boje i zabranjenog ušćuvaju – zar ne razumijete?! ¹¹⁰ I kad bi poslanici gotovo nadu gubili i pomišljali da će ih za lašce proglašiti, pomoći Naša bi im došla. Spasili bismo one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoila ljude prestupnike.

¹¹¹ U kazivanju o njima pouka je za one koji su razumom obdareni. Kur'an nije izmišljena besjeda, on priznaje Knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i uputa je i milost narodu koji vjeruje.

13. Er-Ra'd - Grmljavina

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim-ra.*

Ovo su ajeti Knjige! A ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga istina je, ali većina ljudi ne vjeruje. ² Allah je nebesa, vidite ih, bez stubova podigao, i onda se nad Aršom uzvisio, i Sunce i Mjesec potčinio; svako se kreće do roka određenog. On upravlja svim i potanko izlaže dokaze kako biste u susret s Gospodarom svojim čvrsto bili uvjereni. ³ I On je Taj Koji je Zemlju rasprostrio i na njoj nepomične planine i rijeke stvorio i od svakog ploda po par, muško i žensko, dao; On dan zastire noću. U tome, doista, ima dokaza za ljude koji razmišljaju.

⁴ Na Zemlji ima predjela koji jedni s drugima graniče, i bašča s grožđem, i njiva, i palme; sa više izdanaka i samo s jednim, i

jednom te istom vodom se napajaju; ipak, plod nekih činimo ukusnijim od drugih. U tome, doista, ima znakova za ljude koji razumiju.

⁵ A ako se čudiš, pa – čudo su riječi njihove: “Zar ćemo kad prah budemo, zaista ponovo biti stvoreni?” To su oni što ne vjeruju u Gospodara svoga. To su oni na čijim vratovima će biti sindžiri. To su oni što im Vatra pripada; u njoj će vječno ostati.

⁶ Oni te požuruju sa zlom prije nego s dobrim, a bilo je kazni i prije njih. Gospodar tvoj ljudima prašta i uprkos zulumu njihovom, ali Gospodar tvoj, doista, i kažnjava žestoko.

⁷ A oni koji ne vjeruju govore: “Zašto mu Gospodar njegov ne pošalje kakav znak?” Ti si, međutim, samo upozoritelj, a svaki je narod imao onoga koji ga je na Pravi put usmjeravao.

⁸ Allah zna šta svako žensko nosi i šta materice kraće nose, a šta duže; u Njega sve ima mjeru. ⁹ On je Znalac i onog što je čulima nedokučivo i onog što je pojavno, On je Veličanstveni i Uzvišeni. ¹⁰ Za Njega je jednak onaj od vas koji tiho govori i onaj koji to glasno čini, onaj koji se noću skriva i onaj koji po danu hodi.

¹¹ Uz svakog od vas su meleci, koji se smjenjuju ispred njega i iza njega – po Allahovu naređenju nad njim bdiju. Sigurno je da Allah neće izmijeniti stanje u kojem se nalazi neki narod sve dok ti ljudi ne promijene ono što je u njima samima. A kad Allah htjedne nekom narodu nešto što je loše, niko to ne može spriječiti; bez Njega im nema zaštitnika.

¹² On je Taj Koji vam pokazuje munju da se uplašite i ponadate, i On daje da iznova nastaju teški oblaci. ¹³ I grmljavina veliča i hvali Njega, a i meleci, iz strahopoštovanja prema Njemu; On šalje gromove i njima pogoda koga hoće, a oni, i pored toga, raspravljaju o Allahu, a On žestoko kažnjava.

¹⁴ Samo se Njemu može istinski moliti. A oni kojima se pored Njega mole – neće im se odazvati, kao što ni voda neće stići u usta onome koji prema njoj samo dlanove svoje pruži; dova nevjernika zasigurno je beskorisna.

¹⁵ Allahu sedždu čini sve što je na nebesima i na Zemlji, svojom voljom ili pod moranje, a i sjene njihove – ujutro i na kraju dana. ¹⁶ Reci: "Ko je Gospodar nebesa i Zemlje?" – i odgovori: "Allah!" "Reci: "Pa zašto ste onda umjesto Njega kao zaštitnike prihvatali one koji sami sebi ne mogu neku korist pribaviti niti od sebe kakvu štetu otkloniti?" Reci: "Zar su jednaki slijepac i onaj koji vidi, ili, zar su isto tmine i svjetlo, ili, možda misle da oni koje su Allahu u obožavanju pridruživali stvaraju kao što On stvara, pa im se stvaranje čini sličnim?!" Reci: "Allah je Stvoritelj svega i On je Jedini, Potčinitelj svega."

¹⁷ On vodu s neba spusti, pa svakom udolinom poteče onoliko koliko može da prihvati i bujica nosi pjenu koja narasta. I ono što ljudi tope na vatri u želji da dobiju nakit ili oruđe ima, također, otpad, sličan pjeni. Tako Allah navodi primjer za istinu i neistinu: pjena se raspršuje, dok ono što koristi ljudima ostaje na Zemlji. Tako, eto, Allah navodi primjere.

¹⁸ Onima koji se Gospodaru svome odazovu – nagrada najljepša pripada; a oni koji Mu se ne odazovu – kad bi sve što je na Zemlji njihovo bilo, i još toliko, rado bi se time otkupili. Njih čeka užas polaganja računa, prebivalište njihovo bit će Džehennem, a grozna li je on postelja!

¹⁹ Zar je onaj koji zna da je istina ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga kao onaj koji je slijep?! A pouku primaju samo oni koji razum imaju, ²⁰ oni koji obavezu prema Allahu ispunjavaju i ne krše obećanje; ²¹ i oni koji održavaju ono što je Allah naredio da se održava i Gospodara svoga se boje i užasa

obračuna se plaše.²² I oni koji trpe u želji za licem Gospodara svoga, i oni koji namaz obavljaju, i koji od onoga što im dajemo i tajno i javno udjeljuju, i koji dobrim na zlo uzvraćaju – njima će lijep ishod dunjaluka pripasti, njih čeka najljepše prebivalište.²³ Vrtovi Adna u koje će ući i oni, i roditelji njihovi, i žene njihove i porod njihov – oni koji su bili čestiti – meleci će im ulaziti na vrata svaka.²⁴ Selam neka je vama zato što ste trpjeli, a divan li je ishod nakon dunjaluka!

²⁵ A oni koji krše obećanje prema Allahu, nakon što su se na to čvrsto obavezali, i kidaju ono što je Allah naredio da se održava, i čine nered na Zemlji – njih čekaju prokletstvo i užas boravišta.²⁶ Kome hoće, Allah daje opskrbu u obilju, i uskraćuje. Oni se raduju životu na ovom svijetu, a život na ovom svijetu prema ahiretu samo je prolazno uživanje.

²⁷ Oni koji ne vjeruju govore: “Zašto mu od Gospodara njegaova nije spušten kakav znak?” Reci: ”Allah odvodi na stranputicu onoga koga On hoće, a k sebi upućuje onoga ko Mu se pokajnički obraća.”²⁸ One koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju – a srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju.²⁹ Onima koji vjeruju i čine dobra djela – blago njima, njih čeka divno prebivalište.

³⁰ I tako smo te poslali narodu prije kojeg su bili i nestali drugi narodi da im kazuješ ono što ti objavljujemo, a oni u Sudemilosnog ne vjeruju. Reci: “On je Gospodar moj, nema boga osim Njega, na Njega se oslanjam i Njemu se obraćam.”

³¹ Kad bi se kakvom knjigom brda pokrenula, ili zemlja iskomadala, ili mrtvi dozvali, Kur'an bi to bio! Štaviše, Allahu pripada sve! A zar se oni koji vjeruju još ne nadaju u to da bi Allah, samo kad bi htio, sve ljude uputio?! A nevjernike će nesreća neprestano pogađati ili će u blizini mjesta njihova

doći zbog onoga što rade – sve dok se Allahovo obećanje ne ostvari. Allah, zaista, ne krši obećanje.³² I prije tebe su poslanici ismijavani bili, pa sam Ja onima koji nisu vjerovali vremena ostavljaо, i poslije sam ih kažnjavaо, a kakva je samo bila kazna Moja!

³³ Pa zar je Onaj Koji nad svakim bdije, šta god da uradi, kao onaj ko to nije u stanju uraditi?! A Allahu su pridružili ortake. Reci: "Imenujte ih!" Zar da Ga vi obavještavate o nečemu što se na Zemlji nalazi – što On zna da postoji, ili ih vi po svome nahođenju tako nazivate?! Ustvari, predstavljeno je lijepim onima koji ne vjeruju spletkarenje njihovo i oni su od Pravog puta odvraćeni. A onaj koga Allah na stranputicu okrene neće imati nikoga da ga na Pravi put uputi.³⁴ Oni će u životu na dunjaluku patiti, ali će patnja na ahiretu, sigurno, teža biti; od Allaha ih niko neće odbraniti.

³⁵ Ovakav Džennet je obećan bogobojsnima: vrtovi s rijekama, kroz njega rijeke teku, njegovi plodovi i hladovina trajni su; to će, na kraju, slijediti onima koji se zabranjenog uščuvaju, a ono što nevjernicima na kraju slijedi Vatra će biti.

³⁶ Oni kojima smo dali Knjigu raduju se svemu što objavljujemo tebi, ali u urotničkim grupama ima onih koji poriču nešto od toga. Reci: "Meni je naređeno da samo Allahu ibadet činim i da Njemu nikoga u obožavanju ne pridružujem; Njemu ja pozivam i Njemu se vraćam."³⁷ I Mi ga tako objavljujemo usavršenog na arapskom jeziku. A ako bi se ti za čudima njihovim poveo, nakon što ti je znanje došlo, ti ne bi imao nikoga ko bi te od Allaha zaštitio ni odbranio.³⁸ I prije tebe smo poslanike slali, i supruge i potomke im davali. I nijedan poslanik nije mogao s nekim znakom istupiti, osim s Allahovom dozvolom. Svako

doba imalo je Knjigu.³⁹ Allah uklanja šta hoće, a ostavlja šta hoće; u Njega je glavna Knjiga.

⁴⁰ Bilo da ti pokažemo dio onoga što im prijeteći obećavamo, bilo da ti život oduzmem, tvoje je da obznanjuješ, a Naše da račune svodimo.⁴¹ Zar oni ne vide da Mi Zemlju sužavamo umanjujući krajeve njene?! A Allah sudi i niko ne može presudu Njegovu pobiti, i On brzo račun svodi.⁴² Lukavstva su smisljali i oni prije njih, ali svako lukavstvo pripada Allahu, i On zna šta svako zaslužuje. A nevjernici će, sigurno, saznati kome će lijep ishod na kraju pripasti.

⁴³ Oni koji ne vjeruju govore: "Ti nisi poslanik." Reci: "Meni i vama dovoljan će kao svjedok biti Allah, i oni koji znanje iz Knjige imaju."

14. Ibrahim - Ibrahim

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-ra.*

Ovo je Knjiga koju ti objavljujemo da ljude dozvolom njihova Gospodara izvedeš iz tmina na svjetlo, na put Silnoga i Hvaljenoga,² Allaha, čije je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji. A teško nevjernicima od patnje žestoke,³ onima koji život na dunjaluku više vole od ahireta i koji od Allahova puta odvraćaju i nastoje ga krivim prikazati! Oni su daleko zalutali.

⁴ Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga da bi mu objasnio. A Allah kome hoće daje da je u zabludi i upućuje koga hoće; On je Silni i Mudri.

⁵ I Musaa smo poslali s dokazima Našim: "Izvedi narod svoj iz tmina na svjetlo i podsjeti ga na Allahove blagodati." To su, uistinu, znakovi za svakog ko je strpljiv i zahvalan.

⁶ I kad Musa reče narodu svom: "Sjetite se Allahove blagodati kad vas je izbavio od faraonovih ljudi koji su vas najgorim mukama mučili, koji su vam mušku djecu klali, a žensku u životu ostavljali – to je bilo veliko iskušenje od Gospodara vašega." ⁷ I kad je Gospodar vaš objavio: "Ako budete zahvalni, Ja ћu vam, sigurno, još više dati; budete li nezahvalni, žestoka ћe, doista, biti kazna Moja." ⁸ I Musa još reče: "Ako budete nezahvalni i vi i svi drugi na Zemlji, pa, Allah je, doista, neovisan i hvaljen."

⁹ Zar do vas nije doprla vijest o onima prije vas, o narodu Nuhovu, i o Adu, i o Semudu, i o onima poslije njih? Samo ih Allah zna! Poslanici su im njihovi jasne dokaze donosili, ali oni su ruke svoje na usta stavljali i govorili: "Mi ne vjerujemo u ono što se po vama šalje i mi itekako sumnjamo u ono u što nas pozivate."

¹⁰ Poslanici su njihovi govorili: "Zar se može sumnjati u Allaha, Koji je nebesa i Zemlju bez prethodnog primjera – iz ničega stvorio? On vas poziva da bi vam neke grijehе oprostio i da bi vas do roka određenog ostavio." Oni su odgovorili: "Vi ste ljudi kao i mi; hoćete da nas odvratite od onih koje su naši preci obožavali – pa, donesite nam dokaz očevidni."

¹¹ "Mi jesmo ljudi kao i vi", govorili su im poslanici njihovi, "ali, Allah daruje samo one robe Svoje koje On hoće; mi vam ne možemo donijeti dokaz osim s dozvolom Allahovom – a vjernici neka se samo na Allaha oslanjaju." ¹² "Zašto da se ne oslanjamo na Allaha kad nas je On putevima kojim idemo uputio? Mi ћemo, doista, strpljivo podnositi ono čime nas uzinemiravate – a oni koji se oslanjaju, neka se samo na Allaha oslanjaju!"

¹³ Oni koji nisu vjerovali govorili su poslanicima svojim: "Ili ћete se u vjeru našu vratiti ili ћemo vas, doista, iz zemlje naše

protjerati!” A poslanicima je Gospodar njihov objavljivao: “Mi ćemo zulumćare sigurno uništiti.¹⁴ I poslije njih vas na Zemlji nastaniti. Bit će to za one koji će se polaganja računa preda Mnom bojati i koji će od prijetnje Moje strahovati.”

¹⁵ I poslanici su pomoći tražili, pa je svaki oholi inadžija nastradao. ¹⁶ Pred njim će Džehennem biti – i on će biti napajan tekućinom od sukrvice. ¹⁷ Mučit će se da je proguta, ali je nikako neće moći proždrijeti i smrt će mu sa svih strana prilaziti, ali on neće umrijeti; njega poslije toga tek čeka patnja teška.

¹⁸ Djela onih koji ne vjeruju u Gospodara svoga nalik su na pepeo koji vihor u olujnom danu raznese; neće moći očekivati nikakvu nagradu za djela koja su učinili, to je stranputica daleka. ¹⁹ Zar ne vidiš da je Allah nebesa i Zemlju s Istином stvorio? Ako htjedne vas će ukloniti i nova stvorenja dovesti. ²⁰ To Allahu nije teško.

²¹ I izići će svi pred Allaha, pa će oni koji su bili nemoćni reći svojim glavešinama, onima koji su osioni bili: “Mi smo bili vaše pristalice, pa da li ste u stanju da nas bar malo od Allahove kazne zaštitite?” “Da je nas Allah uputio”, odgovorit će oni, “i mi bismo bili vas uputili. Žalili se mi ili trpjeli, svejedno nam je, spasa nama više neće biti.”

²² I kada bude sve riješeno, šejtan će reći: “Allah vam je istinsko obećanje dao, a ja sam vam obećavao i svoja obećanja iznevjerio; ali, ja nisam nikakvog dokaza nad vama imao, samo sam vas pozivao i vi ste mi se odazivali; zato ne korite mene, već sami sebe; niti ja mogu vama pomoći, niti vi možete pomoći meni. Ja nemam ništa s tim što ste me prije Njemu u obožavanju pridruživali. Zulumćare sigurno čeka bolna patnja.”

²³ A oni koji su vjerovali i dobra djela činili bit će uvedeni, s dozvolom Gospodara njihova, u džennetske bašče kroz koje

rijeke teku i u njima će vječno boraviti, njihov pozdrav će u njima selam biti.

²⁴ Zar ne vidiš kako Allah navodi primjer – lijepa je riječ kao lijepo drvo: korijen mu je čvrsto u zemlji, a grane prema nebu.

²⁵ Ono plod svoj u svakom momentu daje s dozvolom Gospodara svoga – a Allah ljudima navodi primjere da bi se prisjetili i pouku uzeli, ²⁶ a ružna je riječ kao ružno drvo koje je s površine zemlje iščupano. Njemu nema opstanka.

²⁷ Allah vjernike postojanom riječju učvršćuje u životu na dunjaluku, a i na ahiretu, a zulumćarima daje da su u zabludi; Allah radi što hoće.

²⁸ Zar ne vidiš one koji su umjesto zahvalnosti Allahu na blagodatima – nezahvalnošću uzvratili i narod svoj u Kuću propasti doveli, ²⁹ u Džehennem, u kome će gorjeti – a užasno je on prebivalište! ³⁰ I koji su Allahu druge kao ravne dodavali da bi zavodili s puta Njegova? Reci: “Naslađujte se, završit ćete, sigurno, u Vatri!”

³¹ Reci Mojim robovima koji vjeruju da namaz obavljuju i da udjeljuju i tajno i javno iz onoga što im Mi darujemo prije nego što nastupi Dan u kome neće biti ni trgovanja ni prijateljstva.

³² Allah je Taj Koji je stvorio nebesa i Zemlju; On spušta s neba vodu i čini da pomoću nje rađaju plodovi kojima se hranite; i potčinio vam je lađe da morem plove po odredbi Njegovoj, i potčinio vam je rijeke, ³³ i potčinio vam je Sunce i Mjesec, koji se stalno kreću, i potčinio vam je noć i dan. ³⁴ I daje vam od svega onoga što od Njega tražite, i ako biste Allahove blagodati brojali, ne biste ih nabrojali. Čovjek je, uistinu, itekako nepravedan i nezahvalan.

³⁵ A kada Ibrahim reče: “Gospodaru moj, učini ovaj grad sigurnim i sačuvaj i mene i sinove moje od toga da obožavamo

kumire.³⁶ Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljudi na stranputicu naveli. Onaj ko bude mene slijedio – moje je vjere, a onaj ko bude protiv mene ustajao, pa – Ti si, uistinu, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv si.

³⁷ Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije, kod Tvoje časne Kabe, da bi, Gospodaru naš, namaz obavljali; zato učini da srca nekih ljudi čeznu za njima i opskrbi ih raznim plodovima da bi zahvalni bili.

³⁸ Gospodaru naš, Ti, sigurno, znaš šta mi tajimo, a šta na javu iznosimo. A Allahu ništa nije skriveno; ni na Zemlji, ni na nebu. ³⁹ Hvala Allahu, Koji mi je u starosti podario Ismāīla i Ishāka; Gospodar moj dove, uistinu, uslišava. ⁴⁰ Gospodaru moj, daj da ja i potomci moji u obavljanju namaza budemo ustrajni; Gospodaru naš, Ti usliši dovu moju! ⁴¹ Gospodaru naš, oprosti meni, i roditeljima mojim i svim vjernicima – na Dan kad se bude polagao račun!”

⁴² A ti nikako ne misli da Allah ne mari za onim što rade zulumčari! On ih samo pušta do Dana kada će im oči ostati otvorene! ⁴³ Žurit će, glave im uzdignute, pogled ukočen; a srca će im prazna biti.

⁴⁴ Ti opominji ljudi Danom kada će im kazna doći, kad će oni koji su zulum činili – govoriti: “Gospodaru naš, ostavi nas još samo kratko vrijeme, odazvat ćemo se pozivu Tvome i slijedit ćemo poslanike!”, a zar se prije niste zaklinjali da s ovog svijeta nećete otići? ⁴⁵ I nastanili ste se bili u mjestima gdje su živjeli oni koji su prema sebi zulum učinili, a bilo vam je poznato kako smo s njima postupili i primjere smo vam navodili. ⁴⁶ I oni lukavstva svoja pletu, a Allah zna za lukavstva njihova, samo što lukavstva njihova ne mogu brda pokrenuti.

⁴⁷ Nemoj ni pomisliti da Allah neće održati obećanje Svoje

poslanicima Svojim – Allah je, uistinu, silan i strog.⁴⁸ Na Dan kad Zemlja bude zamijenjena drugom zemljom, a i nebesa, i kad svi iziđu pred Allaha, Jedinoga, Potčinitelja svega.⁴⁹ Taj dan ćeš vidjeti prestupnike u okovima zajedno povezane.⁵⁰ Košulje će im od katrana biti, a vatra će lica njihova obaviti.⁵¹ To je zato da Allah svakome da što je zaslužio – Allah, zaista, brzo račun svodi.⁵² Ovo je obznana ljudima, i da njome budu opomenuti, i da znaju da je samo On jedan Bog, i da prime pouku oni koji razum imaju!

15. El-Hidžr - Hidžr

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-ra.*

Ovo su ajeti Knjige, Kur'ana jasnog!² Oni koji ne vjeruju često će žaliti što muslimani nisu bili.³ Pusti ih neka jedu i naslađuju se, i neka ih zavarava nada – znat će oni!⁴ A nijedno naselje nismo uništili a da mu nije propisan određeni rok.⁵ Nijedan narod ne može ni ubrzati ni usporiti vrijeme mu određeno.

⁶ Oni govore: “Hej ti, kome se Opomena objavljuje, ti si, uistinu, lud!⁷ Zašto nam meleke ne dovedeš ako si jedan od iskrenih?!”⁸ Mi meleke šaljemo samo s Istinom, a da ih pošaljemo, tada se njima ne bi vremena dalo.

⁹ Mi, uistinu, Opomenu objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti.

¹⁰ I prije tebe poslanike smo narodima prijašnjim slali.

¹¹ I nijedan im poslanik nije došao a da mu se nisu izrugivali.

¹² Eto, tako dajemo da to uđe u srca prestupnika.¹³ Oni u njega neće vjerovati, a već je primijenjena zakonitost kažnjavanja na narodima prijašnjim.¹⁴ Kad bismo im kapiju na nebu otvorili i

oni se kroz nju uspinjali,¹⁵ opet bi oni, sigurno, rekli: "Pogledi očiju su nam opijeni, štaviše, mi smo ljudi opčinjeni."

¹⁶ Mi smo na nebu velike zvijezde stvorili i okitili ga za one koji posmatraju.¹⁷ I zaštitili smo ga od svakog šejtana prokletog.

¹⁸ A onoga koji kradom prisluškuje stiže plamen vidljivi.

¹⁹ A Zemlju smo prostrli i po njoj nepomične planine postavili i učinili da na njoj sve s mjerom raste.²⁰ I tu smo vam dali sve što je za život potrebno, a i onima koje vi ne hranite.

²¹ I ne postoji ništa čije riznice ne posjedujemo, a od toga Mi dajemo samo po mjeri određenoj.²² Mi šaljemo vjetrove da oplođuju, a iz neba spuštamo vodu pa vas njome napajamo – vi je niste u stanju zadržati.

²³ I samo Mi dajemo život i smrt, i samo Mi sve nasljeđujemo.

²⁴ I samo Mi znamo one koji su vam prethodili, i samo Mi znamo one koji će poslije doći.²⁵ A On, Gospodar tvoj, zaista će ih sabrati. On je Mudri i Sveznajući.

²⁶ Mi smo stvorili Adema od suhe gline; od blata glatkoga.

²⁷ A još prije stvorili smo đzine od vatre užarene.

²⁸ I kad Gospodar tvoj reče melecima: "Ja ću stvoriti čovjeka od suhe gline, od blata glatkoga."²⁹ I kad mu dam lik i u njega udahnem dušu, vi mu na sedždu padnite!"³⁰ Svi meleci su skupa sedždu učinili,³¹ osim Iblisa; on je odbio da bude s onim koji su sedždu učinili.³² "O Iblise", reče On, "zašto nisi bio s onima koji su sedždu učinili?"³³ "Nije moje da učinim sedždu čovjeku, koga si stvorio od suhe gline, od blata glatkoga."

³⁴ "Onda izlazi iz Dženneta", reče On, "zaista si proklet!

³⁵ I neka se prokletstvo zadrži na tebi do Dana sudnjega!"

³⁶ "Gospodaru moj", reče on, "daj mi vremena do Dana kad će oni biti oživljeni!"³⁷ "Daje ti se vrijeme", reče On,³⁸ "do Dana već određenog."

³⁹ "Gospodaru moj", reče, "kao što si me u zabludu doveo, tako će i ja njima na Zemlji poroke lijepim činiti i sve će ih zavesti,⁴⁰ osim Tvojih iskrenih robova među njima."

⁴¹ "Ovo je Pravi put k Meni", reče On.⁴² "Ti nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim, osim nad onima koji te budu slijedili, od onih zalutalih;⁴³ za sve njih Džehennem će odrediše biti,⁴⁴ on sedam kapija ima i kroz svaku će određen broj njih proći."

⁴⁵ Zaista će bogobojazni u džennetskim baščama i pored izvora biti.⁴⁶ "Uđite u njih sigurni, straha oslobođeni!"⁴⁷ Mi ćemo zlobu iz grudi njihovih istisnuti; kao braća će biti, jedni naspram drugih oni će na divanima sjediti.⁴⁸ Tu ih umor neće doticati, oni odatle nikada neće izvedeni biti.⁴⁹ Kaži robovima Mojim da sam Ja, zaista, Oprostitelj grijeha, Milostivi,⁵⁰ ali da je i kazna Moja, doista, bolna kazna!

⁵¹ I obavijesti ih o gostima Ibrahimovim,⁵² kada su mu ušli i rekli: "Selam!", on je rekao: "Prepali smo vas se!"⁵³ "Ne plaši se", rekoše, "donosimo ti radosnu vijest, imat ćeš sina koji će znan biti."⁵⁴ "Donosite radosnu vijest sada kad me je starost ophrvala", reče on, "čime ćete me obradovati?"⁵⁵ "Donosimo ti radosnu vijest koja će se, doista, obistiniti", rekoše oni, "zato ne budi među očajnicima!"⁵⁶ "A ko osim oni koji su zabludjeli gubi nadu u milost svoga Gospodara?!", reče on.

⁵⁷ I upita: "A koji je tačno razlog vašeg dolaska, o izaslanici?"⁵⁸ "Mi smo", rekoše, "zaista bili poslani i narodu koji je prestupe činio,⁵⁹ izuzev Lutove porodice, njih ćemo, zaista, sve spasiti,⁶⁰ osim žene njegove, ona će, odredili smo, biti od onih koji će ostati i kaznu iskusiti."

⁶¹ I kad izaslanici dodoše do Lutove porodice,⁶² on reče: "Vi ste, doista, ljudi neznani!"⁶³ "Ne.", rekoše oni. "Donosimo ti ono

u što ovi stalno sumnjaju, ⁶⁴ donosimo ti ono što će se, sigurno, dogoditi, a mi, zaista, istinu govorimo. ⁶⁵ Izvedi porodicu svoju u gluho doba noći, a ti budi na začelju njihovu, i neka se niko od vas ne osvrće, i idite tamo gdje vam se nareduje!” ⁶⁶ I Mi smo mu objavili ono što će se zbiti: da će oni, svi do posljednjeg, u svitanje uništeni biti.

⁶⁷ I dođoše stanovnici grada veseli. ⁶⁸ “Doista su ovo moji gosti”, reče, “pa me ne sramotite, ⁶⁹ i bojte se Allaha, i mene ne ponižavajte!” ⁷⁰ “A zar ti nismo zabranili da muški svijet ugošćavaš?” ⁷¹ On reče: “Evo vam za brak kćeri mojih, ako to hoćete učiniti!”

⁷² A života mi tvoga, oni su u pijanstvu svom lutali. ⁷³ I njih je zadesio strašan glas kad je Sunce izlazilo, ⁷⁴ i Mi smo učinili da ono što je bilo gore bude dolje, i na njih smo kišu grumenja od skamenjene gline sručili. ⁷⁵ U tome su, zaista, znaci za one koji o tome pronicljivo razmišljaju, ⁷⁶ a naselje je baš uz postojeći put. ⁷⁷ U tome su, zaista, znaci za one koji vjeruju.

⁷⁸ A i stanovnici Ejke bili su zulumčari, ⁷⁹ pa smo ih kaznili, i oba naselja su uz put koji se vidi. ⁸⁰ I stanovnici Hidžra su poslanike lažnim smatrali, ⁸¹ a Mi smo im znakove Naše bili dali, ali su se oni od njih okretali. ⁸² Oni su kuće u brdima klesali vjerujući da su sigurni, ⁸³ pa i njih u svitanje strašan glas zadesi, ⁸⁴ i ne bijaše im ni od kakve koristi ono što su stjecali.

⁸⁵ Mi smo nebesa i Zemlju i ono između njih s Istinom stvorili. Čas oživljjenja će, zacijelo, doći, zato ti velikodušno oprosti, ⁸⁶ Gospodar tvoj je, zaista, Stvoritelj svega, Sveznajući.

⁸⁷ Mi smo ti dali sedam ajeta koji se ponavljam, a i Kur'an veličanstveni. ⁸⁸ Ne pružaj poglede svoje na ono što Mi dajemo na uživanje nekim od njih i ne budи tužan zbog njih, a prema vjernicima blag буди, ⁸⁹ i reci: “Ja sam samo upozoritelj jasni.”

⁹⁰ Isto tako smo i urotitelje opomenuli, ⁹¹ one koji Kur'an na dijelove podijeliše. ⁹² I tako Mi Gospodara tvoga, njih čemo sve na odgovornost pozvati ⁹³ za ono što su radili!

⁹⁴ Ti javno isповijedaj ono što ti se nareduje i višebožaca se okani. ⁹⁵ Zaista čemo te sačuvati onih koji se rugaju, ⁹⁶ koji pored Allaha drugog boga uzimaju; i znat će oni! ⁹⁷ Mi dobro znamo da ti se u prsima steže zbog onoga što oni govore, ⁹⁸ zato, veličaj Gospodara svoga i hvali Ga, i budi od onih što na sedždu padaju, ⁹⁹ i Gospodaru svome ibadet čini sve dok ti smrt – ono što je neupitno – ne dođe!

16. En-Nahl - Pčele

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Allahova odredba stiže, i ne požurujte je! Uzvišen je On i vrlo visoko iznad onoga što Mu pridružuju! ² On meleke s Objavom, po odredbi Svojoj, šalje onim robovima Svojim kojima hoće: "Upozoravajte da nema drugog boga osim Mene i bojte Me se!" ³ On je s Istinom nebesa i Zemlju stvorio, neka je On vrlo visoko iznad onoga što Mu pridružuju.

⁴ On stvara čovjeka od kapi sjemena, a on poslije toga otvoreno, svađalački osporava! ⁵ I stoku On za vas stvara; njome se od hladnoće štitite, a i drugih koristi imate, njome se i hranite; ⁶ ona vam je ukras kad je sa ispaše vraćate i kad je na pašu izgonite. ⁷ A nosi vam i terete u mjesta u koja, osim uz velike muke, ne biste stigli. Gospodar vaš je, uistinu, milosrdan i milostiv. ⁸ I konje, i mazge, i magarce – da ih jašete, i kao ukras – a stvorit će i ono što ne znate.

⁹ Ka Allahu vodi samo Pravi put – put Istine, a ima ih i krivih; a da On hoće, sve bi vas uputio.

¹⁰ On je Taj Koji s neba spušta vodu koju pijete i ona pomaže da iznikne bilje kojim stoku napasate. ¹¹ On vam daje da pomoću nje iznikne žito, i masline, i palme, i grožđe, i svakovrsni plodovi – u tome je, zaista, znak za ljudе koji razmišljaju.

¹² On vam je potčinio noć i dan, i Sunce i Mjesec, i zvijezde su po odredbi Njegovoј potčinjene. U tome su, uistinu, znakovi za ljudе koji razumiju; ¹³ – i sve što vam je na Zemlji šaroliko stvorio – u tome je, doista, znak ljudima koji se prisjećaju i pouku uzimaju.

¹⁴ I On je Taj Koji je more potčinio da iz njega svježe meso jedete i da vadite nakit koji nosite – ti vidiš lađe kako ga sijeku da biste tragali za Njegovim obiljem i da biste zahvaljivali.

¹⁵ I po Zemlji je nepomična brda postavio da vas ona ne potrese, i rijeke, a i puteve da se usmjeravate, ¹⁶ a i putokaze, a i po zvijezdama se oni upravljaju.

¹⁷ Pa da li je onda Onaj Koji stvara kao onaj koji ne stvara?! Zašto se ne prisjećate i pouku ne uzmete?! ¹⁸ Ako vi budete brojali Allahove blagodati, nećete ih nabrojati; Allah je, uistinu, Onaj Koji oprаšta grijehе i milostiv je. ¹⁹ Allah zna šta tajite, a šta javno iznosite.

²⁰ A oni koje oni mjesto Allaha mole – ništa ne stvaraju; oni su sami stvoreni; ²¹ mrtvi su, nisu živi i ne znaju kada će biti oživljeni. ²² Vaš Bog je – jedan Bog! Srca onih koji u ahiret ne vjeruju, poriču; oni su oholi. ²³ Nema sumnje da Allah zna i ono što oni taje, a i ono što javno iznose; On, doista, ne voli one koji se ohole.

²⁴ A kada ih neko upita: “Šta je to Gospodar vaš objavio?”, oni odgovaraju: “Izmišljotine naroda nekadašnjih!” ²⁵ To je zato da bi na Kijametskom danu nosili grijehе – terete svoje cijele

i dio grijeha onih koje su, a da oni nisu bili svjesni, u zabludu doveli. Užasan je teret koji će oni nositi!

²⁶ I oni prije njih spletke su pravili, pa je Allah iz temelja zgrade njihove porušio, i krov se na njih srušio – stigla ih je kazna odakle nisu ni očekivali. ²⁷ A na Kijametskom danu On će ih osramotiti i upitati: “Gdje su oni koje ste Meni u obožavanju pridruživali, oni zbog kojih ste se suprotstavljeni?” Oni kojima je dato znanje reći će: “Danas će sramota i muka nevjernike, zaista, snaći,

²⁸ kojima su meleci duše uzeli u vrijeme kada su oni sebi zulum činili.” I oni će se pokoriti i reći: “Mi nismo nikakvo zlo činili!” “Jeste, Allah, doista, dobro zna ono što ste radili. ²⁹ Zato, ulazite na kapije Džehennema, u njemu ćete vječno ostati! O kako će prebivalište onih koji su se oholili – grozno biti!”

³⁰ A onima koji su se Allaha bojali i zabranjenog uščuvali reći će se: “Šta je objavljavao Gospodar vaš?” “Dobro!”, odgovorit će. Oni koji čine dobra djela imat će već na dunjaluku lijepu nagradu, a ahiret je, sigurno, još bolji. O kako će divno biti boravište bogobojažnih: ³¹ Dženneti Adna u koje će ući, gdje rijeke teku, i gdje će sve što zaželete imati. Tako će Allah one koji Ga se budu bojali nagraditi, ³² one kojima meleci dušu uzimaju, a oni čisti od grijeha, i kojima govore: “Selam vama! Uđite u Džennet zbog onoga što ste činili!”

³³ Šta li višebošci čekaju: da im dođu meleci, ili da dođe odredba Gospodara tvoga?! Tako su postupili i oni prije njih; njima nije zulum učinio Allah, oni su sami sebi zulum učinili. ³⁴ I stigla ih je kazna za ono što su činili, i sa svih strana ih je obuzelo ono čemu su se rugali.

³⁵ I rekli su oni koji su druge Njemu u obožavanju pridruživali: “Da je Allah htio, ne bismo ni mi ni preci naši, pored Allaha,

nikoga obožavali i ne bismo ništa, bez Njegove volje, zabranjenim smatrali.” Baš tako su i oni prije njih postupali. A zar su poslanici bili dužni šta drugo već da jasno obznane?!

³⁶ Mi smo svakom narodu poslanika poslali: “Allahu ibadet činite, a šejtana – taguta se klonite!” I bilo je među njima onih koje je Allah uputio, a i onih koji su zaslužili zabludu. Zato putujte Zemljom da vidite kakav je bio svršetak onih koji su poslanike u laž utjerivali. ³⁷ Ma koliko ti želio da im uputa bude data, Allah, zaista, neće uputiti nikoga koga u zabludu okrene i njima niko neće pomoći.

³⁸ Oni se zaklinju Allahom, učvršćujući zakletve svoje: “Allah neće oživiti onoga koji umre!” Ali hoće! To Njegovo obećanje doista će se ispuniti, ali to većina ljudi ne zna. ³⁹ Da bi im objasnio ono u čemu su se razilazili i da bi saznali oni koji nisu vjerovali da su lašci bili. ⁴⁰ Ako nešto hoćemo, Mi samo za to reknemo: “Budi!”, i ono bude.

⁴¹ One koji su se iselili radi Allaha, nakon što su bili tlačeni, Mi ćemo još na ovom svijetu na lijepo mjesto smjestiti; a nagrada na ahiretu bit će još veća – kad bi samo oni koji su izostali znali. ⁴² Iselili su se oni koji su, oslanjajući se na Gospodara svoga, strpljivi bili.

⁴³ Mi smo i prije tebe samo ljude kao poslanike s objavom slali; ako za to ne znate, pitajte sljedbenike Knjige! ⁴⁴ Slali smo ih s jasnim dokazima i Knjigama, a tebi spuštamo Opomenu, da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje i da bi oni razmislili.

⁴⁵ A zar su sigurni oni koji podmuklo prave zlo – da ih Allah neće u zemlju utjerati, ili da im neće, odakle ne mogu ni pomisliti, kazna doći, ⁴⁶ ili da ih neće na putovanjima njihovim kazniti, pa da neće umaći, ⁴⁷ ili da ih neće, dok su u strahu, kažnjavati? Ali Gospodar vaš je, doista, milosrdan i milostiv.

⁴⁸ Zar oni ne vide da sve ono što je Allah stvorio sad desno, sad lijevo, pruža sjene svoje Allahu sedždu čineći i da je sve to pokorno? ⁴⁹ Allahu sedždu čini sve živo na nebesima i na Zemlji, i meleci, a oni se ne ohole, ⁵⁰ boje se Gospodara svoga, Koji je iznad njih, i čine ono što im se naredi.

⁵¹ Allah kaže: "Dvojicu bogova za obožavanje ne uzimajte", samo je jedan Bog, "i samo od Mene strahujte!" ⁵² Allahu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji i Njemu treba uvijek poslušan biti. Zar nekoga drugog osim Allaha da se bojite?!

⁵³ Svaka blagodat koju uživate od Allaha je, a čim vas nevolja kakva zadesi, opet od Njega glasno pomoć tražite.

⁵⁴ A potom, kad vam On nevolju otkloni, neki od vas Gospodaru svome druge u obožavanju pridružuju ⁵⁵ da bi zanijekali ono što smo im Mi dali. Pa uživajte, ali zbilja, znat ćete! ⁵⁶ Višebošci onima koje kako treba ne poznaju određuju dio onoga čime smo ih opskrbili. Allaha Mi, bit ćete, sigurno, pitani za ono što ste stalno izmišljali!

⁵⁷ Oni Allahu kćeri pripisuju – Uzvišen je On! – a sebi ono što priželjkuju. ⁵⁸ I kad nekom od njih bude donešena vijest da mu se rodila kći, lice mu se ojađenom smrkne, ⁵⁹ krije se od ljudi zbog loše vijesti koja mu je dojavljena: da li da je uz poniženje zadrži ili u prašinu da je zarovi? Kako ružno oni prosuđuju!

⁶⁰ Oni koji u ahiret ne vjeruju loša svojstva imaju, a Allah ima svojstva najuzvišenija: On je Silni i Mudri.

⁶¹ Kad bi Allah ljude zbog zuluma njihovog kažnjavao, ništa živo na Zemlji ne bi ostavio, ali, On ih do roka određenog ostavlja, i kad rok njihov prođe, ni za tren ga jedan ne mogu ni odgoditi ni ubrzati.

⁶² Oni Allahu pripisuju ono prema čemu sami odvratnost

osjećaju i njihovi jezici govore laž da njih čeka najljepša nagrada; a njih, nema sumnje, Vatra čeka: oni će u nju prvi potjerani biti.

⁶³ Allaha Mi, Mi smo i prije tebe narodima poslanike slali, ali im je šejtan uljepšao postupke njihove, i on je sada drug njihov, njih čeka bolna patnja. ⁶⁴ Mi tebi objavljujemo Knjigu samo da bi im ti objasnio ono u čemu se razilaze i da bude uputa i milost ljudima koji vjeruju.

⁶⁵ Allah vodu s neba spušta i njome život mrtvoj zemlji vraća! Tu je, zaista, dokaz za ljude koji čuju.

⁶⁶ Vi imate pouku i u stoci: "Mi vam dajemo da pijete ono što iz njene utrobe dolazi, što nastaje između grizina i krvi; mljeko je to, čisto i ukusno onima koji ga piju. ⁶⁷ A od plodova palmi i loze pripremate opojno piće i hranu priyatnu. Tu je, doista, dokaz za ljude koji shvataju."

⁶⁸ Gospodar tvoj pčelu je nadahnuo: "Pravi sebi kuće u brdima, na drveću i u onome što naprave ljudi, ⁶⁹ zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno!" Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja, u njemu je lijek ljudima. Tu je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju.

⁷⁰ Allah vas stvara, a poslije vam duše uzima; među vama ima onih koji senilnost – duboku starost dožive, pa opet ne znaju nakon što su znanje imali. Allah je, zaista, Onaj Koji sve zna i svemoćan je.

⁷¹ Allah vas je u opskrbi jedne nad drugima odlikovao. Ali, oni kojima je dato više ne daju onima koji su u njihovoј vlasti, a potrebe su im jednake. Pa zar Allahove blagodati niječu?!

⁷² Allah vam stvara žene od vaše, ljudske, vrste, a od žena vaših daje vam sinove i unuke; i opskrbljuje vas dobrima. Pa zar u laž oni vjeruju, a Allahove blagodati poriču?! ⁷³ I obožavaju, pored Allaha, one koji im nisu u stanju bilo kakvu opskrbu dati,

ni iz nebesa ni iz zemlje, i koji ništa ne mogu! ⁷⁴ Zato s Allahom ništa ne poredite! Allah, doista, zna, a vi ne znate!

⁷⁵ Allah navodi primjer roba u tuđem vlasništvu, koji ništa nema, i onoga kome smo Mi lijepu opskrbu dali i koji udjeljuje iz toga, i tajno i javno – zar su oni jednaki?! Neka je hvaljen Allah! Ali, većina njih ne zna!

⁷⁶ Allah vam navodi kao primjer dvojicu ljudi, od kojih je jedan gluhonijem, koji ni za šta nije sposoban, i koji je na teretu gospodaru svome – kud god ga posalje, nikakva dobra ne doneše. Da li je on jednak onom koji traži da se pravedno postupa, a i sam je na Pravom putu?!

⁷⁷ Allah zna sve tajne nebesa i Zemlje! A Smak svijeta će kao treptaj oka, ili još brže, doći – zaista Allah nad svime ima moć!

⁷⁸ Allah vas iz nutrina majki vaših izvodi dok još ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum – da biste se zahvaljivali.

⁷⁹ Zar oni ne vide ptice kako su potčinjene u prostranstvu nebeskom?! Njih samo Allah drži. Tu su, zaista, dokazi ljudima koji vjeruju. ⁸⁰ Allah vam daje smiraj u vašim kućama, i daje vam od kože stoke šatore, koje lahko nosite dok putujete i kad se smjestite, a od vune njihove, i dlake njihove, i kostrijeti njihove imovinu i odjeću, sve do određenog roka.

⁸¹ Allah vam u onome što je stvorio hlad daje, i skloništa u brdima vam daje, i odjeću koja vas čuva od vrućine daje vam, a i odjeću koja vas od vlastite sile štiti – tako vam upotpunjava blagodat Svoju da biste bili predani. ⁸² A ako se oni okrenu – pa tvoja je dužnost samo da jasno saopćiš. ⁸³ Iako znaju za blagodat Allahovu, opet je poriču i većina njih nevjernici su.

⁸⁴ A na Dan kada iz svakog naroda svjedoka podignemo, nevjernicima neće biti dopušteno da se pravdaju, niti će im biti udovoljeno da blagonaklonost za povratak traže. ⁸⁵ Kad se oni

koji su zulum činili osvjedoče u patnju, u tome olakšanja niti odgode neće imati.

⁸⁶ A kad oni koji su Njemu druge u obožavanju pridruživali vide svoja božanstva, reći će: "Gospodaru naš, ovo su naša božanstva koja smo, mimo Tebe, molili." Ona će im dobaciti: "Vi ste, uistinu, lažljivci!" ⁸⁷ I oni će se toga dana Allahu pokoriti, i nestat će ono što su lažno obožavali. ⁸⁸ Onima koji nisu vjerovali i koji su od Allahova puta odvraćali, povećat ćemo patnju preko patnje zato što su smutnju pravili.

⁸⁹ I sjeti se Dana kada protiv svakog naroda oživimo po jednog svjedoka, iz njega samog, i tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih! Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve – kao uputu, i milost, i radosnu vijest za muslimane.

⁹⁰ Allah, zaista, naređuje pravdu, dobročinstvo i pomaganje bližnjih, a razvrat, sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; On vas savjetuje ne bi li ste se prisjetili i pouku uzeli.

⁹¹ I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allahu obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih čvrsto dali, a Allaha kao jamca sebi uzeli, jer Allah zna ono što radite. ⁹² I ne budite kao ona koja bi svoju pređu rasprela kad bi je već bila čvrsto oprela, služeći se zakletvama svojim za međusobnu prevaru, samo zato što je jedno pleme brojnije od drugog. Allah vas time samo iskušava, a na Sudnjem danu će vam, doista, objasniti ono u čemu ste se razilazili.

⁹³ Da Allah hoće, učinio bi vas sljedbenicima jedne vjere, ali On onome kome hoće daje da je u zabludi, a na Pravi put upućuje onoga koga On hoće; i vi ćete, doista, biti pitani za ono što ste radili.

⁹⁴ I ne služite se zakletvama zato da biste jedni druge varali, pa da posrne nogu nakon što je stabilna bila, i da zlo iskusite zato

što ste od Allahova puta odvraćali; a patnja velika vas još čeka.
⁹⁵ I ne zamjenujte obavezu datu Allahu za nešto što malo vrijedi – ono što je u Allaha za vas je bolje, ako znate!

⁹⁶ Ono što je u vas – prolazno je, a ono što je u Allaha – vječno je. Mi ćemo, sigurno, one koji su strpljivi bili prema onom boljem što su činili nagraditi. ⁹⁷ Ko god činio dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih u skladu s najboljim što su činili nagraditi.

⁹⁸ Kada budeš htio učiti Kur'an, zatraži Allahovu zaštitu od šejtana prokletog, ⁹⁹ on, doista, nema nikakve moći nad onima koji vjeruju i koji se na Gospodara svoga oslanjaju, ¹⁰⁰ njegova je moć jedino nad onima koji njega za zaštitnika uzimaju i koji druge Allahu pridružuju.

¹⁰¹ Kada Mi ajet zamijemo drugim – a Allah najbolje zna što objavljuje – oni govore: "Ti samo izmišljaš!" A nije tako, nego većina njih ne zna. ¹⁰² Reci: "Od Gospodara tvoga spušta ga Duh Blagoslovljeni s Istinom, da još više učvrsti vjernike i da bude uputa i radosna vijest muslimanima."

¹⁰³ Dobro znamo da oni govore: "Poučava ga jedan čovjek!" Jezik onoga na koga su skloni tako misliti, jezik je nearapa, a ovaj Kur'an na jasnom je arapskom jeziku. ¹⁰⁴ One koji ne vjeruju u Allahove ajete i znakove Allah, sigurno, neće uputiti, i njih čeka patnja bolna. ¹⁰⁵ Laži izmišljaju samo oni koji u Allahove ajete i znakove ne vjeruju i to su baš lažljivci.

¹⁰⁶ Onaj ko zaniječe Allaha, nakon što je u Njega vjerovao – ne i onaj ko na to bude primoran, već onaj koji nevjerovanje širokogrudo prihvati – Allah se na takve srdi i njih čeka patnja velika, ¹⁰⁷ zato što su više voljeli život na dunjaluku nego na ahiretu, a Allah neće uputiti narod koji ne vjeruje. ¹⁰⁸ To su oni

čija je srca i sluh i vid Allah zapečatio, i oni su itekako nemarni;
¹⁰⁹ nema sumnje da će oni na ahiretu baš biti gubitnici.

¹¹⁰ Onima koji su se, nakon što su u iskušenje dovedeni pa nevjerovanje izjavili, iselili, pa se onda borili i strpljivi bili – Gospodar tvoj će, poslije toga, doista, oprostiti i milostiv biti
¹¹¹ na Dan kada će svako samo o sebi brinuti, i u kome će se svakoj osobi za djela njena puna nagrada ili kazna dati, i nepravda im neće biti učinjena!

¹¹² Allah navodi kao primjer jedno naselje koje je bilo sigurno i spokojno, u koje je u izobilju dolazila ukusna hrana sa svih strana, pa je zanijekalo Allahove blagodati, pa mu je Allah dao da iskusi i glad i strah zbog onoga što su stanovnici njegovi činili. ¹¹³ I njima je došao poslanik, jedan od njih, ali su ga oni lažljivcem nazvali, i stigla ih je kazna dok su zulumčari bili.

¹¹⁴ Hranite se dopuštenim i lijepim jelima koja vam Allah daruje i budite zahvalni Allahu na blagodatima Njegovim, ako samo Njemu ibadet činite. ¹¹⁵ On vam zabranjuje jedino strv, i krv, i svinjsko meso, i ono što je zaklano u nečije drugo, a ne u Allahovo ime. A onome ko bude primoran, ali ne iz želje, samo toliko da utoli glad – pa, Gospodar tvoj je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

¹¹⁶ I ne govorite laži jezicima svojim: “Ovo je dopušteno, a ovo zabranjeno.” da biste tako o Allahu laži izmišljali. Oni koji o Allahu laži izmišljaju – neće uspeti, ¹¹⁷ kratko će uživati, a onda će patnju bolnu imati.

¹¹⁸ Jevrejima smo zabranili ono o čemu smo ti prije kazivali; Mi njima nismo zulum učinili, oni su sami sebi zulum nanosili.
¹¹⁹ Onima koji urade zlo iz neznanja, pa se kasnije pokaju i poprave, Gospodar tvoj će, poslije toga, sigurno, oprostiti i milostiv biti.

¹²⁰ Ibrahim je, doista, bio predvodnik, pokoran Allahu, pravi vjernik, nije bio od onih koji Allahu druge u obožavanju pridružuju. ¹²¹ I bio je zahalan na blagodatima Njegovim; njega je Allah izabrao i na Pravi put uputio. ¹²² I dali smo mu dobro na dunjaluku, a na ahiretu doista će biti među čestitima. ¹²³ Poslije smo tebi objavili: "Slijedi vjeru Ibrahimovu, on je bio vjere čiste, on nije bio od onih koji Allahu druge u obožavanju pridružuju!"

¹²⁴ Svetkovanje subote propisano je onima koji su imali različita mišljenja o njoj, i Gospodar tvoj će im na Kijametskom danu presuditi u vezi s onim u čemu su se razilazili.

¹²⁵ Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj, i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova i On zna one koji Uputu slijede.

¹²⁶ A ako na kaznu uzvraćate, onda uzvratite onakvom kaznom kojom ste i sami kažnjeni; a ako otrpite – to je, doista, bolje za strpljive. ¹²⁷ Strpljiv budi! Ali, strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne žalosti se za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova. ¹²⁸ Allah je, zaista, sa onima koji se zabranjenog čuvaju i koji dobro čine.

17. El-Isra' - Noćno putovanje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Uzvišen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba od Časne džamije do Najdalje džamije, čiju smo okolicu blagoslovili, kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. On je, uistinu, Svečujući i Svevideći.

² A Musau smo Knjigu dali i uputom je sinovima Israilovim učinili: "Osim Mene zaštitnika ne tražite,³ o potomci onih koje smo sa Nuhom u lađi prevezli!" On je, doista, bio rob zahvalni.

⁴ I Mi smo u Knjizi objavili sinovima Israilovim: "Vi čete, doista, dva puta nered na Zemlji učiniti i uveliko se oholiti."

⁵ Kada dođe vrijeme prvoga, poslat ćemo protiv vas robeve Naše snage žestoke, oni će uzduž i poprijeko zemlju vašu pregaziti, i obećanje o kazni će se ispuniti. ⁶ Zatim ćemo vam dati pobjedu protiv njih i povećati vam imetke i sinove i učiniti ćemo vas brojnijim.

⁷ Pa, ako dobro budete činili – sebi ste ga činili, a ako zlo budete činili – protiv sebe ste ga činili! A kad dođe vrijeme drugog nereda, poslat ćemo ih da na licima vašim tugu i jad ostave i da u Mesdžid uđu, kao što su u njega ušli prvi put, i da do temelja, sve nad čime zavladaju, poruše. ⁸ I možda vam se Gospodar vaš opet smiluje; ali ako se vratite neredu, vratit ćemo se i Mi kazni. A Džehennem smo za nevjernike tamnicom učinili.

⁹ Zaista je ovaj Kur'an uputa ka putu koji je najispravniji, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika, ¹⁰ a da smo za one koji u ahiret ne vjeruju – bolnu patnju pripremili.

¹¹ Baš kao što moli za ono što je dobro, čovjek nekada moli i za ono što ne valja. Čovjek je, zaista, sklon da ishitren bude.

¹² I Mi smo noć i dan kao dva znamenja učinili: znak noći smo uklonili, a znak dana smo svjetlim učinili kako biste mogli da tražite blagodati Gospodara svoga i da biste broj godina znali i da biste vrijeme računali i sve smo potanko objasnili.

¹³ I svakom čovjeku Mi ono što uradi o vrat privezujemo, a na Kijametskom danu pokazat ćemo mu knjigu koju će otvorenu zateći: ¹⁴ "Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas to što ćeš svoj račun polagati!" ¹⁵ Onaj ko slijedi Uputu pomoći će sam sebi time što je slijedi, a onaj ko zaluta – sebi će štetu nanijeti time

što luta, i nijedna duša neće nositi grijeha druge. A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!

¹⁶ Kad hoćemo da neko naselje uništimo, onima koji su u njemu na raskoš navikli naredimo pokornost, a oni u njemu buntovni budu i tako se nad njima obistini Riječ kazne, pa ga do temelja razrušimo. ¹⁷ I koliko smo samo naroda poslije Nuha uništili! A dovoljno je to što Gospodar tvoj u potpunosti zna i vidi grijeha robova Svojih.

¹⁸ Onome koji želi ovaj – kratkotrajni svijet, Mi mu na njemu brzo dajemo – što hoćemo i kome hoćemo, ali ćemo mu poslije Džehennem pripremiti, u kome će se prezren i odbačen peći. ¹⁹ A svako ko za ahiretom teži i zbog njega se trudi, a vjernik je – pa trud takvih će pohvalan biti.

²⁰ Svima njima, i jednima i drugima, dajemo darove Gospodara tvoga; a darovi Gospodara tvoga nisu nikome zabranjeni. ²¹ Gledaj kako jednima dajemo prednost nad drugima; a na ahiretu će razlika u stepenima i prednostima biti, doista, veća.

²² Ne uzimaj uz Allaha nekog drugog boga, pa da prezren i bez podrške budeš! ²³ Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njemu ibadet činite i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!", i ne odbij ih od sebe, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. ²⁴ Iz samilosti prema njima svoje krilo poniznosti spusti i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, kao što su oni mene, kad sam bio dijete, podizali!" ²⁵ Gospodar vaš najbolje zna šta je u dušama vašim: ako budete poslušni, pa Allah će, doista, oprostiti onima koji se kaju.

²⁶ Daj bližnjemu svome pravo njegovo, i siromahu, i putniku namjerniku, ali nipošto ne rasipaj. ²⁷ Zaista su rasipnici braća šeđtanova, a šeđtan je Gospodaru svome itekako nezahvalan. ²⁸ A

ako moraš da se od njih okreneš, jer i sam od Gospodara svoga milost tražiš i njoj se nadaš, onda im bar birane riječi obećanja uputi.

²⁹ Ne drži ruku svoju stisnuto kao da je za vrat privezana, a nemoj je ni posve pružati, pa da ukoren budeš i kloneš – bez ičega ostaneš. ³⁰ Gospodar tvoj, zaista, pruža obilnu opskrbu onome kome hoće, a i uskraćuje je. On, uistinu, u potpunosti zna i vidi robeve Svoje.

³¹ Ne ubijajte djecu svoju iz straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, a ubijati njih doista je veliki grijeh! ³² I ne približavajte se bludu! Doista je to razvrat, i to je ružan put!

³³ I ne ubijajte nikoga koga je Allah zabranio, osim kada je to zakonom opravdano! A ako je neko, ni kriv ni dužan, ubijen, onda njegovom nasljedniku ili staratelju dajemo vlast, ali neka ni on ne prekoračuje granicu u ubijanju. On će, doista, biti pomognut.

³⁴ I ne približavajte se imetku siročeta, osim ako želite da ga unaprijedite, sve dok ne postane punoljetno. I ispunjavajte ono na šta ste se obavezali, jer će se za ugovore, zaista, odgovarati!

³⁵ Napunite mjeru kada mjerite i vagajte vagom ispravnom! To je bolje i posljedice su ljepše.

³⁶ Ne govori ono što ne znaš! I sluh, i vid, i razum – za sve to će se, zaista, odgovarati. ³⁷ Ne hodi po zemlji nadmeno! Zemlju sigurno ne možeš probiti ni brda visinom dostići. ³⁸ Sve ogavnosti što su u tome, tvome su Gospodaru mrske.

³⁹ To je mudrost koju ti Gospodar tvoj objavljuje. I ne pridodaji Allahu drugog boga da ne bi u Džehennem bio bačen, prekoren i odbačen.

⁴⁰ Zar je vaš Gospodar vas sinovima obdario, a Sebi, kao kćeri, meleke uzeo?! Vi, zaista, izgovarate krupne riječi. ⁴¹ U

Kur'anu smo mnoštvo opomena naveli da bi oni pouku izvukli, ali njima on samo odbojnost povećava.⁴² Reci: "Da pored Njega postoje drugi bogovi, kao što oni govore, oni bi onda potražili put do Vlasnika Arša."⁴³ Slavljen je On i visinom velikom uzvišen naspram onoga što oni govore!⁴⁴ Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemљa, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. On je, doista, Onaj Koji ne žuri s kaznom i Onaj Koji opršta grijeha.

⁴⁵ A kada učiš Kur'an, između tebe i onih koji u ahiret ne vjeruju Mi zastor nevidljivi koji razdvaja stavimo,⁴⁶ a na srca njihova pokrivače da ga ne bi razumjeli, i gluhim ih učinimo. I kada ti u Kur'anu spomeneš Gospodara svoga da Jedini je, oni iz odbojnosti okrenu leđa.

⁴⁷ Mi dobro znamo šta oni žele da čuju kada dolaze da te prislушкиju, i o čemu se sašaptavaju kad zulumčari govore: "Vi slijedite samo općinjena čovjeka!"⁴⁸ Pogledaj kako oni tebe opisuju, pa onda lutaju i ne mogu da nađu Pravi put.

⁴⁹ Oni govore: "Zar kad se u kosti i prašinu pretvorimo, zar ćemo novim stvaranjem, doista, oživljeni biti?!"⁵⁰ Reci: "Budite, ako možete, kamenje ili gvožđe,⁵¹ ili bilo kakvo stvorenje za koje mislite da ne može biti oživljeno!" "A ko će nas u život vratiti?", upitat će oni. Ti reci: "Onaj Koji vas je i prvi put stvorio.", a oni će prema tebi odmahnuti glavama svojim i upitati: "Kada to?" Ti reci: "Možda ubrzo!"⁵² Bit će Onog dana kad vas On pozove, i vi ćete se, s hvalom Njemu, odazvati, i pomisliti da ste samo malo vremena ostali.

⁵³ Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi, ili će šejtan posijati neprijateljstvo među njima; šejtan je, doista, čovjekov otvoreni neprijatelj.

⁵⁴ Gospodar vaš najbolje vas poznaje: ako hoće, On će vam se smilovati ili će vas, ako hoće, na muke staviti. A nismo te poslali sa zaduženjem da im Uputu daš. ⁵⁵ Gospodar tvoj najbolje zna one na nebesima i one na Zemljii; Mi smo jedne vjerovjesnike nad drugima odlikovali, a Dāvūdu smo Zebūr dali.

⁵⁶ Reci: "Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima, pa, oni od vas neće moći nevolju otkloniti niti je preusmjeriti." ⁵⁷ Oni kojima se oni mole i sami traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti, i nadaju se milosti Njegovoj i plaše se kazne Njegove. A kazne Gospodara tvoga treba se čuvati. ⁵⁸ I ne postoji nijedno naselje koje Mi prije Kijametskog dana nećemo uništiti ili ga teškoj muci izložiti; to je u Knjizi zapisano.

⁵⁹ A da ti pošaljemo velike znakove spriječilo Nas je samo to što su ih prijašnji narodi lažnim smatrali; Semūdu smo kao očiti znak kamilu dali, pa su u vezi s njom zulum učinili. A velike znakove šaljemo samo za zastrašivanje.

⁶⁰ I kada smo ti rekli: "Sve ljude Gospodar tvoj, zaista, obuhvata! A prizor koji smo ti pokazali i drvo prokletio, u Kur'anu spomenuto, iskušenje su za ljude. Mi ih zastrašujemo, ali to samo njihovu osionost pojačava."

⁶¹ I kada rekosmo melecima: "Učinite sedždu Ademu!" – oni svi, osim Iblisa, sedždu učiniše. "Zar da učinim sedždu onome koga si Ti od gline stvorio?", reče. ⁶² "Reci mi", reče onda, "evo, ovoga koga si iznad mene uzdigao: ako me ostaviš do Kijametskog dana, sigurno će, osim malobrojnih, nad potomstvom njegovim zagospodariti."

⁶³ "Odlazi!", reče On. "A svakom od njih ko te bude slijedio – Džehennem će svima vama biti obilna kazna. ⁶⁴ I zavodi glasom svojim koga od njih možeš i potjeraj na njih svoju konjicu i

svoju pješadiju, i budi im ortak u imecima i u djeci, i daji im obećanja – a samo je obmana to što im šejtan obećava,⁶⁵ ali, ti, doista, nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim!” A Gospodar tvoj je dovoljan kao zaštitnik!

⁶⁶ Gospodar vaš je Taj Koji radi vas pokreće lađe po moru da biste tragali za Njegovim obiljem. On je, zbilja, prema vama milostiv.⁶⁷ Kad vas na moru nevolja zadesi, tada nestanu oni koje inače prizivate, postoji samo On. A kad vas On na kopno spasi, vi se okrećete, a čovjek je itekakav nezahvalnik!

⁶⁸ Zar ste sigurni da vas On neće u zemlju utjerati ili da na vas pješčanu oluju neće poslati, pa da onda sebi nikakva zaštitnika nećete naći?!⁶⁹ Ili ste, možda, sigurni da vas On ponovo neće na more izvesti, i buru na vas poslati i potopiti vas zbog neposlušnosti vaše?! Tada ne biste nikoga našli ko bi Nas zbog vas na odgovornost pozvao.

⁷⁰ Mi smo sinovima Ademovim počast ukazali: dali smo im da kopnom i morem putuju, i opskrbili ih ukusnim jelima, i nad mnogima koje smo stvorili posebnu im prednost dali.

⁷¹ A na Dan kad pozovemo sve ljude s predvodnikom njihovim, oni kojima knjiga njihova u desnu ruku data bude, čitat će knjige svoje i neće im, ni koliko končić na hurminoj košpici, zulum učinjen biti.⁷² Onaj ko je na ovom svijetu bio slijep, bit će slijep i na ahiretu, i još dalje će zalistati.

⁷³ I zamalo da te oni odvrate od onoga što ti Mi objavljujemo da bi protiv Nas nešto drugo iznio, i tada bi te oni kao prijatelja prihvatili.⁷⁴ A da te nismo učinili čvrstim, gotovo da bi im se malo priklonio,⁷⁵ i tada bismo ti, doista, dali da iskusиш dvostruku patnju u životu i dvostruku patnju poslije smrti; tada ne bi nikoga našao ko bi ti protiv Nas pomogao.

⁷⁶ Pa iako su te umalo iz zemlje pokrenuli da bi te iz nje

istjerali, ipak ni oni tada u njoj ne bi dugo, poslije tebe, ostali.
⁷⁷ To pravilo je važilo za sve one kojima smo prije tebe poslanike poslali; nećeš vidjeti da je naše pravilo promijenjeno.

⁷⁸ Obavljam namaz kad Sunce s polovine neba krene, pa do noćne tmine, i Kur'an u namazu u zoru uči, jer učenju Kur'ana u namazu u zoru mnogi prisustvuju. ⁷⁹ I bdij dio noći u namazu – tebi dodatnom; na ahiretu će te tvoj Gospodar na hvaljeni položaj postaviti.

⁸⁰ I reci: "Gospodaru moj, uvedi me u vodom Istine i izvedi me ishodom Istine! I daruj mi od Sebe moć koja će mi pomoći!"

⁸¹ I reci: "Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!"

⁸² Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a zulumćarima on samo povećava propast.

⁸³ Kad čovjeku kakvu blagodat darujemo, on se okreće i oholo udaljava, a kad ga zadesi zlo, onda očajava. ⁸⁴ Reci: "Svako na svoj način postupa, a Gospodar vaš najbolje zna ko je na Pravom putu."

⁸⁵ Pitaju te o duhu. Reci: "Duh je nešto što samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja."

⁸⁶ A da hoćemo, Mi bismo učinili da iščezne ono što smo ti objavili, i ti, poslije, ne bi nikoga našao ko bi ti protiv Nas pomogao, ⁸⁷ ali, Gospodar tvoj je tebi milostiv i Njegova dobrota prema tebi zaista je velika. ⁸⁸ Reci: "Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali."

⁸⁹ Mi u ovom Kur'anu objašnjavamo ljudima svakojake primjere, ali većina ljudi samo poricanje prihvata. ⁹⁰ I govore: "Nećemo ti vjerovati sve dok nam iz zemlje izvor-vodu ne izvedeš; ⁹¹ ili dok ne budeš imao vrt od palmi i loze, pa da kroz njeg svukuda rijeke provedeš; ⁹² ili dok na nas nebo u parčadima

ne oboriš, kao što tvrдиš; ili dok Allaha i meleke nama sučelice ne dovedeš;⁹³ ili dok ne budeš imao kuću od zlata, ili dok se na nebo ne uspenješ; a nećemo vjerovati ni da si se uspeo sve dok nam ne doneseš Knjigu da je čitamo.” Reci: “Uzvišen neka je Gospodar moj, zar ja nisam samo čovjek, poslanik?!?”

⁹⁴ A ljude je, kad im je dolazila objava, odvraćalo od vjerovanja samo to što su govorili: “Zar je Allah kao poslanika čovjeka poslao?!”⁹⁵ Reci: “Kad bi na Zemlji meleci smireno hodili, Mi bismo im s neba meleka za poslanika poslali.”⁹⁶ Reci: “Allah je dovoljan da svjedoči za ovo između mene i vas, a, zaista, On dobro zna i vidi robove Svoje.”

⁹⁷ Onaj koga Allah uputi – on je upućen, a onome kome dā da u zabludu skrene, tome, mimo Njega, nećeš naći zaštitnika. Mi ćemo ih na Kijametskom danu sakupiti, licem zemlji okrenute, slijepi, nijeme i gluhe; boravište njihovo bit će Džehennem; kad god mu plamenjenja, pojačat ćemo im oganj.⁹⁸ To će im biti kazna zato što u znakove i ajete Naše nisu vjerovali i što su govorili: “Zar kad postanemo kosti i prah, zar ćemo kao nova stvorenja, doista, biti oživljeni?!”

⁹⁹ Zar oni ne znaju da je Allah, Stvoritelj nebesa i Zemlje, kadar da stvori slične njima i da im je već odredio čas oživljjenja, u koji nema sumnje? Ali zulumčari samo poriču.¹⁰⁰ Reci: “Da vi posjedujete riznice milosti Gospodara moga, i tada biste škrtarili iz straha da ne potrošite; čovjek je baš tvrdica.”

¹⁰¹ Mi smo Musau devet očevidnih znamenja dali, pa upitaj sinove Israilove kad je precima njihovim došao i kada mu je faraon rekao: “Ja mislim, o Musa, da si ti, doista, opčinjen.”,¹⁰² a Musa odgovori: “Ti znaš da ovo nije dao niko drugi nego Gospodar nebesa i Zemlje, kao očigledna znamenja, i ja mislim da ćeš ti, o faraone, sigurno, nastradati.”¹⁰³ Faraon odluči da ih

iz zemlje istjera, pa mi potopismo i njega i sve one koji su bili s njim,¹⁰⁴ i poslije toga rekosmo sinovima Israilovim: "Naselite se u zemlji, pa kad vrijeme ahireta nastupi, sve čemo vas zajedno dovesti."

¹⁰⁵ Mi Kur'an s Istinom spuštamo i s Istinom on silazi. A tebe smo poslali samo kao donositelja radosnih vijesti i upozoritelja.

¹⁰⁶ I kao Kur'an, sve dio po dio ga objavljujemo da bi ga ti ljudima malo-pomalo kazivao, i prema potrebi ga objavljujemo.

¹⁰⁷ Reci: "Vjerovali u njega ili ne vjerovali, oni kojima je još prije objavlivanja njegova dato znanje padaju licem na tlo, čineći sedždu, kad im se on čita."¹⁰⁸ I govore: "Uzvišen neka je Gospodar naš, obećanje Gospodara našeg se ispunilo!",¹⁰⁹ i padaju licem na tlo plačući, i on im uvećava strahopoštovanje.

¹¹⁰ Reci: "Zovite Ga: 'Allahu', ili zovite: 'Svemilosni', a kako Ga god budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad molitvu obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga."¹¹¹ I reci: "Sva hvala Allahu, Koji Sebi nije uzeo djeteta i Koji u vlasti nema ortaka, i Kome ne treba zaštitnik zbog nemoći." – i istinski Ga veličaj!

18. El-Kehf - Pećina

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Sva hvala neka je Allahu, Koji Svome robu objavljuje Knjigu, i nije je dao iskrivljenu, ² nego ispravnu, da teškom kaznom, koju će On dati, opomene, a da vjernike koji čine dobra djela divnom nagradom obraduje. ³ U njoj će vječno boraviti, ⁴ i da upozori one koji govore: "Allah je Sebi uzeo sina."⁵ O tome oni ništa ne znaju, a ni preci njihovi. Kako krupna riječ izlazi iz usta njihovih! Oni ne govore drugo do laži!

⁶ Pa zar ćeš ti za njima od tuge svisnuti ako oni u ovaj govor neće da povjeruju?! ⁷ Sve što je na Zemlji Mi smo kao ukras njoj stvorili da iskušamo ljudi ko će od njih bolje postupati ⁸ i zaista ćemo Mi sve što je na njoj u opustošeno tlo pretvoriti!

⁹ Misliš li ti da su stanovnici pećine i Rekima bili čudo među znakovima Našim?! ¹⁰ Kad se nekoliko momaka u pećinu sklonilo pa reklo: "Gospodaru naš, daruj nam Svoju milost i daj da ovo naše stanje na dobro izade." ¹¹ I Mi smo ih u pećini dubokim snom za dugo godina uspavali, ¹² poslije smo ih probudili da znamo koja će od dvije skupine bolje izračunati koliko su vremena proboravili.

¹³ A Mi tebi kazujemo vijest njihovu po Istini. Tu su bili mladići, vjerovali su u Gospodara svoga, a Mi smo im Uputu još više povećali. ¹⁴ Osnažili smo bili njihova srca kad su se digli i rekli: "Gospodar naš – Gospodar je nebesa i Zemlje, mi se nećemo pored Njega drugom bogu moliti, jer bismo tada ono što je daleko od istine govorili. ¹⁵ Narod ovaj naš je, mimo Njega, druge bogove prihvatio, zašto o njima jasan dokaz ne donešu? A ima li većeg zulumčara od onoga koji o Allahu laž iznosi?!"

¹⁶ Kad napustite njih i one koje mimo Allaha obožavaju, sklonite se u pećinu, Gospodar vaš će vas milošću Svojom obasuti i za vas će ono što će vam korisno biti pripremiti.

¹⁷ I ti si mogao vidjeti kako Sunce, kada se rađa – obilazi pećinu s desne strane, a kada zalazi – zaobilazi je s lijeve strane, a oni su bili u sredini njezinoj. To je znak Allahov! Koga Allah uputi – on je i upućen, a kome dā da je u zabludi, ti mu nećeš naći zaštitnika koji će ga naputiti.

¹⁸ I pomislio bi da su budni, ali oni su spavali; i Mi smo ih prevrtali sad na desnu, sad na lijevu stranu, a pas njihov,

opruženih prednjih šapa, na ulazu je ležao; da si ih vidio, od njih bi pobjegao i strah bi te uhvatio.

¹⁹ I Mi smo ih, isto tako, probudili da bi jedni druge pitali. "Koliko ste ovdje ostali?", upita jedan od njih. "Ostali smo dan ili dio dana.", odgovoriše. "Gospodar vaš najbolje zna koliko ste ostali.", rekoše. "Pošaljite jednog od vas s ovim srebrenjacima vašim u grad, pa neka vidi u koga je najčistije jelo i neka vam od njega doneše hrane! Neka bude pažljiv i neka nikome ništa o vama ne obznani!" ²⁰ Jer, ako oni doznaaju za vas, kamenovat će vas ili će vas u svoju vjeru vratiti, i tada nikad nećete uspjeti!"

²¹ I Mi smo, isto tako, učinili da oni za njih saznaju, da bi se uvjerili da je istinito Allahovo obećanje i da u čas oživljenja nema nikakve sumnje, kada su se između sebe o njima raspravljali, i rekli: "Sagradite nad njima kakvu ogradu, Gospodar njihov najbolje zna ko su oni." A onda oni do čijih se riječi najviše držalo rekoše: "Napravit ćemo nad njima bogomolju!"

²² Neki će reći: "Bila su trojica, pas njihov je bio četvrti.", a neki će govoriti: "Bila su peterica, pas njihov je bio šesti.", nagađajući o onome što je čulima nedokučivo, dok će neki reći: "Bila su sedmerica, a pas njihov bio je osmi." Reci: "Gospodar moj najbolje zna njihov broj, samo malo njih to zna. Zato ne raspravljaj o njima osim površno i lijepo, i ne pitaj o njima od njih nikoga!" ²³ I ni u kom slučaju ne reci: "Uradit ću to, sigurno, sutra!", ²⁴ ne dodavši: "Ako Allah da!" A kada zaboraviš, sjeti se Gospodara svoga i reci: "Gospodar moj će me uputiti na ono što je bliže ispravnom od ovoga."

²⁵ A oni su ostali u pećini svojoj tri stotine godina, a k tome dodajte još devet. ²⁶ Reci: "Allah najbolje zna koliko su ostali; ono što je čulima nedokučivo samo On zna. Kako On sve vidi,

kako On sve čuje! Oni nemaju drugog zaštitnika osim Njega, a On ne pridružuje nikoga u vlasti Svojoj.”

²⁷ A ti kazuj iz Knjige Gospodara svoga ono što ti se objavljuje, Njegovim riječima nema preinačitelja, i ti, osim kod Njega, nećeš naći utočišta nikakva. ²⁸ Budi strpljiv uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji za Licem Njegovim, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce da Nas spominje nehajnim učinili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci propali.

²⁹ I reci: “Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće – neka vjeruje, a ko hoće – neka ne vjeruje!” Mi smo zulumčarima pripremili Vatru čiji će ih plamen sa svih strana obuhvatiti; ako zamole pomoći, pomoći će im se tekućinom poput rastopljene kovine koja će lica ispeći. Užasna li pića i grozna li boravišta!

³⁰ One koji budu vjerovali i dobra djela činili – a Mi, doista, ne uništavamo nagradu onome koji je dobra djela činio – ³¹ njih čekaju sigurno vrtovi Adna, kroz koje rijeke teku, u njima će se narukvicama od zlata kititi i u zelena odijela od dibe i kadife oblačiti, na divanima će u njima naslonjeni biti. Divne li nagrade i krasna li boravišta!

³² I navedi im kao primjer dva čovjeka: jednom od njih smo dva vrta lozom zasađena dali i palmama ih opasali, a između njih njive postavili. ³³ Oba vrta davala su svoj plod, ničega nije manjkalo, a kroz sredinu njihovu smo rijeku proveli.

³⁴ On je i drugih plodova imao, i reče drugu svome dok je s njim razgovarao: “Od tebe sam bogatiji i jačeg sam roda!” ³⁵ I uđe u vrt svoj, čineći zulum sebi, govoreći: “Ne mislim da će ovaj ikada propasti,” ³⁶ i ne mislim da će Smak svijeta ikada doći; a

ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno će nešto bolje od ovoga naći.”

³⁷ I reče mu drug njegov dok je s njim razgovarao: “Zar ne vjeruješ u Onoga Koji te je od zemlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad te potpunim čovjekom učinio? ³⁸ Što se mene tiče, On, Allah, moj je Gospodar i ja Gospodaru svome ne pridružujem u obožavanju nikoga. ³⁹ A zašto nisi, kad si u vrt ušao, rekao: ’Mašallah! Snaga je samo u Allaha!’ Ako vidiš da je u mene manje blaga i manje roda nego u tebe, ⁴⁰ pa Gospodar moj može mi bolji vrt od tvoga dati, a na tvoj nepogodu s neba poslati, pa da ostane samo klizava ledina bez ičega ⁴¹ ili da mu voda u ponor ode pa da je ne mogneš pronaći nikada.”

⁴² I propadoše plodovi njegovi i on poče pljeskati rukama svojim žaleći za onim što je na njega utrošio, a loza se bijaše povaljala po podupiračima svojim – i govoraše: “Kamo sreće da Gospodaru svome nisam nikoga u obožavanju pridruživao!”

⁴³ I nije imao nikoga ko bi mu mogao pomoći, osim Allaha; a sam sebi nije mogao pomoći. ⁴⁴ Tada može pomoći samo Allah, Istiniti, On daje najbolju nagradu i čini da se sve na najbolji način okonča.

⁴⁵ Navedi im kao primjer da je život na ovom svijetu kao bilje, koje i poslije natapanja vodom, koju Mi s neba spuštamo, ipak, postane suho i vjetrovi ga raznesu. A Allah nad svime ima moć. ⁴⁶ Imetak i sinovi ukras su u životu na dunjaluku, a dobra djela koja ostaju, bolja su kod Gospodara tvoga po nagradi i bolja po nadi.

⁴⁷ Na dan kada planine uklonimo, i kada vidiš da je površina Zemlje pregledna – a njih smo već sakupili, nijednog nismo izostavili, ⁴⁸ pred Gospodarom tvojim bit će oni u redove

poredani: "Došli ste nam onako kako smo vas prvi put stvorili, a tvrdili ste da vam nećemo vrijeme za oživljavanje odrediti."

⁴⁹ I Knjiga će biti postavljena i vidjet ćete prestupnike prestravljeni zbog onoga što je u njoj. "Teško nama", govorit će, "kakva je ovo knjiga, ni mali ni veliki grijeh nije propustila, sve je nabrojala!" I naći će upisano ono što su radili. Gospodar tvoj neće nikome zulum učiniti.

⁵⁰ I kada smo rekli melecima: "Sedždu Ademu učinite!", svi sedždu učiniše osim Iblisa, on je bio jedan od džina, pa je naspram zapovijesti Gospodara svoga buntovan bio. Pa zar ćete njega i porod njegov, pored Mene, kao prijatelja prihvatići, kad su vam oni neprijatelji? Kako je šejtan loša zamjena zulumčarima!

⁵¹ Ja nisam uzimao njih za svjedočke prilikom stvaranja nebesa i Zemlje niti prilikom stvaranja njih samih, i za pomagače nisam uzimao one koji na krivi put upućuju.

⁵² I na Dan kada On rekne: "Pozovite one za koje ste tvrdili da su ortaci Moji!", i kad ih pozovu, oni im se neće odazvati, a između njih ćemo mjesto propasti postaviti. ⁵³ I ugledat će prestupnici Vatru i uvjerit će se da će u nju pasti i neće je moći izbjegći.

⁵⁴ U ovom Kur'antu Mi na razne načine objašnjavamo ljudima svakovrsne primjere, ali je čovjek, više nego iko, spreman da raspravlja. ⁵⁵ A ljude, kada im dolazi uputa, odvraća od vjerovanja i od toga da od Gospodara svoga mole oprost samo to što traže da ih zadesi kazna koja je bila pravilo za prethodnike ili što čekaju da im dođe kazna sučelice.

⁵⁶ Mi šaljemo poslanike samo zato da donose radosne vijesti i da upozoravaju. A nevjernici se raspravljaju, služeći se neistinama, da bi time opovrgli Istinu i znakove Moje, i ono na što su upozoren uzimaju za podrugivanje. ⁵⁷ Ima li većeg

zulumčara od onoga koji, kad na znakove i ajete Gospodara svoga bude podsjećen, za njih ne haje, a zaboravlja ono što su ruke njegove pripravile?! Mi na srca njihova pokrivače stavljamo da Kur'an ne shvate i gluhim ih učinimo; i ako ih ti na Pravi put pozoveš oni, kad su takvi, nikad neće Pravim putem poći.

⁵⁸ Gospodar tvoj je Oprostitelj grijeha i milostiv je; da ih On za ono što zaslužuju kažnjava, odmah bi ih na muke stavio. Ali, njih čeka čas određeni od koga utočište neće naći. ⁵⁹ A ona naselja smo razorili zato što su stanovnici njihovi zulum učinili i za propast njihovu smo tačno vrijeme odredili.

⁶⁰ I kada Musa reče momku svome: "Sve će ići dok ne stignem do mjesta gdje se sastaju dva mora, ili će dugo, dugo ići."

⁶¹ I kad njih dvojica stigoše do mjesta na kome se ona sastaju, zaboraviše na ribu svoju, pa ona u moru sebi put zasiječe. ⁶² A kad se udaljiše, Musa reče momku svome: "Daj nam užinu našu, umorili smo se od ovog našeg putovanja."

⁶³ "Vidi", reče on, "kad smo kod one stijene svratili, ja sam zaboravio onu ribu – sam šejtan je učinio da je zaboravim, da ti je ne spomenem – pa se ona prihvati svoga puta u moru, čudnovato!" ⁶⁴ "E, to je ono što tražimo!", reče Musa, i njih dvojica se vratiše putem kojim su bili došli ⁶⁵ i nađoše jednoga Našeg roba kojem smo milost Našu darovali i onome što samo Mi znamo naučili.

⁶⁶ "Mogu li da te pratim", upita Musa, "ali da me poučiš onome čemu si ti ispravno poučen?" ⁶⁷ "Ti se sigurno nećeš moći sa mnom strpjeti", reče onaj, ⁶⁸ "a i kako bi se strpio u onome o čemu ništa ne znaš." ⁶⁹ "Vidjet ćeš da će biti strpljiv, ako Allah da", reče Musa, "i da ti se neću ni u čemu suprotstavljati." ⁷⁰ "Ako ćeš me već pratiti", reče onaj, "onda me ni o čemu ne pitaj dok ti ja o tome prvi ne kažem."

⁷¹ I njih dvojica krenuše. I kad se u lađu ukrcaše, onaj je probuši. "Zar je probuši da potopiš one koji na njoj plove? Učinio si nešto, doista, krupno." ⁷² "Ne rekoh li ja", reče onaj, "da se ti, doista, nećeš moći strpjeti sa mnom?!" ⁷³ "Ne zamjeraj mi što sam zaboravio", reče, "i ne čini moje stanje još težim." ⁷⁴ I njih dvojica krenuše. I kad sretoše jednog dječaka, pa ga onaj ubi, Musa reče: "Zašto ubi dijete bezgriješno, koje nije nikoga ubilo! Učinio si, zaista, nešto vrlo ružno."

⁷⁵ "Ne rekoh li ja tebi", reče onaj, "da se ti, doista, nećeš moći strpjeti sa mnom?!" ⁷⁶ "Ako te i poslije ovoga za bilo šta upitam", reče, "onda se nemoj sa mnom družiti. Već si prije moje opravdanje prihvatio." ⁷⁷ I njih dvojica krenuše; i kad dodoše do jednog grada, zamoliše stanovnike njegove da ih nahrane, ali oni odbiše da ih ugoste. U gradu njih dvojica naiđoše na jedan zid koji samo što se nije srušio, pa ga onaj uspravi. "Mogao si", reče Musa, "za njega uzeti nagradu." ⁷⁸ "Ovo je rastanak između mene i tebe", reče onaj, "obavijestit ću te o tumačenju onoga zbog čega nisi mogao da se strpiš.

⁷⁹ Što se one lađe tiče, ona je pripadala siromasima koji rade na moru, i ja sam htio da je oštetim jer je pred njima bio jedan vladar koji je svaku ispravnu lađu otimao.

⁸⁰ Što se onog dječaka tiče, roditelji njegovi bili su vjernici; pobojali smo se da ih on neće na osionost i nevjerovanje navratiti, ⁸¹ pa smo htjeli da im Gospodar njihov, umjesto njega, da boljeg i čestitijeg, i samilosti približnjeg.

⁸² A što se onoga zida tiče, to je bio zid dvojice dječaka, siročadi iz grada, a pod njim je zakopano njihovo blago. Otac njihov je bio dobar čovjek i Gospodar tvoj želi, iz milosti Svoje, da oni odrastu i izvade blago svoje. Sve to ja nisam uradio po

nahodenju svome. Eto, to je tumačenje onoga za što se ti nisi mogao strpjeti.”

⁸³ I pitaju te o Zulkarnejnu. Reci: “Kazat ču vam o njemu neke vijesti.” ⁸⁴ Mi smo mu omogućili da ima vlast na Zemlji i dali smo mu sredstva da uradi sve što želi.

⁸⁵ I on podje putem. ⁸⁶ Kada stiže do mjesta gdje Sunce zalazi, nađe kao da zalazi u jedan izvor mutni i nađe u blizini njegovoj jedan narod. Rekosmo Mi: “Ili ćeš da ih kazniš ili ćeš sa njima blago da postupiš?” ⁸⁷ “Onoga ko zulum čini”, reče, “kaznit ćemo, a poslije će se svome Gospodaru vratiti pa će ga i On teškoj patnji podvrgnuti.” ⁸⁸ “A onome ko bude vjerovao i dobra djela činio pripada nagrada najljepša i njemu ćemo samo naredbe koje su lahke upućivati.”

⁸⁹ I on podje dalje. ⁹⁰ I kad dođe do mjesta gdje Sunce izlazi, on nađe da ono izlazi iznad jednog naroda kome Mi nismo dali da se od njega bilo čim zakloni. ⁹¹ Tako to bi. A Mi obuhvatamo znanjem sve što je imao on.

⁹² I on opet podje. ⁹³ Kad stiže između dvije planine, nađe ispred njih narod koji je jedva govor razumijevao. ⁹⁴ “O Zulkarnejne”, rekoše oni, “Je’džudž i Me’džudž čine nered po Zemlji, pa hoćeš li da ti sakupimo naknadu da između nas i njih podigneš pregradu?”

⁹⁵ “Bolje je ono što mi je moj Gospodar dao.”, reče on. “Nego, samo vi pomozite meni što više možete i ja ču između vas i njih pregradu podići. ⁹⁶ Donesite mi velike komade gvožđa.” I kad on izravna dvije strane brda, reče: “Pušite!” A kad ga usija, reče: “Donesite mi rastopljeni bakar da ga zalijem.” ⁹⁷ I tako oni nisu mogli ni da je pređu niti su mogli da je prokopaju. ⁹⁸ “Ovo je blagodat Gospodara moga!”, reče on. “A kad se prijeteće

obećanje Gospodara moga ispuni, On će je sa zemljom sravniti, a obećanje Gospodara moga će se, sigurno, ispuniti.”

⁹⁹ I Mi ćemo tada ostaviti da se jedni od njih kao talasi sudaraju s drugima. I puhnut će se u rog, pa ćemo ih sve skupiti. ¹⁰⁰ Taj dan ćemo nevjernicima Džehennem jasno pokazati, ¹⁰¹ onima čije su oči bile koprenom zastrte od Moje Opomene i koji nisu mogli da slušaju.

¹⁰² Zar nevjernici misle da pored Mene za bogove mogu uzimati robove Moje?! Mi smo, doista, nevjernicima Džehennem kao mjesto boravka pripremili.

¹⁰³ Reci: “Hoćete li da vas obavijestimo o onima koji će u svojim djelima najviše gubitka imati, ¹⁰⁴ čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?” ¹⁰⁵ To su oni koji u dokaze Gospodara svoga ne budu vjerovali i koji budu poricali da će pred Njega izaći; zbog toga će trud njihov uzaludan biti i na Kijametskom im danu ni vagu nećemo postaviti! ¹⁰⁶ Njima će kazna Džehennem biti zato što su nevjernici bili i što su se ajetima i znakovima Mojim i poslanicima Mojim rugali.

¹⁰⁷ Onima koji budu vjerovali i dobra djela činili – bašče Firdevsa će ugošćenje biti, ¹⁰⁸ vječno će u njima boraviti i neće poželjeti da ih nećim drugim zamijene.

¹⁰⁹ Reci: “Kada bi more bilo mastilo da se ispišu riječi Gospodara moga, more bi presahlo, ali ne i riječi Gospodara moga, pa i kad bismo ga proširili morem poput njega.”

¹¹⁰ Reci: “Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Pa ko se nada susretu s Gospodarom svojim, neka čini dobra djela i neka u ibadetu Gospodaru svome nikoga ne pridružuje.”

19. Merjem - Merjema

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Kaf-ha-ja- ‘ajn-sad.*

² Ovo je spomen o milosti Gospodara tvoga prema robu Njegovu Zekerijjau, ³ kad je on Gospodara svoga tiho zovnuo, ⁴ i rekao: “Gospodaru moj, kosti su mi oronule i glava osijedjela, a nikada nisam, kad sam Ti, Gospodaru moj, molbu uputio, razočaran ostao. ⁵ Bojim se rođaka mojih po krvi poslije mene, a žena mi je nerotkinja, zato mi pokloni od Sebe nasljednika, ⁶ da naslijedi mene i porodicu Jakubovu, i učini, Gospodaru moj, da se s njime bude zadovoljno.”

⁷ “O Zekerijja, javljamo ti radosnu vijest da će ti se dječak roditi, ime će mu biti Jahja, nikoga prije njemu sličnim nismo učinili.” ⁸ “Gospodaru moj”, reče on, “kako ću imati sina kad mi je žena nerotkinja, a već sam duboku starost doživio?”

⁹ “Eto, tako.”, reče. Gospodar tvoj je rekao: “To je meni lahko, i tebe sam ranije stvorio, a nisi ništa bio.” ¹⁰ “Gospodaru moj”, reče, “daj mi neki znak.” “Znak će ti biti to što tri noći nećeš s ljudima razgovarati, a zdrav ćeš biti.” ¹¹ I on izade iz odaje svoje u kojoj se molio pred narod svoj i znakom im dade na znanje: “Veličajte Ga i slavite ujutro i navečer.”

¹² “O Jahja, prihvati Knjigu odlučno!”, a dodosmo mu mudrost još dok je dječak bio, ¹³ i nježnost i čednost, i bogobojazan je bio, ¹⁴ i roditeljima svojim bio je dobar, i nije bio drzak i neposlušan. ¹⁵ I sigurnost je imao na dan kada se rodio i na dan kada je umro, a imat će je i na dan kada bude proživljen!

¹⁶ I spomeni u Knjizi Merjemu: kada se od ukućana svojih na istočnu stranu povukla, ¹⁷ i od njih zaklon uzela, Mi smo k njoj

Našeg meleka poslali i on joj se pokazao u ljudskom potpunom obliku.¹⁸ "Utječem se Svemilosnom od tebe, ako se Njega bojiš!", uzviknu ona.¹⁹ "A ja sam upravo izaslanik Gospodara tvoga", reče on, "da ti poklonim dječaka čista!"²⁰ "Kako će imati dječaka", reče ona, "kad me nijedan muškarac dodirnuo nije, a ja nisam bludnica?!"²¹ A on reče: "Tako je Gospodar tvoj rekao: 'To je meni lahko, i zato da ga učinimo da bude znak ljudima i milost naša.' Tako je unaprijed određeno."

²² I ona zanese i bremenita se skloni daleko negdje.²³ I porođajni bolovi prisiliše je da dođe do stabla jedne palme. "Kamo sreće da sam ranije umrla i da sam potpuno u zaborav pala!", povika ona.

²⁴ I on je, niže nje, zovnu: "Ne žalosti se, Gospodar tvoj dao je da niže tebe potok poteče.²⁵ Zatresi palmino stablo, posut će po tebi datule svježe,²⁶ pa jedi i pij i budi vesela! A ako vidiš čovjeka kakva, ti reci: 'Ja sam se zavjetovala Svemilosnom da će šutjeti i danas ni s kim neću govoriti.'"

²⁷ I dođe ona s njim narodu svome, noseći ga. "O Merjema", rekoše oni, "učinila si nešto nečuveno!²⁸ Hej ti, koja ličiš Harunu, otac ti nije bio nevaljao, a ni mati tvoja nije bila bludnica!"

²⁹ Ona im na njega pokaza. "Kako da govorimo djetetu u bešici?", rekoše oni.³⁰ "Ja sam Allahov rob", reče on, "meni će On Knjigu dati i vjerovjesnikom me učiniti,³¹ i učinit će me, gdje god budem, blagoslovljenim, i naredit će mi da dok god sam živ namaz obavljam i zekat udjelujem,³² i da majci svojoj dobar budem, a neće me učiniti silnikom, nesretnikom.³³ I neka je sigurnost nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kad budem iz mrtvih proživljen."

³⁴ To je Isa, sin Merjemin, to je prava istina o njemu, onaj u koga oni sumnjaju.³⁵ Nezamislivo je da Allah ima dijete,

Uzvišen je On! Kad nešto odredi, On za to rekne samo: "Budi!" – i ono bude.

³⁶ Allah je, uistinu, i moj i vaš Gospodar, zato ibadet činite samo Njemu! To je Pravi put. ³⁷ I grupacije među sljedbenicima Knjige su se o njemu podvojile, pa teško onima koji ne vjeruju kad budu na Danu velikom prisutni. ³⁸ Kako će dobro čuti i kako će dobro vidjeti na Dan kada Nam dođu! A zulumčari su sada u očitoj zabludi!

³⁹ I upozori ih na Dan tuge kada će biti s polaganjem računa završeno, a oni su u nemaru i oni ne vjeruju. ⁴⁰ Mi ćemo Zemlju i one koji žive na njoj naslijediti i Nama će se oni vratiti.

⁴¹ Spomeni u Knjizi Ibrahima! On je bio istinoljubiv, vjerovjesnik. ⁴² Kada je rekao ocu svome: "O oče moj, zašto obožavaš onoga koji niti čuje niti vidi, niti ti može od kakve koristi biti?" ⁴³ O oče moj, meni dolazi znanje, a ne tebi; zato mene slijedi i ja ću te na Pravi put uputiti. ⁴⁴ Oče moj, ne pokoravaj se šeјtanu, šeјtan je Svemilosnom uvijek neposlušan; ⁴⁵ oče moj, bojim se da te od Svemilosnog ne stigne kazna, pa da budeš šeјtanu drug."

⁴⁶ Otac njegov je rekao: "Zar mrziš božanstva moja, o Ibrahime? Ako se ne okaniš, zbilja ću te kamenjem potjerati, zato me zadugo napusti." ⁴⁷ "Selam tebi!", reče Ibrahim. "Molit ću Gospodara svog da ti oprosti, jer On je vrlo dobar prema meni. ⁴⁸ I napustit ću i vas i sve one kojima se mimo Allaha molite, i Gospodara svoga ću moliti; nadam se da dovom koju uputim Gospodaru mome neću razočaran biti."

⁴⁹ Pošto ih je napustio i one koje su, mimo Allaha, obožavali, Mi mu Ishaka i Jakuba darovasmo, i obojicu vjerovjesnicima učinismo, ⁵⁰ i darovasmo im svako dobro i učinismo da budu hvaljeni i po dobru spominjani.

⁵¹ I spomeni u Knjizi Musaa! On je bio odabran i bio je poslanik, vjerovjesnik. ⁵² Mi smo ga s desne strane Tura zovnuli i Sebi ga približili da čuje riječi Naše, ⁵³ i darovali mu, iz milosti Naše, kao vjerovjesnika brata njegova Haruna.

⁵⁴ I spomeni u Knjizi Ismaila! On je ispunjavao dato obećanje i bio poslanik, vjerovjesnik. ⁵⁵ Naređivao je porodici svojoj da namaz obavljaju i da zekat udjeljuju, i Gospodar njegov je bio njime zadovoljan. ⁵⁶ I spomeni u Knjizi Idrisa! On je bio istinoljubiv, vjerovjesnik, ⁵⁷ i Mi smo ga na visoko mjesto digli.

⁵⁸ To su vjerovjesnici koje je Allah blagodatima obasuo, potomci Ademovi i onih koje smo sa Nuhom nosili, i potomci Ibrahimovi i Israilovi, i onih koje smo uputili i odabrali. Kad bi im se ajeti Svemilosnog učili, oni bi na sedždu padali i plakali.

⁵⁹ Njih smijeniše naraštaji koji namaz napustiše i za požudama podoše; oni će na propast naići; ⁶⁰ izuzev onih koji su se pokajali, i vjerovali, i dobro činili, njima se neće nikakva nepravda učiniti, oni će u Džennet ući.

⁶¹ U vrtove Adna koje je Svemilosni robovima Svojim kao nešto što je čulima nedokučivo obećao, a obećanje Njegovo će se, doista, ispuniti, ⁶² u njima prazne besjede neće slušati, već samo: "Selam!" – i u njima će ujutro i navečer opskrbljeni biti. ⁶³ Dat ćemo da takav Džennet naslijedi onaj od robova Naših koji je bogobojazan bio.

⁶⁴ "A mi silazimo samo po naredbi Gospodara tvoga. Njemu pripada ono što je pred nama i ono što je za nama, i što je između toga. A Gospodar tvoj nije zaboravan." ⁶⁵ On je Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, zato samo Njemu ibadet čini i u tome budi ustrajan! Znaš li da ima neko Njemu sličan?

⁶⁶ Čovjek govori: "Zar ču, kad umrem, zbilja biti oživljen?"

⁶⁷ A zar se čovjek ne sjeća da smo ga još prije stvorili, a da nije

bio ništa? ⁶⁸ Tako mi Gospodara tvoga, Mi ćemo i njih i šejtane skupiti, zatim ćemo ih dovesti da oko Džehennema na koljenima kleče,

⁶⁹ a onda ćemo iz svake skupine izdvojiti one koji su prema Svemilosnom najdrskiji bili, ⁷⁰ jer Mi najbolje znamo one koji su najviše zasluzili da u njemu gore. ⁷¹ I svaki od vas će do njega stići! Gospodar tvoj se, sigurno, tako obavezao! ⁷² Zatim ćemo one koji su se Allaha bojali i zabranjenog čuvali spasiti, a zulumčare ćemo da u njemu na koljenima kleče ostaviti.

⁷³ Kada su im se Naši razgovijetni ajeti učili, onda su oni koji nisu vjerovali govorili onima koji su vjerovali: "Koja od ove dvije skupine ima bolje nastambe i ljepša sastajališta?"

⁷⁴ A koliko smo Mi prije njih naroda uništili koji su blagom i izgledom bolji bili?!

⁷⁵ Reci: "Onome ko je u zabludi, neka Svemilosni produži zabludu!" Ali kad takvi dožive da se opomene ostvare, bilo kazna, bilo Smak svijeta, zbilja će saznati ko je u gorem položaju i ko ima pobornika manje.

⁷⁶ Allah će povećati uputu onima koji su na Pravom putu! A dobra djela, koja vječno ostaju – od Gospodara tvoga bit će bolje nagrađena i ljepše uzvraćena.

⁷⁷ Zar nisi vidio onoga koji u ajete Naše ne vjeruje i govori: "Zacijelo će mi biti dat imetak i djeca!" ⁷⁸ Ili je on u ono što je čulima nedokučivo prodro ili je od Svemilosnog obećanje primio?! ⁷⁹ Nijedno! Mi ćemo ono što on govori zapisati i patnju mu znatno produžiti, ⁸⁰ a ono o čemu on govori – naslijediti i sam samcat će Nam se vratiti. ⁸¹ I oni mimo Allaha prihvataju božanstva da im budu snaga. ⁸² Ali ne! Božanstva će poreći da su ih obožavali, i bit će im protivnici.

⁸³ Zar ne vidiš da Mi šejtane na nevjernike šaljemo da ih što

više na zlo navraćaju?⁸⁴ Zato ne traži da što prije stradaju, Mi im polahko dane odbrojavamo.⁸⁵ Na Dan kada bogobojažne, kao uzvanike, pred Svemilosnim sakupimo,⁸⁶ a kad u Džehennem žedne griješnike potjeramo,⁸⁷ niko se ni za koga neće moći zauzimati, osim onoga ko je obećanje od Svemilosnog uzeo!

⁸⁸ Oni govore: "Svemilosni je uzeo dijete!"⁸⁹ Vi, doista, nešto krupno govorite!⁹⁰ Gotovo da se od toga nebesa raspadnu, a Zemlja provali i planine zdrobe,⁹¹ što Svemilosnom pripisuju dijete!⁹² A Svemilosnom ne treba da Sebi uzima dijete!⁹³ Svi oni na nebesima i oni na Zemlji doći će Svemilosnom kao robovi.⁹⁴ On ih je sve znanjem obuhvatio i svakoga napose izbrojio,⁹⁵ i svi će Mu na Kijametskom danu doći pojedinačno.⁹⁶ One koji su vjerovali i dobra djela činili Svemilosni će, sigurno, voljenim učiniti.

⁹⁷ Mi smo Kur'an učinili luhkim, na tvome jeziku, da bi njime bogobojažne obradovao, a iskvarene ljude upozorio.⁹⁸ A koliko smo samo naroda prije njih uništili! Da li ijednog od njih vidiš i da li i najslabiji glas njihov čuješ?!

20. Ta-ha - Taha

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ *Ta-ha.*

² Ne objavljujemo ti Kur'an da se mučiš,³ već da bude opomena onome koji se boji;⁴ objavljuje ga Stvoritelj Zemlje i nebesa visokih,⁵ Svemilosni, Koji se nad Aršom uzvisio.⁶ Njegovo je što je na nebesima, i na Zemlji, i što je između njih, i što je pod zemljom!

⁷ Ako se ti glasno moliš, pa On zna i što je tajno i što je još

skrovitije.⁸ Allah, istinskog Boga osim Njega nema, najljepša imena ima.

⁹ A da li je do tebe došla vijest o Musau,¹⁰ kada je vatru ugledao, pa porodici svojoj rekao: "Ostanite vi tu, ja sam vatru vido, možda će vam nekakvu glavnju donijeti ili će pored vatre naći nekoga ko će mi put pokazati."

¹¹ A kad do nje dođe, neko ga zovnu: "O Musa,¹² Ja sam, uistinu, Gospodar tvoj! Izuj, zato, obuću svoju, ti si, doista, u blagoslovljenoj dolini Tuva.¹³ Tebe sam izabrazao, zato ono što ti se objavljuje slušaj!¹⁴ Ja sam, uistinu, Allah, drugog boga osim Mene nema; pa Meni ibadet čini i kad god Me se sjetiš, namaz obavi!¹⁵ Čas oživljjenja sigurno će doći, skoro da ga i od Sebe tajim, kad će svaki čovjek prema trudu svome nagrađen ili kažnjen biti.¹⁶ I neka te zato od vjerovanja u njeg nikako ne odvrati onaj koji u njega ne vjeruje i koji slijedi strast svoju pa da budeš izgubljen.

¹⁷ A šta ti je to u desnoj ruci, o Musa?"¹⁸ "Ovo je moj štap", odgovori on, "kojim se poštapanam i kojim lišće ovčama svojim skidam, a služi mi i za druge potrebe."¹⁹ "Baci ga, o Musa!", reče On.²⁰ I on ga baci, kad on - zmija koja hmili.²¹ "Uzmi je i ne boj se", reče On, "Mi ćemo je vratiti u ono što je prije bila.²² I uvuci ruku pod pazuh svoje, ruka će se ukazati bijela, bez ikakve mahane; kao znak drugi.²³ To je zato da ti pokažemo neke od Naših najvećih znakova.²⁴ Idi faraonu, on se, zaista, osilio!"

²⁵ "Gospodaru moj", reče Musa, "učini prostranim prsa moja,²⁶ i olakšaj zadatak moj:²⁷ odriješi čvor s jezika mog²⁸ da bi razumjeli govor moj²⁹ i daj mi pomoćnika iz porodice moje,³⁰ Haruna, brata mog;³¹ osnaži me njime³² i pridruži mi ga u zadatku mome³³ da bismo Te mnogo veličanjem slavili³⁴ i da

bismo Te mnogo spominjali,³⁵ Ti, uistinu, sve u vezi s nama uviđaš.”³⁶ “Udovoljeno je molbi twojoj, o Musa”, reče On,

³⁷ “a ukazali smo ti milost Svoju još jednom,³⁸ kada smo majku twoju nadahnuli onim što se samo nadahnućem zadobija:³⁹ ‘Stavi ga u sanduk i u rijeku baci, rijeka će ga na obalu izbaciti, pa će ga i Moj i njegov neprijatelj prihvatići.’ I na tebe sam prosuo ljubav od Sebe i da budeš othranjen pod okom Mojim.⁴⁰ Kada je sestra twoja otišla i rekla: ‘Hoćete li da vam ja pokažem onu koja će se o njemu brinuti?’ Mi smo te majci twojoj opet vratili da se raduje i da više ne tuguje. A ti si ubio jednog čovjeka, pa smo te Mi brige oslobođili i raznim nevoljama te iskušali pa spasili. I ti si ostao godinama među stanovnicima Medjena, zatim si, o Musa, u određeno vrijeme došao,

⁴¹ i za Sebe sam te pripravio.⁴² Idite ti i tvoj brat, sa znakovima Mojim, i nemojte malaksati u sjećanju na Mene.⁴³ Idite faraonu, on se, doista, osilio,⁴⁴ pa mu blagim riječima govorite, ne bi li razmislio ili se pobojao.”

⁴⁵ “Gospodaru naš”, rekoše oni, “bojimo se da nas odmah na muke ne stavi ili da svaku mjeru zla ne prekorači.”⁴⁶ “Ne bojte se!”, reče On. “Ja sam s vama; čujem i vidim.⁴⁷ Idite k njemu i recite: ‘Mi smo poslanici Gospodara tvoga, pusti sinove Israilove da idu s nama i nemoj ih mučiti! Donijeli smo ti znak od Gospodara tvoga, pa neka je selam – spas onome ko Uputu slijedi!⁴⁸ Nama se objavljuje da će patnja, sigurno, zadesiti onoga koji niječe i koji se okreće.’”

⁴⁹ “Pa ko je Gospodar vaš, o Musa?”, upita faraon.⁵⁰ “Gospodar naš je Onaj Koji je svemu dao oblik, a zatim ga uputio.”⁵¹ “A što je s narodima davnašnjim?”, upita on.⁵² “Znanje o njima kod Gospodara je mogu, u Knjizi”, reče Musa, “Gospodaru mome ništa skriveno nije i On ne zaboravlja.”

⁵³ Onaj Koji je za vas Zemlju posteljom učinio i po njoj vam prolaze utro, i On spušta s neba kišu, pa Mi dajemo da uz njenu pomoć u parovima niče bilje raznovrsno. ⁵⁴ Jedite i napasajte stoku svoju! Tu su znakovi za one koji pameti imaju. ⁵⁵ Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas i drugi put izvesti.

⁵⁶ I Mi smo faraonu sve znakove Naše pokazali, ali je on, ipak, porekao i da povjeruje odbio. ⁵⁷ “Zar si došao da nas pomoći vradžbine svoje iz zemlje naše izvedeš, o Musa?”, upitao je. ⁵⁸ “I mi ćemo tebi vradžbinu sličnu ovoj, doista, pripremiti! Zakaži nam mjesto i vrijeme susreta koji nećemo prekršiti ni mi, a ni ti, i neka to bude na mjestu vidnom!”

⁵⁹ “Neka mjesto i vrijeme susreta bude na Dan gizdanja”, reče Musa, “i nek se narod izjutra sakupi.” ⁶⁰ I faraon ode, sakupi čarobnjake svoje i poslije dođe. ⁶¹ “Teško vama!”, reče Musa. “Ne iznosite laži o Allahu pa da vas On kaznom uništi, a sigurno neće uspjeti onaj koji laži iznosi.”

⁶² I oni se, o tome šta im je činiti, stadoše između sebe raspravljati, a tiho su šaptali. ⁶³ “Ova dvojica su čarobnjaci”, rekoše jedni drugima, “hoće da vas vradžbinama svojim iz zemlje vaše izvedu i da unište vaš pravac najčasniji; ⁶⁴ zato lukavstvo svoje pametno pripremite, a onda u red stanite. Ko danas pobijedi, sigurno će postići što želi.”

⁶⁵ “O Musa”, rekoše oni, “hoćeš li ti ili ćemo najprije mi baciti?” ⁶⁶ “Bacite vi!”, reče on, i odjednom mu se pričini da se konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću. ⁶⁷ I Musa u sebi osjeti zebnju. ⁶⁸ “Ne boj se”, rekosmo Mi, “ti ćeš, doista, pobijediti! ⁶⁹ Samo baci to što ti je u desnoj ruci, progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti.”

⁷⁰ I čarobnjaci se baciše licem na tlo govoreći: "Mi vjerujemo u Harunova i Musaova Gospodara!"

⁷¹ "Vi ste mu povjerovali", viknu faraon, "prije nego što sam vam ja dopustio! On je učitelj vaš, on vas je vradžbini naučio i ja će vam, zacijelo, unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti i sigurno ćete znati ko je od nas u mučenju strašniji i ustajniji."

⁷² "Mi nećemo tebe staviti iznad jasnih dokaza koji su nam došli i iznad Onoga Koji nas je stvorio", odgovoriše oni, "pa čini šta hoćeš, to možeš učiniti samo u životu dunjalučkom." ⁷³ Mi vjerujemo u Gospodara našeg da bi nam grijeha naše oprostio i vradžbine na koje si nas ti primorao. A Allah je bolji i trajnije nagrađuje."

⁷⁴ Zaista, onoga koji pred Gospodara svoga kao prestupnik dode – čeka Džehennem; u njemu neće ni umrijeti ni živjeti; ⁷⁵ a one koji pred Njega dođu kao vjernici, a koji su dobra djela činili, njih čekaju visoki stepeni, ⁷⁶ vrtovi Adna kroz koje rijeke teku, u njima će oni vječno ostati, i to će biti nagrada za one koji se budu očistili.

⁷⁷ I Mi objavismo Musau: "Noću izvedi robeve Moje i pronađi im suhi put kroz more, ne strahujući da će te oni stići i ne bojeći se da ćeš se utopiti." ⁷⁸ A faraon je za njima s vojskama svojim krenuo, pa se na njih more sručilo; ⁷⁹ i faraon je narod svoj u zabludu doveo, a nije na Put pravi izveo.

⁸⁰ O sinovi Israilovi, Mi smo vas od neprijatelja vašeg izbavili, i na desnoj strani Tura rok vam zakazali, i mānu i prepelice vam slali. ⁸¹ "Jedite ukusna jela kojima vas opskrbljujemo i ne budite u tome obijesni da vas ne bi snašla srdžba Moja; a koga snađe srdžba Moja – nastradao je!" ⁸² Ja će, sigurno, oprostiti onome ko

se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravom putu ustraje.”

⁸³ “A zašto si prije naroda svoga požurio, o Musa?” ⁸⁴ “Evo, idu za mnom”, odgovori on, “a požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan.” ⁸⁵ “Mi smo narod tvoj, poslije tvog odlaska, u iskušenje stavili”, reče On, “i njih je Samirija zaveo.”

⁸⁶ I Musa se narodu svome vrati srdit i žalostan. “O narode moj”, reče, “zar vam Gospodar vaš nije dao lijepo obećanje? Zar vam se vrijeme oduljilo, ili hoćete da vas stigne srdžba Gospodara vašeg, pa se zato niste držali obećanja koje ste mi dali?”

⁸⁷ “Nismo od svoje volje prekršili obećanje koje smo ti dali.”, odgovoriše. “Bili smo natovareni teretima, nakitom faraonova naroda, pa smo to odbacali.” A tako je uradio i Samirija; bacio je ono što je u ruci imao. ⁸⁸ Potom im je od nakita oblikovao tele koje je mukalo, i oni su onda rekli: “Ovo je vaš bog i Musaov bog, a on ga je zaboravio.” ⁸⁹ Zar oni nisu vidjeli da im ono ni riječi ne odgovara i da od njih ne može nikakvu nevolju otkloniti niti im može ikakvu korist pribaviti?

⁹⁰ A njima je Harun još prije govorio: “O narode moj, vi ste njime samo u iskušenje dovedeni; Gospodar vaš je Svetilosni, zato slijedite mene i slušajte naređenje moje.” ⁹¹ “Mi ćemo mu u obožavanju privrženi biti sve dok nam se ne vrati Musa.”, rekoše oni.

⁹² “O Harune!”, povika Musa. “Šta te je spriječilo, kad si ih vidio da su zalutali, ⁹³ pa za mnom nisi pošao? Zašto nisi naređenje moje poslušao?” ⁹⁴ “O sine moje majke”, reče Harun, “ne hvataj me za bradu i za kosu! Ja sam se plašio da ti ne rekneš: ‘Razdor si među sinovima Israilovim posijao i nisi postupio onako kako sam ti rekao.’”

⁹⁵ "A šta si ti to htio, o Samirija?", upita Musa. ⁹⁶ "Ja sam vidoio ono što oni nisu vidjeli", odgovori on, "pa sam šaku zemlje sa traga Izaslanikova uzeo i to bacio, i, eto, tako mi to uljepša moja duša." ⁹⁷ "E, onda se gubi", reče Musa, "čitavog svog života ćeš govoriti: 'Nema doticanja!', a čeka te još i Čas određeni koji te neće mimoći. Pogledaj samo ovoga tvog boga kojem si u obožavanju privržen bio: mi ćemo ga, sigurno, spaliti i po moru mu prah rasuti. ⁹⁸ Vaš bog je Allah, drugog boga osim Njega nema! On znanjem sve obuhvata."

⁹⁹ I tako, eto, kazujemo ti neke vijesti o onome što je već prošlo i dali smo ti od Nas Opomenu. ¹⁰⁰ Ko se od nje okrene, na Kijametskom danu će, doista, teško breme ponijeti; ¹⁰¹ vječno će tako ostati, a jeziv tovar će im na Kijametskom danu biti. ¹⁰² Na Dan kada će se u rog puhnuti – taj dan ćemo prestupnike modre sakupiti, ¹⁰³ i jedan drugom će tiho govoriti: "Niste ostali više od deset dana." ¹⁰⁴ Mi dobro znamo o čemu će oni govoriti kad najrazboritiji između njih rekne: "Ostali ste samo dan jedan."

¹⁰⁵ A pitaju te o planinama, pa ti reci: "Gospodar moj će ih u prah pretvoriti i zasuti, ¹⁰⁶ a mjesta na kojima su bile ravnom ledinom ostaviti, ¹⁰⁷ ni udubina ni uzvisina na Zemlji nećeš vidjeti. ¹⁰⁸ Taj dan će se oni glasniku odazvati, od koga odstupanja nema i pred Svemilosnim će se glasovi stišati i ti ćeš samo šapat čuti. ¹⁰⁹ Taj dan neće biti od koristi zauzimanje osim onoga kome Svemilosni dopusti i čijim riječima je zadovoljan. ¹¹⁰ On zna šta su radili i šta ih čeka, a oni znanjem ne mogu Njega obuhvatiti. ¹¹¹ Lica će se Živom i Samoopstojećem Održavatelju poniziti, a onaj ko se zulumom bude natovario sigurno će na gubitku biti. ¹¹² A onaj ko je dobra djela činio, a vjernik je bio, neće se zuluma ni zakidanja plašiti.

¹¹³ I, eto, tako Mi Kur'an na arapskom jeziku objavljujemo

i u njemu prijetnje izlažemo da bi se oni zabranjenog čuvali ili da bi ih na poslušnost pobudio.¹¹⁴ Neka je uzvišen Allah, Vladar Istiniti! I ne žuri s čitanjem Kur'ana prije nego što ti se objavljivanje njegovo završi, i reci: "Gospodaru moj, Ti znanje moje povećaj!"

¹¹⁵ A Adema smo još prije obavezali, pa on zaboravi i ne nađosmo da je odlučan!¹¹⁶ A kad smo melecima rekli: "Sedždu Ademu učinite!", oni sedždu učiniše, samo Iblis nije htio.¹¹⁷ "O Ademe", rekli smo, "ovo je, zaista, neprijatelj tebi i tvojoj ženi, zato nikako ne dozvoli da vas on izvede iz Dženneta, pa da se onda mučiš.

¹¹⁸ U njemu nećeš ni ogladnjeti ni go biti,¹¹⁹ u njemu nećeš ni ožednjeti, ni žegu osjetiti."¹²⁰ Ali šejtan ga poče nagovarati i govoriti: "O Ademe, hoćeš li da ti pokažem drvo besmrtnosti i carstvo koje neće nestati?"¹²¹ I njih dvoje pojedoše s njega i ukazaše im se stidna mjesta njihova pa počeše po njima lišće džennetsko stavljati, tako Adem nije Gospodara svoga poslušao, pa je zabasao.¹²² Poslije ga je Gospodar njegov odabroao, pa mu oprostio i na Pravi put ga uputio.

¹²³ "Izlazite iz njega svi", reče On, "jedni drugima neprijatelji će biti! Od Mene će vam Uputa dolaziti, i onaj ko bude slijedio Uputu Moju neće zalutati i neće nesretan biti.¹²⁴ A onaj ko se okrene od Opomene Moje, taj će teškim životom živjeti i na Kijametskom danu slijepim ćemo ga oživjeti."¹²⁵ "Gospodaru moj", reći će, "zašto si me slijepa oživio kad sam vid imao?"¹²⁶ "Evo, zašto.", reći će On. "Ajeti i znakovi naši su ti dolazili, ali si ih zaboravljao, pa ćeš danas tako i ti biti zaboravljen."¹²⁷ I tako ćemo Mi kazniti sve one koji su pretjerivali i u ajete i znakove Gospodara svoga nisu vjerovali. A patnja na onom svijetu bit će, uistinu, bolnija i vječna.

¹²⁸ Zar njima nije poznato koliko smo naroda prije njih uništili, onih po čijim nastambama oni hode! Tu su, zaista, znakovi za ljude pametne. ¹²⁹ I da nije prije izrečene riječi Gospodara tvoga, kazna bi već bila neminovna. ¹³⁰ Zato, otrpi njihove riječi i Gospodara svoga slavi, hvaleći Ga, prije izlaska Sunca i prije zalaska njegova, i slavi Ga u noćnim časovima, i na krajevima dana, da bi bio zadovoljan.

¹³¹ I nikako ne gledaj dugo ljepote dunjalučkog života koje Mi kao užitak nekima od njih pružamo da ih time na kušnju stavimo, a opskrba Gospodara tvoga bolja je i vječna. ¹³² Naredi porodici svojoj da obavlja namaz i ustraj u tome! Mi ne tražimo od tebe opskrbu, Mi tebe opskrbljujemo! A samo za bogobojažnost lijep ishod sljeduje.

¹³³ Nevjernici govore: "Zašto nam ne doneše kakav znak od Gospodara svoga?" A zar im ne dolazi objašnjenje o onome što ima u prijašnjim listovima? ¹³⁴ A da smo ih kakvom kaznom prije njega uništili, sigurno bi rekli: "Gospodaru naš, zašto nam nisi poslanika poslao, pa bismo riječi Tvoje slijedili prije nego što smo poniženi i osramoćeni postali?" ¹³⁵ Reci: "Svako iščekuje, pa iščekujte i vi, a sigurno ćete sazнати ko su bili sljedbenici ispravnog puta i ko je i sam za uputom tragao."

21. El-Enbija' - Vjerovjesnici

S imenom Allaha, Svetimog, Milostivog!

¹ Ljudima se bliži čas polaganja računa, a oni u gafletu, okreću se. ² I ne dođe im ništa novo od Opomene od Gospodara njihova čemu se, slušajući to, ne podsmjehuju ³ srca nehajnih. Oni koji su zulum počinili tajno se sašaptavaše: "Da li je ovaj nešto drugo do čovjek kao i vi?! Zar ćete se prikloniti vradžbini, a vidite da

to jest?!”⁴ “Gospodar moj zna”, reče on, “šta se govori na nebu i na Zemlji; On je Svečujući i Sveznajući!”

⁵ Oni čak govore: “To su samo zbrkani snovi; on ga izmišlja; on je pjesnik; neka nam doneše kakav znak kao što su i prijašnji poslanici s time slati!”⁶ Nijedno naselje koje smo Mi prije njih uništili nije povjerovalo, pa zar će oni povjerovati?!

⁷ I prije tebe smo samo ljude – muškarce kao poslanike slali i objavljuvali im, zato pitajte ljude od znanja ako vi ne znate!

⁸ Mi ih nismo stvorili kao tijela koja žive bez hrane, niti su oni besmrtni bili.⁹ Poslije smo im obećanje ispunjavali, i njih i one koje smo htjeli spašavali, a one koji su pretjerali, uništavali.”

¹⁰ Mi vam Knjigu objavljujemo u kojoj vam je opomena, pa zašto ne razumijete?¹¹ A koliko smo samo uništili naselja koja su zulum činila i poslije kojih smo druge narode podigli!¹² I čim bi silu našu osjetili, iz njih bi se razbjježali.¹³ “Ne bježite, vratite se uživanjima vašim i domovima vašim, možda ćete biti priupitani?!”¹⁴ “Teško nama”, oni bi govorili, “mi smo, zaista, zulumčari bili.”¹⁵ I kukali bi tako sve dok ih ne bismo učinili, kao žito požnjeveno, nepomičnim.

¹⁶ Mi nismo stvorili nebo i Zemlju i ono što je između njih igrajući se.¹⁷ Da smo htjeli uzeti neku zabavu, uzeli bismo je od Nas, ali Mi to ne činimo.¹⁸ Međutim, Istinom suzbijamo laž, Istina je uguši i laži nestane; a teško vama zbog toga što Ga lažno opisujete.

¹⁹ Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! A oni koji su kod Njega ne zaziru da Mu budu pokorni i ne zamaraju se.

²⁰ Slave i veličaju Ga noću i danju, ne malaksavaju.

²¹ Zar božanstva koja oni od zemlje pripravljaju mogu mrtve oživjeti?!²² A da na njima – Zemlji i nebesima ima drugih istinskih božanstava osim Allaha, i na jednom i na drugom reda

bi nestalo. Pa neka je uzvišen Allah, Gospodar Arša, od onoga što Mu u obožavanju pridružuju! ²³ On neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani.

²⁴ Zar da pored Njega oni uzimaju bogove?! Reci: "Dajte vaš dokaz! Ovo je opomena za one koji su sa mnom, a i opomena za one koji su bili prije mene." Međutim, većina njih ne zna Istinu, pa se okreću. ²⁵ Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: "Nema istinskog Boga osim Mene, zato Meni ibadet činite!"

²⁶ Oni govore: "Svemilosni je uzeo dijete!", Uzvišen neka je On! A meleci su samo robovi poštovani. ²⁷ Oni ne govore dok to On ne odobri i postupaju onako kako On naredi. ²⁸ On zna šta su radili i šta će raditi, i oni će se samo za onoga s kim On bude zadovoljan zauzimati, a oni i sami, iz straha prema Njemu, strepe. ²⁹ A onoga od njih koji bi rekao: "Ja sam, doista, pored Njega, bog!", kaznili bismo Džehennemom, jer Mi tako kažnjavamo zulumčare.

³⁰ Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili spojeni, pa smo ih Mi razdvojili, i da Mi od vode sve živo stvaramo?! Pa zar neće vjerovati?!

³¹ Mi smo po Zemlji nepomične planine razmjestili da ih ona ne potrese, i po njima smo prolaze i staze učinili da bi oni kuda žeze stizali. ³² A nebo smo učinili svodom čuvanim, a oni se od Njegovih znakova okreću. ³³ I On je Taj Koji je stvorio noć i dan, i Sunce i Mjesec, i svi oni u svemiru plove.

³⁴ I Mi nismo nijednom čovjeku prije tebe dali vječnost; ako ti umreš, zar će oni dovijeka živjeti? ³⁵ Svako živo biće smrt će okusiti! Mi vas stavljamo na kušnju i u dobru i u zlu, i Nama ćete se vratiti.

³⁶ Kada te vide oni koji ne vjeruju, samo ti se rugaju: "Je li

to onaj koji vaše bogove huli?" A oni sami ne vjeruju kad se spomene Svetosni.

³⁷ Čovjek je stvoren sklon žurbi. Pokazat će vam znakove Svoje, zato Me ne požurujte. ³⁸ Oni govore: "Kada će već jednom to prijeteće obećanje, ako istinu govorite?" ³⁹ A kad bi nevjernici samo znali vrijeme kada neće moći otkloniti vatru od lica svojih i leđa svojih, i da im niko neće moći pružiti pomoć...!? ⁴⁰ Naprotiv, ona će im nenadano doći i zaprepastiti ih i oni je neće moći odagnati, a neće im se ni vremena dati. ⁴¹ I prije tebe su poslanike ruglu izvrgavali, pa je one koji su im se rugali stiglo baš ono čemu su se rugali.

⁴² Reci: "Ko će vas umjesto Svetosnog noću i danju štititi?!" Pa, ipak, oni se od Opomene Gospodara svoga okreću. ⁴³ Zar oni imaju božanstva, osim Nas, koja će ih odbraniti?! Ona sama sebi ne mogu pomoći, niti se od Nas mogu zaštитiti.

⁴⁴ Mi smo ovima, a i precima njihovim, dali da uživaju tako da im se život u tome oduljio. A zar oni ne vide da Mi Zemlju s krajeva njezinih umanjujemo, pa kako da oni budu pobjednici?!

⁴⁵ Reci: "Ja vas upozoravam Objavom!", ali, gluhi ne čuju poziv kada ih se upozorava. ⁴⁶ A da ih samo dašak kazne Gospodara tvoga dotakne, sigurno bi povikali: "Teško nama, doista smo zulumčari bili!"

⁴⁷ I postavit ćemo tačne tezulje za vaganje kad Kijametski dan bude, pa se nikome neće zulum učiniti. A ako nešto bude teško koliko zrno gorušice, Mi ćemo to iznijeti na vidjelo. Dovoljni smo da račune svodimo.

⁴⁸ Mi smo Musau i Harunu dali Furkan, svjetlo i opomenu za bogobojske, ⁴⁹ za one koji se budu Gospodara svoga bojali i u osami, i koji od časa oživljavanja budu strepjeli. ⁵⁰ I ovo

je Opomena blagoslovljena koju objavljujemo, pa zar da je vi poričete?!

⁵¹ Mi smo još prije Ibrahimu razboritost dali i dobro smo ga poznavali. ⁵² Kad on ocu svome i narodu svome reče: "Kakvi su ovo kumiri kojima se tako predano klanjate?", ⁵³ oni odgovoriše: "Našli smo naše pretke da ih obožavaju." ⁵⁴ "I vi ste, a i preci vaši, bili u očitoj zabludi.", reče.

⁵⁵ "Govoriš li ti to ozbiljno ili se samo šališ?", upitaše oni. ⁵⁶ "Ne.", reče. "Gospodar vaš je Gospodar nebesa i Zemlje. On je njih stvorio i ja sam vam za to jedan od svjedoka. ⁵⁷ Tako mi Allaha, ja ču, doista, vašim kumirima napakostiti nakon što se okrenete i udaljite!" ⁵⁸ I porazbijja ih on u komade, osim onoga najvećeg, ne bi li se njemu oni obratili.

⁵⁹ "Ko uradi ovo bogovima našim?", povikaše oni. "Taj zaista u zulumćare spada!" ⁶⁰ "Čuli smo jednog momka kako ih huli", rekoše, "ime mu je Ibrahim." ⁶¹ "Dovedite ga ljudima na oči", rekoše, "da posvjedoče." ⁶² "Jesi li ti uradio ovo bogovima našim, o Ibrahimu?", upitaše. ⁶³ "To je učinio ovaj najveći od njih; pitajte ih ako umiju govoriti.", reče on.

⁶⁴ I oni sebi dodoše i rekoše: "Vi ste, zaista, zulumćari!"

⁶⁵ Zatim glave oboriše i rekoše: "Ti znaš da ovi ne govore!"

⁶⁶ "Pa zašto, onda, umjesto Allaha obožavate one koji vam ne mogu ni koristiti niti od vas kakvu štetu otkloniti?", upita on. ⁶⁷ "Uf, vas i onih koje, umjesto Allaha, obožavate! Zar ne razumijete?!"

⁶⁸ "Spalite ga i bogove svoje pomozite, ako hoćete to da učinite!", povikaše. ⁶⁹ "O vatro", rekosmo Mi, "postani hladna i spas Ibrahimu!" ⁷⁰ I htjedoše mu spletku skovati, ali ih Mi učinismo gubitnicima najvećim!

⁷¹ I spasismo i njega i Luta u zemlju koju smo za ljude

blagoslovili,⁷² i poklonismo mu Ishaka, i Jakuba povrh toga, i sve učinismo čestitim.⁷³ I učinismo ih vođama da upućuju prema zapovijedi Našoj, i objavismo im da čine dobra djela, i da namaz obavljuju, i da zekat udjeluju, i samo su Nama ibadet činili.

⁷⁴ I Lutu mudrost i znanje dadosmo i iz grada ga, u kome su stanovnici njegovi nevaljalštine činili, izbavismo; to, uistinu, bijaše narod buntovan i zao,⁷⁵ i u milost Našu ga uvedosmo; on je, doista, od onih čestitih.

⁷⁶ I spomeni Nuha – kad u davno vrijeme zavapi, pa Mu se odazvasmo, i njega i njegovu porodicu od jada velikog spasimo,⁷⁷ i od naroda ga, koji je smatrao neistinitim znakove Naše, zaštitismo. To bijahu opaki ljudi, pa ih sve potopismo.

⁷⁸ I spomeni Davuda i Sulejmana, kada su sudili o usjevu što su ga noću ovce nečije opasle, i Mi smo bili svjedoci suđenju njihovu,⁷⁹ i učinismo da Sulejman pronikne u to, a obojici smo mudrost i znanje dali. I potčinismo planine i ptice da s Davudom Allaha slave i veličaju; sve to Mi smo učinili.⁸⁰ I naučismo ga da izrađuje pancire za vas da vas štite u borbi sa neprijateljem, pa zašto niste zahvalni?

⁸¹ A Sulejmanu vjetar jaki potčinismo, po zapovijedi njegovoj je puhaoo prema zemlji koju smo blagoslovili; a Mi sve dobro znamo,⁸² i šejtane neke da zbog njega rone, a radili su i poslove druge, i nad njima smo Mi bdjeli.

⁸³ I Ejjuba, kada je Gospodaru svome zavapio: "Mene je nevolja snašla, a Ti si Milosnik najmilostiviji."⁸⁴ I Mi mu se odazvasmo i nevolju mu koja ga je morila otklonismo i vratismo mu, milošću Našom, porodicu njegovu, i uz njih još toliko, i da bude opomena onima koji su Nama pokorni.

⁸⁵ I spomeni Ismaila, i Idrisa, i Zulkifla, a svi su oni bili

strpljivi.⁸⁶ I uvedosmo ih u milost Našu, oni, doista, bijahu čestiti.⁸⁷ I spomeni Zunnuna, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo u tjesnac sa smrtnim ishodom dovesti, pa poslije u tminama zavapi. "Nema istinskog Boga osim Tebe, Uzvišen neka si! Ja sam, zaista, bio od onih koji su zulum učinili!"⁸⁸ Pa mu se odazvasmo i tegobe ga spasimo; eto, tako Mi spašavamo vjernike.

⁸⁹ I spomeni Zekerijja, kada pozva Gospodara svoga: "Gospodaru moj, ne ostavljam me samog, Ti si najbolji Nasljednik!"⁹⁰ Pa smo mu se odazvali i poklonili mu Jahja i suprugu mu izlječili. Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni.

⁹¹ I spomeni onu koja je sačuvala čednost – djevičanstvo svoje, pa smo u nju Naš duh udahnuli, i nju i sina njezina učinili da budu svim svjetovima znamenje.

⁹² Doista, ova vaša vjera – jedna je vjera, a Ja sam – vaš Gospodar, pa Meni u ibadetu budite!⁹³ I oni su se između sebe u vjeri podvojili, a svi će se Nama vratiti.⁹⁴ Ko bude dobra djela činio i uz to vjernik bio, trud mu neće lišen nagrade ostati, jer smo ga, sigurno, Mi pribilježili.

⁹⁵ A dopušteno nije da se stanovnici bilo kojeg naselja koje smo Mi uništili vrate!⁹⁶ I kad se oslobole Je'džudž i Me'džudž i kad se budu niz sve strmine žurno spuštali,⁹⁷ i približi se Istinita prijetnja, tada će se pogledi nevjernika ukočiti. "Teško nama, mi smo prema ovome ravnodušni bili, pa čak smo i zulumčari bili!"

⁹⁸ I vi i oni koje pored Allaha obožavate bit ćete gorivo u Džehennemu, a u njega ćete, doista, ući.⁹⁹ Da su oni bogovi, ne bi u njega ušli, i svi će u njemu vječno boraviti.¹⁰⁰ U njemu će prigušeno uzdisati, u njemu ništa radosno neće čuti.¹⁰¹ A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali, oni će od njega

daleko biti.¹⁰² Huku njegovu neće čuti i vječno će u onom što im budu duše željele uživati;¹⁰³ neće ih brinuti najveći užas, nego će ih meleci dočekati: "Evo, ovo je Dan vaš koji vam je obećavan!"

¹⁰⁴ Na Dan kad smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje, onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, to je obećanje Naše, Mi ćemo, doista, to učiniti.¹⁰⁵ Mi smo u Zeburu, poslije Opomene, napisali da će Zemlju Moji čestiti robovi naslijediti.¹⁰⁶ U ovom je, doista, saopćenje za ljude koji budu Allahu robovali,

¹⁰⁷ a tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.¹⁰⁸ Reci: "Meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog, pa samo Njemu budite predani!"¹⁰⁹ A ako se oni okrenu, ti reci: "Ja sam vas sve, bez razlike, obavijestio, a ne znam da li je blizu ili daleko ono što vam se kao prijetnja obećava."¹¹⁰ On zna glasno izgovorene riječi, zna i ono što krijete,¹¹¹ a ja ne znam da nije to vama iskušenje i pružanje uživanja još za izvjesno vrijeme.¹¹² "Gospodaru moj, presudi onako kako su zasluzili", reče on, "a Gospodar naš Svetilosni jeste Onaj od Kojega treba tražiti pomoć protiv onoga čime Ga opisujete."

22. El-Hadždž - Hadždž

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O ljudi, bojte se Gospodara svoga! Zaista je potres Časa kijametskog nešto veliko! ² Na Dan kada ga vidite vi, svaka dojilja će ono što doji zapanjena zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, nego će kazna Allahova žestoka biti!³ Ima ljudi kao onaj koji se bez znanja raspravlja o Allahu i koji slijedi svakog

šejtana buntovnog.⁴ Za njega je već propisano da će svakog onog ko ga uzme za zaštitnika na stranputicu zavesti i u patnju ga ognjenu naputiti.

⁵ O ljudi! Ako ste u sumnji spram proživljenja – pa Mi smo vas, zaista, stvorili od prašine, zatim od kapi sjemena, potom od zakvačka, zatim od grude mesa, oblikovanog i neoblikovanog, da bismo vama objasnili! A u matericama zadržavamo šta hoćemo do roka određenog, zatim činimo da se kao dojenčad rađate i da poslije do muževnog doba uzrastete; neko od vas umire, a neko duboku starost doživjava, tako da, nakon što je znao, ne zna ništa. I ti vidiš zemlju kako je zamrla, ali kad na nju vodu spustimo, ona ustrepće i uzbuja, i iz nje iznikne svakovrsno bilje prekrasno.⁶ To je zato što je Allah, baš On, zaista, Istina i što On oživjava mrtve, i što On nad svime ima moć,⁷ i što će Čas oživljenja, u to nema sumnje, doći i što će Allah one u grobovima oživiti.

⁸ Ima ljudi kao onaj koji o Allahu raspravlja bez znanja i bez Upute i bez Knjige svjetilje,⁹ savijajući svoj vrat da bi s Allahova puta odvraćao, njega na dunjaluku čeka poniženje, a na Kijametskom danu dat ćemo mu da iskusi patnju vatrom.¹⁰ “Eto, to je zbog djela ruku tvojih, a Allah, zaista, ne čini zulum robovima Svojim.”

¹¹ Ima ljudi kao onaj koji Allaha obožava kolebljivo, na ivici: ako ga zadesi dobro, smiri se time, a ako ga zadesi iskušenje, on se potpuno okrene, pa tako izgubi i dunjaluk i ahiret. To je, uistinu, očiti gubitak.

¹² On, pored Allaha, moli onoga koji od njega ne može nikakvu štetu otkloniti niti mu može bilo kakvu korist pribaviti; to je, zaista, daleka stranputica;¹³ moli onoga što će mu prije nauditi nego od koristi biti; takav je, doista, loš zaštitnik i zao

drug! ¹⁴ Allah će one koji vjeruju i čine dobra djela, zaista, uvesti u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku. Allah radi ono što hoće!

¹⁵ Onaj ko misli da Poslaniku Allah neće pomoći ni na dunjaluku ni na ahiretu, neka rastegne uže do tavanice i neka ga presiječe, pa nek vidi da li će njegov plan otkloniti ono što ga srdi. ¹⁶ I tako isto, Mi ga u vidu jasnih ajeta objavljujemo, a Allah upućuje koga hoće.

¹⁷ Zaista će onima koji vjeruju, jevrejima, sabijcima, kršćanima, poklonicima vatre i višebošcima, zaista će im Allah presuditi na Kijametskom danu. Allah je, zaista, svemu svjedok.

¹⁸ Zar ne vidiš da Allahu sedždu čine i oni na nebesima i oni na Zemlji, a i Sunce, i Mjesec, i zvijezde, i planine, i drveće, i životinje, i mnogi ljudi, a mnogi i kaznu zaslužuju. A koga Allah ponizi, niko ga ne može poštovanim učiniti; Allah, zaista, radi što hoće.

¹⁹ Ta dva protivnička tabora spore se o Gospodaru svome; onima koji ne budu vjerovali bit će odijela od Vatre skrojena, a ključala voda bit će na glave njihove sipana; ²⁰ od nje će se istopiti ono što je u trbusima njihovim, i koža, ²¹ a imat će oni i gvozdene kukaste štapove. ²² Kad god htjednu da zbog teškog jada iz nje iziđu, bit će u nju vraćeni: "Iskusite patnju vatrenu!"

²³ A one koji budu vjerovali i dobra djela činili – Allah će, sigurno, uvesti u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku; u njima će se narukvicama od zlata i biserom kititi, a odjeća će im svilena biti. ²⁴ I napućeni su da govore lijepo riječi i napućeni su na put Hvaljenoga.

²⁵ Zaista će oni koji ne vjeruju i odvraćaju od Allahova puta i Časne džamije koju smo namijenili za sve ljude, jednako za

mještanina i za beduina, biti kažnjeni. A onome ko u njemu naumi zastraniti zulum čineći, dat ćemo da patnje bolne kuša.

²⁶ I kada smo Ibrahimu pokazali mjesto Kuće rekavši: "Meni ništa ne pridružuj, i očisti Kuću Moju za one koji će je obilaziti, koji će stajati i koji će na ruku'u i sedždi biti."

²⁷ I oglasi ljudima hadž – i dolazit će ti pješke i na kamilama iznurenim koje dolaze sa dalekog puta ²⁸ da bi prisustvovali onome od čega će koristi imati i da bi ime Allahovo spominjali u danima poznatim zato što ih je opskrbio životinjama domaćim. Jedite meso njihovo i nahranite siromaha ubogog! ²⁹ Neka potom sa sebe prljavštinu uklone, neka svoje zavjete ispune i neka oko Kuće drevne obilaze.

³⁰ To je tako! A ko Allahove zabrane smatra velikim, pa to će mu biti dobro kod Gospodara njegova – a dozvoljena vam je stoka, osim one koja vam se spominje – pa klonite se prljavštine kumira i klonite se lažna govora,

³¹ iskazujući Allahu čistu predanost, ne pridružujući Mu u obožavanju nikoga! A onaj ko Allahu pridružuje druge – kao da je s neba pao, pa ga ptice razgrabe, ili ga vjetar u daleki predio otpuše.

³² Tako je to! Pa ko poštuje Allahova znamenja – znak je to bogobojsnosti srca. ³³ Vi imate u njima koristi do određenog roka, a poslije je mjesto njihovo kraj Kuće drevne.

³⁴ Svakoj vjerskoj zajednici propisali smo klanje kurbana da bi spominjali Allahovo ime prilikom klanja stoke koju im On daje. Vaš Bog je jedan Bog, zato se samo Njemu iskreno predajte! A radosnom vijeću obraduj ponizne, ³⁵ čija srca, kad se Allah spomene, strah obuzme, i one koji strpljivo podnose nevolje koje ih zadese, i one koji namaz obavljaju i koji, od onoga što im Mi dajemo, udjeluju.

³⁶ A kamile smo vam učinili jednim od Allahovih znamenja i vi u njima imate dobro; zato spominjite Allahovo ime nad njima, dok stoje sa jednom podvijenom nogom, a kad njihovi bokovi padnu na zemlju, jedite ih, a nahranite i onoga koji se zadovolji s onim što mu se da, a i onog koji dođe da mu se da; tako smo vam ih potčinili da biste zahvalni bili. ³⁷ Do Allaha neće doprijeti meso njihovo i krv njihova, ali će Mu stići bogobojaznost vaša. Tako vam ih je potčinio da biste Allaha veličali zato što vas je uputio. I obraduj one koji dobra djela čine!

³⁸ Allah, doista, štiti vjernike, Allah, sigurno, ne voli nijednog izdajnika, nezahvalnika. ³⁹ Dopušteno je onima koji su napadnuti da se bore, zato što im je zulum učinjen – a Allah je, doista, kadar da ih pomogne – ⁴⁰ onima koji su bespravno iz zavičaja svoga prognani samo zato što su govorili: “Gospodar naš je Allah!” A da Allah ne suzbije neke ljude drugima, do temelja bi bile porušene monaške ćelije, i crkve, i sinagoge, a i džamije, u kojima se mnogo spominje Allahovo ime. A Allah će sigurno pomoći one koji Njega pomažu – Allah je, zaista, moćan i silan –

⁴¹ one koji će, ako im damo vlast na Zemlji, namaz obavljati i zekat udjeljivati i koji će tražiti da se čine dobra djela, a odvraćati od nevaljalih – a Allahu se, na kraju, sve vraća.

⁴² A to što te oni smatraju lažnim, pa i prije njih su narod Nuhov, i Ad i Semud poslanike smatrali lažnim, ⁴³ i narod Ibrahimov, i narod Lutov, ⁴⁴ i stanovnici Medjena; a lažnim je smatran i Musa, i Ja sam nevjernicima vremena davao, zatim bi ih dohvatio kaznom, pa kakva je bila osuda Moja?!

⁴⁵ I koliko samo ima naselja koja smo uništili, a zulum su činila, pa su pusta i srušena na krovove svoje! I koliko ima bunara zapuštenih i palača visokih! ⁴⁶ Zašto oni ne putuju po Zemlji pa da srca njihova shvate ono što treba da shvate i da uši

njihove čuju ono što treba da čuju, ali, oči nisu slijepi, već srca u grudima.

⁴⁷ Oni od tebe traže da se patnja ubrza, a Allah neće iznevjeriti obećanje Svoje; samo jedan dan u Gospodara tvoga traje koliko hiljadu godina po vašem računanju. ⁴⁸ I koliko je bilo naselja kojima sam vremena davao, a zulum su činila, da bih ih, najzad, kaznom dohvatio! A kod Mene je konačno odredište!

⁴⁹ Reci: "O ljudi, ja sam vam samo upozoritelj jasni!", ⁵⁰ oni koji budu vjerovali i dobra djela činili imat će oprost i opskrbu plemenitu; ⁵¹ a oni koji se budu trudili da ajete Naše poreknu, odvraćajući od njih, bit će stanovnici Džehennema.

⁵² Prije tebe Mi nijednog poslanika i vjerovjesnika nismo poslali a da šejtan nije, kad bi on kazivao, u kazivanje njegovo nešto ubacio. Allah bi ono što bi šejtan ubacio uklonio, a zatim bi ajete Svoje učvrstio, a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je. ⁵³ To je zato da ono što šejtan ubaci učini iskušenjem za one u čijim srcima je bolest i za one čija su srca okrutna – a zulumčari su, zaista, u rascjepu i na stranputici dalekoj, ⁵⁴ i da bi oni koji su znanjem obdareni spoznali da je Kur'an Istina od Gospodara tvoga, pa u njega povjerovali i da mu srca njihova budu ponizna. Zaista je onima koji vjeruju Allah Uputitelj na Pravi put.

⁵⁵ A oni koji ne vjeruju neće prestati da u njega sumnjaju sve dok im Čas iznenada ne dođe ili dok im ne dođe patnja u danu nerodnom. ⁵⁶ Taj dan vlast će samo Allah imati, On će im suditi. A vjernici i oni koji su dobra djela činili bit će u baščama u kojima se uživa, ⁵⁷ a oni koji nisu vjerovali i ajete i znakove Naše poricali, oni će patnju ponižavajuću imati.

⁵⁸ Allah će, zaista, lijepo opskrbiti one koji su svoj rodni kraj napustili da bi se na Allahovu putu borili, pa zatim poginuli ili umrli, a zaista je Allah, baš On, najbolji Opskrbitelj. ⁵⁹ On će ih

u mjesto kojim će oni biti zadovoljni, sigurno, uvesti. A Allah je, doista, Onaj Koji sve zna i Onaj Koji ne žuri s kaznom.

⁶⁰ Eto, tako! A onome ko kazni isto onako kako je kažnjen i kome opet nepravda bude učinjena, Allah će, sigurno, pomoći – Allah je, zaista, Onaj Koji stalno poništava grijeha i Onaj Koji opršta.

⁶¹ Eto, zato što Allah uvodi noć u dan, i uvodi dan u noć, i što je Allah, doista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi. ⁶² To je zato što je Allah – Istina, a oni koje oni, pored Allaha, mole – laž, i zato što je Allah Svevišnji i Veliki.

⁶³ Zar ne vidiš da Allah s neba spušta vodu od koje zemlja zazeleni?! Allah je, zaista, Znalac i onoga što je najsitnije i On sve u potpunosti zna. ⁶⁴ Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji? Allah je, doista, Neovisni i Hvaljeni!

⁶⁵ Zar ne vidiš da je Allah sve što je na Zemlji vama podredio, pa i lađe koje, odredbom Njegovom, morem plove?! On drži ono što je na nebu da ne bi palo na Zemlju, osim ako On to dopusti. Allah je, uistinu, prema ljudima milosrdan i milostiv. ⁶⁶ On vam daje život i zatim će vam ga oduzeti i poslije vas opet oživiti; čovjek je, zaista, poricatelj pravi!

⁶⁷ Svakoj vjerskoj zajednici propisali smo vjerozakon prema kome je trebalo da se vlada; i ne dozvoli, nikako, da s tobom o tome raspravljam. Ti pozivaj svome Gospodaru, ti si, uistinu, na Pravom putu. ⁶⁸ A ako se oni budu s tobom prepirali, reci: “Allah najbolje zna ono što vi radite!” ⁶⁹ Allah će vam na Kijametskom danu presuditi o onome u čemu se razilazite. ⁷⁰ Zar ne znaš da Allah zna sve što je na nebu i na Zemlji?! To je sve u Knjizi, to je, uistinu, Allahu lahko!

⁷¹ Višebošci, pored Allaha, obožavaju one za koje im On nije poslao nikakav dokaz, i o njima sami ništa ne znaju. A

zuluméarima nema pomagača.⁷² A kad im se Naši jasni ajeti kazuju, ti na licima onih koji ne vjeruju razaznaješ zlo. Oni umalo da ne nasrnu na one koji im riječi Naše kazuju. Reci: "Hoćete li da vam kažem šta je gore od toga? Vatra koju je Allah onima koji ne vjeruju obećao, a užasno je ona krajnje odredište!"

⁷³ O ljudi, evo, jednog primjera, pa ga poslušajte: "Oni koje vi, pored Allaha, molite, ne mogu nikako ni mušicu stvoriti, makar se radi nje sakupili. A ako bi im mušica nešto ugrabila, oni to ne bi mogli od nje izbaviti, nejak je i onaj koji traži i ono što se traži!"⁷⁴ Oni ne veličaju i ne poznaju Allaha kako treba, a Allah je, uistinu, moćan i silan.

⁷⁵ Allah odabire izaslanike među melecima i ljudima – Allah je, zaista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi.⁷⁶ On zna šta su uradili i šta će uraditi. A Allahu se sve vraća.

⁷⁷ O vjernici, ruku^č i sedždu obavljajte i Gospodaru svome ibadet činite, i dobra djela činite da biste postigli ono što želite.

⁷⁸ I borite se, Allaha radi, istinski, onako kako se treba boriti! On je vas izabrao i u vjeri vam nije ništa teško propisao, u vjeri pretka vašeg Ibrahima. Allah vas je otprije muslimanima nazvao, i u ovom Kur'anu, da bi Poslanik bio svjedok protiv vas i da biste vi bili svjedoci protiv ostalih ljudi. Zato, namaz obavljajte i zekat dajte i Allaha se čvrsto držite. On je Gospodar vaš. Divnog li Gospodara i divnog li Pomagača!

23. El-Mu'minun - Vjernici

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ Uspjeli su vjernici, ² oni koji su u svom namazu skrušeni, ³ i koji se od besmislica okreću, ⁴ i koji zekat – čišćenje izvršavaju, ⁵ i koji stidna mjesta svoja čuvaju, ⁶ osim od supruga svojih ili

onih koje su u posjedu njihovu; oni, doista, neće biti prekoreni;⁷ a oni koji i pored toga nešto traže, to su baš oni koji prelaze granicu;⁸ i koji na povjerene im amanete i obaveze svoje paze,⁹ i koji namaze svoje ustrajno čuvaju,¹⁰ oni su baš nasljednici,¹¹ koji će Firdevs naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti.

¹² Mi smo, zaista, čovjeka od uzorka gline stvorili,¹³ zatim činimo da kao kap sjemena u stanište pripremljeno dospije,¹⁴ pa onda kap sjemena ugruškom stvorimo, zatim od ugruška zakvačak stvorimo, pa od zakvačka kosti stvorimo, a onda kosti mesom zaodjenemo, i poslije ga kao drugo stvorenje oformimo, pa neka je uzvišen Allah, najbolji Stvoritelj!¹⁵ Vi ćete, poslije toga, zaista, pomrijeti,¹⁶ zatim ćete, na Kijametskom danu, oživljeni biti.

¹⁷ Mi smo sedam slojeva nebeskih iznad vas stvorili i Mi prema stvorenjima nismo nemarni.¹⁸ Mi s neba s mjerom vodu spuštamo i u zemlji je zadržavamo – a kadri smo i da je odvedemo¹⁹ i pomoću nje bašće za vas podižemo od palmi i loze vinove – u njima mnogo voća imate i vi ga jedete,²⁰ i drvo koje na Sinajskoj gori raste, koje zejtin daje i začin je onima koji jedu.²¹ I stoka vam je pouka: Mi vam dajemo da pijete ono što se nalazi u utrobama njezinim, i vi od nje mnogo koristi imate i vi se njome hranite,²² i na njima i na lađama se vozite.

²³ Mi smo poslali Nuha narodu njegovu i on je govorio: "O narode moj, samo Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate; zar se Allaha ne bojite?!"²⁴ Ali su glavešine naroda njegova, koje nisu vjerovale, govorile: "Ovo je čovjek kao i vi, samo hoće da nad vama bude odlikovan. Da je Allah htio, meleke bi poslao; ovako nešto nismo čuli od naših predaka davnih,²⁵ on nije ništa doli čovjek u ludilu, pa sačekajte s njim vrijeme neko!"

²⁶ "Gospodaru moj", reče on, "pomozi mi, zato što me u laž utjeruju!" ²⁷ Pa mu Mi objavismo: "Lađu pred očima Našim i po objavi Našoj pravi, pa kad zapovijed Naša dođe i voda na površinu zemlje izbjije, ti u nju ukrcaj od svake vrste po dvoje – mužjaka i ženku, i porodicu svoju, ali ne i one od njih za koje je prethodila Riječ, i ne obraćaj Mi se za one koji su zulum učinili, jer će, doista, biti potopljeni.

²⁸ Pa kad se smjestiš u lađu, ti i oni koji su uz tebe, reci: 'Hvala Allahu, Koji nas je spasio naroda zulumčarskog!' ²⁹ I reci: 'Gospodaru moj, spusti me na blagoslovljeno mjesto, Ti si najbolji Nastanitelj!'" ³⁰ U tome su, zaista, znakovi, a Mi smo, doista, stavljali na kušnju.

³¹ Poslije njih smo druge ljude stvorili, ³² i jednog između njih smo im kao poslanika poslali: "Samo Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate; zar se Allaha ne bojite?!"

³³ Ali su glaveštine naroda njegova, koje nisu vjerovale, koje su poricale da će na ahiretu biti oživljeni, i kojima smo dali da u životu na dunjaluku raskošno žive, govorile: "On je čovjek kao i vi; jede ono što i vi jedete, i pije ono što i vi pijete;" ³⁴ i ako se budete pokoravali čovjeku kao što ste vi, sigurno ćete biti gubitnici.

³⁵ Zar vama on da obećava da ćete, pošto pomrete i prašina i kosti budete, doista, oživljeni biti?! ³⁶ Daleko je, daleko ono što vam se obećava! ³⁷ Postoji samo naš život dunjalučki; umiremo i živimo, a oživljeni nećemo biti. ³⁸ On je čovjek koji o Allahu iznosi laži i mi mu ne vjerujemo."

³⁹ "Gospodaru moj", zamolio je on, "pomozi mi, oni me u laž utjeruju!" ⁴⁰ "Uskoro će se oni kajati!", odgovorio je On, ⁴¹ i zaslужeno ih je pogodio strašan glas, i Mi bismo ih kao što je nanos riječni učinili, pa daleko bio narod zulumčarski!

⁴² A zatim smo, poslije njih, druga pokoljenja stvorili,
⁴³ nijedan narod ne može ubrzati rok svoj određeni, a ne može
ga ni odgoditi, ⁴⁴ i poslanike, jedne za drugim slali. Kad god bi
jednom narodu došao njegov poslanik, u laž bi ga utjerivali, i Mi
smo ih zato jedne drugima smjenjivali, i samo u pričama o njima
spomen sačuvali; pa daleko bili ljudi koji ne vjeruju!

⁴⁵ Poslije smo poslali Musaa i brata mu Haruna sa znakovima
Našim i dokazom očiglednim ⁴⁶ faraonu i glavešinama
njegovim, ali su se oni uzoholili, bili su to ljudi nadmeni. ⁴⁷ "Zar
da povjerujemo dvojici ljudi koji su kao i mi, a narod njihov
je roblje naše?", govorili su, ⁴⁸ i njih dvojicu su lažljivcima
proglašili, pa su zato uništeni bili. ⁴⁹ Musau smo onda Knjigu
dali da bi sinovi Israilovi Pravim putem išli.

⁵⁰ A sina Merjemina i majku njegovu smo znakom učinili
i sklonili ih na jednu plodnu uzvišicu sa staništem i tekućom
vodom.

⁵¹ O poslanici, lijepim – dozvoljenim jelima se hranite i dobra
djela činite; Ja, zaista, dobro znam šta vi radite! ⁵² Ova vaša
vjera – jedna je vjera, a Ja sam Gospodar vaš, pa Me se bojte!

⁵³ A oni su se u pitanjima vjere svoje podijelili na skupine,
svaka stranka s onim što imaju radosna. ⁵⁴ Pa, ostavi ih u zabludi
njihovoj do vremena nekog! ⁵⁵ Misle li oni – da je to što ih
opskrbljujemo imetkom i sinovima – ⁵⁶ zato što im s dobrima
žurimo? Naprotiv, oni ne opažaju.

⁵⁷ Oni koji iz bojazni prema Gospodaru svome strahuju, ⁵⁸ i
oni koji u ajete i znakove Gospodara svoga vjeruju, ⁵⁹ i oni koji
druge Gospodaru svome nikoga u obožavanju ne pridružuju,
⁶⁰ i oni koji od onoga što im je dato udjeljuju, a srca su im puna
straha zato što će se vratiti svome Gospodaru – ⁶¹ oni hitaju
da čine dobra djela i u njima druge pretiču. ⁶² Mi nikoga ne

zadužujemo preko njegovih mogućnosti; u Nas je Knjiga koja istinu govori i njima zulum neće biti učinjen.

⁶³ Ali, srca njihova su u nemaru prema ovom, a pored toga oni imaju djela koja će, sigurno, uraditi. ⁶⁴ A kad smo patnjom dohvatili one među njima koji su raskošnim životom živjeli, oni su odmah zapomagali. ⁶⁵ "Sada ne zapomažite, Mi vam nećemo pomoći ukazati, ⁶⁶ vama su ajeti Moji kazivani, ali ste vi natrag uzmicali; ⁶⁷ oholeći se i sijeleći o njemu ste buncali."

⁶⁸ Zašto oni o Govoru ne promisle, ili im je došlo nešto što nije dolazilo njihovim precima davnim?! ⁶⁹ Zar oni ne poznaju Poslanika svoga, pa ga zato poriču?! ⁷⁰ Zar govore: "Lud je!" Međutim, on im Istinu donosi, ali većina njih prezire Istinu. ⁷¹ Da se Allah za hirovima njihovim povodi, sigurno bi nestalo poretku na nebesima i Zemlji i u onom što je na njima; Mi smo im dali Opomenu, ali se oni od Opomene svoje okreću.

⁷² Ili možda od njih tražiš naknadu?! Pa, naknada Gospodara tvoga bolja je, On je najbolji Opskrbitelj. ⁷³ Ti ih, zaista, pozivaš na Pravi put, ⁷⁴ ali oni koji u ahiret neće da vjeruju s Pravog puta, doista, skreću.

⁷⁵ I kad bismo im se smilovali i nevolju u kojoj se nalaze od njih otklonili, opet bi oni, sigurno, nastavili u osionosti svojoj da smeteni tumaraju. ⁷⁶ Mi smo ih patnjom dohvatili, ali se oni Gospodaru nisu pokorili, niti su se usrdno molili, ⁷⁷ tek kad im kapiju teške patnje otvorimo, oni će nadu izgubiti i u očajanje zapasti.

⁷⁸ On je Taj Koji vam stvori sluh, i vid, i pamet; a kako malo vi zahvaljujete! ⁷⁹ On je Taj Koji vas rasija po Zemlji i k Njemu ćete biti sakupljeni, ⁸⁰ On je Taj Koji oživljava i usmrćuje, i samo On noć i dan smjenjuje, pa zar ne razumijete?!

⁸¹ Ali, oni govore kao što su govorili oni prije njih. ⁸² Govorili

su: "Zar kad pomremo i kad prašina i kosti budemo, zar čemo, zaista, biti oživljeni?"⁸³ I nama i, još davno, precima našim to je obećavano, ali, to su samo izmišljotine naroda drevnih."

⁸⁴ Upitaj: "Čija je Zemlja i sve ono što je na njoj, znate li?"

⁸⁵ "Allahova!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto se onda ne prisjetite?"⁸⁶ Upitaj: "Ko je Gospodar sedam nebesa i ko je Gospodar Arša veličanstvenog?"⁸⁷ "Allah!", odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto se onda Allaha ne bojite?!"⁸⁸ Upitaj: "U čijoj je ruci vlast nad svim – a On uzima u zaštitu i od Njega niko ne može zaštićen biti – znate li?"⁸⁹ "To je Allahovo!", odgovorit će, a ti reci: "Pa kako ste onda općinjeni?!"

⁹⁰ Štaviše, Mi im Istinu donosimo, a oni su baš lažljivci.

⁹¹ Allah nije uzeo Sebi sina i uz Njega nema drugog boga! Inače, svaki bi bog, s onim što je stvorio – radio što bi htio i jedan drugog bi nadvlađivao. Uzvišen je Allah od onoga čime Ga opisuju;⁹² Znalac i onog što je čulima nedokučivo i onog što je pojavno, pa neka je visoko iznad onih koje Mu pridružuju!

⁹³ Reci: "Gospodaru moj, ako ćeš mi pokazati ono što im se prijeteći obećava,⁹⁴ onda, Gospodaru moj, ne učini da sam u narodu zulumčarskom!"⁹⁵ A Mi, zaista, možemo da ti pokažemo ono što im prijeteći obećavamo.

⁹⁶ Ti lijepim na zlo uzvrati, Mi najbolje znamo čime Nas opisuju,⁹⁷ i reci: "Gospodaru moj, utječem Ti se od nagovaranja šejtanskih⁹⁸ i Tebi se, Gospodaru moj, utječem od toga da su uz mene prisutni!"

⁹⁹ I tako, kad nekom od njih smrt dođe, on uzvikne: "Gospodaru moj, vrati me¹⁰⁰ da uradim kakvo dobro u onome što sam propustio!" Nikako! To su, zaista, riječi koje će on neminovno reći – pred njima će prepreka biti sve do Dana kada će oživljeni biti.¹⁰¹ Pa kad u rog bude puhnuto, tada rodbinskih

veza među njima neće biti i jedni druge neće ništa pitati.¹⁰² Oni čiji tas s dobrom djelima pretegne, oni će se spasiti,¹⁰³ a oni čiji tas dobra bude lakši, oni će posve izgubljeni biti, u Džehennemu će vječno boraviti,¹⁰⁴ Vatra će im lica pržiti i iskeženih zuba će u njemu biti.

¹⁰⁵ Zar vam ajeti Moji nisu kazivani, a vi ste ih poricali?!

¹⁰⁶ "Gospodaru naš", reći će, "nesreća nas naša nadvladala i bijasmo narod zalutali.¹⁰⁷ Gospodaru naš, izbavi nas iz nje; ako bismo ponovo zlo radili, bili bismo, zaista, zulumčari."

¹⁰⁸ "Ostanite u njoj prezreni i ništa Mi ne govorite!", reći će On.¹⁰⁹ Kad su neki robovi Moji govorili: "Gospodaru naš, mi vjerujemo, zato nam oprosti i smiluj nam se, a Ti si Milosnik najbolji!",¹¹⁰ vi ste im se toliko rugali da ste zbog toga na Mene zaboravljali i uvijek ste ih ismijavali.¹¹¹ Njih sam Ja danas nagradio za ono što su trpjeli, oni su, doista, uspjeli.

¹¹² "A koliko ste godina na Zemlji proveli?", upitat će On.

¹¹³ "Proveli smo dan ili samo dio dana", odgovorit će, "pitaj one koji su brojali."¹¹⁴ "Pa da, malo ste proveli", reći će On, "da ste samo znali!"

¹¹⁵ "Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete vratiti?!"¹¹⁶ I neka je uzvišen Allah, Vladar Istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara Arša divnoga!¹¹⁷ A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim račun će polagati, a nevjernici neće uspjeti.¹¹⁸ I reci: "Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si Milosnik najbolji!"

24. En-Nur - Svjetlost

S imenom Allaha, Svetlosnog, Milostivog!

¹ Ovo je sura koju objavljujemo i u obavezu je stavljamo i u njoj objavljujemo jasne ajete da biste se prisjećali i pouku primili.

² A bludnik i bludnica – pa svakom od njih dvoje udarite stotinu udaraca po koži, i neka vas prema njima u vjeri Allahovo ne obuzima nikakvo sažaljenje ako u Allaha i u Posljednji dan vjerujete, i neka kažnjavanju njihovu jedna skupina vjernika prisustvuje! ³ Bludnik ne opći osim s bludnicom ili višeboškinjom, a s bludnicom opći samo bludnik ili višebožac, a vjernicima je to zabranjeno.

⁴ Onima koji optuže čedne žene, a potom ne dovedu četiri svjedoka, udarite osamdeset udaraca po koži i nikada više svjedočenje njihovo ne primajte; oni su baš buntovnici, ⁵ osim onih koji se poslije toga pokaju i poprave, jer Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁶ A oni koji optuže svoje supruge, a ne budu imali drugih svjedoka, osim samih sebe – pa svjedočenje svakog od njih je u četiri svjedočenja uz zaklinjanje Allahom da je, zaista, od onih koji govore istinu, ⁷ a peto je da ga zadesi Allahovo prokletstvo ako je od onih koji lažu! ⁸ A ono što će od nje otkloniti kaznu jeste da posvjedoči u četiri svjedočenja zaklinjući se Allahom da je on, doista, od onih koji lažu, ⁹ a peti put da je stigne Allahova srdžba ako je on od onih koji govore istinu! ¹⁰ A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove i da Allah nije Onaj Koji stalno prima pokajanje i mudar je...?!

¹¹ Zbilja, oni koji su iznijeli potvoru jesu jedna skupina između vas! Vi ne smatrajte to nekim zlom po vas; ne, to je dobro po vas. Svaki od njih bit će kažnjen prema grijehu koji

je zaslužio, a onoga od njih koji je to najviše činio čeka patnja velika.

¹² Zašto, čim ste to čuli, vjernici i vjernice nisu jedni o drugima dobro pomislili i rekli: "Ovo je očita potvora!" ¹³ Zašto nisu četvericu svjedoka doveli? A pošto svjedočke nisu doveli, oni su onda kod Allaha lažljivci.

¹⁴ A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove i na dunjaluku i na ahiretu, već bi vas snašla patnja velika zbog onoga u što ste se upustili ¹⁵ kad ste to jezicima svojim prepričavati stali i kad ste na sva usta govorili ono o čemu niste ništa znali, vi ste to sitnicom smatrali, ali je to kod Allaha krupno. ¹⁶ Zašto niste, čim ste to čuli, rekli: "Ne dolikuje nam da o tome govorimo, Uzvišen neka si Ti! To je velika kleveta!" ¹⁷ Allah vas opominje da više nikad tako nešto ne ponovite ako ste vjernici, ¹⁸ i Allah vam ajete objašnjava; a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

¹⁹ Zaista, onima koji vole da se među vjernicima širi gnušoba pripada bolna patnja i na dunjaluku i na ahiretu; Allah zna, a vi ne znate. ²⁰ A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove i da Allah nije milosrdan i milostiv...?

²¹ O vi koji vjerujete, ne slijedite korake šeđtanove! A onaj ko slijedi korake šeđtanove – pa, zaista, on naređuje gnušobu i odvratna djela. A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove, nijedan se od vas ne bi nikad od grijeha očistio; ali Allah čisti onoga koga On hoće. Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.

²² Neka se milodarni i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu putu rodni kraj svoj napustili; neka pređu preko toga i neka praštaju!

Zar ne biste voljeli da i vama Allah oprosti?! A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

²³ Zaista su oni koji potvore čestite, bezazlene vjernice prokleti i na dunjaluku i na ahiretu i njima pripada patnja bolna ²⁴ na Dan kada protiv njih budu svjedočili jezici njihovi, i ruke njihove, i noge njihove za ono što su radili. ²⁵ Taj dan Allah će im isplatiti račun istiniti – kaznit će ih onako kako su zaslužili i oni će saznati da je Allah, baš On, očigledna Istina.

²⁶ Nevaljalima pripadaju nevaljale, a nevaljalim pripadaju nevaljali; dobrim pripadaju dobre, a dobrim pripadaju добри. Oni nemaju ništa s tim što o njima govore; njima pripada oprost i opskrba plemenita.

²⁷ O vi koji vjerujete, u tuđe kuće ne ulazite dok dopuštenje ne zatražite i dok ukućane ne poselamite; to vam je bolje, da biste se prisjetili i pouku primili! ²⁸ A ako u njima nikoga ne nađete, ne ulazite u njih dok vam se ne dopusti; a ako vam se rekne: "Vratite se!", vi se vratite, to je vama čednije, a Allah ono što radite dobro zna. ²⁹ Nije vam grijeh da ulazite u nenastanjene kuće u kojima se nalaze stvari vaše, a Allah zna ono što javno pokazujete i ono što krijete.

³⁰ Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka čuvaju stidna mjesta svoja; to im je čednije. Allah u potpunosti zna ono što oni čine.

³¹ A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka čuvaju stidna mjesta svoja; i neka ne pokazuju ukrase svoje osim onoga što je ionako spoljašnje, i neka pokrivače svoje spuste preko razreza na grudima svojim; neka ukrase svoje ne pokazuju drugima; to mogu samo muževima svojim, ili očevima svojim, ili očevima muževa svojih, ili sinovima svojim, ili sinovima muževa svojih, ili braći svojoj, ili sinovima braće svoje, ili

sinovima sestara svojih, ili ženama svojim, ili onim što su u posjedu njihovu, ili onim koji im se priključuju – muškarcima koji nemaju prohtjeva za ženama, ili djeci koja još ne raspoznaju stidna mjesta žena; i neka ne udaraju nogama svojim kako bi se znalo za njihove ukrase skrivene. I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste uspjeli.

³² Udajite neudate i ženite neoženjene, i čestite robeve i robinje svoje; ako su siromašni, Allah će im iz obilja Svoga dati. Allah je neizmjerno darežljiv i Onaj Koji sve zna. ³³ I neka se suzdrže oni koji nemaju mogućnosti da se ožene dok im Allah iz obilja Svoga ne pomogne! A s onima u posjedu vašem koji žele da se otkupe, ako znate da su u stanju da to učine, o otkupu se dogovorite. I dajte im nešto od Allahovog imetka koji je vama dao. I ne nagonite djevojke – robinje svoje da se bludom bave – ako one žele da budu čestite – da biste stekli prolazna dobra ovoga svijeta; a ako ih neko na to prisili, Allah će im, nakon što su bile primorane, oprostiti i prema njima milostiv biti. ³⁴ Mi vam objavljujemo jasne ajete i primjere iz života onih koji su prije vas bili i nestali i pouku bogobojažnim.

³⁵ Allah je svjetlo nebesa i Zemlje! Primjer svjetla Njegova je kao udubina u kojoj je fitilj kandilja; fitilj je u staklenki, a staklenka je kao zvijezda blistava; užije se blagoslovljenim drvetom maslinovim, ni istočnim ni zapadnim, čije ulje gotovo da sija kad ga vatra i ne dotakne; sama svjetlost iznad svjetlosti! Allah vodi ka svjetlosti Svojoj onoga koga On hoće. Allah navodi primjere ljudima, Allah sve dobro zna.

³⁶ U džamijama, koje se voljom Njegovom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime – slave i veličaju Njega, ujutro i navečer, ³⁷ ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji namaz obavljaju i zekat udjeljuju, i koji strepe

od Dana u kome će srca i pogledi biti uznemireni,³⁸ da bi ih Allah za ono bolje što su radili nagradio i da bi im iz obilja Svoga i više dao. A Allah daje opskrbu kome hoće, bez računa.

³⁹ A djela nevjernika su kao priviđenje u ravnici u kojoj žedan vidi vodu, ali kad do tog mjesta dođe, ništa ne nađe – a zateći će kod njega Allaha i On će mu potpuno isplatiti račun njegov; Allah veoma brzo obračunava,⁴⁰ ili su kao tmine u dubokom moru koje prekrivaju talasi iznad kojih su drugi talasi, a iznad kojih su oblaci; sve tmine jedne iznad drugih. Ako bi izvadio ruku, skoro da je ne bi vido – a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati.

⁴¹ Zar ne znaš da Allaha slave i veličaju svi koji su na nebesima i na Zemlji, a i ptice širenjem krila svojih; svi znaju kako će Mu se moliti i kako će Ga slaviti i veličati. A Allah dobro zna ono što oni rade.⁴² Allahova je vlast i na nebesima i na Zemlji, i kod Allaha je konačno odredište.

⁴³ Zar ne vidiš da Allah polahko pokreće oblake, a onda ih spaja i jedne nad drugima gomila, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada: On s neba – iz brda na njemu – spušta led, pa njime koga hoće pogodi, a koga hoće poštedi – bljesak munje Njegove gotovo da oduzima vid.⁴⁴ On čini da noć i dan naizmjenice nastupaju i u tome je, doista, pouka za one koji razbor imaju.

⁴⁵ Allah sva živa bića stvara od vode, neka od njih na trbuhi puze, neka idu na dvije noge, a neka, opet, hode na četiri; Allah stvara šta hoće, Allah, zaista, nad svime ima moć.⁴⁶ Mi smo objavili ajete razjašnjene; a Allah upućuje na Pravi put onoga koga On hoće.

⁴⁷ Oni govore: "Mi vjerujemo u Allaha i Poslanika, i pokoravamo se", a potom se grupa njih okreće; nisu oni vjernici.

⁴⁸ Kad budu pozvani Allahu i Poslaniku Njegovu da im presudi,

grupa njih, odjednom, leđa okrene; ⁴⁹ a ako je pravda na njihovoј strani, dolaze mu poslušno. ⁵⁰ Da li je u srcima njihovim bolest, ili sumnjaju, ili strahuju da će Allah i Poslanik Njegov prema njima nepravedno postupiti? Naprotiv, oni su baš zulumčari.

⁵¹ Kad vjernici Allahu i Poslaniku Njegovu budu pozvani da im on presudi, samo reknu: "Slušamo i pokoravamo se!" To su oni koji su uspjeli. ⁵² Oni koji se Allahu i Poslaniku Njegovu budu pokoravali, koji se Allaha budu bojali i Njega se čuvali – to su oni koji su uspjeli i spašeni!

⁵³ Licemjeri se zaklinju Allahom, najčvršćom zakletvom, da će, sigurno, ići u boj ako im ti narediš. Reci: "Ne zaklinjite se! Vaša pokornost – poznata je! Allah, zaista, u potpunosti zna ono što radite." ⁵⁴ Reci: "Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku!" A ako se okrenete, on je dužan raditi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bit ćete na Pravom putu – a Poslanikova dužnost samo je jasna obznana.

⁵⁵ Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili, sigurno, nasljednicima na Zemlji postaviti, kao što je postavio nasljednicima one prije njih, i da će im, zacijelo, vjeru njihovu učvrstiti, onu s kojom je zadovoljan da bude njihova, i da će im, sigurno, strah sigurnošću zamijeniti: "Oni će samo Meni ibadet činiti i neće druge Meni u obožavanju pridruživati. A oni koji i poslije toga budu nezahvalni – oni su baš buntovnici."

⁵⁶ A vi namaz obavljajte i zekat dajite i Poslaniku poslušni budite da biste milost zadobili. ⁵⁷ Nikako ne misli da će se nevjernici moći suprotstaviti Njemu na Zemlji; njihovo boravište bit će Vatra, a ona je, zaista, užasno krajnje odredište.

⁵⁸ O vjernici, neka od vas u tri slučaja zatraže dopuštenje da

vam uđu oni koji su u posjedu vašem i oni koji još nisu spolno zreli: prije jutarnjeg namaza, i kada u podne odložite odjeću svoju, i poslije obavljanja noćnog namaza. To su tri doba kada niste obučeni, a u drugo doba nije ni vama ni njima grijeh, ta oni kod vas često ulaze, a i vi jedni kod drugih ulazite. Tako vam Allah objašnjava ajete i propise! A Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.⁵⁹ A kad djeca vaša dostignu spolnu zrelost, neka onda uvijek traže dopuštenje za ulazak, kao što su tražili dopuštenje oni prije njih; tako vam Allah objašnjava ajete Svoje! A Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.⁶⁰ A starim ženama koje ne žude više za udajom nije grijeh da odlože ogrtače svoje, ali ne pokazujući ukrase svoje; a bolje im je da budu kreposne. Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.

⁶¹ Nije grijeh slijepom, niti je grijeh hromom, niti je grijeh bolesnom, a niti vama samima da jedete u kućama vašim, ili u kućama očeva vaših, ili u kućama majki vaših, ili u kućama braće vaše, ili u kućama sestara vaših, ili u kućama amidža vaših, ili u kućama tetaka vaših po ocu, ili u kućama daidža vaših, ili u kućama tetaka vaših po majci, ili onih čiji su ključevi u vas ili u prijatelja vašeg; nije vam grijeh da jedete zajednički ili pojedinačno. A kad ulazite u kuće, vi ukućane njene pozdravite pozdravom od Allaha propisanim, blagoslovljenim i lijepim. Tako vam Allah objašnjava ajete da biste razumjeli!

⁶² Pravi vjernici samo su oni koji u Allaha i Njegova Poslanika vjeruju, a koji se, kad su s njim na kakvom važnom sastanku, ne udaljuju dok od njega dopuštenje ne dobiju. Oni koji od tebe traže dopuštenje, u Allaha i Poslanika Njegova, doista, vjeruju. I kad oni zatraže dopuštenje od tebe zbog kakva posla svoga, dopusti kome hoćeš od njih i zamoli Allaha da im oprosti – zaista je Allah Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁶³ Neka vaše dozivanje Poslanika ne bude kao kad vi jedni druge dozivate; Allah, sigurno, zna one među vama koji se kradom izvlače. Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju njegovu da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe. ⁶⁴ Allahovo je sve što je na nebesima i na Zemlji, On, sigurno, zna kakvi ste vi, i On će ih obavijestiti o svemu što su uradili na Dan kad se budu Njemu vratili. A Allah sve dobro zna!

25. El-Furkan - Furkan

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Neizmjerno je Blagoslovljen Onaj Koji robu Svome objavljuje Furkan da bi svjetovima bio upozoritelj, ² Onaj Kome pripada vlast na nebesima i na Zemlji, Koji nema djeteta, Koji u vlasti nema ortaka i Koji je sve stvorio i kako treba uredio! ³ A oni su uzeli mimo Njega božanstva koja ništa ne stvaraju, a koja su sama stvorena, koja nisu u stanju da od sebe neku štetu otklone ni da sebi kakvu korist pribave, i koja ne posjeduju ni smrt, ni život, a ni proživljene.

⁴ Oni koji ne vjeruju rekoše: "Ovo nije ništa drugo do velika laž koju on izmišlja, a u tome mu i drugi ljudi pomažu." Počiniše oni zulum i potvoru. ⁵ I govore: "To su izmišljotine naroda drevnih koje je on prepisao, pa mu se čitaju jutrom i večeri."

⁶ Reci: "Objavljuje ga Onaj Koji zna tajne nebesa i Zemlje; On je Onaj Koji opraća grijeha i milostiv je."

⁷ I još govore: "Šta je ovom poslaniku, on hranu jede i po trgovima hoda; zašto mu nije poslan jedan melek da zajedno s njim bude upozoritelj, ⁸ ili da mu se spusti riznica, ili da ima bašču iz koje bi se hranio?!" I zulumčari još govore: "Vi samo

općinjena čovjeka slijedite!”⁹ Vidi šta o tebi oni govore, pa onda lutaju i Pravi put ne mogu da nađu.

¹⁰ Blagoslovljen je Onaj Koji ti, ako hoće, može dati bolje od toga: bašće kroz koje teku rijeke i dvorce.¹¹ Oni čak i Čas kijametski poriču, a Mi smo za one koji Čas kijametski poriču pripremili Vatru razbuktalu.¹² Kada ih ona vidi iz daljine, čut će kako gnjevna ključa i od bijesa huči,¹³ a kad budu bačeni u nju tamo gdje je tjesno, ruku privezanih za vrat, propast će tamо prizivati.¹⁴ “Ne prizivajte danas jednu propast, nego prizivajte propast mnogostruku!”¹⁵ Reci: “Da li je bolje to ili vječni Džennet, koji je obećan bogobojaznima? On će im nagrada i prebivalište biti.”¹⁶ U njemu će sve što zaželete imati, vječno će u tome biti; to je Gospodaru tvome obećanje obavezno.

¹⁷ A na Dan kada ih On sakupi, a i one koje su pored Allaha obožavali, te upita: “Jeste li vi ove robe Moje u zabludu zaveli ili su oni sami s Pravog puta zalutali?”,¹⁸ oni će reći: “Uzvišen neka si Ti, nezamislivo je da smo mi pored Tebe ikakve zaštitnike uzimali, nego, Ti si ovima i precima njihovim dao da uživaju, pa su zaboravili opomenu; oni su propast zaslужili!”¹⁹ Oni će poreći to što vi gorovite, a vi nećete biti u mogućnosti da patnju otklonite niti da pomoć nađete. A onome od vas koji je zulum činio dat ćemo da patnju veliku iskusi.

²⁰ Mi prije tebe nismo poslali nijednog poslanika koji nije jeo i po trgovima hodao. Mi činimo da jedni drugima iskušenje budete, da vidimo hoćete li biti strpljivi. A Gospodar tvoj vidi sve.

²¹ I govore oni koji se ne nadaju susretu s Nama: “Zašto nam se ne pošalju meleci ili zašto Gospodara svoga ne vidimo?” O sebi su oni visoko mislili i veoma se osilili.²² Onaj dan kad ugledaju meleke, neće biti tada radosnog navještaja prestupnicima. I

govorit će meleki: "Vama je to potpuno uskraćeno." ²³ I Mi ćemo pristupiti onome što počiniše i u prah i pepeo ih pretvoriti. ²⁴ Stanovnici Dženneta će taj dan najbolje prebivalište i najljepše odmaralište imati.

²⁵ A na Dan kad se nebo rascijepi i iz njega se oblak pojavi i kad se meleci, sigurno, spuste, ²⁶ taj dan će istinska vlast biti samo u Svemilosnog, a bit će to mučan dan za nevjernike. ²⁷ Na Dan kad zulumčar prste svoje bude grizao govoreći: "Kamo sreće da sam se uz Poslanika Pravog puta držao! ²⁸ Kamo sreće, teško meni, da toga i toga za prijatelja nisam uzeo! ²⁹ On me od Opomene – Kur'ana odvratio nakon što mi je došao!" – a šeitan čovjeka uvijek ostavlja na cjedilu. ³⁰ Poslanik je rekao: "Gospodaru moj, zaista, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!" ³¹ Isto tako smo Mi dali da svakom vjerovjesniku prestupnici neprijatelji budu. A tebi je Gospodar tvoj dovoljan kao uputitelj i pomagač!

³² Oni koji ne vjeruju govore: "Zašto mu Kur'an nije odjednom cijeli objavljen?" A tako se objavljuje da bismo njime srce tvoje učvrstili, i Mi ga činimo razgovijetnim. ³³ Oni ti neće nijedan prigovor uputiti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti. ³⁴ Oni koji će biti vučeni na svojim licima u Džehennem bit će u najgorem položaju i najdalje će zalutati.

³⁵ Mi smo Musau Knjigu dali i brata mu Haruna pomoćnikom učinili, ³⁶ pa rekli: "Otiđite vas dvojica narodu koji znakove Naše poriče.", i poslije smo taj narod potpuno uništili. ³⁷ A i narod Nuhov smo, kad su poslanike u laž utjerivali, potopili i ljudima ih kao znak učinili, a zulumčarima smo patnju bolnu pripremili. ³⁸ I Adu, i Semudu, i stanovnicima Ressa i mnogim narodima između njih, ³⁹ svima smo primjere za pouku navodili, i sve smo ih poslije sasvim uništili. ⁴⁰ A oni prolaze pored naselja

na koje se sručila kobna kiša – zar ga ne vide?! Naprotiv, oni ni proživljenje ne očekuju.

⁴¹ Kad te vide, rugaju ti se: “Je li ovo onaj kojeg je Allah kao poslanika poslao?! ⁴² Umalo da nas od božanstava naših nije odvratio, ali mi im vjerni ostadosmo.” A kad dožive patnju, saznat će ko je dalje s Pravog puta bio skrenuo!

⁴³ Šta misliš o onome koji je za svoga boga svoje hirove uzeo, hoćeš li mu ti zaštitnik biti?! ⁴⁴ Misliš li ti da većina njih čuje ili razumije?! Oni su kao stoka, čak su još dalje s Puta pravog skrenuli!

⁴⁵ Zar ne vidiš kako Gospodar tvoj sjenu rasprostire – a da hoće, ostavio bi je da miruje. A zatim smo učinili da na nju Sunce ukazuje. ⁴⁶ A poslije je malo-pomalo Sebi privlačimo.

⁴⁷ On je Taj Koji vam je noć učinio pokrivkom, san počinkom, a dan da se svuda razidete. ⁴⁸ I On je Taj Koji šalje vjetrove kao radosnu vijest, kao prethodnicu Milosti Svoje; i Mi s neba čistu vodu spuštamo ⁴⁹ da njome već mrtav predio oživimo i da, od stvorenja Naših, mnogo stoku i mnoge ljude napojimo.

⁵⁰ I Mi je raspodjeljujemo među njima da bi se prisjetili, ali većina ljudi odbija sve osim nevjerojanja i nezahvalnosti. ⁵¹ Da hoćemo, u svako naselje poslali bismo upozoritelja; ⁵² zato ne budi poslušan nevjernicima i njime – Kur'anom se protiv njih uveliko bori.

⁵³ On je Taj Koji je dva mora ostavio jedno pored drugog – jedno je pitko i slatko, drugo slano i gorko, a između njih je pregradu i neprobojnu branu postavio, ⁵⁴ On od vode stvara ljude i čini da su rod po krvi i tazbini. Gospodar tvoj je svemoćan.

⁵⁵ Umjesto Allaha oni obožavaju one koji nisu u stanju neku im korist pribaviti niti od njih kakvu štetu otkloniti. Nevjernik je šeđtanov pomagač protiv njegovog Gospodara. ⁵⁶ A tebe smo

poslali samo kao radosnih vijesti navjestitelja i upozoritelja.
⁵⁷ Reci: "Za ovo od vas ne tražim druge nagrade osim da onaj koji hoće podje Putem koji vodi njegovu Gospodaru."

⁵⁸ Ti se pouzdaj u Živog, Koji ne može umrijeti, i veličaj Ga, i hvali! A dovoljno je to što grijeha robova Svojih potpuno zna
⁵⁹ Onaj Koji je za šest Dana nebesa i Zemlju i ono što je među njima stvorio, a onda se nad Aršom uzvisio. On je Svemilosni, i upitaj o Njemu onoga koji dobro zna. ⁶⁰ A kad im se rekne: "Učinite sedždu Svemilosnom!", oni pitaju: "Ako je Svemilosni? Zar da činimo sedždu samo zato što nam ti naređuješ?" I to im još više odbojnost poveća.

⁶¹ Neka je Uzvišen Onaj Koji je na nebu velike zvijezde stvorio i na njemu dao Svjetiljku i Mjesec koji sja. ⁶² On je Taj Koji je učinio da se noć i dan smjenjuju, što je prilika za onoga koji hoće da se prisjeti i pouku primi ili želi biti zahvalan.

⁶³ A robovi Svemilosnog su oni koji po Zemlji smireno hodaju, a kada im se neznalice obrate, odgovaraju: "Mir vama!", ⁶⁴ i oni koji provode noći pred Gospodarom svojim na sedždu padajući i stojeći, ⁶⁵ i oni koji govore: "Gospodaru naš, skloni od nas patnju u Džehennemu jer je patnja u njemu, doista, neprestana. ⁶⁶ On je ružno prebivalište i boravište", ⁶⁷ i oni koji, kad udjeluju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine; ⁶⁸ i oni koji mimo Allaha drugog boga ne mole, i koji one koje je Allah zabranio ne ubijaju, osim kad se na to ima pravo, i koji ne bludniče; a ko to radi, iskusit će kaznu. ⁶⁹ Patnja će mu na ahiretu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati, ⁷⁰ osim onih koji se pokaju i užvjeruju i dobra djela čine; Allah će njihova loša djela u dobra promijeniti, a Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ⁷¹ A onaj koji se bude pokajao i dobra djela činio, on se, uistinu, Allahu iskreno vratio;

⁷² i oni koji ne prisustvuju laži, i koji, prolazeći pored besmislica, prolaze dostojanstveno; ⁷³ i oni koji, kada budu opomenuti ajetima Gospodara svoga, ni gluhi ni slijepi na njih ne ostanu; ⁷⁴ i oni koji govore: “Gospodaru naš, podari nam u suprugama našim i djeci našoj radost i učini nas predvodnicima bogobojaznih!”

⁷⁵ Oni će biti, za ono što su trpjeli, nastambom visokom nagrađeni i u njima će pozdravom dobrodošlice i selamom biti dočekivani. ⁷⁶ U njima će vječno ostati, a kako je to divno prebivalište i boravište! ⁷⁷ Reci: “Moj Gospodar ne mari za vas ako nema dove vaše. Ali, porekli ste i neminovno vas čeka patnja.”

26. Eš-Šu‘ara’ - Pjesnici

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ta-sin-mim.*

² Ovo su ajeti Knjige jasne! ³ Zar ćeš ti sebe uništiti zato što oni neće da budu vjernici?! ⁴ Kad bismo htjeli, Mi bismo im s neba znak poslali pred kojim bi oni svoje šije povili. ⁵ I njima ne dođe nijedna nova opomena od Svetilosnoga, a da se od nje ne okrenu. ⁶ I oni poriču, a doći će im vijesti o onome čemu se izruguju.

⁷ Zar oni ne vide kako činimo da iz zemlje niče svakovrsno bilje plemenito? ⁸ Zbilja, u tome je znak, ali većina njih ne vjeruje, ⁹ a Gospodar tvoj je, zaista, Silni i Milostivi.

¹⁰ A kad je Gospodar tvoj Musaa zovnuo: “Idi narodu zulumćara, ¹¹ narodu faraonova, zar se Allaha ne boje!?”¹² on je rekao: “Gospodaru moj, bojam se da me oni u laž ne utjeraju. ¹³ Da mi ne postane teško u duši i da mi se jezik ne saplete; pa

daj poslanstvo i Harunu, da mi pomogne; ¹⁴ a oni protiv mene optužbu za zlodjelo imaju, pa se plašim da me ne ubiju.”

¹⁵ “Neće!”, reče On. “Idite obojica sa znakovima Našim, Mi ćemo s vama biti i slušati. ¹⁶ Otidite faraonu i recite: ‘Mi smo poslanici Gospodara svjetova. ¹⁷ Dopusti da sinovi Israilovi pođu s nama!’” ¹⁸ Faraon reče: “Zar te među nama nismo odgajali dok si dijete bio i zar među nama tolike godine života svoga nisi proveo? ¹⁹ I uradio si ono što si uradio i uz to si poricatelj bio!”

²⁰ “Ja sam onda ono uradio, a u zalutale sam spadao”, reče, ²¹ “a od vas sam pobjegao zato što sam se vas bojao, pa mi je Gospodar moj mudrost darovao i poslanikom me učinio. ²² A dobročinstvo koje mi prebacuješ – da nije to što si sinove Israilove robljem učinio?” ²³ “A ko je Gospodar svjetova?”, upita faraon. ²⁴ “Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, ako čvrsto vjerujete.”, odgovori on. ²⁵ “Čujete li?”, reče faraon onima oko sebe. ²⁶ “Gospodar vaš i Gospodar vaših davnih predaka.”, reče Musa. ²⁷ “Poslanik koji vam je posлан, uistinu je lud.”, reče faraon. ²⁸ “Gospodar istoka i zapada i onoga što je između njih, ako razumijete.”, reče Musa. ²⁹ A faraon reče: “Ako budeš kao boga nekoga drugog osim mene priznavao, sigurno će te u tamnicu baciti!” ³⁰ “Zar i onda kad ti budem nešto što je očito donio?”, upita on. ³¹ “Pa daj to, ako istinu govoriš!”, reče faraon. ³² I Musa baci štap svoj, kad on – zmija očita. ³³ I ruku svoju izvuče, kad ona, onima koji su gledali – bijela. ³⁴ “Ovaj je, zaista, vješt čarobnjak”, reče glavešinama oko sebe faraon, ³⁵ “hoće da vas čarolijom svojom iz zemlje vaše izvede. Pa šta savjetujete?”

³⁶ “Ostavi njega i brata njegova”, rekoše, “a u gradove pošalji sakupljače, ³⁷ sve čarobnjake vješte će ti dovesti.” ³⁸ I čarobnjake u određeno vrijeme i označenog dana sabraše, ³⁹ a narodu bi

rečeno: "Hoćete li se sakupiti,⁴⁰ da budemo uz čarobnjake ako oni budu pobjednici?"⁴¹ A kad dođoše, čarobnjaci faraona upitaše: "Da li će nama, doista, pripasti nagrada ako mi budemo pobjednici?"⁴² "Hoće", odgovori on, "i bit ćete tada, sigurno, među meni bliskim."

⁴³ Musa im reče: "Bacite ono što želite baciti!"⁴⁴ I oni pobacaše konope svoje i štapove svoje i rekoše: "S faraonovom moći, mi ćemo, svakako, pobjediti!"⁴⁵ Zatim Musa baci svoj štap, koji, odjednom, proguta ono što su oni lažno izveli.⁴⁶ Čarobnjaci onda na sedždu padaše⁴⁷ i rekoše: "Mi vjerujemo u Gospodara svjetova,⁴⁸ Gospodara Musaova i Harunova."

⁴⁹ "Zar povjerovaste njemu prije dopuštenja moga", viknu faraon, "on je vaš predvodnik, on vas je čarobnjaštvu naučio – a vi ćete zapamtiti: poodsijecat ću vam ruke i noge unakrst i sve ću vas porazapinjati!"⁵⁰ "Ne šteti", rekoše oni, "mi ćemo se Gospodaru svome vratiti.⁵¹ Mi se nadamo da će nam Gospodar naš grijeha oprostiti zato što smo prvi vjernici."

⁵² I Mi objavismo Musau: "Kreni noću s robovima Mojim, ali bit ćete gonjeni."⁵³ I faraon posla po gradovima sakupljače.⁵⁴ "Doista su ovi skupina mala,⁵⁵ i oni nas, doista, srde,⁵⁶ a mi smo svi oprezni!"⁵⁷ I Mi ih izvedosmo iz vrtova i rijeka,⁵⁸ iz riznica i dvoraca divnih.⁵⁹ Eto, tako je bilo, i Mi dadosmo da to naslijede sinovi Israfilovi.

⁶⁰ I oni ih, kad se sunce rađalo, sustigoše,⁶¹ pa kad jedni druge ugledaše, drugovi Musaovi povikaše: "Doista smo gotovi!"⁶² "Ne!", reče on. "Gospodar moj je sa mnom, On će me uputiti."

⁶³ I Mi objavismo Musau: "Udari štapom svojim po moru!", i ono se rastavi i svaki bok njegov bijaše kao veliko brdo,⁶⁴ i Mi onda tamo one druge približismo,⁶⁵ Musaa i sve one koji bijahu s njim spasismo,⁶⁶ a one druge potopismo.⁶⁷ U tome je, zaista,

znak, ali većina njih nisu bili vjernici.⁶⁸ A, doista, Gospodar tvoj – baš On – je Silni i Milostivi.

⁶⁹ I kaži im vijest o Ibrahimu,⁷⁰ kad je oca svoga i narod svoj upitao: “Šta to vi obožavate?”,⁷¹ a oni odgovorili: “Obožavamo kumire i povazdan im se molimo.”,⁷² on je rekao: “Da li vas oni čuju kada se molite,⁷³ ili, da li vam mogu koristiti ili naškoditi?”⁷⁴ “Naprotiv”, odgovoriše, “ali mi smo upamtili pretke naše kako tako postupaju.”

⁷⁵ “A da li ste razmišljali”, upita on, “da su oni koje obožavate vi⁷⁶ i koje su obožavali davni preci vaši,⁷⁷ doista, neprijatelji moji? Ali, to nije Gospodar svjetova⁷⁸ Koji me je stvorio i On me na Pravi put upućuje,⁷⁹ i Koji me hrani i poji,⁸⁰ i Koji me, kad se razbolim, liječi,⁸¹ i Koji će mi život oduzeti, i Koji će me poslije oživiti,⁸² i Koji će mi, žudim za tim, pogreške na Sudnjem danu oprostiti!

⁸³ Gospodaru moj, podari mi mudrost i pridruži me čestitima.⁸⁴ I učini da me po lijepom spominju oni što će poslije mene doći,⁸⁵ i učini me jednim od onih koji će džennetske blagodati naslijediti,⁸⁶ i ocu mome oprosti, zaista je među zalutale spadao,⁸⁷ i ne ponizi me na Dan kad će ljudi oživljeni biti,⁸⁸ na Dan kada neće nikakvo blago, a ni sinovi, od koristi biti,⁸⁹ samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spašen biti.”

⁹⁰ I Džennet će se bogobojsaznima približiti,⁹¹ a Džehennem zalutalima ukazati,⁹² i reći će im se: “Gdje su oni koje ste obožavali,⁹³ a niste Allaha: mogu li vam oni pomoći, a mogu li i sebi pomoći?”⁹⁴ Pa će i oni i oni koji su ih u zabludu doveli u njega biti bačeni,⁹⁵ i vojske Iblisove – svi zajedno.⁹⁶ I oni će, svađajući se u njemu, govoriti:⁹⁷ “Tako nam Allaha, bili smo, doista, u očitoj zabludi⁹⁸ kad smo vas sa Gospodarom svjetova izjednačavali,⁹⁹ a na stranputicu su nas naveli samo prestupnici,

¹⁰⁰ pa nemamo ni zagovornika, ¹⁰¹ ni prisna prijatelja, ¹⁰² da nam je samo da se povratimo, pa da postanemo vjernici!” ¹⁰³ U tome je, zaista, znak, ali većina njih nisu bili vjernici. ¹⁰⁴ A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹⁰⁵ I Nuhov narod je smatrao lažnim poslanike. ¹⁰⁶ Kad im brat njihov Nuh reče: “Zar se Allaha ne bojite?! ¹⁰⁷ Ja sam vam, sigurno, poslanik povjerljivi, ¹⁰⁸ zato se bojte Allaha i budite poslušni meni! ¹⁰⁹ Za ovo od vas ne tražim nikakve nagrade, mene će Gospodar svjetova nagraditi. ¹¹⁰ Zato se bojte Allaha i budite poslušni meni!”, ¹¹¹ oni rekoše: “Kako da te poslušamo kad te najniži sloj ljudi slijedi?” ¹¹² “Ne znam ja šta oni rade”, reče on, ¹¹³ “svi će pred Gospodarom mojim, da znate, račun polagati, ¹¹⁴ a ja vjernike neću otjerati, ¹¹⁵ ja sam samo upozoritelj jasni!”

¹¹⁶ “Ako se ne okaniš, o Nuh”, rekoše oni, “bit ćeš, sigurno, kamenovan!” ¹¹⁷ “Gospodaru moj”, reče on, “narod moj me u laž utjeruje, ¹¹⁸ pa Ti meni i njima presudi i mene i vjernike koji su sa mnom spasi!” ¹¹⁹ I Mi smo njega i one koji su bili uz njega u lađi krcatoj spasili, ¹²⁰ a ostale potopili. ¹²¹ U tome je, zaista, znak, ali većina njih nisu vjernici. ¹²² A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹²³ I narod Ad je smatrao lažnim poslanike. ¹²⁴ Kad im brat njihov Hud reče: “Kako to da se Allaha ne bojite? ¹²⁵ Ja sam vam, sigurno, poslanik povjerljivi, ¹²⁶ zato se bojte Allaha i budite poslušni meni! ¹²⁷ Za ovo od vas ne tražim nikakve nagrade, mene će Gospodar svjetova nagraditi. ¹²⁸ Zašto na svakoj uzvišici, zabavljuјući se, palate zidate ¹²⁹ i podižete utvrde kao da ćete vječno živjeti, ¹³⁰ a kad kažnjavate, kažnjavate kao silnici? ¹³¹ Bojte se Allaha i meni budite poslušni! ¹³² Bojte se Onoga Koji vas je opskrbio onim što znate, ¹³³ opskrbio vas je

stokom i sinovima,¹³⁴ i baščama i izvorima.¹³⁵ Ja se, doista, za vas bojim patnje na Velikom danu.”

¹³⁶ Rekoše oni: “Nama je svejedno savjetovao ti ili ne bio savjetnik,¹³⁷ ovako su i narodi davnašnji vjerovali,¹³⁸ i mi nećemo biti patnji podvrgnuti.”¹³⁹ I oni su nastavili da ga u laž utjeruju, pa smo ih Mi uništili. U tome je, zaista, znak, ali većina njih nisu vjernici,¹⁴⁰ A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹⁴¹ I Semud je smatrao lažnim poslanike.¹⁴² Kad im brat njihov Salih reče: “Kako to da se Allaha ne bojite?¹⁴³ Ja sam vam, sigurno, poslanik povjerljivi,¹⁴⁴ zato se bojte Allaha i budite poslušni meni!¹⁴⁵ Za to od vas ne tražim nikakve nagrade, mene će Gospodar svjetova nagraditi.¹⁴⁶ Zar mislite da ćete ovdje biti ostavljeni sigurni,¹⁴⁷ u vrtovima i među izvorima,¹⁴⁸ u usjevima i među palmama sa plodovima zrelim?¹⁴⁹ Vi u brdima vrlo spretno kuće klešete,¹⁵⁰ pa bojte se Allaha i poslušni meni budite,¹⁵¹ i ne slušajte naredbe onih koji u zlu pretjeruju,¹⁵² koji na Zemlji nered, a ne red, uspostavljaju.”

¹⁵³ Rekoše oni: “Ti si samo opčinjen,¹⁵⁴ ti si čovjek kao i mi; zato nam donesi jedno čudo ako je istina to što govorиш!”

¹⁵⁵ “Evo, to je kamila”, reče on, “u određeni dan ona će piti, a u određeni dan vi,¹⁵⁶ i ne činite joj nikakvo zlo da vas ne bi stigla patnja na Velikom danu!”¹⁵⁷ Ali, oni je zaklaše i potom se pokajaše,¹⁵⁸ i stiže ih kazna. U tome je, zaista, znak, ali većina njih ne vjeruje.¹⁵⁹ A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹⁶⁰ I Lutov je narod smatrao lažnim poslanike.¹⁶¹ Kad im njihov brat Lut reče: “Kako to da se Allaha ne bojite?¹⁶² Ja sam vam, sigurno, poslanik povjerljivi,¹⁶³ zato se bojte Allaha i budite poslušni meni!¹⁶⁴ Za to od vas ne tražim nikakve nagrade,

mene će Gospodar svjetova nagraditi.¹⁶⁵ Zašto vi, mimo svih svjetova, s muškarcima općite,¹⁶⁶ a žene svoje, koje je za vas Gospodar vaš stvorio, ostavljate? Vi ste ljudi koji svaku granicu zla prelaze.”

¹⁶⁷ Rekoše oni: “Ako se ne okaniš, o Lut, bit ćeš, sigurno, prognan!”¹⁶⁸ “Ja se gnušam toga što vi radite!”, reče on.¹⁶⁹ “Gospodaru moj, sačuvaj mene i porodicu moju od onoga što oni rade!”¹⁷⁰ I Mi smo sačuvali njega i porodicu njegovu – sve,¹⁷¹ osim starice, koja je ostala s onima koji su kaznu iskusili,¹⁷² a zatim smo ostale uništili¹⁷³ spustivši na njih kišu – a strašne li kiše za one koji su upozorenici bili!¹⁷⁴ U tome je, zaista, znak, ali većina njih ne vjeruje,¹⁷⁵ A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹⁷⁶ I stanovnici Ejke su u laž ugonili poslanike.¹⁷⁷ Kad im Šuajb reče: “Kako to da se Allaha ne bojite?¹⁷⁸ Ja sam vam, sigurno, poslanik povjerljivi,¹⁷⁹ zato se bojte Allaha i budite poslušni meni!¹⁸⁰ Za to od vas ne tražim nikakve nagrade, mene će Gospodar svjetova nagraditi.¹⁸¹ Pravo mjerite na litru i ne zakidajte,¹⁸² a na kantaru ispravnom mjerom mjerite,¹⁸³ i ljudima prava njihova ne umanjujte i zlo po Zemlji, nered praveći, ne činite,¹⁸⁴ i Onoga Koji je stvorio i vas i narode davnašnje – bojte se.”

¹⁸⁵ Rekoše oni: “Ti si samo opčinjen;¹⁸⁶ i ti si samo čovjek kao i mi; za nas si ti, doista, lažac pravi;¹⁸⁷ zato spusti na nas komad neba ako u one koji istinu govore spadaš!”¹⁸⁸ “Gospodar moj dobro zna šta vi radite.”, reče on.¹⁸⁹ I oni su nastavili da ga u laž utjeruju pa ih je stigla kazna u Danu tamnog oblaka; a to je bila kazna jednog strašnog dana.¹⁹⁰ U tome je, zaista, znak, ali većina njih neće da vjeruje.¹⁹¹ A, zaista, Gospodar tvoj – baš On – Silni je i Milostivi!

¹⁹² I Kur'an je, sigurno, objava Gospodara svjetova;
¹⁹³ donosi ga povjerljivi Duh, ¹⁹⁴ na srce tvoje, da budeš upozoritelj, ¹⁹⁵ na jasnom arapskom jeziku. ¹⁹⁶ On je spomenut u Knjigama poslanika prijašnjih, ¹⁹⁷ zar njima nije znak to što za njega znaju učeni ljudi sinova Israilovih?

¹⁹⁸ A da ga objavljujemo i nekom nearapu, ¹⁹⁹ pa da im ga on čita, opet u njega ne bi povjerovali. ²⁰⁰ Eto, tako ga Mi u srca prestupnika uvodimo, ²⁰¹ oni u njega neće vjerovati dok ne vide patnju bolnu, ²⁰² koja će im iznenada doći, a oni neće ni osjetiti, ²⁰³ pa će reći: “Hoće li nam se imalo vremena dati?”

²⁰⁴ Pa zar oni kaznu Našu požuruju?! ²⁰⁵ Šta ti misliš, ako im Mi dopuštamo da godinama uživaju ²⁰⁶ i naposljetku ih snađe ono što im se kao prijetnja obećava, ²⁰⁷ zar će imati koristi od slatkog života koji su provodili? ²⁰⁸ Mi nijedno naselje nismo razorili prije nego su im došli oni koji su ih upozoravali, ²⁰⁹ radi opomene, a Mi nismo zulumčari bili. ²¹⁰ Kur'an ne donose šejtani, ²¹¹ nezamislivo je da to oni čine; oni to ne mogu, ²¹² da ga prисluškiju – oni su potpuno spriječeni.

²¹³ Zato se, mimo Allaha, ne moli drugom bogu – da ne bi bio jedan od onih koji će biti patnji podvrgnuti! ²¹⁴ I upozoravaj rodbinu svoju najbližu, ²¹⁵ i budi ponizan prema vjernicima koji te slijede! ²¹⁶ A ako te ne budu poslušali, ti reci: “Ja nemam ništa s tim što vi radite.” ²¹⁷ I pouzdaj se u Silnoga i Milostivoga, ²¹⁸ Koji te vidi kada na noćnom namazu stojiš, ²¹⁹ i tvoje pregibanje među onima koji čine sedždu. ²²⁰ A, zaista, je baš On – Svečujući i Sveznajući!

²²¹ Hoćete li da vas obavijestim kome dolaze šejtani? ²²² Oni dolaze svakom lašcu, grijesniku, ²²³ i prisluškuju, a većina njih su lažljivci. ²²⁴ A pjesnici – njih zavedeni slijede. ²²⁵ Zar ne znaš da oni svakom dolinom tumaraju, ²²⁶ i da govore ono što ne

rade,²²⁷ osim onih koji vjeruju i dobra djela čine, i koji često Allaha spominju, i koji uzvrate kada im zulum bude učinjen. A oni koji su zulum činili sigurno će saznati u kakvo će se mjesto vratiti!

27. En-Neml - Pauk

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ta-sin.*

Ovo su ajeti Kur'ana i Knjige jasne,² upute i radosne vijesti onima koji vjeruju,³ koji namaz obavljaju i zekat udjeluju, i oni – baš oni – u ahiret čvrsto vjeruju.⁴ Zaista, onima koji u ahiret ne vjeruju Mi prikazujemo kao lijepo postupke njihove – pa oni lutaju;⁵ to su oni kojima pripada patnja žestoka, a na ahiretu oni će – baš oni – biti najveći gubitnici,⁶ a ti, zaista, primaš Kur'an od Onog Koji je mudar i Koji sve zna!

⁷ Kada Musa reče porodici svojoj: "Vidio sam vatru, donijet će vam otuda vijest kakvu ili će vam donijeti plamen – glavnju da biste se ogrijali." ⁸ Kad je do nje došao, neki glas je dozivao: "Neka je blagoslovljen ko u vatri je i oni oko nje, i neka je slavljen i uzvišen Allah, Gospodar svjetova!"

⁹ O Musa, Ja sam – Allah, Silni i Mudri! ¹⁰ Baci svoj štap!" Pa kad je vidje da se tresući kreće, kao da je ona džann-zmija, on okrenut leđima uzmače i ne osvrnu se. "O Musa, ne boj se! Poslanici se kod Mene ne treba ničega da boje;¹¹ Međutim, onaj koji zulum počini, a onda zlo dobrim djelom zamijeni – pa, doista sam Ja Oprostitelj grijeha, Milostivi! ¹² Uvuci ruku svoju u njedra svoja, pojavit će se bijela, ali neće biti bolesna – bit će jedan od devet znakova faraonu i narodu njegovu; oni su, doista, bili narod buntovni."¹³ I kad im jasno dodoše znakovi Naši,

oni rekoše: "Ovo je prava čarolija!"¹⁴ I oni ih, čineći zulum i oholeći se, porekoše, ali su duše njihove pouzdano znale da su istiniti, pa pogledaj kako su skončali smutljivci.

¹⁵ Davudu i Sulejmanu znanje smo dali i oni su govorili: "Hvala Allahu Koji nas je odlikovao nad mnogim Svojim robovima vjernicima!"¹⁶ I Sulejman naslijedi Davuda i reče: "O ljudi, dato nam je da razumijevamo ptičije glasove i svašta nam je dato: ovo je, zaista, blagodat očita!"

¹⁷ I Sulejmanu bijahu sakupljene vojske njegove, činili su ih džini i ljudi i ptice, i bili su u stroju vođeni,¹⁸ i kad stigoše do mravlje doline, jedan mrav reče: "O mravi, ulazite u staništa svoja da vas ne pogaze Sulejman i vojske njegove, a da to i ne primijete!"¹⁹ I on se nasmiješi pa nasmija riječima njegovim i reče: "Gospodaru moj, nadahni me da budem zahvalan na blagodati Tvojoj, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robe Svoje!"

²⁰ I on izvrši smotru ptica, pa reče: "Zašto ne vidim pupavca, da nije odsutan?²¹ Žestokoj ču ga patnji podvrgnuti ili ču ga zaklati, ili će mi jasan dokaz opravdanja donijeti!"²² Izbivao je nedugo, a onda dođe, pa reče: "Doznao sam ono što ti ne znaš, iz Sabe ti donosim pouzdanu vijest.²³ Vidio sam da jedna žena njima vlada i da joj je svega i svačega dato, a ima i prijesto veličanstveni,²⁴ video sam da se i ona i narod njen Suncu klanjaju, a ne Allahu, šejtan im je prikazivao lijepim postupke njihove i od Pravog puta ih odvratio, te se oni ne napućuju Pravim putem,²⁵ da sedždu čine Allahu, Koji izvodi ono što je skriveno na nebesima i na Zemlji i Koji zna ono što krijete i ono što na javu iznosite.²⁶ Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar Arša Veličanstvenoga!"

²⁷ "Vidjet ćemo", reče Sulejman, "da li govorиш istinu ili si od onih koji lažu. ²⁸ Odnesi ovo moje pismo pa im ga baci, a onda se od njih malo izmakni i pogledaj šta će odgovoriti!" ²⁹ "O velikaši", reče ona, "meni je dostavljeno jedno poštovanja vrijedno pismo! ³⁰ Zbilja je od Sulejmana i zbilja je ono: 'S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog! ³¹ Ne pravite se većim od mene i dođite mi kao muslimani.' ³² "O velikaši", reče ona, "savjetujte mi šta treba u ovom slučaju raditi; ja bez vas ništa neću odlučiti!" ³³ "Mi smo vrlo jaki i hrabri", rekoše oni, "a ti odlučuješ. Pa, gledaj šta ćeš narediti!" ³⁴ "Kad kraljevi osvoje neki grad", reče ona, "oni ga razore, a ugledne stanovnike njegove učine poniženim." Eto, tako oni rade. ³⁵ "Poslat ću im jedan dar i vidjet ću sa čime će se izaslanici vratiti."

³⁶ I kad izaslanik pred Sulejmana izide, ovaj mu reče: "Zar meni da blago nudite?! Ono što je Allah dao bolje je od onoga što je dao vama. Vi se onome što vam se daruje radujete! ³⁷ Vrati se njima! Mi ćemo dovesti vojske kojima se neće moći oduprijeti i istjerat ćemo ih iz Sabe ponižene i pokorene.

³⁸ O dostojanstvenici, ko će mi od vas donijeti njezin prijesto prije nego što mi dođu kao muslimani?" ³⁹ "Ja ću ti ga donijeti", reče Ifrit, jedan od džina, "prije nego sa svog mjesta ustaneš, ja sam za to, zaista, snažan i povjerljiv." ⁴⁰ "A ja ću ga donijeti", reče onaj koji je imao znanje iz Knjige, "prije nego što vratиш pogled svoj." I kad Sulejman vidje da je prijesto već pred njega postavljen, uzviknu: "Ovo je blagodat Gospodara moga, Koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan – u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan – pa, Gospodar moj je neovisan i plemenit.

⁴¹ Promijenite izgled njezina prijestolja da vidimo hoće li se naputiti ili će biti među onima koji za uputom ne idu!" ⁴² I

kad ona dođe, bi joj rečeno: "Je li ovakav prijesto tvoj?" "Kao da jest!", uzviknu ona. "A nama je prije nego njoj dato znanje i mi smo muslimani." ⁴³ A od ispravna vjerovanja spriječilo je ono što je, mimo Allaha, obožavala. Zaista je ona bila iz naroda nevjerničkog! ⁴⁴ "Uđi u dvorac!", bi joj rečeno. Kad ga ona pogleda, pomisli da je duboka voda, pa zadiže haljinu uz noge svoje. "Ovaj je dvorac uglačanim staklom popločan!", reče on. "Gospodaru moj!", uzviknu ona, "ja sam prema sebi zulum učinila i u društvu sa Sulejmanom predajem se Allahu, Gospodaru svjetova!"

⁴⁵ A narodu Semud poslali smo brata njihova Saliha: "Ibadet činite jedino Allahu", ali oni se podijeliše u dvije skupine koje su se međusobno prepirale. ⁴⁶ "O narode moj", govorio im je on, "zašto požurujete zlo prije dobra? Zašto od Allaha oprost ne tražite, ne bi li ste milost zadobili?" ⁴⁷ "Mi zloslutnju nalazimo u tebi i onima koji su s tobom!", rekoše oni. "Zloslutnja vaša kod Allaha je", reče on, "vi ste narod koji je stavljen u iskušenje."

⁴⁸ U gradu je bilo devet osoba koje su po zemlji, ne red, nego nered činile. ⁴⁹ "Allahom se zakunite", rekoše, "da ćemo noću i njega i porodicu njegovu ubiti, a onda njegovom staratelju reći: 'Mi nismo prisustvovali pogibiji porodice njegove, mi, zaista, istinu govorimo.'" ⁵⁰ I spleli su spletku, pa smo i Mi spleli njima spletku, a oni to nisu osjećali, ⁵¹ pa pogledaj kakva je bila posljedica spletkarenja njihova: uništili smo sve – i njih i narod njihov. ⁵² Eno, kuća njihovih, puste su zbog zuluma koji su činili – u tome je, zaista, znak narodu koji zna, ⁵³ a spasili smo one koji su vjerovali i još su se Allaha bojali.

⁵⁴ I Luta smo poslali kada reče narodu svome: "Zar činite razvrat i pritom jedni druge vidite?! ⁵⁵ Zar vi, zbilja, strasno prilazite muškarcima umjesto ženama?! Štaviše, vi ste narod koji

ne zna!”⁵⁶ A odgovor naroda njegova samo je glasio: “Istjerajte Lutovu porodicu iz grada vašeg, oni su, zaista, ljudi koji se od toga ustežu!”⁵⁷ I Mi smo spasili njega i porodicu njegovu, osim žene njegove. Mi smo odredili da bude među onima koji su ostali i nastradali,⁵⁸ i pustili smo na njih kamenu kišu, a strašne li kiše za one koji su bili opomenuti!⁵⁹ Reci: “Hvala Allahu i selam robovima Njegovim koje je On odabralo!” Šta je bolje: Allah ili oni koje Njemu u obožavanju pridružuju?

⁶⁰ Onaj Koji je nebesa i Zemlju stvorio i Koji vam spušta s neba kišu pomoću koje Mi dajemo da ozelene bašće prekrasne, nemoguće je da vi učinite da izraste drveće njihovo. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi bog?! Ne postoji, ali su oni narod koji druge s Njim izjednačuje.⁶¹ Onaj Koji je Zemlju prebivalištem učinio i kroz nju rijeke proveo i na njoj brda nepomična postavio i između dva mora učinio pregradu. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi bog?! Ne postoji, nego većina njih ne zna.

⁶² Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji jedne drugima smjenjuje. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi bog?! Tako se rijetko prisjećate i pouku primata!⁶³ Onaj Koji vam u tminama, na kopnu i na moru, put pokazuje i Koji vjetrove kao radosnu vijest ispred milosti Svoje šalje. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi bog?! Kako je Allah visoko iznad onih koji druge Njemu u obožavanju pridružuju!⁶⁴ Onaj Koji sve iz ničega stvara, Koji će zatim to ponovo učiniti, i Koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi bog?! Reci: “Dokažite ako istinu govorite!”

⁶⁵ Reci: “Niko, osim Allaha, ni na nebu ni na Zemlji, ne zna ono što je čulima nedokučivo; i oni ne znaju kada će oživljeni biti.”⁶⁶ Štaviše, oni o ahiretu ništa ne znaju! Oni u njega još i

sumnjaju, pa čak su i slijepi u vezi s tim! ⁶⁷ Nevjernici govore: "Zar ćemo, kad budemo prašina, i mi i preci naši, zaista, biti oživljeni? ⁶⁸ Ovo nam se već odavno obećava, i nama i precima našim, a ovo su samo izmišljotine naroda drevnih." ⁶⁹ Reci: "Putujte po svijetu i vidite kako su završili prestupnici!"

⁷⁰ I ne žalosti se zbog njih i neka ti nije u duši teško zbog spletki njihovih. ⁷¹ "Kad će se već jednom obistiniti to obećanje, ako istinu govorite?", pitaju oni. ⁷² Reci: "Stići će vas, sigurno, nešto od onoga što požurujete!" ⁷³ A Gospodar tvoj je neizmjerno dobar prema ljudima, ali većina njih nije zahvalna. ⁷⁴ Gospodar tvoj dobro zna ono što grudi njihove taje i ono što oni na javu iznose. ⁷⁵ Nema ničeg skrivenog ni na nebu ni na Zemlji, a da nije u Knjizi jasnoj.

⁷⁶ Ovaj Kur'an sinovima Israilovim kazuje najviše o onome u čemu se oni razilaze, ⁷⁷ i on je, uistinu, uputa i milost vjernicima. ⁷⁸ Gospodar tvoj će im po pravdi Svojoj presuditi; On je Silni i Sveznajući, ⁷⁹ zato se pouzdaj u Allaha, jer ti, doista, slijediš Jasnu Istinu! ⁸⁰ Ti ne možeš mrtve dozvati niti gluhe dovikati kada se okrenu udaljavajući se, ⁸¹ niti možeš uputiti slijepе i iz zablude ih njihove izbaviti; možeš jedino dozvati one koji u ajete Naše vjeruju. Oni su predani!

⁸² I kada se ostvare riječi o kazni njihovoј, Mi ćemo učiniti da iz zemlje izide jedna životinja koja će im reći da ljudi u znakove i ajete Naše nisu bili uvjereni. ⁸³ A na Dan kada od svakog naroda sakupimo gomilu onih koji su ajete i znakove Naše poricali – oni će biti u stroju vođeni. ⁸⁴ A kad dođu, On će upitati: "Jeste li vi ajete i znakove Moje poricali i niste ih znanjem obuhvatili, ili šta ste to radili?" ⁸⁵ I riječi o kazni njima namijenjenoj ostvarit će se zato što su zulumčari bili, pa neće moći ni riječi izustiti. ⁸⁶ Zar

nisu vidjeli da smo učinili noć da u njoj otpočinu, a dan vidnim?! Tu su, zaista, znakovi za narod koji vjeruje.

⁸⁷ A na Dan kad se u rog puhne pa se smrtno istrave i oni na nebesima i oni na Zemlji, izuzev onih koje Allah bude htio da poštedi, svi će Mu ponizno doći. ⁸⁸ Ti vidiš planine i misliš da su nepomične, a one promiču kao što promiču oblaci, to je djelo Allahovo – Koji je sve savršeno stvorio; On, doista, u potpunosti zna ono što radite. ⁸⁹ Oni koji učine dobro djelo, imat će bolje od toga i bit će straha na Sudnjem danu pošteđeni, ⁹⁰ a oni koji budu zlo činili, u Vatru će naglavačke biti gurnuti. “Pa zar bivate kažnjeni osim za ono što ste radili?!”

⁹¹ Ja sam primio zapovijest da ibadet činim jedino Gospodaru ovoga grada, Koji ga je zabranio skrnjaviti – a Njemu sve pripada – i naređeno mi je da iz reda muslimana – Allahu predanih budem. ⁹² i da Kur'an učim; onaj ko bude išao Pravim putem na Pravom putu je za svoje dobro, a onome koji je u zabludi ti reci: “Ja sam samo jedan od upozoritelja.” ⁹³ I reci: “Hvala Allahu, On će vam znakove Svoje pokazati, pa ćete ih vi poznati!” A Gospodar tvoj nije nemaran spram onog što radite.

28. El-Kasas - Kazivanja

S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ *Ta-sin-mim.*

² Ovo su ajeti Knjige jasne! ³ Mi ćemo ti po Istini kazati neke vijesti o Musau i faraonu, i to za one ljude koji vjeruju. ⁴ Zaista se faraon u zemlji uznosio, i od stanovnika njenih načinio poklonike raznovrsne; jednu zajednicu je tlačio, mušku im djecu klapo, a žensku u životu ostavljaо, doista je jedan od remetitelja poretku bio. ⁵ A Mi smo htjeli da one koji su na zemlji tlačeni

obdarimo i da ih vođama i nasljednicima učinimo.⁶ I da im omogućimo da zemljom upravljaju, a da faraonu i Hamanu i vojskama njihovim učinimo da od njih dožive baš ono čega su se pribojavali.

⁷ I mi nadahnusmo Musaovu majku: "Doji ga, a kad se uplašiš za njegov život, baci ga u rijeku, i ne strahuj i ne tuguju, Mi ćemo ti ga, doista, vratiti i jednim od poslanika ga učiniti."

⁸ I nađoše ga i iz rijeke izvadiše ukućani faraonovi da im postane dušmanin i jad; zaista su faraon i Haman i vojske njihove bili oni koji griješe.⁹ I žena faraonova reče: "On će biti radost i meni i tebi! Ne ubijte ga, možda će nam od koristi biti, a možemo ga i posinjiti"; a oni ništa ne predosjetiše.

¹⁰ I srce Musaove majke postade prazno, i gotovo bi ga prokazala da Mi srce njeno nismo učvrstili i vjernicom je učinili.

¹¹ I ona reče sestri njegovoj: "Idi za njim!" I ona ga je gledala izdaleka, a oni nisu ništa primijetili.¹² A Mi smo mu već otprije zabranili dojilje, pa ona reče: "Hoćete li da vam ja pokažem porodicu koja će se o njemu brinuti i koja će mu dobro željeti?"

¹³ I vratismo ga majci njegovoj da se raduje i da ne tuguje, i da se uvjeri da je Allahovo obećanje istinito; ali većina njih ne zna.

¹⁴ I kad on dostiže vrhunac svoje snage i potpuno stasa, dadosmo mu mudrost i znanje; tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine.

¹⁵ I on uđe u grad u vrijeme nepažnje stanovnika njegovih i u njemu zateče dvojicu ljudi kako se tuku, jedan je bio iz reda njegovih pristalica, a drugi iz reda njegovih neprijatelja, pa ga zovnu upomoći onaj iz reda njegovih pristalica protiv onoga iz reda njegovih neprijatelja i Musa ga udari i dokrajči ga. "Ovo je šeđtanov posao", uzviknu, "on je, zaista, neprijatelj i zabluđivač očiti!"¹⁶ I reče: "Ja sam sam sebi zulum učinio, pa oprosti mi!"

I On mu oprosti, On je, zaista, Oprostitelj grijeha, Milostivi.
¹⁷ "O Gospodaru moj", reče, "zato što si mi blagodati dao, nikada prestupnicima neću biti od pomoći!"

¹⁸ I Musa u gradu osvanu prestrašen očekujući šta će biti, kad ono onaj koji je jučer od njega tražio pomoći, ponovo ga doziva. "Ti si, zbilja, očigledno zabludjeli!", reče mu Musa. ¹⁹ I kad htjede ščepati onoga koji im je obojici neprijatelj, reče mu onaj: "O Musa, zar hoćeš da me ubiješ, kao što si jučer ubio čovjeka?! Ti hoćeš na Zemlji silnik da budeš, a ne želiš da budeš od onih koji izmiruju i red uspostavljaju!" ²⁰ I jedan čovjek s kraja grada dotiča: "O Musa", reče, "glaveštine se dogovaraju da te ubiju, zato odlazi, ja sam ti, zbilja, iskren savjetnik!" ²¹ I Musa uplašen izide iz grada obzirući se. "Gospodaru moj", reče, "spasi me naroda zulumčarskog."

²² I kada se uputi prema Medjenu, on reče: "Gospodar moj će me na Pravi put uputiti!" ²³ A kad stiže do vode medjenske, zateče oko nje grupu ljudi kako napajaju stoku, a malo dalje od njih ugleda dvije žene koje su je od vode odbijale. "Šta je s vama?", upita on. "Mi ne napajamo dok čobani ne otjeraju stoku", odgovoriše one, "a otac nam je veoma star." ²⁴ I on im je napoji, a onda ode u hlad i reče: "Gospodaru moj, šta god mi od dobra spustio, zaista mi je to potrebno!" ²⁵ I jedna od njih dvije dođe mu, poslije, idući stidljivo i reče: "Otac moj te zove da te nagradi za to što si nam je napojio!" I kad mu on dođe i kaza mu šta je doživio, on reče: "Ne strahuj, spasio si se naroda nasilničkog!" ²⁶ "O oče moj", reče jedna od njih, "uzmi ga u najam, najbolje je da unajmiš onog ko je snažan i povjerljiv." ²⁷ "Ja te želim oženiti jednom od ove dvije kćeri moje", reče on, "ali treba da me osam godina služiš; a ako deset napuniš bit će dobra volja tvoja, a ja ne želim da te na to silim; ti ćeš vidjeti,

ako Allah da, da sam dobar.”²⁸ “Neka bude tako između mene i tebe”, reče Musa, “koji god od ta dva roka ispunim nema mi se šta prigovoriti, a Allah je jamac za ono što smo utanačili!”

²⁹ I kada Musa ispuni ugovoreni rok i krenu s porodicom svojom, on ugleda vatru na jednoj strani brda i reče porodici svojoj: “Pričekajte, ja sam, zbilja, ugledao vatru, možda će vam od nje kakvu vijest donijeti ili zapaljenu glavnju da se ogrijete.”

³⁰ A kad dođe do vatre, neko ga zovnu s desne strane doline, iz stabla, u blagoslovljenom kraju: “O Musa, Ja sam, zbilja, Allah, Gospodar svjetova! ³¹ I baci svoj štap!” I kad je vidje da se tresući kreće, kao da je to džann-zmija, on okrenut ledima uzmače i ne osvrnu se. “O Musa, priđi i ne boj se! Ti si od onih sigurnih! ³² Uvuci ruku u njedra svoja, pojavit će se bijela, a bez mahane, i pribij uza se ruku svoju od straha! Eto, to su dva jasna dokaza od Gospodara tvoga faraonu i glavešinama njegovim, oni su, doista, narod buntovni!”

³³ “Gospodaru moj”, reče, “ja sam ubio jednog njihovog čovjeka, pa se bojam da i oni mene ne ubiju. ³⁴ A moj brat Harun rječitiji je od mene, pa pošalji sa mnom i njega, kao mog pomoćnika, da potvrđuje riječi moje jer se bojam da me ne nazovu lašcem.” ³⁵ “Pomoći ćemo te bratom tvojim”, reče On, “i obojici ćemo nepobitni dokaz dati, pa do vas oni neće moći doprijeti zbog znakova Naših. Vas dvojica ćete, i oni koji vas budu slijedili, biti pobjednici.”

³⁶ I kad im Musa doneše Naše jasne znakove, oni povikaše: “Ovo je samo smišljena magija, nismo čuli da se ovako nešto dešavalо u doba predaka naših!” ³⁷ “Gospodar moj najbolje zna onoga koji donosi uputu od Njega”, reče Musa, “i onoga koji će sretan kraj imati, a zulumčari, doista, neće uspjeti!” ³⁸ “O velikaši”, reče faraon, “ja ne znam da vi imate drugog boga osim

mene, a ti, o Hamane, peci za me opeke i sagradi mi toranj da se popnem k Musaovu Bogu, jer ja mislim da je on, zaista, jedan od lažaca!”

³⁹ A on i vojske njegove bijahu se, bez ikakvog prava, oholili na Zemlji i mislili su da nam neće biti vraćeni. ⁴⁰ Pa mi dohvatismo i njega i vojske njegove i u more ih bacismo; pogledaj kako su skončali zulumčari! ⁴¹ A bili smo ih učinili vođama, koji su pozivali u Vatru, a na Kijametskom danu niko im neće pomoći. ⁴² I popratismo ih prokletstvom na ovom dunjaluku, a na Kijametskom danu bit će među onima koji su od svakog dobra udaljeni. ⁴³ I Mi smo Musau Knjigu dali, nakon što smo drevne narode uništili, da bude svjetlo ljudima, i uputa, i milost, da bi se prisjetili i pouku primili.

⁴⁴ Ti nisi bio na zapadnoj strani kada smo Musau poslanstvo povjerili, a nisi bio ni svjedok tome. ⁴⁵ Međutim, poslije dodosmo da mnogi narodi nastanu i vrijeme bez poslanstva im potraja, a nisi ni boravio među stanovnicima Medjena i ajete im Naše kazivao, nego smo Mi bili Pošiljatelji, ⁴⁶ I nisi bio pored brda kada smo dozivali, ali Mi smo te poslali kao milost Gospodara tvoga da upozoravaš ljude kojima prije tebe nije došao nikakav upozoritelj da bi se prisjetili i pouku primili. ⁴⁷ I da ne reknu, kada ih zadesi nedaća zbog onoga što su počinili: “Gospodaru naš, zašto nam nisi poslao poslanika, pa da dokaze Tvoje slijedimo i vjernici budemo?” ⁴⁸ A kad im dolazi Istina od nas, oni govore: “Zašto mu nije dato isto kao što je dato Musau?” A zar oni nisu porekli ono što je dato Musau ranije?! Oni govore: “Dvije čarolije, jedna drugu podržava.”, i govore: “Mi ni u jednu ne vjerujemo!”

⁴⁹ Reci: “Pa donesite vi od Allaha Knjigu koja bolje, nego ove dvije, na Pravi put upućuje, nju bih slijedio, ako ste iz reda onih

koji istinu govore!”⁵⁰ Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za hirovima svojim. A ko je više zалutao do onoga ko slijedi hirove svoje umjesto Allahove Upute?! Allah, doista, neće uputiti narod zulumčarski.⁵¹ A Mi smo im Riječ podrobno dostavili ne bi li se prisjetili i pouku primili.

⁵² Oni kojima smo dali Knjigu prije Kur’ana, vjeruju u njega,⁵³ a kada im se on uči, govore: “Mi vjerujemo u njega, on je Istina od Gospodara našeg, mi smo i prije bili muslimani.”

⁵⁴ Oni će dobiti dvostruku nagradu za to što trpe i što lijepim na zlo uzvraćaju i što od onoga što im dajemo udjeljuju;⁵⁵ a kad čuju besmislicu kakvu, od nje se okrenu i reknu: “Nama naša, a vama vaša djela, od nas mirni ste! Mi ne želimo društvo neukih.”⁵⁶ Ti, doista, ne možeš dati Uputu kome bi ti volio, jer Allah upućuje koga On hoće, i On najbolje zna one koji će Uputu slijediti.

⁵⁷ Oni govore: “Ako s tobom budemo Uputu slijedili, bit ćemo brzo iz rodnog kraja protjerani!” Zar im nismo uspostavili Harem sigurnim, gdje se, kao opskrba od Nas, slivaju plodovi svakovrsni, međutim, većina njih ne zna.

⁵⁸ A koliko smo Mi naselja uništili, čiji su stanovnici naspram onoga što im je za življenje dato obijesni bili! Eno, domova njihovih, samo su malo, poslije njih, nastanjeni bili, Mi smo ih naslijedili.⁵⁹ A Gospodar tvoj ne bi naselja uništio dok u njihov glavni grad poslanika ne bi poslao i ajete im Naše kazivao. I Mi ne bismo naselja uništavali, osim kada su stanovnici njihovi zulumčari bili.

⁶⁰ Sve što vam je darovano samo su naslade i ukrasi u životu dunjalučkom, a ono što je u Allaha bolje je i trajno je. Zar ne razumijete?!⁶¹ Kako može biti jednak onaj kome smo lijepu nagradu obećali, i koju će dobiti, i onaj kome smo dali

da se naslađuje u životu dunjalučkom, a koji će poslije, na Kijametskom danu, Vatri priveden biti?!

⁶² A na Dan kad ih On pozove i upita: "Gdje su oni koje ste Mojim ortacima smatrali?", ⁶³ reći će oni na kojima će se Riječ obistiniti: "Gospodaru naš, ove što smo na stranputicu naveli, naveli smo zato što smo i sami na stranputici bili, mi ih se pred Tobom odričemo, oni nas nisu obožavali."

⁶⁴ "Pozovite božanstva vaša!", reći će im se, pa će ih oni pozvati, ali im se ona neće odazvati i patnju će vidjeti – a da su samo Uputu slijedili! ⁶⁵ A na Dan kad ih On pozove i upita: "Šta ste poslanicima odgovorili?", ⁶⁶ taj Dan oni neće znati šta će odgovoriti, pa ni jedan drugog neće ništa pitati. ⁶⁷ A onaj koji se bude pokajao, i koji bude vjerovao, i koji bude dobra djela činio, on će uspjeti.

⁶⁸ Gospodar tvoj stvara šta hoće i On odabire. Oni nemaju pravo birati. Uzvišen neka je Allah i vrlo visoko iznad onih koje Njemu pridružuju! ⁶⁹ Gospodar tvoj zna ono što grudi njihove kriju i ono što oni obznanjuju. ⁷⁰ On je Allah, drugog boga osim Njega nema; Njemu neka je sva hvala i na ovom – prvom i na drugom svijetu! Presuda samo Njemu pripada i Njemu ćete se vratiti!

⁷¹ Reci: "Šta mislite, ako bi Allah dao da vam noć potraje vječno, do Kijametskog dana, koji bog bi vam, osim Allaha, svjetlost dao?! Zar ne čujete?!" ⁷² Reci: "Kažite vi meni, ako bi Allah dao da vam dan potraje vječno, do Kijametskog dana, koji bi bog vama, osim Allaha, noć dao da u njoj smiraj nađete?! Zar ne vidite?!" ⁷³ Iz milosti Svoje On vam je dao noć i dan – da se noću odmarate, a da danju za dobrima Njegovim tragate i da zahvalni budete.

⁷⁴ A na Dan kad ih on pozove i upita: "Gdje su oni koje ste

Mojim ortacima smatrali?!”,⁷⁵ iz svakog naroda dovest čemo svjedoka i reći: “Dajte svoj dokaz!”, i oni će saznati da Istina pripada jedino Allahu, a neće im biti onih koje su izmišljali.

⁷⁶ Karun je iz Musaova naroda bio, pa ih je tlačio, a bili smo mu dali toliko blaga da je ključeve njegove teško mogla nositi grupa snažnih ljudi. Pa mu narod njegov reče: “Ne budi obijestan jer Allah ne voli one koji su obijesni”,⁷⁷ “i nastoj da time što ti je Allah dao stekneš Dom ahiretski, a ne zaboravi ni svoj udio na dunjaluku i čini dobro, kao što je Allah tebi dobro učinio, i nastoj da ne činiš nered po Zemlji, zaista Allah ne voli one koji nered čine.”

⁷⁸ “Ovo što imam dato mi je samo na osnovu Allahovog znanja o meni, tako ja mislim.”, govorio je on. A zar nije znao da je Allah prije njega već uništio neke narode koji su bili od njega jači i koji su bili više nakupili?! A o grijesima svojim prestupnici ni ispitivani neće biti.

⁷⁹ I izide on pred narod svoj u punom sjaju. “Ah, da je i nama ono što je dato Karunu”, govorili su oni koji su čeznuli za životom dunjalučkim, “on, uistinu, veliki udio u dunjaluku ima!”⁸⁰ Oni kojima je dato znanje rekoše: “Teško vama! Onima koji vjeruju i čine dobra djela bolja je Allahova nagrada, a nju će samo strpljivi zadobiti.”

⁸¹ I Mi smo i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali i nikakva ga grupa od Allaha nije mogla odbraniti, a ni sam sebi nije mogao pomoći.⁸² A oni koji su ranije priželjkivali da su na njegovom mjestu, stadoše govoriti: “Zar ne vidite da Allah daje obilje onom od robova Svojih kome On hoće, a i da uskraćuje?! Da nam Allah nije milost Svoju ukazao i nas bi u zemlju utjerao! Zar ne vidite da nevjernici nikad neće uspjeti?!”

⁸³ Taj Dom ahiretski dat čemo onima koji ne žele da se na

Zemlji ohole i da nered čine, a one koji se Allaha boje čeka sretan kraj.⁸⁴ Onaj ko učini dobro djelo, dobit će bolju nagradu za njega, a onaj ko uradi zlo, pa oni koji budu zlo radili, bit će kažnjeni samo u srazmjeri s onim što su radili.

⁸⁵ Onaj Koji ti je Kur'an u dužnost stavio sigurno će te na povratište vratiti. Reci: "Gospodar moj najbolje zna onoga ko je Uputu donio, a ko je u očitoj zabludi."⁸⁶ Ti nisi očekivao da će ti Knjiga biti objavljena, ali ona ti je objavljena kao milost Gospodara tvoga, zato nikako ne budi nevjernicima pomagač!⁸⁷ I neka te oni nikako ne odvrate od Allahovih ajeta kada ti se objave, i pozivaj Gospodaru svome i nikako ne budi iz reda višebožaca!⁸⁸ I ne moli, pored Allaha, drugog boga! Nema boga osim Njega! Sve će, osim Njegovog Lica, propasti! Njemu sud pripada i Njemu ćete se vratiti!

29. El-‘Ankebut - Pauk

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Zar misle ljudi da će, ako govore: "Mi vjerujemo!", biti ostavljeni a da iskušavani neće biti?!³ A mi smo iskušavali i one prije njih, pa će Allah, sigurno, znati one koji govore istinu i one koji lažu.

⁴ Zar misle oni koji zla djela rade da će Nama umaći?! Loše li je ono što prosuđuju!⁵ A ko se nada susretu s Allahom, pa od Allaha određeno vrijeme će doći, a On je Svečujući i Sveznajući!⁶ A onaj ko se bori – bori se samo za sebe, doista, Allah je neovisan od svih svjetova.⁷ Onima koji vjeruju i dobra djela čine, doista ćemo prekriti njihove loše postupke i prema onom boljem što su radili, sigurno, ćemo ih nagraditi.

⁸ Mi smo svakog čovjeka zadužili da čini dobro roditeljima svojim. Ali, ako se oni oko tebe budu trudili kako bi Meni bilo šta pridružio, o čemu ti nemaš znanja, onda im se ne pokoravaj. Meni ćete se vratiti, pa će vas Ja o onome što ste radili obavijestiti. ⁹ One koji vjeruju i dobra djela čine sigurno čemo među čestite uvrstiti.

¹⁰ Ima ljudi koji govore: "Vjerujemo u Allaha!", a kad neki od njih radi Allaha bude na muke stavljen, on drži da je iskušenje od ljudi isto kao i Allahova kazna. A ako pobjeda dođe od Gospodara tvoga, sigurno će oni reći: "Bili smo uz vas!" A zar Allah ne zna najbolje ono što je u grudima svačijim?! ¹¹ Allah će, sigurno, znati one koji vjeruju i sigurno će znati one koji su dvolični.

¹² Oni koji ne vjeruju govore onima koji vjeruju: "Slijedite naš put, a mi ćemo nositi grijeha vaše!", a ne bi ponijeli nijedan grijeh njihov. Oni su, zaista, lažljivci. ¹³ A sigurno će vlastite terete i terete onih koje su u zabludu odveli nositi i sigurno će za ono što su izmišljali na Kijametskom danu odgovarati.

¹⁴ Mi smo Nuha narodu njegovu poslali i on je među njima ostao hiljadu manje pedeset godina, pa ih je potom zadesio potop, a bili su zulumčari. ¹⁵ I Mi smo njega i one što su bili u lađi – spasili, i znakom je svjetovima učinili.

¹⁶ A sjeti se i Ibrahima, kad je rekao narodu svome: "Allahu ibadet činite i Njega se bojte, to vam je bolje ako znate! ¹⁷ Vi, mimo Allaha, kumire obožavate i laži smišljate. Oni koje vi, mimo Allaha, obožavate ne mogu vas nikakvom opskrbom opskrbiti; vi opskrbu od Allaha tražite i Njemu ibadet činite i Njemu zahvalni budite! Njemu ćete se vratiti. ¹⁸ A ako vi poričete, pa već su narodi prije vas poricali; a poslanik je jedino dužan da jasno obznaní."

¹⁹ Zar oni ne vide kako Allah započinje stvaranje?! On će to opet učiniti; Allahu je to, zaista, lahko. ²⁰ Reci: "Putujte po Zemlji pa da vidite kako je On započeo stvaranje! Potom će Allah stvaranje ponoviti. Allah, zaista, nad svime ima moć." ²¹ On patnji podvrgava onoga koga On hoće i milost ukazuje onome kome On hoće, Njemu ćete biti vraćeni. ²² A vi nećete umaći ni na Zemlji ni na nebu i nemate, mimo Allaha, ni pomagača ni zaštitnika. ²³ A oni koji ne vjeruju u Allahove ajete i znakove i u susret s Njim – to su oni koji su izgubili nadu u Moju milost i to su oni kojima pripada patnja bolna.

²⁴ Odgovor naroda njegova bijaše samo to što rekoše: "Ubijte ga ili ga spalite!", ali, Allah gaje iz vatre izbavio. Utome su, zaista, znakovi za narod koji vjeruje. ²⁵ "Vi ste", reče on, "mimo Allaha kumire prihvatali da biste u životu dunjalučkom međusobne prijateljske odnose održavali, a poslije, na Kijametskom danu, jedni drugih ćete se odricati i jedni druge ćete proklinjati, Vatra će vaše boravište biti, i vi nikakvih pomagača nećete imati." ²⁶ I Lut mu jedini povjerova! A Ibrahim reče: "Ja se, uistinu, selim Gospodaru svome. On je baš Silni i Mudri." ²⁷ I Mi smo mu Ishaka i Jakuba podarili i među potomcima njegovim vjerovjesništvo i Knjigu dali; njemu smo na dunjaluku njegovu nagradu dali, a na ahiretu će, doista, među čestitim biti.

²⁸ I sjeti se Luta. Kada narodu svome reče: "Vi činite takav razvrat kakav prije vas niko od svih svjetova nije činio: ²⁹ s muškarcima općite, po drumovima presrećete i na sastajalištima svojim ono što je odvratno činite." A odgovor naroda njegova bijaše samo to što rekoše: "Učini da nas Allahova kazna stigne ako si od onih koji istinu govore!" ³⁰ "Gospodaru moj", reče on, "pomozi mi protiv naroda koji nered čini!"

³¹ I kad izaslanici Naši Ibrahimu radosnu vijest donesoše,

rekoše: "Mi ćemo uništiti stanovnike onoga naselja! Njegovi stanovnici zaista su zulumčari!"³² "U njemu je Lut.", reče Ibrahim. "Mi dobro znamo ko je u njemu", rekoše oni, "mi ćemo njega i porodicu njegovu spasiti, osim žene njegove. Ona će ostati s onima koji će kaznu iskusiti."³³ I kad izaslanici Naši dodoše Lutu, on se zbog njih sneveseli i uznemiri. "Ne boj se i ne brini se", rekoše oni, "mi ćemo tebe i porodicu spasiti, osim žene tvoje, ona će ostati s onima koji će kaznu iskusiti."³⁴ A na stanovnike ovog grada spustit ćemo strašnu kaznu s neba zbog toga što su buntovni bili."³⁵ I od njega smo ostavili jasan znak ljudima koji razumiju.

³⁶ A u Medjen poslasmo brata njihova Šuajba: "O narode moj", govorio je on, "Allahu ibadet činite, i Posljednjem danu se nadajte, i ne činite zlo po Zemlji nered praveći!"³⁷ Ali mu oni ne povjerovaše, pa ih zadesi strašan potres i oni u svojoj domovini osvanuše mrtvi, nepomični.

³⁸ A sjeti se i Ada i Semuda – ostaci domova njihovih vidljivi su vam – a šejtan im je lijepim postupke njihove predočio, pa ih od Pravog puta odvratio, a oni su razumni bili.

³⁹ I Karuna i faraona i Hamana: Musa im je jasne dokaze donio, ali su se oni na Zemlji oholili i nisu mogli umaći,⁴⁰ i sve smo prema grijesima njihovim kaznili: na neke vjetar pun pijeska poslali, a neke strašnim glasom uništili, neke u zemlju utjerali, a neke potopili; Allah im nije zulum učinio, sami su sebi zulum nanijeli.

⁴¹ Oni koji, mimo Allaha, zaštitnike uzimaju slični su pauku koji sebi isplete kuću, a najslabija kuća zasigurno je paukova kuća, kad bi samo znali.⁴² Allah, zaista, zna sve ono što oni mimo Njega zazivaju, a On je Silni i Mudri.⁴³ To su primjeri koje Mi ljudima navodimo, ali ih samo učeni razumiju.⁴⁴ Allah

je nebesa i Zemlju s Istinom stvorio; u tome je, zaista, znak za vjernike.

⁴⁵ Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje i obavljam namaz – namaz, zaista, odvraća od razvrata i od svega što je ružno; a Allahov spomen na vas veći je od vašeg spomena na Njega! A Allah zna šta činite!

⁴⁶ I sa sljedbenicima Knjige raspravljajte samo na najljepši način – osim onih među njima koji su zulum učinili – i recite: “Mi vjerujemo u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno vama, a naš Bog i vaš Bog – jedan je i Njemu smo mi predani!”

⁴⁷ Tako isto i tebi objavljujemo Knjigu, a neki od onih kojima smo već dali Knjigu – i u nju vjeruju, a i među ovima ima onih koji u nju vjeruju, a ajete i dokaze Naše samo nevjernici negiraju. ⁴⁸ Ti prije nje nijednu knjigu nisi čitao, a nisi je ni desnom rukom svojom pisao, inače, posumnjali bi oni što laži govore. ⁴⁹ Međutim, on – Kur’an je sačinjen od ajeta jasnih; u grudima su onih kojima je znanje dato, a Naše ajete samo zulumčari negiraju,

⁵⁰ i govore: “Zašto mu od Gospodara njegova nisu neki znaci poslani?” Reci: “Znaci su jedino u Allaha, a ja sam samo upozoritelj jasni.” ⁵¹ A zar im nije dosta to što Mi tebi objavljujemo Knjigu koja im se kazuje: u njoj je, doista, milost i pouka ljudima koji vjeruju. ⁵² Reci: “Allah je dovoljan svjedok meni i vama; On zna sve što je na nebesima i na Zemlji. A oni koji u laž vjeruju, a u Allaha ne vjeruju, oni su baš gubitnici.”

⁵³ Oni traže od tebe da ih što prije stigne kazna. A da nije određenog roka, kazna bi im došla, a doći će im, sigurno, iznenada, a oni je neće predosjetiti. ⁵⁴ Oni traže od tebe da ih što prije stigne kazna, a Džehennem će, sigurno, sve nevjernike

skoliti⁵⁵ na Dan kad ih patnja i odozgo i odozdo obuzme, a On rekne: "Iskusite ono što ste radili!"

⁵⁶ O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Meni ibadet činite! ⁵⁷ Svaka duša smrt će okusiti, a onda ćete Nama biti vraćeni. ⁵⁸ One koji budu vjerovali i dobra djela činili smjestit ćemo u džennetske odaje, ispod njih rijeke teku, u njima će vječno boraviti. Divna li će biti nagrada onima koji su se trudili, ⁵⁹ onima koji su strpljivi bili i u Gospodara svoga se uzdali! ⁶⁰ A koliko ima živilih bića koja ne mogu skupljati opskrbu sebi, Allah ih opskrbljuje, a i vas! On je Svečujući i Svevideći.

⁶¹ A da ih upitaš: "Ko je nebesa i Zemlju stvorio i ko je Sunce i Mjesec potčinio?", sigurno bi rekli: "Allah!", pa kuda se onda odmeću!? ⁶² Allah u izobilju daje opskrbu onome kome hoće od robova Svojih, a i uskraćuje kome hoće; Allah, zaista, zna sve. ⁶³ A ako ih upitaš: "Ko s neba spušta vodu i njome mrtvu zemlju oživljava?", sigurno će reći: "Allah!", a ti reci: "Svaka hvala Allahu neka je!", ali većina njih ne razumije.

⁶⁴ Ovaj život dunjalučki nije ništa drugo do zabava i igra, a samo Dom ahiretski – to je život pravi, kad bi oni samo znali!

⁶⁵ Kad se u lađe ukrcaju, Allaha mole iskreno Mu se predajući, a kada ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu pridružuju

⁶⁶ da bi poricali ono što im Mi dajemo i da bi uživali. A znat će oni!

⁶⁷ Zar ne vide da smo Harem sigurnim učinili, dok se ljude oko njih otima i pljačka?! Zar u laž vjeruju, a Allahove blagodati poriču?! ⁶⁸ Ima li, onda, većeg zulumčara od onoga koji o Allahu izmišlja laži ili poriče Istinu koja mu dolazi?! Zar nevjernicima nije boravište u Džehennemu?! ⁶⁹ One koji se budu radi Nas borili, Mi ćemo, sigurno, putevima Našim uputiti, a Allah je, zaista, s onima koji dobra djela čine!

30. Er-Rum - Bizantinci

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Bizantinci su pobijedeni ³ u najbližoj zemlji, ali oni će, poslije poraza, sigurno, pobijediti ⁴ za nekoliko godina. Allahu pripada odluka i prije i poslije. Taj dan će se vjernici radovati ⁵ Allahovoj pomoći. On pomaže kome hoće i On je Silni i Milostivi. ⁶ To je obećanje Allahovo. Allah ne krši obećanje svoje, ali većina ljudi ne zna. ⁷ Oni znaju samo spoljašnju stranu života dunjalučkog, a prema ahiretu su nemarni.

⁸ A zašto ne razmisle sami o sebi?! Allah je stvorio nebesa i Zemlju i ono što je između njih samo s Istinom i s rokom određenim, a, zaista, ljudi mnogi u susret s Gospodarom svojim ne vjeruju. ⁹ Zašto ne putuju po Zemlji pa da vide kakav je bio završetak onih prije njih?! Oni su bili od njih jači i zemlju su obrađivali i izgrađivali je više nego što je izgrađuju ovi, i poslanici su im donosili jasne dokaze; Allah im, sigurno, nije zulum činio, međutim, sami su sebi zulum činili. ¹⁰ A onda, završetak onih koji su zlo činili bio je – i bit će – najužasnija kazna, zato što su Allahove riječi poricali i što su ih ruglu izvrgavali.

¹¹ Allah započinje stvaranje; stvara iz ničega, zatim će to ponovo učiniti, a onda ćete Njemu biti vraćeni. ¹² Na Dan kad nastupi Čas suda, prestupnici će očajavati. ¹³ I oni neće imati među svojim božanstvima zagovornika i oni će svoja božanstva nijekati. ¹⁴ Na Dan kada nastupi Čas suda, ljudi će se razdvojiti: ¹⁵ oni koji su vjerovali i dobra djela činili radovat će se u džennetskom perivoju, ¹⁶ a oni koji nisu vjerovali i koji su ajete

i dokaze Naše i susret na ahiretu poricali – u Vatru privedeni bit će.¹⁷ Pa, slavljen i uzvišen neka je Allah kad god omrknete i kad god osvanete.¹⁸ Njemu neka je sva hvala i na nebesima i na Zemlji, i predvečer i u podne.

¹⁹ On živo izvodi iz mrtvog i izvodi mrtvo iz živog. On oživjava zemlju nakon mrtvila njezina; isto tako čete i vi biti iz nje izvedeni.²⁰ Jedan od znakova Njegovih je to što vas je od praštine stvorio, a zatim se kao ljudska bića svuda razilazite.²¹ I jedan od znakova Njegovih je to što vam je, od vas samih, parice stvorio da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost. U tome, zbilja, ima znakova za ljude koji razmišljaju.

²² I jedan od znakova Njegovih je stvaranje nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših; u tome, zaista, ima znakova za one koji znaju.²³ I jedan od znakova Njegovih je san vaš noću i danju, i nastojanje vaše da steknete nešto iz obilja Njegova; u tome, zaista, ima znakova za ljude koji čuju.²⁴ I jedan od znakova Njegovih je to što vam pokazuje munju da se pobojite i ponadate, i to što spušta s neba kišu i oživjava njome zemlju poslije mrtvila njezina; u tome, zaista, ima znakova za ljude koji razumiju.

²⁵ I jedan od znakova Njegovih je i to što nebo i Zemlja opstoje odredbom Njegovom. Zatim, čete, čim vas On samo jednom pozove, iz zemlje brzo izaći.²⁶ Njemu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji, sve je Njemu poslušno.²⁷ On je Taj Koji započinje stvaranje; stvara iz ničega i On će to ponovo učiniti, to je Njemu lahko; Njemu pripada primjer najuzvišeniji i na nebesima i na Zemlji; On je Silni i Mudri.

²⁸ On vam kao primjer navodi vas same: da li među onima koji su u posjedu vašem imate suvlasnike u onome čime smo vas opskrbili, pa ste u tome isti, i bojite ih se kao što se jedni drugih

bojite? Eto, tako Mi podrobno izlažemo znakove Naše ljudima koji razumiju.²⁹ Ali, oni koji zulum učine, bez znanja slijede hirove svoje, a ko će na Pravi put uputiti onoga kome je Allah dao da u zabludi je?! Oni pomagača nemaju.

³⁰ Ti upravi lice svoje vjeri iskreno; prirodnoj vjeri Allahovojoj, prema kojoj je ljude stvorio. Nema izmjene Allahovog stvaranja, to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna.³¹ Pokajnički Mu se obraćajte! Bojte se Njega i obavljajte namaz, i ne budite višebošći,³² oni koji su vjeru svoju rascijepili i u stranke se podijelili, svaka stranka radosna zbog onog što ima!

³³ A kad ljudi nevolja snađe, oni Gospodara svoga mole, vraćajući Mu se pokajnički, a poslije, kad On učini da okuse milost Njegovu, odjednom neki od njih Gospodaru svome druge u obožavanju pridružuju,³⁴ da bi poricali ono što im Mi dajemo, pa uživajte, a saznat ćete!³⁵ Ili smo im poslali kakav dokaz koji govori u prilog onima koje Njemu pridružuju!?

³⁶ A kad učinimo da ljudi milost našu okuse, oni joj se obraduju, a kad ih pogodi nevolja zbog onoga što su njihove ruke činile, odjednom očajavaju.³⁷ Zar oni ne vide da Allah u obilju daje opskrbu onome kome On hoće i da je uskraćuje?! Tu su, uistinu, znakovi za ljudi koji vjeruju.³⁸ Pa daj bližnjem pravo njegovo, i siromahu, i putniku namjerniku. To je bolje za one koji žele lice Allahovo: baš to su oni uspješni.³⁹ A ono što dajete da se uveća imovinom drugih ljudi neće se kod Allaha uvećati, a zekat koji udijelite iz želje za licem Allahovim – upravo takvi će nagradu svoju umnogostručiti.

⁴⁰ Allah je Onaj Koji vas je stvorio, pa vas opskrbio, zatim će vas usmrtiti i potom oživiti. Postoji li ijedno božanstvo koje bilo šta od toga čini?! Slavljen je On i Uzvišen od onoga što Njemu pridružuju.⁴¹ Nered se pojavio na kopnu i na moru zbog

onog što ljudske ruke urade, da bi im On dao da iskuse kaznu za nešto od onoga što urade ne bi li se iz grijeha povratili.⁴² Reci: "Putujte po Zemlji pa pogledajte kakav je bio kraj onih što su bili prije; većinom su oni višebošci bili."

⁴³ Zato ti upravi lice svoje pravoj vjeri prije nego što od Allaha dođe Dan koji niko neće moći odbiti. Taj dan će se oni razdvojiti.

⁴⁴ Oni koji nisu vjerovali – na svoju štetu nisu vjerovali, a oni koji su dobra djela činili – sebi su ugodno prebivališe pripremili,

⁴⁵ da On iz obilja Svoga nagradi one koji su vjerovali i dobra djela činili; a On, zaista, ne voli nevjernike.

⁴⁶ Jedan od znakova Njegovih je to što On šalje vjetrove kao nosioce radosnih vijesti da bi vam dao da milost Njegovu osjetite, i da lađe odredbom Njegovom plove, i da iz obilja Njegova stječete, i da biste zahvalni bili.⁴⁷ I prije tebe smo poslanike narodima njihovim slali i oni su im jasne dokaze donosili, pa smo one koji su grijesili kažnjavali, a uistinu Nam je dužnost bila vjernike pomoći.

⁴⁸ Allah je Taj Koji vjetrove šalje, pa oni oblake tjeraju i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na komade dijeli, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada, i kad je On na one robove Svoje na koje želi prolje, oni se, odjednom, vesele,⁴⁹ iako su prije nego što se spustila na njih bili očajni.⁵⁰ Zato, pogledaj tragove Allahove milosti – kako On oživi zemlju nakon mrtvila njezina! On će, uistinu, i mrtve oživiti, On nad svime ima moć.⁵¹ A da pošaljemo vjetar i da oni vide da je sve požutjelo, oni bi, i poslije toga, blagodati poricali.⁵² Ti ne možeš mrtve dozvati, ni gluhe, kad se od tebe okrenu, dovikati,⁵³ niti možeš zasljepljene od zablude njihove odvratiti; možeš jedino dozvati one koji u ajete Naše vjeruju, jedino oni su pokorni.

⁵⁴ Allah je Taj Koji vas nejakim stvara, i onda vam, poslije

nejakosti, snagu daje, a poslije snage iznemoglost i sijede vlasti; On stvara što hoće, On je Sveznajući i Svemoćni.⁵⁵ A na Dan kad nastupi Čas oživljenja, prestupnici će se zaklinjati da su samo jedan čas ostali; a i prije su Istinu izbjegavali.⁵⁶ A reći će oni kojima je dato znanje i vjerovanje: "Vi ste ostali, prema Allahovoј Knjizi, sve do Dana oživljenja, a ovo je Dan oživljenja, samo što vi niste znali."⁵⁷ Taj dan neće ničemu poslužiti pravdanja onima koji su prema sebi zulum učinili i neće im biti udovoljeno da blagonaklonost za povratak traže.

⁵⁸ U ovom Kur'antu Mi navodimo ljudima svakovrsne primjere. A kad bi im kakav znak donio, opet bi rekli oni koji ne vjeruju: "Vi samo iznosite laž!"⁵⁹ Eto, tako Allah pečati srca onima koji ne znaju.⁶⁰ A ti budi strpljiv! Allahovo obećanje je, zaista, istina i neka te nikako ne usplahire oni koji čvrsto ne vjeruju.

31. Lukman - Lukman

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Ovo su ajeti Knjige usavršene,³ upute i milosti onima koji dobro čine,⁴ onima koji namaz obavljaju i zekat daju i koji u ahiret čvrsto vjeruju;⁵ takvi su na Uputi Gospodara svoga i oni će uspjeti.

⁶ Ima ljudi koji kupuju zaludan govor da bi, bez znanja, s Allahova puta odvodili i da bi ga za ismijavanje uzimali. Njima ponižavajuća patnja pripada.⁷ Kad se nekom od njih ajeti Naši kazuju, on oholo glavu okreće, kao da ih nije ni čuo, kao da su gluhe uši njegove – zato mu navijesti patnju bolnu.⁸ Onima koji vjeruju i dobra djela čine, doista, pripadaju bašće uživanja,⁹ u

njima će vječno boraviti – obećanje je Allahovo istinito, a On je Silni i Mudri.

¹⁰ Stvorio je nebesa koja vi vidite bez stubova, a po Zemlji planine nepomične postavio da se zajedno s vama ne potresa, i po njoj životinje svih vrsta razasuo. Mi s neba vodu spuštamo i činimo da po njoj izniču razne vrste plemenite. ¹¹ To je Allahovo stvaranje, a pokažite Mi šta su drugi, mimo Njega, stvorili! Naprotiv, zulumčari su u očitoj zabludi!

¹² A Mi smo Lukmanu mudrost darovali: "Budi zahvalan Allahu! Ko je zahvalan, čini to u svoju korist, a ko je nezahvalan – pa, Allah je, zaista, neovisan i hvaljen." ¹³ Kad Lukman reče sinu svome savjetujući ga: "O sinko moj, nemoj Allahu u obožavanju nikoga pridruživati; širk je, zbilja, zulum veliki."

¹⁴ Mi smo zapovjedili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, iz slabosti u slabost, i doji ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, kod Mene je krajnje odredište. ¹⁵ A ako budu nastojali da te nagovore da Meni u obožavanju pridružuješ ono o čemu ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na dunjaluku, velikodušno ponašaj. I slijedi Put onoga koji se iskreno Meni obraća; Meni ćete se poslije vratiti i Ja ću vas o onome što ste radili obavijestiti.

¹⁶ O sinko moj, dobro i zlo, teško koliko zrno gorušice, bilo u stijeni ili na nebesima ili u zemlji, Allah će na vidjelo iznijeti. Doista, Allah zna ono što je najsitnije i On je Onaj Koji sve u potpunosti zna. ¹⁷ O sinko moj, obavljam namaz i traži da se čine dobra djela, a odvraćaj od nevaljalih i strpljivo podnosi ono što te zadesi – to, doista, u hvale vrijedne i postupke odlučnosti spada. ¹⁸ I, iz oholosti, ne okreći od ljudi lice svoje i ne idi Zemljom nadmeno. Zaista, Allah ne voli ni gordog ni

hvalisavog.¹⁹ U hodu budi odmijeren, a u govoru ne budi grlat; zbilja, najneprijatniji glas jeste glas magarca!

²⁰ Kako ne vidite da vam je Allah potčinio sve što postoji na nebesima i na Zemlji i da vas darežljivo obasipa blagodatima Svojim, i vidljivim i nevidljivim?! A ima ljudi koji raspravljuju o Allahu bez ikakva znanja, bez ikakve upute i bez knjige svjetilje.

²¹ A kad im se govori: "Slijedite ono što vam Allah objavljuje!", odgovaraju: "Ne, mi slijedimo ono što smo zapamtili od predaka naših." Zar i onda kad ih šejtan poziva na patnju u Ognju?!

²² Onaj ko se sasvim preda Allahu, a uz to još i dobro čini, uhvatio se za najčvršću vezu. Allahu se na kraju sve vraća.

²³ A onaj koji ne vjeruje, pa, neka te ne zabrinjava nevjerovanje njegovo. Nama će se svi vratiti i Mi ćemo ih o onome što su radili obavijestiti; Allah, uistinu, dobro zna sve što u grudima je.²⁴ Mi im dajemo da kratko uživaju, a onda ćemo ih natjerati u patnju žestoku.

²⁵ A da ih upitaš: "Ko je stvorio nebesa i Zemlju?", sigurno bi rekli: "Allah!", a ti reci: "Hvaljen neka je Allah!", samo što većina njih ne zna.²⁶ Allahovo je sve na nebesima i na Zemlji! Allah je, uistinu, Neovisni i Hvaljeni.²⁷ Da su sva stabla na Zemlji pisaljke, a more, uz pomoć još sedam mora, tinta, ne bi se ispisale Allahove riječi; Allah je, uistinu, silan i mudar.

²⁸ Stvoriti sve vas i sve vas oživiti, isto je kao stvoriti i oživiti jednoga čovjeka; Allah je, zaista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi.²⁹ Zar ne vidiš da Allah uvodi noć u dan i dan u noć, i da je potčinio Sunce i Mjesec – svako se kreće do roka određenog – i da Allah dobro zna ono što radite?!³⁰ To je zato što je Allah – Istina, a oni kojima oni, pored Njega, dove upućuju – neistina, i što je Allah Uzvišeni i Veliki.

³¹ Zar ne vidiš da lađe Allahovom blagodati morem plove

da bi vam pokazao neke znaće Svoje?! U tome su, zaista, znaci za svakog ko strpljiv i zahvalan je.³² A kad ih talas, kao oblak, prekrije, mole se Allahu, iskreno Mu vjeru isповijedajući; a čim ih On do kopna dovede, među njima osrednjih bude. A ajete i znakove Naše samo izdajnik, nezahvalnik poriče.

³³ O ljudi, bojte se Gospodara svoga i strahujuće od Dana kad roditelj djetetu svome neće moći nimalo pomoći, niti će dijete moći svome roditelju imalo pomoći! Allahovo prijeteće obećanje je istinito, pa neka vas nikako život dunjalučki ne zavara i neka vas obmanitelj u vezi s Allahom ne pokoleba.³⁴ Samo Allah zna kad će Čas kijameta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna niko u kojoj će zemlji umrijeti; Allah je, uistinu, Onaj Koji sve, i u potpunosti, zna.

32. Es-Sedžde - Sedžda

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Elif-lam-mim.*

² Objavljivanje Knjige, u koju nema sumnje, od Gospodara je svjetova.³ Međutim, oni govore: "On je izmišlja!" Naprotiv, ona je Istina od Gospodara tvoga da upozoravaš narod kojem prije tebe nije došao nikakav upozoritelj da bi se oni naputili.

⁴ Allah je Onaj Koji je nebesa i Zemlju i ono što je između njih u šest Dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio; vi, osim Njega, ni zaštitnika ni zauzimatelja nemate, pa zašto se ne prisjećate i pouku ne uzmete?!⁵ On uređuje i sprovodi odredbu Svoju, od neba do Zemlje, a onda se to k Njemu penje u Danu koji hiljadu godina traje, prema vašem računanju vremena.⁶ To je Onaj Koji zna i ono što je čulima nedokučivo, a i ono što je

pojavno, Silni i Milostivi.⁷ Koji je sve što je stvorio skladnim učinio, a stvaranje čovjeka od gline je započeo,⁸ a onda je učinio da potomstvo njegovo od uzorka, beznačajne tekućine nastaje,⁹ zatim ga skladno uobličuje i u njega Svoga duha udahnjuje, i On vam je sluh i vid i razum dao, a kako vi malo zahvaljujete!

¹⁰ Oni govore: "Zar ćemo, kad nestanemo pod zemljom, ponovo stvoreni biti?!" Štaviše, oni susret s Gospodarom svojim poriču. ¹¹ Reci: "Melek smrti, koji je za vas zadužen, duše će vam uzeti, a poslije ćete Gospodaru svome vraćeni biti." ¹² A da ti je vidjeti kako će prestupnici, oborenih glava, pred Gospodarom svojim biti: "Gospodaru naš, vidjeli smo i čuli smo, pa nas vrati da dobra djela činimo; mi, doista, čvrsto vjerujemo!" ¹³ A kad bismo htjeli, svakoj ljudskoj duši bismo Uputu dali, ali obistinile su se Moje riječi: "Napunit ću, zaista, Džehennem džinima i ljudima zajedno!" ¹⁴ Pa iskusite patnju zato što ste zaboravljali da ćete ovaj Dan doživjeti – i Mi ćemo vas zaboraviti – i vječnu patnju iskusite zbog onoga što ste radili. ¹⁵ U Naše riječi vjeruju samo oni koji, kad njima budu opomenuti, na sedždu padaju, i koji Gospodara svoga veličaju i hvale i koji se ne ohole. ¹⁶ Podižu se bokovi njihovi iz postelja i mole svoga Gospodara iz straha i želje, a dio onog što im Mi dajemo udjeljuju. ¹⁷ I niko ne zna šta je za njih skriveno, a što će oči njihove obradovati, kao nagrada za ono što su činili.

¹⁸ Zar da isti budu vjernik i onaj ko je buntovan?! Ne, oni nisu jednaki! ¹⁹ One koji su vjerovali i dobra djela činili – čekaju džennetske bašće u kojima će boraviti, kao nagrada za ono što su radili. ²⁰ A one koji su bili buntovni – čeka Vatra, u kojoj će prebivati; kad god pokušaju da iz nje iziđu, bit će u nju vraćeni i bit će im rečeno: "Iskusite kaznu u Vatri koju ste poricali!" ²¹ A mi ćemo, doista, dati da iskuse patnju manju prije patnje velike

ne bi li se oni iz grijeha povratili.²² Ima li većega zulumčara od onoga koji je opomenut ajetima i znacima svoga Gospodara, pa se potom okreće od njih?! Mi ćemo, zaista, kazniti prestupnike!

²³ Musau smo Mi Knjigu dali – pa ne sumnjaj nimalo u susret s njim – i uputom je sinovima Israilovim učinili. ²⁴ Između njih Mi smo vođe određivali i oni su, odazivajući se zapovijedi Našoj, na Pravi put upućivali, jer su strpljivi bili i u ajete i znakove Naše čvrsto vjerovali. ²⁵ Zaista će Gospodar tvoj – baš On – među njima na Kijametskom danu presuditi o onome u čemu su se razilazili. ²⁶ Zar im nije jasno koliko smo Mi prije njih naroda uništili, po čijim oni nastambama hodaju?! U tome su, zaista, znakovi, pa zašto ne čuju?!

²⁷ Kako oni ne vide da Mi tjeramo kišu u ogoljelu zemlju i činimo da, uz pomoć njenu, niče rastinje kojim se hrani stoka njihova, a i oni sami – pa zašto ne vide?! ²⁸ I oni govore: “Kad će već jednom ta pobjeda ako istinu govorite?” ²⁹ Reci: “Na Dan pobjede nevjernicima neće nikako koristiti to što će tada vjerovati i nimalo im se vremena neće dati.” ³⁰ A ti se okreni od njih i čekaj, i oni, doista, čekaju!

33. El-Ahzab - Saveznici

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O Vjerovjesniče, Allaha se boj, a nevjernike i licemjere ne slušaj – Allah je, uistinu, Onaj Koji sve zna i mudar je! ² I slijedi ono što ti se od Gospodara tvoga objavljuje – Allah, zaista, u potpunosti zna ono što radite! ³ I na Allaha se osloni, a Allah je kao zaštitnik dovoljan!

⁴ Allah nijednom čovjeku dva srca u nutrini nije dao, a ni supruge vaše, od kojih se rastavljate govoreći da su vam njihova

leđa poput leđa vaših majki, majkama vašim nije učinio, niti je posinke vaše sinovima vašim učinio. To su samo vaše riječi, iz vaših usta, a Allah Istinu govori i na Pravi put upućuje.⁵ Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha pravednije! A ako ne znate očeve njihove, pa oni su braća vaša po vjeri i štićenici su vaši. Nije vam grijeh ako u tome pogriješite, grijeh je ako to vaša srca smjeraju; a Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁶ Vjerovjesnik je bliži vjernicima nego oni sami sebi, a supruge njegove su – kao majke njihove. A srodnici, po Allahovoj Knjizi, bliži su jedni drugima od ostalih vjernika i muhadžira, osim što prijateljima svojim možete dobro učiniti. To je u Knjizi zapisano.

⁷ Sjeti se kad smo od vjerovjesnika zavjet njihov uzeli, i od tebe, i od Nuha, i od Ibrahima, i od Musaa, i od Isaa, sina Merjemina. Od njih smo čvrst zavjet uzeli⁸ da bi On pitao iskrene o njihovoj iskrenosti; a nevjernicima je On pripremio bolnu patnju.

⁹ O vjernici, sjetite se Allahove blagodati prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali i vojske koje vi niste vidjeli – a Allah dobro vidi šta vi radite.¹⁰ Kad su vam došle i odozgo i odozdo, kad su vam oči razrogačene bile, a duša došla do grkljana, i kad ste o Allahu svašta pomicali.¹¹ Tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i žestoko su bili uzdrmani.

¹² I kad su licemjeri i oni u čijim srcima je bolest govorili: “Allah i Poslanik Njegov su nam samo obmanu obećaval!”

¹³ Kad su neki među njima rekli: “O stanovnici Jesriba, ovdje vam nema stanka, zato se vratite.”, a drugi među njima tražili su dopuštenje od Vjerovjesnika i govorili: “Kuće su naše nezaštićene!”, a nisu bile nezaštićene, već su oni samo umaći

htjeli.¹⁴ A da se do njih s raznih medinskih strana prodrlo i da je potom od njih zatraženo da smutnju – nevjerovanje prihvate, oni bi to, ne dvoumeći se o tome, brzo učinili,¹⁵ a bili su se još prije Allahu obavezali da neće uzmicati – a za Allahu datu obavezu odgovarat će se.¹⁶ Reci: “Bježanje vam neće koristiti ako i pobegnete iz straha od smrti ili pogibije, jer i poslije toga samo ćete kratko uživati.”¹⁷ Reci: “Ko će vas od Allaha zaštititi ako On hoće da vas zlo snađe ili ko vam može nauditi ako On želi da vam milost ukaže?!” Osim Allaha, oni neće naći sebi ni zaštitnika ni pomagača.

¹⁸ Allah dobro zna one među vama koji su druge zadržali i prijateljima svojim govorili: “Priključite nam se!”, a, inače, oni u borbu rijetko idu,¹⁹ škrtareći prema vama. A kad zavlada strah, vidiš ih kako gledaju u tebe kolutajući očima kao kad pred smrt izbezumljeni svijest izgubi. Čim strah mine, oni vas “sijeku svojim oštrim jezicima”, škrți da učine bilo kakvo dobro. Oni ne vjeruju i zato je Allah djela njihova poništio; a to je Allahu lako.²⁰ Oni misle da saveznici još nisu otisli. A kad bi saveznici opet došli, najdraže bi im bilo da su među beduinima u pustinji i da se raspituju za vas; a da s vama ostanu, malo bi se borili.

²¹ Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji nadu polaže u Allaha i Posljednji dan, i koji često Allaha spominje.²² A kad su vjernici saveznike ugledali, rekli su: “Ovo je ono što su nam Allah i Poslanik Njegov obećali, i Allah i Poslanik Njegov istinu su govorili!” – i to im je samo povećalo vjerovanje i predanost.²³ Među vjernicima ima ljudi koji su ispunili ono na što su se Allahu obavezali; neko od njih okonča svoj rok, a neko od njih to još iščekuje, i nisu ništa izmijenili.²⁴ To je zato da bi Allah nagradio iskrene za njihovu iskrenost,

a patnji podvrgao licemjere, ako hoće, ili im oprostio. Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

²⁵ Allah je nevjernike pune srdžbe odbio, nisu dobra postigli, a vjernike je Allah borbe poštudio. Allah je, uistinu, moćan i silan. ²⁶ A sljedbenike Knjige koji su ih pomagali iz utvrda njihovih je izveo i strah u srca njihova ulio, pa ste jedne pobili, a druge kao sužnje uzeli. ²⁷ I dao vam je da naslijedite zemlje njihove, i domove njihove, i bogatstva njihova, i zemlju kojom prije niste hodili; Allah nad svime ima moć.

²⁸ O Vjerovjesniče, reci suprugama svojim: "Ako želite život dunjalučki i njegov sjaj, onda dodite, dat će vam pristojnu otpremu i lijepo će vas otpustiti. ²⁹ A ako želite Allaha i Poslanika Njegova i drugi svijet, pa, Allah je, doista, onima među vama koji čine dobra djela pripremio nagradu veliku." ³⁰ O žene Vjerovjesnikove, ako bi koja od vas očiti razvrat učinila, kazna bi joj udvostručena bila, a to je Allahu lahko;

³¹ a onoj koja se bude Allahu i Poslaniku Njegovu pokoravala i dobra djela činila – dat ćemo nagradu dvostruku i njoj smo opskrbu plemenitu pripremili. ³² O žene Vjerovjesnikove, vi niste kao druge žene! Ako se Allaha bojite, nemojte zavodljivo govoriti, pa da tada žudnju osjeti onaj u čijem je srcu bolest, i govorite riječi koje su kao lijepe poznate!

³³ U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao što je bilo u prvo pagansko doba, ne pokazujte, i namaz obavljajte i zekat dajite, i pokoravajte se Allahu i Njegovom Poslaniku! Allah hoće da od vas, Porodico Poslanikova, grijeha odstrani i da vas potpuno očisti. ³⁴ I pamtite Allahove ajete i mudrost koja se kazuje u domovima vašim; Allah je, uistinu, dobrostiv i Onaj Koji sve u potpunosti zna.

³⁵ Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama,

i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i sadaku i ženama koje dijele zekat i sadaku, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.³⁶ Ni vjernik ni vjernica nemaju izbora da, kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je očito zalutao.

³⁷ A kad ti reče onome kome je Allah bio blagodaran, i kome si i ti bio blagodaran: “Zadrži suprugu svoju i boj se Allaha!” – u sebi si skrivaš ono što će Allah objelodaniti i ljudi si se bojaš, a preče je da se Allaha bojiš. I pošto je Zejdova potreba za njom prestala i on se od nje razveo, Mi smo je za tebe udali kako se vjernici ne bi ustručavali više da se žene ženama posinaka svojih kad se oni od njih razvedu. A Allahova se zapovijed izvršava!

³⁸ Vjerovjesniku nije teško da čini ono što mu Allah odredi jer takav je bio Allahov propis i za one koji su prije bili i nestali, a Allahova odredba je neminovna. ³⁹ Za one koji su Allahove poslanice dostavljeni i od Njega strahovali, i koji se nikoga, osim Allaha, nisu bojali. A dovoljno je to što Allah sve obračunava!

⁴⁰ Muhammed nije otac nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i pečat, posljednji vjerovjesnik – a Allah sve dobro zna.

⁴¹ O vi koji vjerujete, često se Allaha sjećajte i spominjite Ga, ⁴² i ujutro i navečer Ga slavite i veličajte; ⁴³ On je Taj Koji vas blagosilja, a i meleki Njegovi, da bi vas iz tmina na svjetlo izveo – On je prema vjernicima milostiv. ⁴⁴ Pozdrav će im, na Dan

kad Ga oni susretnu, selam biti, i On im je pripremio nagradu plemenitu.

⁴⁵ O Vjerovjesniče, zaista smo te poslali kao svjedoka, i kao donositelja radosnih vijesti, i kao upozoritelja, ⁴⁶ da – po Njegovom naređenju – pozivaš ka Allahu, i kao svjetiljku koja sija. ⁴⁷ I obraduj vjernike da će Allah na njih veliku milost prosuti, ⁴⁸ a ne slušaj nevjernike ni licemjere, na uvrede njihove pažnju ne obraćaj i u Allaha se pouzdaj, Allah je dovoljan kao zaštitnik.

⁴⁹ O vjernici, kad se vjernicama oženite, a onda ih, prije stupanja u bračni odnos, pustite, one nisu dužne čekati određeno vrijeme koje ćete vi brojati, već ih darujte i lijepo ih otpremite.

⁵⁰ O Vjerovjesniče, Mi smo ti dozvolili da budu žene twoje one kojima si dao vjenčane darove njihove, i one u vlasti twojoj koje ti je Allah dao iz plijena, i kćeri amidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po ocu, i kćeri daidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po majci koje su se s tobom iselile, i ženu – vjernicu koja sebe pokloni Vjerovjesniku ako Vjerovjesnik hoće da se njome oženi, samo tebi, a ne ostalim vjernicima. Mi znamo šta smo propisali vjernicima u vezi sa suprugama njihovim i onima koje su u vlasništvu njihovu, a i da ti ne bi bilo teško. A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁵¹ Možeš zanemariti one među njima koje hoćeš i možeš pozvati sebi onu koju hoćeš, a možeš zatražiti onu koju si udaljio, nijedno od toga nije tvoj grijeh. Najlakše će tako one radosne biti i neće se žalostiti i tako će sve onim što im ti daješ zadovoljne biti – a Allah zna šta je u srcima vašim; Allah je Onaj Koji sve zna i Onaj Koji ne žuri s kaznom. ⁵² Odsada ti nisu dopuštene druge žene, ni da umjesto njih neku drugu uzmeš,

makar te i zadivila ljepota njihova, osim onih koje posjeduješ. A Allah sve nadzire.

⁵³ O vi koji vjerujete, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, razidite se ne upuštajući se u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih, supruga njegovih, nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova srca. Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemiravate niti da se suprugama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha bio veliki grijeh, ⁵⁴ iznosili vi o tome šta u javnost ili to u sebi krili, pa, Allah sve dobro zna. ⁵⁵ Njima nije grijeh da budu otkrivene pred očevima svojim, i sinovima svojim, i braćom svojom, i sinovima braće svoje, i sinovima sestara svojih, i ženama vjernicama, i pred onima koje su u vlasništvu njihovu. I Allaha se bojte! Allah je, doista, svjedok svemu.

⁵⁶ Zaista, Allah i meleci Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vi koji vjerujete, blagosiljajte ga i vi i njemu selam šaljite!

⁵⁷ One koji Allaha i Poslanika Njegova budu uznemiravali, Allah će, zaista, i na dunjaluku i na ahiretu prokleti, i ponižavajući im patnju pripremiti. ⁵⁸ A oni koji vjernike i vjernice uznemiravaju, tako što ih optužuju za ono što nisu uradili, tovare na sebe klevetu i pravi grijeh.

⁵⁹ O Vjerovjesniče, reci suprugama svojim, i kćerima svojim, i ženama vjernika neka spuste haljine svoje niza se. Tako će se najlakše prepoznati pa neće uznemiravane biti. Allah je Onaj Koji opršta grijehu i milostiv je. ⁶⁰ Ako se licemjeri i oni u čijim srcima je bolest i oni koji po Medini šire laži – ne okane, Mi ćemo te, sigurno, da ih pokoriš podstaknuti i oni će samo

kratko vrijeme kao susjedi tvoji u njoj ostati,⁶¹ prokleti neka su! Gdje god se nađu, neka budu hvatani i ubijani⁶² prema Allahovu zakonu koji je vrijedio za one koji su bili i nestali! A ti nećeš u Allahovu zakonu izmjene naći!

⁶³ Pitaju te ljudi o Času kijameta; reci: "To jedino Allah zna! A ti ne znaš, možda je Čas kijameta blizu!"⁶⁴ Allah je nevjernike prokleo i za njih Oganj razbuktali pripremio,⁶⁵ u njemu će vječno, zauvijek boraviti, ni zaštitnika ni pomagača neće naći.⁶⁶ Na Dan kad njihova lica u Vatri prevrtana budu govorit će: "Kamo sreće da smo se Allahu pokoravali i da smo Poslanika slušali!"⁶⁷ I govorit će: "Gospodaru naš, mi smo prvake svoje i starještine svoje slušali, pa su nas oni s Pravog puta odveli;⁶⁸ Gospodaru naš, podaj im dvostruku patnju i prokuni ih prokletstvom velikim!"

⁶⁹ O vi koji vjerujete, ne budite kao oni koji su Musaa uz nemiravalni, pa ga je Allah osloboudio onoga što su govorili i on kod Allaha ugled uživa!⁷⁰ O vi koji vjerujete, bojte se Allaha i govorite samo istinu,⁷¹ On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijeha vam oprostiti! A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će veliki uspjeh.

⁷² Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobjojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek – a on je prema sebi baš zulum učinio i neznačica je bio,⁷³ da bi Allah licemjere i licemjerke, i višebošce i višeboškinje kaznio, a vjernicima i vjernicama oprostio. Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

34. Sebe' - Saba

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Svaka hvala neka je Allahu, Kojem pripada sve ono na nebesima i sve ono na Zemlji, a svaka hvala neka mu je i na ahiretu! On je Mudri i Onaj Koji sve u potpunosti zna. ² On zna šta u zemlju ulazi, a šta iz nje izlazi, i šta se s nebesa spušta, a šta se na njih uspinje; On je Milostivi i grijeha Oprostitelj.

³ A oni koji ne vjeruju govore: "Čas oživljena neće nam doći!" Reci: "Hoće, tako mi Gospodara moga, Koji zna i ono što je čulima nedokučivo, sigurno će vam doći!" Njemu ne može ništa, ni koliko trunčica jedna, ni na nebesima ni na Zemlji, izmaći, i ne postoji ništa, ni manje ni veće od toga, što nije u jasnoj Knjizi – ⁴ da nagradi one koji vjeruju i dobra djela čine – to su oni kojima pripada oprost i opskrba plemenita – ⁵ a oni koji se protiv ajeta i znakova Naših bore odvraćajući od njih – to su oni kojima pripada najbolnija patnja. ⁶ A vidjet će oni kojima je dato znanje da je ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga Istina i da vodi na put Silnog i Hvaljenog.

⁷ A oni koji ne vjeruju govore: "Hoćete li da vam pokažemo čovjeka koji će vas obavijestiti da ćete, kada se sasvim raspadnete, zaista, ponovno stvoreni biti? ⁸ Iznosi li on o Allahu laži ili je lud?" Naprotiv, oni koji u ahiret neće da vjeruju u patnji su i u zabludi dubokoj. ⁹ Zar ne vide nebo i Zemlju, ono što je ispred njih i ono što je iza njih?! Kad bismo htjeli, u zemlju bismo ih utjerali ili komade neba na njih sručili. To je, zaista, znak svakom robu koji se Allahu s pokajanjem vraća.

¹⁰ Mi smo Davudu od Nas dobro dali: "O brda, ponavljajte zajedno s njim hvalu i vi, ptice!" – i omekšali smo mu gvožđe.

¹¹ "I pravi široke pancire i odmjeri pri vezivanju halki, i činite dobro! Ja, zaista, dobro vidim šta radite vi."

¹² A Sulejmanu – vjetar; ujutro je prevaljivao rastojanje od mjesec dana, a navečer rastojanje od mjesec dana. I učinili smo da mu iz izvora rastopljen bakar teče i da džini, dozvolom njegova Gospodara, pred njim rade, a ko od njih otkaže poslušnost naređenju Našem, Mi učinimo da ognjenu patnju osjeti. ¹³ Oni su mu izrađivali što god je htio: bogomolje i spomenike, i zdjele kao čatrnje, i kotlove nepokretne. "Radite i budite zahvalni, o porodico Davudova!" A malo je zahvalnih među robovima Mojim.

¹⁴ A kad smo odredili da umre, samo ih je crv iz zemlje koji je bio rastocio štap njegov – uputio na smrt njegovu, i kad se on srušio, džini shvatiše, da ne bi u patnji ponižavajućoj ostali, da su ono što je čulima nedokučivo znali.

¹⁵ Stanovnici Sabe imali su znak u mjestu u kojem su živjeli: vrtove, zdesna i slijeva. Jedite iz opskrbe Gospodara svoga i budite Mu zahvalni; ovo je lijep predio, a Gospodar je grijeha Oprostitelj! ¹⁶ Ali oni su se okrenuli, pa smo na njih vodenu bujicu pustili, i zamijenili im njihove vrtove drugim vrtovima sa plodovima gorkim i tamariskom i nešto malo divljeg lotosa.

¹⁷ Kaznili smo ih tako zato što su bili nezahvalni, a da li Mi kažnjavamo ikog drugog do nevjernika, nezahvalnika?!

¹⁸ A između njih i naselja koje smo blagoslovili – načinili smo bili naselja vidljiva i po njima im odredili razdaljinu za putovanje. Putujte njima noću i danju, sigurni! ¹⁹ Ali oni rekoše: "Gospodaru naš, učini veće rastojanje prilikom putovanja naših!" – i zulum sebi učiniše, i Mi učinismo da se o njima samo priča, a njih posvuda raselismo. Doista su u tome znaci za svakog strpljivog i zahvalnog.

²⁰ A Iblis se uvjeroio u ono što je o njima mislio, i oni su se poveli za njim, osim grupe vjernika. ²¹ A nad njima on nikakva dokaza nije imao; osim što smo ih mu prepustili da bi znali onog ko vjeruje u ahiret, a ko u njega sumnja. A Gospodar tvoj bdije nad svim.

²² Reci: "Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći." ²³ Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti. I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: "Šta je to rekao Gospodar vaš?" "Istinu!", odgovorit će, On je Uzvišeni i Veliki.

²⁴ Upitaj: "Ko vas opskrbljuje i iz neba i iz zemlje?" I odgovori: "Allah! Ko je onda, mi ili vi, na Pravom putu, a ko je u zabludi očitoj!?" ²⁵ Reci: "Vi nećete odgovarati za grijehе koje mi počinimo, niti ćemo mi odgovarati za ono što uradite vi." ²⁶ Reci: "Gospodar naš će nas sabrati i onda nam pravedno presuditi, On je Sudija Pravedni i Sveznajući." ²⁷ Reci: "Pokažite mi one koje Njemu u obožavanju pridružujete!" Ne postoji; ali Bog je samo On, Allah Silni i Mudri!

²⁸ Mi smo te poslali baš svim ljudima kao radosnih vijesti donositelja i upozoritelja, ali većina ljudi ne zna ²⁹ i govori: "Kada će već jednom to prijeteće obećanje ako istinu govorite?"

³⁰ Reci: "Dan vam je već određen, ne možete ga ni za čas jedan zaustaviti niti ubrzati."

³¹ A oni koji ne vjeruju govore: "Mi nećemo vjerovati u ovaj Kur'an niti u Knjige prije njega!" A kad bi samo video kad oni koji su učinili zulum pred Gospodarom svojim budu sabrani i kad stanu među sobom razgovarati: "Da vas nije bilo, sigurno bismo bili vjernici!", reći će oni koji su tlačeni bili onima koji

su oholi bili.³² "A zar smo vas mi od Upute odvratili nakon što vam je ona došla?! Ne, sami ste vi prestupnici bili.", reći će oni koji su bili oholi onima koji su bili tlačeni.³³ "Nije bilo tako", odgovorit će oni koji su bili tlačeni onima koji su bili oholi, "nego ste i danju i noću spletkarili kad ste od nas tražili da u Allaha ne vjerujemo i da Mu takmace pripisujemo." I prikrit će kajanje kad vide da će kažnjeni biti, a mi ćemo na vratove nevjernika sindžire staviti; zar će biti kažnjeni drukčije nego prema onome kako su radili?!

³⁴ Mi ni u jedno naselje upozoritelja nismo poslali, a da nisu rekli oni koji su na raskošan život bili navikli: "Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!"³⁵ I uz to su govorili: "Imamo više imetka i djece; mi nećemo biti patnji podvrgnuti!"³⁶ Reci: "Gospodar moj daje obilnu opskrbu onome kome hoće, a i uskraćuje, ali, većina ljudi ne zna."³⁷ Ni imeci vaši ni djeca vaša neće vas učiniti Nama bliskim; izuzev onih koji vjeruju i dobra djela čine. Njima pripada višestruka nagrada za ono što su radili, i oni će u visokim odajama biti sigurni.³⁸ A oni koji se budu trudili da se ajetima i znakovima Našim suprotstave, odvraćajući od njih, oni će biti u patnju privedeni.³⁹ Reci: "Gospodar moj daje obilnu opskrbu onome kome hoće od robova Svojih, a kome hoće uskraćuje; što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, On je najbolji Opskrbitelj."

⁴⁰ A na Dan kad ih sve sabere, pa meleke upita: "Jesu li ovi vas obožavali?",⁴¹ oni će odgovoriti: "Uzvišen neka si, Ti si Gospodar naš, a nisu oni! Oni su džine obožavali i većina njih je vjerovala u njih."⁴² Taj dan jedni drugima nećete moći ni koristiti ni naudititi, a Mi ćemo onima koji su zulum učinili reći: "Kušajte patnju u Vatri koju ste poricali!"

⁴³ Kad im se Naši jasni ajeti kazuju, oni govore: "Ovaj čovjek

samo hoće da vas odvrati od onog što su preci vaši obožavali.”, i govore: “Ovo nije ništa drugo nego laž – izmišljotina.” A oni koji ne vjeruju govore o Istini kada im dolazi: “Ovo nije ništa drugo nego magija jasna!”⁴⁴ A Mi im nismo dali nikakve knjige da ih izučavaju i Mi im, prije tebe, nismo bili poslali nikoga ko bi ih upozoravao.⁴⁵ A i oni prije njih su poslanike u laž ugonili, a ovi nisu postigli ni deseti dio od onoga što smo onima bili dali, pa su, ipak, poslanike Moje lažnim smatrali, i kakva je samo bila kazna Moja!

⁴⁶ Reci: “Savjetujem vam samo jedno: ustanite zarad Allaha, dvojica po dvojica, ili jedan po jedan, pa zatim razmislite da drug vaš nije lud. On vas samo prije teške patnje upozorava.”

⁴⁷ Reci: “Kakvu god nagradu da zatražim od vas, neka ostane vama, mene će nagraditi Allah, On je svjedok svemu.”

⁴⁸ Reci: “Gospodar moj šalje Istinu, On je Znalac onoga što je čulima nedokučivo.”⁴⁹ Reci: “Došla je Istina, a laži je nestalo!”

⁵⁰ Reci: “Ako zalutam, zalutao sam na svoju štetu, a ako sam na Pravom putu, to je zbog onoga što mi Gospodar moj objavljuje; On je, zaista, Onaj Koji sve čuje i blizu je.”

⁵¹ A da ti je vidjeti kad ih strava uhvati – umaći neće moći; izbliza bit će ščepani –⁵² i kada reknu: “Vjerujemo u Istinu!” A kako vjerovanje mogu prihvati s ovog dalekog mjesta?!⁵³ U nju oni nisu prije vjerovali, nagađajući izdaleka o onome što je čulima nedokučivo;⁵⁴ i između njih i onoga što budu željeli bit će prepreka, kao što je prije bilo učinjeno s njima sličnim, jer su svi oni, doista, mnogo sumnjali.

35. Fatir - Onaj Koji stvara bez prethodnog primjera

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Sva hvala neka je Allahu, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima; a u stvaranju dodaje šta hoće, On, uistinu, nad svime ima moć. ² Milost koju Allah podari ljudima – niko ne može uskratiti, a ono što On uskrati – niko ne može, poslije Njega, dati; On je Silni i Mudri.

³ O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa! Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas s neba i iz zemlje opskrbljuje?! Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?! ⁴ Ako te oni u laž utjeruju – pa i prije tebe su poslanike u laž utjerivali, a Allahu će se sve vratiti.

⁵ O ljudi, Allahovo obećanje je, zaista, istinito, pa neka vas nikako život dunjalučki ne zavara i neka vas obmanitelj – šejtan o Allahu ne zavara. ⁶ Šejtan je, uistinu, vaš neprijatelj, pa ga takvim i smatrajte! On poziva pristaše svoje da budu stanovnici Vatre. ⁷ Onima koji ne vjeruju pripada patnja žestoka, a onima koji vjeruju i dobra djela čine pripada oprost i nagrada velika.

⁸ Zar pomoći možeš onome kome su njegova ružna djela uljepšana, a i on ih smatra lijepim?! Allah, doista, kome hoće daje da je u zabludi, a na Pravi put upućuje koga hoće, pa ne izgaraj od žalosti za njima; Allah, doista, dobro zna sve što oni čine.

⁹ Allah je Onaj Koji šalje vjetrove koji pokreću oblake, te ih ka mrtvim predjelima navodimo i njima zemlju, nakon što je mrtva bila, oživljavamo: takvo će i proživljenje biti. ¹⁰ Ako neko želi veličinu – pa, u Allaha je sva veličina! K Njemu se dižu lijepi riječi, a dobra djela ih uzdižu. A onima koji smišljaju loša djela, pripada patnja bolna, i njihovo spletkarenje je posao

bezuspješni.¹¹ Allah vas je od zemlje stvorio, zatim od kapi sjemena i najzad vas čini muškarcima i ženama. I nijedna žena ne zanese, niti rodi, a da On to ne zna. I ničiji život se ne produži, niti skrati, a da to nije zabilježeno u Knjizi; to je Allahu, uistinu, lahko!

¹² Ni dva mora nisu jednaka: jedno je slatko i priyatno – voda mu se lahko pije, a drugo je slano i gorko; vi iz svakog jedete svježe meso i vadite nakit kojim se kitite; i ti vidiš lađe kako po njemu sijeku vodu da stječete iz obilja Njegova i da biste bili zahvalni.¹³ On uvodi noć u dan i uvodi dan u noć, On je potčinio Sunce i Mjesec – svako plovi do roka određenog; to vam je, eto, Allah, Gospodar vaš; sve je u posjedu Njegovom! A oni koje, pored Njega, molite ne posjeduju ništa, ni koliko je opna na hurminoj košpici.¹⁴ Ako ih molite, ne čuju vašu molbu, a da i čuju, ne bi vam se odazvali; na Kijametskom danu oni će poreći da ste ih Njemu u obožavanju pridruživali. I niko te neće obavijestiti kao Onaj Koji sve u potpunosti zna.

¹⁵ O ljudi, vi ste siromasi, Allah vama treba, a Allah je Neovisni i Hvaljeni.¹⁶ Ako hoće, uklonit će vas i nova stvorenja dovesti,¹⁷ to Allahu nije teško.¹⁸ I nijedan grijesnik neće tuđe grijehu nositi; ako grijesima pretovareni pozove da mu oni budu ponešeni, niko mu ih neće ponijeti, pa ni bližnji. A ti ćeš upozoriti samo one koji se Gospodara svoga boje i kada ih niko ne vidi, i koji obavljaju namaz – onaj ko se očisti, očistio se za svoje dobro – a kod Allaha je konačno odredište!

¹⁹ Nisu nikako isti slijepac i onaj koji vidi,²⁰ ni tmine i svjetlo,²¹ ni hladovina i vrućina,²² i nisu nikako isti živi i mrtvi. Zaista će Allah, koga On hoće, učiniti da čuje, a ti ne možeš one u kaburovima dozvati,²³ ti si samo upozoritelj.²⁴ Mi smo te poslali s Istinom kao radosnih vijesti donositelja i upozoritelja;

a nije bilo naroda kome nije došao upozoritelj.²⁵ Ako te oni u laž utjeruju – pa, i oni prije njih su poslanike u laž utjerivali, a oni su im jasne dokaze donosili, i Listove i Knjigu svjetilju.²⁶ A onda bih one koji nisu vjerovali kaznom dohvatio, pa kakva je samo bila osuda Moja!

²⁷ Zar ne znaš da Allah s neba spušta vodu i da Mi pomoću nje stvaramo plodove različitih vrsta; postoje brda bijelih i crvenih staza, različitih boja i sasvim crnih;²⁸ i ljudi, i životinja i stoke ima, isto tako, različitih vrsta. A samo se Allaha, među robovima Njegovim, boje učeni. Allah je, doista, silan i Onaj Koji opršta grijeha.

²⁹ Oni koji Allahovu Knjigu čitaju i namaz obavljaju i od onoga čime ih Mi opskrbljujemo udjeluju, i tajno i javno, mogu da se nadaju dobiti koja neće nestati,³⁰ da ih On prema onome što su radili nagradi i još im iz obilja Svoga da; On je Onaj Koji opršta grijeha i zahvalan je.³¹ A ono što ti iz Knjige objavljujemo sušta je Istina, ona potvrđuje da su istinite i one prije nje. Allah, zaista, o robovima svojim sve u potpunosti zna i sve dobro vidi.

³² Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; bit će onih koji će prema sebi nasilje učiniti, bit će onih umjerenih, bit će i onih koji će, Allahovom voljom, u dobrima prednjačiti – za to će veliku blagodat dobiti:³³ perivoje Adna, u koje će ući, u kojima će se zlatnim narukvicama, biserom ukrašenim, kititi, a haljine će im, u njima, od svile biti.³⁴ “Hvaljen neka je Allah”, govorit će, “koji je od nas tugu odstranio. Gospodar naš je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i zahvalan je.³⁵ Koji nam je, od dobrote Svoje, vječno boravište darovao, gdje nas umor neće doticati i u kome nas klonulost neće snalaziti.”

³⁶ A nevjernike čeka Vatra džehennemska, oni neće biti na smrt osuđeni i neće umrijeti, i neće im se patnja u njemu ublažiti – eto, tako ćemo svakog nevjernika kazniti,³⁷ oni će u njemu jaukati: “Gospodaru naš, izbavi nas, činit ćemo dobra djela, drukčija od onih koja smo činili!” A zar vas nismo ostavili da živite dovoljno dugo da bi onaj koji je trebalo da razmisli imao vremena da razmisli, a bio vam je došao i upozoritelj? Zato iskusite patnju; zulumćarima nema pomoći!

³⁸ Allah, sigurno, zna tajne nebesa i Zemlje; On dobro zna sve što grudi kriju. ³⁹ On čini da se smjenjujete na Zemljici; ko ne bude vjerovao, nevjerovanje njegovo je na njegovu štetu; nevjernicima će njihovo nevjerovanje kod Gospodara njihova samo povećati prezir i nevjernicima će njihovo nevjerovanje povećati propast.

⁴⁰ Reci: “Kažite vi meni koji su dio Zemlje stvorila božanstva vaša koja, umjesto Allaha, molite i recite mi imaju li oni u stvaranju nebesa ikakva udjela, ili smo višebošćima Mi dali Knjigu pa imaju u njoj dokaz za to!?” Nijedno, već zulumćari jedni drugima samo obmanu obećavaju. ⁴¹ Allah brani da se nebesa i Zemlja s mjesta svoga pomaknu. A da se pomaknu, niko ih drugi osim Njega ne bi zadržao; On je, zaista, Onaj Koji ne žuri s kaznom i Onaj Koji grijeha opršta.

⁴² Oni su se zaklinjali Allahom, najtežom zakletvom, da će se, bolje nego bilo koji narod, držati Pravog puta – samo ako im dođe onaj koji će ih opominjati. I kad im je došao upozoritelj, njegov dolazak samo je povećao odbojnost njihovu;⁴³ oholeći se na Zemlji, smisljali su zlo – a smisljanje zla pogodit će upravo one koji se njime služe. Zar oni mogu očekivati nešto drugo već ono što je zadesilo narode drevne?! U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene; u Allahovim zakonima ti nećeš naći

odstupanja.⁴⁴ Zašto oni ne putuju po Zemlji da vide kako su završili oni prije njih, koji su bili jači od njih? Allahu ne može ništa umaći ni na nebesima ni na Zemlji; On, uistinu, sve zna i sve može.

⁴⁵ Da Allah kažnjava ljude prema onom što zasluže, ništa živo na površini Zemljinoj ne bi ostavio; ali, On ih ostavlja do roka određenog i kad im rok dođe – pa, Allah dobro vidi robe Svoje.

36. Ja-sin - Jasin

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ *Ja-sin.*

² Tako Mi Kur'ana usavršenog,³ ti si, uistinu, jedan od poslanih,⁴ na Pravom putu.⁵ On – Kur'an je objava Silnoga i Milostivoga,⁶ da upozoravaš narod čiji preci nisu bili upozoravani, pa je nehajan!

⁷ O većini njih već se obistinila Riječ – pa oni neće vjerovati.⁸ Mi smo na njihove vratove sindžire “stavili”, a ruke su im na podbratke “privezane” – pa su oni glava zadignutih,⁹ ispred i iza njih smo pregradu metnuli i na oči im koprenu stavili – pa oni ne vide,¹⁰ i njima je svejedno upozoravao ih ti ili ih ne upozoravao, oni neće vjerovati.¹¹ Tvoje upozoravanje koristi samo onome koji Opomenu slijedi i Svemilosnog se boji i kada ga niko ne vidi; njega obraduj oprostom i nagradom lijepom!

¹² Mi, zaista, mrtve oživljavamo i Mi bilježimo ono što su uradili i tragove koje iza sebe ostave; sve smo Mi to u Knjizi jasnoj pobrojali.

¹³ Navedi im kao primjer stanovnike jednog naselja, kad su im došli poslanici;¹⁴ kad im Mi poslasmo dvojicu, ali ih oni

lažnim smatraše, i pojačasmo trećim, pa rekoše: "Mi smo, zaista, vama poslani!"¹⁵ "Vi ste ljudi kao i mi", oni odgovoriše, "Svemilosni nije objavio ništa; vi samo lažete!"¹⁶ "Gospodar naš zna da smo, doista, vama poslani", rekoše oni,¹⁷ "i dužni smo samo da jasno obznamo."¹⁸ Oni rekoše: "Mi slutimo da nam nesreću donosite; ako se ne okanite, kamenovat ćemo vas i sigurno će vas zadesiti bolna patnja od nas."¹⁹ "Vaša zloslutnja je s vama!", rekoše oni. "Zar zato što ste upozoren...?!" Štaviše, vi ste narod koji svaku mjeru prelazi!"

²⁰ I s kraja grada žurno dođe jedan čovjek i reče: "O narode moj, slijedite one koji su poslani,²¹ slijedite one koji od vas ne traže nikakvu nagradu, a i sami slijede Uputu!

²² Zašto da ne budem u ibadetu Onome Koji me je stvorio, a Njemu ćete biti vraćeni?!²³ Zar da prihvativm druge bogove mimo Njega?! Ako Svemilosni hoće da me snađe neko zlo, njihovo posredovanje neće mi biti ni od kakve koristi i oni me neće moći spasiti,²⁴ a sigurno bih tada u očitoj zabludi bio;²⁵ ja vjerujem u Gospodara vašeg, čujte me!"²⁶ I bi rečeno: "Uđi u Džennet!" – a on reče: "Kad bi narod moj samo znao²⁷ zašto mi je Gospodar moj oprostio i učinio da budem među počastvovanim!"

²⁸ I protiv naroda njegova, poslije njega, Mi nismo vojsku s neba poslali, niti smo je inače slali,²⁹ samo je bio jedan užasan krik i oni, odjednom, utrunuti – pomrli.³⁰ O ljudske žalosti! Nijedan poslanik im nije došao a da ga nisu izrugivali.³¹ Kako oni ne uvide koliko smo prije njih naroda uništili i da im se oni neće vratiti,³² a svi oni bit će zajedno pred Nas dovedeni.

³³ Znak im je mrtva zemlja: Mi joj život dajemo i činimo da iz nje niče žito pa ga oni jedu;³⁴ Mi smo po njoj stvorili bašće, palmike i vinograde, i učinili da iz nje izvori izviru,³⁵ da oni jedu plodove njihove – a nisu to ruke njihove privrijedile – pa

zašto neće da budu zahvalni?!³⁶ Neka je slavljen i uzvišen Onaj Koji je u svemu parove stvorio: u onome što iz zemlje niče, u njima samima, i u onome što oni ne znaju!

³⁷ I noć im je znak. Odvajamo od nje dan i oni, odjednom, u mraku. ³⁸ I Sunce se kreće do svoga staništa, to je odredba Silnoga i Sveznajućeg. ³⁹ I Mjesecu smo odredili položaje; i on se uvijek ponovo vraća kao stari savijeni palmin prut. ⁴⁰ Niti Sunce može Mjesec dostići, niti noć dan preteći, svi oni u svemiru plove.

⁴¹ Znak im je i to što smo pretke njihove u lađi krcatoj prevezli ⁴² i što smo za njih, slične njoj, stvorili, ono na čemu se voze. ⁴³ I ako htjednemo, Mi ih potopimo, i niko im u pomoć neće priteći, niti će biti izbavljeni, ⁴⁴ osim Našom milošću, i da bi do roka određenog uživali.

⁴⁵ A kad im se rekne: "Bojte se onoga što se prije vas dogodilo i onoga što vas čeka da biste pomilovani bili." ⁴⁶ I ne dođe im nijedan znak od znakova Gospodara njihova kojem oni leđa ne okrenuše. ⁴⁷ A kad im se kaže: "Udjelujte od onoga što vam Allah daje.", onda nevjernici govore onima koji vjeruju: "Zar da hranimo onoga koga je Allah, da je htio, mogao nahraniti? Vi ste, uistinu, u jasnoj zabludi!"

⁴⁸ I govore: "Kad će već jednom to obećanje ako istinugovorite?" ⁴⁹ A ne čekaju drugo do jedan strašni zvuk koji će ih, dok se budu jedni s drugima prepirali, obuzeti, ⁵⁰ pa neće moći ništa oporučiti, niti se porodici svojoj vratiti. ⁵¹ I puhnut će se u rog, a oni iz grobova prema Gospodaru svome hrle. ⁵² Reći će: "Teško nama! Ko nas iz naših grobova oživi?" "Ovo je ono što je obećao Svetilosni, a poslanici su istinu govorili!" ⁵³ Bit će to samo jedan strašni zvuk, a oni pred Nas svi dovedeni.

⁵⁴ Danas se nikome neće zulum učiniti i vi ćete, samo prema

onom kako ste radili, nagrađeni biti.⁵⁵ Doista će stanovnici Dženneta taj dan biti zauzeti u nasladama uživajući,⁵⁶ oni i supruge njihove bit će u hladovini na ukrašenim divanima naslonjeni,⁵⁷ u njemu će imati voća i ono što budu željeli.⁵⁸ "Selam vama!" – bit će riječi Gospodara Milostivog.

⁵⁹ "Avi, o prestupnici, danas se odvojite!⁶⁰ O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: 'Ne obožavajte šejtana, on vam je neprijatelj otvorenji,⁶¹ već ibadet činite Meni; to je Put pravi.'⁶² On je mnoge od vas u zabludu odveo, kako niste razumjeli?⁶³ Ovo je Džehennem koji vam je obećan,⁶⁴ uđite danas u njega i vrelinu njegovu trpite zato što ste poricali!"⁶⁵ Danas ćemo im usta zapečatiti, ruke njihove će Nam govoriti, a noge njihove će o onom što su radili svjedočiti.

⁶⁶ Da smo htjeli, oči bi njihove poravnali – slijepim ih učinili, pa kad bi na put pošli, kako bi vidjeli?!⁶⁷ A da smo htjeli, mogli smo ih na mjestu na kojem su u nešto pretvoriti, pa ne bi mogli ni naprijed ići, niti se nazad vratiti.⁶⁸ Onome kome dug život damo, Mi mu izgled nagore izmijenimo. Zar oni ne razumiju?⁶⁹ Mi Poslanika nismo pjesništvu učili, to mu ne priliči. Ovo je samo pouka – Kur'an jasni,⁷⁰ da upozorava onoga ko živ je i da se Riječ o kazni za nevjernike obistini.

⁷¹ Kako oni ne vide da Mi sami, od onoga što su Naše ruke učinile, njima stoku stvaramo i da oni njome raspolažu kao vlasnici,⁷² i da smo im dali da se njome služe – na nekimjašu, a nekim se hrane,⁷³ i drugih koristi od nje imaju, i pića, pa zašto nisu zahvalni?!⁷⁴ I pored Allaha druge kao bogove prihvataju ne bi li potpomognuti bili;⁷⁵ oni im, međutim, neće moći pomoći, a oni su im vojska poslušna.⁷⁶ I nek te ne žaloste riječi njihove; Mi, doista, znamo i ono što oni kriju i ono što pokazuju.

⁷⁷ Kako čovjek ne vidi da ga Mi od kapi sjemena stvaramo, i

opet otvoreno osporava,⁷⁸ i Nama navodi primjer, a zaboravlja kako je stvoren, i govori: "Ko će oživiti kosti kad budu truhle?"

⁷⁹ Reci: "Oživit će ih Onaj Koji ih je prvi put stvorio; On dobro zna sve što je stvorio,⁸⁰ Onaj Koji vam iz zelenog drveća vatru stvara i vi njome potpaljujete."⁸¹ Zar Onaj Koji je stvorio nebesa i Zemlju nije kadar stvoriti njima slične? Jeste, On je Stvoritelj, Sveznajući.⁸² A Njegova naredba, kada nešto hoće, jeste da samo za to rekne: "Budi!" – i ono bude.⁸³ Pa neka je uzvišen Onaj u Čijoj je ruci vlast nad svim, i Njemu ćete vraćeni biti!

37. Es-Saffat - Poredani u redove

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi onih u redove poredanih,² i onih koji oblake tjeraju,
³ i onih koji Opomenu čitaju,⁴ vaš Bog je, uistinu, jedan,
⁵ Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, i
 Gospodar istokâ.

⁶ Mi smo najbliže nebo ukrasom – zvijezdama ukrasili⁷ i
 čuvamo ga od svakoga šejtana prkosnoga⁸ da ne prisluškuju
 meleke – skup najviši, a sa svih strana bivaju gađani⁹ da bi bili
 otjerani: njih čeka patnja neprekidna,¹⁰ a onoga koji šta ugrabi
 – stigne buktinja svijetleća.

¹¹ Upitaj ih da li je teže njih stvoriti ili sve ostalo što smo
 stvorili? Njih smo, zaista, stvorili od ljepljive gline.¹² Međutim,
 ti se čudiš, a oni se izruguju,¹³ a kad ih se opominje, oni
 opomenu ne prihvataju,¹⁴ i kad znak vide, oni se podsmijavaju
¹⁵ i govore: "Ovo nije ništa drugo do prava čarolija!¹⁶ Zar kad
 poumiremo i kad samo prašina i kosti budemo, zar ćemo mi,
 zaista, biti oživljeni¹⁷ i naši preci davni?!"¹⁸ Reci: "Da, a bit
 ćete i poniženi!"

¹⁹ Bit će to samo naredba jedna i oni će, odjednom, gledati
²⁰ i reći će: "Teško nama, ovo je – Dan suda!" ²¹ Da, ovo je Dan razlučivanja u koji vi niste vjerovali! ²² "Sakupite one koji su zulum učinili i njima slične i one koje su obožavali ²³ mimo Allaha, i uputite ih putem koji u Džehennem vodi ²⁴ i zaustavite ih, oni će, zaista, biti pitani: ²⁵ 'Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete?'" ²⁶ Ali, toga Dana oni će se sasvim prepustiti.

²⁷ i pristupit će jedni drugima raspitujući se. ²⁸ Reći će: "Zaista ste nam vi s pozicije moći prilazili." ²⁹ "Nismo", odgovorit će, "nego vi niste bili vjernici. ³⁰ I mi nikakva dokaza nad vama nismo imali, nego ste obijestan narod bili ³¹ i riječ Gospodara našeg da ćemo, doista, kaznu iskusiti – na nama se ispunila, ³² a u zabludu smo vas pozivali, a i sami smo, zaista, u zabludi bili." ³³ I oni će taj Dan zajedno u patnji biti, ³⁴ a Mi ćemo, zaista, tako s prestupnicima postupiti. ³⁵ Kad im je govoreno: "Samo je Allah Bog!", oni su se, doista, oholili ³⁶ i govorili: "Zar da napustimo božanstva naša zbog jednog ludog pjesnika?!" ³⁷ Naprotiv, Istinu je donio i iskrenost poslanika potvrdio. ³⁸ Vi ćete, sigurno, bolnu patnju iskusiti ³⁹ i samo ćete, srazmjerno onom što ste radili, kažnjeni biti.

⁴⁰ Ali ne Allahovi iskreni robovi. ⁴¹ Oni će baš opskrbu poznatu imati; ⁴² razno voće, a bit će i počašćeni ⁴³ u džennetskim baščama naslada, ⁴⁴ na divanima, jedni naspram drugih, sjedit će; ⁴⁵ bit će posluživani pićem – iz izvora koji stalno teče – ⁴⁶ bijelim i prijatnim onima koji budu pili, ⁴⁷ od njega neće muke imati i zbog njega se neće pamet gubiti. ⁴⁸ Pored njih bit će one koje će preda se gledati, očiju prekrasnih, ⁴⁹ kao da su one jaja zaštićena.

⁵⁰ I pristupit će jedni drugima raspitujući se, ⁵¹ i jedan od njih će reći: "Imao sam druga jednog, ⁵² koji je govorio: 'Zar i

ti vjeruješ⁵³ da čemo, kad poumiremo i prašina i kosti budemo, doista, račun polagati?”⁵⁴ “Hoćete li da pogledate?”, reći će.⁵⁵ I on će pogledati i toga usred Džehennema ugledati.⁵⁶ “Allaha mi”, reći će, “zamalo me nisi upropastio.⁵⁷ Da nije bilo milosti Gospodara moga, i ja bih bio među privedenim.”⁵⁸ “A mi, je li, više nećemo umirati?⁵⁹ Jednom smo umrli – više nećemo biti patnji podvrgnuti,⁶⁰ ovo je, zaista, uspjeh veliki!”⁶¹ Za ovako nešto neka se trude trudbenici!

⁶² A da li je to bolje kao ugošćenje ili drvo zekkum?!⁶³ Mi smo njega zulumćarima kušnjom učinili.⁶⁴ To je drvo koje usred Džehennema raste,⁶⁵ plod mu je poput glava šejtanskih.⁶⁶ Oni će se s njega hraniti i trbuhe će svoje s njega puniti,⁶⁷ zatim će im se na to mješavina ključale vode dodati,⁶⁸ a potom će se, sigurno, opet u Džehennem vratiti.⁶⁹ Oni su očeve svoje u zabludi zatekli,⁷⁰ pa su i oni stopama njihovim žurili.⁷¹ A i prije njih su narodi drevni većinom u zabludi bili,⁷² Mi smo im slali one koji su ih upozoravali;⁷³ zato pogledaj kakav je bio kraj onih koji su bili upozoravani,⁷⁴ tako nije bilo samo s Allahovim robovima iskrenim.

⁷⁵ A kada Nas je Nuh zovnuo, Mi smo se lijepo odazvali:⁷⁶ njega i porodicu njegovu nevolje teške smo spasili,⁷⁷ i samo potomke njegove u životu ostavili,⁷⁸ i u naraštajima kasnijim mu spomen sačuvali:⁷⁹ Selam Nuhu od svjetova svih!⁸⁰ Eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine,⁸¹ on je bio rob Naš, vjernik,⁸² a ostale smo poslije potopili.

⁸³ Iste vjere kao i on bio je i Ibrahim,⁸⁴ kad je Gospodaru svome čista srca došao,⁸⁵ kad je ocu svome i narodu svome rekao: “Šta to vi obožavate?⁸⁶ Zar lažna božanstva umjesto Allaha hoćete?⁸⁷ I šta o Gospodaru svjetova mislite?”

⁸⁸ I on baci pogled na zvijezde,⁸⁹ pa reče: “Zbilja, ja sam

bolestan.”; ⁹⁰ oni od njega, leđa mu okrenuvši, odoše, ⁹¹ a on se kumirima njihovim prikrade, pa reče: “Zašto ne jedete? ⁹² Šta vam je te ne govorite?” ⁹³ I krišom im priđe desnom rukom ih udarajući, ⁹⁴ pa mu narod trkom dode. ⁹⁵ “Kako možete obožavati one koje sami klešete”, upita, ⁹⁶ “kad Allah stvara i vas i ono što napravite?” ⁹⁷ “Pripremite za njega lomaču”, povikaše, “pa ga u vatru bacite!” ⁹⁸ I htjedoše mu zamku načiniti, ali Mi njih učinismo najponiženijim. ⁹⁹ “Idem onamo gdje mi je Gospodar moj naredio”, reče, “On će mene kuda treba uputiti. ¹⁰⁰ Gospodaru moj, daruj mi porod čestit!” ¹⁰¹ I Mi smo ga obradovali dječakom obazrivim.

¹⁰² I kad on odraste toliko da mu poče u poslu pomagati, Ibrahim reče: “O sinko moj, u snu sam vidio da treba da te zakoljem, pa šta ti misliš?” “O oče moj”, reče, “onako kako ti se naređuje postupi; vidjet ćeš, ako Bog da, da ćeš strpljiv biti.” ¹⁰³ I kad njih dvojica poslušaše, i on ga čelom prema zemlji položi, ¹⁰⁴ Mi ga zovnusmo: “O Ibrahime, ¹⁰⁵ ti si san svoj odlučio obistiniti – a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine.” ¹⁰⁶ To je, zaista, bilo očito iskušenje! ¹⁰⁷ Kurbanom velikim ga iskupisimo ¹⁰⁸ i u naraštajima kasnijim mu spomen sačuvasmo: ¹⁰⁹ “Selam neka je Ibrahimu!” ¹¹⁰ Eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, ¹¹¹ a on je, doista, bio rob Naš, vjernik, ¹¹² i obradovali smo ga Ishakom, vjerovjesnikom i čovjekom dobrim, ¹¹³ i blagoslovili smo i njega i Ishaka; a među potomcima njihovim ima vjernika i onih koji sebi očito nasilje čine.

¹¹⁴ I Musau i Harunu smo blagodati dali, ¹¹⁵ pa i njih i narod njihov nevolje velike spasili, ¹¹⁶ i pomogli im i oni bijahu pobjednici, ¹¹⁷ i Knjigu im jasnu dali, ¹¹⁸ i obojicu na Pravi put uputili, ¹¹⁹ i u naraštajima kasnijim im spomen sačuvali: ¹²⁰ Neka

je selam Musau i Harunu! ¹²¹ Eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, ¹²² a njih dvojica su, uistinu, bili robovi Naši, vjernici.

¹²³ I Il'jas je bio poslanik. ¹²⁴ Kad on reče narodu svome: "Zar se Allaha ne bojite?! ¹²⁵ Zar se Ba'lu molite, a najboljeg Stvoritelja ostavljate, ¹²⁶ Allaha, Gospodara svoga i Gospodara vaših predaka drevnih?" ¹²⁷ Oni ga lašcem nazvaše i zato će, sigurno, svi oni u Vatru biti privedeni, ¹²⁸ samo neće oni Allahovi robovi koji su Mu bili odani. ¹²⁹ I sačuvasmo mu spomen u naraštajima kasnijim: ¹³⁰ "Neka je selam Il'jasinu!" ¹³¹ Eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, ¹³² a on je bio rob Naš, vjernik.

¹³³ I Lut je bio poslanik. ¹³⁴ Kad Mi njega i njegovu porodicu cijelu spasismo, ¹³⁵ osim starice, ona je bila sa onima koji su nastrandali, ¹³⁶ a ostale smo uništili, ¹³⁷ i vi pored nastambi njihovih prolazite i danju ¹³⁸ i noću, pa zašto se ne urazumite?

¹³⁹ I Junus je bio poslanik. ¹⁴⁰ Kad on odbježe na lađu ¹⁴¹ i s njima baci kocku, i kocka na njega pade, ¹⁴² i riba ga proguta, a bio je zasluzio prijekor, ¹⁴³ i da nije bio jedan od onih koji Allaha slave i veličaju, ¹⁴⁴ sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni, ¹⁴⁵ i Mi ga izbacismo na jedno pusto mjesto, a on je bio nemoćan, ¹⁴⁶ i učinismo da iznad njega izraste vriježa jedne tikve, ¹⁴⁷ i poslasmo ga stotini hiljada ljudi, i više, ¹⁴⁸ i oni povjerovaše, i njima dадосмо да do roka određenog uživaju.

¹⁴⁹ A upitaj ih: "Zar su za Gospodara tvoga – kćeri, a za njih sinovi?" ¹⁵⁰ Zar smo u njihovu prisustvu meleke kao žene stvorili? ¹⁵¹ Eto, oni, potvarajući, doista, govore: ¹⁵² "Allah je rodio!" – oni su baš lažljivci. ¹⁵³ Zar je On kćeri sinovima prepostavio?! ¹⁵⁴ Šta vam je, kako rasuđujete?! ¹⁵⁵ Zašto ne

razmislite? ¹⁵⁶ Ili vi, možda, imate dokaz očit?! ¹⁵⁷ Donesite Knjigu svoju ako istinu govorite!

¹⁵⁸ Višebošci između Njega i džina srodstvo uspostavljaju, a džini odavno znaju da će takvi u Vatru biti privedeni, ¹⁵⁹ uzvišen je Allah u odnosu na ono kako Ga oni opisuju! ¹⁶⁰ To ne čine Allahovi iskreni robovi. ¹⁶¹ Ali, ni vi, ni ono što obožavate, ¹⁶² i ono u čemu ste, ne možete nikoga u zabludu zavesti, ¹⁶³ osim onoga koji će, ionako, u Vatri gorjeti. ¹⁶⁴ "Svakome od nas mjesto je određeno, ¹⁶⁵ mi smo u redove poredani, ¹⁶⁶ i samo Njega slavimo i veličamo!"

¹⁶⁷ A oni su govorili: ¹⁶⁸ "Da smo mi Knjigu imali kao što su je imali narodi prijašnji, ¹⁶⁹ sigurno bismo bili Allahovi robovi iskreni!" ¹⁷⁰ Ali, u Kur'an ne htjedoše povjerovati, i znat će oni! ¹⁷¹ A riječ Naša već rečena je Našim robovima, poslanicima! ¹⁷² Oni će biti, doista, potpomognuti ¹⁷³ i vojska Naša zacijelo će pobijediti! ¹⁷⁴ Zato se okreni od njih neko vrijeme ¹⁷⁵ i posmatraj ih, i oni će posmatrati!

¹⁷⁶ Zar oni kaznu Našu da požuruju? ¹⁷⁷ Kad se ona spusti na stanište njihovo, zlo jutro osvanut će onima koji su bili upozorenici! ¹⁷⁸ Zato se okreni od njih neko vrijeme ¹⁷⁹ i posmatraj, i oni će posmatrati! ¹⁸⁰ Uzvišen je Gospodar tvoj, Gospodar dostojanstva, u odnosu na ono kako ga opisuju! ¹⁸¹ I selam neka je na poslanike, ¹⁸² a hvala Allahu, svjetova Gospodaru!

38. Sad - Sad

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Sad.

Tako Mi Kur'ana, koji opomenu sadrži, ² doista su oni koji ne vjeruju u osionosti i raskolu! ³ Koliko smo Mi naroda prije

njih uništili. I oni su za pomoć vapili, ali nije bilo vremena za uzmicanje!

⁴ Oni se čude što im je jedan od njih došao da ih upozorava i govore nevjernici: "Ovo je čarobnjak, lažov? ⁵ Zar on da bogove svede na Boga jednog?! To je, zaista, nešto veoma čudno!" ⁶ I oni ugledni među njima krenuše: "Idite, nastavite i ustrajte uz božanstva svoja! Uistinu, to je nešto što se hoće! ⁷ Za ovo nismo čuli u vjeri posljednjoj, ovo nije ništa drugo već izmišljotina; ⁸ zašto baš njemu, između nas, da bude poslana Opomena?!" Ali, oni u Opomenu Moju sumnjaju zato što kaznu Moju nisu iskusili.

⁹ Ili, da nisu u njih riznice milosti Gospodara tvoga, Silnoga i obilnog Darovatelja?! ¹⁰ Ili oni, možda, imaju vlast na nebesima i na Zemlji i nad onim što je između njih?! – neka se, onda, uz konopce popnu! ¹¹ Oni su samo neznatna vojska udruženih skupina koja će tamo biti poražena. ¹² I prije njih su narod Nuhov, i Ad, i faraon, koji je vojsku imao, poricali, ¹³ i Semud i Lutov narod i stanovnici Ejke; oni su baš bili udružene skupine! ¹⁴ Svi su oni poslanike u laž utjerivali i kaznu Moju zaslužili. ¹⁵ A i ovi samo čekaju jedan zvuk koji neće biti ponovljen, ¹⁶ govore: "Gospodaru naš, požuri i kazni nas prije Dana u kojem će se račun polagati!"

¹⁷ Ti otspi ono što oni govore i sjeti se roba Našeg Davuda, čvrstog u vjeri, koji se uvijek Allahu pokajnički obraćao. ¹⁸ Mi smo brda potčinili da zajedno s njim slave i veličaju Allaha prije nego što Sunce zađe i poslije, pošto grane, ¹⁹ a i ptice okupljene – svi su oni s njim pokorno ponavljali. ²⁰ I učvrstili smo carstvo njegovo i dali mu mudrost i govor razlučujući.

²¹ A da li je do tebe doprla vijest o parničarima kad su se do mihraba ispeli, ²² kad su Davudu bahnuli, pa se on od njih

uplašio. "Ne boj se", rekli su, "mi smo dvojica parničara, jedan drugom smo nepravdu učinili, pa nam po pravdi presudi; ne budi pristrasan i na Pravi put nas uputi.

²³ Ovaj prijatelj moj ima devedeset i devet ovaca, a ja samo jednu, i on mi reče: 'Daj ti nju meni!' – i u govoru me pobijedi."

²⁴ "Učinio ti je zulum!", reče Davud, "time što je tražio da tvoju ovcu doda ovcama svojim; mnogi ortaci čine nepravdu jedni drugima, takvi nisu jedino oni koji vjeruju i čine dobra djela; a takvih je malo." I Davud se uvjeri da smo Mi baš njega na kušnju stavili, pa oprost od Gospodara svoga zamoli, pade licem na tlo i pokaja se. ²⁵ I Mi smo mu to oprostili, i on je, doista, blizak Nama i divno prebivalište ga čeka.

²⁶ O Davude, Mi smo te namjesnikom na Zemlji učinili, zato sudi ljudima po pravdi i ne povodi se za hirom da te ne odvede s Allahova puta; one koji skreću s Allahova puta čeka teška patnja zato što su Dan obračuna zaboravljeni.

²⁷ Mi nismo uzalud stvorili nebo i Zemlju i ono što je između njih; tako misle nevjernici, pa teško nevjernicima kad budu u Vatri! ²⁸ Zar ćemo postupiti s onima koji vjeruju i čine dobro kao s onima koji prave nered na Zemlji i zar ćemo postupiti s bogobojaznima isto kao i s grijehnicima?! ²⁹ Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili.

³⁰ Mi smo Davudu poklonili Sulejmana; divan je on rob bio i stalno se Allahu pokajnički obraćao! ³¹ Kad su jedne večeri pred njega bili izvedeni brzi konji koji su na tri noge stajali, a četvrtom jedva zemlju dotali, ³² on reče: "Umjesto da mislim na Gospodara svoga, ja pokazujem ljubav prema blagu!", i oni se izgubiše iz vida. ³³ "Vratite mi ih!", i on ih poče gladiti po nogama i vratovima.

³⁴ Mi smo Sulejmana u iskušenje doveli i na njegovo prijestolje tijelo bacili, ali se poslije povratio. ³⁵ "Gospodaru moj", rekao je, "oprosti mi i daruj mi vlast kakvu niko osim mene neće imati! Ti si, uistinu, Darovatelj obilni!" ³⁶ I Mi smo dali da mu služe: vjetar, koji je prema zapovijedi njegovoj blago puhao onamo kuda je on htio, ³⁷ i šejtani, sve graditelji i gnjurci, ³⁸ i drugi u lancima okovani. ³⁹ "Ovo je Naš dar, pa ti daruj ili uskrati, nećeš zbog toga odgovarati!" ⁴⁰ On je, doista, blizak Nama i čeka ga krasno prebivalište.

⁴¹ I sjeti se roba Našeg Ejjuba kada je Gospodaru svome zavapio: "Šejtan me pogodio nedaćama i patnjom!" ⁴² "Udari nogom o zemlju – eto, hladne vode za kupanje i piće!" ⁴³ I Mi smo mu, iz milosti Naše, porodicu darovali i još toliko uz njih, da bude opomena za one koji imaju pameti. ⁴⁴ "I uzmi rukom svojom snop i njime udari, samo zakletvu ne prekrši." Mi smo, zaista, našli da je on strpljiv; divan je rob on bio i stalno se Allahu pokajnički obraćao!

⁴⁵ I sjeti se robova naših: Ibrahima i Ishaka i Jakuba, sve u vjeri čvrstih i dalekovidih. ⁴⁶ Mi ih posebno obdarismo vrlinom jednom: da im je uvijek bio na umu onaj svijet; ⁴⁷ i oni su, zaista, u Nas od onih odabranih dobrih ljudi. ⁴⁸ I sjeti se Ismaila i El-Jese‘a i Zulkifla, svi su oni bili dobri.

⁴⁹ Ovo je spomen! A bogobojsne čeka divno prebivalište: ⁵⁰ vrtovi Adna, čije će kapije biti za njih otvorene, ⁵¹ u kojima će naslonjeni biti i raznovrsno voće i piće tražiti. ⁵² Pored njih bit će hurije, istih godina, koje će preda se gledati. ⁵³ To je ono što vam se obećava za Dan polaganja računa; ⁵⁴ to će, doista, opskrba Naša biti, koja nikada neće prestajati!

⁵⁵ Eto, tako! A one koji budu obijesni bili čeka najgore prebivalište: ⁵⁶ Džehennem, u kojem će gorjeti; a grozne li

postelje! ⁵⁷ Eto, tako! Pa neka kušaju vodu ključalu i kapljevinu hladnu kao led, ⁵⁸ i druge slične ovima muke, mnogostrukе. ⁵⁹ Ta gomila zajedno s vama će, tiskajući se, u Džehennem ući! – Ne bilo im prostrano! U Vatri će oni, doista, gorjeti! ⁶⁰ “Vama ne bilo prostrano”, reći će oni, “vi ste nam ovo pripremili, a grozna li boravišta!” ⁶¹ “Gospodaru naš”, reći će, “udvostruči patnju u Vatri onima koji su nam ovo priredili!” ⁶² I govorit će: “Zašto ne vidimo ljude koje smo u zle ubrajali ⁶³ i koje smo ismijavali? Da nam se nisu iz vida izgubili?” ⁶⁴ Istina je, sigurno, da će se stanovnici Džehennema među sobom raspravlјati.

⁶⁵ Reci: “Ja sam samo upozoritelj; nema boga osim Allaha, Jedinoga i Potčinitelja svega, ⁶⁶ Gospodara nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, Silnoga i grijeha Oprostitelja. ⁶⁷ Reci: “Ovo je vijest velika, ⁶⁸ a vi od nje glave okrećete. ⁶⁹ Ja nisam ništa znao o Skupu Visokome kada su se prepirali – ⁷⁰ meni se objavljuje da sam samo upozoritelj jasni.”

⁷¹ I kad je melecima Gospodar tvoj rekao: “Stvorit ću čovjeka od gline, ⁷² pa kad mu oblik upotpunim i u njega duha Svog udahnem, vi mu na sedždu padnite!” ⁷³ Meleci su, svi do posljednjeg, zajedno sedždu učinili, ⁷⁴ osim Iblisa; on se uzoholio i postao nevjernik. ⁷⁵ “O Iblisu”, rekao je On, “šta te navelo da ne učiniš sedždu onome koga sam Ja Svojim dvjema rukama stvorio? Jesi li se uzoholio ili misliš da si uzvišen?” ⁷⁶ “Bolji sam od njega”, rekao je on, “mene si stvorio od vatre, a njega od gline.” ⁷⁷ “E, izlazi onda iz Dženneta”, reče On, “proklet da si! ⁷⁸ Moje će te prokletstvo do Sudnjeg dana pratiti!”

⁷⁹ “Gospodaru moj”, reče on, “daj mi vremena do dana kada će oni oživljeni biti!” ⁸⁰ “Dajem ti”, reče On, ⁸¹ do dana već određenog.” ⁸² “E, tako mi dostojanstva Tvoga”, reče, “sigurno ću ih sve na stranputicu navesti, ⁸³ osim onih među Tvojim

robovima koji su u vjerovanju iskreni!”⁸⁴ “Istinom se kunem i istinu govorim”, reče Allah,⁸⁵ “sigurno će svima, tobom i onima koji se budu poveli za tobom, Džehennem napuniti!”

⁸⁶ Reci: “Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu i ja ne dodajem preko onog čime me je Allah obavezao,⁸⁷ Kur’an je, doista, svijetu cijelom opomena,⁸⁸ i vi ćete nakon kratkog vremena saznati vijest njegovu!”

39. Ez-Zumer - Skupine

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Objavljivanje Knjige od Allaha je Silnog i Mudrog! ² Mi ti, doista, objavljujemo Knjigu s Istinom, pa u ibadetu Allahu budi ispovijedajući Mu čistu vjeru. ³ Zar ne, Čista vjera pripada samo Allahu! A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike govoreći: “Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili” Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik.

⁴ Da je Allah htio dijete imati, izabrao bi, između onih koje je stvorio, onoga koga bi On htio. Uzvišen je On, On je Allah, Jedini i Potčinitelj svega! ⁵ Nebesa i Zemlju je s Istinom stvorio; On noću obavlja dan i danom obavlja noć; On je Sunce i Mjesec potčinio, svako se kreće do roka određenog. Eto, On je Silni i Oprostitelj stalni!

⁶ On vas od jedne osobe stvori – a od nje je drugu njegovu stvorio – i On vam je dao osam vrsta stoke; On vas stvara u utrobama majki vaših, dajući vam oblike, jedan za drugim, u tri tmine. To vam je, eto, Allah, Gospodar vaš, Njegova je vlast, nema boga osim Njega, pa kuda se onda okrećete?

⁷ Ako vi ne budete vjerovali, pa, Allahu vi niste potrebni, ali On nije zadovoljan nevjerovanjem Svojih robova. A ako budete zahvalni, On će time biti zadovoljan. A nijedna duša neće nositi grijeha druge! Poslije čete se svome Gospodaru vratiti, pa će vas On o onom što ste radili obavijestiti. Zaista, On zna šta se u grudima krije.

⁸ Kad čovjeka nevolja snađe, Gospodaru svome se moli, Njemu se obraća, a onda, pošto mu Allah blagodat Svoju daruje, zaboravi Onoga Kome se prije molio i druge Njemu jednakim smatra, da bi s puta Njegova na stranputicu odvodio. Reci: "Uživaj neko vrijeme u nevjerovanju svome, bit ćeš, sigurno, stanovnik u Vatri!"⁹ Zar je takav kao onaj koji u noćnim satima u molitvi vrijeme provodi, padajući na sedždu i stojeći, strahujući od ahireta i nadajući se milosti Gospodara svoga?! Reci: "Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?! Samo se prisjećaju oni koji pameti imaju!"

¹⁰ Reci: "O robovi Moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! Oni koji na ovom dunjaluku dobra djela budu činili imat će dobro, a Allahova je zemlja prostrana; samo će onima koji budu strpljivi nagrada njihova biti isplaćena bez obračuna."

¹¹ Reci: "Naređeno mi je da ibadet Allahu činim isповijedajući Mu čistu vjeru. ¹² I naređeno mi je da budem prvi musliman.

¹³ Reci: "Ja se bojim patnje na Velikom danu ako Gospodaru svome budem neposlušan." ¹⁴ Reci: "Samo Allahu ibadet činim isповijedajući Mu čistu vjeru, ¹⁵ a vi, pored Njega, obožavajte koga hoćete!" Reci: "Gubitnici su, uistinu, oni koji

na Kijametskom danu izgube i sebe i porodice svoje. Eto, to je očevidan gubitak!" ¹⁶ Nad njima će biti natkrilnice od vatre, a i ispod njih natkrilnice; time Allah straši robeve Svoje. O robovi Moji, bojte se Mene!

¹⁷ Za one koji izbjegavaju obožavanje taguta – kumira i koji se Allahu obraćaju – njima su namijenjene radosne vijesti, zato obraduj robeve Moje ¹⁸ koji govor slušaju, pa slijede ono što je bolje u njemu; to su oni koje je Allah na Pravi put uputio i oni baš pameti imaju.

¹⁹ Zar možeš da uputiš onoga koji je zaslužio da se nad njim obistine riječi kazne, zar možeš da izbaviš ko u Vatri je?! ²⁰ A one koji se Gospodara svoga boje čekaju odaje, sve jedne iznad drugih sagrađene, ispod kojih rijeke teku – obećanje je Allahovo, a Allah neće obećanje prekršiti.

²¹ Zar ne vidiš da Allah spušta s neba vodu, pa je kao izvore po zemlji razvodi, a onda pomoću nje raznobojno bilje izvodi, zatim se osuši i ti ga vidiš požutjelo, i najzad ga skrši?! To je, doista, opomena za one koji pameti imaju. ²² Zar onaj čije je srce Allah učinio sklonim islamu, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga...?! Teško onima čija su srca tvrda kad se spomene Allah; oni su u očitoj zabludi!

²³ Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju. Od nje se koža ježi u onih koji se Gospodara svoga boje, a zatim, kad se spomene ime Allahovo, kože se njihove i srca njihova smiruju. To je Allahova uputa kojom On upućuje koga hoće; a onome kome Allah da da je u zabludi, njemu nema uputitelja.

²⁴ Zar onaj koji će se na Kijametskom danu licem svojim zaklanjati od zla patnje...?! Zulumćarima bit će rečeno: “Trpite ono što ste zaslužili!” ²⁵ Oni prije njih poricali su, pa ih je stigla kazna odakle nisu očekivali. ²⁶ Allah je dao da osjete poniženje u životu na dunjaluku, a patnja na ahiretu bit će, zaista, još veća – kad bi oni samo znali!

²⁷ Mi u ovom Kur’anu navodimo ljudima svakojake primjere

da bi se prisjećali i pouku primili;²⁸ navodimo ih u Kur'anu na arapskom jeziku, u kome nema nikakve proturječnosti, da bi se njegovih prijetnji čuvali.²⁹ Allah navodi kao primjer čovjeka koji je u vlasti ortáka i za kojeg se oni otimaju, i čovjeka koji je u vlasti samo jednog čovjeka – da li je primjer njih dvojice isti?! Sva hvala neka je Allahu, ali većina njih ne zna.³⁰ Ti ćeš, sigurno, umrijeti, a i oni će, također, pomrijjeti.³¹ I poslije, na Kijametskom danu, pred Gospodarom svojim jedan s drugim ćete se sporiti.

³² Ima li većeg zulumćara od onoga koji o Allahu govori laži i smatra Istinu lažnom kada mu dolazi?! Zar u Džehennemu prebivalište za nevjernike neće biti?!³³ A onaj koji donosi Istinu i oni koji u nju vjeruju, oni se čuvaju i boje,³⁴ sve što zaželete u Gospodara svoga naći će, to će biti nagrada onima koji su dobra djela činili,³⁵ da bi Allah prekrio njihove ružne postupke i da bi ih prema onom boljem što su radili nagradio.

³⁶ Zar Allah nije zaštitnik robu Svome?! A oni te plaše onima koje, pored Njega, obožavaju. Onoga kome Allah da da je u zabludi – niko ne može na Pravi put uputiti.³⁷ A onoga koga On na Pravi put uputi – niko ne može u zabludu dovesti. Zar Allah nije silan i Onaj Koji kažnjava?!

³⁸ Ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, sigurno će reći: "Allah!" A ti reci: "Mislite li vi, da li bi oni koje vi, pored Allaha, molite mogli otkloniti štetu ako Allah hoće da mi je učini, ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu ako On hoće da mi je podari?" Reci: "Meni je dovoljan Allah, oni koji oslonac traže, na Njega se oslanjaju."³⁹ Reci: "O narode moj, ti postupaj onako kako postupaš, a i ja ću postupati, pa ćete znati⁴⁰ koga će stići patnja koja će ga poniziti, i koga će patnja vječna snaći!"⁴¹ Mi tebi, doista, objavljujemo Knjigu s Istinom za svijet sav;

onaj ko bude išao Pravim putem – sebi će koristiti, a onaj ko bude išao stranputicom – sebi će nauditi, ti nisi za njihovu uputu zadužen.

⁴² Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog. To su, zaista, znakovi za one koji razmišljaju.

⁴³ Zar oni mimo Allaha zagovornike uzimaju?! Reci: “Zar i onda kada su bez ikakve moći i kada ništa ne razumiju?”

⁴⁴ Reci: “Sve zagovorništvo pripada Allahu, vlast na nebesima i na Zemlji Njegova je, a poslije – Njemu ćete se vratiti.”

⁴⁵ Kad se spomene samo Allah, grče se srca onih koji u ahiret ne vjeruju, a kada se spomenu oni koje oni pored Njega obožavaju, odjednom ih radost obuzme. ⁴⁶ Reci: “Allahu, Koji si stvorio nebesa i Zemlju bez prethodnog primjera, Ti Koji znaš ono što

je čulima nedokučivo i ono što je pojavno, Ti ćeš robovima Svojim presuditi u onome u čemu su se razilazili!” ⁴⁷ Kad bi oni koji zulum čine imali sve što je na Zemlji, i još toliko, na Kijametskom danu oni bi sve to dali kako bi se od teške patnje iskupili; a od Allaha će im se ukazati kazna na koju ni mislili nisu; ⁴⁸ i ukazat će im se ružna djela njihova koja su radili i skolit će ih baš ono čemu su se izrugivali.

⁴⁹ Kad čovjeka kakva nevolja snađe, Nama se moli; a kad mu Mi poslije blagodat pružimo, onda govori: “Ovo mi je dato na osnovu znanja.” A nije tako, to je samo kušnja, ali većina njih

ne zna. ⁵⁰ Tako su govorili i oni prije njih, pa im nije koristilo ono što su bili stekli, ⁵¹ pa ih pogodi kazna za zla djela koja su zaradili. A i one među ovima koji zulum čine – stići će kazna

za ono što čine, oni neće umaći. ⁵² Zar oni ne znaju da Allah daje opskrbu u izobilju onome kome hoće, i da uskraćuje; to

su, zaista, znakovi narodu koji vjeruje.⁵³ Reci: "O robovi Moji, koji ste protiv sebe u grijesima pretjerivali, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah, doista, sve grijeha prašta. On je, doista, Oprostitelj grijeha, Milostivi."⁵⁴ I povratite se Gospodaru svome i pokorite Mu se prije nego što vam kazna dođe – poslije vam niko neće u pomoć priskočiti.

⁵⁵ I slijedite ono najbolje što vam Gospodar vaš objavljuje, prije nego što vam iznenada kazna dođe, za čiji dolazak nećete znati.⁵⁶ Da čovjek ne bi uzviknuo: "Teško meni, koliko sam samo dužnosti prema Allahu propustio, doista sam i u one koji se izruguju spadao!"⁵⁷ Ili, da ne bi rekao: "Da me je Allah Pravim putem uputio, sigurno bih među bogobojaznim bio."⁵⁸ Ili, da ne bi rekao kad doživi patnju: "Da mi se samo vratiti – među dobročinitelje bih se svrstao!"⁵⁹ Da, već su ti dolazili Moji znaci, pa si ih poricao i oholio se, i u nevjernike si spadao.⁶⁰ Na Kijametskom danu vidjet ćeš one koji su o Allahu laži govorili, a lica im pocrnjela. A zar u Džehennemu neće biti boravište oholih?!⁶¹ A Allah će spasiti one koji su Ga se bojali – Njegova naređenja izvršavali, a zabrana klonili – tako što će uspjeh zadobiti; zlo ih neće doticati i oni neće tugovati.

⁶² Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim,⁶³ u Njega su ključevi nebesa i Zemlje! A oni koji u Allahove ajete i znakove ne vjeruju – oni će baš biti gubitnici!⁶⁴ Reci: "Zar od mene tražite da nekoga drugog, osim Allaha, obožavam, o neznanice!"⁶⁵ A tebi i onima prije tebe objavljeno je: "Ako budeš druge Allahu u obožavanju pridruživao tvoja djela će, sigurno, propasti, a ti ćeš među gubitnicima biti."⁶⁶ Nego, Allahu jedino ibadet čini i među zahvalnjima budi!

⁶⁷ Oni pravu Allahovu moć nisu priznavali; a čitava će Zemlja na Kijametskom danu u šaci Njegovoj biti, a nebesa će

u desnici Njegovoј smotana ostati. Slavljen je On i Uzvišen u odnosu na one koje Njemu u obožavanju pridružuju! ⁶⁸ I u rog će biti puhnuto, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemljji, ostat će samo oni koje bude Allah odabralo; poslije će se u rog drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati. ⁶⁹ I Zemlja će svjetlošću Gospodara svoga zasjati, i Knjiga će postavljena biti, vjerovjesnici i svjedoci bit će dovedeni, i po pravdi će im svima presuđeno biti, nikome zulum neće učinjen biti; ⁷⁰ svako će u potpunosti dobiti ono što je zasluzio, a On najbolje zna šta svi rade.

⁷¹ Oni koji nisu vjerovali u gomilama će u Džehennem biti natjerani, i kad do njega dođu, kapije njegove će pootvarane biti i čuvari će ih upitati: "Zar vam nisu dolazili vaši poslanici, koji su vam ajete Gospodara vašeg kazivali i upozoravali vas da ćete ovaj svoj dan doživjeti?!" "Jesu", reći će oni, "ali su se obistinile riječi o kazni za nevjernike." ⁷² I bit će rečeno: "Ulazite na džehennemske kapije, vječno ćete u njemu boraviti! Grozna li prebivališta onima koji su se oholili!"

⁷³ A oni koji su se Gospodara svoga bojali u povorkama će u Džennet biti povedeni, i kad do njega dođu – kapije njegove već širom otvorene – čuvari će im njegovi reći: "Selam vama, od grijeha ste čisti, zato uđite u njega, u njemu ćete vječno boraviti!" ⁷⁴ I oni će reći: "Sva hvala neka je Allahu Koji nam je obećanje Svoje ispunio, i u Džennetu nam mjesto darovao, da se u njemu nastanimo gdje hoćemo. Divne li nagrade onima koji su se trudili!" ⁷⁵ I vidjet ćeš meleke kako Arš okružuju veličajući i hvaleći Gospodara svoga; i svima je po pravdi presuđeno, i bit će rečeno: "Sva hvala neka je Allahu, Gospodaru svjetova!"

40. El-Mu'min - Vjernik

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Objavljanje Knjige je od Allaha Silnoga, Sveznajućeg,

³ Oprostitelja grijeha i Primatelja pokajanja, Onoga Koji žestoko kažnjava i Koji je Posjednik obilnog dobra; istinskog Boga osim Njega nema, kod Njega je konačno odredište.

⁴ O Allahovim ajetima i znakovima raspravljaju samo oni koji ne vjeruju, pa neka te ne obmanjuje to što oni putujući po zemlji uživaju. ⁵ I Nuhov je narod prije njih poricao, a i skupine poslije njega. Svaki narod nastojao je ščepati svoga poslanika, i rasprave svoje na neistini temeljio da njome Istину uništi, pa sam ga Ja kažnjavao – a kakva je bila kazna Moja! ⁶ I tako će se riječ Gospodara tvoga ispuniti da će oni koji nisu vjerovali – stanovnici u Vatri biti.

⁷ Oni koji nose Arš i oni koji su oko njega, slave i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega, i mole se da budu oprošteni griesi vjernicima: “Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću i znanjem, zato oprosti onima koji se pokaju i koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u Vatri! ⁸ Gospodaru naš, uvedi ih u vrtove Adna koje si im obećao, i one koji su bili dobri od predaka njihovih, i žena njihovih, i potomstva njihovog. Ti si, uistinu, Silni i Mudri. ⁹ I sačuvaj ih zala, jer koga Ti toga dana poštediš zala – Ti si mu se smilovao, a to će, zaista, veliki uspjeh biti!”

¹⁰ Onima koji nisu vjerovali bit će doviknuto: “Allahov prezir prema vama kad ste, pozivani da vjerujete, ostali nevjernici – bio je, doista, veći od vašeg prezira sada prema sebi.” ¹¹ “Gospodaru naš”, reći će oni, “dva puta si nas usmrtio i dva puta si nas oživio;

mi priznajemo grijeha naše, pa ima li za izlazak puta kakva?"¹² "To vam je zato što niste vjerovali kad je prizivan Allah Jedini, a vjerovali ste ako bi Mu neko drugi u obožavanju pridružen bio! Presuda pripada jedino Allahu, Uzvišenom i Velikom."

¹³ On vam pokazuje znakove Svoje i spušta vam opskrbu s neba, a pouku će prihvatići samo onaj koji se Njemu obraća.

¹⁴ Molite zato Allaha iskreno Mu isповједajući vjeru – pa makar to nevjernicima bilo mrsko! ¹⁵ On je vlasnik visokih stupnjeva, Gospodar Arša Koji šalje objavu iz odredbe Svoje – kome hoće od robova Svojih, da upozori na Dan susreta međusobnog, ¹⁶ na Dan kada će se oni pojavitи, kada Allahu neće o njima ništa skriveno biti. Kome vlast pripada danas? Allahu, Jedinom, Potčinitelju svega. ¹⁷ Svaka će osoba taj Dan prema zasluzi kažnjena ili nagrađena biti; taj Dan neće biti nepravde! Allah, zaista, brzo račun svodi.

¹⁸ I upozori ih na Bliski dan, kada će srca do grkljana doprijeti i popriječiti se, kada zulumčari ni prisna prijatelja ni posrednika neće imati čiji zagovor bi uslišan bio. ¹⁹ On zna poglede koji kriomici u ono što je zabranjeno gledaju, a i ono što grudi kriju; ²⁰ Allah će po pravdi presuditi, a oni koje pored Njega mole – neće ni po čemu suditi. Allah je, zaista, Svečujući i Svevideći.

²¹ Zašto oni ne putuju po Zemlji pa da vide kakav je bio kraj onih prije njih? Bili su od njih moćniji i više tragova su na Zemlji ostavili, ali ih je Allah, zbog grijeha njihovih, kaznio i nije im bilo od Allaha zaštitnika. ²² Allah ih je kaznio zato što su poricali jasne dokaze koje su im poslanici njihovi donosili; On je, zaista, Moćni, On žestoko kažnjava.

²³ Mi smo poslali Musaa sa znakovima Našim i dokazom jasnim, ²⁴ faraonu i Hamanu i Karunu, ali su oni rekli: "Čarobnjak i lažov!" ²⁵ A kada im je on donio Istinu od Nas, rekli su:

“Ubijajte mušku djecu onih koji s njime vjeruju, a ostavljajte u životu njihovu žensku djecu!” Ali, spletke nevjernika uvijek su uzaludne.

²⁶ “Pustite vi meni”, reče farao, “da ubijem Musaa, a on neka moli pomoć od Gospodara svoga, jer bojim se da vam on vjeru vašu ne izmijeni ili da u zemlji nered ne izazove.” ²⁷ Musa reče: “Molim Gospodara svoga i Gospodara vašeg da me zaštiti od svakog oholog koji ne vjeruje u Dan u kojem će se račun polagati!”

²⁸ A jedan čovjek, vjernik, iz porodice faraonove, koji je krio vjerovanje svoje, reče: “Zar da ubijete čovjeka zato što govori: ‘Gospodar moj je Allah!’, a donio vam je jasne dokaze od Gospodara vašeg? Ako je lažov, njegova laž će njemu naudititi, a ako govori istinu, onda će vas stići bar nešto od onoga što vam se prijeteći obećava; zaista, Allah neće uputiti na Pravi put onoga koji u zlu pretjeruje i koji mnogo laže. ²⁹ O narode moj, danas vama pripada vlast i nadmoćni ste u zemlji, pa ko će nas odbraniti od Allahove kazne ako nas ona stigne?” A farao reče: “Savjetujem vam samo ono što mislim, a samo ću vas na Pravi put uputiti.”

³⁰ A onda, onaj koji je vjerovao reče: “O narode moj, ja se za vas bojim dana poput dâna kada su kažnjene skupine koje su se protiv poslanika bile urotile, ³¹ kao što je to bilo s Nuhovim narodom, i Adom, i Semudom, i onima poslije njih. A Allah neće zulum robovima Svojim. ³² O narode moj, plašim se šta će biti s vama na Dan kada jedni druge budete dozivali, ³³ na Dan kada budete okrenutih leđa uzmicali, kada vas od Allaha niko neće moći zaštитiti. A onome kome Allah da da je zabludi, tome nema uputitelja.”

³⁴ Jusuf vam je, još davno, donio jasne dokaze, ali vi ste

stalno sumnjali u ono šta vam je donio. A kad je on umro, vi ste rekli: "Allah više neće poslije njega poslati poslanika!" Eto, tako Allah da da je u zabludi svako ko u zlu pretjeruje i sumnja –³⁵ oni koji o Allahovim ajetima i znakovima raspravljaju, iako im nikakav dokaz nije došao. To itekako preziru Allah i oni koji vjeruju. Tako Allah pečati srce svakog oholog silnika.

³⁶ "O Hamane", reče faraon, "sagradi mi toranj ne bih li stigao do staza,³⁷ staza nebeskih, ne bih li se popeo do Musaova Boga, a ja smatram da je on, zaista, lažac." I, eto, tako su faraonu njegova ružna djela uljepšana, i on je bio odvraćen od Pravog puta, a lukavstvo se faraonovo završilo na njegovu štetu.

³⁸ I onaj koji je vjerovao reče: "O narode moj, mene slijedite, ja ču vam na Pravi put ukazati!³⁹ O narode moj, ovaj dunjalučki život samo je uživanje, a ahiret je, zaista, Kuća vječnog boravka.⁴⁰ Ko god učini zlo, samo će zbog njega biti kažnen, a ko god učini dobro – bio muškarac ili žena, a vjernik je – taj će u Džennet ući; u njemu će bez računa biti opskrbljeni.⁴¹ O narode moj! Šta je ovo? Ja vas pozivam u spas, a vi mene pozivate u Vatru;⁴² Pozivate me da ne vjerujem u Allaha i da Njemu u obožavanju pridružujem ono o čemu nemam znanja, a ja vas pozivam Silhome, Oprostitelju stalnome.⁴³ Nema nimalo sumnje u to da se ono čemu vi mene pozivate neće nikom ni na ovom ni na onom svijetu odazvati, i da je naš povratak Allahu i da će oni koji su pretjerivali stanovnici u Ognju biti.⁴⁴ Pa, sjetit ćete se ovog što vam kažem! A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robeve Svoje dobro vidi."

⁴⁵ I Allah ga je sačuvao od zala onog što su spletkarili, a faraonove pristalice zla patnja zadesi,⁴⁶ Vatra kojoj će izloženi jutrom i večerom biti, a kada nastupi Čas: "Uvedite faraonove pristalice u patnju najtežu!"

⁴⁷ I kada se u Vatri budu prepirali, a oni koji su bili potlačeni reknu glavešinama svojim: "Mi smo bili sljedbenici vaši, možete li nas Vatre makar malo oslobođiti?" ⁴⁸ Onda će glavešine reći: "Doista smo svi u njoj! Allah je već presudio robovima Svojim." ⁴⁹ I oni koji će u Vatri biti govorit će čuvarima Džehennema: "Zamolite Gospodara svoga da nam bar jedan dan patnju ublaži!" ⁵⁰ "A zar vam poslanici vaši nisu jasne dokaze donosili?", upitat će oni. "Jesu!", odgovorit će. "Molite onda vi! A molba nevjernika uzaludna je.", reći će oni.

⁵¹ Mi ćemo, doista, pomoći poslanike Naše i one koji vjeruju u životu dunjalučkom, a i na Dan kad se dignu svjedoci, ⁵² na Dan kad zulumčarima pravdanje njihovo od koristi neće biti; njih će prokletstvo i najgore prebivalište čekati. ⁵³ Mi smo Musau uputu dali i sinovima Israilevim u nasljeđstvo Knjigu ostavili ⁵⁴ da bude uputstvo i opomena onima koji pameti budu imali. ⁵⁵ Pa ti budi strpljiv – Allahovo je obećanje istina – i moli da ti budu oprošteni grijesi, i Gospodara svoga slavi i hvali uvečer i ujutro!

⁵⁶ Zaista, oni koji o Allahovim ajetima i znakovima raspravljuju, iako im nikakav dokaz nije došao, u srcima svojim imaju samo oholost koja ih neće dovesti do cilja željenog, pa ti moli od Allaha zaštitu. On je, uistinu, Svečujući i Svevideći.

⁵⁷ Stvaranje nebesa i Zemlje sigurno je veće nego stvaranje roda ljudskog, ali većina ljudi ne zna. ⁵⁸ Nisu isto slijepac i onaj koji vidi, nisu isto vjernici koji dobra djela čine i zločinitelji. Kako se malo prisjećate! ⁵⁹ Doći će Čas sudnji, u to nema sumnje, ali većina ljudi ne vjeruje.

⁶⁰ Gospodar vaš je rekao: "Dove Mi upućujte, Ja ću vam se odazvati! Zbilja, oni koji se ohole da Mi ibadet čine – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi." ⁶¹ Allah vam je dao noć da se u njoj odmarate, a dan da vidite. Allah je neizmjerno darežljiv

prema ljudima, ali većina ljudi ne zahvaljuje.⁶² To vam je, eto, Allah, Gospodar vaš, Stvoritelj svega, drugog boga osim Njega nema, pa kuda se onda odmećete?!⁶³ Tako su se odmetali i oni koji su Allahove ajete i znakove poricali.

⁶⁴ Allah vam je učinio Zemlju mirnim staništem, a nebo zdanjem, i oblikovao vas, pa je obličja vaša lijepim učinio, i lijepom hranom i pićem vas opskrbio. To je Allah, Gospodar vaš, i neka je Uzvišen Allah, Gospodar svjetova!⁶⁵ On je Živi, nema boga osim Njega, pa, molite Ga isповijedajući Mu čistu vjeru. Pa, svaka hvala neka je Allahu, Gospodaru svjetova!

⁶⁶ Reci: "Meni je zabranjeno obožavati one koje vi mimo Allaha molite, pošto su mi došli jasni dokazi od Gospodara moga, a naređeno mi je da se predam Gospodaru svjetova."

⁶⁷ On je Onaj Koji vas je od zemlje stvorio, potom od kapi sjemensa, zatim od zakvačka, zatim vas kao dojenčad izvodi, i da do muževnog doba stignete, i da starci postanete – a neki od vas umiru prije – i da do određenog roka stignete, a i da biste razumjeli.⁶⁸ On život i smrt daje! A kad nešto odluči, samo rekne: "Budi", i ono bude.

⁶⁹ Zar ne vidiš one koji raspravlјaju o Allahovim ajetima i znakovima; kuda se oni okreću?!⁷⁰ Oni koji poriču Knjigu i ono što smo slali po poslanicima?! A saznat će oni!⁷¹ Kada okovi budu na vratovima njihovim, i lanci, a oni vučeni⁷² u ključalu vodu, a zatim u Vatri prženi!⁷³ Zatim će upitani biti: "Gdje su oni koje ste obožavali,⁷⁴ mimo Allaha?" "Oni su se od nas izgubili", odgovorit će, "mi se prije, ustvari, nismo nikome ni molili." Eto, tako Allah da da su u zabludi nevjernici.⁷⁵ "To vam je zato što ste se bez ikakva osnova na Zemlji veselili i drski bili.⁷⁶ Ulazite kroz kapije Džehennema, u njemu ćete vječno ostati – a ružno je prebivalište oholih!"

⁷⁷ A ti se strpi! Doista je Allahovo obećanje istina! Bilo da ti pokažemo dio onoga što im Mi obećavamo, bilo da ti prije život oduzmemmo – Nama će se oni vratiti.

⁷⁸ I prije tebe poslanike smo slali, o nekima od njih kazivali smo ti, a o nekima nismo. I nijedan poslanik nije mogao donijeti nekakav znak osim s Allahovom dozvolom. A kada dođe Allahova odredba, bit će presuđeno po pravdi i zabludjeli će tada biti gubitnici.

⁷⁹ Allah je za vas stvorio životinje, da na nekima jašete – a neke jedete, ⁸⁰ a vi od njih i drugih koristi imate – i da bi na njima potrebu koju u grudima imate ispunili; i na njima i na lađama vi se vozite. ⁸¹ On vam pokazuje znakove Svoje, pa koje od Allahovih znakova vi negirate?

⁸² Zašto oni ne putuju po Zemlji, pa da vide kako su završili oni prije njih? Oni su bili od njih brojniji i jači i više su tragova na Zemlji ostavili, i ništa im nije koristilo ono što su stekli.

⁸³ Kada su im poslanici njihovi jasne dokaze donosili, oni su se znanjem koje su imali dičili, i snašlo ih je ono čemu su se stalno rugali. ⁸⁴ A kad bi kaznu Našu vidjeli, onda bi govorili: “Mi vjerujemo u Allaha, u Njega jedinog, a odričemo se onih koje smo Mu u obožavanju pridruživali!” ⁸⁵ Ali im vjerovanje njihovo, kada bi kaznu Našu vidjeli, ne bi nimalo koristilo. To je prema Allahovom zakonu, koji je primijenjen za sve robove Njegove – i tada bi nevjernici stradali.

41. Fussilet - Detaljno objašnjenje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Objava je od Svetilosnog, Milostivog, ³ Knjiga čiji su ajeti jasno izloženi, Kur'an na arapskom jeziku za ljude koji znaju, ⁴ obveselitelj i upozoritelj – ali se većina njih opet okreće, pa ne čuju. ⁵ I govore: “Srca naša su u omotačima, odvojena od onoga čemu nas ti pozivaš. U ušima je našim gluhoća, a između nas i tebe je pregrada, pa ti radi, i mi ćemo raditi.”

⁶ Reci: “Ja sam samo čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog samo jedan Bog, zato se Njemu iskreno upravite i od Njega oprosta tražite. A teško višeboćima, ⁷ koji zekat ne daju i koji u ahiret ne vjeruju! ⁸ Onima koji vjeruju i dobra djela čine, zbilja, pripada nagrada neprekidna.

⁹ Reci: “Zar vi, zbilja, ne vjerujete u Onoga Koji je Zemlju stvorio u dva dana – i još Mu takmace pripisujete?! To je Gospodar svjetova!” ¹⁰ On je nepomična brda po njoj stvorio i blagoslovljrenom je učinio i hranu za stanovnike njene na njoj odredio, sve to u četiri dana ravnomjerna – to je za one koji pitaju. ¹¹ Zatim se na nebo usmjerio dok je ono još maglina bilo, pa njemu i Zemlji rekao: “Pojavite se milom ili silom!” “Pojavljujemo se drage volje!”, odgovorili su. ¹² Tada ih je u dva dana, kao sedam nebesa stvorio, i odredio šta će se na svakom nebu nalaziti. A najbliže nebo smo svjetiljkama ukrasili i njih kao zaštitu učinili. To je odredba Silnoga i Sveznajućeg.

¹³ Pa ako se okrenu, ti reci: “Upozoravam vas na onakav udar kakav je pogodio Ad i Semud”, ¹⁴ Kad su im, sa svih strana, poslanici njihovi dolazili govoreći: “Ne obožavajte nikoga osim

Allaha!”, a oni odgovarali: “Da je Gospodar naš htio, On bi meleke poslao! Doista, mi ne vjerujemo u ono što je po vama poslano!”

¹⁵ A kad je Ad posrijedi, oni su se na Zemlji bez ikakva prava oholili i govorili: “Ko je od nas snagom jači?” A zar nisu znali da je Allah, Koji ih je stvorio, jači od njih – a i znakove Naše su poricali. ¹⁶ I Mi poslasmo protiv njih, u danima uzastopnim, vjetar leden da bismo im još u dunjalučkom životu dali da osjete patnju poniženja. A patnja na ahiretu bit će, zaista, još više ponižavajuća i niko im neće u pomoć priteći. ¹⁷ A Semud kad je posrijedi, njih smo bili uputili, ali njima je bila milija sljepoća od upute, pa ih je stigao udar ponižavajuće patnje, prema onome kako su zaslužili, ¹⁸ a one koji su vjerovali i Allaha se bojali Mi smo spasili.

¹⁹ A na Dan kad Allahovi neprijatelji za Vatru budu proživljeni i sakupljeni – oni prvi bit će zadržani, pa će zajedno svi biti u stroju potjerani, ²⁰ i kad dođu do nje, uši njihove, i oči njihove, i kože njihove svjedočit će protiv njih o onom što su radili. ²¹ “Zašto svjedočite protiv nas?”, upitat će oni kože svoje. “Allah, Koji je dao sposobnost govora svemu, obdario je darom govora i nas.”, odgovorit će. “On vas je prvi put stvorio i Njemu ste se, evo, vratili.” ²² Vi se niste krili da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste mislili da Allah neće saznati mnogo štosta što ste radili. ²³ I to uvjerenje koje ste o Gospodaru svome imali upropastilo vas je, pa gubitnici postali ste. ²⁴ Pa i ako bi otrpjeli, njihovo boravište bit će Vatra; a ako budu tražili naklonost da se vrate, oni neće biti od onih koji će naklonost zadobiti.

²⁵ I Mi smo im bili dosudili drugove – pratioce pa su im lijepim prikazivali ono što je za njima i ono što je pred njima, i

na njima se obistinilo ono što je rečeno za narode, džine i ljude koji su prije njih bili i nestali – doista su nastradali.

²⁶ Oni koji ne vjeruju govore: “Ne slušajte ovaj Kur’an, nego pravite buku da biste ga nadvikali!” ²⁷ Zato ćemo Mi, sigurno, dati da nevjernici iskuse bolnu patnju i kaznit ćemo ih za ono loše što su činili. ²⁸ To je kazna za Allahove neprijatelje – Vatra u kojoj će im vječna kuća biti, kao naknada što su ajete i znakove Naše stalno poricali.

²⁹ I oni koji nisu vjerovali reći će: “Gospodaru naš, pokaži nam džine i ljude, one koji su nas zaveli, da ih stavimo pod noge svoje, neka budu među onima koji su najniže.” ³⁰ Doista, onima koji govore: “Gospodar naš je Allah.”, pa poslije budu ustrajni, silaze meleci: “Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu koji vam je obećan. ³¹ Mi smo zaštitnici vaši u životu dunjalučkom, a i na ahiretu; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite – imat ćete, ³² bit će to ugošćenje Oprostitelja grijeha, Milostivog.”

³³ A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: “Ja sam, doista, musliman!” ³⁴ Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim odagnaj, pa će ti dušmanin tvoj, odjednom, prisni prijatelj postati. ³⁵ To mogu postići samo strpljivi; to može postići samo onaj koji ima obilnog udjela u dobru. ³⁶ A kad te šejtan pokuša na zle misli navesti, ti zatraži utočište u Allaha. On je, uistinu, Svečujući i Sveznajući.

³⁷ Među znakovima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne činite sedždu ni Suncu ni Mjesecu, već činite sedždu Allahu, Koji ih je stvorio, ako samo Njemu ibadet činite. ³⁸ A ako se oni uzohole – pa, oni koji su kod Gospodara tvoga, slave i veličaju Ga i noću i danju i ne dosaduju se.

³⁹ A od znakova je Njegovih i to što ti vidiš suhu zemlju, a

kad na nju spustimo kišu, ona se pokrene i uzbuja. Onaj Ko njoj daje život oživit će, sigurno, i umrle. On nad svime ima moć.
⁴⁰ Zbilja, oni koji ajete Naše izvrću neće se od Nas sakriti. Pa da li je bolji onaj koji u Vatru bude bačen ili onaj koji na Kijametski dan dođe siguran? Radite šta hoćete, On, zaista, dobro vidi šta vi radite.

⁴¹ Zaista, oni koji ne vjeruju u Opomenu, pošto im je došla, bit će kažnjeni! To je, zaista, knjiga zaštićena,⁴² laž joj ne može prići ni sprijeda ni ozada; to je Objava od Mudroga i Hvaljenoga.
⁴³ Tebi se ne govori ništa što već nije rečeno poslanicima prije tebe. Gospodar tvoj, zaista, prašta, a i bolno kažnjava.

⁴⁴ A da smo Kur'an sačinili na tuđem jeziku, oni bi, sigurno, rekli: "Da su mu bar ajeti razgovijetni! Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje Arap?" Reci: "On je onima koji vjeruju uputa i lijek. A oni koji ne vjeruju – u ušima njihovim gluhoća je i slijepi su za njega! Oni kao da se izdaleka dozivaju.

⁴⁵ I Musau smo Knjigu dali, pa su se zbog nje podvojili. A da nije riječi Gospodara tvoga prije izrečene, s ovima bi bilo već svršeno. I oni su spram njega, zbilja, u sumnji dubokoj.⁴⁶ Ko čini dobro, u svoju korist čini, a ko radi zlo, na svoju štetu radi. A Gospodar tvoj ne čini zulum robovima Svojim.

⁴⁷ Samo On zna kad će Smak svijeta nastupiti. A ni plodovi ne izlaze iz cvjetnih čaški svojih, i nijedno žensko ne zanese i ne rodi, a da On to ne zna. A na Dan kad ih On upita: "Gdje su oni koje ste Meni u obožavanju pridruživali?", oni će odgovoriti: "Javljamo Ti da niko od nas to ne tvrdi."⁴⁸ I neće biti onih koje su prije molili i uvjerit će se da nikud ne mogu umaći.

⁴⁹ Čovjeku ne dosadi da dobro traži, a kada ga zlo zadesi, onda očajava i nadu gubi.⁵⁰ Kad ga obaspemo milošću Našom, poslije nesreće koja ga zadesi, on govori: "Ovo sam i zaslužio,

i ja ne mislim da će Čas sudnji doći. A ako budem Gospodaru svome vraćen, kod Njega me čeka Džennet.” A Mi ćemo one koji nisu vjerovali, sigurno, o onom što su radili obavijestiti i da iskuse patnju tešku – doista ćemo im dati.

⁵¹ Kada čovjeku milost Svoju darujemo, on se okreće i udalji se oholo, a kad ga nevolja dotakne, onda se dugo moli.

⁵² Reci: “Šta mislite, ako je Kur'an od Allaha, a vi u njega nećete da vjerujete – ko je onda u većoj zabludi od onoga koji je u protivrječju dalekom od Istine?”

⁵³ Mi ćemo im pokazati znakove Naše u daljini – na obzorjima, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj svemu svjedok? ⁵⁴ Oni sumnjaju da će pred Gospodara svoga stati, a On, zaista, obuhvata sve.

42. Eš-Šura - Dogovaranje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.* ² *'Ajn-sin-kaf.*

³ Eto, tako Allah, Silni i Mudri, objavljuje tebi, kao i onima prije tebe. ⁴ Njegovo je sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji, i On je Svevišnji, Veličanstveni! ⁵ Gotovo da se nebesa odozgo raspadnu! A meleci veličaju i hvale Gospodara svoga i mole oprost za one koji su na Zemlji. Nije li Allah, zaista, Oprostitelj grijeha, Milostivi?! ⁶ Allah motri na one koji, pored Njega, zaštitnike uzimaju, a ti nisi za njihovu uputu zadužen.

⁷ Eto, tako Mi tebi objavljujemo Kur'an, na arapskom jeziku, da bi upozoravao Majku naselja i one oko nje i upozorio na Dan sakupljanja – u koji nema nikakve sumnje. Jedni će u Džennet, a drugi u Džehennem.

⁸ A da Allah hoće, učinio bi ih sljedbenicima jedne vjere, ali, On u milost Svoju uvodi koga On hoće, a zulumčari nemaju ni zaštitnika, ni pomagača. ⁹ Zar oni da druge, a ne Njega, za zaštitnike uzimaju?! Pa Allah – baš On – je jedini Zaštitnik, On oživljava mrtve i On nad svime ima moć. ¹⁰ A u čemu god se vi razišli, presuda za to u Allaha je! To vam je, eto, Allah, Gospodar moj – na Njega se ja oslanjam i Njemu se obraćam;

¹¹ Stvoritelj nebesa i Zemlje bez prethodnog primjera! Učinio vam je od vaše vrste parove i od stoke parove. Tako vas rasprostire. Ništa nije kao On! On je Svečujući i Svevideći. ¹² U Njega su ključevi nebesa i Zemlje, On daje opskrbu u izobilju kome hoće, a i uskraćuje; On, uistinu, zna sve.

¹³ On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi, i ono što smo naredili Ibrahimu i Musau i Isau: "Pravu vjeru isповijedajte i u tome se ne podvajajte!" Teško je višebošcima ono u što ih pozivaš. Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On hoće i upućuje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati.

¹⁴ A oni su se, baš onda kad im je došlo znanje, iz zlobe međusobne podvojili. I da nije Riječi Gospodara tvoga prije izrečene o odgađanju kazne do roka određenog, njima bi bilo već presuđeno. A oni kojima se poslije njih Knjiga u nasljedstvo ostavlja, spram nje su u sumnji velikoj.

¹⁵ K tome ti pozivaj i budi ustrajan, onako kako ti se naređuje, i ne slijedi hirove njihove, i reci: "Ja vjerujem u Knjige koje je Allah objavio i naređeno mi je da među vama pravedan budem; Allah je i naš i vaš Gospodar, nama naša, a vama vaša djela; nema prepiranja između nas i vas; Allah će nas sve sabrati, a kod Njega je konačno odredište. ¹⁶ A oni koji se o Allahu raspravljaju nakon što je Njegov poziv prihvaćen – njihovi dokazi su ništavni

kod njihova Gospodara; na njima je gnjev i njima pripada patnja žestoka.

¹⁷ Allah je Onaj Koji je Knjigu s Istinom i Mjerilo spustio! A šta ti znaš – možda je Čas kijameta blizu! ¹⁸ Požuruju ga oni koji u njega ne vjeruju, a oni koji vjeruju, zbog njega strahuju i da je istina zbilja znaju. Eto, doista su oni koji raspravljaju o Času kijameta u velikoj zabludi!

¹⁹ Allah je dobrostiv prema robovima Svojim; On daje opskrbu kome hoće i On je Moćni i Silni. ²⁰ Ko bude želio usjev drugog svijeta, njegov usjev čemo i povećati! A ko bude želio usjev dunjaluka, dat čemo mu ga, ali na ahiretu on nema nikakva udjela!

²¹ Zar oni da imaju ortake koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio? Da nije Riječi odluke, njima bi već bilo presuđeno. A zulumčarima, doista, pripada patnja bolna.

²² Vidjet ćeš zulumčare kako strepe zbog onoga što su činili, a to će ih, sigurno, stići; a oni koji su vjerovali i dobra djela činili bit će u divnim džennetskim baščama, sve što zaželete imat će u Gospodara svoga; bit će to blagodat velika. ²³ To je ono čime Allah obveseljava Svoje robe koji vjeruju i čine dobra djela. Reci: “Ne tražim ja za ovo nikakvu nagradu od vas, osim što tražim pažnju rodbinsku.” A ko učini dobro, Mi čemo njemu za to povećati dobro. Doista je Allah Onaj Koji opršta grijehu i zahvalan je.

²⁴ Zar oni da govore: “On izmišlja o Allahu laži!” A ako hoće, Allah će tvoje srce zapečatiti! Allah poništava neistinu i utvrđuje Istinu riječima Svojim; On dobro zna šta se u grudima krije.

²⁵ On je Onaj Koji prima pokajanje od robova Svojih i prašta loše postupke i zna šta radite; ²⁶ i odaziva se onima koji vjeruju

i čine dobra djela i iz dobrote Svoje im i više pruža, a nevjernike čeka žestoka patnja.

²⁷ A kad bi Allah Svojim robovima preobilnu opskrbu davao, oni bi se na Zemlji osilili, ali On je daje s mjerom, onoliko koliko hoće! Zaista, On u potpunosti zna i vidi robe Svoje.

²⁸ On je i Onaj Koji spušta kišu kad oni izgube svaku nadu i rasprostire milost Svoju; On je, uistinu, Zaštitnik, Hvaljeni.

²⁹ Među znakovima Njegovim je stvaranje nebesa i Zemlje i živih bića koja je rasijao po njima; On ih je kadar sve sabrati kad bude htio.

³⁰ Nesreća koja vas zadesi je zbog onoga što su ruke vaše stekle, a mnogo toga On i oprosti. ³¹ A vi Mu na Zemlji nećete moći umaći, i vi osim Allaha nemate ni zaštitnika ni pomagača!

³² I među znakovima Njegovim su i lađe nalik na brda koje morem plove. ³³ Ako hoće, On umiri vjetar i one na površini njegovoj ostaju nepokretne – doista, u tome ima znakova za svakog strpljivog, zahvalnog – ³⁴ ili ih potopи zbog onog što su zaradili – a mnogo toga On i oprosti, ³⁵ da bi oni koji raspravljaju o ajetima i znakovima Našim znali da nemaju kud umaći.

³⁶ Ono što vam je dato, samo je uživanje u životu dunjalučkom, a ono što je u Allaha – bolje je i trajnije za one koji vjeruju i na Gospodara svoga se oslanjaju; ³⁷ i za one koji se klone velikih grijeha i razvrata i koji, kad se rasrde, oprštaju; ³⁸ i za one koji se Gospodaru svome odazivaju, i namaz klanjaju, i o poslovima svojim se dogovaraju, a dio od onoga čime smo ih opskrbili udjeluju, ³⁹ i za one koji, kada ugnjetavanju budu izvrgnuti, uzvrate. ⁴⁰ Kazna za zlo je slično zlo, a onoga koji oprosti i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli zulumčare. ⁴¹ A onaj ko uzvrati nakon što mu je zulum učinjen, pa takvi ne mogu biti kažnjeni. ⁴² Bit će kažnjeni oni koji ljude tlače i bez

ikakva osnova red na Zemlji narušavaju; njih čeka bolna patnja.
⁴³ A ko se strpi i oprosti, doista, to u hvale vrijedne i postupke odlučnosti spada.

⁴⁴ A kome Allah da da je u zabludi, tome pomagača poslije Njega neće biti! I ti ćeš vidjeti kako će zulumčari, kad ugledaju patnju, povikati: "Postoji li ikakav način da budemo opet vraćeni?" ⁴⁵ I vidjet ćeš kako se poniženi i klonuli Vatri izlažu, a oni je krdomice gledaju. Oni koji su vjerovali, reći će: "Doista su stradalnici oni koji na Kijametskom danu i sebe i porodice svoje upropaste!" A zar zulumčari neće biti u neprestanoj patnji?!
⁴⁶ Njima neće biti zaštitnika da im pomognu, osim Allaha; a kome Allah da da je u zabludi, takav put spasa neće ni imati!

⁴⁷ Odazovite se Gospodaru svome prije nego što dođe Dan koji Allah neće zaustaviti. Taj Dan utočišta nećete imati i nećete moći poricati. ⁴⁸ A ako se okrenu – pa, Mi tebe nismo ni poslali da nad njima bdiješ, ti si dužan samo saopćiti. Kad čovjeku damo da milost Našu osjeti, on joj se obraduje, a kad ih zadesi kakva nesreća zbog onoga što su uradile ruke njihove, onda čovjek blagodati ne priznaje.

⁴⁹ Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji. On stvara šta hoće! Daruje ženskinje kome hoće, a kome hoće – muškinje,
⁵⁰ ili im daje i muškinje i ženskinje, a kome hoće, da da je bez poroda; On je, uistinu, Onaj Koji sve zna i svemoćan je.

⁵¹ Nijednom čovjeku nije dato da mu se Allah obraća, osim objavom, ili iza zastora, ili da pošalje izaslanika, pa s dozvolom Njegovom objavi ono što On hoće. On je, zaista, uzvišen i mudar. ⁵² Tako Mi i tibi objavljujemo Kur'an iz odredbe Naše. Ti nisi znao šta je Knjiga, niti šta je vjerovanje, ali smo je Mi učinili svjetлом pomoću kojeg upućujemo one robe Naše koje hoćemo. A Ti, zaista, ukazuješ na Pravi put, ⁵³ na put Allahov,

Kome pripada sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji. I, eto, Allahu se sve vraća!

43. Ez-Zuhurf - Ukras

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Tako Mi Knjige jasne, ³ Mi je objavljujemo kao Kur'an na arapskom jeziku da biste razumjeli, ⁴ a on je u Glavnoj knjizi, u Nas, cijenjen i savršen.

⁵ Zar da odustanemo Opomenu vam saopćavati zato što svaku mjeru zla prelazite? ⁶ A koliko smo Mi prijašnjim narodima vjerovjesnika poslali ⁷ i nijedan im vjerovjesnik nije došao, a da ga nisu izrugivali! ⁸ Zato smo uništavali one koji su od ovih moćniji bili, a prethodio je primjer prijašnjih naroda.

⁹ Pa ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, oni će, sigurno, reći: "Stvorio ih je Silni i Sveznajući!" ¹⁰ Onaj Koji vam je Zemlju kolijevkom učinio i po njoj vam prolaze stvorio da biste se usmjeravali; ¹¹ Onaj Koji s neba s mjerom spušta vodu, pomoću koje u život vraćamo mrtve predjele – tako ćete i vi biti iz grobova izvedeni. ¹² Onaj Koji stvara stvorena svake vrste i daje vam lađe i stoku da na njima putujete, ¹³ da se na palubama i leđima njihovim smjestite i da se, potom, kada se smjestite na njih, sjetite blagodati Gospodara svoga i da reknete: "Slavljen i uzvišen neka je Onaj Koji nam je ovo potčinio, mi to sami ne bismo mogli postići" ¹⁴ i mi ćemo se, sigurno, Gospodaru svome vratiti!"

¹⁵ A oni Njemu jedan dio Njegovih robova pripisuju. Čovjek je, zaista, očevidni nezahvalnik. ¹⁶ Zar da između onih koje On stvara uzima Sebi kćeri, a vama odabire sinove?! ¹⁷ A kad neko

od njih bude obaviješten o onome što Svemilosnom sličnim pripisuje, lice mu se ojađenom pomrači.¹⁸ Zar da ono koje u nakitu biva podizano i koje pri sporenju nejasno zbori pripisuju Allahu?!¹⁹ Oni meleke, koji su robovi Svemilosnog, ženskinjem smatraju. Da nisu prisustvovali stvaranju njihovu?! Njihova tvrdnja bit će zapisana i oni će biti pitani!

²⁰ I oni vele: "Da je htio Svemilosni, njih ne bismo obožavalici!" Oni o tome ništa ne znaju, oni samo lažu.²¹ Ili smo im dali Knjigu prije toga pa se nje pridržavaju?!²² Oni čak govore: "Mi smo zatekli pretke naše kako isповijedaju vjeru i, prateći njihove tragove, mi smo na Pravom putu."²³ Isto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošno živjeli nisu govorili: "Zatekli smo pretke naše kako isповijedaju vjeru i mi tragove njihove slijedimo."²⁴ "Zar i onda", govorio bi on, "kad vam ja donosim bolju od one koju ste od predaka vaših upamtili?" A oni bi odgovarali: "Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!"²⁵ I Mi smo ih kažnjavali, pa vidi kakav je bio kraj onih koji su poslanike u laž ugonili.

²⁶ A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: "Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, osim s Onim Koji me je stvorio,²⁷ jer će me On, doista, na Pravi put uputiti."²⁸ On to učini riječju trajnom za potomstvo svoje da bi se vratili.²⁹ A Ja sam čak dopustio ovima, a i precima njihovim da uživaju sve dok im nije došla Istina i Poslanik očevидни.³⁰ A kad im je Istina došla, rekoše: "Ovo je vradžbina, i mi u nju nikako ne vjerujemo!"

³¹ I rekoše: "Zašto ovaj Kur'an nije objavljen nekom velikom čovjeku iz ova dva grada?!"³² A da oni ne raspodjeljuju milost Gospodara tvoga?! Mi raspodjeljujemo među njima ono što im je potrebno za život na dunjaluku i Mi jedne nad drugima uzdižemo po stepenima da bi jedni druge uzimali da im služe.

A milost Gospodara tvoga bolja je od onoga što oni gomilaju.³³ A da neće svi ljudi postati jedan ummet – nevjernici, Mi bismo krovove kuća onih koji ne vjeruju u Svemilosnog od srebra učinili, a i stepenice uz koje se penju,³⁴ i vrata kuća njihovih, i divane na kojima se odmaraju,³⁵ i ukrase od zlata bismo im dali, jer sve je to samo uživanje u životu dunjalučkom, a ahiret, u Gospodara tvoga, bit će za bogobojazne.

³⁶ Onome ko se bude slijepim pravio pred Opomenom Svemilosnog, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati;³⁷ oni – šejtani ljude će od Pravog puta odvraćati, a oni će misliti da su na Pravom putu.³⁸ I kada koji od njih dođe pred Nas, reći će: "Kamo sreće da je između mene i tebe bila tolika razdaljina kolika je između istoka i zapada! Kako si ti bio zao drug!"³⁹ Taj dan neće vam koristiti to što ćete u patnji zajedno biti kad ste zulum činili.

⁴⁰ Zar ti da dozoveš gluhe i uputiš slijepi i one koji su u očitoj zabludi?!⁴¹ Ako bismo ti dušu uzeli, njih bismo, sigurno, kaznili,⁴² ili, kad bismo ti htjeli pokazati ono što smo im obećali, pa Mi nad njima, zaista, potpunu moć imamo.⁴³ Zato se drži onoga što ti se objavljuje, a ti si, uistinu, na Pravom putu.⁴⁴ Kur'an je, zaista, čast i tebi i narodu tvome; pa bit ćete pitani!⁴⁵ A pitaj one koje smo prije tebe od Naših poslanika poslali – da li smo Mi naređivali da se, osim Svemilosnog, božanstva obožavaju?

⁴⁶ Još davno Mi smo poslali Musaa sa znamenjima Našim faraonu i glavešinama njegovim, i on je rekao: "Ja sam, doista, Gospodara svjetova poslanik!"⁴⁷ I pošto im je donio znakove Naše, oni su ih, odjednom, počeli ismijavati.⁴⁸ A nismo im pokazivali nijedan znak a da nije veći bio nego prethodni! I patnji smo ih podvrgli, ne bi li se iz zablude povratili!⁴⁹ A oni su govorili: "O ti, čarobnjače! Moli za nas Gospodara svoga, na

temelju tebi datog obećanja, mi ćemo, sigurno, Pravim putem poći!”⁵⁰ A čim bismo ih nevolje oslobođili, začas bi obavezu prekršili.

⁵¹ I faraon obznani narodu svome: “O narode moj”, reče on, “zar meni ne pripada vlast u Misru i ove rijeke koje ispred mene teku – ne vidite li?”⁵² Svakako sam ja bolji od ovoga bijednika koji jedva razgovijetno govori!⁵³ Zašto mu nisu stavljene narukvice od zlata, ili zašto zajedno s njim nisu došli meleci?

⁵⁴ I on lakkoumnim učini narod svoj, pa mu se pokoriše; oni su, doista, bili narod buntovni.⁵⁵ A kad izazvaše Naš gnjev, Mi ih kaznismo i sve ih potopismo,⁵⁶ i učinismo ih primjerom i poukom narodima kasnijim.

⁵⁷ A kad je narodu tvome kao primjer naveden sin Merjemin, odjednom su oni, zbog toga, uz smijeh zagalamili⁵⁸ i rekli: “Da li su naša božanstva bolja ili on?” A naveli su ti ga kao primjer samo zato da bi se prepirali. Štaviše, oni su narod svađalački.

⁵⁹ On je bio samo rob na koga smo Mi blagodati prosuli i učinili ga primjerom sinovima Israilovim.⁶⁰ A da hoćemo, Mi bismo učinili da vas na Zemlji meleci naslijede.⁶¹ I zaista je on predznak Smaka svijeta, zato nikako ne sumnjajte u njega i slijedite Mene! Ovo je Pravi put,⁶² i neka vas šeđtan nikako ne odvrati; on vam je, doista, neprijatelj otvoren.

⁶³ A kad je Isa očite znakove donio, on je rekao: “Donosim vam mudrost i dolazim da vam objasnim ono u čemu se razilazite. Zato se Allaha bojte i meni se pokoravajte.⁶⁴ Allah je i moj i vaš Gospodar, pa Njemu ibadet činite! Ovo je Pravi put!”

⁶⁵ Ali su se stranke iz redova njihovih podvojile. Pa teško onima koji su zulum učinili od kazne na Danu bolnome!

⁶⁶ Čekaju li oni drugo doli da im Smak svijeta dode nenadano, i da oni i ne osjete?!⁶⁷ Taj dan prijatelji će jedni drugima

neprijatelji biti, osim bogobojsnih.⁶⁸ "O robovi Moji, za vas danas straha neće biti, niti ćete tugovati!"⁶⁹ A onima koji su u ajete Naše vjerovali i koji su muslimani bili – bit će rečeno:⁷⁰ "Uđite u Džennet, vi i supružnici vaši, radosni!"⁷¹ Oni će biti služeni iz posuda i čaša od zlata. U njemu će biti sve što duše zaželete i čime se oči naslađuju, i u njemu ćete vječno boraviti.⁷² Eto, to je Džennet, koji ste u nasljedstvo dobili za ono što ste radili;⁷³ u njemu ćete raznovrsnog voća imati koje ćete jesti.

⁷⁴ Doista će prestupnici u patnji džehennemskoj vječno ostati,⁷⁵ ona im neće ublažena biti i nikakve nade u spas neće imati. Oni će u njoj očajni biti.⁷⁶ Nismo im Mi zulum učinili, nego su oni baš zulumčari bili.⁷⁷ Oni će dozivati: "O Malik! Neka nas Gospodar tvoj dokrajči!", a on će reći: "Doista vi tu ostajete!"⁷⁸ Mi smo vam slali Istinu, ali većina vas istinu prezire.⁷⁹ Ako oni pletu zamke, i Mi ćemo zamke njima postaviti.⁸⁰ Zar oni misle da Mi ne čujemo njihove tajne – ono što u sebi pomisle, a i njihova došaptavanja? Čujemo Mi, a izaslanici Naši, koji su uz njih, zapisuju.

⁸¹ Reci: "Kad bi Sudemlosni imao dijete, ja bih Mu i tada prvi ibadet činio!"⁸² Neka je slavljen i uzvišen Gospodar nebesa i Zemlje, i Gospodar Arša, od onoga kako Ga oni opisuju!⁸³ Pa, ti ih ostavi neka se upuštaju u zabluđu i zabavljaju dok ne dožive Dan kojim im se prijeti.

⁸⁴ On je Onaj Koji je i na nebu Bog, a i na Zemlji Bog. On je Mudri i Sveznujući!⁸⁵ I neka je uzvišen Onaj Čija je vlast na nebesima i na Zemlji, i između njih, On jedini zna kada će Smak svijeta biti i Njemu ćete se svi vratiti!

⁸⁶ Oni koje oni, pored Njega, mole – neće se moći za druge zauzimati; moći će samo oni koji IstINU priznaju, oni koji znaju.⁸⁷ A ako ih zapitaš ko ih je stvorio, sigurno će reći: "Allah!"

Pa kuda se, onda, odmeću?!⁸⁸ A zna i kad je Poslanik rekao: "Gospodaru moj, ovo su, zaista, ljudi koji ne vjeruju!"⁸⁹ Pa ti se okreni od njih i reci: "Selam!" Sigurno će oni znati!

44. Ed-Duhan - Dim

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Tako mi Knjige jasne,³ Mi smo je objavili u Blagoslovljenoj noći i Mi, doista, upozoravamo;⁴ u njoj se raščlanjuje svaka odredba savršena⁵ po zapovijedi Našoj! Mi smo, zaista, slali poslanike⁶ kao milost Gospodara tvoga – a On je, uistinu, Svečujući i Sveznajući –⁷ Gospodara nebesa i Zemlje i onoga što je između njih – ako čvrsto vjerujete,⁸ drugog boga osim Njega nema; On život i smrt daje – Gospodar vaš i Gospodar vaših predaka davnih!⁹ Ali, oni sumnjaju i zabavljaju se.¹⁰ Pa ti zato sačekaj Dan kad će se na nebu vidljivi dim pojavitи¹¹ koji će ljude prekriti: "Ovo je bolna patnja!"¹² Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!"¹³ A kako da tada pouku prime, a već im je bio došao Poslanik jasni,¹⁴ od koga se oni potom okrenuše i rekoše: "Poučeni – umno poremećeni!"¹⁵ A kad bismo malo patnju otklonili, vi biste se sigurno u nevjerovanje vratili;¹⁶ ali na Dan kada ih najžeće zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti.

¹⁷ A Mi smo i prije njih faraonov narod u iskušenje stavili, i došao im je plemeniti poslanik:¹⁸ "Predajte meni Allahove robe! Ja sam vam, zaista, poslanik povjerljivi.¹⁹ I ne uzdižite se iznad Allaha, ja vam donosim dokaz očevidni,²⁰ i ja se obraćam i svome i vašem Gospodaru da me ne gađate,²¹ a ako mi ne vjerujete, onda me na miru ostavite!"

²² I on pozva u pomoć Gospodara svoga: "Ovo je, doista, narod prestupnički!" ²³ "Izvedi noću robeve Moje, vi ćete slijedeći biti, ²⁴ i ostavi more nek miruje, oni su vojska koja će, zaista, potopljena biti." ²⁵ I koliko ostaviše bašča i izvora, ²⁶ i njiva zasijanih i boravišta divnih, ²⁷ i blagodati u kojima su uživali! ²⁸ Tako to bi, i Mi smo to u nasljedstvo drugima ostavili, ²⁹ ni nebo ih ni Zemlja nisu oplakivali i nisu bili sačekani.

³⁰ A sinove smo Israilove ponižavajuće patnje spasili, ³¹ od faraona – on je bio zbilja nadmen, jedan od onih koji su u zlu svaku mjeru prevršili, ³² i znajući kakvi su, nad svjetovima smo ih odabrali ³³ i neka smo im znamenja puna očite kušnje dali.

³⁴ A oni, doista, govore: ³⁵ "Postoji samo naša prva smrt, mi nećemo biti oživljeni; ³⁶ pretke naše nam dovedite ako je istina to što gorovite!" ³⁷ Da li su bolji oni ili narod Tubbe'ov i oni prije njega? Njih smo uništili jer su prestupnici bili.

³⁸ Mi nismo stvorili nebesa i Zemlju i ono što je između njih igrajući se. ³⁹ Mi smo ih stvorili s Istinom, ali većina njih ne zna. ⁴⁰ Zbilja će Dan suda svima njima rok određeni biti, ⁴¹ Dan kada bližnji neće nimalo od koristi bližnjem biti, niti će biti pomognuti, ⁴² osim onih kojima se Allah smiluje. On je, uistinu, Silni i Milostivi.

⁴³ A drvo zekkum zbilja je ⁴⁴ hrana griješnika, ⁴⁵ kao uljani talog u trbuhi će vreti, ⁴⁶ kao što voda ključala vrije. ⁴⁷ "Ščepajte ga i usred Ognja odvucite, ⁴⁸ a zatim mu, za kaznu, na glavu vodu koja ključa izlijevajte! ⁴⁹ Kušaj, ti si baš moćan i poštovan!? ⁵⁰ Ovo je, zaista, ono u što ste sumnjali!"

⁵¹ A bogobojazni će, zaista, na sigurnom mjestu biti, ⁵² usred bašča i izvora, ⁵³ u dibu i kadifu obučeni i jedni prema drugima okrenuti. ⁵⁴ Eto, tako će biti i Mi ćemo ih hurijama, krupnih očiju, ženiti. ⁵⁵ Tamo će moći, sigurni, koju hoće vrstu voća

tražiti;⁵⁶ tu, poslije one prve smrti, smrt više neće okusiti i On će ih patnje u Ognju sačuvati,⁵⁷ blagodat će to od Gospodara tvoga biti; to će, zaista, biti uspjeh veliki!

⁵⁸ A njega – Kur'an lahkim smo učinili, na jeziku tvome, da bi se oni prisjetili.⁵⁹ Ti zato čekaj, a i oni čekaju!

45. El-Džasije - Oni koji kleče

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Knjigu objavljuje Allah, Silni i Mudri! ³ Na nebesima i na Zemlji, zaista, postoje znakovi za vjernike.⁴ U stvaranju vas i živih bića koja je razasuo znakovi su za ljude koji su čvrsto uvjereni;⁵ i u smjeni noći i dana, i opskrbi – kiši koju Allah s neba spušta da pomoću nje zemlju, nakon mrtvila njezina, oživi, i usmjeravanju vjetrova – znakovi su za ljude koji razumiju.⁶ To su Allahovi ajeti i znakovi koje ti kao istinu navodimo, pa u koje će, ako ne u Allahove riječi i znakove Njegove, oni vjerovati?

⁷ Teško svakom lašcu, velikom grijesniku,⁸ koji čuje Allahove ajete kad mu se uče, zatim ustraje u nevjerovanju oholeći se, kao da ih ni čuo nije – njemu patnju bolnu navijesti.⁹ A kad sazna za neke Naše ajete, on im se ruga. Takve ponižavajuća patnja čeka.

¹⁰ Pred njima je Džehennem, i ni od kakve koristi im neće biti ono što su stekli, ni oni koje su, pored Allaha, za zaštitnike uzeli, i njih čeka patnja golema.¹¹ Ovo je Uputa, a one koji ne vjeruju u ajete i znakove Gospodara svoga čeka bolna, najveća kazna.

¹² Allah je Onaj Koji vam je potčinio more da bi lađe, odredbom Njegovom, po njemu plovile, da biste mogli tražiti blagodati Njegove i da biste bili zahvalni.¹³ I potčinio vam

je ono što je na nebesima i na Zemlji, sve je od Njega! To su, zaista, znaci za ljude koji razmišljaju.

¹⁴ Reci onima koji vjeruju da oproste onima koji se ne nadaju Allahovim blagodatima da bi On “nagradio” te ljude za ono što su radili. ¹⁵ Onaj koji čini dobro – sebi ga čini, a onaj koji čini zlo – protiv sebe radi; a na kraju ćete se Gospodaru svome vratiti.

¹⁶ Sinovima smo Israilovim Knjigu, i vlast, i vjerovjesništvo dali, i iz ljestvica ih opskrbili, i nad ostalim svjetovima ih odlikovali!

¹⁷ I jasne smo im dokaze o vjeri dali, a oni su se podvojili baš onda kad su do saznanja došli, i to zbog neprijateljstva i međusobne zavisti. Gospodar tvoj će im na Kijametskom danu, sigurno, presuditi u vezi s onim u čemu su se razilazili. ¹⁸ A tebi smo poslje odredili da u vjeri ideš pravcem određenim, zato ga slijedi i ne povodi se za hirovima onih koji ne znaju, ¹⁹ oni te, zbilja, od Allaha nimalo odbraniti ne mogu! Zulumčari su jedni drugima zaštitnici, a Allah je zaštitnik bogobojaznih. ²⁰ Ovaj Kur'an putokaz je ljudima, i uputa i milost onima koji čvrsto vjeruju.

²¹ Misle li oni koji čine zla djela da ćemo s njima postupiti jednakom kao s onima koji vjeruju i dobra djela čine, da će u ovom životu i nakon smrti biti isti?! Kako loše rasuđuju! ²² A Allah je nebesa i Zemlju s Istinom stvorio i zato da bi svaka osoba bila nagrađena ili kažnjena prema onom što je zaradila i njima zulum učinjen neće biti.

²³ Šta misliš o onome koji je svoju strast za boga svoga uzeo, onome kome je Allah, a on svjestan bio, dao da je u zabludi, i sluh njegov i srce njegovo zapečatio, a pred oči njegove koprenu stavio? Ko će ga, ako neće Allah, na Pravi put uputiti? Zašto se ne prisjetite?

²⁴ I oni vele: “Postoji samo život naš zemaljski; umiremo i

živimo, jedino nas vrijeme uništi.” A oni o tome baš ništa ne znaju, oni samo nagađaju.²⁵ A kad im se Naši ajeti jasni kazuju, drugog dokaza nemaju osim što kažu: “Pretke naše u život povratite ako je istina to što govorite.”²⁶ Reci: “Allah vam daje život, zatim će učiniti da poumirete, a poslije će vas na Kijametskom danu sabrati, u to nema nikakve sumnje, ali većina ljudi ne zna.”

²⁷ Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji! A na dan kad nastupi Čas oživljjenja, taj dan oni koji su laži slijedili bit će izgubljeni.²⁸ I vidjet ćeš sve ummete kako kleče; svaki ummet bit će pozvan prema svojoj Knjizi: “Danas ćete biti nagrađeni ili kažnjeni prema tome kako ste postupali!”²⁹ Ova Knjiga Naša o vama će samo istinu reći, jer smo naredili da se zapiše sve što ste radili.

³⁰ One koji su vjerovali i dobra djela činili Gospodar njihov u milost Svoju će uvesti. To će biti uspjeh očiti!³¹ A onima koji nisu vjerovali: “Zar vam ajeti Moji nisu kazivani, ali vi ste se oholili i narod prestupnički bili?”³² Kad se govorilo: “Allahovo je obećanje, zaista, istina! I u Čas oživljjenja nema nimalo sumnje.”, vi ste govorili: “Mi ne znamo šta je Čas oživljjenja, mi samo zamišljamo, mi nismo uvjereni.”

³³ I ukazat će im se loša djela njihova, i sa svih strana skolit će ih ono čemu su se rugali³⁴ i bit će rečeno: “Danas ćemo mi vas zaboraviti kao što ste i vi susret na Dan ovaj vaš zaboravili; Vatra će vam prebivalište biti i niko vam pomoći neće moći,³⁵ zato što ste se Allahovim ajetima i znakovima rugali i što vas je život na Zemlji bio obmanuo.” Zato danas iz Vatre neće biti izvedeni, niti će im biti udovoljeno da blagonaklonost za povratak traže.

³⁶ Pa, neka je sva hvala Allahu, Gospodaru nebesa i

Gospodaru Zemlje, Gospodaru svih svjetova! ³⁷ Njemu pripada veličanstvenost na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri!

46. El-Ahkaf - Ahkaf

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Ha-mim.*

² Knjigu objavljuje Allah, Silni i Mudri! ³ Mi smo nebesa i Zemlju, i ono što je između njih, samo s Istinom stvorili i do roka određenog, ali oni koji ne vjeruju okreću se od onoga čime upozoravani budu.

⁴ Reci: “Šta mislite o onima koje mimo Allaha molite? Pokažite mi koji dio Zemlje su stvorili ili oni, možda, imaju kakva udjela u nebesima?! Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove, ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite.” ⁵ Ko je u većoj zabludi od onih koji, umjesto Allaha, mole one koji im se do Kijametskog dana neće odazvati i koji su prema njihovim molbama ravnodušni?! ⁶ Kada ljudi budu sabrani, oni – idoli će im biti neprijatelji i poreći će obožavanje njihovo.

⁷ A kad se ovima Naši jasni ajeti uče, onda oni koji ne vjeruju govore o Istini čim im dođe: “Ovo je očita čarolija!” ⁸ Ili govore: “On ga izmišlja!” Reci: “Pa, ako ga izmišljam, vi nemate nimalo moći da me od Allaha odbranite; On najbolje zna šta o Kur’anu govorite. On je dovoljan svjedok i meni i vama; On je Oprostitelj grijeha, Milostivi.”

⁹ Reci: “Ja nisam prvi poslanik i ne znam šta će biti sa mnom ili s vama; ja slijedim samo ono što mi se objavljuje i ja sam samo upozoritelj jasni.” ¹⁰ Reci: “Kažite vi meni šta će s vama biti ako je on – Kur’an od Allaha, a vi u njega ne vjerujete, i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio slično onome što je u

njemu, pa on povjerovao, a vi se uzoholili?" Allah, zaista, ne upućuje na Pravi put ljude koji su zulumčari.

¹¹ I govore nevjernici o vjernicima: "Da je kakvo dobro, nas oni ne bi u tome pretekli." A kako pomoći njega Uputu nisu tražili, sigurno će reći: "Ovo je još davna izmišljotina."

¹² Knjiga Musaova bila je predvodnik i milost prije njega. A ovo je Knjiga na arapskom jeziku koja nju potvrđuje, da bi upozorila one koji zulum čine i da bi obradovala one koji dobro čine. ¹³ Oni koji govore: "Naš Gospodar je Allah!", i ustraju na Pravom putu, za njih straha nema i ni za čim neka ne tuguju! ¹⁴ Oni će stanovnici Dženneta biti, u njemu će vječno boraviti, i to će im nagrada biti za ono što su radili.

¹⁵ A čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka ga njegova tegobno nosi i tegobno ga rađa! Njegovo nošenje i dojenje trideset je mjeseci. Pa kad zrelost svoju dostigne i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: "Gospodaru moj, uputi me da Ti zahvalim na Tvojoj blagodati, koju si darovao meni i mojim roditeljima, i da dobro radim kojim si zadovoljan Ti, i potomstvo moje Ti učini dobrim! Ja se Tebi, doista, kajem i ja sam musliman, predan Tebi." ¹⁶ To su oni od kojih ćemo Mi ono bolje što su radili primiti, a preko ružnih postupaka njihovih preći; među stanovnicima Dženneta oni će biti, istinito obećanje koje im je dato Mi ćemo ispuniti.

¹⁷ A svako ko roditeljima svojim kaže: "Ih, vas! Zar mi obećavate da ću biti oživljen kad su prije mene toliki narodi nestali!?" A kad njih dvoje Allahu zapomažući zbole: "Teško tebi, vjeruj! Allahovo obećanje doista je istina!", on odgovara: "To su izmišljotine naroda drevnih!" ¹⁸ To su oni koji zaslužuju da se nad njima ispunji Riječ rečena o ummetima: džinima i ljudima koji su prije njih bili i nestali, oni su, zaista, gubitnici.

¹⁹ Za sve će biti posebni stepeni, prema tome kako su radili; da ih nagradi ili kazni za djela njihova, zulum im neće učinjen biti. ²⁰ A na Dan kad budu oni koji nisu vjerovali Vatri izloženi, bit će rečeno: "Vi ste u svom životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili i u njima uživali, a danas ponižavajućom patnjom bit ćete kažnjeni zato što ste se na Zemlji, bez ikakva osnova, oholo ponašali i što ste buntovni bili."

²¹ I spomeni brata Adovog, kad je narod svoj u Ahkafu upozoravao – a bilo je i prije njega i poslije njega upozoravatelja: "Samo Allahu ibadet činite! Ja se bojim za vas patnje na Velikom danu!" ²² Oni su odgovarali: "Zar si nam došao da nas od božanstava naših odvratiš? Pa daj nam ono što nam prijeteći obećavaš ako istinu govorиш!" ²³ On reče: "Znanje o tome u Allaha je! A ja vam saopćavam ono s čime sam poslan, ali ja, doista, vidim da ste vi narod u neznanju ogrezaoo."

²⁴ Pa kad su je vidjeli u vidu oblaka na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: "Ovaj nam oblak kišu donosi!" "Ne, to je ono što ste požurivali: vjetar koji vam bolnu patnju nosi," ²⁵ koji, odredbom Gospodara svoga, sve ruši." I ujutro su se vidjele samo nastambe njihove; tako Mi kažnjavamo narod prestupnički.

²⁶ Njima smo dali mogućnosti koje vama nismo dali: i sluh i vid i razum smo im dali, ali im ni sluh njihov ni vid njihov ni razum njihov nisu ni od kakve koristi bili, jer su Allahove značke poricali – i sa svih strana okružilo ih je ono čemu su se ismijavali. ²⁷ A naselja oko vas smo uništili i raznovrsne znakove im pokazali ne bi li se iz zablude povratili. ²⁸ A zašto im nisu pomogli oni koje su, pored Allaha, prihvatali da im budu posrednici i bogovi? Ali, njih nije bilo. To je bila njihova laž i ono što su izmišljali.

²⁹ Kada ti poslasmo nekoliko džina da Kur'an slušaju, kada dodoše da ga čuju, oni rekoše: "Šutite i slušajte!" A kad se završi, vratиše se narodu svome da upozoravaju. ³⁰ "O narode naš", govorili su, "mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje, koja potvrđuje da su istinite i one prije nje, i koja ka Istini i na Pravi put upućuje. ³¹ O narode naš, odazovite se Allahovom glasniku i vjerujte u Allaha, On će vam neke grijehе vaše oprostiti i od patnje vas bolne zaštititi!" ³² A oni koji se ne odazovu Allahovu glasniku, takvi Mu na Zemlji neće umaći i mimo Njega neće zaštitnika naći. Oni su u velikoj zabludi.

³³ Zar ne znaju da je Allah – Koji je nebesa i Zemlju stvorio i Koji nije, stvarajući ih, iznemogao – kadar oživiti mrtve?! Jeste, uistinu, On nad svime ima moć. ³⁴ A na Dan kad oni, koji nisu vjerovali, Vatri budu izloženi: "Zar ovo nije istina?", odgovorit će: "Jest, Gospodara nam našeg!" "E, pa iskusite patnju", reći će On, "zbog toga što ste stalno poricali."

³⁵ Ti izdrži kao što su izdržali odlučni poslanici i ne traži da im kazna što prije dođe! A onoga Dana kada dožive ono čime im se prijeti, učinit će im se da su ostali samo jedan časak dana. Ovo je obznana! A zar će ko drugi biti uništen do narod buntovni?!

47. Muhammed - Muhammed

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Onima koji ne vjeruju i od Allahova puta odvraćaju On će poništiti djela njihova. ² A onima koji vjeruju i dobra djela čine i vjeruju u ono što se objavljuje Muhammedu, a to je Istina od Gospodara njihova, On će prekriti njihova loša djela i stanje će njihovo poboljšati. ³ To je zato što oni koji ne vjeruju slijede

neistinu, a oni koji vjeruju slijede Istinu od Gospodara svoga. Eto, tako Allah njihove primjere navodi ljudima.

⁴ Kada se u borbi s onima koji ne vjeruju sretnete, po šijama ih udarajte sve dok ih ne uništite, a onda onima koje zarobite pritegnite sveze, i poslije ili ih velikodušno oslobođite, ili otkupninu zahtijevajte, sve dok borba "svoje terete ne spusti" – dok ne prestane. Tako je to, a da Allah hoće, On bi ih sam savladao, ali On hoće da vas jedne preko drugih iskuša. A onima koji na Allahovom putu budu ubijeni, On djela neće poništiti. ⁵ On će ih, sigurno, uputiti i prilike njihove poboljšati, ⁶ i u Džennet ih uvesti, o kome ih je već upoznao.

⁷ O vi koji vjerujete, ako Allaha pomognete, i On će vas pomoći i korake vaše učvrstiti. ⁸ A oni koji ne vjeruju – pa, propast njima! On će djela njihova uzaludnim učiniti. ⁹ To je zato što oni mrze ono što Allah objavljuje, i On će djela njihova poništiti. ¹⁰ Zašto oni ne idu po Zemlji da vide kakvu su kobnu posljedicu imali oni prije njih? Njih je Allah uništio, a i nevjernike isto čeka. ¹¹ To je zato što je Allah zaštitnik onih koji vjeruju i što nevjernici zaštitnika nemaju.

¹² Allah će one koji vjeruju i dobra djela čine uvesti u džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, a oni koji ne vjeruju – koji se naslađuju i žderu kao što stoka ždere – njihovo će prebivalište Vatra biti! ¹³ A koliko smo gradova uništili, mnogo moćnijih od tvoga grada iz kojeg si protjeran, i nije bilo nikog da im pomogne.

¹⁴ Zar je onaj koji ima jasnu predstavu o Gospodaru svome kao oni kojima su uljepšana ružna djela njihova i koji se za hirovima svojim povode?! ¹⁵ Izgled Dženneta, koji je obećan onima koji se Allaha boje, ovakav je: u njemu su rijeke od vode neustajale, i rijeke od mlijeka nepromijenjena okusa, i rijeke od vina, prijatna

onima koji piju, i rijeke od meda procijeđenog, i u njemu za njih ima voća svakovrsnog, a usto i oprosta od Gospodara njihova. Zar su takvi isti kao oni koji će u Vatri vječno boraviti, koji će uzavrelom vodom biti pojeni koja će im crijeva kidati?!

¹⁶ Ima onih koji dolaze da te slušaju, ali čim se od tebe udalje, pitaju one kojima je dato znanje: "Šta ono on maloprije reče?" To su oni čija je srca Allah zapečatio i koji se za hirovima svojim povode. ¹⁷ A one koji za Uputom streme, On će im Uputu povećati i bogobojsnost dati.

¹⁸ Pa, da li oni čekaju samo da Čas kijameta iznenada dođe, a već su došli predznaci njegovi? A kakve im koristi od prihvatanja opomene kad im on dode? ¹⁹ Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprost za svoje grijeha i za vjernike i vjernice! Allah zna vaše kretnje, kud se krećete i mjesto vašeg smiraja gdje boravite.

²⁰ Oni koji vjeruju govore: "Zašto se ne objavi jedna sura?" A kada se objavi jasna sura i u njoj se spomene borba, ti vidiš one u čijim je srcima bolest kako te gledaju pogledom pred smrt onesviješćenog! A preči bi im bili ²¹ pokornost i razuman govor! A kada borba bude neminovna i situacija postane ozbiljna, bolje bi im bilo da su prema Allahu iskreni. ²² Možda biste i vi, kad biste se okrenuli, nerед na Zemlji činili i rodbinske veze kidali!

²³ To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio.

²⁴ Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci! ²⁵ Doista je onima koji su se vratili onome na čemu su bili, nakon što im Uputa jasna bi – šejtan to lijepim prikazao i lažnu im nadu ulivao. ²⁶ To je zato što su govorili onima koji ne vole ono što Allah objavljuje: "Mi ćemo vam se u nečemu pokoravati.", a Allah dobro zna njihove tajne. ²⁷ A kako će tek biti kad im meleci budu duše uzimali udarajući po obrazima i po leđima njihovim! ²⁸ Tako će biti zato što su ono što izaziva

Allahovu srdžbu slijedili, a ono čime je On zadovoljan prezirali; On će djela njihova poništiti.

²⁹ Zar oni bolesnih srca misle da Allah zlobe njihove neće na vidjelo iznijeti? ³⁰ A da hoćemo, Mi bismo ti ih, uistinu, pokazali i ti bi ih, sigurno, po obilježjima njihovim poznao. Ali, ti ćeš ih poznati po načinu govora njihova, a Allah zna postupke vaše.

³¹ Mi ćemo vas iskušavati da bismo znali borce na Allahovom putu i strpljive među vama, i da bismo otkrili vijesti o vama.

³² Zaista, oni koji ne vjeruju i od Allahova puta odvraćaju, i koji se Poslaniku suprotstavljaju, nakon što im je postala jasna Uputa, neće nimalo Allahu nauditi i On će djela njihova poništiti.

³³ O vi koji vjerujete, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku, i ne ništite djela svoja! ³⁴ Onima koji ne vjeruju i od Allahova puta odvraćaju, pa poslije kao nevjernici umiru, Allah, zaista, neće oprostiti. ³⁵ I ne malaksavajte i ne pozivajte primirju kad ste dominantniji, Allah je s vama i On vas neće nagrade za djela vaša lišiti.

³⁶ Dunjalučki život samo je igra i zabava! A ako budete vjerovali i Allaha se bojali i zabranjenog klonili, On će vam nagrade vaše dati i imanja vaša od vas neće tražiti. ³⁷ Ako bi ih od vas tražio i prema vama uporan bio, vi biste škrtarili i On bi pokazao vaše kivnje. ³⁸ Vi se, eto, pozivate da trošite na Allahovu putu, ali, neki su od vas škrti, a ko škrtari, na svoju štetu škrtari, jer Allah je bogat, a vi ste siromašni. A ako se okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji, onda, kao što ste vi neće biti.

48. El-Feth - Pobjeda

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ Mi smo ti, zaista, dali da pobijediš pobjedom jasnom ² da bi ti Allah oprostio grijeha koji su prethodili i one koji će poslije doći, da bi blagodat Svoju tebi potpunom učinio, da bi te na Pravi put uputio ³ i da bi te Allah snažno podržao.

⁴ On je Onaj Koji je smiraj u srca vjernika spustio da bi vjerovanje na vjerovanje svoje povećali, a vojske nebesa i Zemlje su Allahove; Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je, ⁵ da bi vjernike i vjernice uveo u džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno boraviti, i da bi prekrio njihova loša djela – a to je u Allaha veliki uspjeh, ⁶ i da bi kaznio licemjere i licemjerke i višebošće i višeboškinje, koji o Allahu zlo misle. Zlom su oni okruženi! Allah se na njih rasrdio i prokleo ih i pripremio im Džehennem, a grozno je to boravište! ⁷ Allahove su vojske nebesa i Zemlje; Allah je silan i mudar.

⁸ Mi smo tebe poslali kao svjedoka, i radosnih vijesti donositelja, i upozoritelja, ⁹ da u Allaha i u Poslanika Njegova vjerujete, i da ga uzносите, i štujete, i da Njega – Allaha ujutro i navečer slavite i veličate. ¹⁰ Oni koji su ti se zakleli na vjernost – zakleli su se, doista, na vjernost samom Allahu – Allahova ruka je iznad ruku njihovih! Onaj ko prekrši zakletvu krši je na svoju štetu, a ko ispuni ono na što se obavezao Allahu, On će mu dati veliku nagradu!

¹¹ Govorit će ti beduini koji su s boja izostali: “Zadržali su nas imeci i porodice naše, pa zamoli za nas oprost?” Oni govore jezicima svojim ono što nije u srcima njihovim. Reci: “Pa ko vam može išta protiv Allaha pomoći ako vam On hoće nauditi, ili ako vam hoće kakvo dobro učiniti?!” Naprotiv! Allah u

potpunosti zna ono što radite.¹² Čak ste mislili da se Poslanik i vjernici nikada neće vratiti porodicama svojim; vaša su srca bila zadovoljna zbog toga i vi ste zlo mislili, vi ste narod propali.¹³ A ko god ne vjeruje u Allaha i Poslanika Njegova – pa, Mi smo za nevjernike razbuktali Oganj pripremili!¹⁴ Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji, On prašta kome hoće, a kažnjava koga hoće – Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

¹⁵ Oni koji su izostali sigurno će reći, kada podlete da pljen uzmete: “Pustite i nas da vas pratimo!” Oni žele izmijeniti Allahov govor. Reci: “Vi nas nećete pratiti, to je još prije Allah rekao!”, a oni će reći: “Nije tako, nego, vi nama zavidite.” A nije ni to, već oni malo šta shvataju.

¹⁶ Reci beduinima koji su izostali: “Bit ćete pozvani protiv naroda žestoke snage, da se protiv njih borite, ili će islam primiti. Pa ako poslušate, Allah će vam lijepu nagradu dati, a ako se okrenete, kao što ste se prije okrenuli, kaznit će vas bolnom patnjom.”¹⁷ Nije grijeh slijepom, ni hromom ni bolesnom! Ko god se pokorava Allahu i Poslaniku Njegovu On će ga u džennetske bašće, kroz koje teku rijeke, uvesti, a onoga ko se okrene, patnjom bolnom će kazniti.

¹⁸ Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smiraj na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom.¹⁹ I obilnijim pljenom koji će uzeti, a Allah je silan i mudar.²⁰ Allah vam obećava obilni pljen koji ćete uzeti, a s ovim je požurio i ruke ljudi od vas je zadržao – da bi to bio znak za vjernike i da bi vas na Pravi put uputio –²¹ i drugi, koji niste bili u stanju uzeti – Allah ga je već obujmio, a Allah nad svime ima moć.

²² A da su nevjernici s vama borbu zametnuli, sigurno bi se

u bijeg dali i poslije ne bi ni zaštitnika ni pomagača našli.²³ To je prema Allahovu zakonu koji oduvijek važi, a ti nećeš vidjeti da se Allahov zakon promijeni.²⁴ On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih usred Mekke, i to nakon što vam je pružio mogućnost da ih pobijedite – a Allah dobro vidi ono što vi radite.

²⁵ To su oni koji ne vjeruju i brane vam da pristupite Časnoj džamiji, i da kurbani koje vodite sa sobom do mjesta svojih stignu. I da nije bilo muškaraca vjernika i žena vjernica, koje vi ne poznajete, pa da ih iz neznanja pobili ne biste, te bi vas zbog njih neugodnost zadesila – Mi bismo vam ih prepustili. A nismo ih prepustili zato da bi Allah u milost Svoju uveo onoga koga hoće. A da su oni bili odvojeni, doista bismo bolnom patnjom kaznili one među njima koji nisu vjerovali.

²⁶ Kad su nevjernici srca svoja punili žarom, žarom paganskim, Allah je spustio smiraj Svoj na Poslanika Svoga i na vjernike i obavezao ih na Riječ bogobojaznosti – a oni bijahu najdostojniji nje i bijahu nje vrijedni – a Allah sve zna.

²⁷ Allah će obistiniti san Poslanika Svoga da čete, doista, u Časnu džamiju ući sigurni – ako Allah bude htio – neki obrijanih glava, a neki podrezanih kosa, bez straha. On je ono što vi niste znali znao i zato vam je, prije toga, nedavno pobjedu dao.

²⁸ On je poslao Poslanika Svoga s Uputom i vjerom Istine da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan kao svjedok!

²⁹ Muhammed je Allahov poslanik, a oni koji su s njim strogi su prema nevjernicima a samilosni među sobom; vidiš ih kako ruku[‘] i sedždu čine želeteći od Allaha obilje i zadovoljstvo – na licima su im znaci, tragovi od padanja na sedždu. Tako su opisani u Tevratu. A u Indžilu: oni su kao biljka kad izdanak svoj izbací pa ga, onda, učvrsti, i on ojača, i uspravi se na svojoj stabljici izazivajući divljenje sijačâ – da bi On s vjernicima

najedio nevjernike. Onima koji vjeruju i dobra djela čine Allah obećava oprost i nagradu veliku.

49. El-Hudžurat - Sobe

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O vi koji vjerujete, ne istupajte ispred Allaha i Poslanika Njegova, i bojte se Allaha! Allah je, zaista, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna.

² O vi koji vjerujete, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa i ne razgovarajte s njim glasno, kao što glasno jedan s drugim razgovarate, da ne bi bila poništena vaša djela, a da vi i ne osjetite. ³ Doista, onima koji utišaju glasove svoje pred Allahovim Poslanikom, a to su oni čija je srca Allah iskušao u bogobojaznosti – pripada oprost i nagrada velika. ⁴ Zbilja, oni koji te dozivaju izvan soba – većina njih ne razumije. ⁵ A da su se oni strpjeli dok ti sam među njih iziđeš, bilo bi im bolje; a Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁶ O vi koji vjerujete, ako vam nekakav buntovnik donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onog što ste učinili pokajjete. ⁷ I znajte da je među vama Allahov Poslanik; kad bi vas on u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali, ali vam je Allah vjerovanje omilio i u srcima vašim ga lijepim prikazao, a nevjerovanje i razvrat i neposlušnost vam omrazio – oni su baš na ispravnom putu, ⁸ zbog dobrote i blagodati Allahove; Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.

⁹ Ako se dvije skupine vjernika sukobe, izmirite ih; a ako jedna od njih, ipak, učini nasilje drugoj, onda se borite protiv one koja je učinila nasilje sve dok se Allahovim propisima ne

prikloni, onda ih po pravdi izmirite i budite pravični; Allah, zaista, voli pravične.¹⁰ Vjernici su baš braća, zato pomirite svoja dva brata i bojte se Allaha da bi vam milost bila darovana.

¹¹ O vi koji vjerujete, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! Ružno je nazivati nekoga imenom koje znači neposluh Allahu, nakon vjerovanja! A oni koji se ne pokaju – oni su baš zulumčari.

¹² O vi koji vjerujete, klonite se mnogih sumnjičenja, neka su sumnjičenja, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekom od vas bilo draga da jede meso umrlog brata svoga – a vama je to odvratno – zato se bojte Allaha; Allah je, zaista, Onaj Koji stalno prima pokajanja i milostiv je.

¹³ O ljudi, Mi smo vas od muškarca i žene stvorili i plemenima i narodima vas učinili da biste se prepoznavali. Najugledniji od vas kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji; Allah je, uistinu, Onaj Koji sve i u potpunosti zna.

¹⁴ Neki beduini govore: "Mi vjerujemo!" Reci: "Vi ne vjerujete, ali recite: 'Islam smo primili!' – a iman još nije ušao u vaša srca." A ako Allahu i Njegovom Poslaniku budete pokorni, On vam nimalo neće umanjiti nagradu za djela vaša. Allah je, uistinu, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.¹⁵ Pravi su vjernici samo oni koji u Allaha i Poslanika Njegova vjeruju i poslije više ne sumnjaju i bore se na Allahovu putu imecima svojim i životima svojim. Oni su baš iskreni.

¹⁶ Reci: "Zar vi da obavještavate Allaha o vjerovanju svome, kad Allah zna sve što je na nebesima i na Zemlji! Allah sve zna."

¹⁷ Oni ti prebacuju što su primili islam. Reci: "Ne prebacujte mi

što ste islam primili; naprotiv, Allah je vama milost podario time što vas je u vjerovanje uputio, ako iskreno govorite.”¹⁸ Allah, sigurno, zna tajne nebesa i Zemlje i Allah dobro vidi ono što radite.

50. Kaf - Kaf

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Kaf,*

tako Mi Kur’ana veličanstvenog! ² Oni se još i čude što im je kao upozoritelj došao jedan od njih, pa nevjernici govore: “To je nešto čudno! ³ Zar kad pomremo i prašina budemo?! Nezamisliv je to povratak.” ⁴ Mi znamo šta će od njih zemlja uništiti, u Nas je Knjiga koja sve čuva. ⁵ Oni, međutim, poriču Istinu koja im dolazi i oni su smeteni.

⁶ A zašto ne pogledaju nebo iznad sebe – kako smo ga sazdali i ukrasili i kako u njemu nema pukotina? ⁷ A Zemlju smo rasprostrli i po njoj nepomična brda pobacali i dali da iz nje niče raznovrsno, prekrasno bilje. ⁸ To je zbog toga da bi uvidio i opomenut bio svaki rob koji se Gospodaru svome pokajnički obraća i pokorava. ⁹ Mi s neba spuštamo blagoslovljenu vodu i činimo da uz pomoć njenu niču vrtovi i žito koje se žanje, ¹⁰ i visoke palme u kojih su zameci nagomilani jedni iznad drugih, ¹¹ kao opskrbu robovima svim, a Mi njome i mrtvi predjel oživljavamo; tako će i proživljene biti.

¹² Prije njih poricao je narod Nuhov i stanovnici Ressa i Semud. ¹³ I Ad i narod faraonov i narod Lutov. ¹⁴ I stanovnici Ejke i narod Tubbe‘a; svi su oni poslanike lažnim smatrali, pa se Moja prijetnja obistinila. ¹⁵ Pa zar smo nakon stvaranja prvog nemoćni postali?! Ne, ali oni u ponovno stvaranje sumnjaju.

¹⁶ Mi smo stvorili čovjeka i znamo što mu duša njegova šapće, i Mi smo njemu bliži od vratne žile kucavice. ¹⁷ Kad dvojica prihvativatelja prihvataju: jedan zdesna, a jedan slijeva sjedi. ¹⁸ On ne izusti nijednu riječ, a da pored njega nema nadziratelj spremni.

¹⁹ Smrtne muke će, zbilja, doći – to je ono od čega si bježao, ²⁰ i u rog će biti puhnuto – to je Dan prijetnje. ²¹ I svako će doći, a s njim vodič i svjedok. ²² “Ti nisi mario za ovo pa smo skinuli koprenu tvoju, danas ti je oštar vid.” ²³ A pratilac njegov će reći: “Ovo što je kod mene, spremno je.” ²⁴ “Bacite vas dvojica u Džehennem svakog poricatelja, prkosnika ²⁵ koji je branio da se čine dobra djela i koji je prelazio granicu i sumnjičav bio. ²⁶ Koji je, pored Allaha, drugog boga prihvatio, zato ga bacite u patnju žestoku.” ²⁷ A drugi pratilac njegov će reći: “Gospodaru naš, ja ga nisam silom zvao, sam je u velikoj zabludi bio.” ²⁸ “Ne prepirite se preda Mnom”, reći će On, “još davno sam vam zaprijetio. ²⁹ Moja riječ se ne mijenja i Ja nisam prema robovima Svojim nepravedan.”

³⁰ Na Dan kada upitamo Džehennem: “Jesi li se napunio?” On će odgovoriti: “Ima li još?” ³¹ A Džennet će biti primaknut bogobojaznima, neće biti ni od jednog daleko. ³² “Ovo je ono što vam je obećano, svakome onome ko se Allahu pokajnički obraćao i čuvaran bio. ³³ Koji se Svemilosnog u osami bojao, i koji je srca pokajničkog i pokornog došao. ³⁴ Uđite u njega, sa selamom, spašeni. Ovo je Dan vječnosti!” ³⁵ U njemu će imati što god zaželete, a kod Nas ima i više.

³⁶ A koliko smo naroda prije ovih uništili, koji su moćniji od njih bili, pa su po svijetu tragali – mjesta spasenja ima li?! ³⁷ U tome je, zaista, opomena za onoga ko razum ima, ili ko sluša, a priseban je.

³⁸ Mi smo stvorili nebesa i Zemlju i ono što je između njih – za šest dana, i nije Nas ophrvao nikakav umor. ³⁹ Zato strpljivo podnosi ono što oni govore i slavi i veličaj Gospodara svoga i zahvaljuj Mu prije Sunčeva izlaska i prije zalaska. ⁴⁰ I slavi i veličaj Ga noću i poslije obavljanja namaza.

⁴¹ I osluškuj Dan kada će glasnik pozvati iz mjesta koje je blizu. ⁴² Dan kada će oni, uistinu, čuti glas – to će biti Dan izlaska. ⁴³ Mi, zaista, dajemo život i dajemo smrt i kod Nas je konačno odredište. ⁴⁴ A na Dan kada će nad njima zemlja popucati oni će žurno izići; bit će to oživljenje za Nas lahko.

⁴⁵ Mi najbolje znamo šta oni govore; ti ih ne možeš prisiliti, nego podsjeti Kur'anom onoga koji se prijetnje Moje boji.

51. Ez-Zarijat - Oni koji uzdižu prašinu

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi onih koji uzdižu prašinu, ² i onih koji teret nose, ³ i onih kojih plove lahko, ⁴ i onih koji naredbe sprovode, ⁵ Ono što vam se obećava, zaista, je istina. ⁶ Polaganje računa sigurno će se desiti. ⁷ Tako Mi neba skladne ljepote, ⁸ vi govorite oprečno. ⁹ Od njega – Kur'ana biva okrenut onaj ko je zalutao.

¹⁰ Neka prokleti budu oni koji nagađajući lažu, ¹¹ koji su, u dubini nevjerovanja, ravnodušni. ¹² Oni pitaju: "Kada će Dan sudnji?!" ¹³ Bit će onaj dan kada u Vatri budu paćeni. ¹⁴ "Iskusite patnju svoju – to je ono što ste požurivali!" ¹⁵ A bogobojazni će, zaista, u džennetskim baščama, među izvorima, boraviti. ¹⁶ Primat će ono što im Gospodar njihov bude darovao; oni su prije toga dobra djela činili, ¹⁷ noću samo malo spavali, ¹⁸ i u praskozorje oprost od grijeha molili, ¹⁹ a u imecima njihovim

bio je udio i za onoga koji prosi i za onoga koji je uskraćen a ne prosi.

²⁰ Na Zemlji su znakovi za one koji čvrsto vjeruju, ²¹ a i u vama samima – zar ne vidite? ²² A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava ²³ i, tako Mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite!

²⁴ Da li je doprla do tebe vijest o počašćenim gostima Ibrahimovim? ²⁵ Kad oni kod njega uđoše i rekoše: "Selam vama!", i on reče: "Selam vama, ljudi neznani." ²⁶ I on neprimjetno ode ukućanima svojim i doneše debelo tele. ²⁷ I primače im ga: "Zar nećete jesti?", upita ²⁸ i osjeti od njih u sebi strah. "Ne boj se!", rekoše i obradovaše ga dječakom koji će učen biti. ²⁹ I pojavi se žena njegova uzvikujući i po licu se udarajući i reče: "Ja sam stara, nerotkinja!" ³⁰ "Tako je odredio Gospodar tvoj", rekoše oni, "On je Mudri i Sveznajući."

³¹ "A šta vi hoćete, o izaslanici?", upita Ibrahim. ³² "Poslani smo narodu prestupničkom", rekoše, ³³ "da sručimo na njih grumenje od gline, ³⁴ obilježeno u Gospodara tvoga za one koji su u razvratu svaku mjeru prešli." ³⁵ Mi iz njega vjernike izvedosmo, ³⁶ a u njemu samo jednu kuću muslimansku nađosmo, ³⁷ i u njemu, za sve one koji se boje bolne patnje, znak ostavismo.

³⁸ I u Musau, također – kada ga s očiglednim dokazom faraonu poslasmo, ³⁹ a on, oholeći se, okrenu se nastranu i reče: "Čarobnjak je ili lud." ⁴⁰ I Mi i njega i vojske njegove dohvatismo, pa ih u more bacismo, jer je bio osudu zasluzio. ⁴¹ I u Adu – kad na njih vjetar poslasmo u kome nije bilo nikakva dobra; ⁴² pored čega god je prošao, ništa nije poštedio, sve je u gnjilež pretvorio. ⁴³ I u Semudu – kad im bi rečeno: "Uživajte još neko vrijeme!" ⁴⁴ Oni se oglušiše o naređenje Gospodara

svoga, pa ih uništi strašan glas na oči njihove,⁴⁵ i ne mogahu se ni dići ni od kazne odbraniti.⁴⁶ I uništili smo prije narod Nuhov: to, zaista, bijaše narod buntovni.

⁴⁷ Mi smo nebo snagom sazdali, i Mi smo, uistinu, proširitelji.

⁴⁸ I Zemlju smo prostrli – tako smo divni Mi Koji smo je prostrli!⁴⁹ I od svega po par stvaramo da biste se vi prisjećali.

⁵⁰ "Zato požurite Allahu, ja sam vam Njegov upozoritelj jasni!

⁵¹ I ne pripisujte uz Allaha boga drugoga! Ja sam vam Njegov upozoritelj jasni!

⁵² I tako je bilo: ni onima prije ovih nije došao nijedan poslanik, a da nisu rekli: "Čarobnjak je!" ili "Lud je!"⁵³ Jesu li to oni jedni drugima oporučili? Nisu, nego su oni ljudi koji su u zlu svaku mjeru bili prevršili.⁵⁴ Pa, od njih ti se okreni, prekoren nećeš biti!⁵⁵ I opominji! Doista, opomena vjernicima koristi!

⁵⁶ Džine i ljude sam stvorio samo zato da Meni u ibadetu budu.⁵⁷ Ja od njih neću nikakvu opskrbu, niti hoću da me oni hrane.⁵⁸ Opskrbitelj je jedino Allah, Snažni i Silni!⁵⁹ A one koji su zulum činili stići će kazna kao što je stigla i one koji su bili kao oni, i neka Me ne požuruju;⁶⁰ a, teško nevjernicima na Dan kojim im se prijeti!

52. Et-Tur - Gora

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Tako Mi brda Tur, ² i Knjige u retke napisane ³ na koži razvijenoj, ⁴ i Bejti-Ma'mura, ⁵ i svoda uzdignutog, ⁶ i vatrom mora napunjenog, ⁷ kazna Gospodara tvoga sigurno će se dogoditi. ⁸ Niko je neće moći otkloniti ⁹ na Dan kad se nebo silno uzburka, ¹⁰ a planine s mjesta pomaknu! ¹¹ Teško na taj dan onima koji su poricali, ¹² koji su se u laž upuštali, zabavljajući

se! ¹³ Na Dan kada će grubo u vatru džehennemu biti gurnuti: ¹⁴ "Ovo je Vatra koju ste poricali. ¹⁵ Pa, je li ovo vradžbina ili vi ne vidite?! ¹⁶ Pržite se u njoj, isto vam je trpjeli ili ne trpjeli – to vam je kazna za ono što ste radili!"

¹⁷ A bogobojski će, zbilja, u džennetskim baščama i blagodatima biti, ¹⁸ i u onom će što im je Gospodar njihov dao uživati – njih će Gospodar njihov patnje u Ognju sačuvati. ¹⁹ "Jedite i pijte, i neka vam je priyatno, to je za ono što ste radili!" ²⁰ Bit će naslonjeni na divanima poredanim, a vjenčat ćemo ih s hurijama krupnih očiju.

²¹ Onima koji su vjerovali i za kojima su se djeca njihova u vjerovanju povela priključit ćemo djecu njihovu, a djela njihova nećemo nimalo umanjiti – svaka osoba je zalog za ono što je uradila. ²² Još ćemo ih darovati voćem i mesom kakvo budu željeli, ²³ jedni drugima će, u njemu, pune čaše dodavati – zbog njih neće biti praznih besjeda i pobuda na grijeh, ²⁴ a služit će ih posluga njihova nalik na biser skriveni, ²⁵ i primaknut će se jedni drugima i jedni druge pitati: ²⁶ "Prije smo među svojim porodicama strahovali, ²⁷ pa nam je Allah milost darovao i od patnje u Ognju nas sačuvao. ²⁸ Mi smo Ga u dovi molili, On je, doista, Dobročinitelj, Milostivi."

²⁹ Zato ti opominji, jer ti, milošću Gospodara svoga, nisi ni prorok ni lud. ³⁰ Zar oni da govore: "Pjesnik je, sačekat ćemo dok potresen nedaćama ne umre." ³¹ "Pa čekajte", reci ti, "i ja ću zajedno s vama čekati." ³² Da li im ovo umovi njihovi naređuju?! Ne, nego su oni obijesan narod. ³³ Zar oni da govore: "Izmišlja ga!" Štaviše, oni ne vjeruju. ³⁴ Zato, neka oni sastave govor sličan Kur'anu ako istinu govore.

³⁵ Da li su oni bez Stvoritelja stvoreni ili su oni sami sebe stvorili?! ³⁶ Da li su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne, nego oni

nisu uvjereni! ³⁷ Da li su kod njih riznice Gospodara tvoga ili oni vladaju?! ³⁸ Da li oni imaju ljestve, pa na njima prislушкиju?! Neka onaj među njima koji tvrdi da je nešto čuo doneše potvrdu očitu. ³⁹ Zar da su za Njega – kćeri, a za vas da su – sinovi?!

⁴⁰ Da li ti tražiš od njih naknadu, pa su nametom opterećeni? ⁴¹ Ili, da nije u njih znanje o onome što je čulima nedokucivo, pa oni prepisuju?! ⁴² Zar oni spletke žele?! Pa, oni koji ne vjeruju, oni padaju u spletke! ⁴³ Zar oni drugog boga osim Allaha da imaju? Uzvišen je Allah od onoga što Mu u obožavanju pridružuju.

⁴⁴ I kad bi vidjeli da komad neba pada, rekli bi: "Oblaci nagomilani." ⁴⁵ Zato ih pusti dok se ne suoče s Danom u kome će pomrijeti, ⁴⁶ Danom kada im spletke njihove nimalo neće koristiti i kada im niko neće pomoći. ⁴⁷ A za sve koji su zulum činili i druga će kazna prije one biti, ali većina njih ne zna.

⁴⁸ A ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, jer ti si pred Našim očima; i veličaj i hvali Gospodara svoga kad ustaješ, ⁴⁹ i noću Ga veličaj i kad se zvijezde gube.

53. En-Nedžm - Zvijezda

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ Tako Mi zvijezde kad zapada, ² vaš drug nije s Pravog puta skrenuo i nije zalutao! ³ On ne govori po hiru svome. ⁴ To je samo Objava koja mu se obznanjuje. ⁵ Uči ga jedan velikih moći; ⁶ snažni, koji se uspravio u liku svome ⁷ na obzoru najvišem. ⁸ Zatim se približio, pa nadnio ⁹ blizu koliko dva luka ili bliže ¹⁰ i objavio robu Njegovu ono što je objavio. ¹¹ Srce nije poreklo ono što je video. ¹² Pa zašto se prepirete s njim o onom što je video? ¹³ On ga je i drugi put video. ¹⁴ Kod Sidretu-l-Muntehaa,

¹⁵ gdje je džennetsko utočište. ¹⁶ Kad je Sidru prekrilo ono što ju je prekrilo, ¹⁷ pogled mu nije skrenuo i nije prekoračio. ¹⁸ Vidio je najveličanstvenije znakove svoga Gospodara.

¹⁹ Vidjeste li Lata i Uzzaa?! ²⁰ I Menata, trećeg, posljednjeg od njih?! ²¹ Zar za vas da su sinovi, a za Njega kćeri?! ²² To bi tada bila podjela nepravedna. ²³ To su samo imena koja ste im vi i preci vaši nadjenuli; Allah o njima nikakav dokaz nije poslao; oni se povode samo za pretpostavkama i onim za čim duše žude, a već im dođe od Gospodara njihova Uputa. ²⁴ I zar da čovjek sve što poželi dobije?! ²⁵ Pa, Allahu pripada i prvi i drugi svijet.

²⁶ A koliko na nebesima ima meleka čije zauzimanje nikome neće biti od koristi sve dok Allah to ne dozvoli onome kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan. ²⁷ Oni koji ne vjeruju u ahiret nazivaju meleke imenima ženskim. ²⁸ A o tome ništa ne znaju, slijede samo pretpostavke, a pretpostavka Istini baš nimalo ne koristi. ²⁹ Pa, ti se okani onoga ko se od Opomene Naše okrenuo i koji samo život dunjalučki želi. ³⁰ To je vrhunac njihova znanja – Gospodar tvoj najbolje zna one koji su skrenuli s Njegova puta i On najbolje zna one koji su na Pravom putu.

³¹ Allahovo je sve što je na nebesima i što je na Zemlji, da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro, ³² one koji se klone velikih grijeha i razvrata, a one bezazlene On će oprostiti, jer Gospodar tvoj, zaista, neizmjerno prašta, On najbolje zna sve o vama, otkad vas je stvorio od zemlje i od kad ste bili zameci u utrobama majki vaših; zato se ne hvališite bezgriješnošću – On najbolje zna ko se grijeha čuva.

³³ Šta misliš o onome ko se okrenuo, ³⁴ i malo udijelio, a onda posve prestao udjeljivati? ³⁵ Zar on ima znanje o onome što je čulima nedokučivo, pa vidi?! ³⁶ Zar on nije obaviješten

o onom što se nalazi u listovima Musaovim³⁷ i Ibrahimovim – koji je obaveze potpuno ispunjavao –³⁸ da ni jedan griješnik tuđe grijeha neće nositi,³⁹ i da je čovjekovo samo ono što sam uradi,⁴⁰ i da će trud njegov sigurno primijećen biti,⁴¹ i da će prema njemu u potpunosti nagrađen ili kažnjen biti.⁴² I da će se Gospodaru tvome ponovno vratiti,⁴³ i da On na smijeh i na plač navodi,⁴⁴ i da On usmrćuje i oživljava,⁴⁵ i da On par, muško i žensko, stvara⁴⁶ od kapi sjemena kad se izbací,⁴⁷ i da će ih On ponovno oziviti,⁴⁸ i da On daje bogatstvo i moć da stječu,⁴⁹ i da je On Sirijusa Gospodar,

⁵⁰ i da je On drevni narod Ad uništio,⁵¹ i Semud, i da nikog nije poštedio,⁵² i još prije Nuhov narod, koji je najokrutniji i najobjesniji bio,⁵³ i prevrnuta naselja On je na zemlju sručio,⁵⁴ i snašlo ih je ono što ih je snašlo.⁵⁵ Pa, u koju blagodat Gospodara svoga ti još sumnjaš?

⁵⁶ Ovo je upozoritelj iz reda prijašnjih upozoritelja:⁵⁷ Bliski čas se približava,⁵⁸ osim Allaha niko ga ne može otkriti, niti otkloniti!⁵⁹ Pa zar se ovom govoru iščuđavate,⁶⁰ i smijete se, a ne plaćete,⁶¹ okrećući se od njega nehajno?!⁶² Zato, na sedždu Allahu padajte i Njemu ibadet činite.

54. El-Kamer - Mjesec

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio! ² A oni, uvijek kada vide znak, okreću se i govore: “Magija prolazna!” ³ Oni ne vjeruju i povode se za hirovima svojim, a sve će kod svoga cilja skončati. ⁴ I došle su im vijesti u kojima je ono što treba da ih odvrti –⁵ mudrost savršena – pa kako upozoritelji takvima mogu koristiti?!⁶ Zato se okreni od njih! Na Dan kad ih glasnik

pozove na nešto užasno,⁷ oni će oborenih pogleda iz grobova izlaziti, kao skakavci rasuti,⁸ žureći ka glasniku. A nevjernici će govoriti: "Ovo je težak dan."

⁹ Poricao je Nuhov narod prije njih, pa su roba Našeg u laž utjerivali govoreći: "Luđak!" – i Nuh je odbijen bio.¹⁰ I on je Gospodara svoga zamolio: "Ja sam pobijeđen, pa Ti pomozi!"¹¹ I Mi smo kapije nebeske pootvarali vodi koja je neprestano lila,¹² i učinili da iz zemlje izvori provriju, i vode su se sastale po onome što je već bilo određeno,¹³ a njega smo nosili na lađi od dasaka i klinova sagrađenoj,¹⁴ koja je plovila pred Našim očima, a nagrada je to bila za onoga koji je porican bio.¹⁵ I Mi to ostavismo kao znak – pa ima li ikoga ko bi se prisjetio?¹⁶ O, kakva je bila kazna Moja i pomoć upozoriteljima Mojim!¹⁷ A Mi smo Kur'an lahkim za opomenu učinili, pa ima li ikoga ko bi se prisjetio?

¹⁸ Poricao je Ad, pa kakva je bila kazna Moja i pomoć upozoriteljima Mojim!¹⁹ Jednog kobnog dana poslali smo na njih leden vjetar koji je neprestano puhao²⁰ i ljude dizao kao da su palmina stabla iščupana,²¹ i kakve su bile kazne Moje i pomoć upozoriteljima Mojim!²² A Mi smo Kur'an olakšali kao opomenu, pa ima li koga ko bi se prisjetio?

²³ I Semud je upozoritelje poricao.²⁴ "Zar da slijedimo jednog od nas!", govorili su. "Tada bismo, uistinu, bili u zabludi i muci.

²⁵ Zar baš njemu, između nas, da bude poslana Objava?! Ne, on je lažljivac oholi!"²⁶ "Saznat će oni sutra ko je lažljivac oholi!

²⁷ Mi ćemo poslati kamilu da bismo ih iskušali, pa isčekuj šta će im se desiti i strpljiv budi.²⁸ I upozori ih da će se voda između njih i nje dijeliti, svakom obroku pristupit će onaj čiji je red!"²⁹

²⁹ Ali, oni pozvaše jednog od svojih, pa se on spremi i prekla je.³⁰ O, kakva je samo bila kazna Moja i pomoć upozoriteljima

Mojim! ³¹ Mi poslasmo na njih jedan jedini krik i oni postadoše poput zdrobljenog suhog lišća. ³² A Mi smo Kur'an olakšali za opomenu, pa ima li ikoga ko bi se prisjetio?

³³ Narod Lutov poricao je upozoritelje i upozorenja. ³⁴ Na njih vjetar, pun pjeska, poslasmo, samo ne na Lutovu porodicu, nju u svitanje spasismo ³⁵ iz milosti Naše. Eto, tako Mi nagrađujemo one koji zahvaljuju. ³⁶ A on im je bio prijetio silom Našom, ali su oni u upozoritelje i upozorenja sumnjali. ³⁷ Oni su od njega goste njegove tražili, pa smo ih Mi oslijepili: "Iskusite kaznu Moju i upozorenja Moja!" ³⁸ A rano izjutra stiže ih kazna neprekidna. ³⁹ "Iskusite kaznu Moju i upozorenja Moja!" ⁴⁰ A Mi smo Kur'an olakšali za opomenu, pa ima li ikoga ko bi se prisjetio?!

⁴¹ I faraonovoj porodici upozoritelji i upozorenja dolaziše, ⁴² ali oni porekoše sve znakove Naše, pa ih Mi kaznismo onako kako kažnjava Silni i Apsolutno Moćni.

⁴³ Da li su nevjernici vaši bolji od njih ili vi u knjigama nebeskim imate kakvu garanciju?! ⁴⁴ Zar ovi da govore: "Mi smo skup nepobjedivi!" ⁴⁵ Skup će, sigurno, poražen biti, a oni će se u bijeg dati! ⁴⁶ Međutim, Čas oživljena im je rok, a Čas oživljena je užasniji i gorči. ⁴⁷ Prestupnici su, doista, u zabludi i patnji bili, i bit će ⁴⁸ na Dan kada budu u Vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: "Iskusite dodir Ognja!"

⁴⁹ Mi, doista, sve s određenjem stvaramo ⁵⁰ i naređenje Naše samo je jedna riječ – sve bude u tren oka. ⁵¹ A Mi smo već vama slične uništili, pa ima li ikoga ko bi se prisjetio?! ⁵² I sve što su uradili u listovima je, ⁵³ i sve, i malo i veliko, u retke je stavljeno. ⁵⁴ Oni koji su se Allaha bojali bit će u džennetskim baščama i pored rijeka, ⁵⁵ na mjestu Istine, kod Vladara Apsolutno Moćnoga.

55. Er-Rahman - Svemilosni

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Svemilosni ² poučava Kur’anu, ³ stvara čovjeka, ⁴ uči ga izgovoru. ⁵ Sunce i Mjesec po tačno određenom proračunu plove, ⁶ i zvijezde i drveće sedždu čine, ⁷ a nebo je digao. I postavio je Mjerilo ⁸ da ne prelazite granice pravde, ⁹ i pravo mjerite i na tereziji ne zakidajte!

¹⁰ A Zemlju je za stvorena razastro, ¹¹ na njoj ima voća i palmi s plodom u čaškama, ¹² i žita s pljevom i lišćem na stabljikama, ¹³ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ¹⁴ On je čovjeka od sasušene ilovače, kao što je grnčarija, stvorio, ¹⁵ a džine od plamena vatre – ¹⁶ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ¹⁷ Gospodar dva istoka i dva zapada – ¹⁸ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ¹⁹ Pustio je dva mora da se susreću, ²⁰ između njih je pregrada i ona se ne miješaju – ²¹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ²² Iz njih se vadi biser i merdžan – ²³ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ²⁴ Njegove su i lađe koje se kao brda visoko po moru uzdižu – ²⁵ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

²⁶ Sve što je na njoj – Zemlji prolazno je, ²⁷ a ostaje Lice tvoga Gospodara, Veličanstveno i Plemenito, ²⁸ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ²⁹ Njemu se mole oni koji su na nebesima i na Zemlji; svakog časa On se zanima nečim, ³⁰ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

³¹ Pozabavit ćemo se vama, o ljudi i džini! ³² Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ³³ O družine džina i ljudi, ako možete kroz slojeve nebesa i Zemlje prodrijeti, prodrite! Moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć! ³⁴ Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! ³⁵ Na vas će se ognjeni plamen i

rastopljen mjesec prolivati, i vi se nećete moći odbraniti,³⁶ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

³⁷ A kad se nebo razdvoji i postane ružičaste boje kao rastopljeno ulje,³⁸ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

³⁹ Taj dan ljudi i džini za grijeha svoje neće biti pitani,⁴⁰ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁴¹ A prestupnici će se po biljezima svojim poznati, pa će za kose i za noge ščepani biti –⁴² pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁴³ Evo, ovo je Džehennem, koji su prestupnici poricali!

⁴⁴ Između vatre i uzavrele vode oni će kružiti –⁴⁵ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁴⁶ A onome ko se bude bojao stajanja pred svojim Gospodarom pripast će dva perivoja –⁴⁷ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁴⁸ – puna stabala granatih –⁴⁹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁵⁰ U njima su dva izvora koja teku –⁵¹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁵² U njima će od svakog voća po dvije vrste biti –⁵³ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁵⁴ Naslonjeni bit će na postelje čije će postave od kadife biti, a plodovi u oba perivoja nadohvat ruke će stajati –⁵⁵ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁵⁶ U njima će biti one koje preda se gledaju, one koje, prije njih, ni čovjek ni džin nije dodirnuo –⁵⁷ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁵⁸ Kao da su one dragulj i merdžan –⁵⁹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁶⁰ Zar za dobro učinjeno djelo nagrada može biti nešto drugo do dobro?!

⁶¹ – pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁶² Osim ta dva, bit će još dva manje vrijedna perivoja –⁶³ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁶⁴ – tamnozelena,

⁶⁵ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!

⁶⁶ U njima su dva izvora šikljajuća –⁶⁷ pa, koju blagodat Gospodara svoga

poričete?!⁶⁸ U njima će biti voća i palmi i šipaka –⁶⁹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!⁷⁰ U njima će biti ljepotica naravi divnih –⁷¹ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! –⁷² hurija u šatorima skrivenih –⁷³ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! –⁷⁴ koje prije njih ni čovjek ni džin nije dodirnuo –⁷⁵ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!⁷⁶ Oni će biti naslonjeni, na prekrivačima zelenim i čilimima čudesno ukrašenim i lijepim –⁷⁷ pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?!⁷⁸ Neka je uzvišeno ime Gospodara tvoga, Veličanstvenog i Plemenitog!

56. El-Vakića - Neizbježni događaj

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kada se Neizbježni događaj zbije, ² događanju njegovom nema poništenja, ³ neke će poniziti, a neke uzvisiti. ⁴ Kad se Zemlja jako potrese ⁵ i brda se u komadiće zdrobe, ⁶ i postanu prašina razasuta, ⁷ vas će tri vrste biti:

⁸ oni zdesna – šta će biti s onim zdesna?! - ⁹ i oni slijeva – šta će biti s onim slijeva?! - ¹⁰ i oni koji prednjače – oni će prednjačiti! - ¹¹ To su oni bliski, ¹² u džennetskim baščama naslada bit će. ¹³ Bit će ih mnogo iz prvih, ¹⁴ a malo iz zadnjih, ¹⁵ na divanima izvezenim, ¹⁶ jedni prema drugima na njima će naslonjeni biti; ¹⁷ služit će ih vječno mladi dječaci, ¹⁸ sa čašama i ibricima, i peharom punim pića iz izvora tekućeg ¹⁹ od koga ih glava neće boljeti i zbog koga neće pamet izgubiti, ²⁰ i voćem koje će sami birati, ²¹ i mesom ptičijim kakvo budu željeli. ²² U njima će biti i hurije očiju krupnih, ²³ slične biseru u školjkama skrivenom, ²⁴ kao nagrada za ono što su činili. ²⁵ U njima neće

slušati prazne besjede, ni govor grijesni,²⁶ nego samo riječi:
"Selam, selam!"

²⁷ A oni s desne strane – šta će biti s onim s desne strane?!

²⁸ Bit će među lotosovim drvećem bez bodlji,²⁹ i među drvećem akacije plodovima nanizanim,³⁰ i u hladovini prostranoj,³¹ pored vode tekuće³² i usred voća svakovrsnog³³ koje će uvijek imati i koje neće zabranjeno biti³⁴ i na posteljama uzdignutim.
³⁵ Stvaranje njihovo, zaista, ćemo obnoviti,³⁶ i djevicama ih učiniti,³⁷ te onim koje se umiljavaju muževima svojim i godina istih³⁸ za one s desne strane.³⁹ Bit će ih mnogo iz prvih,⁴⁰ a mnogo iz kasnijih.

⁴¹ A oni s lijeve strane – šta je s onima s lijeve strane?!

⁴² Oni će biti u vrelom dašku vatre i vodi ključaloj,⁴³ i u sjeni dima mrkog,⁴⁴ u kojoj neće biti svježine ni bilo kakve ugodnosti.
⁴⁵ Oni su prije toga raskošnim životom živjeli⁴⁶ i uporno teške grijeha činili⁴⁷ i govorili: "Zar kad umremo i prašina i kosti budemo – zar ćemo, zbilja, biti oživljeni;⁴⁸ zar i drevni naši preci?!"
⁴⁹ Reci: "I drevni i kasniji,⁵⁰ u određeno vrijeme, i u Dan određeni bit će sakupljeni.⁵¹ Zatim ćete vi, o zabludjeli, koji poričete oživljavanje,⁵² sigurno, s drveta zekkum jesti,⁵³ i njime ćete trbuhe puniti,⁵⁴ pa zatim na to vodu ključalu piti,⁵⁵ poput kamila koje ne mogu žeđ ugasiti."⁵⁶ To će im na Dan polaganja računa ugošćenje biti!

⁵⁷ Mi smo vas stvorili – pa zašto ne povjerujete?⁵⁸ Šta mislite: da li sjemenu koje ubacujete⁵⁹ vi oblik dajete ili mu Mi oblik dajemo?⁶⁰ Mi određujemo kad će ko od vas umrijeti i niko Nas ne može spriječiti⁶¹ da likove vaše izmijenimo i da vas iznova u likovima koje vi ne poznajete stvorimo.⁶² Poznato vam je kako ste prvi put stvoreni, pa zašto se ne urazumite?⁶³ Šta mislite: šta biva s onim što posijete?⁶⁴ Da li vi dajete da to niče ili Mi

da to niče dajemo? ⁶⁵ Ako hoćemo, možemo ga u suho rastinje pretvoriti, pa biste se snebivali: ⁶⁶ "Mi smo, doista, oštećeni, ⁶⁷ čak smo svega lišeni!" ⁶⁸ Šta mislite: vodu koju pijete – ⁶⁹ da li je vi iz oblaka spuštate ili Mi da se ona spušta dajemo? ⁷⁰ Ako hoćemo, možemo je slanom učiniti – pa zašto niste zahvalni? ⁷¹ Šta mislite: vatru koju palite – ⁷² da li drvo za nju vi stvarate ili to Mi stvaramo? ⁷³ Mi činimo da ona podsjeća i da bude korisna putnicima kada konaće; ⁷⁴ zato slavi i veličaj ime Gospodara svoga Veličanstvenog!

⁷⁵ I kunem se mjestima postepenog spuštanja Kur'ana, ⁷⁶ a to je, da znate, zakletva velika! ⁷⁷ On je, zaista, Kur'an plemeniti ⁷⁸ u Knjizi brižljivo čuvanoj. ⁷⁹ Dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti! ⁸⁰ On je objava od Gospodara svjetova, ⁸¹ pa kako ovaj govor omalovažavate, ⁸² i umjesto zahvalnosti što vam je opskrba darovana, vi u njega ne vjerujete?

⁸³ A zašto vi, kad duša do guše dopre, ⁸⁴ i kad vi budete tada gledali – ⁸⁵ a Mi smo mu bliži od vas, ali vi ne vidite – ⁸⁶ zašto je onda, ako račun nećete polagati, ⁸⁷ ne povratite, ako istinu govorite? ⁸⁸ I ako bude jedan od onih koji su Allahu bliski – ⁸⁹ udobnost i opskrba lijepa i džennetske blagodati pripast će njemu! ⁹⁰ A ako bude jedan od onih koji su s desne strane, ⁹¹ pa, selam tebi od onih s desne strane! ⁹² A ako bude jedan od onih koji su poricali i u zabludi ostali, ⁹³ pa, ključalom vodom bit će ugošćen ⁹⁴ i u Ognju pržen. ⁹⁵ Sušta je istina, zbilja, sve ovo! ⁹⁶ Pa, slavi i veličaj ime Gospodara svoga Veličanstvenog!

57. El-Hadid - Gvožđe

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Allaha slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, i On je Silni i Mudri. ² Njegova je vlast na nebesima i na Zemlji; On život i smrt daje, i On nad svime ima moć. ³ On je Prvi i Posljednji, i nad svime Dominantni i u bit svega Pronicljivi; i On zna sve! ⁴ On je Onaj Koji je i nebesa i Zemlju za šest Dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio; On zna šta u zemlju ulazi i šta iz nje izlazi i šta s neba silazi i šta se prema njemu diže, On je s vama gdje god bili, i sve što radite Allah vidi. ⁵ Njegova je vlast na nebesima i na Zemlji, i Allahu će se sve vratiti! ⁶ On uvodi noć u dan i dan u noć, i On zna što se u grudima skriva.

⁷ Vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i udjelujte iz onoga što vam je dao da naslijedite, jer one od vas koji budu vjerovali i udjeljivali čeka nagrada velika. ⁸ Kako da ne vjerujete u Allaha, a Poslanik vas zove da vjerujete u Gospodara svoga – a On je od vas već zavjet uzeo – ako ste vjernici. ⁹ On robu Svome objavljuje jasne ajete da bi vas iz tmina na svjetlo izveo – a Allah je, uistinu, prema vama milosrdan i milostiv. ¹⁰ I kako da ne trošite na Allahovu putu, a Allahu pripada nasljedstvo nebesa i Zemlje?! Nisu jednaki oni među vama koji su davali priloge prije pobjede i lično se borili – oni su na višem stupnju od onih koji su poslije davali priloge i lično se borili, a Allah svima obecava nagradu najljepšu; Allah u potpunosti zna ono što radite.

¹¹ Ko je taj ko će Allahu lijep zajam dati da bi mu ga On mnogostruko vratio, a uz to će on i nagradu divnu imati? ¹² Na Dan kad budeš vidio kako se pred vjernicima i vjernicama, i s desne strane njihove, svjetlo njihovo bude kretalo: “Blago

vama danas: džennetske bašće, kroz koje teku rijeke, u kojima ćete vječno boraviti – to je veliki uspjeh!”¹³ Na Dan kada će licemjeri i licemjerke vjernicima govoriti: “Pričekajte nas da se svjetлом vašim poslužimo!” “Vratite se natrag pa drugo svjetlo potražite?”, bit će rečeno. I između njih će pregrada postavljena biti koja će vrata imati; unutar nje bit će milost, a izvan nje patnja.¹⁴ “Zar nismo s vama bili?”, dozivat će ih. “Jeste”, odgovorit će, “ali ste sami sebe zaveli i iščekivali ste i sumnjali ste, i puste želje su vas zavaravale, dok nije došla Allahova odredba, i obmanitelj – šejtan vas o Allahu obmanuo.¹⁵ Nikakva otkupnina danas od vas neće primljena biti, a ni od onih koji nisu vjerovali; Vatra će biti prebivalište vaše, ona vam baš odgovara, a užasno je ona krajnje odredište!”

¹⁶ Zar nije vrijeme da se onima koji vjeruju srca smekšaju zbog spomena Allaha i Istine koja se objavljuje i da oni ne budu kao oni kojima je još davno data Knjiga, pa su srca njihova, zato što je proteklo mnogo vremena, postala nemilosrdna i mnogi su od njih buntovni.¹⁷ Znajte da Allah daje život već mrtvoj zemlji! Mi vam objasnimo ajete i znakove da biste razumjeli.

¹⁸ Onima koji milostinju i zekat budu udjeljivali i onima koje je budu udjeljivale, i koji drage volje Allahu zajam budu davali – mnogostruko će se vratiti i njih čeka nagrada divna.¹⁹ A oni koji vjeruju u Allaha i Njegove poslanike – to su oni koji srcem u potpunosti vjeruju! A šehidima – u njihova Gospodara pripada njihova nagrada i svjetlo njihovo! A oni koji ne vjeruju i Naše ajete i znakove poriču, to su oni koji pripadaju Vatri!

²⁰ Znajte da je dunjalučki život igra, i zabava, i gizdanje, i međusobno hvalisanje, i nadmetanje u mnoštvu imetka i djece! On je nalik kiši, i bilje od nje sijače zadivi, i ono potom, nakon kiše, uzbuja, ali ga zatim vidiš požutjela i potom sasušeno biva.

Na ahiretu patnja teška je, a ima i oprost Allahov i zadovoljstvo. A šta je dunjalučki život doli uživanje varljivo! ²¹ Nadmećite se da u Gospodara svoga zaslužite oprost i Džennet, prostran koliko su nebo i Zemlja prostrani, i pripremljen za one koji u Allaha i poslanike Njegove vjeruju. To je Allahovo obilje koje će dati onome kome On hoće; a Allah je posjednik obilja velikog.

²² Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi – to je Allahu, uistinu, lahko – ²³ da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On dadne. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce, ²⁴ koji škrtare i traže da i ljudi škti budu. A onaj ko neće da udjeljuje – pa, Allah je, uistinu, Neovisni i Hvaljeni.

²⁵ Mi smo izaslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i Mjerilo – pravdu slali da bi ljudi pravedno postupali, a gvožđe smo stvorili, u kome je velika snaga i koje ljudima koristi, a da bi Allah znao one koji pomažu Njega i poslanike Njegove iako ih i ne vide. Allah je, uistinu, moćan i silan.

²⁶ Mi smo Nuha i Ibrahima poslali, i nekima od potomaka njihovih objavu i vjerovjesništvo dali; neki su od potomaka njihovih na Pravom putu, a mnogi od njih su buntovnici.

²⁷ Zatim smo, njihovim tragovima, jednog za drugim poslanike Naše slali, dok nismo Isaa, sina Merjemina, poslali. Njemu smo Indžil dali i učinili da u srcima sljedbenika njegovih blagost i samilost budu. A isposništvo su oni sami kao novotariju uveli u želji za Allahovim zadovoljstvom – Mi im ga nismo propisali; već smo im propisali traganje za Allahovim zadovoljstvom, ali oni o njemu nisu vodili brigu onako kako bi trebalo, pa čemo one među njima koji budu ispravno vjerovali nagraditi, a mnogi od njih su buntovnici.

²⁸ O vi koji vjerujete, Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte. On će vam dvostruku milost Svoju darovati, i dat će vam svjetlo pomoću kojeg čete ići i oprostiti će vam, a Allah je Oprostitelj grijeha i milostiv je. ²⁹ I neka sljedbenici Knjige znaju da oni nikakvu Allahovu blagodat neće dobiti, jer je blagodat samo u Allahovoј ruci – daje je onome kome On hoće; a Allah je posjednik obilja velikog.

58. El-Mudžadele - Rasprava

S imenom Allaha, Svetimog, Milostivog!

¹ Allah je čuo riječi one koja se s tobom o mužu svome raspravljava i Allahu se jadala, a Allah čuje razgovor vaš međusobni. Allah je, uistinu, Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve vidi.

² Oni od vas koji ženama svojim reknu da su im leđa njihova poput leđa njihovih majki, a one nisu majke njihove – majke njihove su samo one koje su ih rodile, oni, zaista, govore strašne riječi i neistinu – a Allah je zbilja Onaj Koji grijeha poništava i oprašta. ³ Oni koji ženama svojim reknu da su im leđa njihova poput leđa njihovih majki, a onda se povrate u onome što su rekli, dužni su, prije nego što jedni drugo dodirnu, jednog roba ropstva osloboditi. To je ono čime se opominjete – a Allah u potpunosti zna šta vi radite. ⁴ Onaj koji ne nađe, dužan je dva mjeseca uzastopce postiti prije nego jedno drugo dodirnu. A onaj ko ne može, dužan je šezdeset siromaha nahraniti, zato da biste potvrdili da u Allaha i Poslanika Njegova vjerujete – to su Allahovi propisi. A nevjernike čeka kazna bolna.

⁵ Doista, oni koji se suprotstavljaju Allahu i Poslaniku Njegovu bit će odbačeni i poniženi, kao što su bili odbačeni i poniženi i oni prije njih. A Mi smo objavili jasne ajete i znakove,

a nevjernike čeka ponižavajuća patnja⁶ na Dan kad ih Allah sve oživi, pa ih obavijesti o onom šta su radili; Allah je o tome račun sveo, a oni su to zaboravili – Allah je svemu svjedok.

⁷ Zar ne znaš da Allah zna sve što je na nebesima i što je na Zemlji?! Nema tajnih razgovora među trojicom, a da On nije četvrti, niti među petoricom, a da On nije šesti, ni kad ih je manje, ni kad ih je više, a da On nije s njima gdje god oni bili; On će ih na Kijametskom danu obavijestiti o onom što su radili. Allah, zaista, sve dobro zna.⁸ Ne vidje li one kojima je zabranjeno da se sašaptavaju kako se zatim vraćaju onome što im je zabranjeno i sašaptavaju se o grijehu, neprijateljstvu i neposlušnosti prema Poslaniku?! A kad ti dolaze, pozdravljuju te onako kako te Allah nikad nije pozdravio, i među sobom govore: “Trebalo bi da nas Allah već jednom kazni za ono što govorimo!” Dovoljan će im biti Džehennem! U njemu će gorjeti, a užasno je to krajnje odredište!

⁹ O vi koji vjerujete, kada se među sobom došaptavate, ne došaptavajte se o grijehu, neprijateljstvu i neposlušnosti prema Poslaniku, već se došaptavajte o dobročinstvu i bogobojaznosti, i bojte se Allaha, pred Kojim ćete okupljeni biti.¹⁰ Takvo sašaptavanje posao je šejtanski, da bi rastužio one koji vjeruju, a to ne može njima nimalo nauditi, osim ako to Allah dopusti. A vjernici neka se samo u Allaha pouzdaju!

¹¹ O vi koji vjerujete, kad vam se kaže: “Načinite mjesta drugima tamo gdje se sjedi.”, vi načinite, pa i vama će Allah mjesto načiniti; a kad vam se rekne: “Dignite se.”, vi se dignite, i Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. A Allah u potpunosti zna ono što radite.

¹² O vi koji vjerujete, kad hoćete da se s Poslanikom sašaptavate, prije toga sadaku udijelite. To je za vas bolje i čistije.

A ako ne nađete ništa – pa, Allah je, zaista, Oprostitelj grijeha, Milostivi.¹³ Zar vas je strah da prije razgovora svoga sadaku udijelite?! A ako ne udijelite i Allah vam oprosti, onda namaz obavljajte i zekat dajite i budite pokorni Allahu i Poslaniku Njegovu! Allah u potpunosti zna ono što vi radite.

¹⁴ Zar ti ne vidje one koji za prijatelje i zaštitnike uzimaju ljude na koje se Allah rasrdio?! Oni nisu ni vaši ni njihovi, i zaklinju se na laži, a oni znaju.¹⁵ Allah je njima pripremio žestoku patnju, a zaista je ružno ono što rade.¹⁶ Uzeli su svoje zakletve štitom i odvraćaju od Allahova puta, pa im zato pripada ponižavajuća patnja.

¹⁷ Ni imeci njihovi, ni djeca njihova im nimalo neće pomoći kod Allaha, oni će biti stanovnici u Vatri, u njoj će vječno boraviti.¹⁸ Na Dan u koji će ih Allah sve oživjeti oni će se Njemu zaklinjati, kao što se vama zaklinju, misleći da će im to nešto koristiti. Oni su, doista, pravi lažljivci.¹⁹ Njima je ovladao šeitan i učinio da zaborave spominjati Allaha, oni su šeitanova stranka, a, zbilja, oni iz stranke šeitanove gubitnici su pravi.²⁰ Oni koji se suprotstavljaju Allahu i Poslaniku Njegovu bit će, sigurno, među onim najponiženijim.²¹ Allah je zapisao: "Ja i poslanici Moji sigurno ćemo pobijediti!" Allah je, zaista, moćan i silan.

²² Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i u ahiret vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, pa bili to očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca vjerovanje usadio i svjetлом Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni su zadovoljni Njime. Oni su Allahova

stranka, a, doista, Allahova su stranka oni koji će, sigurno, uspjeti.

59. El-Hašr - Progonstvo

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Allaha slavi i veliča sve što je na nebesima i što je na Zemlji, On je silan i mudar. ² On je Onaj Koji je prilikom prvog progonstva protjerao iz domova njihovih one sljedbenike Knjige koji nisu vjerovali. Vi niste mislili da će otići, a oni su mislili da će ih utvrde njihove od Allaha odbraniti, ali ih je Allah kaznio odakle se nisu nadali i On je u srca njihova strah ulio; vlastitim rukama i rukama vjernika svoje domove su rušili. Zato, uzmite iz toga pouku, o vi razboriti!

³ A da im Allah nije već bio propisao izgnanstvo, On bi ih drugoj patnji još na dunjaluku podvrgao! A njima na ahiretu pripada patnja u Vatri. ⁴ To je zato što su se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljali; a onaj ko se Allahu suprotstavlja – pa Allah, zaista, žestoko kažnjava. ⁵ To što ste neke palme posjekli ili ih, da uspravno stoje, ostavili – s Allahovim dopuštenjem ste učinili, i zato da On buntovnike ponizi.

⁶ A vi niste kasom tjerali konje ni kamile zbog onoga što je Allah od njih, kao plijen, darovao Poslaniku Svome, nego Allah prepušta vlast poslanicima Svojim nad onima nad kojima On hoće; Allah nad svime ima moć. ⁷ Pljen od stanovnika sela i gradova koji Allah Poslaniku Svome daruje pripada: Allahu i Poslaniku Njegovu, i bližnjima njegovim, i siročadi, i siromašnim, i putnicima namjernicima – da ne bi prelazio samo iz ruku u ruke bogataša vaših; ono što vam Poslanik da, to prihvate, a ono što vam zabrani – ostavite, i bojte se Allaha.

Allah, zaista, žestoko kažnjava.⁸ I siromašnim muhadžirima koji su iz svojih domova i iz posjeda svojih protjerani tragajući za Allahovim obiljem i zadovoljstvom, i Allahu i Poslaniku Njegovu pomažu, to su, zaista, iskreni.

⁹ A oni koji su prije njih Medinu nastanili i iman prihvatili, oni vole one koji im doseljavaju, i u grudima svojim nikakvu zavist, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju gramzivosti i tvrdičluka, oni će, sigurno, uspjeti.¹⁰ Oni koji poslije njih dolaze – govore: “Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, milosrdan i milostiv.”

¹¹ Zar ne vidje licemjere kako govore svojim prijateljima, sljedbenicima Knjige koji ne vjeruju: “Ako budete protjerani, mi ćemo, sigurno, s vama poći i kad se vas bude ticalo, nikada se nikome nećemo pokoriti; a ako budete napadnuti, sigurno ćemo vam u pomoć priteći.”, a Allah je svjedok da su oni, zaista, lašci.¹² Ako bi bili protjerani, oni ne bi s njima pošli; ako bi bili napadnuti, oni im ne bi u pomoć pritekli; a ako bi im u pomoć pritekli, sigurno bi pobegli i oni bi bez pomoći ostali.

¹³ Oni se više boje vas nego Allaha, zato što su oni ljudi koji ne shvataju.¹⁴ Samo u utvrđenim gradovima ili iza zidina oni se protiv vas smiju skupa boriti. Njihovo međusobno neprijateljstvo žestoko je. Ti misliš da su oni složni, međutim, srca su njihova razjedinjena, zato što su to ljudi koji ne razumiju.

¹⁵ Slični su onima koji su, tu nedavno, svu pogubnost postupaka svojih iskusili – njih čeka patnja bolna.¹⁶ Slični su šeitanu kad kaže čovjeku: “Budi nevjernik!”, pa kad postane nevjernik, on onda rekne: “Ja više nemam ništa s tobom; ja se,

zaista, Allaha, Gospodara svjetova bojim.”¹⁷ Obojicu ih, na kraju, čeka Vatra, u kojoj će vječno boraviti, a to će biti kazna za sve zulumćare.

¹⁸ O vi koji vjerujete, Allaha se bojte, i neka svaki čovjek gleda šta je za sutra pripremio, i Allaha se bojte. Allah, zaista, u potpunosti zna ono što radite.¹⁹ I ne budite kao oni koji su zaboravili Allaha, pa je On učinio da sami sebe zaborave; oni su baš buntovnici.²⁰ Nisu jednaki stanovnici Džehennema i stanovnici Dženneta; stanovnici Dženneta baš su uspješni.

²¹ Da ovaj Kur’an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili.

²² On je Allah, osim Kojeg nema drugog boga, poznavatelj onog što je čulima nedokučivo, a i onog što je pojavno, Sistemlosni, Milostivi.²³ On je Allah, osim Kojeg nema drugog boga, Vladar, Blagoslovljeni i Štovani, Savršeni – Onaj Koji je bez nedostataka, Onaj Koji pruža sigurnost, Onaj Koji nad svim bdije, Silni, Uzvišeni, Gordi. Slavljen i Uzvišen je Allah od onoga što mu pridružuju!²⁴ On je Allah, Kreator, Tvorac, Oblikovatelj, On ima najljepša imena. Njega slavi i veliča sve što je na nebesima i na Zemlji, On je Silni i Mudri.

60. El-Mumtehine - Provjerena

S imenom Allaha, Sistemlosnog, Milostivog!

¹ O vi koji vjerujete! Ne uzimajte Moje neprijatelje i svoje neprijatelje za prisne prijatelje ljubav im darivajući, a oni poriču Istinu koja došla je vama, i izgone Poslanika i vas zato što vjerujete u Allaha, vašega Gospodara, ako ste već izišli radi džihada na putu Mojemu i tražeći zadovoljstvo Moje. Vi njima

ljubav tajno iskazujete, a Ja najbolje znam šta vi skrivate i šta obznanjujete. A ko to od vas bude činio, pa – taj je zalutao s Pravog puta.² Ako vas se oni domognu, bit će neprijatelji vaši i pružit će prema vama, u zloj namjeri, ruke svoje i jezike svoje, i poželjet će da uznevjerujete.³ Ni rodbina vaša ni djeca vaša neće vam biti od koristi, na Kijametskom danu On će vas razdvojiti. Allah dobro vidi ono što radite.

⁴ Imali ste dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: "Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo i neprijateljstvo i mržnja između nas i vas stalno će se javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!", ali ne i u Ibrahimovim riječima ocu svome: "Ja ču za tebe moliti oprost, ali te ne mogu od Allaha odbraniti. Gospodaru naš, na Tebe se oslanjam, Tebi se obraćamo i kod Tebe je krajnje odredište.

⁵ Gospodaru naš, ne učini da budemo iskušenje onima koji ne vjeruju i oprosti nam, Gospodaru naš! Ti si, zaista, Silni i Mudri."

⁶ Bijahu oni vama dobar uzor – svakom onom ko se nada Allahu i Posljednjem danu. A svako onaj ko se okreće – pa, Allah je, zaista, Neovisni i Hvaljeni. ⁷ Allah će, sigurno, uspostaviti ljubav između vas i onih s kojima ste u neprijateljstvu; Allah je svemoćan, i Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

⁸ Allah vam ne zabranjuje da činite dobro i da budete pravedni prema onima koji nisu ratovali protiv vas zbog vjere i koji vas iz domova vaših nisu izgnali – Allah, zaista, voli one koji su pravični,⁹ ali vam zabranjuje da budete prisni s onima koji su ratovali protiv vas zbog vjere i koji su vas iz domova vaših izgnali i koji su pomogli da budete prognani. Oni koji su s njima prisni baš su zulumčari.

¹⁰ O vi koji vjerujete, kad vam vjernice kao muhadžirke dođu,

ispitajte ih; Allah najbolje zna kakvo je vjerovanje njihovo, pa ako se uvjerite da su vjernice, onda ih ne vraćajte nevjernicima; one njima nisu dopuštene, niti su oni njima dopušteni; a njima dajte ono što su potrošili. Nije vam grijeh da se njima ženite kad im vjenčane darove njihove date. U braku nevjernice ne zadržavajte! Tražite ono što ste potrošili, a neka i oni traže ono što su potrošili! To je Allahov sud, On sudi među vama, a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je.¹¹ A ako neka od žena vaših nevjernicima umakne, i ako vi poslije u borbi plijen zarobite, onda onima čije su žene umakle vjenčane darove koje su im dali namirite. I bojte se Allaha, u Koga vjerujete!

¹² O Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice da ti polože prisegu: da neće Allahu nikoga u obožavanju pridruživati, i da neće krasti, i da neće blud činiti, niti djecu svoju ubijati, i da neće muževima tuđu djecu podmetati, i da ti neće ni u čemu, što je dobro, poslušnost odbijati, ti prisegu njihovu prihvati i moli Allaha da im oprosti; Allah je, zaista, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

¹³ O vi koji vjerujete, ne uzimajte za prisne prijatelje i zaštitnike ljudi na koje se Allah rasrdio; oni su izgubili nadu da će bilo kakvu nagradu na ahiretu imati, isto kao što su nevjernici izgubili nadu u vezi s onim koji su u grobovima.

61. Es-Saff - Bojni red

S imenom Allaha, Svetog, Milostivog!

¹ Allaha slavi i veliča ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji; On je Silni i Mudri! ² O vi koji vjerujete, zašto govorite ono što ne činite?! ³ Kako je samo u Allaha prezreno da govorite

ono što ne činite! ⁴ Allah, zaista, voli one koji se na Njegovu putu bore u redovima kao da su zdanje utvrđeno.

⁵ Kada Musa reče narodu svome: “O narode moj, zašto me uz nemiravate, a dobro znate da sam vam ja Allahov poslanik!”, i kad oni skrenuše ustranu, Allah njihova srca skrenu, a Allah neće uputiti narod koji je buntovan.

⁶ A kada Isa, sin Merjemin, reče: “O sinovi Israилovi, ja sam vam Allahov poslanik, da vam potvrdim prije mene objavljeni Tevrat i da vam donesem radosnu vijest o poslaniku čije je ime Ahmed, koji će poslije mene doći.”, i kad im je donio jasne dokaze, oni rekoše: “Ovo je očita vradžbina!” ⁷ A ima li većeg zulumčara od onoga koji o Allahu laži iznosi dok se u islam poziva?! A Allah neće uputiti ljude zulumčare. ⁸ Oni žele utrnuti Allahovo svjetlo ustima svojim, a Allah će upotpuniti svjetlo Svoje, makar to mrzili nevjernici. ⁹ On je Onaj Koji je poslao Svog Poslanika s Uputom i Vjerom Istine da bi je uzdigao iznad svih vjera, makar to višebošći mrzili.

¹⁰ O vi koji vjerujete, hoćete li da vam ukažem na trgovinu koja će vas iz patnje bolne spasiti? ¹¹ U Allaha i Poslanika Njegova vjerujte i imecima svojim i životima svojim na Allahovu putu se borite – to vam je, da znate, bolje. ¹² On će vam grijeha vaše oprostiti i uvesti vas u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, i u divne dvorove u vrtovima Adna; to je uspjeh veliki. ¹³ A dat će vam i drugu blagodat koju volite: Allahovu pomoć i skoru pobjedu! Zato obraduj vjernike!

¹⁴ O vi koji vjerujete, budite pomagači Allahovi, kao što je rekao Isa, sin Merjemin, prisnim sljedbenicima: “Ko su moji pomagači u pozivanju Allahu?” Prisni sljedbenici odgovoriše: “Mi smo Allahovi pomagači!” Onda je jedna skupina iz potomaka Israillovih povjerovala, a druga skupina uznevjerovala! Pa smo

one koji su vjerovali protiv njihovih neprijatelja osnažili pa su postali nadmoćni.

62. El-Džumu‘a - Petak

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Allaha slavi i veliča sve što je na nebesima i ono što je na Zemlji, Vladara, Blagoslovljenoga i Štovanoga, Silnoga i Mudroga.

² On je nepismenima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, iako su prije bili u očitoj zabludi,³ i drugima koji im se još nisu priključili, On je Silni i Mudri.⁴ To je Allahova milost, koju On daje onome kome hoće – a Allah je posjednik obilja velikog.

⁵ Oni kojima je Tevrat da ga nose dat, pa ga potom ne nose, slični su magarcu koji knjige nosi. O, kako su loši oni koji Allahove ajete i znakove poriču! A Allah neće uputiti na Pravi put ljude zulumčare.⁶ Reci: “O jevreji, ako tvrdite da ste vi od svih ljudi jedini Allahovi miljenici, onda smrt poželite ako istinu govorite.”⁷ A zbog onoga što ruke njihove čine neće je nikad poželjeti; Allah dobro zna zulumčare.⁸ Reci: “Smrt od koje bježite zaista će vas stići. Zatim ćete Poznavatelju onoga što je čulima nedokučivo i onoga što je pojavno vraćeni biti i On će vas o onom što ste radili obavijestiti.”

⁹ O vi koji vjerujete, kad u petak na namaz budete pozvani, požurite na spominjanje Allaha i kupoprodaju ostavite, to vam je bolje, ako znate!¹⁰ A kad se namaz završi, onda se po zemlji razidite i za Allahovim dobrima tragajte i Allaha mnogo spominjite da biste uspjeli.¹¹ Ali, kad oni kakvu robu trgovacku ili zabavu ugledaju, pohrle joj i tebe ostave sama da stojiš. Reci:

“Ono što je u Allaha bolje je i od zabave i od trgovine. A Allah je Opskrbitelj najbolji.”

63. El-Munafikun - Licemjeri

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: “Mi svjedočimo da si ti, zaista, Allahov poslanik!”, i Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik, a Allah svjedoči i da su licemjeri pravi lašci. ² Oni su svoje zakletve kao štit uzeli, pa od Allahova puta odvraćaju. Ružno je, doista, kako postupaju. ³ To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju.

⁴ Kad ih pogledaš, njihov te izgled zadivljuje; a kad progovore, ti slušaš riječi njihove – međutim, oni su kao šuplji naslonjeni balvani i misle da je svaki povik protiv njih. Oni su pravi neprijatelji, pa ih se pričuvaj! Allah ih ubio, kuda se odmeću! ⁵ A kad im bude rečeno: “Dodite, Allahov Poslanik će moliti da vam se oprosti!”, oni glavama svojim tresu i vidiš ih kako nadmeno odbijaju. ⁶ Isto im je – molio ti oprost za njih ili ne molio, Allah im neće oprostiti. Allah, doista, neće na Pravi put uputiti narod koji je buntovan.

⁷ Oni govore: “Ne udjelujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika da bi ga napustili!” A riznice nebesa i Zemlje Allahove su, ali licemjeri ne shvataju. ⁸ Oni govore: “Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg!” A snaga je u Allaha i u Poslanika Njegova i u vjernika, ali licemjeri ne znaju.

⁹ O vi koji vjerujete, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od spominjanja Allaha. A oni koji to učine, pravi su gubitnici. ¹⁰ I udjelujte od onoga čime vas Mi opskrbljujemo

prije nego nekom od vas smrt dođe, pa da onda rekne: "Gospodaru moj, da me još samo kratko vrijeme zadržiš, pa da zekat udjelujem i da među čestitim budem!"¹¹ Allah sigurno neće ostaviti u životu nikoga kome smrt njegova dođe. Allah u potpunosti zna ono što vi radite.

64. Et-Tegabun - Međusobna obmana

S imenom Allaha, Svetog, Milostivog!

¹ Allaha slavi i veliča sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji. Njemu sva vlast i Njemu sva pohvala pripada; On nad svime ima moć! ² On je Onaj Koji vas stvara, pa ima među vama i nevjernika, a ima među vama i vjernika. Sve što vi radite Allah dobro vidi. ³ On je nebesa i Zemlju s Istinom stvorio i uobičio vas i likove vaše čini najljepšim, i kod Njega je konačno odredište. ⁴ On zna šta na nebesima i na Zemlji postoji i zna šta krijete i šta pokazujete! Allah dobro zna šta grudi kriju.

⁵ Nije li do vas doprla vijest o onima koji još davno nisu vjerovali, pa su kobnost postupka svoga iskusili – a još ih i kazna bolna čeka? ⁶ To je zato što su govorili, kad su im poslanici njihovi jasne dokaze donosili: "Zar da nas ljudi upućuju?" Pa nisu vjerovali i okretali su se; a Allahu nije niko potreban, Allah je neovisan i hvaljen!

⁷ Nevjernici misle da neće biti oživljeni. Reci: "Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa ćete o onom što ste radili, doista, biti obaviješteni!", a to je Allahu lako.

⁸ Zato, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i u Svjetlo koje objavljujemo, Allah u potpunosti zna ono što vi radite. ⁹ Na Dan kad vas On sakupi, na Dan zbora, to je Dan međusobne obmane. Ko bude vjerovao i dobra djela činio, On će mu prekriti loša

djela njegova i uvest će ga u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, u njima će vječno, zanavijek boraviti. To će uspjeh veliki biti! ¹⁰ A oni koji nisu vjerovali i koji su ajete i znakove Naše poricali, bit će stanovnici u Vatri; u njoj će vječno ostati, a to gdje će skončati bit će užasno mjesto.

¹¹ Nikakva nevolja ne pogađa osim s Allahovom dozvolom! A ko u Allaha vjeruje, On će uputiti njegovo srce, a Allah sve dobro zna. ¹² I pokoravajte se Allahu i Poslaniku Njegovu; a ako se okrenete, pa obaveza Našeg Poslanika je samo jasna obznana! ¹³ Samo je Allah Bog, i neka se vjernici samo na Allaha oslanjaju!

¹⁴ O vi koji vjerujete, među suprugama vašim i djecom vašom, doista, imate neprijatelja, pa ih se pričuvajte! A ako preko toga pređete i ne korite i oprostite, pa Allah je, zaista, Onaj Koji opravišta grijeha i milostiv je. ¹⁵ Imanja vaša i djeca vaša samo su iskušenje, a u Allaha je nagrada velika. ¹⁶ Pa Allaha se bojte koliko god možete, i slušajte i pokoravajte se i udjelujte za svoje dobro. A oni koji budu sačuvani gramzivosti i tvrdičluka, pa takvi su baš uspjeli. ¹⁷ A ako Allahu lijep zajam date, On će vam ga uvećati i oprostit će vam. Allah je Zahvalan i Onaj Koji ne žuri s kaznom. ¹⁸ Poznavatelj onoga što je čulima nedokučivo i onoga što je pojavno, Silni i Mudri.

65. Et-Talak - Razvod braka

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O Vjerovjesniče, kad htjednete žene pustiti, vi ih u vrijeme kad su čiste pustite, i brojte to vrijeme, i Allaha, Gospodara svoga, bojte se. Ne izgonite ih iz kuća njihovih, a ni one neka ne izlaze, osim ako očito sramno djelo učine. To su Allahove granice. Onaj koji Allahove propise krši, sam sebi je zulum učinio. Šta znaš,

Allah će, možda, poslije toga nešto novo odrediti?! ² Pa kada one ispune vrijeme svog čekanja, vi ih ili na lijep način zadržite ili se lijepo od njih konačno rastavite, i kao svjedočke dvojicu svojih pravednih ljudi uzmite, i svjedočenje radi Allaha obavite! To je savjet za onog koji u Allaha i u Posljednji dan vjeruje – a onome koji se Allaha boji, On će izlaz dati ³ i opskribit će ga odakle se i ne nada. A onome ko se na Allaha oslanja, On mu je dovoljan. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio.

⁴ A one žene vaše, koje su nadu u mjesecno pranje izgubile – ako sumnjate – one treba da čekaju tri mjeseca, a i one koje ga još nisu dobine! Vrijeme čekanja za trudne žene jeste porod. A onome ko se Allaha boji, On će u svemu lahkotu dati. ⁵ To je Allahov propis koji vam On objavljuje. A onome ko se bude Allaha bojao, On će loše postupke pokriti i još mu nagradu uvećati.

⁶ Njih ostavite da stanuju tamo gdje i vi stanujete, prema svojim mogućnostima, i ne činite im teškoće zato da biste na njih pritisak izvršili. Ako su trudne, snosite troškove njihovog izdržavanja sve dok se ne porode; a ako vam djecu doje, onda im dajte naknadu i sporazumite se međusobno na lijep način. A ako nastanu razmirice, neka mu onda druga doji dijete. ⁷ Neka imućan prema bogatstvu svome snosi trošak dojenja, a onaj koji je u oskudici, neka izdvaja prema tome koliko mu je Allah dao. Allah nikog ne zadužuje više nego što mu je dao; Allah će, sigurno, poslije tegobe olakšanje dati.

⁸ A koliko li samo naselja bi što se o zapovijed Gospodara svoga i Njegovih poslanika ogluši?! Pa smo s njima žestoko račun sveli i kaznili ih – a i kaznit ćemo ih – patnjom užasnom!

⁹ Oni su pogubnost postupaka svojih iskusili, a propast je

bila – i bit će – njihov kraj.¹⁰ Allah je za njih bolnu patnju pripremio; zato se bojte Allaha, o vi koji ste razumom obdareni, vi koji vjerujete! Allah vam je već spustio Opomenu¹¹ i poslao Poslanika, koji vam Allahove ajete jasne kazuje, da bi iz tmina na svjetlo izveo one koji vjeruju i dobra djela čine. A onoga koji bude u Allaha vjerovao i dobro činio, uvest će u džennetske bašće, kroz koje rijeke teku, u njima će vječno, zanavijek ostati; najljepšu opskrbu Allah mu je pripremio.

¹² Allah je sedam nebesa i isto toliko slojeva zemlje stvorio; Njegova odredba do svih njih dospijeva da biste vi znali da Allah nad svime ima moć i da Allah znanjem Svojim sve obuhvata!

66. Et-Tahrim - Zabrana

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ O Vjerovjesniče, zašto sebi zabranjuješ ono što ti je Allah dozvolio – želeti zadovoljstvo svojih supruga? A Allah je Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je. ² Allah vam je propisao kako da svoje zakletve iskupite; Allah je vaš Gospodar; On je Sveznajući i Mudri.

³ A kad Poslanik jednoj supruzi svojoj tajno govor povjeri, pa ga ona razglasiti, a Allah mu to obznaniti, on je upozna s nečim što je kazala, a nešto prešutti. Pa kad je on o tome obavijesti, ona upita: "Ko tebe o tome izvijesti?" On odgovori: "Izvijestio me je Sveznajući, Onaj Koji u potpunosti sve zna." ⁴ Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa, vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete. A ako se protiv njega udružite, pa, Allah je zaštitnik njegov, i Džibril, i čestiti vjernici; najposlijе, i svi meleki će mu podrška biti. ⁵ Ako vas on pusti, Gospodar njegov će mu dati, umjesto vas, bolje supruge; muslimanke, mu'minke,

pokorne Allahu, pokajnice, pobožne, koje poste, i udavane i djevice.

⁶ O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od Vatre, kojoj su ljudi i kamenje gorivo, o kojoj se meleki strogi i snažni brinu, koji se onome što im Allah zapovjedi ne opiru, i koji ono što im se naredi izvršavaju. ⁷ “O vi koji niste vjerovali, danas se ne pravdajte, bit ćete kažnjeni samo za ono što ste radili.”

⁸ O vi koji vjerujete, pokajte se čineći Allahu tevbu iskrenu, ne bi li Gospodar vaš loše postupke vaše izbrisao i da bi vas u džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, uveo, na Dan u kojem Allah neće poniziti Vjerovjesnika i one koji su zajedno s njim vjerovali; svjetlo njihovo ići će ispred njih, s njihove desne strane. “Gospodaru naš”, govorit će oni, “učini potpunim svjetlo naše i oprosti nam. Ti, doista, nad svime imaš moć.”

⁹ O Vjerovjesniče, bori se protiv nevjernika i licemjera i budi strog prema njima! Njihovo prebivalište bit će Džehennem, a užasno je to krajnje odredište! ¹⁰ Allah navodi kao primjer onih koji ne vjeruju ženu Nuhovu i ženu Lutovu: bile su udate za dva čestita roba Naša, pa su ih iznevjerile, i njih dvojica im neće ništa moći kod Allaha pomoći, i bit će rečeno: “Ulazite vas dvije u Vatru s onima koji u nju ulaze!”

¹¹ AAllah navodi kao primjer onih koji vjeruju ženu faraonovu, kad je rekla: “Gospodaru moj, sagradi mi kod Sebe kuću u Džennetu i spasi me od faraona i njegovih postupaka, i izbavi me od ljudi zulumčara!” ¹² I Merjemu, kćer Imranovu, koja je nevinost svoju sačuvala, pa smo u nju duha Svog udahnuli, i ona je u riječi Gospodara svoga i Knjige Njegove povjerovala i od onih koji su pokorni bila.

67. El-Mulk - Vlast

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Uzvišen i blagoslovljen je Onaj u Čijoj je ruci vlast i On nad svime ima moć, ² Onaj Koji je stvorio smrt i život da bi iskušao koji će od vas bolja djela imati; On je Silni, Oprostitelj grijeha, ³ Onaj koji je sedam nebesa kao slojeve, jedne iznad drugih, stvorio – ti u onome što Svetilosni stvara ne vidiš nikakva nesklada, pa ponovo pogledaj, vidiš li ikakvu pukotinu?! ⁴ Zatim, ponovo više puta pogledaj, pogled će ti se vratiti klonuo i umoran.

⁵ Mi smo najbliže nebo sjajnim svjetiljkama ukrasili i učinili smo ih za gađanje šejtana, i patnju u Ognju im pripremili. ⁶ A onima koji ne vjeruju u Gospodara svoga, pripada patnja u Džehennemu. Užasno je to boravište! ⁷ Kad budu u njega bačeni, hučanje njegovo čut će, i on će ključati, ⁸ gotovo da se od bijesa raspadne. Kad god se koja gomila u njega baci, stražari u njemu će je upitati: “Zar nije niko dolazio da vas upozorava?” ⁹ “Jest, dolazio nam je onaj koji nas je upozoravao”, odgovorit će, “a mi smo poricali i govorili: ‘Allah nije objavio ništa, vi ste u velikoj zabludi!’” ¹⁰ I reći će: “Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima Ognja bili!” ¹¹ I oni će priznati svoje grijehе, pa daleko bili stanovnici Ognja!

¹² Onima koji se Gospodara svoga boje i kad ih niko ne vidi – pripada oprost i nagrada velika! ¹³ Govorili vi tiho ili glasno – pa, On, sigurno, zna šta grudi kriju! ¹⁴ A kako i ne bi znao Onaj Koji stvara, Koji zna i ono što je najsitnije, Onaj Koji u potpunosti sve zna!

¹⁵ On vam je Zemlju pogodnom učinio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje, ali Njemu se sve vraća.

¹⁶ Jeste li sigurni da vas Onaj Koji je na nebesima neće u zemlju utjerati kad se ona počne iznenada tresti?! ¹⁷ Ili ste sigurni da Onaj Koji je na nebesima na vas neće vjetar s kamenjem poslati?! Pa, znat ćete kakvo je upozorenje Moje! ¹⁸ A poricali su i oni prije njih, pa kakva je bila osuda Moja!

¹⁹ Zar oni ne vide ptice iznad sebe kako raširenih krila lete, a i skupljaju ih? Samo ih Svemilosni drži; On, zaista, sve dobro vidi. ²⁰ I, ko je taj koji će biti vojska vaša i vama pomoći, osim Svemilosnog?! Ništa osim obmane nevjernici nemaju! ²¹ A, i ko je taj koji će vas nahraniti ako On hranu Svoju uskrati?! Ali, oni su u osionosti i odbojnosti ustrajni.

²² Da li je bolje upućen onaj koji ide pognut licem prema zemlji ili onaj koji Pravim putem uspravno hodi? ²³ Reci: "On vas je prvi put stvorio i dao vam sluh, vid i razum, pa kako samo malo zahvaljujete!" ²⁴ Reci: "On vas je po Zemlji razasuo i pred Njim ćete biti sakupljeni."

²⁵ A oni govore: "Kad će već jednom ta prijetnja ako istinu govorite?!" ²⁶ Reci: "Samo Allah zna! A ja sam samo upozoritelj jasni." ²⁷ Kad je izbliza ugledaju ojađena bit će lica onih koji nisu vjerovali i bit će rečeno: "Evo, ovo je ono što ste požurivali!"

²⁸ Reci: "Kažite vi meni: ako Allah pošalje smrt meni i onima koji su sa mnom, ili ako nam se smiluje, ko će nevjernike od bolne patnje zaštитiti?" ²⁹ Reci: "On je Svemilosni, u Njega vjerujemo i na Njega se oslanjamo, a vi ćete, sigurno, saznati ko je u očitoj zabludi." ³⁰ Reci: "Šta mislite, ako vode vaše ponornice postanu, ko će vam vodu na površinu izvesti?"

68. El-Kalem - Pero

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ *Nun.*

Tako Mi pera i onoga što oni pišu, ² ti uz blagodati Gospodara svoga nisi lud, ³ ti ćeš, sigurno, nagradu nepresušnu imati. ⁴ I, zaista, tvoj ahlak je veličanstven ⁵ i ti ćeš vidjeti, a i oni će vidjeti, ⁶ ko je od vas zaveden! ⁷ Gospodar tvoj najbolje zna ko je s puta Njegova skrenuo i On najbolje zna one koji su na Pravom putu.

⁸ Pa, ne pokoravaj se poricateljima, ⁹ oni bi jedva dočekali da ti popustiš, pa bi i oni popustili, ¹⁰ i ne slušaj nijednog krivokletnika, prezrena, ¹¹ onoga koji tuđe riječi radi smutnje prenosi, ¹² koji sprečava dobro, onoga koji skrnavi propisanu granicu, griješnika ¹³ surova i, osim toga, po zlu poznata, ¹⁴ samo zato što ima mnogo imetka i sinova, ¹⁵ koji govori, kad mu se ajeti Naši kazuju: “To su samo naroda drevnih priče!” ¹⁶ Na nosinu ćemo Mi njemu biljeg utisnuti!

¹⁷ Mi smo ih na kušnju stavili, kao što smo vlasnike jedne bašće na kušnju stavili kad su se zakleli da će je, sigurno, rano izjutra obrati, ¹⁸ a nisu rekli: “Ako Allah da!” ¹⁹ I dok su oni spavalii, nju od Gospodara tvoga zadesi nesreća ²⁰ i ona osvanu opustošena. ²¹ A u zoru oni su jedni druge dozivali: ²² “Poranite do zasada svoga ako ga mislite obrati!” ²³ I oni krenuše tiho razgovarajući: ²⁴ “Neka vam danas u nju nikako nijedan siromah ne ulazi!” ²⁵ I oni poraniše odlučni da će je moći obrati, ²⁶ a kad je ugledaše, povikaše: “Mi smo zalutali, ²⁷ štaviše – svega smo lišeni!” ²⁸ Ponajbolji između njih reče: “Nisam li vam ja govorio zašto Allaha ne slavite!” ²⁹ “Slavljen i uzvišen je Gospodar

naš!”, rekoše, “mi smo, uistinu, zulumčari bili!”³⁰ I onda počeše jedni druge koriti.³¹ “Teško nama”, govorili su, “mi smo, zaista, obijesni bili.³² Gospodar naš nam može bolju od nje dati, samo od Gospodara našeg mi se nadamo naknadi!”³³ Eto, takva je bila patnja, a na ahiretu je patnja još veća, kad bi samo oni znali!

³⁴ Za one koji se budu bojali Allaha bit će, zaista, dženneti uživanja u Gospodara njihova,³⁵ zar ćemo muslimane sa prestupnicima izjednačiti?!³⁶ Šta vam je, kako rasuđujete?³⁷ Ili, možda, imate Knjigu, pa u njoj čitate³⁸ da ćete imati ono što vi izaberete?!³⁹ Ili, možda, imate od Nas zakletve koje će do Kijametskog dana vrijediti da ćete ono što vi prosudite imati?!⁴⁰ Upitaj ih ko je od njih jamac za to.⁴¹ Ili, imaju li oni saučesnike?! Pa neka saučesnike svoje dovedu ako govore istinu!

⁴² Na Dan kada se potkoljenica otkrije i kada budu pozvani da na sedždu padnu, pa ne budu mogli.⁴³ Oborenih pogleda svojih, poklopit će ih poniženje! A bili su pozvani da licem na tlo padaju dok su zdravi bili.⁴⁴ Pa, ostavi Mene i one koji ovaj Govor poriču, Mi ćemo ih postepeno, odakle se i ne nadaju, patnji približavati⁴⁵ i vremena ću im Ja davati, a obmana moja je, zaista, čvrsta!

⁴⁶ Ili ti tražiš od njih nagradu, pa su nametom opterećeni?!⁴⁷ Ili je kod njih znanje o onome što je čulima nedokučivo, pa oni prepisuju?!⁴⁸ Ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga i ne budi kao onaj što u kitu bi, kad je zavapio, a ogorčen je bio,⁴⁹ i da ga nije stigla Allahova milost, na pusto mjesto bi izbačen bio i prijekor bi zaslužio,⁵⁰ ali, Gospodar njegov ga je odabrao i učinio ga jednim od onih koji su dobri.⁵¹ Gotovo da te nevjernici pogledima svojim obore kad Opomenu slušaju

govoreći: "On je, uistinu, lud!"⁵² A on – Kur'an je samo svijetu cijelom opomena!

69. El-Hakka - Čas obistinjenja

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Čas obistinjenja, ² šta je Čas obistinjenja? ³ I šta ti znaš šta je Čas obistinjenja?! ⁴ Semud i Ad zastrašujući udar su poricali, ⁵ pa je Semud uništen povikom strahovitim, ⁶ a Ad uništen vjetrom ledenim, silovitim. ⁷ Njemu je On vlast nad njima sedam noći i osam dana uzastopnih bio prepustio, pa si u njima ljudi povaljane kao šuplja palmina debla vidio, ⁸ i vidiš li da je iko od njih ostao?⁹ A faraon, i oni prije njega i prevrnuta naselja grijeha činiše, ¹⁰ pa su bili neposlušni poslaniku Gospodara svoga, pa ih je On dohvatio žestokom kaznom.¹¹ Mi smo vas, kad je voda preplavila sve, u lađi nosili,¹² da vam je poukom učinimo i da to od zaborava sačuva uho koje pamti.

¹³ A kad jednom u rog bude puhnuto,¹⁴ pa Zemlja i brda budu dignuta i od jednog udara zdrobljena,¹⁵ taj dan će se Događaj strahoviti dogoditi,¹⁶ i nebo će se razdvojiti – tada će labavo biti.¹⁷ I meleci će na krajevima njegovim stajati, a Arš Gospodara tvoga će taj dan iznad njih osmerica držati.¹⁸ Taj dan izloženi bit ćete i nijedna tajna vaša neće skrivena ostati.

¹⁹ Onaj kome se knjiga njegova u desnu ruku njegovu da, reći će: "Evo vam, čitajte knjigu moju,²⁰ ja sam, zbilja, i mislio da ću račun svoj polagati."²¹ I on će biti u životu zadovoljan,²² u Džennetu visokom,²³ čiji će plodovi nadohvat ruke biti.²⁴ "Jedite i pijte radosni, za ono što ste u danima minulim zaradili!"²⁵ A onaj kome se knjiga da u lijevu ruku njegovu, reći će: "Kamo sreće da mi knjiga moja ni data nije²⁶ i da ni saznao

nisam za obračun svoj! ²⁷ Kamo sreće da me je smrt dokrajčila,
²⁸ imetak moj mi nije od koristi, ²⁹ snage moje nema više!”
³⁰ “Zgrabite ga i u okove okujte, ³¹ zatim ga samo u vatri pržite,
³² a onda ga u sindžire sedamdeset lakata duge vežite; ³³ zaista,
on u Allaha Velikog nije vjerovao ³⁴ i da se nahrani nevoljnuk
nije podsticao, ³⁵ zato on ovdje danas nema prisna prijatelja
³⁶ ni drugog jela osim smrdljive kapljevine, ³⁷ koju će samo
nevjernici jesti.”

³⁸ A Ja se kunem onim što vidite ³⁹ i onim što ne vidite,
⁴⁰ on – Kur’an doista je govor objavljen plemenitom Poslaniku,
⁴¹ a nije govor nikakva pjesnika – kako vi malo vjerujete! ⁴² I
nisu riječi nikakva proroka – kako vi malo razmišljate! ⁴³ Objava
je on od Gospodara svjetova! ⁴⁴ A da je on o Nama kojekakve
riječi iznosio, ⁴⁵ Mi bismo ga desnicom dohvatali, ⁴⁶ a onda mu
žilu kucavicu presjekli, ⁴⁷ i niko ga između vas ne bi mogao
od toga odbraniti. ⁴⁸ Zaista je on opomena bogobojsznima, ⁴⁹ a
Mi, sigurno, znamo da će među vama poricatelja biti. ⁵⁰ I on je,
zbilja, jad nevjernicima, ⁵¹ a on je, doista, i Istina sušta. ⁵² Zato ti
slavi i veličaj ime Gospodara svoga, Veličanstvenoga!

70. El-Me‘aridž - Usponišta i deredže

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ Neko je hitno zatražio patnju koja će se dogoditi ² nevjernicima
– niko nju ne može spriječiti, ³ da to Allah, Gospodar uzvišenosti
i deredža, ne učini, ⁴ Njemu se penju meleci i Duh u danu koji
pedeset hiljada godina traje. ⁵ Ti se lijepo strpi. ⁶ Oni, zaista,
misle da je daleko – da se dogoditi neće, ⁷ a mi smatramo da je
blizu. ⁸ Na dan kada nebo bude kao talog od zejtina, ⁹ a brda kao
vuna raščupana, ¹⁰ kada bližnji neće bližnjeg ništa pitati, ¹¹ iako

će jedni druge vidjeti. Prestupnik će htjeti da se od patnje taj dan iskupi sinovima svojim,¹² i drugom svojom, i bratom svojim,¹³ i porodicom svojom koja ga štiti,¹⁴ i svima ostalima na Zemlji, samo da se izbavi.

¹⁵ Nikako! Ona je, zaista, buktinja žestoka¹⁶ koja će kože guliti,¹⁷ zvat će onoga ko se okretao i izbjegavao¹⁸ i zgrtao i skrivao.¹⁹ Čovjek je, uistinu, stvorene lakomo:²⁰ kada ga nevolja snađe – očajan je,²¹ a kada ga zadesi dobro, on ga uskraćuje,²² osim klanjača²³ koji su u svojim namazima ustrajni,²⁴ i oni u čijim imecima ima poznato pravo²⁵ onaj koji prosi i onaj koji je uskraćen a ne prosi,²⁶ i oni koji u Sudnji dan vjeruju,²⁷ i oni koji od kazne Allahove strahuju,²⁸ a od kazne Gospodara svoga niko nije siguran,²⁹ i oni koji stidna mjesta svoja čuvaju,³⁰ osim od supruga svojih ili onih koje su u vlasništvu njihovu – oni, doista, prijekor ne zaslužuju.³¹ Oni koji i pored toga nešto traže, to su baš oni koji prelaze granicu,³² i oni koji na povjerene im amanete i obaveze svoje paze,³³ i oni koji iza svojih svjedočenja čvrsto stoje,³⁴ i oni koji na namaze svoje paze,³⁵ oni će u džennetskim baščama biti počašćeni.

³⁶ Šta je onima oko tebe koji ne vjeruju pa žure,³⁷ zdesna i slijeva, u gomilama?!³⁸ Zar svaki od njih žudi da u Džennet uživanja uđe?!³⁹ Naprotiv! Mi smo ih stvorili od onoga što oni znaju!

⁴⁰ I Ja se kunem Gospodarom istokâ i zapadâ da ih možemo⁴¹ boljim od njih zamijeniti i niko Nas u tome ne može spriječiti.

⁴² Zato ih ostavi neka se u besposlice udubljuju i zabavljaju dok Dan kojim im se prijeti ne dočekaju,⁴³ Dan u kome će žurno, kao da kumirima hrle, iz grobova izići,⁴⁴ oborenih pogleda i poniženjem ophrvani. To će biti Dan kojim im je prijećeno!

71. Nuh - Nuh

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Mi smo poslali Nuha narodu njegovu: "Upozoravaj narod svoj prije nego što ga stigne patnja bolna!" ² "O narode moj", govorio je on, "ja sam vam, zbilja, upozoritelj jasni! ³ Allahu ibadet činite, Njega se bojte i meni poslušni budite. ⁴ On će vam grijehe vaše oprostiti i u životu vas do Određenog časa ostaviti, a kada Allahov određeni čas dođe, zaista se neće, neka znate, odgoditi." ⁵ On reče: "Gospodaru moj, ja sam narod svoj i noću i danju, doista, pozivao, ⁶ ali ga je pozivanje moje još više udaljilo. ⁷ I kad god sam ih pozivao da im oprostiš, prste su svoje u uši stavljali i haljinama svojim se pokrivali – bili su uporni i pretjerano oholi. ⁸ Zatim sam ih ja otvoreno pozivao, ⁹ a onda sam im javno objavljavao i u povjerenju im šaputao, ¹⁰ i govorio: 'Tražite od Gospodara svoga oprost. On, doista, mnogo prašta; ¹¹ On će vam kišu obilatu slati ¹² i mnogo vam imanja i sinova dati. I dat će vam bašće, a i rijeke će vam dati. ¹³ Šta vam je, pa se Allahove veličine ne bojite, ¹⁴ a On vas postepeno stvara?! ¹⁵ Zar ne vidite kako je Allah sedam nebesa, jedno iznad drugog, stvorio ¹⁶ i na njima Mjesec svjetlim dao, a Sunce svjetiljkom učinio?! ¹⁷ Allah vas od zemlje poput bilja stvara, ¹⁸ zatim vas u nju vraća i iz nje će vas, sigurno, izvesti. ¹⁹ Allah vam je Zemlju učinio ravnom ²⁰ da biste po njoj hodili putevima prostranim.'"

²¹ Nuh reče: "Gospodaru moj, oni me ne slušaju i povode se za onima čija bogatstva i djeca samo njihovu propast uvećavaju ²² i spletke velike snuju. ²³ I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedula, ni Suva, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!', ²⁴ a već su mnoge u zabludu doveli, pa Ti zulumćarima samo zabludu povećaj!' ²⁵ I oni su zbog grijeha

svojih potopljeni i u Vatru će biti uvedeni i nikoga sebi, mimo Allaha, kao pomagače neće naći.

²⁶ I Nuh reče: "Gospodaru moj, ne ostavi na Zemlji nijednog nevjernika, ²⁷ jer ako ih ostaviš, oni će robeve Tvoje u zabludu zavoditi i samo će grijesnika i nevjernika rađati! ²⁸ Gospodaru moj, oprosti meni, i roditeljima mojim, i onome koji kao vjernik u dom moj uđe, i vjernicima i vjernicama, a zulumćarima samo propast povećaj!"

72. El-Džinn - Džini

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Reci: "Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo i reklo: 'Mi smo, doista, Kur'an divni slušali; ² koji na ono što je ispravno upućuje – i mi smo u njega povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem u obožavanju pridruživati, ³ a On – uzvišena je moć Gospodara našeg – nije uzeo Sebi ni druge ni djeteta! ⁴ Jedan naš maloumnik o Allahu je veliku laž govorio, ⁵ a mi smo mislili da ni ljudi ni džini o Allahu laži ne govore; ⁶ i bilo je ljudi koji su zaštitu od džina tražili, pa su im još više strah povećali; ⁷ i oni misle, kao što i vi mislite, da Allah nikoga neće oživiti." ⁸ I mi smo nebo izvidjeli i utvrdili smo da je moćnih čuvara i plamtečih svjetlica puno; ⁹ i posjedali bismo po njemu na raznim mjestima da bismo šta čuli, ali će onaj, ko sada prisluškuje, na plamteču svjetlicu koja vreba naići; ¹⁰ i mi ne znamo da li se onima na Zemlji želi zlo ili im Gospodar njihov želi dobro. ¹¹ A među nama ima i dobrih i onih koji to nisu, ima nas vrsta različitih; ¹² i mi znamo da se ne možemo suprotstaviti Allahu na Zemlji, niti Mu umaći. ¹³ "I mi smo, čim smo Uputu – Kur'an čuli, u njega povjerovali; a ko u Gospodara

svoga vjeruje, ni umanjivanja dobrih, ni dodavanja loših djela ne treba da se boji;¹⁴ i ima nas muslimana, a ima nas i zalutalih, oni koji islam prihvate ono što je ispravno odabrali su,¹⁵ a oni koji skrenuli su, u Džehennemu gorivo bit će.”

¹⁶ A da su ustrajali na putu Istine, Mi bismo ih vodom obilnom pojili,¹⁷ da bismo ih time na kušnju stavili; a onog ko se okrene od Opomene Gospodara svoga – On će u patnju tešku uvesti.

¹⁸ Mesdžidi jesu Allaha radi, i ne molite, pored Allaha, nikoga!

¹⁹ A kada je Allahov rob ustao zazivajući Ga, oni su se skoro svi na njega u gomilama okomili.²⁰ Reci: “Ja se samo Gospodaru svome molim i nikoga Njemu u obožavanju ne pridružujem.”

²¹ Reci: “Ja nisam u stanju od vas kakvu štetu otkloniti niti nekom od vas neku korist pribaviti.”²² Reci: “Mene niko od Allaha ne može zaštитiti; samo u Njega mogu utočište naći,²³ samo mogu oglasiti ono što je od Allaha i poslanice Njegove.” A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan – sigurno čeka vatra džehennemska; u njoj će vječno, zauvijek ostati.

²⁴ I kada oni vide ono čime im se prijeti, saznat će ko je slabiji i malobrojniji.²⁵ Reci: “Ja ne znam da li će uskoro biti ono čime vam se prijeti ili je Gospodar moj odredio da će to poslije dugo vremena biti.”²⁶ Poznavatelj je On onoga što je čulima nedokučivo i On to ne otkriva nikome,²⁷ osim onome za koga je zadovoljan da poslanik bude; On, zaista, i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati,²⁸ da bi znao da su poslanice Gospodara svoga dostavili; On je obujmio ono što je u njih i baš sve zbrojio.”

73. El-Muzzemmil - Umotani

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O ti umotani! ² Problij noć, osim malog dijela; ³ polovinu njezinu ili malo manje od nje; ⁴ ili malo više od nje, i uči Kur'an polagahno. ⁵ Mi ćemo ti, doista, teške riječi slati.

⁶ Ustajanje noću, zaista, jače djeluje i izgovor je razboritiji, ⁷ a ti danju, doista, imaš vremena mnogo. ⁸ I spominji ime Gospodara svoga i Njemu u potpunosti odan budi, ⁹ On je Gospodar istoka i zapada, nema boga osim Njega, Njega uzmi za zaštitnika! ¹⁰ I otrpi ono što oni govore i izbjegavaj ih na lijep način, ¹¹ a prepusti Meni one koji te u laž ugone, koji raskošno žive, i daj im malo vremena; ¹² bit će u Nas, doista, okova i ognja, ¹³ i jela koje u grlu zastaje, i patnje nesnosne, ¹⁴ na Dan kada se Zemlja i planine zatresu i planine mehke pješčane dine postanu.

¹⁵ Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi svjedočio protiv vas, isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali, ¹⁶ ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili. ¹⁷ Kako ćete se, ako ostanete nevjernici, sačuvati Dana koji će djecu sijedom učiniti?! ¹⁸ Nebo će se tada rascijepiti i obećanje Njegovo bit će ispunjeno. ¹⁹ Ovo je, doista, pouka; i ko hoće, prihvatić će put ka Gospodaru svome!

²⁰ Gospodar tvoj, sigurno, zna da ti klanjajući provodiš manje od dvije trećine noći, polovinu njezinu, ili trećinu njezinu, a i skupina od onih koji su uz tebe. Allah određuje dužinu noći i dana, On zna da vi to nećete moći izdržati pa vam prašta, a vi iz Kur'ana učite ono što je lahko, On zna da će među vama biti bolesnih, i onih koji će po svijetu putovati i Allahove blagodati tražiti, i onih koji će se na Allahovu putu boriti. Pa učite iz njega

ono što je lahko, i namaz obavljajte, i zekat dajite i Allahu lijep zajam dajte! A dobro koje za sebe unaprijed date naći ćete kod Allaha da je još bolje i s nagradom većom. I molite Allaha da vam oprosti. Allah je, uistinu, Onaj Koji opršta grijeha i milostiv je.

74. El-Muddessir - Pokriveni

S imenom Allaha, Svetosnog, Milostivog!

¹ O ti pokriveni! ² Ustani i upozoravaj, ³ i Gospodara svoga veličaj! ⁴ I haljine svoje očisti! ⁵ I kumira se kloni! ⁶ I ne daruj nešto nadajući se da će ti biti uzvraćeno više! ⁷ I radi Gospodara svoga trpi!

⁸ A kada u rog bude puhnuto, ⁹ to će tada biti naporan dan, ¹⁰ nevjernicima on neće biti lahk. ¹¹ Ostavi Mene i onoga koga sam Ja samog stvorio ¹² i imetak mu ogroman dao, ¹³ i sinove koji su s njim, ¹⁴ i život mu ugodnim učinio, ¹⁵ i žudi da mu još uvećam! ¹⁶ Nikako! On, doista, prkosi ajetima Našim, ¹⁷ a Ja ću ga usponom opteretiti,

¹⁸ jer je smisljao i računao, ¹⁹ i, proklet bio, kako je proračunao, ²⁰ i još jednom, proklet bio, kako je proračunao! ²¹ Zatim je sagledao, ²² pa se onda smrknuo i namrštio, ²³ i potom se okrenuo i uzoholio, ²⁴ i rekao: "Ovo nije ništa drugo do vradžbina koja se nasljeđuje, ²⁵ ovo su samo čovjekove riječi!"

²⁶ U Sekar ću ja njega uroniti. ²⁷ A znaš li ti šta je Sekar?! ²⁸ Ništa on neće poštjeti, ²⁹ kože će pržiti, pa crnim učiniti, ³⁰ nad njim su devetnaesterica. ³¹ Mi smo čuvarama Vatre samo meleke postavili i odredili njihov broj kao iskušenje onima koji ne vjeruju – da se oni kojima je Knjiga data uvjere, i da se onima koji vjeruju vjerovanje poveća, i da oni kojima je Knjiga data i oni koji su vjernici ne sumnjaju, i da oni čija su srca bolesna i

oni koji su nevjernici kažu: "Šta je Allah htio ovim primjerom?" Tako Allah kome hoće daje da je u zabludi i na Pravi put upućuje koga hoće. A vojske Gospodara tvoga samo On zna. I ona – Vatra ljudima je samo opomena.

³² I tako Mi Mjeseca, ³³ i noći kada mine, ³⁴ i zore kada svane, ³⁵ to je, zaista, jedna od najvećih nevolja, ³⁶ ljudima je opomena; ³⁷ onome između vas koji hoće naprijed ići ili zaostati! ³⁸ Svaka duša zalog je onoga što je stekla, ³⁹ osim onih na desnoj strani, ⁴⁰ oni će se u džennetskim baščama raspitivati ⁴¹ o prestupnicima. ⁴² "Šta vas je u Sekar dovelo?" ⁴³ "Nismo", reći će, "bili od onih koji su klanjali" ⁴⁴ niti smo siromahe hranili. ⁴⁵ I u besposlice smo se sa besposlenjacima upuštali, ⁴⁶ i Sudnji dan smo poricali ⁴⁷ sve dok nam smrt nije došla." ⁴⁸ Njima posredovanje posrednika neće koristiti.

⁴⁹ Pa zašto se oni okreću od opomene? ⁵⁰ Kao da su divlji magarci preplašeni ⁵¹ pobegli od lavova! ⁵² Naprotiv, svaki bi čovjek među njima htio da mu se daju listovi rašireni. ⁵³ Nikada, jer oni se ahireta ne plaše! ⁵⁴ Uistinu! Kur'an je opomena, ⁵⁵ i ko hoće, na umu će ga imati, ⁵⁶ a na umu će ga imati samo ako Allah bude htio, On je jedini dostojan da Ga se boje i dostojan je da opršta.

75. El-Kijame - Kijametski dan

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kunem se Kijametskim danom, ² i kunem se dušom koja sebe kori. ³ Zar čovjek misli da kosti njegove nećemo sakupiti?!

⁴ Svakako, a Mi možemo izravnati jagodice prstiju njegovih.

⁵ Ali, čovjek hoće da negira ono što pred njim je ⁶ pa pita: "Kada će Kijametski dan biti?" ⁷ Kada se pogled zbuni, ⁸ i Mjesec

pomrači⁹ i Sunce i Mjesec smotaju, pa sjaj izgube,¹⁰ taj dan čovjek će povikati: "Gdje da se bježi?"¹¹ Ne, nema pribježišta!¹² Taj dan tvome je Gospodaru povratak,¹³ taj dan čovjek će o onome što je pripremio, a što propustio, obaviješten biti.¹⁴ Štaviše, čovjek sebe dobro zna – sam će protiv sebe svjedok biti,¹⁵ makar iznosio svoja opravdanja.

¹⁶ Ne izgovaraj Kur'an jezikom svojim da bi ga što prije zapamatio,¹⁷ Mi smo ga dužni sakupiti da bi ga ti čitao.¹⁸ A kada ga čitamo, ti prati čitanje njegovo,¹⁹ a poslije, Mi smo ga dužni objasniti.

²⁰ Ali, naprotiv, vi ovaj prolazni svijet volite,²¹ a onaj drugi – ahiret zapostavljate.²² Taj dan neka lica blistava će biti,²³ u Gospodara svoga će gledati.²⁴ Taj dan neka lica smrknuta će biti,²⁵ znat će da će ih snaći velika nesreća!²⁶ Pazi, kada duša dopre do ključnih kostiju²⁷ i vikne se: "Ko je vidar da vida?!",²⁸ i on se uvjeri da je to čas rastanka²⁹ i nogu se uz nogu savije.³⁰ Taj dan će Gospodaru tvome privođenje biti.

³¹ Nije vjerovao i nije klanjao,³² nego je poricao i okretao se,³³ a onda je svojim oholo odlazio.³⁴ Teško tebi! Teško tebi!³⁵ I još jednom: Teško tebi! Teško tebi!³⁶ Zar čovjek misli da će zaludu ostavljen biti?³⁷ Zar nije bio kap sjemena koja se ubaci,³⁸ zatim zakvačak kome On onda razmjer odredi i skladnim mu lik učini,³⁹ i od njega dvije vrste, muškarca i ženu, stvori,⁴⁰ i zar Taj nije kadar mrtve oživiti?!

76. El-Insan - Čovjek

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Ne prôđe li čovjeku dio vremena u kojem nije bio spomena vrijedan?! ² Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo

ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi.³ Mi mu na Pravi put ukazujemo, pa ili je zahvalan ili nezahvalan.

⁴ Mi smo za nevjernike okove i sindžire i oganj razbuktali pripremili. ⁵ Čestiti će iz pehara piće kamforom začinjeno piti, ⁶ sa izvora iz kojeg će samo Allahovi robovi piti, i koji će kuda hoće bez muke razvoditi. ⁷ Oni su zavjet ispunili i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti, ⁸ i hranu su davali, mada su je i sami voljeli, siromahu, siročetu i sužnju. ⁹ "Mi vas samo zarad Allahova Lica hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo! ¹⁰ Mi se Gospodara našeg bojimo, na Dan kada će lica smrknuta i namrgođena biti." ¹¹ Njih će Allah strahote taj dan sačuvati i blistavost i radost im darovati, ¹² i Džennetom i svilom ih za ono što su trpjeli nagraditi. ¹³ Naslonjeni na divane, oni u njemu ni Sunce ni veliku hladnoću neće osjetiti, ¹⁴ u blizini će im hladovina njegova biti, a plodovi njegovi nadohvat ruke će im stajati. ¹⁵ Bit će usluživani iz srebrenih posuda i čaša koje će prozirne biti, ¹⁶ od srebra prozirnog napravljene, čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti. ¹⁷ U njemu će se iz čaše piće đumbirom začinjeno piti, ¹⁸ sa izvora u Džennetu, koji se Selsebil zove. ¹⁹ Služit će ih vječno mlada послугa; da ih vidiš, pomislio bi da su biser prosuti. ²⁰ I kud god pogledaš, vidjet ćeš blagostanje i carstvo prostrano. ²¹ Na njima bit će odijela od tanke zelene svile i od brokata, nakićeni narukvicama od srebra, i dat će im Gospodar njihov da piju čisto piće. ²² "To vam je nagrada; vaš trud je dostojan hvale bio!"

²³ Od vremena do vremena Mi objavljujemo Kur'an tebi, ²⁴ Zato, izdrži do odluke Gospodara tvoga, i ne slušaj ni griješnika ni nevjernika njihova! ²⁵ I spominji ime Gospodara svoga ujutro i predvečer, ²⁶ i u jednom dijelu noći Njemu na sedždu padaj i dugo Ga noću veličaj. ²⁷ A oni, oni život na prolaznom

svijetu vole doista, a ništa ih se ne tiče Dan tegobni koji ih čeka.²⁸ Mi ih čvrstog tijela stvaramo i zglobove im povezujemo, a ako htjednemo, zamijenit ćemo ih njima sličnim.²⁹ Ovo je opomena, pa ko hoće držati će se puta koji Gospodaru njegovu vodi,³⁰ a vi ćete htjeti samo ono što Allah hoće. Allah je, uistinu, Onaj Koji sve zna i mudar je.³¹ On koga hoće uvodi u milost Svoju, a zulumćarima je pripremio veliku patnju.

77. El-Murselat - Oni koji se jedan za drugim šalju S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi onih što se jedan za drugim šalju,² i onih što pušu žestoko,³ i onih što rasprostiru,⁴ i onih koji razdvajaju,⁵ i onih koji Opomenu dostavljaju,⁶ kao opravdanje ili upozorenje,⁷ sigurno će biti ono čime vam se prijeti!

⁸ Kada zvijezde sjaj izgube,⁹ i kada se nebo otvorи,¹⁰ i kada se planine u prah zdrobe,¹¹ i kada se poslanici u određeno vrijeme okupe.¹² Do kojeg je to dana odloženo?¹³ Do Dana sudnjeg!¹⁴ A znaš li ti šta je Dan sudnji?¹⁵ Teško toga dana poricateljima!¹⁶ Zar Mi nismo drevne narode uništili¹⁷ i poslije njih i one koji su za njima dolazili?!¹⁸ Tako ćemo sa svim prestupnicima postupiti!¹⁹ Teško taj dan poricateljima!

²⁰ Zar vas od neznatne tekućine ne stvaramo,²¹ koju na pouzdano mjesto stavljamo²² do roka određenoga?!²³ Tako smo odredili, a divni li smo odreditelji!²⁴ Teško taj dan poricateljima!²⁵ Zar Mi nismo učinili Zemlju sabiralištem²⁶ živih i mrtvih²⁷ i na njoj nepomične visoke planine postavili, i zar vam Mi ne dajemo da slatku vodu pijete?!²⁸ A teško taj dan poricateljima!

²⁹ Idite prema onome što ste neistinom smatrali!³⁰ Idite prema dimu u tri prama razdvojenom,³¹ koji hlada neće davati i koji od

plamena neće zaklanjati.³² On će iskre poput kula bacati³³ kao da su kamile riđe.³⁴ Teško taj dan poricateljima!³⁵ Dan je to u kojem oni neće ni prozboriti³⁶ i pravdanje im neće dozvoljeno biti.³⁷ Teško taj dan poricateljima!³⁸ To je Dan sudnji, i vas i narode drevne čemo sakupiti,³⁹ pa ako se lukavstvom kakvim budete znali poslužiti, dovijte se protiv Mene!⁴⁰ Teško taj dan poricateljima!

⁴¹ Oni koji su se Allaha bojali bit će među izvorima, u gustim baščama.⁴² I među voćem koje budu željeli.⁴³ "Jedite i pijte, prijatno nek vam je, zbog onog što ste radili."⁴⁴ Tako čemo Mi one koji čine dobra djela nagraditi.⁴⁵ Teško taj dan poricateljima!⁴⁶ "Jedite i nasladujte se, ali zakratko! – Vi ste, zaista, prestupnici!"⁴⁷ Teško taj dan poricateljima!⁴⁸ A kad im se kaže: "Namaz obavlajte!", oni namaz ne obavljaju.⁴⁹ Teško taj dan poricateljima!⁵⁰ Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati?!

78. En-Nebe' - Vijest

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ O čemu oni jedni druge pitaju?! ² O Vijesti velikoj, ³ o kojoj se oni razilaze. ⁴ Tako ne treba, oni će saznati sigurno! ⁵ I opet, tako ne treba, oni će saznati sigurno! ⁶ Zar Zemlju kolijevkom nismo učinili, ⁷ i planine kao klinove, ⁸ i vas kao parove stvorili, ⁹ i vaš san smirajem učinili, ¹⁰ i noć odjećom učinili, ¹¹ i dan za privređivanje odredili, ¹² i iznad vas sedam čvrstih sazdali, ¹³ i svjetiljku plamteću postavili?! ¹⁴ Mi iz kišnih oblaka vodu obilnu spuštamo ¹⁵ da njome žito i bilje izvedemo, ¹⁶ i bašće gусте. ¹⁷ Dan suda je, zaista, već određen,

¹⁸ Dan kada će u rog biti puhnuto, pa čete vi, sve skupina po

skupina, dolaziti,¹⁹ i nebo će biti otvoreno i mnogo će kapija imati,²⁰ i planine će pokrenute biti i priviđenje će postati.²¹ Džehennem će, doista, zasjeda biti,²² obijesnima mjesto povratka,²³ u kojem će zauvijek ostati,²⁴ u njemu nikakve svježine neće osjetiti, ni pića okusiti,²⁵ osim vrele vode i ledenohladne i smrdljive kapljevine,²⁶ kazne prikladne.²⁷ Zaista se oni nisu nadali polaganju računa²⁸ i potpuno lažnim smatrali su Naše ajete i znakove,²⁹ a Mi smo sve pobrojali i zapisali.³⁰ “Pa zato kušajte, a Mi ćemo vam patnju samo povećati!”³¹ Zaista, bogobojsznima mjesto spasa i uživanja pripada:³² bašće i vinogradi,³³ i djevice čvrstih grudi, godina istih,³⁴ i pehari puni.³⁵ Tamo prazne besjede i laži neće slušati,³⁶ to im je nagrada od Gospodara tvoga, dar dovoljni.³⁷ Od Gospodara nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, Svemilosnoga, Kome neće moći zboriti.³⁸ Na Dan kada Duh i meleci budu u redove poredani, oni neće govoriti. Govorit će samo onaj kome Svemilosni dozvoli, a istinu će reći.³⁹ To je Istiniti dan, pa ko hoće, povratak Gospodaru svome prihvativat će.⁴⁰ Mi vas, zaista, na patnju blisku upozoravamo, na Dan u kojem će čovjek djela ruku svojih vidjeti, a nevjernik uzviknuti: “Kamo sreće da sam prašina bio!”

79. En-Nazi‘at - Oni koji čupaju grubo

S imenom Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

¹ Tako Mi onih koji čupaju grubo,² i onih koji vade blago,³ i onih koji plove brzo,⁴ i onih koji baš prednjače,⁵ i onih koji odredbe uređuju,⁶ na Dan kada ono što potresa potrese,⁷ za kojim će doći sljedeći,⁸ srca taj dan bit će uplašena,⁹ a pogledi njihovi ponizni.¹⁰ Govore oni: “Zar ćemo, zaista, u kaburovima

biti vraćeni u život? ¹¹ Zar kad truhle kosti postanemo?” ¹² I još kažu: “E, to je, dakle, štetan povratak.” ¹³ A bit će to samo naredba jedna, ¹⁴ a oni već na površini Zemlje.

¹⁵ Da li je doprla do tebe vijest o Musau, ¹⁶ kad ga je Gospodar njegov u blagoslovljenoj, čistoj dolini Tuva zovnuo? ¹⁷ “Idi faraonu, on se, doista, osilio, ¹⁸ i reci: ‘Da li bi ti da se očistiš, ¹⁹ da te Gospodaru tvome uputim, pa da Ga se bojiš?’” ²⁰ I onda mu je najveći znak pokazao, ²¹ ali je on porekao i nije poslušao, ²² već se okrenuo i potrudio ²³ i sabrao i povikao: ²⁴ “Ja sam gospodar vaš najveći!”, on je rekao ²⁵ i Allah ga je, primjerenom kaznom drugog, a i prvoga kaznio. ²⁶ U tome ima pouka za svakoga koji se bude Allaha bojao!

²⁷ A šta je teže: vas ili nebo stvoriti? On ga je sazdao, ²⁸ svod njegov visoko digao i usavršio, ²⁹ noći njegove mračnim, a dane svijetlim učinio. ³⁰ Poslije toga je Zemlju rasprostro, ³¹ iz nje je vodu i pašnjake izveo, ³² i planine nepomičnim učinio, ³³ na uživanje vama i stoci vašoj.

³⁴ A kad dođe Nevolja najveća, ³⁵ tada će se čovjek prisjetiti onoga što je radio, ³⁶ i Oganj će svakome ko vidi biti ukazan. ³⁷ Pa, onom ko je osion bio ³⁸ i život dunjalučki više volio, ³⁹ Oganj će baš prebivalište biti. ⁴⁰ A onom ko je od stajanja pred Gospodarom svojim strepio i dušu od prohtjeva uzdržao, ⁴¹ Džennet će baš boravište biti. ⁴² Pitaju te o Času kijameta: “Kada će se dogoditi?” ⁴³ Šta ti o spomenu njegovom znaš!? ⁴⁴ Znanje o njemu kod Gospodara tvoga skončava. ⁴⁵ Tvoje upozorenje na njega prihvata samo onaj koji Ga se boji, ⁴⁶ a njima će se učiniti, Dan taj, kada ga dožive, da su samo jedno poslijepodne ili jedno jutro na dunjaluku ostali.

80. ‘Abese - Namrštio se

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Namrštio se i okrenuo ² zato što je slijepi čovjek njemu prišao. ³ A šta ti znaš, možda će se on očistiti, ⁴ ili opomenuti, pa da mu opomena koristi. ⁵ A što se tiče onoga koji je bogat, ⁶ ti se njemu okrećeš, ⁷ a ti nisi odgovoran ako se on ne očisti. ⁸ A što se tiče onoga koji ti je došao žureći, ⁹ a on se boji, ¹⁰ ti njega zanemaruješ. ¹¹ Ne čini tako! Zbilja je ovo opomena, ¹² pa ko hoće, imat će Ga na umu, ¹³ na listovima je cijenjenim ¹⁴ uzvišenim, čistim, ¹⁵ u rukama izaslanika ¹⁶ časnih, čestitih. ¹⁷ Proklet neka je čovjek! Koliko je samo njegovo poricanje! ¹⁸ Od čega ga On stvara? ¹⁹ Od kapi sjemena ga stvara, pa mu određuje. ²⁰ I Pravi put mu dostupnim učini, ²¹ zatim mu život oduzme i učini da bude sahranjen, ²² i poslije će ga, kada On bude htio, oživiti. ²³ Ne, još nije dosudio ono što je On naredio! ²⁴ Neka čovjek pogleda u hranu svoju. ²⁵ Mi obilnu kišu prolijevamo, ²⁶ zatim zemlju pukotinama cijepamo ²⁷ i činimo da iz nje žito izrasta, ²⁸ i grožđe i povrće, ²⁹ i masline i palme, ³⁰ i bašće guste, ³¹ i voće i trave, ³² na uživanje vama i stoci vašoj.

³³ A kad dođe glas zaglušujući, ³⁴ na Dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći, ³⁵ i od majke svoje, i od oca svoga, ³⁶ i od druge svoje i sinova svojih, ³⁷ Dan taj svaki čovjek će se samo o sebi brinuti. ³⁸ Neka lica Dan taj bit će blistava, ³⁹ nasmijana, radosna, ⁴⁰ a na nekim licima Dan taj bit će prašina, ⁴¹ tama će ih prekrivati, ⁴² to će, zbilja, nevjernici, razvratnici biti.

81. Et-Tekvir - Skupljanje krajeva

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kada Sunce bude skupljeno i izgubi sjaj, ² i kada zvijezde raštrkane popadaju, ³ i kada planine budu pokrenute i smrvljene, ⁴ i kada steone kamile budu ostavljene, ⁵ i kada divlje životinje budu sabrane, ⁶ i kada mora budu vatrom raspaljena, ⁷ i kada duše budu sparene, ⁸ i kada djevojčica koja je živa zakopana bude upitana ⁹ zbog kojeg je grijeha ubijena, ¹⁰ i kada listovi budu rašireni, ¹¹ i kada nebo bude uklonjeno, ¹² i kada Oganj bude razbuktan, ¹³ i kada Džennet bude približen, ¹⁴ svako će saznati ono što je pripremio.

¹⁵ I ne! Kunem se onim što se skriva, ¹⁶ što se kreće i sklanja, ¹⁷ i noći kad dolazi, ¹⁸ i zorom kad “diše”, ¹⁹ On – Kur’an je, zaista, kazivanje Izaslanika Plemenitog, ²⁰ Moćnog, kod Gospodara Arša, cijenjenog. ²¹ Kome se drugi tamo pokoravaju, povjerljivog! ²² A drug vaš nije lud: ²³ on ga je na obzoru jasnom vidi, ²⁴ i, kada je u pitanju ono što je čulima nedokučivo, on nije škrt, ²⁵ i on nije prokletog šejtana govor, ²⁶ pa kuda onda idete?! ²⁷ On je samo opomena svjetovima, ²⁸ onome od vas koji hoće da je na Pravom putu, ²⁹ a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće!

82. El-Infitar - Rascjepljenje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kada se nebo rascijepi, ² i kada zvijezde raštrkane popadaju, ³ i kada se mora raspuknu i jedna u druga preliju, ⁴ i kada se kaburovi prevrnu, ⁵ svako će saznati šta je pripremio, a šta propustio. ⁶ O čovječe, šta te je obmanulo u vezi s tvojim

Gospodarom Plemenitim?!⁷ Koji te je stvorio, pa učinio da si skladan i da si uspravan,⁸ i kakav je htio lik ti dao.⁹ Naprotiv! Vi još i Sud poričete,¹⁰ a nad vama bdiju čuvari,¹¹ plemeniti pisari¹² koji znaju ono što radite.¹³ Čestiti će, sigurno, u Užitak,¹⁴ a razvratnici, sigurno, u Oganj.¹⁵ Na Sudnjem danu u njemu će gorjeti¹⁶ i više iz njega izbivati neće.¹⁷ A šta ti znaš šta je Sudnji dan?!¹⁸ I još jednom: šta znaš šta je Sudnji dan?!¹⁹ Dan kada niko nikome neće moći nimalo pomoći, Dana tog vlast će jedino Allah imati.

83. El-Mutaffifin - Oni koji pri mjerenu zakidaju S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Teško onima koji zakidaju, ² koji punu mjeru uzimaju kad od drugih kupuju,³ a kad drugima mjere na litar ili na kantar – zakidaju.⁴ Zar ne misle takvi da će oživljeni biti⁵ na Dan veliki,⁶ na Dan kada će se ljudi Gospodaru svjetova dići?!⁷ Uistinu! Zapisano je razvratnicima da su u Sidždžinu,⁸ a znaš li ti šta je Sidždžin?!⁹ Knjiga je ispisana.¹⁰ Teško taj dan poricateljima,¹¹ koji su Dan sudnji poricali,¹² a njega ne poriče drugi doli svaki prestupnik, griješnik,¹³ koji je, kada su mu ajeti Naši kazivani, govorio: “Izmišljotine naroda drevnih!”¹⁴ Ne, naprotiv! Ono što su radili prekrilo je srca njihova.¹⁵ Ne, naprotiv! Zaista, oni će taj dan od viđenja svoga Gospodara zastrti biti,¹⁶ zatim će sigurno u Oganj ući,¹⁷ pa će im biti rečeno: “Eto, to je ono što ste poricali!”

¹⁸ Uistinu! Zapisano je čestitima da su u Illijjunu,¹⁹ a znaš li ti šta je Illijjun?²⁰ Knjiga je ispisana!²¹ Uz nju su prisutni oni koji su bliski.²² Čestiti će, zaista, u Užitku biti,²³ sa divana prekrivenih gledati,²⁴ na licima njihovim prepoznat

ćeš ozarenost užitkom,²⁵ pićem rehikom zapečaćenim bit će napajani,²⁶ na čijem kraju misk će biti, i neka se za to natječu oni koji hoće da se natječu!²⁷ A mješavina mu je iz Tesnima,²⁸ vrela iz kojeg će oni bliski piti.²⁹ Zaista su razvratnici ismijavali one koji vjeruju,³⁰ i kada su pored njih prolazili, jedni drugima su namigivali.³¹ A kad su se porodicama svojim vraćali, vraćali su se šale zbijajući.³² A kad bi ih vidjeli, rekli bi: "Ovi su, doista, zalutali.",³³ a oni nisu poslani da ih čuvaju.³⁴ Taj dan oni koji su vjerovali nevjernicima će se podsmijavati,³⁵ sa divana će gledati.³⁶ Da li će nevjernici tada biti "nagrađeni" za ono što su radili?!

84. El-Inšikak - Cijepanje

S imenom Allaha, Svetog Milostivog!

¹ Kad se nebo rascijepi² i posluša Gospodara svoga, a ono će to dužno biti,³ i kada Zemlja bude rastegnuta,⁴ i izbací ono što je u njoj, i potpuno se isprazni,⁵ i posluša Gospodara svoga, a ona će dužna biti.⁶ O čovječe, ti se trudiš idući svome Gospodaru, pa ćeš svoj trud naći.⁷ Onaj kome bude knjiga njegova u desnu ruku njegovu data,⁸ na lahak obračun naići će⁹ i svojima će se radostan vratiti;¹⁰ a onaj kome bude knjiga njegova iza leđa njegovih data,¹¹ propast će prizivati,¹² i u Ognju će gorjeti.¹³ Zaista je on sa porodicom svojom radostan bio,¹⁴ i mislio da se nikada neće vratiti,¹⁵ a hoće! Gospodar njegov o njemu, zaista, sve zna!¹⁶ Ali, ne! Kunem se rumenilom večernjim,¹⁷ i noći, i onim što ona sakuplja,¹⁸ i Mjesecom kada se ispuni,¹⁹ vi ćete, sigurno, iz stanja u stanje prelaziti!²⁰ Pa šta im je, da ne vjeruju²¹ i kad im se Kur'an uči na sedždu ne padaju?²² Naprotiv, oni koji ne vjeruju poriču,²³ a Allah najbolje zna što

oni u sebi kriju,²⁴ zato im navijesti patnju bolnu! ²⁵ A oni koji budu vjerovali i dobra djela činili, imat će nagradu neprekidnu.

85. El-Burudž -Velike zvijezde

S imenom Allaha, Svetimog, Milostivog!

¹ Tako mi neba sa zvijezdama velikim, ² i Dana već obećanog, ³ i svjedoka i posvjedočenog, ⁴ prokleti bili vlasnici rovova, ⁵ i vatre s gorivom, ⁶ kada su oko nje sjedili ⁷ i bili svjedoci onoga što su vjernicima radili! ⁸ A svetili su im se samo zato što su u Allaha, Silnoga i Hvaljenoga, vjerovali, ⁹ Čija je vlast i na nebesima i na Zemlji, a Allah je svemu svjedok. ¹⁰ Zaista, oni koji su stavljali na kušnju vjernike i vjernice, a zatim se nisu pokajali, imat će kaznu u Džehennemu, imat će kaznu ognjenu. ¹¹ Zaista, onima koji su vjerovali i radili dobra djela pripadaju bašće džennetske, kroz koje rijeke teku, a to je uspjeh veliki. ¹² Kažnjavanje Gospodara tvoga zaista je žestoko! ¹³ On ni iz čega stvara, i ponovo će to učiniti; ¹⁴ On je Oprostitelj grijeha, Onaj Koji puno voli, ¹⁵ Gospodar Arša, Veličanstveni. ¹⁶ On radi šta hoće. ¹⁷ Da li je do tebe doprla vijest o vojskama, ¹⁸ o faraonu i Semudu? ¹⁹ Ali, ovi koji ne vjeruju stalno poriču, ²⁰ a Allah je iza njih, okružuje ih. ²¹ Naprotiv! Ovo je Kur'an veličanstveni ²² na Ploči pomno čuvanoj.

86. Et-Tarik - Noćni posjetilac

S imenom Allaha, Svetimog, Milostivog!

¹ Tako mi neba i noćnog posjetitelja! ² A znaš li ti šta je to noćni posjetitelj? ³ Zvijezda prodiruća! ⁴ Nema čovjeka nad kojim neko ne bdije. ⁵ A neka čovjek pogleda od čega je stvoren!

⁶ Stvoren je od tekućine koja izbija u mlazu,⁷ koja između kičme i grudi izlazi,⁸ i On ga je, zaista, kadar ponovno stvoriti⁹ onaj dan kada tajne budu otkrivene,¹⁰ kada čovjek ni snage ni pomagača neće imati.¹¹ I tako mi neba punog vraćanja¹² i Zemlje pune raspuknuća,¹³ Kur'an je, doista, govor koji rastavlja Istinu od neistine,¹⁴ lakrdija nikakva nije.¹⁵ Oni, zbilja, prave zamke,¹⁶ pa i Ja njima zamke pravim,¹⁷ zato nevjernicima još vremena daj, još koji trenutak ih ostavi.

87. El-A'la - Svevišnji

S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ Slavi i uzvisuj ime Gospodara svoga Svevišnjeg,² Koji sve stvara i čini skladnim,³ i Koji određuje, pa upućuje,⁴ i Koji čini da rastinje iznikne,⁵ a potom čini da postane suho, potamnjelo.
⁶ Mi ćemo te naučiti da učiš pa ništa nećeš zaboraviti,⁷ osim onoga što Allah hoće. On, zaista, zna i ono što na javu iznosite i ono što tajite.⁸ I dostupnim ti učiniti ono što je lahko;⁹ pa ti opominji ako opomena bude koristila,¹⁰ opomenut će se onaj koji se Allaha boji,¹¹ a izbjegavat će je onaj najgori,¹² koji će u vatri velikoj gorjeti,¹³ pa u njoj neće ni umrijeti ni živjeti.
¹⁴ Uspio je onaj koji se očisti¹⁵ i spomene ime Gospodara svoga pa klanja!¹⁶ Ali, vi više život dunjalučki volite,¹⁷ a ahiret je bolji i vječan je,¹⁸ To, doista, ima u listovima prvim,¹⁹ listovima Ibrahimovim i Musaovim.

88. El-Gašije - Opća nevolja

S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ Da li je doprla do tebe vijest o Općoj nevolji?² Neka lica Dan taj bit će potištена,³ premorena, napaćena,⁴ u vatri užarenoj

pržena,⁵ sa vrela uzavrelog napajana,⁶ kada drugog jela osim trnja neće imati,⁷ koje neće ni ugojiti ni glad utoliti.⁸ Neka lica Dan taj bit će radosna,⁹ trudom svojim zadovoljna,¹⁰ u Džennetu visokome,¹¹ u kojem prazne besjede neće slušati!¹² U njemu su izvor-vode koje teku,¹³ u njemu su divani uzdignuti,¹⁴ i pehari postavljeni,¹⁵ i jastuci poredani,¹⁶ i čilimi rašireni.¹⁷ Pa, zašto oni ne gledaju kamilu – kako je stvorena,¹⁸ i nebo – kako je uzdignuto,¹⁹ i planine – kako su postavljene,²⁰ i Zemlju – kako je prostrta?!²¹ Ti upozoravaj, ti samo i jesi upozoritelj,²² ti nisi onaj koji ih prisiljava!²³ A onoga koji se okreće i ne vjeruje,²⁴ njega će Allah najvećom patnjom kazniti.²⁵ Nama će se oni, zaista, vratiti.²⁶ A potom, na Nama je, doista, da račun njihov svedemo!

89. El-Fedžr - Zora

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi zore,² i deset noći,³ i parnog i neparnog,⁴ i noći kada nestaje,⁵ zar to pametnom zakletva nije?⁶ Zar ne znaš šta je Gospodar tvoj sa narodom Ad uradio,⁷ sa Iremom, posjednicima stubova,⁸ kojima slični nisu stvorenici,⁹ i sa Semūdom, koji su stijene u dolini klesali,¹⁰ a i sa faraonom, koji je vojsku imao,¹¹ koji su na Zemlji obijesni bili,¹² i smutnje na njoj umnožili,¹³ pa je Gospodar tvoj bič patnje na njih spustio,¹⁴ a Gospodar tvoj je, zaista, u zasjedi.¹⁵ A čovjek, kada ga Gospodar njegov iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: “Gospodar moj mene je počastvovao!”¹⁶ A kad ga iskuša i opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: “Gospodar moj me je ponizio!”¹⁷ A nije tako! Vi pažnju siročetu ne ukazujete,¹⁸ i da se puki siromah nahrani – jedan drugoga ne podstičete,

¹⁹ a nasljedstvo pohlepno jedete ²⁰ i imetak pretjerano volite.
²¹ Uistinu, kada Zemlja bude u komadiće zdrobljena, ²² i kada dode Gospodar tvoj, a meleci budu sve red do reda, ²³ i kada taj dan Džehennem bude primaknut, tada će se čovjek sjetiti – a rašta mu je sjećanje?! ²⁴ i reći će: “Kamo sreće da sam se za ovaj život pripremio!” ²⁵ A Dan taj niko neće kao On kažnjavati ²⁶ i niko neće kao On u okove okivati. ²⁷ A ti, o dušo smirena, ²⁸ vrati se Gospodaru svome zadovoljna, a i da zbog tebe zadovoljstvo bude, ²⁹ pa uđi među robe Moje ³⁰ i uđi u Džennet Moj!

90. El-Beled - Grad

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Ne! Kunem se gradom ovim, ² a ti si u ovom gradu oslobođen ograničenja, ³ i roditeljem i onim koga je rodio, ⁴ čovjeka smo stvorili da je u naporu. ⁵ Misli li on da mu niko ništa ne može? ⁶ “Utrošio sam imetak nagomilani!”, govori. ⁷ Zar misli da ga niko video nije? ⁸ Zar mu nismo dali oka dva, ⁹ i jezik i usne dvije, ¹⁰ i na dva puta uspinjuća mu ukazali? ¹¹ Pa zašto nije savladao uspon? ¹² A šta ti misliš: šta je to uspon? ¹³ Roba ropstva oslobođiti, ¹⁴ ili, u vrijeme gladi, nahraniti ¹⁵ siroče bliska roda, ¹⁶ ili bijednika iz prašine. ¹⁷ A potom da je bio od onih koji vjeruju, koji jedni drugima strpljivost preporučuju i koji jedni drugima milosrđe preporučuju; ¹⁸ oni će biti – oni s desne strane! ¹⁹ A oni koji ne vjeruju u ajete i dokaze Naše, oni će biti – oni s lijeve strane, ²⁰ iznad njih će vatra zatvorena biti.

91. Eš-Šems - Sunce

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi Sunca i svjetla njegova, ² i Mjeseca kada ga prati, ³ i dana kada ga vidljivim učini, ⁴ i noći kada ga zakloni, ⁵ i neba i Onoga Koji ga sazda, ⁶ i Zemlje i Onoga Koji je rasprostrijе, ⁷ i duše i Onoga Koji je ispravnom stvori, ⁸ pa je nadahnu da zna šta je razvrat, a šta bogobojsnost; ⁹ uspio je onaj ko je očisti, ¹⁰ a izgubio je onaj ko je zapostavi! ¹¹ Narod Semūd je zbog obijesti svoje poricao. ¹² Kad se jedan nesretnik između njih podigao, ¹³ Allahov poslanik im je doviknuo: "Pazite na Allahovu devu i njen red pojenja!", ¹⁴ ali su ga u laž utjerali, pa su je zaklali – i Gospodar njihov ih je, zbog grijeha njihovih, uništio i kaznom sve obuhvatio ¹⁵ ne bojeći se kakve će posljedice.

92. El-Lejl - Noć

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi noći kada sve zakrije, ² i dana kad svane, ³ i Onoga Koji muško i žensko stvara, ⁴ vaš trud je, zaista, različit. ⁵ A onome koji udjeljuje i bogobojsan je ⁶ i ono najljepše smatra istinitim, ⁷ njemu ćemo ono što je lahko dostupnim učiniti; ⁸ a onome koji tvrdići i osjeća se neovisnim, ⁹ i ono najljepše smatra lažnim, ¹⁰ njemu ćemo ono što je tegobno dostupnim učiniti, ¹¹ i imetak njegov mu, kad se strovali, neće koristiti. ¹² Mi smo dužni ukazati na Pravi put ¹³ i jedino Nama pripada i ahiret i ovaj svijet. ¹⁴ Zato vas upozoravam na razbuktalu vatru, ¹⁵ u koju će ući samo najveći nesretnik, ¹⁶ onaj koji bude poricao i okretao se, ¹⁷ a od nje će odstranjen biti onaj najbogobojsniji, ¹⁸ onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao da bi se očistio, ¹⁹ ne očekujući

da mu se zahvalnošću uzvrati,²⁰ već jedino žudeći za Licem Gospodara svoga Svevišnjeg,²¹ i on će, zbilja, zadovoljan biti!

93. Ed-Duha - Jutro

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi jutra² i noći kad se utiša,³ Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!⁴ Ahiret je, zaista, bolji za tebe od ovog svijeta,⁵ a Gospodar tvoj će tebi, sigurno, dati, pa ćeš zadovoljan biti.⁶ Zar te siročetom ne nađe, pa ti utočište dade,⁷ i zalutalim te nađe, pa te uputi,⁸ i siromahom te nađe, pa te bogatim učini?⁹ Zato, siroče ne okahari,¹⁰ i onoga ko traži ne odbij,¹¹ i o blagodati Gospodara svoga kazuj!

94. El-Inširah - Širokogrudnost

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili² i breme tvoje skinuli,³ koje je pleća tvoja pritiskalo,⁴ i spomen na tebe visoko uzdigli!⁵ Pa, zaista, s mukom je olakšanje,⁶ zaista, s mukom je olakšanje!⁷ A kad završiš, molitvi se predaj,⁸ i Gospodaru svome teži!

95. Et-Tin - Smokva

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi smokve i masline,² i Sinajske gore,³ i grada ovog sigurnog,⁴ Mi čovjeka stvaramo u najljepšem obliku,⁵ zatim ćemo ga u najniže nizine vratiti,⁶ samo ne one koji budu vjerovali i dobra djela činili, njima pripada nagrada neprekidna.

⁷ Pa, šta te, onda, navodi da poričeš obračun? ⁸ Zar Allah nije sudija najpravedniji?!

96. El-‘Alek - Zakvačak

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Čitaj s imenom Gospodara tvoga Koji stvara, ² stvara čovjeka od zakvačka. ³ Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, ⁴ Koji poučava Peru, ⁵ Koji čovjeka poučava onome što ne zna. ⁶ Uistinu, čovjek se uzobijesti ⁷ čim se neovisnim osjeti, ⁸ a Gospodaru tvome će se, doista, svi vratiti! ⁹ Vidje li ti onoga koji sprečava ¹⁰ roba da klanja? ¹¹ Šta misliš, ako je on na Pravom putu, ¹² ili ako bogobojaznost naređuje?! ¹³ Šta misliš, ako on poriče i okreće se, ¹⁴ zar on ne zna da Allah vidi?! ¹⁵ Naprotiv! Ako se ne okani, ocrnit ćemo mu čelo, ¹⁶ čelo lažno i grijesno, ¹⁷ pa neka on pozove društvo svoje. ¹⁸ Mi ćemo pozvati zebanije. ¹⁹ Naprotiv! Ti se njemu ne pokoravaj, već čini sedždu i približi se Gospodaru svome!

97. El-Kadr - Odredba

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Mi smo ga objavili u Noći odredbe, ² a šta ti misliš šta je Noć odredbe? ³ Noć odredbe bolja je od hiljadu mjeseci; ⁴ meleci i Duh, s dozvolom Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake, ⁵ spas je u njoj sve dok zora ne svane.

98. El-Bejjine - Dokaz jasni

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Nisu se oni od sljedbenika Knjige koji ne vjeruju i višebošci okanili sve dok im nije došao dokaz jasni: ² od Allaha Poslanik koji čita listove čiste, ³ u kojima su propisi ispravni. ⁴ A podvojili su se oni kojima je data Knjiga baš onda kad im je došao dokaz jasni, ⁵ a naređeno im je da samo Allahu ibadet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru isповједaju, i da namaz obavljuju, i da zekat udjeljuju; a to je – ispravna vjera. ⁶ Oni sljedbenici Knjige koji ne vjeruju i višebošci, bit će, sigurno, u vatri džehennemskoj, u njoj će vječno ostati: oni su najgora stvorenja. ⁷ A oni koji vjeruju i čine dobra djela – oni su, zbilja, najbolja stvorenja. ⁸ Nagrada za njih od Gospodara njihova su vrtovi Adna, kroz koje rijeke teku, u kojima će vječno, zauvijek boraviti; Allah će biti njima zadovoljan, a i oni će biti Njime zadovoljni. To će biti za onoga koji se bude bojao Gospodara svoga.

99. Ez-Zelzele - Zemljotres

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kad se Zemlja najžešćim potresom svojim zatrese, ² i kada Zemlja izbaci terete svoje, ³ i čovjek uzvikne: “Šta joj je?”, ⁴ taj dan ona će vijesti svoje kazivati ⁵ jer će joj Gospodar tvoj dopustiti. ⁶ Taj dan ljudi će se razdvojeni pojaviti da im se pokažu djela njihova: ⁷ Onaj ko bude uradio koliko trun dobra – vidjet će ga, ⁸ a onaj ko bude uradio i koliko trun zla – vidjet će ga.

100. El-'Adijat - Oni koji dahćući jure
S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ Tako mi onih koji dahćući jure, ² pa varnice frcaju, ³ i zorom napadaju, ⁴ i tu dižu prašinu, ⁵ pa tu svi zajedno u sredinu prodiru, ⁶ čovjek je, zaista, prema Gospodaru svome poricatelj veliki, ⁷ i sam je on, doista, svjedok toga, ⁸ i on je, zbilja, u ljubavi za dobrima dunjalučkim žestok. ⁹ A zar on ne zna da će, kada se prevrnu kaburovi s onim što je u njima, ¹⁰ i kada izide na vidjelo ono što je u grudima, ¹¹ Gospodar njihov Dan taj, sigurno, sve o njima znati?!

101. El-Kari'a - Udar zastrašujući
S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ Udar zastrašujući! ² Šta je Udar zastrašujući? ³ I šta ti znaš šta je Udar zastrašujući? ⁴ Dan taj ljudi će biti kao leptiri raštrkani, ⁵ a planine kao šarena vuna raščupana. ⁶ Onaj čija dobra djela budu teška, ⁷ u ugodnom životu će živjeti, ⁸ a onaj čija dobra djela budu lahka, ⁹ majka – utočište će mu bezdan biti. ¹⁰ A znaš li ti šta će to biti? ¹¹ Vatra užarena!

102. Et-Tekasur - Zgrtanje imovine
S imenom Allaha, Sudemlosnog, Milostivog!

¹ Zaokuplja vas zgrtanje imovine ² sve dok mezarja ne posjetite. ³ A ne treba tako, saznat ćete svakako! ⁴ I još jednom, ne treba tako! Saznat ćete sigurno! ⁵ Ne valja tako, kad biste vi znali znanjem pouzdanim!? ⁶ Oganj ćete, zaista, vidjeti! ⁷ I još jednom, doista ćete ga vidjeti sasvim očigledno! ⁸ Zatim ćete Dan taj o blagodatima biti pitani sigurno!

103. El-‘Asr - Vrijeme

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Tako mi vremena, ² doista je čovjek na gubitku, ³ samo nisu oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima Istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.

104. El-Humeze - Klevetnik

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Teško svakom klevetniku podrugljivcu, ² koji blago gomila i prebrojava ga, ³ i misli da će ga blago njegovo besmrtnim učiniti. ⁴ A ne treba tako! On će, sigurno, biti bačen u Hutamu! ⁵ A znaš li ti šta je Hutama? ⁶ Vatra Allahova razbuktala, ⁷ koja će do srca dopirati. ⁸ Ona će nad njima biti zatvorena ⁹ plamenim izduženim stubovima.

105. El-Fil - Slon

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Zar nisi čuo šta je s vlasnicima slona Gospodar tvoj uradio?

² Zar lukavstvo njihovo nije upropastio ³ i na njih jata ptica poslao, ⁴ koje su na njih grumenje od gline pečene bacale, ⁵ pa ih kao izjedeno lišće učinio?

106. Kurejš - Kurejšije

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Zbog udruživanja Kurejšija, ² udruživanja njihova da zimi i ljeti putuju, ³ neka oni Gospodaru ove Kuće ibadet čine, ⁴ Koji ih gladne hrani i od straha brani.

107. El-Ma'un - Potrepštine koje se daju na posudbu

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Znaš li ti onoga koji Sud poriče? ² Pa to je onaj koji grubo odbija siroče, ³ i koji da se nahrani siromah – ne podstiče. ⁴ Pa teško klanjačima, ⁵ onima koji su nemarni prema svome namazu, ⁶ koji se samo ljudima pokazuju ⁷ i čak potrepštine koje se na posudbu daju, oni ne daju!

108. El-Kevser - Kevser

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Mi smo ti, uistinu, Kevser dali, ² pa klanjaj Gospodaru svome i kurban kolji, ³ onaj koji tebe mrzi – sigurno će on bez spomena ostati.

109. El-Kafirun - Nevjernici

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Reci: “O vi nevjernici, ² ja ne obožavam ono što vi obožavate, ³ niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, ⁴ niti sam ja obožavalac onoga što vi obožavate, ⁵ niti ste vi obožavaoci Onoga Koga ja obožavam, ⁶ vama vaša vjera, a meni moja.”

110. En-Nasr - Pomoć

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu, ² i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze, ³ ti slavi i veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprosti, On, zaista, pokajanje stalno prima.

111. El-Leheb - Plamen

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Neka propadnu ruke Ebu Lehebove, i propao je! ² Neće mu biti od koristi imetak njegov, a ni ono što je stekao, ³ ući će on, sigurno, u vatru rasplamsalu, ⁴ i žena njegova što drvlje nosi; ⁵ o vratu njenu bit će uže od ličine usukane.

112. El-Ihlas - Čisto vjerovanje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Reci: "On je Allah – Jedan! ² Allah je Es-Samed! ³ Nije rodio i rođen nije, ⁴ i niko Mu ravan nije!"

113. El-Felek - Svitanje

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Reci: "Utječem se Gospodaru svitanja, ² od zla onoga što On stvara, ³ i od zla mrkle noći kad razastre tmine, ⁴ i od zla onih koje u čvorove pušu, ⁵ i od zla zavidnika kad zavidi."

114. En-Nas - Ljudi

S imenom Allaha, Svetilosnog, Milostivog!

¹ Reci: "Utječem se Gospodaru ljudi, ² Vladaru ljudi, ³ Bogu ljudi, ⁴ od zla šejtana – koji nanosi zle misli pa se skrije, ⁵ koji zle misli unosi svijetu u grudi; ⁶ svijetu džina i ljudi."

Kuran, Knjiga koja donosi radosne vijesti čovječanstvu zajedno s božanskim upozorenjem, naglašava važnost čovjekovog otkrivanja istine i na duhovnom i na intelektualnom planu.

Svaka knjiga ima svoj cilj, a cilj Kur'ana je da učini čovjeka svjesnim Božijeg plana stvaranja. To jest, reći čovjeku zašto je Bog stvorio ovaj svijet; koja je svrha naseljavanja čovjeka na zemlji; šta se od čovjeka traži u njegovom životnom vijeku prije smrti i sa čime će se suočiti nakon smrti. Svrha Kur'ana je da osvijesti čovjeka o ovoj stvarnosti, služeći na taj način da vodi čovjeka na cijelom njegovom putovanju kroz dunjalučki život u zagrobnji život.

Glavne teme Kur'ana su prosvjetljenje, blizina Bogu, mir i duhovnost. Kur'an koristi nekoliko termina: tawasum, tadabbur i tafakkur, koji ukazuju na učenje lekcija kroz razmišljanje, razmišljanje i kontemplaciju o Božijim znakovima raštrkanim širom svijeta. Sadašnji prijevod Kur'ana i njegova objašnjenja napisani su imajući na umu upravo ove teme.

Scan the
QR Code to
download
the Quran in
Bosnian

ISBN 978-93-94886-04-9

9 789394 886049

www.goodwordquran.com www.cpsglobal.org

NIJE NA PRODAJU - NOT FOR SALE

Quran Study Resources

www.quran.me
www.goodwordquran.com